

**T.C.
EGE ÜNİVERSİTESİ
SOSYAL BİLİMLER ENSTİTÜSÜ
TÜRK DİLİ VE LEHÇELERİ ANABİLİM DALI**

İSKEÇE İLİ AĞIZLARI (İNCELEME-METİNLER-DİZİN)

DOKTORA TEZİ

**HAZIRLAYAN
ADİYE ŞİMŞEK**

**DANIŞMAN
Prof. Dr. Gürer GÜLSEVİN**

İZMİR - 2017

T.C.
EGE ÜNİVERSİTESİ
SOSYAL BİLİMLER ENSTİTÜSÜ
Türk Dili ve Lehçeleri Anabilim Dalı

İSKEÇE İLİ AĞIZLARI (İNCELEME-METİNLER-DİZİN)

DOKTORA TEZİ
Adiye ŞİMŞEK

JÜRİ ÜYELERİ

Prof. Dr. Gürer GÜLSEVİN (Danışman)

Prof. Dr. Zeki KAYMAZ

Prof. Dr. Alimcan İNAYET

Prof. Dr. Ahmet GÜNŞEN

Prof. Dr. Ayşe İLKER

İZMİR - 2017

Ege Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü M¼d¼rl¼ğ¼ne sunduğ¼m “İskeçe İli Ağızları (İnceleme-Metinler-Dizin)” adlı doktora tezinin tarafımdan bilimsel ahlak ve normlara uygun bir şekilde hazırlandığını; tezimde yararlandığım kaynakları kaynakçada gösterdiğimi onurumla doğrularım.

04.12.2017

Adiye ŞİMŞEK

T.C.EGE ÜNİVERSİTESİ
SOSYAL BİLİMLER ENSTİTÜSÜ

DOKTORA
TEZ SAVUNMA TUTANAĞI

ÖĞRENCİNİN

Adı Soyadı : Adıye Şimsek
Numarası : 9213 000 3415
Anabilim Dalı : TDA- Türk Dil ve Lehçeleri
Tez Başlığı (Türkçe) : İskece ili Ağızları Üzerine Metinler. Dizi
Tez Başlığı (İngilizce) : Dialects of the Province of İskece (Xanthi)
Tez Savunma Tarihi : 05.01.2018 (texts - analysis - texts - index)
Tez Başlığı Değişikliği Varsa Yeni Başlık:

JÜRİ ÜYELERİ

Jüri Başkanı

Unvan, Adı, Soyadı : Prof. Dr. Zeki KAMU
Karar : ☒ Başarılı ☐ Başarısız ☐ Düzeltme
İmza :

Jüri Üyesi (Tez İzleme Komitesi Üyesi)

Unvan, Adı, Soyadı : Prof. Dr. Güler GÜLSEVİN
Karar : ☐ Başarılı ☐ Başarısız ☐ Düzeltme
İmza :

Jüri Üyesi (Tez İzleme Komitesi Üyesi)

Unvan, Adı, Soyadı : Prof. Dr. Alimcan İNAYET
Karar : ☐ Başarılı ☐ Başarısız ☐ Düzeltme
İmza :

Jüri Üyesi

Unvan, Adı, Soyadı : Prof. Dr. Ahmet GÜNSEVİN
Karar : ☒ Başarılı ☐ Başarısız ☐ Düzeltme
İmza :

Jüri Üyesi

Unvan, Adı, Soyadı : Prof. Dr. Ayşe İLKER
Karar : ☒ Başarılı ☐ Başarısız ☐ Düzeltme
İmza :

TEZ HAKKINDA JÜRİNİN GENEL GÖRÜŞÜ

(Jüri Başkanı Tarafından Doldurulacaktır)

Tez savunması sonucunda öğrenci tarafından hazırlanan çalışma;

Oybirliğiyle ☒
Oy çokluğuyla ☐

Başarılıdır

Düzeltilmelidir

Başarısızdır

- Bu tutanak üç (3) işgünü içerisinde jüri üyelerinin raporlarıyla beraber Anabilim Dalı Başkanlığı üst yazısıyla Enstitü Müdürlüğüne gönderilmelidir.
- Doktora programlarında düzeltme alan öğrencinin 6 (altı) ay içerisinde yeniden savunmaya girmesi zorunludur.

İÇİNDEKİLER

İÇİNDEKİLER.....	i
Önsöz	xv
Kısaltmalar.....	xvii
Metinlerde Kullanılan Transkripsiyon İşaretleri.....	xviii
1.GİRİŞ.....	1
1.1. İskeçe İlının Coğrafyası, Tarihi ve Etnik Yapısı.....	1
1.2. Türkiye Türkçesi Ağızları.....	3
1.3.Araştırmada Uygulanacak Yöntem.....	5
2. İNCELEME	
2.1. SES BİLGİSİ ÖZELLİKLERİ.....	9
2.1.1. ÜNLÜLER.....	9
2.1.1.1. Ölçünlü Dildekilerden Farklı Olan Ünlüler	
2.1.1.1.1. ä.....	9
2.1.1.1.2. á.....	9
2.1.1.1.3. å.....	10
2.1.1.1.4. à.....	11
2.1.1.1.5. è.....	11
2.1.1.1.6. ě.....	12
2.1.1.1.7. ê.....	12
2.1.1.1.8. é.....	12
2.1.1.1.9. ä.....	12
2.1.1.1.10. í.....	12
2.1.1.1.11. ĭ.....	14

2.1.1.1.12. ĩ	14
2.1.1.1.13. ı	14
2.1.1.1.14. ĩ	14
2.1.1.1.15. �	14
2.1.1.1.16. �	15
2.1.1.1.17. �	15
2.1.1.1.18. �	17
2.1.1.1.19. �	17
2.1.1.1.20. �	17
2.1.1.2. Uzun �nl�ler ve �kiz �nl�ler	17
2.1.1.2.1. Birincil Uzun �nl�ler	17
2.1.1.2.2. �kincil �nl� Uzunlukları ve �kincil �kiz �nl�ler	17
2.1.1.2.3. Vurgu ve Tonlamaya Bağlı Olan �nl� Uzunlukları	21
2.1.1.2.4. Arapça ve Farsça Kökenli Uzunlukların Korunması	22
2.1.2. �NS�ZLER	23
2.1.2.1. �	23
2.1.2.2. F	24
2.1.2.3. d'	24
2.1.2.4. h	24
2.1.2.5. k	25
2.1.2.6. K	25

2.1.2.7. �.....	26
2.1.2.8. P.....	26
2.1.2.9. �.....	28
2.1.2.10. S.....	29
2.1.2.11. �.....	31
2.1.2.12. T.....	33
2.1.2.13. y.....	35
2.1.3. SES DEĞİŞMELERİ.....	36
2.1.3.1. ÜNLÜ DEĞİŞMELERİ.....	36
2.1.3.1.1. KARAKTERİŐTİK OLANLAR.....	36
2.1.3.1.1.1. Yaygın Olan Fonetik Eğilimler.....	36
2.1.3.1.1.2. Belirli Bir-Birkaç Kelimede Görülen veya Belirli Bir �arta Bağlı Olan �nl� Değişmeleri.....	42
2.1.3.1.1.3. Eskicil �ekillerin Saklandığı �rnekler.....	44
2.1.3.1.2. KARAKTERİŐTİK OLMAYANLAR.....	45
2.1.3.1.2.1. Fonetik Bir Sebebe Bağlı Olarak Sadece Belirli Kelimelerde ve Sadece Bir veya Birkaç Kez Görülenler.....	45
2.1.3.2. �NS�Z DEĞİŞMELERİ.....	47
2.1.3.2.1. KARAKTERİŐTİK OLANLAR.....	47
2.1.3.2.1.1. Yaygın Olan Fonetik Eğilimler.....	47
2.1.3.2.1.2. Belirli Bir-Birkaç Kelimede veya Bölgede Görülen ve Belirli Bir �arta Bağlı Olanlar.....	65

2.1.3.2.2. KARAKTERİSTİK OLMAYANLAR.....	69
2.2. ŞEKİL BİLGİSİ ÖZELLİKLERİ.....	72
2.2.1. EKLER.....	72
2.2.1.1. ÇEKİM EKLERİ.....	72
2.2.1.1.1. İSİM ÇEKİMİ.....	72
2.2.1.1.1.1. ÇOKLUK EKİ.....	72
2.2.1.1.1.2. İYELİK EKLERİ.....	74
2.2.1.1.1.3. HÂL EKLERİ.....	75
2.2.1.1.1.3.1. Yalın Hâl.....	75
2.2.1.1.1.3.2. Belirtme Hâli.....	75
2.2.1.1.1.3.3. Yönelme Hâli.....	78
2.2.1.1.1.3.4. Bulunma Hâli.....	81
2.2.1.1.1.3.5. Ayrılma Hâli.....	84
2.2.1.1.1.3.6. Vasıta Hâli.....	88
2.2.1.1.1.3.7. Eşitlik Hâli.....	93
2.2.1.1.1.4. Tamlama	95
2.2.1.1.1.4.1. Birinci tip: +(n)In	95
2.2.1.1.1.4.2. İkinci tip: +Ø	95
2.2.1.1.1.4.3. Zincirleme İsim Tamlaması.....	96
2.2.1.1.1.4.4. Zamirlerde Tamlama.....	98
2.2.1.1.2. FİİL ÇEKİMİ.....	99

2.2.1.1.2.1. BASİT ÇEKİMLER.....	99
2.2.1.1.2.1.1. ZAMANLAR.....	99
2.2.1.1.2.1.1.1. Görülen Geçmiş Zaman.....	99
2.2.1.1.2.1.1.2. Öğrenilen-Farkına Varılan Geçmiş Zaman.....	101
2.2.1.1.2.1.1.3. Şimdiki Zaman.....	104
2.2.1.1.2.1.1.3.1. I. BÖLGE.....	104
2.2.1.1.2.1.1.3.2. II. BÖLGE.....	108
2.2.1.1.2.1.1.3.3. III. BÖLGE.....	110
2.2.1.1.2.1.1.4. Gelecek Zaman.....	114
2.2.1.1.2.1.1.5. Geniş Zaman.....	117
2.2.1.1.2.1.2. KİPLER.....	119
2.2.1.1.2.1.2.1. Emir/İstek.....	119
2.2.1.1.2.1.2.2. Dilek	123
2.2.1.1.2.2. BİRLEŞİK ÇEKİMLER.....	124
2.2.1.1.2.2.1. HİKÂYE.....	124
2.2.1.1.2.2.1.1. Görülen Geçmiş Zamanın Hikâyesi.....	124
2.2.1.1.2.2.1.2. Öğrenilen Geçmiş Zamanın Hikâyesi.....	125
2.2.1.1.2.2.1.3. Şimdiki Zamanın Hikâyesi	125
2.2.1.1.2.2.1.4. Gelecek Zamanın Hikâyesi	126
2.2.1.1.2.2.1.5. Geniş Zamanın Hikâyesi.....	127
2.2.1.1.2.2.1.6. Emir/İstek Kipinin Hikâyesi.....	130

2.2.1.1.2.2.1.7. Şartın Hikâyesi.....	131
2.2.1.1.2.2.2. RİVAYET	131
2.2.1.1.2.2.2.1. Şimdiki Zamanın Rivayeti.....	131
2.2.1.1.2.2.2.2. Geniş Zamanın Rivayeti.....	132
2.2.1.1.2.2.3. ŞART.....	133
2.2.1.1.2.2.3.1. Geniş Zamanın Şartı.....	133
2.2.1.1.2.2.3.2. Gelecek Zamanın Şartı.....	134
2.2.1.1.2.3. EK-FİİLİN ÇEKİMİ.....	134
2.2.1.1.2.3.1. HİKÂYE.....	134
2.2.1.1.2.3.2. RİVAYET.....	136
2.2.1.1.2.3.3. GENİŞ ZAMAN.....	137
2.2.1.1.2.3.4. Ek-fiilin olumsuzu.....	138
2.2.1.1.2.3.5. -ken zarf-fiil eki.....	139
2.2.1.2. YAPIM EKLERİ.....	140
2.2.1.2.1. GÖREV DEĞİŞTİRİCİ EKLER.....	140
2.2.1.2.1.1. ASIL GÖREV DEĞİŞTİRİCİ EKLER.....	140
2.2.1.2.1.1.1. Fiilimsiler.....	140
2.2.1.2.1.1.1.1. Mastar Ekleri.....	140
2.2.1.2.1.1.1.2. Sıfat-fiil Ekleri	142
2.2.1.2.1.1.1.3. Zarf-fiil Ekleri.....	144
2.2.1.2.1.1.1.3.1. Asıl Zarf-fiil Ekleri.....	144

2.2.1.2.1.1.1.3.2. Birleşik Zarf-fiil Ekleri.....	146
2.2.1.2.1.1.2. Çatılar.....	149
2.2.1.2.1.1.2.1. Oldurgan-Ettirgen.....	150
2.2.1.2.1.1.2.1.1. Oldurgan.....	150
2.2.1.2.1.1.2.1.2. Ettirgen.....	152
2.2.1.2.1.1.2.2. İşteş.....	152
2.2.1.2.1.1.2.2.1. Ortaklaşa.....	152
2.2.1.2.1.1.2.2.2. Karşılıklı.....	152
2.2.1.2.1.1.2.3. Meçhul-Edilgen.....	153
2.2.1.2.1.1.2.3.1. Meçhul.....	153
2.2.1.2.1.1.2.3.2. Edilgen.....	153
2.2.1.2.1.1.2.4. Dönüşlü.....	154
2.2.1.2.1.1.2.5. Çatıların üst üste kullanılması.....	155
2.2.1.2.1.1.3. İlgî Eki "+ki+".....	156
2.2.1.2.1.1. ÇEKİM EKLERİNİN GÖREV DEĞİŞTİRİCİ EK FONKSİYONUNDA KULLANILMASI.....	156
2.2.1.2.1.1.1. Hâl Eklerinin Görev Değiştirici Ek Olarak Kullanılması.....	156
2.2.1.2.1.1.1.1. Vasıta hâli.....	156
2.2.1.2.1.1.1.2. Ayrılma hâli.....	157
2.2.1.2.1.1.1.3. Bulunma hâli.....	157
2.2.1.2.1.1.1.4. Yönelme hâli.....	157

2.2.1.2.1.1.1.5. Eşitlik hâli.....	157
2.2.1.2.1.1.2. İyelik Ekinin Görev Değiştirici Ek Olarak Kullanılması.....	158
2.2.1.2.1.1.3. Bildirme Ekinin Görev Değiştirici Ek Olarak Kullanılması.....	158
2.2.1.2.2. KELİME YAPICI EKLER.....	158
2.2.1.2.2.1. ASIL KELİME YAPICI EKLER.....	158
2.2.1.2.2.1.1. İsimden İsim Yapan Ekler.....	158
2.2.1.2.2.1.2. İsimden Fiil Yapan Ekler.....	166
2.2.1.2.2.1.3. Fiilden İsim Yapan Ekler.....	167
2.2.1.2.2.1.4. Fiilden Fiil Yapan Ekler.....	171
2.2.1.2.2.2. GÖREV DEĞİŞTİRİCİ EKLERİN YAPIM EKİ OLARAK KULLANILIŞI.....	171
2.2.1.2.2.2.1. Fiilimsilerin Yapım Eki Olarak Yeni Kelime Türetmesi.....	171
2.2.1.2.2.2.1.1. Mastar Ekleri.....	171
2.2.1.2.2.2.1.1.1. -mA.....	171
2.2.1.2.2.2.1.1.2. -mAk.....	172
2.2.1.2.2.2.1.1.3. -İŞ.....	172
2.2.1.2.2.2.1.2. Sıfat-fiil Ekleri.....	172
2.2.1.2.2.2.1.2.1. -(y)An.....	172
2.2.1.2.2.2.1.2.2. -mİş.....	173
2.2.1.2.2.2.2. Çatı Eklerinin Yapım Eki Olarak Yeni Kelime Türetmesi.....	173
2.2.1.2.2.2.2.1. -Tur.....	173

2.2.1.2.2.3. ÇEKİM EKLERİNİN GÖREV DEĞİŞTİRİCİ EK FONKSİYONUNDA KULLANILMASI.....	173
2.2.1.2.2.3.1. Hal Eklerinin Yapım Eki Olarak Yeni Kelime Türetmesi.....	173
2.2.1.2.2.3.1.1. +CA.....	173
2.2.1.2.2.3.1.2. +rA.....	173
2.2.1.2.2.3.1.3. +ArI.....	173
2.2.1.2.2.3.1.4. +dAn.....	173
2.2.2. KELİME ÇEŞİTLERİ.....	174
2.2.2.1. İSİMLER.....	174
2.2.2.1.1. İsim Çekimi.....	174
2.2.2.1.1.1. Çokluk (bk. 2.2.1.1.1.1.).....	174
2.2.2.1.1.2. İyelik (bk. 2.2.1.1.1.2.).....	174
2.2.2.1.1.3. Hal (bk. 2.2.1.1.1.3.)	175
2.2.2.1.1.4. Tamlama (bk. 2.2.1.1.1.4.).....	175
2.2.2.1.2. İsim Yapımı.....	176
2.2.2.1.2.1. İsimden İsim Yapımı (bk. 2.2.1.2.2.1.1.).....	176
2.2.2.1.2.2. Fiilden İsim Yapımı (bk. 2.2.1.2.2.1.3.).....	176
2.2.2.1.2.2.1. Fiilden İsim Yapma Ekleri İle İsim Yapımı	176
2.2.2.1.2.2.2. Görev Değiştirici Ekler İle İsim Yapımı.....	177
2.2.2.2. SIFATLAR.....	177
2.2.2.2.1. Vasıflandırma Sıfatları.....	177
2.2.2.2.2. Belirsizlik Sıfatları.....	178

2.2.2.2.3. Soru Sıfatları.....	178
2.2.2.2.4. Belirtme Sıfatları.....	178
2.2.2.2.4.1. İşaret Sıfatları.....	178
2.2.2.2.4.2. Sayı Sıfatları.....	178
2.2.2.2.4.2.1. Asıl Sayı Sıfatları.....	178
2.2.2.2.4.2.2. Sıralama Sayı Sıfatları.....	179
2.2.2.2.4.2.3. Üleştirme Sayı Sıfatları.....	179
2.2.2.3. ZAMİRLER.....	179
2.2.2.3.1. Kişi Zamirleri.....	179
2.2.2.3.2. Soru Zamirleri.....	180
2.2.2.3.3. İşaret Zamirleri.....	180
2.2.2.3.4. Belirsizlik Zamirleri.....	180
2.2.2.3.5. Dönüşlülük Zamiri.....	180
2.2.2.3.6. Zamirlerde Tamlama.....	181
2.2.2.4. ZARFLAR.....	181
2.2.2.4.1. Yer-Yön Zarfları.....	181
2.2.2.4.2. Zaman Zarfları.....	182
2.2.2.4.3. Niteleme ve Durum Zarfları.....	182
2.2.2.4.4. Azlık-Çokluk Zarfları.....	182
2.2.2.4.5. Görev Değiştirici Eklerle Zarf Yapımı.....	183
2.2.2.4.5.1. Zarf-Fiil Ekleri ile Zarf Yapımı	183

2.2.2.4.5.1.1. Asıl Zarf-Fiil Ekleri.....	183
2.2.2.4.5.1.2. Birleşik Zarf-Fiil Ekleri	183
2.2.2.4.5.2. Çekim Ekleri İle Zarf Yapımı.....	184
2.2.2.4.5.2.1. Hal Eklerinin Zarf Yapması	184
2.2.2.4.5.2.2. Bildirme Ekinin Zarf Yapması.....	185
2.2.2.5. EDATLAR.....	185
2.2.2.5.1. Ünlem Edatları.....	185
2.2.2.5.1.1. Ünlemler.....	185
2.2.2.5.1.1.1. Ünleme Edatları.....	185
2.2.2.5.1.1.2. Seslenme Edatları.....	186
2.2.2.5.1.1.3. Sorma Edatları.....	186
2.2.2.5.1.1.4. Gösterme Edatları.....	186
2.2.2.5.1.1.5. Cevap Edatları.....	186
2.2.2.5.2. Bağlama Edatları	186
2.2.2.5.2.1. Sıralama Edatları	186
2.2.2.5.2.2. Denkleştirme Edatları	187
2.2.2.5.2.3. Karşılaştırma Edatları	187
2.2.2.5.4. Cümle Başı Edatları	188
2.2.2.5.5. Son Çekim Edatları	189
2.2.2.6. FİİLLER.....	190
2.2.2.6.1. Fiillerde Zaman	190

2.2.2.6.2. Fiillerde Kip	190
2.2.2.6.3. Fiillerde Çatı	190
2.2.2.6.4. Fiillerde Olumsuzluk.....	191
2.2.2.6.5. Birleşik Fiiller.....	191
2.2.2.6.5.1. İSİM+FİİL Yapısında Olanlar.....	191
2.2.2.6.5.1.1. İSİM + eT-.....	191
2.2.2.6.5.1.2. İSİM + ol-.....	192
2.2.2.6.5.1.3. İSİM + kıl-.....	192
2.2.2.6.5.2. FİİL+FİİL Yapısında Olanlar (Tasvirî Fiiller).....	192
2.2.2.6.5.2.1. Yeterlilik Fiili.....	192
2.2.2.6.5.2.2. Tezlik Fiili.....	193
2.2.2.6.5.3. Deyim Hâlindeki Birleşik Fiiller.....	193
2.2.2.7. İKİLEMELER.....	194
2.3. SÖZ DİZİMİ ÖZELLİKLERİ.....	196
2.3.1. YÜKLEMİN TÜRÜNE VE ANLAMINA GÖRE CÜMLELER.....	196
2.3.1.1. Fiil Cümlesi.....	196
2.3.1.1.1. Olumlu Fiil Cümlesi.....	196
2.3.1.1.2. Olumsuz Fiil Cümlesi.....	197
2.3.1.1.2.1. -mA- İle Yapılanlar.....	197
2.3.1.1.2.2. "F-dİK+iyelik yok" Şeklinde Yapılanlar.....	197
2.3.1.2. İsim Cümlesi.....	198

2.3.1.2.1. Olumlu İsim Cümlesi.....	198
2.3.1.2.2. Olumsuz İsim Cümlesi.....	198
2.3.2. SORU CÜMLESİ.....	199
2.3.3. YÜKLEMİN YERİNE GÖRE CÜMLELER.....	199
2.3.3.1. Kurallı Cümle.....	199
2.3.3.1.1. Kurallı Fiil Cümlesi.....	199
2.3.3.1.2. Kurallı İsim Cümlesi.....	199
2.3.3.2. Devrik Cümle.....	200
2.3.3.2.1. Devrik Fiil Cümlesi.....	200
2.3.3.2.2. Devrik İsim Cümlesi.....	201
3. METİNLER.....	202
I. AĞIZ BÖLGESİ.....	202
II. AĞIZ BÖLGESİ.....	246
III. AĞIZ BÖLGESİ.....	257
4. SÖZ DİZİNİ.....	291
ÖZEL ADLAR DİZİNİ.....	456
SONUÇ.....	470
I. İSKEÇE İLİ AĞIZLARININ ORTAK KARAKTERİSTİK ÖZELLİKLERİ.....	470
II. İSKEÇE İLİ AĞIZ BÖLGELERİ.....	475
İSKEÇE İLİ AĞZI BÖLGELERİ HARİTASI.....	477
Kaynakça.....	478
Özgeçmiş.....	483

Özet	484
Abstract	485
FOTOĞRAFLAR	486

ÖN SÖZ

Dil bir millet için can suyu gibidir, yaşama sebebidir. O milleti oluşturan insanlardaki aidiyet duygusunu pekiştiren ve şekillendiren yegâne vasıtaadır. Böyle olduğu içindir ki birbirinden kilometrelerce uzakta yaşayan fakat aynı soydan gelen insanların konuşmaları da gönülleri gibi birdir ya da birbirine çok yakındır. Rumeli Türklüğü ve Rumeli Türkçesi bu duruma örnek teşkil etmektedir.

Türkiye Türkçesi yazı dilinin konuşma diline yansımış seçkin örneklerini bünyesinde barındıran ve bu anlamda bir ağız sentezi oluşturan Rumeli Türkçesinin Doğu Rumeli ağız alanında kabul edilen İskeçe ilinin ağız özellikleri, doktora tezimin konusunu oluşturmuştur. “İskeçe İli Ağızları”nı tez konusu olarak belirlememde Rumeli kökenli bir aileye mensup oluşumun yanı sıra İskeçe’nin ağız özelliklerinin daha önceden çalışılmamış olması etkili olmuştur. Çalışmadan ortaya çıkacak sonuçlar İskeçe’de konuşulmakta olan dilin Anadolu ve Rumeli ağızları içerisindeki yerini belirleyecek ve bölge ağzıyla ilgili yapılacak olan diğer çalışmalara ışık tutacaktır.

Bu çalışma, 2016 yılında; Ege Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Türk Dünyası Araştırmaları Enstitüsü, Türk Dili ve Lehçeleri Anabilim Dalı’nda doktora projesi (BAP) olarak kabul edilmiştir. “**16-TDAE-005**” takip numaralı “**İskeçe İli Ağızları (İnceleme- Metinler-Dizin)**” adlı projemize destek veren Ege Üniversitesi Rektörlüğü, Personel Daire Başkanlığı, Bilimsel Araştırma Projeleri Koordinatörlüğüne öncelikle teşekkür ederim.

Çalışmam boyunca benden sabrını esirgemeyen, daima ufkumu genişleten saygıdeğer hocam Prof. Dr. Gürer Gülsevin’e; Rumeli ağzı çalışmaya karar verdiğimizde bize İskeçe ağzını öneren ve İskeçe’deki soydaşlarla iletişim kurmamı sağlayan hocam Prof. Dr. Ahmet Günşen’e; eleştirileriyle çalışmama yön veren hocalarım Prof. Dr. Zeki Kaymaz’a ve Prof. Dr. Alimcan İnayet’e; lisans yıllarımdan itibaren üzerimde emeği olan hocam Prof. Dr. Ayşe İlker’e teşekkürlerimi sunarım.

Ayrıca derlemeleri yapmamda bana yardımcı olan İskeçe Türk Birliği sakinlerine ve çok değerli insan, emekli öğretmen Rasim Hint’e; çalışmamın her aşamasında bana destek olan aileme; bilgisayarla ilgili sorunların giderilmesinde

yardımcı olan arkadaşlarım Gülşah - Selçuk Zencir'e ve adını yazmadığım fakat çalışmamı kolaylaştıran İskeçe'nin güzel kalpli insanlarına teşekkürü borç bilirim.

Adiye ŞİMŞEK
İzmir, 2017

KISALTMALAR

EAT : Eski Anadolu Türkçesi

ET : Eski Türkçe

TDAY : Türk Dili Araştırmaları Yıllığı-Belleten.

TDK : Türk Dil Kurumu.

TT : Türkiye Türkçesi

DiĞER KISALTMALAR

bk.: bakınız.

md. : madde

C. : Cilt.

S. : Sayı.

çev. : çeviren.

k.a. : kişi adı.

s. : soyadı.

ü.a. : ülke adı.

y.a. : yer adı.

d.a. : dil adı.

METİNLERDE KULLANILAN TRANSKRİPSİYON İŞARETLERİ

METİNLERDE KULLANILAN TRANSKRİPSİYON İŞARETLERİ	IPA GÖSTERİMİ (YAKLAŞIK OLARAK)	KARŞILIĞI
ā	a:	uzun a ünlüsü
ē	e:	uzun e ünlüsü
î	i:	uzun i ünlüsü
ū	u:	uzun u ünlüsü
ũ	ü:	uzun ü ünlüsü
ō	o:	uzun o ünlüsü
õ	ö:	uzun ö ünlüsü
ǎ	ǎ	kaybolmak üzere olan a
ě	ě	kaybolmak üzere olan e
ǐ	ǐ	kaybolmak üzere olan ı
ĩ	ĩ	kaybolmak üzere olan i
ũ	ũ	kaybolmak üzere olan u
õ	õ	kaybolmak üzere olan o
ǎ	ʌ	daralmış a (a > ı)
ǎ	ɛ	a'ya yaklaşan e
á	æ	a - e arası ünlü
ǎ	ɔ	yuvarlak a
ê	e	e - i arası ünlü
ê	œ	e - ö arası ünlü
ê	œ:	e - ö arası uzun ünlü
ĩ	ɪ	ı – u arası ünlü
ı	Y	i - ü arası ünlü
õ	ɜ	“ö” ile “ü” arası ünlü
ɾ	ř	kaybolmak üzere olan r
ŋ	ñ	kaybolmak üzere olan n
ɣ	ÿ	kaybolmak üzere olan y
ħ	ɣ	sızıcı h

k	c	ön damak k'si (yalnız kalın ünlülerle hece kurduğu zaman).
Ç	j	yarı ötümlü “ç” (ç- c arası ses)
d'	đ	“d” ile “y” arası ses, palatal “d” sesi
F	φ	f - v arası ses
K	g	yarı ötümlü “k” (k - g arası ses)
P	b	yarı ötümlü “p” (p - b arası ses)
S	z	s - z arası ses
Ş	j	yarı sızıcılaşmış “ş” (ş - j arası ses)
T	d'	yarı ötümlü “t” (t - d arası ses)

Ø : Ses Bilgisinde: “olmayan sesi; kaybolmuş, düşmüş sesi” gösterir.

Şekil Bilgisinde: “sıfır eki” gösterir (sıfır emir eki, sıfır belirtme hâli eki).

+ : Şekil Bilgisinde: İsimlerle bağlanmayı gösterir.

- : Şekil Bilgisinde: Fiillerle bağlanmayı gösterir.

() : Şekil Bilgisinde: Ekteki o sesin, kelimenin son sesine göre bazen görülüp bazen görülmediğini belirtir.

1. GİRİŞ

1.1. İskeçe İlının Coğrafyası, Tarihi ve Etnik Yapısı

İskeçe (Xanthi), Yunanistan'ın kuzeyinde, Batı Trakya'da, aynı adı taşıyan ilin merkezi olan kenttir. Batı Trakya ise Meriç Nehrinin batısında Karasu Nehri ile Doğu Makedonya'nın Kavala ve Drama illeri, kuzeyinde Tanrıdağları (Rodop Dağları) ile Bulgaristan, güneyinde ise Adalar Denizi (Ege Denizi) ile çevrilmiş bulunan 8578 kilometrekarelik dar bir şerit halinde uzanmakta olan bir toprak parçasıdır. Batı Trakya Dedeoğaç, Gümölcine ve İskeçe illerinden oluşmaktadır (Cin 2009: 147).

Osmanlı kaynaklarında Eskice, İsketye ve İskete olarak da kaydedilen İskeçe'nin bir kısmı Karaoğlan dağlarının (Güney Rodoplar) eteklerinde, bir kısmı Esketze ırmağının iki yakasındaki ovada yer alır. Burası, bugünkü Trakya'yı Makedonya'dan ayıran Karasu (Nestos) ırmağının 12 km. doğusunda bulunmakta olup Gümölcine'ye 57 km., Ege sahillerine ise 20 km. uzaklıktadır (Kiel 2000: 553).

İskeçe İli Haritası:

Ortodoks Yunan, Müslüman Türk ve Pomaklar'dan oluşan karışık bir nüfusa sahip kasabanın tarihi, antik döneme kadar iner ve Xanthi adı da eski Trak kabileleriyle ilgilidir.

1373-1912 yılları arasında Osmanlı hâkimiyetinde olan yörenin adının zikredildiği ilk Türk kaynağı Enverî'nin Düstûrnâme adlı eseridir. Bazı eski kaynaklarda kasabanın Gazi Evrenos Bey tarafından 1361 yılında ele geçirildiği kaydedilir. Modern çalışmalarda ise bu tarih 1373'tür. Osmanlılar, İskeçe'nin güneyindeki açık ovanın ortasında kurdukları yeni bir kasabayı (Yenice-i Karasu) merkez yaparak bölgeye büyük gruplar hâlinde Anadolu'dan Türk çiftçileri ve yörükleri getirip yerleştirmişlerdir. Osmanlılar'ın son dönemine ait İskeçe'nin bir resmi Edirne Vilâyeti Sâlnâmesi'nde mevcuttur (Kiel 2000: 554).

Bugün Yunanistan'ın İskeçe şehrinde yaşayan Türk nüfusun statüsü, Lozan Antlaşması ile düzenlenmiştir. Fakat bölgenin nüfus yapısı Anadolu'dan gelen Rum mültecilerin yerleştirilmesiyle önemli ölçüde değiştirilmiştir.

Pomaklar: Bulgaristan, Batı Trakya ve Doğu Makedonya'da yaşayan Müslüman topluluğa verilen isimdir. Nüfusları konusunda kaynaklarda çelişkili bilgiler yer almaktadır. Batı Trakya'da 70.000 civarında Pomak yaşamaktadır. "Pomak" kelimesine 19. yüzyıldan itibaren Osmanlı kaynaklarında rastlanır. Tarihî belgeler, Pomaklar'ın 11. yüzyılda Orta Asya ve Kafkaslar'dan batı göçleri yoluyla Balkanlar'a akın eden Kuman Türkleri'nin bakıyeleri olduğu tezini kuvvetlendirir. Sosyokültürel yaşantıları Anadolu'daki geleneklerle önemli ölçüde benzerlik gösteren Pomaklar'ın yüzde doksanı köylerde yaşamakta ve tarımla uğraşmaktadır (Memişoğlu 2007: 320).

Pomaklar'ın menşei konusunda çeşitli görüşler bulunmaktadır. Bulgarlar Bulgar olduklarını, Yunanlılar ise en eski Yunanlılar olduklarını iddia etmektedirler. Ancak Pomaklar kendilerinin Türk olduklarını söylemektedirler. Pomak Türklerinin kökeni ve tarihî geçmişi ile ilgili olarak bugüne kadar İngiliz arşiv belgeleri de dahil olmak üzere yapılan incelemeler; Pomakların gerçekte XI. yüzyılda Balkanlara geldiklerini, daha sonra dinlerini terk ederek, Müslümanlığı benimsediklerini ve zaman içerisinde Osmanlılarla kaynaştıklarını ortaya koymaktadır (Nuri 2013: 421).

1.2. Türkiye Türkçesi Ağızları

Türk dili, tarihî devirlerle günümüzdeki gelişme seyri incelendiğinde bir ağız deryası gibidir. Alandaki malzemenin çok ve çeşitli olması, bu malzemenin kaybolmadan tespit edilmesini gerektirir. Ağız çalışmaları, sadece bir bölgeye ait ses ve şekil özelliklerini ortaya çıkarmakla kalmaz. Ağız derlemeleri sırasında toplanan malzemeler aynı zamanda çalışılan bölgeye ait folklor malzemesi hakkında bilgi sahibi olmamızı sağlar. Bu anlamda dil; kültürün en önemli taşıyıcısı ve gelecek kuşaklara aktarıcısıdır.

Türkiye Türkçesinin ağızları üzerine yapılan çalışmaların başlangıcı 19. yüzyılın ortalarına kadar uzanmaktadır. Başlangıçtaki çalışmalar Türkiye dışındaki araştırmacıların eserleridir ve daha çok metin derleyip yayınlama şeklindedir. Daha sonra bölgelerin ağzının derlenip dil özelliklerinin incelenmesi şeklindeki çalışmalar ağırlık kazanmıştır. Türkiye Türkçesi ağızlarının Anadolu sahası ile ilgili çalışmalar artmış olmasına rağmen, Rumeli sahasıyla ilgili çalışmalar yeterince artmamıştır. Oysa Rumeli Türkçesi, Türkiye Türkçesi'nin doğal bir uzantısıdır ve sınırların ötesinde yaşayan Türk diline ait zengin ağız malzemesi sunmaktadır.

Türkiye Türkçesi ağızları iki temel gruba ayrılır:

1.2.1. Anadolu ağızları

Anadolu ağızları üzerine yapılan çalışmaların başlangıcı 1867'ye kadar uzanır. O tarihten 1940 yılına kadar yapılan araştırmalar -birkaç çalışma dışında- Türkiye dışındaki araştırmacıların çalışmalarıdır. A. Maksimov, J.Tury, I. Kunas, M.Hartmann, K.Foy, V.Vincze, T.Kowalski, J.Deny ve M.Räsänen Anadolu ağızları üzerine çalışan yabancı araştırmacılarıdır. Bu araştırmacılar çoğunluğu metin yayımı olan çalışmalarının yanı sıra bazı küçük gramer incelemeleri de yapmışlardır (Korkmaz 1975-1976: 144).

Anadolu ağızlarının sınıflandırılması ile ilgili çalışma Leyla Karahan'a aittir. Söz konusu eserinde Karahan, Anadolu ağızlarını üç grupta incelemektedir: Doğu Grubu Ağızları, Kuzeydoğu Grubu Ağızları, Batı Grubu Ağızları (1996: 1-2). Bu ağızlar kendi içerisinde alt gruplara ayrılmaktadır.

1.2.2. Rumeli ağızları

Rumeli ağızları da kendi içinde iki gruba ayrılmaktadır:

Doğu Rumeli ağızları

Batı Rumeli ağızları.

Doğu Rumeli ağızları Yunanistan, Bulgaristan ve Makedonya'nın büyük bir bölümünde kullanılmaktadır. Batı Rumeli ağızları ise Kosova'da ve Makedonya'nın Kuzey Batı bölgesinde yaşamaktadır. Rumeli ağızlarının hem Doğu hem Batı ağız alanıyla ilgili çeşitli çalışmalar yapılmış ve yörenin dil özellikleri ortaya çıkarılmıştır.

György Hazai, 1960 yılında yayımlanan “Rumeli Ağızlarının Tarihi Üzerine” adlı makalesinde, Rumeli'deki Türk ağızlarının Doğu ve Batı olmak üzere iki gruba ayrıldığını belirttikten sonra ses sistemi itibariyle Doğu ağızlarının özelliklerinin Yeni Türkçeye; Batı ağızlarının ise Eski Türkçeye ait birçok özellikleri koruduğunu söyler (1960:205). Hazai, 1963'te yayımlanan makalesinde ise Makedonya bölgesinde D.M.Pulevski tarafından hazırlanmış iki dil kılavuzunu tanıtır (1963: 118).

János Eckman, “Dinler (Makedonya) Türk Ağızı” başlıklı çalışmada; Makedonya'da bir köy olan Dinler'in ağızına dair gramer özelliklerini sıraladıktan sonra esas karakteri itibariyle batı grubundan olan Dinler ağızını bazı hususiyetler yönünden doğu grubuna bağlamaktadır (1960: 191).

Gyula Németh, 1983'te yayımlanan “Bulgaristan Türk Ağızlarının Sınıflandırılması Üzerine” adlı makalesinde; ağız bölgelerinin sınırlandırılmasının zorunlu oluşu sorununu ve Rumeli Türk ağızlarını pek az tanıdığımız olgusunu vurgular (1983: 113).

Balkanlardaki Türk ağızlarının sınıflandırılması ile ilgili ayrıntılı bir çalışma Mefküre Rıza Mollova'ya aittir. Bu çalışmada Mollova, Balkanlardaki Türk ağızlarını üç grupta incelemektedir: Batı uç, Doğu Rodoplar, Merkez (1996: 169). Ayrıca Mollova; Yunanistan'ın Gümölcine, Dedeğaç, İskeç kasabaları ve etraf köyleri ile Türkiye Trakyasını Merkez gruba dâhil etmektedir (1996: 174). Fakat Mollova; bu bölgelerin kuzeyinde, dağlık yerlerde Doğu Rodoplar Türk ağızlarına yakın ağızların istimal edildiğini belirtmektedir (1996: 172).

2007'de yayımlanan “Anadolu ve Rumeli Ağızlarının Dayandığı Temeller” adlı çalışmada Zeynep Korkmaz, Anadolu ve Rumeli ağızları için; “*Bu ağızlar uzun*

yüzyıllar standart yazı dilinin bağlayıcı etki ve baskısından uzak kaldıkları için, bir yandan Türk boylarının Anadolu'ya Orta Asya'dan getirdiği eski dönemlere ait söz varlığını ve yapı özelliklerini Eski Anadolu Türkçesi kanalıyla büyük ölçüde korumuştur.” demektedir (2007: 90).

Ahmet Günşen, 2012 yılında yayımlanan “Balkan Türk Ağızlarının Tasnifleri Üzerine Bir Değerlendirme” adlı çalışmada; Balkan Türk ağızları üzerinde şimdiye kadar yapılmış sınıflandırma çalışmalarını tanıtmış, bu çalışmalarda esas alınan temel ölçütler ile sınıflandırmayı yapan araştırmacıların kullandıkları ortak ve farklı ölçütlerin neler olduğunu değerlendirmiştir. Ayrıca Günşen, ana ağız grupları ile alt ağız grupları için kullanılabilecek daha başka ölçütlerin olup olamayacağı meselesi üzerinde durmuştur (2012: 111-129).

Gürer Gülsevin, “Arkaik-Periferik Kavramı ve Bu Kavramın Tarihî Batı Rumeli Türkçesi Ağızlarının Tespitindeki Önemi” adlı makalesinde; yaşayan Batı Rumeli ağızlarının arkaik-periferik özelliklerinden hareketle Eski Oğuzcanın yapısı hakkında nasıl sonuçlara varılabileceği hususunda bazı tespitler yapmıştır (2015: 1-12).

Konuyla ilgili yeni bir çalışma, Gürer Gülsevin'e aittir. “XVII. Yüzyıl Batı Rumeli Türkçesi Ağızları” adlı kitabında Gülsevin, yaşayan Türkiye Türkçesi ağızlarının tarihî dönemlerini belirleyebilmek için bir yöntem geliştirmiştir (2017: 8).

1.3. Araştırmada Uygulanacak Yöntem

Bu çalışma, Yunanistan'daki İskeçe ili merkezinden ve aynı bölgede Türklerin yoğun olarak yaşadığı köylerden derlenmiş olan ağız malzemesine dayanılarak oluşturulmuştur. Çalışma sırasında “**durum saptayıcı**” ve “**karşılaştırmalı betimleyici**” yöntem kullanılmıştır. 08.08.2016-16.10.2016 tarihleri arasında iki kez derleme yapmak üzere İskeçe'ye gidilmiştir. Derlemeler ses kayıt cihazı kullanılarak yapılmıştır. Hangi kaynak kişiye ne tür soruların sorulacağı önceden belirlenmiştir. Dil özelliklerini tespit edebilmek için metinler transkribe edilmiş ve gramer fişleri hazırlanmıştır. Metinler transkribe edilirken, Ahmet Bican Ercilasun'un 1999 yılında yayımlanan “**Ağız Araştırmalarında Kullanılacak Transkripsiyon İşaretleri**” adlı makalesindeki transkripsiyon sistemine bağlı kalınmıştır. Ayrıca kullanılan transkripsiyon işaretlerinin IPA karşılıkları da tezimizin başlangıç bölümünde verilmiştir. IPA, uluslararası yaygınlığı olan çeviri yazı alfabesidir. Metinlerde

kullandığımız transkripsiyon işaretlerinin IPA gösterimleri yaklaşık olarak verilmiştir. Bu yapılırken Çetin Pekacar ile Figen Güner Dilek’in 2009 yılında yayımlanan “Uluslararası Fonetik Alfabe-I” ve “Uluslararası Fonetik Alfabe-II” adlı makaleleri esas alınmıştır.

Ses değişimleri ile ilgili olarak “yaygın olan ve olmayan”, “karakteristik olan veya olmayan” özellikler ön plana çıkarılmaya çalışılmıştır. Şekil ve ses özelliklerinin örneklenmesinde alfabetik sıraya ve metin sıra numaralarına dikkat edilmiştir.

Malzeme incelenip gerekli sınıflandırmalar yapıldıktan sonra gramer bölümü yazılmıştır. Gramer bölümü yazılırken başlıkların oluşturulmasında ve sıralanmasında Gürer Gülsevin’in 2002’de yayımlanan “*Uşak İli Ağzları (Dil Özellikleri-Metinler-Sözlük)*” adlı kitabı esas alınmıştır. İskeçe ili ağzları, şimdiki zaman ekinin durumuna göre; Kuzey, Güney ve Merkez olmak üzere üç ağız bölgesine ayrılmıştır. İskeçe ağzının genel özellikleri ve Oğuz ağzları içindeki yeri, SONUÇ bölümünde değerlendirilmiştir.

Sözlük bölümünde her kelime bütün ekleriyle dizin şeklinde gösterilmiştir. Kelimelerin kökenleri gösterilmemiştir. Özel adlar için ayrı bir dizin oluşturulmuştur. Bölge ağzında yarı ötümlüleşme örneklerinin fazla olması dolayısıyla “P, Ç, T, K” yarı ötümlü ünsüzleriyle telâffuz edilen kelimeler söz dizininde aynı şekliyle yazılmıştır. Fakat kelimelerin ölçünlü dilimizle paralellik gösteren şekilleri belirtilirken kısaltmalar kullanılmıştır:

aKŞam: akşam

a. (I-16,146; I-16,246; I-16,277; I-16,279; I-18,15; I-18,16; I-18,35)

a+a kadar (I-11,22)

a+dan (III-41,20)

a+ı (I-11,41; I-20,11; II-29,17; II-29,18; III-41,75; III-41,76; III-41,79)

a+lar (I-16,87)

akŞam (I-18,16)

aKŞam (III-39,37)

aKŞam+ı (III-39,24)

Çalışmaya başlamadan önce İskeçe ilinde derleme yapabileceğimiz 39 yerleşim birimi tespit etmiştik. Bu yerleşim birimlerinin bazılarında hiç Türk bulunmadığını bölgedeki incelemelerimiz sırasında öğrendik. Bunlar dışında derleme yapabileceğimiz bazı Türk köylerinin bulunduğunu fakat haritada gösterilmediğini de yine çalışmamız sırasında belirledik. İskeçe ağzının tespit ettiğimiz 3 ağız bölgesinin (Kuzey, Güney, Merkez) hepsinde Türk nüfusun yoğun olarak yaşadığı köylerden derlemeler yaptık. Buna göre derlemelerimize kaynak oluşturan İskeçe'deki Türk köyleri şunlardır:

I. BÖLGE (KUZEY AĞIZ BÖLGESİ/TÜRKÇE-POMAKÇA İKİ DİLLİ BÖLGE)

Demircik (Dimari)

Durgutlar (Dourgouti)

Emirler (Evmiro)

Gökçepınar (Glafki)

Ilıca (Thermes)

Issice (Issea)

Ketenlik (Kentavros)

Koşnalar (Kottani)

Kozluca (Kotyli)

Memkova (Medousa)

Mustafaçova (Myki)

Paşevik (Pahnı)

Sandevica (Kyknos)

Sinikova (Satres)

Şahinköy (Ehinos)

Yassıören (Oreo)

II. BÖLGE (GÜNEY AĞIZ BÖLGESİ)

Beyköy (Avato)

Gencerli (Kentiti)

İnanlı (Evlalo)

Kırköy (Kyrnos)

Öksüzlü (Orfano)

Taraşmanlı (Erasmio)

III. BÖLGE (MERKEZ AĞIZ BÖLGESİ)

Dinkler (Filia)

Doğancılar (Lambrino)

Elmalı (Sydini)

Gökçeler (Selero)

İskeçe-Ahiriyan Mahallesi

İskeçe-Pınarlık Mahallesi

İskeçe-Yukarı Mahalle

Kireççiler (Hryso)

Koyunköy (Kimmeria)

Yenice (Genissea)

Bunlara göre çalışmamızın metinleri yukarıda gösterilen 32 yerleşim noktasından elde edilen derlemelere dayanmaktadır.

2. İNCELEME

2.1. SES BİLGİSİ ÖZELLİKLERİ

2.1.1. ÜNLÜLER

2.1.1.1. Ölçünlü Dildekilerden Farklı Olan Ünlüler

Ölçünlü dildeki ünlüler İskeçe ağzında da vardır. Ayrıca o ünlülerin değişmiş şekilleri de görülmektedir. Türkiye Türkçesi yazı dilindeki sekiz ünlü fonem dışında, İskeçe ili ağızlarında görülen ve fonemik değeri olmayan ünlüler şunlardır:

2.1.1.1.1. *ă* : Kaybolmak üzere olan “a” sesidir. Bütün ağız bölgelerinde görülür.

berăberlik (I-1,11)

Siyăret (II-30,33)

akrabă (I-1,17)

zăman (II-32,20)

zătăn (I-4,17)

saăt (II-32,27)

burăya (I-4,50)

kabărmăya (III-34,21)

bayă (I-5,9)

ôrăya (III-35,29)

măcırılık (I-18,20)

sărmă (III-49,24)

sôră (II-26,10)

damăt (III-41,80)

sônă (II-27,10 ; III-35,4)

orTădă (III-38,52)

akrăbălări (II-28,15)

2.1.1.1.2. *á* : “a” ile “e” arası bir sestir. Bütün ağız bölgelerinde yaygın şekilde görülen bu ses, İskeçe ili ağızları için karakteristik bir özelliktir. Bu ses, Kosova’nın Priştine Türk ağzında da görülmektedir (Tunuslu 2005: 28).

güzál (I-1,10)

türklárdán (I-4,7)

öylá (I-1,13)

gümülcíná (I-4,80)

bán dá (I-4,3)

támam (I-10,8)

bilázik (I-13,8)

kulubá (I-15,60)

taná (I-21,1)

dárkán (II-32,34)

şákıldá (III-37,131)

beslámák (III-37,79)

tállí bálík (III-38,72)

evdáykán (III-38,61)

Şákárlári (III-38,57)

dárálará (III-38,48)

kóylárdán (III-39,33)

görmáSá (III-39,10)

Çembár (III-39,4)

gúváyá (III-40,51)

sáná (III-40,40)

kıSmáT (III-40,23)

mádráSálár (III-40,22)

báládiyáSíná (III-40,21)

gózlámáyí (III-40,13)

yemáklár (III-43,1)

bázáliyám (III-44,26)

dilbár (III-44,13)

TePSíná górá (III-45,35)

báŞ (III-45,24)

ahŞváriŞá (III-46,30)

ávlándıK (III-46,14)

olcák (III-47,27)

2.1.1.1.3. â : “a” ile “o” arası bir sestir. Daha sık bir şekilde III. Ağız Bölgesi’nde görülmektedir. Aynı ses, Kosova’nın Priştine Türk ağzında da bulunmaktadır.

gözüm âlmadı (I-4,93)

âvada (I-10,13)

ahyâ (III,44,34)

yòuruyâm (III-44,25)

bilmiyâm (III-44,12)

deyâlár (III-44,3)

çağrıyâlar (III-43,16)

olmâyâ (III-42,9)

piŞiríyâS (III-41,84)

toPlaníyâ (III-41,51)

duraklıyâm (III-41,18)

2.1.1.1.4. â : “a” ile “ı” arası bir sestir. Çok yaygın olmamakla birlikte bütün ağız bölgelerinde görülür.

yarâmaz (I-1,5)

ağâl (III-35,54)

zâmanlarda (I-11,84)

yaşâyannara (III-37,50)

kâynanam (I-20,27)

orâya (III-37,90)

akrâbalar (I-25,36)

oynâyacak (III-43,15)

yuuruyâlaş (II-27,4)

burâya (III-43,16)

kasâba (II-28,32)

katmıyâm (III-44,23)

bakâlım (II-30,1)

burâdâyım (III-49,7)

ramadanlâra (II-30,16)

2.1.1.1.5. ê : “e” ile “ı” arası bir sestir. “Kapalı e” olarak adlandırılan bu sese tüm ağız bölgelerinde rastlanmıştır. Eski Türkçe dönemindeki lehçe ayrılıkları dolayısıyla, ön seste ve ilk hecede *i* ünlüsünün yanında *ê* ünlüsünün de kullanıldığı bilinmektedir. Eski Anadolu Türkçesi’nde de görülen bu durum Anadolu ve Rumeli ağızlarına da yansımıştır.

êğlence (I-1,3)

êškeçede (I-20,31)

gêne (I-3,17)

dê mê? (II-27,10)

yêdi (I-3,11)

kına gêcesi (II-27,14)

yêne (I-5,15)

êvlendiimiz zâman (II-29,14)

êřim (I-16,170)

yêmicêřin (II-30,17)

êvelđen (I-18,13)

bêř (II-30,75)

êngelli (I-20,6)

dêye (III-37,184)

děyá (III-41,53)

yěyirsín (III-47,21)

dědim (III-49,42)

děil (III-47,13)

2.1.1.1.6. ě : Kaybolmak üzere olan “e” sesidir. Daha çok III. Ağız Bölgesin’de tespit edilmiştir.

bekěövası (I-4,1)

bölě (III-44,31;III-41,44)

nāně (I-25,8)

bōlě (III-35,54)

sadě (II-26,19)

kāšěli (III-38,32)

ōlě (III-44,32;III-43,11; III-37,206)

2.1.1.1.7. ě : “e” ile “ö” arası bir sestir. Yaygın değildir. Sadece birkaç örnekte görülmüştür.

ěyle (I-2,3;I-5,16)

šěle (III-47,30)

běyle (I-2,4)

ěle (III-47,18)

běle (I-9,4;III-47,26)

2.1.1.1.8. ě : “e” ile “ö” arası uzun ünlüdür. Birkaç yerde görülmüştür.

běle (I-9,1;III-47,26)

2.1.1.1.9. ä : Açık “e” sesidir. Tek örneği vardır.

bilirsäm (I-1,25)

2.1.1.1.10. í : “ı” ile “i” arası bir sestir. Tüm ağız bölgelerinde yaygın şekilde görülmektedir. İskeçe ili ağızları için karakteristiktir.

Anadolu ağızları için ayırıcı bir nitelik arz eden ünlü kalınlaşması, ek ünlüsünden kök ünlüsüne kadar uzanan ve belirli bir faktöre bağlanmadan o bölgenin yaygın bir eğilimi olarak karşımıza çıkan kalınlaşmadır. Kuzeydoğu Grubu ağızlarında

sistemli bir şekilde görülen bu kalınlaşma, bu ağızları diğerlerinden ayırmaktadır (Karahana 1996: 8). Kuzeydoğu grubunda daha çok ilk hece ünlüsü “ö,ü” olan kelimelerde görülen bu değişme İskeçe ili ağızlarında; kök ve eklerde “ı, ó, ú” sesleriyle görülmektedir. “ı” sesiyle ilgili örnekler aşağıda sıralanmıştır.

<i>benım</i> (I-1,11; I-4,17)	<i>esır</i> (III-36,8)
<i>anı</i> (I-4,7)	<i>ıstanbuldan</i> (III-37,6)
<i>dıl</i> (I-4,11)	<i>gırıŞ</i> (III-37,129)
<i>ó zamandan berı</i> (I-4,42)	<i>mımıklárlá</i> (III-37,199)
<i>emırlıden</i> (I-4,46)	<i>bıldımıS</i> (III-37,207)
<i>şimdi</i> (I-4,46)	<i>yáTkılı</i> (III-37,336)
<i>kılkı</i> (I-4, 78)	<i>pıŞmasıını</i> (III-38,2)
<i>nasıl</i> (I-9,17)	<i>gelını</i> (III-38,51)
<i>mısır</i> (I-9,4)	<i>várilır</i> (III-39,14)
<i>sılavca</i> (I-16,84)	<i>gálırmıŞ</i> (III-40,19)
<i>zayıftır</i> (I-16,219)	<i>ellı ikısı</i> (III-41,5)
<i>kıyma</i> (I-16,219)	<i>ıyımısıınıS</i> (III-41,39)
<i>pılevnede</i> (I-17,21)	<i>yırmı</i> (III-44,8)
<i>āzıcık</i> (I-18,9)	<i>bıSım dılıımıS</i> (III-45,1)
<i>buralıym</i> (II-30,15)	<i>ırmık</i> (III-46,3)
<i>çevırdık</i> (III-36,4)	<i>yılkokul</i> (III-49,1)

2.1.1.1.11. ĩ : Kaybolmak üzere olan “i” sesidir. Daha çok I.Ağız Bölgesi’nde görülür. Yaygın değildir.

yaşlilar (I-1,9)

kıriz (I-7,61)

inkılabı (I-16,125)

bāzı (I-16,91)

bătıl (I-6,35)

kıremalı (III-47,6)

2.1.1.1.12. ü : “i” ile “u” arası bir sestir. Birkaç örneği bulunmaktadır.

yimırta (I-21,2)

onı (III-43,4)

konüşyörüS (III-35,32)

yimışak (III-34,45)

fasılá (III-41,87)

çavuŞmıŞ (III-36,19)

2.1.1.1.13. ı : “i” ile “ü” arası bir sestir. Çok az örneği vardır.

bıber (I-1,21;III-47,28)

ıstıne (I-21,11)

mevlıdı (III-41,6)

2.1.1.1.14. ĩ̇ : Kaybolmak üzere olan “i” sesidir. Birkaç örnekte görülmüştür.

yānı (II-26,5;II-28,19; III-35,54;III-38,69)

Tabı (III-38,5)

ıñbāren (II-25,17)

2.1.1.1.15. ö : Kaybolmak üzere olan “o” sesidir.

menköva (I-1,7)

övāda (III-37,56)

bekövası (I-4,1)

köcă TıraKya (III-37,287)

kosöväda (III-35,30)

konüyö (III-38,36)

siniköva (III-37,21)

söpālar (III-43,8)

2.1.1.1.16. ó : “o” ile “ö” arası bir sestir. III. Ağız Bölgesi’nde yaygın bir şekilde görülmektedir.

óle (I-4,24)

bólgá (III-37,347)

dórT (III-35,39)

óbúr eTi (III-38,12)

gótúrdúlár (III-36,8)

dókúlúyo (III-38,34)

kóylará (III-37,60)

çómláKTán (III-38,45)

dónúm (III-37,73)

górúmcálár (III-38,60)

gól (III-37,120)

óldúrmálár (III-39,6)

óbák óbák (III-37,123)

kófTá (III-40,10)

kók ve kókán (III-37,141)

gózlámá (III-40,12)

yórásí (III-37,174)

ólúlára (III-41,4)

órf (III-37,185)

dókúlsún (III-41,59)

góraví (III-37,261)

óncá (III-45,25)

2.1.1.1.17. ö : “o” ile “u” arası bir sestir. I. Ağız Bölgesi’nde daha yaygın olmakla birlikte tüm ağız bölgelerinde tespit edilmiştir.

sónadan (I-1,13)

Çeviremiyöz (I-4,24)

ócakta (I-1,19)

anlyamıyöz (I-4,26)

sórarsan (I-1,25)

ókudu (I-4,90)

bòşaldı (I-1,4)

ónu (I-5,6)

órda (I-3,7)

çekiliyörüz (I-6,10)

öğlan (I-3,26)

öndan sōra (I-7,33)

mustafçöv (I-8,5)

köyuyorum (I-9,16)

sinikövandan (I-10,7)

görüyorum (I-11,89)

yökarda (I-11,89)

istiyordum (I-12,17)

bilmiyoruz (I-12,3)

döndürüyölardı (I-15,23)

pòmakça (I-15,36)

Tanıyamıyorum (I-16,201)

pantolonu (I-16,195)

köyuyorum (I-9,2)

törün (I-16,244)

ölaylarda (I-16,249)

yölüçlardan (I-17,17)

menköva (I-17,36)

dölaphanda (I-18,2)

ökumak (I-18,6)

istanböldä (I-18,14)

döktora (I-18,32)

tòplama (I-19,8)

TāTıyóruz (I-20,39)

çeviriyorum (I-21,12)

rendeliyoruz (I-23,19)

çocuklara (I-24,3)

döküyoruz (I-25,1)

Pişiriyorum (I-25,14)

öndan sörä (II-27,11)

göyārsan (II-29,5)

doktör (II-30,18)

ölgün (II-31,4)

bilmiyöm (II-32,38)

önnar (III-34,2)

sērpmiyorum (III-34,27)

yalıyösün (III-34,44)

diyörüz (III-35,8)

kullanıyorum (III-36,11)

pòmakların (III-37,55)

ilgileniyösunuS (III-37,143)

yazıyö (III-40,39)

börda (III-41,9)

aşlıyorum (III-49,19)

2.1.1.1.18.   : “ ” ile “ ” aras  bir sestir. İki  rne e rastlanm şt r.

 l nce (I-1,9)

k y (I-1,9)

2.1.1.1.19.   : Kaybolmak  zere olan “u” sesidir.

koy yon (I-2,2)

2.1.1.1.20.   : “u” ile “ ” aras  bir sestir.

b y k (I-1,2; I-9,1)

m ft l kT n (I-4,89)

g n (I-4,82)

pal z y  (II-26,1)

2.1.1.2. Uzun  nl ler ve İkiz  nl ler

2.1.1.2.1. Birincil Uzun  nl ler

Eski T rk e devresinde birincil fonemik uzunluklar vardı. Bu uzunluklar sistematik olup gerek Div n  Lug ti’t-T rk’teki gerekse canlı a ız ve leh elerdeki uzunluklara kar ılık gelmektedir.  zellikle Yakut, Hala  ve T rkmen T rk elerinde d zenli olarak kar ımıza  ıkan bu uzunluklar Bat  Anadolu a ızlarında da bulunmaktadır. İ e e ili a ızlarında birincil  nl  uzunluklarının iki  rne ine rastlanm şt r.

b rek (II-31,1)

y z n (I-1,14; I-1,15; I-16,230)

2.1.1.2.2. İkincil  nl  Uzunlukları ve İkincil İkiz  nl ler

2.1.1.2.2.1.  ns z erimesi veya b z lme sonucu olu anlar

T rkiye T rk esi edeb  dilinde ve T rkiye T rk esinin bir ok a zında ikincil  nl  uzunlukları veya ikiz  nl lere rastlanmaktadır.

İ e e ili a ızlarında, ikincil  nl  uzunlukları ile ikincil ikiz  nl   rnekleri  ok yaygınd r.  zellikle “ , h, r, l, y, v” gibi seslerin, yanlarındaki  nl lerin a ıkl  ı i inde

kaybolmaları sonucu, iki veya üç sesin birleşmesi ile oluşmuş uzun ünlüler bulunur. Bu tür ikincil uzunluklar, İskeçe ili ağızları için karakteristiktir (Ayrıntıları için bk. 2.1.3.2.1.1.3.)

V < VK

ā

bāçe (I-3,30)
yāliyyom (I-2,10)
sabālin (I-6,23)
iştāliydı (I-7,31)
sāliyardum (I-3,18)
yāliyoruz (I-5,8)
kāve (I-10,17)

sabāları (I-19,23)
sabā (I-24,33)
toPlālar (II-27,17)
çıkā (II-29,28)
āzuma vēdilē (II-30,12)
oynārdı (III-35,38)
türk kāvesi (III-36,12)

ē

şēre gelecei zaman (I-16,194)
ēlence (I-19,17)
gidēsın (II-29,28)

geldilē (II-30,33)
ēliyetlerimizi (II-32,10)
ekērdik (II-32,27)

î

bî (I-7,50)
îne (I-23,5)
sîrek (II-28,27)
bîdenbiçe (II-30,6)

çîneyemediler (II-32,48)
dînek (III-41,85)
gelîrse (III-42,15)
tîzeme (III-46,10)

ō

ōlan (I-3,15)
ōlum (I-4,17)
bōÇaya (I-16,256)
dōruluk payı (I-16,39)

dōrarlar (I-16,119)
sōnadan (I-1,7)
sōra (I-2,1)
ōlumlan (I-18,32)

ōlānın (II-28,7)

dōma (II-29,1)

dōrārım (II-31,10)

ōsun (III-34,46)

dōru (III-37,39)

kōrkudan (III-39,6)

dōma (III-42,1)

dōrayıp (III-48,5)

ō

ōle (I-4,13)

ōretmeni (I-4,18)

ōretilirse (I-19,4)

ōreniyoS (III-34,2)

ū

dūduk (I-4,72)

meŞūrdur (I-16,208)

daa dūrusu (I-17,12)

būda (II-30,9)

būdaydan (II-30,70)

mūla (III-37,227)

ū

yūselmiŞ (II-30,7)

şūle (III-35,1)

aa

daa (I-3,14)

raatımız (I-3,34)

ai

daıTılır (I-4,39)

ai

caillik (I-11,85)

āi

şāin (I-25,23)

ao

saolsun (I-13,8)

ee

deerlendirmek (I-16,209)

ei

deişkenlik (I-16,196)

ii

karıştormalu (I-4,53)

ii

kimliimi (I-4,76)

ii

diildir (I-16,39)

ie

birliie (I-20,1)

oa

doan bebei (I-11,84)

soan (I-25,1)

oo

yoordu (II-27,1)

ou

yourmak (I-16,219)

öü

öütülüyo (I-17,36)

ua

muabbet (II-33,1)

muakaK (III-45,22)

uu

konuştuum (I-4,9)

çocuum (I-4,26)

üü

büütürkán (I-4,44)

ía

selāniá (I-4,83)

İskeçe ili ağızlarında ikincil ikiz ünlülerin kullanımı çok yaygındır ve bu özellik bölge ağızı için karakteristiktir. Bu bölümde birkaç örneğini verdiğimiz ikincil ikiz ünlülerle ilgili ayrıntılı bilgiler ünsüz kaybolmaları bölümünde verilmiştir. (bk.2.1.3.2.1.1.3.)

2.1.1.2.3. Vurgu ve Tonlamaya Bağlı Olan Ünlü Uzunlukları

āma (I-1,4)

gidērdim (I-1,2)

yavāş yavāş (I-1,4)

vārdı (I-1,4)

ōyle (I-1,24)

māya (I-9,16)

bütūn (I-2,17)

yāŞındāyım (I-18,10)

ēvet (I-1,19;1-19,5)

bu *kāsım* (I-18,15)

peynîr (I-2,3)

zāmān (I-18,19)

cevîz (I-2,12;I-9,11)

bekliyōruz (I-20,24)

olūrsa (I-21,1)

ne *kādar* (I-21,4)

tāvada (I-23,20)

büyük (I-23,24)

kaşıkla (I-23,34)

tābak (I-23,46)

bir kilō (I-24,8)

sofrā (I-24,16)

bayrām (I-24,18)

kabāk (I-24,25)

ocāk (I-24,36)

dedīm (I-24,33)

domātēsini (I-25,2)

tūS (I-25,6)

PārÇa PārÇa (II-26,11)

dēr (II-28,20)

gēvrek (II-30,37)

tansiyōn (II-30,44)

kapārım (II-30,59)

āyran (II-31,30)

güzēlce (III-38,9)

peynîr (III-38,12)

ār kaya (III-42,18)

ār kadaş (III-47,3)

makoronyalī, kıymalī (III-47,6)

nērde (III-49,1)

sārmāmı (III-49,17)

2.1.1.2.4. Arapça ve Farsça Kökenli Uzunlukların Korunması

ādet (I-4,30)

kirācılarım (I-3,33)

hākım (I-16,107)

mübārek (I-16,236)

ziyārete (I-25,34)

tārifi (II-31,2)

rāzı geldí (II-32,53)

haTırālar (III-36,3)

mināreler (III-37,32)

ibāresi (III-37,46)

mezrā (III-37,125)

kabile (III-37,133)

tālibiS (III-40,35)

rüyāsında (III-41,47)

2.1.2. ÜNSÜZLER

İskeçe ili ağızlarında, yazı dilimizdeki 21 ünsüzün dışında, fonemik değeri bulunmayan şu ünsüzlere de rastlanır.

2.1.2.1. Ç : “ç” ile “c” arası bir sestir. “ç” sesinin yarı ötümlüleşmiş hâlidir. İskeçe ili ağızları için karakteristiktir. Bulgaristan’ın Kırcaali ili ve çevresi Türk ağzında da bu sesin kullanıldığı görülmektedir (Salimehmed 2006).

iÇine (I-2,7)

bulamaÇı (I-15,40)

üÇ (I-3,19;I-6,11;I-7,27)

göÇebe (I-15,33)

aÇtık (I-3,27)

lazÇa (I-15,7)

türkÇe (I-4,9)

kullandıkÇa (I-17,62)

kireÇÇilērden (I-4,58)

sadneviÇ (I-18,26)

iskeÇe (I-4,79)

genÇ (I-20,20)

çocuk iÇin (I-4,82)

Çorba (I-21,10)

birazÇık (I-9,2;I-11,94)

ayÇiÇek (I-23,21)

hiÇbir şey (I-13,6)

pirinÇ (I-24,30)

aÇtı (I-14,4)

saÇ (II-26,11)

keÇi (I-15,60)

aÇıyalar (II-27,6)

etÇil (I-16,224)

geÇiyez (II-28,26)

Çok Çok Çeşit yemek (I-16,214)

buÇuk (II-30,8)

göÇ vermiyo (I-16,209)

kepÇe (II-31,10)

Çünkü (I-16,65)

kaÇarak (II-32,29)

iÇin (II-33,19)

fırÇaylan (III-34,50)

arapÇa (III-35,46)

ÇúnKú (III-38,19)

göÇmen (III-37,41)

Çembár (III-39,4)

Çoban (III-37,226)

parÇalanıK (III-40,9)

Çevirmáli (III-38,13)

taÇ (III-41,73)

eşeledikÇe (III-42,8)

yaPÇāksın (III-43,4)

2.1.2.2. F : “f” ile “v” arası bir sestir.

pilaFlar (I-1,16)

pilaF (I-6,22; I-15,48; I-16,120; I-20,14; I-25,22; II-29,2; III-36,2; III-40,7)

baklaFa (I-4,37; II-31,37; III-46,23; III-47,22)

aFkatlar (II-32,53)

TaraFTa (III-37,208)

muSTaFa (III-37,153)

2.1.2.3. d' : “d” ile “y” arası bir sestir. Palatal “d” (damaklı~damaksıl “d”) sesidir. Bir örnekte görülmüştür.

d'ört < dört (I-1,13)

2.1.2.4. ħ : “k” artdamak ünsüzünün sızıcılaşmış hâlidir.

kırħ (I-6,40)

aħşamı (II-29,16;II-30,6;II-32,7;III-49,20)

yohTu (III-46,13)

2.1.2.5. *ḳ* : Ön damak k'sidir. Sadece kalın ünlülerle hece kurduğu zaman kullanılmaktadır.

bekār (I-1,4)

nikāh (I-1,26;I-7,23;I-15,46;I-20,13;I-21,15)

dükān (I-8,17;I-3,27;I-8,19;I-12,5)

mekānım (I-3,31)

zekat (I-16,116)

dikāt et (I-20,7)

ikāmetle (III-37,319)

2.1.2.6. *K* : “k” sesinin yarı ötümlüleşmiş hâlidir. İskeçe ili ağızlarında görülen karakteristik bir özelliktir.

Karnıyarık (I-2,15)

Kadar (I-3,3;I-17,19)

Komşu (I-4,38)

Kesilir (I-4,39)

yuKarı, türKlere (I-4,65)

Kāve (I-16,265)

Kıza (I-16,255)

Kaldırıp Kafayı (I-17,17)

Katırlarla (I-17,17)

Kim? (I-17,17)

Konuşma (I-17,29)

Konyalılar (I-17,33)

çanaKKalede (I-17,45)

Kırcalılar (I-17,48)

KoÇkavaklı (I-17,52)

yoK (I-17,42)

Kaba (I-17,62)

KoyuP (II-26,15)

Kına (II-27,16)

baKır (II-29,7)

Kıyar (II-29,26)

keşKe (II-31,19)

bambaşKa (II-33,6)

yufKayı (III-34,44)

yaKın (III-37,108)

pōmaK (III-37,110)

kuruduKTan (III-37,121)

haK huKuK (III-37,140)

túrK (III-37,150)

oKulun (III-37,156)

KılıÇ (III-37,291)

yaPraK (III-38,29)

şarKıyla (III-38,47)

iKrām (III-38,50)

balKan (III-39,1)

baSKısıyla (III-39,7)

KorKuyu (III-39,11)

farK (III-40,10)

yaKıncacıK (III-40,36)

yetiŞTiK (III-42,18)

daKKa (III-45,24)

muSKaTa (III-45,41)

hakiKaT (III-45,45)

Kaynayı (III-46,6)

dámáK (III-46,25)

2.1.2.7. **ñ** : Kaybolmak üzere olan “n” sesini gösterir.

istanbulda (I-4,59)

beyin kanamasından (I-4,41)

sonra (I-11,86)

varkeñ (I-20,2)

sonraki (I-23,2)

istersen (I-23,43)

señ (I-24,28)

sonunda (I-25,6)

geñellikle (I-25,35)

türkiyelilerden (II-27,15)

tāñsiyon (II-30,7)

dediñ mi (II-30,62)

şinđi (II-31,14)

öncesinđen (II-31,31)

yeñgenle (II-32,18)

keñdisi (II-33,15)

2.1.2.8. **P** : “p” sesinin yarı ötümlüleşmiş hâlidir. İskeçe ili ağızları için karakteristiktir.

Pirinci (I-2,2)

Pek (I-2,8)

Pide (I-2,7)

yaPraklı (I-2,1)

tePsi (I-2,5)

kitaP (I-4,22)

tePsiyi (I-5,8)

gökçePınar (I-8,4)

yaPrak (I-15,32)

yaPar (I-15,61)

Pantolon (I-16,187)

cePlerim (I-16,180)

sohPet ediyoz (I-16,70)

toP (I-16,64)

Paşa (I-17,22)

imParatorluu (I-17,23)

cevaP (I-17,68)

zeyneP (I-18,27)

kitaP (I-19,11)

toPlanTı (I-20,2)

karaPibercik (I-21,5)

banıP (I-23,40)

Pişiriyorum (I-25,14)

geTiriP (II-26,11)

ekşiTTiriP (II-27,2)

oturtup (II-27,17)

iPSala (II-28,30)

yaPıyasın (II-29,6)

toPlanıP (II-30,54)

Pazārtērsi (II-31,33)

Pancar (II-32,27)

serPiyosun (III-34,16)

küPrü (III-36,22)

rodoPlar (III-37,18)

saiP (III-37,68)

meSheP (III-37,136)

araPÇa (III-37,149)

sebeP (III-37,222)

iPTal (III-37,254)

raPor (III-37,260)

vaPurla (III-37,298)

icaP (III-37,333)

çeviriP (III-38,15)

TemPo (III-38,46)

PemPe (III-38,49)

iPliK (III-38,67)

Pazar (III-39,22)

Poaça (III-39,15)

harP koPuyu (III-40,23)

soPalan (III-42,25)

döküP (III-43,12)

PaTlıcan (III-45,32)

çırParak (III-45,38)

PeŞin (III-46,1)

kaPı (III-46,12)

guruPlan (III-46,32)

2.1.2.9. ı : Kaybolmak üzere olan “r” sesidir. Tüm ağız bölgelerinde görülmüştür.

vār (I-4,11)

düünlērde (I-4,28)

ramazanlārda (I-4,40)

çocuklār (I-4,43)

nerde (I-4,46)

remzi dayılār (I-4,52)

şekērcide (I-4,59)

çalışrdı (I-4,59)

ārkadaŞı (I-4,22)

bir (I-5,1)

bereketlidir (I-6,39)

pastalar (I-7,38)

sonra (I-11,30)

hiÇbir yerde (I-14,8)

orda (I-15,26)

Takarlar (I-16,188)

geliyorlar (I-17,24)

veriyor (I-20,4)

nası diyorlar? (I-21,9)

dur (I-22,2)

karıŞtırıyorlar (I-23,39)

ne kadar (I-24,29)

pişirişkân (I-25,13)

koyārdık (II-26,2)

dinlendiriyeler (II-27,7)

olduruyalar (II-27,12)

vār (II-29,8)

toplālardı (II-29,23)

davullar (II-29,28)

tuttulār ōrda (II-30,13)

sıralārim (II-30,42)

zamannar (II-30,54)

bunnār (II-31,6)

pişirişiz (II-31,23)

cumārtesi (II-31,32)

bir yeşi vārmıŞ (II-32,6)

rüsTemlēr (II-32,22)

Pancaş ekēřdik (II-32,27)

ne Kadār (II-33,3)

savaŞlārda (II-33,11)

görmüşlērse (III-34,3)

biberlēr (III-34,34)

sözlüklērde (III-35,4)

azırlıyanlār (III-35,20)

oynāřdik (III-35,36)

olarak (III-36,8)

góndāřmādılār (III-37,289)

sürürlerdi (III-41,52)

vuruřlārmıŞ (III-41,59)

dūrduk (III-41,71)

söylērlēr (III-42,6)

gezilişdi (III-42,25)

istēřsá (III-44,24)

bilmiyorum (III-47,17)

2.1.2.10. S : “s” ile “z” arası bir sestir. “s” sesinin yarı sızıcılaşmış örnekleri olduğu gibi “z” sesinin “S” ye dönüştüğü örnekler de bulunmaktadır. İskeçe ili ağızlarında görülen karakteristik özelliklerden biridir.

S<s

üniverSiTe (I-4,17)

tePSiyi (I-5,8)

iSteyen (I-16,218)

nüfuS (I-16,209)

Sarma (I-16,206)

üSTünden (I-17,19)

aSkerim (I-17,28)

oSman (I-17,28)

biriSinden (I-17,34)

herkeSin (I-19,22)

Simli Simli (I-23,3)

patātèS (I-24,24)

biSbiTin (II-29,15)

naSı desem Sana (II-31,25)

domateSlēř (III-34,14)

iSterim (III-35,2)

yaSak (III-37,102)

enTereSan (III-37,166)

SarmaSı (III-38,28)

görmáSá kesecek (III-39,10)

iSTaSyonuna (III-39,32)

faSulyá (III-40,10)

ayvaSı (III-41,58)

uSTa (III-42,14)

keSTiriP (III-43,12)

sarıSı (III-44,27)

yunaniSTandan (III-45,8)

soS (III-45,33)

domateS (III-47,31)

S<z

buralıyıS (III-42,1)

derneemiS (III-41,18)

hederleS (III-41,19)

dēřsınıS (III-40,1)

kırmıSı (III-39,4)

piŞirıyoruS (III-38,3)

gaSetenin (III-35,19)

dediimiS (III-36,22)

sekiS yüS (III-37,38)

köylerimiS (III-37,51)

dokuS yüS (II-32,3)

dedemiS (II-33,11)

öreniyoS (III-34,2)

gelmeSdiniz (II-30,4)

süzeriS (II-30,65)

yayarıS (II-31,15)

biS diyoruS (I-25,23)

ninèlèrimiS (II-26,12)

yaşlılarımıS (II-28,21)

büyüklerimiS (I-23,37)

o Saman (I-24,1)

koyuyoruS (I-9,10)

biraS (I-21,3)

tuS (I-21,8)

çevirmesiniS (I-21,13)

diyoS (I-22,2)

dlıysınıS (III-49,28)

aS (I-1,9)

kıSanlar (III-46,21)

ūsüS (III-46,8)

merkeSdân (III-46,15)

faSla(III-45,13)

2.1.2.11. Ş : “ş” sesinin yarı sızıcılaşmış hâlidir. İskeçe ili ağızları için karakteristiktir.

yetmiŞ (I-3,9;I-18,10)

iŞyerimiz (I-3,34)

iŞTe (I-4,14)

iŞ (I-4,18)

eŞarp, yaŞmak (I-4,65)

araŞTırmak (I-4,87)

iŞ (I-8,26)

aŞ (I-15,34)

meŞhur (I-15,26)

yüzde yetmiŞ (I-15,4)

uğraŞ (I-16,218)

yaŞıtım (I-16,203)

baŞga (I-16,199)

gelmiŞTir (I-16,79)

gelmiŞ (I-17,33)

savaşmış (I-17,42)

ÇavuŞmuŞ (I-17,45)

on beŞ yaŞlarında (I-17,54)

akŞam (I-18,16)

duymuŞsun (I-18,21)

konuŞma (I-20,1)

sāt beŞTen (I-20,18)

beŞ (I-21,2)

baŞka (I-21,7)

<i>üş</i> (I-21,2)	<i>pembeleşme</i> (III-34,11)
<i>kumaş</i> (I-23,3)	<i>ateşte</i> (III-34,22)
<i>yetiştirm</i> (I-23,6)	<i>arnavutmuş</i> (III-35,1)
<i>meşur</i> (I-24,24)	<i>işaretlemee</i> (III-35,24)
<i>baş</i> (I-25,1)	<i>başrolü</i> (III-36,6)
<i>vişne</i> (II-26,4)	<i>beşiktaşda</i> (III-36,20)
<i>ekşi</i> (II-26,9)	<i>boşları</i> (III-37,15)
<i>ateşin</i> (II-26,17)	<i>paşanın</i> (III-37,36)
<i>başladılar</i> (II-27,15)	<i>dışışlari</i> (III-37,106)
<i>aşada</i> (II-28,10)	<i>başkomutanı</i> (III-37,161)
<i>yaşlılarımız</i> (II-28,20)	<i>vaTandaşın</i> (III-37,220)
<i>keşan</i> (II-28,28)	<i>pişmişini</i> (III-38,2)
<i>pişiriyenin</i> (II-29,4)	<i>maşinanın</i> (III-38,14)
<i>oşgeldiniz</i> (II-30,1)	<i>şakarlari</i> (III-38,57)
<i>yüşelmiş</i> (II-30,7)	<i>işgali</i> (III-39,1)
<i>neşte</i> (II-30,70)	<i>işlani</i> (III-40,2)
<i>kaşık</i> (II-31,5)	<i>kışın</i> (III-40,20)
<i>alTmuş</i> (II-32,8)	<i>cümbüş</i> (III-40,46)
<i>kişi</i> (II-32,31)	<i>komşumuz</i> (III-41,11)
<i>savaşlarda</i> (II-33,11)	<i>başladık</i> (III-42,14)
<i>bambaşka</i> (II-33,18)	<i>buruşuk</i> (III-43,6)

şaŞırdım (III-43,18)

karıŞtırabiliyiS (III-45,7)

KonuŞan (III-45,16)

baŞarılı (III-45,56)

PeŞin (III-46,1)

beŞ yaŞında (III-46,15)

karıŞmalık (III-48,5)

2.1.2.12. T : “t” sesinin yarı ötümlüleşmiş hâlidir. İskeçe ili ağızlarında görülen karakteristik bir ses bilgisi özelliğidir.

Tavada (I-2,13)

eTli pide (I-2,1)

alTa (I-2,1)

saTın (I-3,4)

biTinceye (I-3,11)

dāTıyorum (I-3,28)

Türlü (I-4,12)

Tam (I-4,55)

Tank (I-4,55)

iŞTe (I-4,14)

üniverSiTe (I-4,17)

paTrada (I-4,18)

filTre (I-4,44)

yeşilyurTTa (I-4,47)

aparTmanları (I-4.48)

eTli (I-6,22)

alTı (I-7,36)

Tikerdik (I-8,31)

Tavada (I-9,13)

dağıTıyolar (I-10,24)

eTTirmeseydik (I-11,83)

bulgarisTan (I-11,94)

yokTu (I-12,12)

kitapTa (I-14,8)

meTre (I-15,67)

kaynaTırlardı (I-15,29)

paThıcan (I-16,218)

fakaT (I-16,210)

eTek (I-16,189)

Takarlar (I-16,188)

koT (I-16,187)

oTuz (I-16,184)

kuTlu (I-16,172)

kaTır (I-16,161)

TükeTen (I-16,224)

oTluyodular (I-17,5)

sokakTa (I-17,9)

işTe (I-17,10)

TüTün (I-17,16)

İhTiyārım (I-18,9)

giTTik (I-18,20)

büTün (I-19,11)

Torunum (I-20,6)

biTiyor (I-20,16)

zeyTinyā (I-20,36)

Taa güzāl (I-21,2)

kuşakTan (I-23,4)

pakeT (I-23,14)

kızartılıyor (I-24,5)

taThmız (I-24,8)

kuTluyoruz (I-24,17)

oldukTan (I-25,2)

saaTTa (I-25,14)

saÇTa (II-26,12)

youruldukTan sōră (II-27,5)

Tarafına (II-28,4)

pazarTesi (II-29,22)

iÇTim (II-30,16)

okuTTuk (II-30,31)

yourTTan (II-30,64)

paTatiS (II-31,16)

kaşTı (II-32,9)

giTTik (II-32,42)

Tencerede (III-34,4)

süT (III-34,21)

deiŞTirmişİS (III-35,48)

eTrafını (III-35,54)

haTırālar (III-36,3)

unuTmuyom (III-36,8)

kilomeTre (III-36,23)

oTuS alTı (III-37,39)

TarihTir (III-37,41)

nokTacıkTa (III-37,82)

TuTarlı (III-37,109)

malazgırTTán (III-37,129)

pıraTık (III-38,32)

oTu (III-38,36)

Takıyo (III-38,60)

Teyzecik (III-39,8)

milláT (III-39,29)

alTın (III-40,6)

eTli nouT (III-40,7)

lokanTálarđa (III-40,14)

toplaşTık (III-41,6)

defTerde (III-41,28)

limonaTa (III-41,43)

şerbeT (III-41,50)

eiTim (III-42,12)

inşaaTTa (III-42,15)

büyúklukTá (III-43,12)

kabarTma (III-44,4)

manTı (III-44,11)

õreTmenn (III-45,9)

búTún Tarihi (III-45,14)

biTiy (III-46,24)

buzlukTan (III-49,20)

2.1.2.13. y : Kaybolmak üzere olan “y” sesidir.

büyúk (I-4,59)

büyüdük (I-4,72)

buraya (I-4,96;I-20,1)

õyle (I-4,99;II-28,4;II-29,20)

hatırlamayorum (I-10,9)

böyle (I-20,21;I-23,9;I-24,21)

köyümüze (I-20,26)

el öpmeye (I-24,17)

bilmiyörüm (I-24,26)

şöyle (II-26,16;III-37,21)

birincisiydik (II-30,28)

böyle (II-31,26;II-33,6;III-40,27)

yapıyorduk (III-36,17)

bilmeyen (III-37,226)

nereye (III-37,228)

2.1.3. SES DEĞİŞMELERİ

2.1.3.1. ÜNLÜ DEĞİŞMELERİ

2.1.3.1.1. KARAKTERİSTİK OLANLAR

2.1.3.1.1.1. Yaygın Olan Fonetik Eğilimler

2.1.3.1.1.1.1. Ünlü Uyumları

2.1.3.1.1.1.1.1. Büyük Ünlü Uyumu (Önlük-Artlık Uyumu)

Türkçenin çok genel bir kuralı olan ve ünlüleri kalınlık incelik sırasına göre ayarlayan dil benzeşmesi (palatal harmonie) olayı, bilindiği üzere, Türkçede, Eski Türkçe döneminden beri çok güçlüdür. Aynı durum Eski Anadolu Türkçesinden geçerek Anadolu ağızlarında da kendini gösterir (Korkmaz 2007: 92).

Ağızlardaki bu kurala bağlılık, Doğu ve Kuzeydoğu Grubu ağızlarında genellikle gerileyici benzeşme ve ünlü incilmesi biçimindedir (Karahana 1996: 3).

2.1.3.1.1.1.1.1.1. Yazı Dilimize Göre Büyük Ünlü Uyumunun İleri Olduğu Durumlar

2.1.3.1.1.1.1.1.1. Kök ve Tabanlarda

2.1.3.1.1.1.1.1.1.1. İlerleyici benzetme yolu ile

Kalınlaşmalar

vakıt < *vakit* (I-1,27)

aynan óylá < *aynen öyle* (III-45,12)

hana < *hani* (I-18,32)

kıyāfaT < *kıyafet* (III-38,65)

anı < *hani* (I-18,35)

organizá < *organize* (III-41,28)

hanı < *hani* (III-41,53)

2.1.3.1.1.1.1.1.1.2. Gerileyici benzetme yolu ile

Kalınlaşmalar

fusunlu (II-33,10)

halva (III-41,49)

ansıklopádísindá (III-35,41)

halvaSını (III-46,3)

İncelme

hederleS (III-41,19)

2.1.3.1.1.1.1.1.1.3. İki yönlü benzetme

barabar (II-32,36)

2.1.3.1.1.1.1.1.1.2. Ek ve Edatlarda

Edebî Türkiye Türkçesi yazı dilinde incelik-kalınlık uyumuna girmeyen eklerin birçok örnekte uyuma girdiği görülür. Yabancı kökenli bazı kelimelerin ekleşme sırasında da uyuma giren kullanılışları vardır.

saatta (I-4,85)

tarafı (III-41,27)

dikkatınızı (III-36,17)

kaynarkan (III-48,4)

sonakı (III-41,24)

Ek ve edatlarda söylenişi bozularak örneklenen tek kelimeye rastlanmıştır:

“halbusa”

halbusa beräber yemişler. (I-6,24)

2.1.3.1.1.1.1.1.2. Yazı Dilimize Göre Büyük Ünlü Uyumunun Geri Olduğu Durumlar

Bütün ağız bölgelerinde karşılaştığımız büyük ünlü uyumuna aykırı olma durumu, İskeçe İli Ağızları için karakteristik bir özelliktir.

2.1.3.1.1.1.1.2.1. Kök ve Tabanlarda

güzáldı (I-1,2)

büyúktu (I-1,2)

berı (I-1,27)

kaviruyòrum (I-25,2)

boydeyden (II-30,69)

şındı (II-32,26)

çevírdík (III-36,4)

temízlík (III-36,16)

efándım (III-37,107)

meyváláríydı (III-37,316)

beládíyámízın (III-37,350)

şındı (III-39,29)

diulkán (III-41,46)

türkiyalılar(III-49,15)

2.1.3.1.1.1.1.2.2. Eklerde

evlándık (I-1,28)

indılar (I-1,5)

kızçesumiz (I-8,10)

türkçádır da (I-19,2)

ayniydi (I-23,18)

ayriyetten (II-23,44)

oni (II-30,61)

yemáklárimíS (II-31,30)

ináklárimíS (II-32,23)

istedílár (II-32,39)

indírdík (II-32,41)

gelmádílár (II-32,54)

senín (II-33,2)

görmási (III-34,29)

konüşíliyòr (III-35,50)

görmámışınıS (III-36,17)

eTTılár (III-37,263)

gidín (III-37,299)

giyárim (III-38,49)

evdáykán (III-38,61)

giTmıŞ (III-40,29)

geÇındıK (III-40,31)

yapçez (III-43,5)

şekillándírdım (III-44,14)

gidíysın (III-45,5)

diyım (III-45,59)

bilıysın (III-45,50)

evlándıK (III-46,14)

2.1.3.1.1.1.1.2. Küçük Ünlü Uyumu

Bir kelimedeki ünlülerin düzlük yuvarlaklık bakımından birbirine uymasdır.

yavırım (III-37,315)

kavırıySın (III-46,5)

darbıKa (III-38,52)

hamır (III-47,24)

Sadece bir örnekte, yazı dilinde “o-o” şeklinde bulunan yabancı asıllı kelime, İskeçe ili ağzında “o-u” şeklindedir.

doktur (II-30,7)

2.1.3.1.1.1.2. Ünlü Türemeleri

2.1.3.1.1.1.2.1. Başta Ünlü Türemesi

Türkçe kelimelerde kelime başında “r” ve “l” ünsüzleri bulunmaz. Bunlarla başlayan yabancı kaynaklı kelimelerin başında düz-dar bir ünlünün türediğı görölmektedir.

l-‘nin önünde türeme

ileene (II-27,18)

r-‘nin önünde türeme

erendelērim (II-31,11)

erendeliySın (III-45,41)

erecep (III-41,92)

erendeliysın (III-49,29)

2.1.3.1.1.1.2.2. İçte Türeme

(pr)

pıraTik (III-38,32)

(tr)

tırakya (I-16,20;III-37,29)

tirennen (II-32,7)

orkestrayla (I-16,165)

tırakter (II-32,41)

tıranSiT (III-37,346)

(st)

sıtaj (I-4,96)

(gr)

gıram (III-44,16)

(lm)

alamanyada (III-45,5)

(kl)

ekeliyolar “serpiyorlar” (III-38,12)

kılíniktá (II-33,17)

Yazı dilimizde ünlü türemesiyle “azıcık” şeklinde kullanılan kelime, bölge ağzında bazı konuşurların dilinde “azcık” şeklindedir.

azcık (I-8,28; I-10,25; III-37,16; III-45,57)

2.1.3.1.1.1.3. Ünlü Düşmesi

2.1.3.1.1.1.3.1. İçte Ünlü Düşmesi

-Ø- < -i- / -i-

kaynanaya (I-11,42)

aslında (I-11,26; I-16,208)

stırılan (I-16,132)

yanlıŞ (III-40,53)

yalnız (I-5,1; I-7,57; I-8,4)

dıŞarda (III-40,54)

karnıyarık (III-47,33)

galba (II-32,22)

kıvrılırdı (III-38,70)

dakka (I-15,35;III-47,20)

kayınvaldesi (I-24,20)

daKKa (III-40,54;III-45,24)

-Ø- < -a-

burda (I-18,23)

ordan (I-8,7)

şurda (III-37,296)

-Ø- < -u-

avkatımız (II-32,34)

2.1.3.1.1.1.4. İlk Hecedeki Ünlü Daralmaları

i < e

ziynelli (I-4,2)

yir (II-30,50)

şiritler (I-11,77)

yimásíná (III-45,43)

biyendim (I-18,17)

ü < ö (I. ve III. ağız bölgeleri için)

“ö” ünlüsü Makedonya’nın kuzey Türk ağızlarında (Gostivar, Vrapçište, Kalkandelen, Üsküp, Kumanova) yoktur. Tüm diğer ağızlarda ise kullanılmaktadır (Ahmed 2012: 23).

ü < ö değişmesi, Bulgaristan Kırcaali ili çevresi Türk ağızında da görülmektedir (Salimehmed: 2006).

Bu değişim, İskeçe ili ağızlarında, birinci ve üçüncü ağız bölgelerinde yaygın şekilde karşımıza çıkmaktadır. “ö” sesi bazen de “ö-ü” arasında fakat “ü” ye daha yakın bir şekilde telâffuz edilmektedir.

gürücü usulü (I-3,12)

üldü (I-18,30)

türen (I-18,7)

çürekler (I-24,2)

güreyim (I-18,14)

küPrü (III-36,22)

übür sene (I-18,14)

ūsüS (III-46,8)

küye (I-18,20)

düverdi (III-46,11)

üzürlü (I-18,27)

u < o (I. II. ve III. ağız bölgeleri için)

çucuklar (I-3,20)

kunuşayım (I-18,24)

çucuk duurdum (I-18,26)

kucam (I-18,30)

turunlar (I-8,9)

kaÇTım *kucâya* (III-49,6)

undan surumlu (I-8,14)

yuurular (II-26,9)

kustum ‘kostüm’ (I-8,29)

yuuruyâlar (II-27,4)

puturlar (I-8,31)

suvan (II-31,4,III,47,6;III-49,23)

turun (I-18,6)

pulislâr (II-32,38)

2.1.3.1.1.2. Belirli Bir-Birkaç Kelimede Görülen veya Belirli Bir Şarta Bağlı Olan Ünlü Değişmeleri

Buradaki değişmeler sadece belirli kelimelerde görülmektedir.

2.1.3.1.1.2.1. Dudaklılaşma : Yanında dudak ünsüzü bulunan düz ünlülerin yuvarlaklaşması olayıdır.

bobalarımıS (III-45,46)

musafirsiniz (I-9,17)

bubam (I-14,24)

musafîleri (II-27,17)

kocuman (III-38,7)

2.1.3.1.1.2.2. Geçişme (crassis)

Biri ünlü ile biten, diğeri ünlü ile başlayan ve genellikle bir arada kullanılan iki kelime bir araya geldiklerinde, birinin sonundaki diğeri başındaki ünlü birbirine geçer ve iki kelime tek kelime hâlini alır (Tuna, 1986, 43).

Metinlerde ol- ve yap- fiilleriyle birlikte görülmüştür.

nolcak (I-16,71)

nolurdu? (III-45,45)

noluyo? (I-16,114)

napalım? (III-46,189)

Ayrıca birleşik kelimelerde görülen örnekleri de bulunmaktadır.

anánne, babanne (I-16,241)

ortakola (III-35,6)

2.1.3.1.1.2.3. Daralma

2.1.3.1.1.2.3.1. Kelime İçinde Daralma

Ekleşme sırasında “y” sesinin etkisiyle oluşan daralmalardır.

ı < a

olmıyanlara verilir (I-4,40)

başlıyo (I-11,23)

anlıyamıyöz (I-4,26)

burıya (III-49,7)

saklıyoruz (I-6,2)

i < e

bekliyo (I-4,94)

söyliyen (III-38,51)

ü << e

söylüyor (III-35,3)

2.1.3.1.1.2.4. Genişleme

e < i

tepseyi (I-9,11)

ayde (III-46,23)

eskeçede (III-41,8)

deye (III-47,17)

kebar (III-45,11)

o < u

iSTanbola (III-46,29)

2.1.3.1.1.2.5. Sonda Ünlü Türemesi

Bir örnekte tespit edilmiştir.

-kene < ken

derkene (I-14,11)

2.1.3.1.1.3. Eskicil Şekillerin Saklandığı Örnekler

a

almūra “elma” (III-35,47)

e, è

geyeyim (I-10,2)

èki (III-37,85)

ı

onı (II-30,39)

o

yokarda (I-18,26)

yokardan (I-21,13)

ö

yörüdüler (II-32,40)

2.1.3.1.2. KARAKTERİSTİK OLMAYANLAR

2.1.3.1.2.1. Fonetik Bir Sebebe Bağlı Olarak Sadece Belirli Kelimelerde ve Sadece Bir veya Birkaç Kez Görülenler

2.1.3.1.2.1.1. Başta Ünlü Düşmesi

bir ki (III-34,49)

2.1.3.1.2.1.2. Düzleşme

ı < u

yımırta (I-2,2;I-5,13)

kakooyı (III-46,5)

yıvarlak (I-2,4)

î < u

ıfacık (I-21,7)

çibuumuzu (III-37,326)

ıfak ıfak (III-47,8)

2.1.3.1.2.1.3. İncelme

e < a

şehinli (I-3,12)

eheren (I-18,19)

2.1.3.1.2.1.4. Kalınlaşma

u < î

çukolata (I-10,14)

2.1.3.1.2.1.5. Daralma

u < a: Bir örnekte görülen bu ses değişiminde; /y/ ünsüzü yanındaki /a/ ünlüsünü daraltarak /ı/ yapmıştır. Bu /ı/ sesi de kendinden önceki hecede bulunan /o/ sesiyle uyuma girmiş ve /u/ sesine dönüşmüştür.

olmuycak (I-8,32)

i < ü

biSbiTin (II-29,14)

bisbitin (III-49,19)

i < e

patātis (II-31,3)

domatislen (III-48,1)

2.1.3.1.2.1.6. Genişleme

2.1.3.1.2.1.6.1. Başta Ünlü Genişlemesi

ö < ü

aḥṣam özere (II-32,27)

2.1.3.1.2.1.6.2. İçte Ünlü Genişlemesi

e < ü

büyerdik (III-45,47)

a < u

okamıycam (III-40,56)

2.1.3.1.2.1.6.3. Sonda Ünlü Genişlemesi

o < a

āgo āmet (I-16,93)

2.1.3.2. ÜNSÜZ DEĞİŞMELERİ

2.1.3.2.1. KARAKTERİSTİK OLANLAR

2.1.3.2.1.1. Yaygın Olan Fonetik Eğilimler

2.1.3.2.1.1.1. Ötümlüleşme

“Oğuz grubu ağızlarındaki en karakteristik fonetik eğilimlerden biri, ötümsüz ünsüzlerin ötümlüleşmesidir.” (Gülsevin 2002: 36).

2.1.3.2.1.1.1.1. Kelime Başında Ötümlüleşme

Tüm ağız bölgelerinde görülmüştür. Kalın ve ince ünlülü kelimelerde örnekleri şöyledir:

g- < k-

gūrban (I-4,39)

gōyārsan (II-29,5)

gomşulara (I-4,40)

gaut goymuşlar (II-32,33)

goyun (I-15,60)

dıŞarda *galmuş* (III-40,54)

gara goyunu (I-17,3)

geldim (I-3,6)

guzu (I-17,2)

geÇiyez (II-28,26)

gızan (I-17,5)

gece (I-11,33)

bildiim *gadar* (I-17,20)

gezme (I-4,60)

öne *goyuyorum* (I-17,49)

göz (I-4,91)

orda *galırdık* (I-17,58)

götürcādım (III-43,17)

gadārşā (II-29,5)

2.1.3.2.1.1.1.2. Kelime İçinde Ötümlüleşme

2.1.3.2.1.1.1.2.1. Tabanlarda

-g- < -k-

osmanlı *aSgárlerinde* (I-17,45)

-d- < -t-

tādilde (I-1,15)

d- < t-

dane (II-26,17)

2.1.3.2.1.1.1.2.2. Ekleşme Sırasında Ötümlüleşme

VgV < VkV

Sadece birinci ağız bölgesinde “*Durgutlar*” köyünde tespit edilmiştir.

egéyollar (I-17,16)

bagáyo (I-17,17)

egergen (I-17,16)

VdV < VtV

beklediyorum (I-9,16)

süde (III-47,15)

mısır *kaynadıyıs* (III-41,43)

Birinci ağız bölgesinin yalnızca birinci metninde (*Koşnalar Köyü*) “görülen geçmiş zaman eki” ile “bulunma ve çıkma hal ekleri” nin ötümlü şekilleri tespit edilmiştir.

açdılar (I-1,23)

yokdu (I-1,7)

bitdi (I-1,24;I-1,17)

altmışda (I-1,1)

ağustosda (I-1,21)

savaş *bittikden* söră (I-17,21)

Yalnızca bir örnekte ötümlüleşme olmamış, ekleşme sırasında ünsüzün sert şekli muhafaza edilmiştir.

gemiler geldikTen sōra bin dokuz yüz gene yetmiş üçte yetmiş **dörte** Kadar gittim geldim gemilere. (I-3,6)

2.1.3.2.1.1.2. Yarı Ötümlüleşme

İskeçe ili ağızlarında “yarı ötümlüleşme” ses olayı çok yaygın bir şekilde görülmektedir. Bölge ağızları için karakteristik olan “P, Ç, T, K” seslerinin hem kök ve tabanlarda hem de ekleşme sırasında örnekleri bulunmaktadır.

2.1.3.2.1.1.2.1. Kelime Başında Yarı Ötümlüleşme

Ç- < ç-

Çok Çok Çeşit yemek (I-16,214)

ÇúnKú (III-38,19)

Çorba (I-21,10)

Çalardı (III-38,46)

Çoban (III-37,226)

Çembár (III-39,4)

Çevirmáli (III-38,13)

K- < k-

Karnıyarık (I-2,15)

Konuşma (I-17,29)

Kadar (I-3,3;I-17,19)

Konyalılar (I-17,33)

Komşu (I-4,38)

Kırcalılar (I-17,48)

Kesilir (I-4,39)

KoÇkavaklı (I-17,52)

Kāve (I-16,265)

Kaba (I-17,62)

Kıza (I-16,255)

KoyuP (II-26,15)

Kaldırıp Kafayı (I-17,17)

Kına (II-27,16)

Katırlarla (I-17,17)

KılıÇ (III-37,291)

Kim? (I-17,17)

KorKuyu (III-39,11)

Kaynay (III-46,6)

P- < p-

Pirinci (I-2,2)

Pek (I-2,8)

Pide (I-2,7)

Pantolon (I-16,187)

Paşa (I-17,22)

Pişiriyorum (I-25,14)

Pazārtērsi (II-31,33)

Pancaṛ (II-32,27)

PemPe (III-38,49)

Pazar (III-39,22)

Poaça (III-39,15)

PeŞin (III-46,1)

T- < t-

Tavada (I-2,13; I-9,13)

Türlü (I-4,12)

Tam (I-4,55)

Tank (I-4,56)

Takarlar (I-16,188)

TüTün (I-17,16)

Torunum (I-20,6)

Tarafına (II-28,4)

Tencerede (III-34,4)

TarihTir (III-37,41)

Takiyo (III-38,60)

Teyzecik (III-39,8)

2.1.3.2.1.1.2.2. Kelime İçinde Yarı Ötümlüleşme

2.1.3.2.1.1.2.2.1. Tabanlarda

üÇ (I-3,19; I-6,11; I-7,27)

küÇük (I-4,43)

iskeÇe (I-4,79)

hiÇ bir şey (I-13,6)

keÇi (I-15,60)

göÇ vermiyo (I-16,209)

sadneviÇ (I-18,26)

genÇ (I-20,20)

ayÇiÇek (I-23,21)

pirinÇ (I-24,30)

saÇ (II-26,11)

buÇuk (II-30,8)

kepÇe (II-31,10)

fırÇaylan (III-34,50)

fiÇılara (III-39,3)

parÇalanıK (III-40,9)

taÇ (III-41,73)

salÇa (III-48,2) *yoK* (I-17,42)

baKır (II-29,7)

yufKayı (III-34,44)

haK huKuK (III-37,140)

túrK (III-37,150)

oKulun (III-37,156)

iKrām (III-38,50)

farK (III-40,10)

daKKa (III-45,24)

hakiKaT (III-45,45)

yaPraklı (I-2,1)

tePsi (I-2,5)

kitaP (I-4,22)

sohPet ediyoz (I-16,70)

cevaP (I-17,68)

zeyneP (I-18,27)

iPSala (II-28,30)

küPrü (III-36,22)

saiP (III-37,68)

meSheP (III-37,136)

TemPo (III-38,46)

iŞTe (I-4,14)

üniverSiTe (I-4,17)

paTrada (I-4,18)

filTre (I-4,44)

meTre (I-15,67)

paThıcan (I-16,218)

fakaT (I-16,210)

eTek (I-16,189)

koT (I-16,187)

oTuz (I-16,184)

İhTiyārım (I-18,9)

zeyTinyā (I-20,36)

pakeT (I-23,14)

haTırālar (III-36,3)

paTatiS (II-31,16)

lokanTālarda (III-40,14)

süT (III-34,21)

şerbeT (III-41,50)

2.1.3.2.1.1.2.2.2. Ekleşme Sırasında Yarı Ötümlüleşme

2.1.3.2.1.1.2.2.2.1. Ünlü İle Başlayan Ek Getirilince

bulamaÇı (I-15,40)

harP koPuyu (III-40,23)

göÇebe (I-15,33)

çırParak (III-45,38)

iÇine (I-2,7)

biTinceye (I-3,11)

kaÇamak (I-15,27)

dāTıyorum (I-3,28)

aÇıyalar (II-27,6)

kaynaTırlardı (I-15,29)

geÇiyez (II-28,26)

biTiyor (I-20,16)

yaPar (I-15,61)

kızartıyor (I-24,5)

serPiyosun (III-34,16)

2.1.3.2.1.1.2.2.2.2. Bazı Eklerin Başındaki Ünsüzlerin Bazı Bölgelerde Sadece Yarı Ötümlü Halleri İle Bulunması

türkÇe (I-4,9)

kullandıkÇa (I-17,62)

kireÇÇilērden (I-4,58)

yetiŞTiK (III-42,18)

birazÇık (I-9,2)

eTTirmeseydik (I-11,83)

etÇil (I-16,224)

yokTu (I-12,12)

lazÇa (I-15,7)

kitapTa (I-14,8)

pomakÇa (I-17,18)

sokakTa (I-17,9)

saaTTa (I-25,14)

büyükTá (III-43,12)

yourTTan (II-30,64)

buzlukTan (III-49,20)

TarihTir (III-37,41)

iÇTen (I-4,27)

nokTacıkTa (III-37,82)

etapTa (I-3,1)

inşaaTTa (III-42,15)

2.1.3.2.1.1.3. Ünsüz Kaybolmaları (Ünlülerin Açıklığı Sebebi İle)

2.1.3.2.1.1.3.1. Erime (fusion)

“Ünlüden sonraki ünsüz, ünlünün açıklığı sebebi ile kaybolur. Kaybolurken de ünlüyü uzatır.” (Gülsevin 2002: 47).

ğ

ō < öğ

ōlen < *öğlen* (I-16,273)

Sadece aşağıdaki örneklerde ünsüz kaybolurken ünlü uzunluğu oluşmamıştır.

balarlar < *bağlarlar* (I-16,242)

orda balıyız < *oraya bağlıyız* (I-18,3)

yalyòsun < *yağlıyorsun* (III-34,44)

h

î < ih < eh

îlîyât < *ehliyet* (II-32,11)

û < ük < ök

ûsüS < *öksüz* (III-46,8)

2.1.3.2.1.1.3.2. Büzölme ve Derilme

İki ünlü arasındaki ünsüzün, ünlülerin açıklığı sebebi ile, ünlüler ile birlikte büzölüp tek bir uzun ünlü haline gelmesidir. Bazı örneklerde ikiz ünlü de görülür (Gülsevin 2002: 51).

V / VV < VğV

ā < ağa

ābisi < ağabeyi (I-20,6)

ā < ağı

bayā < bayağı (I-1,2)

bārılar < bağırırlar (I-4,57)

dāTır < dağıtır (I-16,252)

aı < ağı

air < ağır (I-5,7)

çairdılar < çağırdılar (I-16,280)

zeytinyai < zeytinyağı (I-5,8)

bai < bağı (I-24,23)

kuşai < kuşağı (I-8,32)

ocain < ocağın (I-24,38)

yai < yağı (I-9,13)

dainık < dağınık (II-30,82)

daitiyoruz < dağıtıyoruz (I-10,20)

daidıyā < dağıtıyor (III-41,12)

dain < dağın (I-15,62)

aa < ağı

aşaa < aşıağı (I-1,7;I-4,1)

çaardık < çağırdık (I-13,1)

ayaana < ayağına (II-29,17)

duvaayla < duvağıyla (III-38,76)

sacaa (II-26,18); (<sac ayağı)

ē < eği

zerzevat *yemē* < zerzevat *yemeği* (II-31,7)

ee < iğe

selānee < *Selaniğe* (II-32,4)

ei < eği

deiştirmek < *değiştirmek* (I-4,75)

böreimiz < *böreğimiz* (I-5,1)

deirmene < *değirmene* (I-17,35)

eitim < *eğitim* (I-8,6)

deil < *değil* (I-7,18)

örnei < *örneği* (I-16,104)

zeybeini < *zeybeğini* (III,37,227)

ekmei < *ekmeği* (I-16,222)

ii < iği

kattunı < *kattığını* (I-16,149)

aÇıklı < *açıklığı* (I-4,87)

kaşu < *kaşığı* (II-31,12)

kızartturdum < *kızartturdığım* (III-34,24)

ii < iği

özerklii < *özerkliği* (I-16,21)

bildiiniz < bildiğiniz (I-25,9)

birinciliini < birinciliğini (III-37,5)

istediın < istediğin (III-49,30)

ii < ii < ei < eği

diıl < değil (I-20,35;I-21,4)

ie < iğe

dier < diğer (I-16,208, III-38,34)

tebrie < teبریđe (I-23,10)

oa < oğa

Poaça < poğağa (III-40,15)

ou < oğu

bouldu < boğuıdu (I-16,278)

youruyosun < yoğuruyorsun (I-20,39)

bouyorsun < boğuyorsun(I-23,35)

sousun < soğusun (II-29,4)

souk < soğuk (III-38,16)

dou < doğu (III-37,98)

yourt < yoğurt (III-44,4)

Bir örnekte, büzölme ve derilme sonucu ikiz ünlü ve uzun ünlü oluşmamış, kısa ünlü meydana gelmiştir.

yort (I-21,3);

yort < yourt < yoğurt

ū < uğu

yūrūyoruz < yoğuruyoruz (I-9,16)

taū < tavuğu (II-30,78)

uu < uğu < oğu

duurdum < doğurdum (I-18,26)

uu < uğu

çocuu < çocuğu (I-4,59)

donuu < donuğu (II-26,6)

olduu < olduğu (I-22,1)

yuuruyalar < yoğuruyorlar (II-27,4)

kavurduum < kavurduğum (III-45,37)

ua < uğa

çocua < çocuğa (I-17,9)

üü < üğü

düün < düğün (I-1,26)

sözlüü < sözlüğü (III-35,9)

günlüüne < günlüğüne (III-35,52)

küÇüklüümden < küçüklüğümden (II-26,17)

V / VV < V h V

ā < ahi

vallā < vallahi (I-4,3)

aa < aha

maalle < *mahalle* (I-4,13)

raatsız < *rahatsız* (II-30,6)

raat < *rahat* (I-6,34)

laană < *lahana* (III-38,28)

baarat < *baharat* (I-25,6)

taa < *daha* (I-8,2)

āi < ahi

dāil < *dâhil* (III-36,4)

ilaiyaT < *ilahiyat* (III-40,19)

şāin < *şahin* (I-4,80)

ai < ahi

saip < *sahip* (I-16,4)

naide < *Nahide* (I-4,60)

āu < ahu

yāut da < *yahut da* (III-47,20)

ei < ehi

şeirden < *şehirden* (II-28,26)

ou < ohu

noutu < *nohutu* (II-31,23)

noullu < *Nohullu* (I-4,9)

ā < uha

mācır < *muhacır* (III-37,41)

ua < uha

muafaza < *muhafaza* (I-6,31)

V / VV < V r V

ā < arı

altınnānı < *altınlarını* (II-27,22)

V / VV < V v V

au < avu

tauk < *tavuk* (II-30,78)

ua < uva

tualete < *tuvalete* (I-18,27)

V / VV < V y V

aa < aya

kaÇırmaa < *kaçırmaya* (III-37,38)

ee < eye

görmee < *görmeye* (II-30,34)

2.1.3.2.1.1.3.3. Yutulma

“Kapalı bir heceden sonra gelen “h” sesi, kendinden sonraki ünlünün açıklığı içinde kaybolmaktadır. Bu kaybolmada, ünlülerde uzama meydana gelmez.” (Gülsevin 2002: 56).

taranadır (II-30,48)

nüket (II-33,15)

2.1.3.2.1.1.4. Ünsüz Benzetmeleri

“Ünlü ve ünsüzlerin birbirlerine kendi özelliklerini geçirmeleri dolayısı ile oluşan benzetme olayı, kök ve tabanlarda bazı ünsüz değişmelerine yol açmaktadır.” (Gülsevin 2002: 56). Önder Sezer, Oğuz diyalektlerindeki ünsüz benzeşmelerini ayrıntılı bir şekilde incelemiş ve ünsüz benzeşmesi türlerinin farklı coğrafyalardaki Oğuz diyalektlerinde hangi sıklıkla kullanıldığını tespit etmiştir (Sezer 2012).

2.1.3.2.1.1.4.1. Ek Alma Durumunda Oluşan Benzetmeler

2.1.3.2.1.1.4.1.1. İlerleyici Benzetme

Bütün ağız bölgelerinde tespit edilmiştir. İskeçe İli Ağızları için karakteristik bir özelliktir. Ek alma durumunda ortaya çıkmaktadır.

nn < nl: Sezer, bu ünsüz benzeşmesinin daha çok ekleşme sırasında görüldüğünü; bütün Oğuz lehçe ve ağızlarında en çok karşılaşılan ünsüz benzeşmesi olmakla birlikte Batı Rumeli ağızlarında çok sık görülmediğini ifade eder (Sezer 2017:52).

(+LAr)

bunnarı (I-16,259)

günnarı (III-40,34)

onnar (I-15,56)

televizyonnar (III-40,41)

onnār (I-4,12)

insannardan (III-41,57)

şunnar (I-15,58)

onnarı alsınnar (III-41,60)

türk *televizyonnarının* (I-16,61)

telefonnar (III-42,9)

delikannınar (I-17,54)

zamannarında (III-42,21)

pēlivannar diyarı (III-37,105)

paTlıcannarı (III-45,22)

insannarımıS (III-37,301)

kadınnar (III-46,26)

sulTannarın giydii (III-38,68)

(+LI)

yunannınarla (I-4,3)

ārnavuT *kökenni* (III-35,20)

inannı (I-4,1)

osmannıca (III-45,1)

taraşmannıdan (II-33,9)

odunnu annadın mı?(III-49,38)

(+LIK)

düşmannık (I-4,71)

ormannık (I-16,4)

ketennık (I-8,5)

müslümannık (III-37,137)

önnük (I-16,106)

bayramnık (III-43,3)

+(I)lA / +(I)lAn

bulgaristanna (I-16,2)

souk *ayranna* (III-38,16)

keşanna aynı (I-16,59)

öreTmennnen (III-45,9)

(+LAn-)

nişannandık (III-41,70)

mn < ml (+LAR): Balkan, Türkiye, Azerbaycan, Irak ve İran Türk diyalektlerinde özellikle ekleşme sırasında ortaya çıkan bu benzetme türünün iki örneği İskeçe ili ağızlarında tespit edilmiştir.

rumnarı (III-37,320)

rumnarnan (III-45,47)

2.1.3.2.1.1.4.1.2. Gerileyici Benzetme

ll < rl: Türkmenistan, Kıbrıs, İran, Irak, Balkan, Azerbaycan, Türkiye diyalektlerinde daha çok ekleşme sırasında ortaya çıkan bu benzeme türü; İskeçe ili ağızlarında da ekleşme sırasında görülmektedir.

yapıyollar (I-4,35)

gidiyollār (I-4,50)

diyollar (I-15,36)

alullar (I-16,259)

giyiyollar (I-16,108)

egéyollar (I-17,16)

kullantıyollar (I-20,36)

Koyuyollar (II-27,23)

gidemiyollar (III-37,232)

aÇıyollar (III-38,7)

nd < md

şindi (III-44,8; III-42,3; II-29,11; I-18,10)

2.1.3.2.1.1.5. Sızıcılaşma ve Yarı Sızıcılaşma

Sızıcılaşma:

-ş < -ç

kaştım (I-3,2)

işlēnde (I-4,71)

dükān *aştım* (I-8,17)

altmış *üşte* (I-8,17)

genş kızlar (I-16,188)

yamaş (I-15,63)

geştinîz mî? (II-33,9)

-j < -ş

yirmi *bej*

oj bej (I-6,17)

alTmuj (II-32,3)

dolmuj (II-32,30)

memurlar *koymujlar* (II-32,31)

on *bejlērde* (II-33,11)

seksen *bej* (II-33,14)

bajlamuj (III-35,24)

Yarı Sızıcılaşma:

Ş < ş

“ş” ünsüzünün “j” ye yakın telâffuz edildiği “Ş” sesi İskeçe ili ağızları için karakteristiktir. Hem kök ve tabanlarda hem de ekleşme sırasında örnekleri görülmektedir. Metinlerde en sık karşılaşılan sızıcılaşma örneğidir.

iŞyerimiz (I-3,34)

sāt beŞTen (I-20,18)

iŞTe (I-4,14)

beŞ (I-21,2)

iŞ (I-4,18; I-8,26)

baŞka (I-21,7)

eŞarp, yaŞmak (I-4,65)

üŞ (I-21,2)

araŞTırmak (I-4,87)

kumaŞ (I-23,3)

aŞ (I-15,34)

yetiŞTim (I-23,6)

meŞhur (I-15,26)

meŞur (I-24,24)

yüzde *yetmiŞ* (I-15,4)

baŞ (I-25,1)

uğraŞ (I-16,218)

viŞne (II-26,4)

yaŞıTım (I-16,203)

ekŞi (II-26,9)

baŞga (I-16,199)

ateŞin (II-26,17)

gelmiŞTir (I-16,79)

baŞladılar (II-27,15)

gelmiŞ (I-17,33)

aŞaada (II-28,10)

ÇavuŞmuŞ (I-17,45)

yaŞlılarımız (II-28,20)

on *beŞ yaŞlarında* (I-17,54)

keŞan (II-28,28)

akŞam (I-18,16)

piŞiriyessin (II-29,4)

duymuŞsun (I-18,21)

oŞgeldiniz (II-30,1)

yūselmiŞ (II-30,7)

neŞTe (II-30,70)

kaŞık (II-31,5)

alTmuŞ (II-32,8)

kiŞi (II-32,31)

savaŞlārda (II-33,11)

pembeleŞme (III-34,11)

ateŞTe (III-34,22)

arnavuTmuŞ (III-35,1)

2.1.3.2.1.1.6. Ünsüz Düşmesi

İskeçe ili ağızlarında en yaygın görülen ünsüz düşmesi olayı, kelime başındaki “h” nin düşmesidir.

“Esasen Türk kökenli kelimelerde “h” ünsüzü bulunmaz. Bu ses, Eski Anadolu Türkçesinde Türkçe kelimelerin içinde k > h değişmesinin sonucu olarak ortaya çıkmıştır.” (Ahmed 2012: 20).

“Makedonya Türk ağızlarında “h” ünsüzünün tereddütlü kullanımı vardır.” (Ahmed 2012: 23). Kosova Türk ağızlarında kelime başı “h” nin düştüğü görülmektedir (Jable 2010: 30). Pek çok Anadolu ve Rumeli ağızında da aynı durum söz konusudur.

Ø- < h-

er şey (I-1,17)

arman (I-2,3)

emen emen (I-2,7)

azır (I-2,9)

epsini (I-2,17)

er (I-4,9)

ālā (I-4,22)

ani (I-4,24)

atırlyôm (I-4,68)

astane (I-4,82)

alam (I-4,93)

ayvan (I-6,11)

ediye (I-6,12)

oj (I-6,17)

ocalar (I-6,34)

angi evde (I-7,7)

asta (I-7,9)

atta (I-7,50)

azırlık (I-11,42)

aliazırda (I-15,1)

ayatı (I-15,33)

akları (I-16,22)

arıç (I-16,30)

anımıyla (I-16,45)

Kelime başında “h” ünsüzünün düşmediği örnekler de tespit edilmiştir.

hepsi (I-1,5)

hani (I-3,29)

hatırlamak (I-6,29)

hazırlanır (I-7,1)

hiçbirinin (I-8,23)

herkes (I-11,38)

ediyelēni (II-27,22)

ayatı (II-28,32)

oŞgeldiníz (II-30,1)

afta (II-31,31)

emen (III-41,29)

asTalík (III-41,48)

ükümáT níkāSı (III-46,16)

hamuruna (I-11,65)

hayvanlarını (I-15,65)

hangi (III-37,4)

hayır (III-37,12)

hayaTı (III-37,83)

hastalık (III-41,45)

2.1.3.2.1.2. Belirli Bir-Birkaç Kelimede veya Bölgede Görülen ve Belirli Bir Şarta Bağlı Olanlar

2.1.3.2.1.2.1. Benzetme Sonucu Oluşan Değişiklikler

2.1.3.2.1.2.1.1. Ünsüz-Ünsüz Benzetmesi

2.1.3.2.1.2.1.1.1. İlerleyici Benzetme

mn < ml

memnekáTín (III-37,323)

devamnı (III-41,27)

damna (III-44,17)

ölümnü dünya (III-46,18)

2.1.3.2.1.2.1.1.2. Gerileyici Benzetme

Sözcüğün ulanması sonucu oluşan tek gerileyici benzetme örneğine rastlanmıştır.

om beş (III-47,19)

2.1.3.2.1.2.1.2. Ünlü-Ünsüz Benzetmesi

2.1.3.2.1.2.1.2.1. Dudaklılaşma

Dudak (yuvarlak) ünlülerinin yanındaki ünsüzlerin dudaklılaşmasıdır (Gülsevin 2002: 61).

uv < oğ

suvanı (I-2,15)

ov < oğ

sovan (II-31,9)

v < y

kövümüz (I-7,15; I-4,97; III-47,3)

2.1.3.2.1.2.2. Edatlarda Ünsüz Türemesi

-m < Ø

bālim

2.1.3.2.1.2.3. Ünsüz Düşmesi

2.1.3.2.1.2.3.1. İçte Ünsüz Düşmesi

Ø<z

acık (III-44,2)

Ø<f

çuka (I-2,20)

2.1.3.2.1.2.3.2. Sonda Ünsüz Düşmesi

-Ø<-k

anca (I-1,15)

2.1.3.2.1.2.4. Ünsüz Alternansı

r ≈ l

bālim < *bāri* (III-43,21)

r ≈ n

kadan < *kadar* (III-44,5; I-4,8; III-49,30)

2.1.3.2.1.2.5. Hece Tekleşmesi

“Sonu “Ir” hecesi ile biten kelimelere geniş zaman çekimi eklendiğinde, genellikle hece tekleşmesi meydana gelmektedir.” (Gülsevin 2002: 68).

pişirim (II-30,61)

doyuruS (II-31,34)

karıştırım (II-31,13)

veriz (II-30,67)

sendirim (II-30,77)

2.1.3.2.1.2.6. İkizleşme

Anadolu ağızları için ayırıcı olan, patlayıcı “k, d, t, b, p” ünsüzlerinin iki ünlü arasında ikizleşmesidir (Karahana 1996: 32). Bu ses olayının İskeçe ili ağızlarındaki

örnekleri “k, t, p, ş” ünsüzlerinin iki ünlü arasında ikizleşmesiyle, birinci ve üçüncü ağız bölgelerinde tespit edilmiştir.

dokkuS (I-4,19;I-4,42)

eppey (III-35,20)

bekkěovasında (I-4,29)

akkatán (III-35,44)

ottuz sene (I-7,28)

aşşaa (III-40,48)

2.1.3.2.1.3. Eskiil Şekillerin Saklandığı Örnekler

bol-:

Batı Oğuzcasında b- > Ø- değişimi olan (bol- >) **ol-** fiili İskeçe ağzında da ol- şeklindedir. Fakat Demircik köyündeki bir konuşurda tek örnekte bol- şekli de kaydedilmiştir.

kulubasını, hayvanlarını otlatsın diye merā **bolsun** mesela. (I-15,65)

bar < var

Batı Oğuzcasında b- > v- değişimi olan (bar >) **var** kelimesi İskeçe ağzında da **var** şeklindedir. Fakat Durgutlar köyündeki bir konuşurda iki örnekte **bar** şekli de kaydedilmiştir.

çanaKKalede savaşılar **bar**. (I-17,43)

sōrā bi de şey **bar** bizim memleketTe, bize verilen bir ad Kırcalılar. (I-17,47)

çabış < çavuş

Aynı durum Eski Türkçede **çabış** olarak geçip günümüzde **çavuş** olan kelimede de bir örnekte görülmektedir:

çanaKKalede savaşılar bar. mūmūn **çabış** var meselā rāmeTli (I-17,43)

2.1.3.2.2. KARAKTERİSTİK OLMAYANLAR

2.1.3.2.2.1. Ünsüz Türemeleri

2.1.3.2.2.1.1. Sonda Ünsüz Türemesi

-k < -Ø

şindik (III-46,13)

-Ø < -n

hadin (I-16,147)

2.1.3.2.2.2. Ünsüz Düşmeleri

2.1.3.2.2.2.1. Başta Ünsüz Düşmesi

Ø- < y-

“y” ünsüzü yarı ünlü olma özelliğine sahip bir sestir. Ağızlarda kolayca kaybolabilmektedir. Bu ünsüz, Doğu Grubu ağızlarında ilk hecesinde dar ünlü bulunan belirli bazı kelimelerin başında düzenli olarak düşmüştür (Karahan 1996: 31).

irmi tâne (I-5,13)

üz (I-15,61)

irmi beş (I-7,36)

son *irmi ulda* (I-16,133)

ufka (I-9,10)

ürüyördüm (I-18,34)

-Ø < -r

bi üniversTede (I-4,107)

2.1.3.2.2.2.2. Sonda Ünsüz Düşmesi

-Ø < -l

nası (I-4,15;II-28,31)

-Ø < -n

zāTě (III-40,30)

-Ø < -h

siyā (I-16,108)

sefte < *siftah* (I-12,8)

saba < *sabah* (I-16,272)

silā < *silah* (II-32,31)

2.1.3.2.2.3. Ünsüz Tekleşmeleri

Yan yana bulunan aynı ünsüzden biri düşer.

ff < f

tenefüs (I-17,29)

k < kk

musaka (III-34,3)

l < ll

harbalı (III-40,1)

keçili (I-22,5)

tt < t

bitikten (I-20,25)

v < vv

evelden (III-39,31)

2.1.3.2.2.4. Göçüşme

2.1.3.2.2.4.1. Uzak Göçüşme

Karşılıklı olarak iki sesin yer değiştirmesidir.

b-r < r-b

muaberesinde (I-4,55)

2.1.3.2.2.5. Karakteristik ve Yaygın Olmayan Diğer Ünsüz Değişmeleri

2.1.3.2.2.5.1. Kelime Başındaki Ünsüz Değişmeleri

t- < d-

taa (I-8,2)

z- < s-

zümbül (I-16,122)

2.1.3.2.2.5.2. Kelime İçindeki Ünsüz Değişmeleri

-h- < -k-

sohaKTan (III-40,29)

-s- < -z-

yüsükler (I-13,9)

-y- < -h-

sayip (I-3,4)

sabaya (I-24,13)

2.1.3.2.2.5.3. Kelime Sonundaki Ünsüz Değişmeleri

-j < -ç ; üj gün (III-37,298)

-s < -z ; maydanos (I-2,6)

2.2. ŞEKİL BİLGİSİ ÖZELLİKLERİ

2.2.1. EKLER

“Ekler kelimenin yapısında yer alan, tek başına kullanılmayan, kökler ile birleşerek gövdeler, gövdeler ile birleşerek de yeni kelime gövdeleri oluşturan yahut da kelimeler arasında geçici anlam ilişkileri kuran görevli şekillerdir.” (Korkmaz 2003: 15).

2.2.1.1. ÇEKİM EKLERİ

“Çekim yahut işletme eki kelime kök ve gövdesine işleklik veren ektir. Nesnelerin ve hareketlerin çeşitli durumlarını, bağlantılarını, münasebetlerini ifâde etmek için kök ve gövdeler çeşitli şekillere girmek zorundadırlar.” (Ergin 2000: 124).

2.2.1.1.1. İSİM ÇEKİMİ

2.2.1.1.1.1. ÇOKLUK EKİ

“Eski Türkçe döneminden beri isimlere, zamirlere, belirsiz sayılara ve çekimli fiillere en çok gelen ve yaygın olan çokluk eki +lar, +lär’dir.” (Gabain 2000: 62).

+LA(r)

2.2.1.1.1.1.1. Allomorfları: +lar, +lär, +ler; +laṛ, +leṛ +lär, +lā, +lēṛ, + lē / +nar, +ner; +naṛ

tarla+lar (I-1,5)

kiracı+lar+ım (I-3,33)

evliyā+lar (I-7,43)

doktur+lar (II-30,11)

haTırā+lar (III-36,3)

osmannı+lar (III-37,34)

davul+lar zurna+lar (III-39,34)

dilīm+lär (III-38,24)

túrK+lär+á (III-45,48)

dāvet+ler (I-1,17)

baḳır tePsi+ler (I-2,4)

köylü+ler (III-34,38)

akrāba+laṛa (I-10,12)

gírep+leṛ (I-4,29)

ramazan+lāṛ+da (I-4,40)

yemek+lēṛ (II-31,1)

yunannı+nar+la (I-4,3)

kızan+nar+a (III-46,23)

kim+ner (III-37,10)

ōreTmen+ner (III-37,152)

desen+ner (III-38,68)

organize eden+ner (III-41,30)

zaman+naṛ (II-30,54)

ori+lā+da (II-30,3)

düün+lē (III-41,4)

2.2.1.1.1.1.2. Fonksiyonları:

2.2.1.1.1.1.2.1. Çokluk yapar.

daa fazla ori+lā+da okıyālar (II-30,3)

tállı belík+lár *vay o gírep+lár+i gör sán.* (III-43,19)

2.2.1.1.1.1.2.2. “Sınıf, grup, kategori” yapar.

yaşlı+lar da ólünce köy boşaldı. (I-1,9)

ó zaman bu turta+lar, pasta+laṛ *yoktu.* (I-7,38)

düünde bunnar ayrıca ama bizım kıS kına+laṛı böyle olur. (II-31,31)

bōrák bulamaSSın ama özál Poaçacı+lar vardır. (III-40,14)

Çokluk ekinin kullanımında, EAT dönemindeki kullanıma benzer bir yapıyla karşılaşmıştır:

orada kesiliyo, kan akıtılıyo tekbirle ve bütün gece o kazanlar elli altmış kazanlar o et pişiriliyor. (I-11,33)

2.2.1.1.1.2. İYELİK EKLERİ

“İyelik ekleri, getirildiği adın karşılıdığı nesnenin kime ve neye ait olduğunu belirten ve adların adlarla bağlantısını kuran eklerdir.” (Korkmaz 2003: 259). İşlev yönünden yazı dili ile aynıdırlar.

kişi	EK	allomorfları
1. tk.	+(I)m	+m, +ım, +ím +im, +um, +üm
2. tk.	+(I)n	+n, +ın, +ín +in, +un, +ün
3. tk.	+(s)I(n)+	+ı, +í, +i, +u, +ü; +sı, +sí +si, +su, +sü
1. çk.	+(I)m(I)z	+mız, +mıS, +míz, +miz, +muz, +müz, +ımız, +ímiz, +imiz, +umuz, +úmúz, +úmúS, +ümüz
2. çk.	+(I)n(I)z	+nız, +niz, +nuz, +nüz, +ınız, +íniz, +iniz, +unuz, +ünüz
3. çk.	+LARI(n)	+ları, +lárlı, +leri, +lárlı

1. tk **ana+m baba+m** (I-1,2)

gálin+ím (III-45,56)

2. tk **saya+n** (I-10,1)

ál+ín+dá (III-45,26)

3. tk **kuvvet+i** (I-4,106)

iÇ+ín+á (III-45,30)

yedí+sín+da (III-41,10)

1. çk **iŞyeri+miz var, raat+ımız güzel** (I-13,34)

ev+ímiz (II-28,14)

türkÇe+míz (I-4,26)

üÇ+úmúz (II-30,29)

kóy+úmúS (III-37,57)

2. çk *bayram+ınız* (I-16,178)

iŞ+ínízá (III-37,92)

3. çk *kendi+leri* (I-13,11)

díl+lárin+ı (III-37,108)

kulubá+lárin+i (III-37,44)

2.2.1.1.1.3. HÂL EKLERİ

Türkiye Türkçesi Ağızlarında görülen hâl ekleri Ahmet Buran'ın çalışmasında fonksiyon ve sekil yönünden ayrıntılı biçimde incelenmiştir (Buran: 1996).

2.2.1.1.1.3.1. Yalın Hâl:

“Türkçede yalın hâl eksizdir. Kelimelerin kök ve gövdelerinden başka, çokluk ve iyelik eki almış şekiller de yalın hâlde bulunurlar.” (Buran 1996: 37).

kırk haneli köy, neşeli, güzál. (I-1,10)

bi udut var bulgaristannan geliyo bi yol, bi yol yunanistannan geliyo ve bunnar burada birleşiyollar. (I-17,26)

çocuk biSdá çocuk ama yaşlılarımıS kızan der. (II-28,20)

enSturuman biSdá düünlárdá bi darbuKa dērdik, bölē deri konulmuş. (III-38,42)

2.2.1.1.1.3.2. Belirtme Hâli:

2.2.1.1.1.3.2.1. +(y)I

Yazı dilimizdeki belirtme hâli eki ile aynıdır. Bölge ağzında görülen fonemik değeri olmayan seslerden dolayı farklı söylenişleri mevcuttur.

2.2.1.1.1.3.2.2. Allomorfları: Ünsüz ile biten kelimelere **+ı, +i, +í, +u, +ú, +ü**; ünlü ile biten kelimelere **+yı, +yí, +yi, +yu, +yü** şeklinde gelir.

bayramlar şimdi bekliyöruz kurban **bayramımız+ı**. (I-20,24)

bizim aldılar **ēliyetlerimiz+i**, **biz+ı** bırakmadılar. (II-32,10)

şu bizim **okul+u** görçáksín. (III-37,84)

ha hı hı akşamdan kızlar genşlár bölě áá birer **şeyini** meselâ **yūsün+ü** bālaya. (III-41,20)

kím angi **kúltúr+ú** aldıysa evdán ailásındán... (III-36,10)

şimdi öyle koyuyalar bi şeyin üzerine, sakulánín úzárine **kına+yı**. (II-27,20)

seriyöruz tePSiye, aÇıyöruz **yufka+yı** ama biS kendimiS aÇıyöruz. (I-24,31)

ben bu iki **kelimá+yı** zāTěn bán dá burada ürendim. (III-35,50)

çünkü onlar eskiden eski **türkçe+yi** kullanıyordu. (I-19,13)

imam gelir, evden kuran okur, dua yaPar, **cenāze+yi** kaldırır. (I-16,275)

yeTmiŞlerde Kadın hālā o **KorKu+yu** yaŞıyodu yānř. (III-39,11)

Hece kaybolmalarına sebep olan ses değişmeleri sonucu, büzülmeye uğramış bir örnek de tespit edilmiştir.

memelugayı anlattırayım sana en zor **yeme** (< yemeği). (III-49,42)

“Anadolu ağızlarında zamirlerden ve bir kısım düşürülmüş iyelik eklerinden sonra ekin **+nI** ve **nU** şekilleri kullanılmaktadır.” (Buran 1996: 105). İskeçe ili ağızlarında **Emirler (Evmiro)** köyünde böyle örneklere rastlanmıştır.

orıya evlendim ama pek bilmiyom ova **köylerni**. (I-4,6)

vallā bán dá pek bilmám **oralarnı** ba kızım. (I-4,4)

“Belirtme hâli eki, ET’de **+ğ, +g, +ığ, +ig, +uğ, +üğ**; iyelik eklerinden sonra **+n**, işaret ve şahıs zamirlerinden sonra ise, **+nı, +ni** şeklindedir. **+nI** biçimi daha sonraları

normal isim tabanlarında da kullanılmıştır.” (Buran 1996: 99). İskeçe ili ağızlarında bu duruma örnek olabileceğini düşündüğümüz bir örnekle karşılaştık.

Karnıyarık imambayıldını diyon? (I-2,15)

2.2.1.1.1.3.2.3. Fonksiyonları

2.2.1.1.1.3.2.3.1. Cümlede belirtili nesne görevindedir.

bêle şal diyolar, şallar+ı bağlıyo şimdi gençlik éyle. (I-14,17)

yourd+u kaynaTırSın kaynatırıs kesik olur. (II-30,64)

motor+u atta üstümüze aydadılar, çineyemediler. (II-32,47)

dier kıSlar da sırayla oTururdu, şarkı+yı söylêrlêrdi ve o şarKıyla düün olurdu. (III-38,46)

2.2.1.1.1.3.2.4. Diğer Hâl Eklerinin Görevinde Kullanılışı

2.2.1.1.1.3.2.4.1. Yönelme Hâli Yerine Kullanılışı

Anadolu ağızlarında görülen en yaygın görev aktarımı belirtme hâli eki ile yönelme hâli ekleri arasında olmaktadır (Buran 1996: 131). İskeçe ili ağızlarında da benzer durum görülmüştür.

bāzı kelimeler var meselā şimdî randevu diyi onnar bi şey iÇin gidîysın bi yer+i. (III-45,5)

erkes işin+i ayrılmış. (I-3,25)

o kalın elbiselerlen başladık terziliğ+i. (I-8,26)

gel bura+yı dikāt eT dikāt et köpeğ+i. (I-20,7)

ben yetiŞTim bu düünler+i ne zaman āblalarım evleniyordu. (I-23,7)

yunanlılar+ı soruyor bilmiyoruz diyorlar, ben biliyorum. (I-12,3)

on **tānāsín+í** nişasta koyuyâŞ, on tānesi üst üste kaTıP nişasta aralarına ondan sōră
bölē merdānelen aÇıyām. (III-44,29)

Bu özellik, Eski Anadolu Türkçesi döneminde de görülmektedir (Gülsevin 1997: 40).

2.2.1.1.1.3.3. Yönelme Hâli

“Yönelme (Yaklaşma) hâli eki Eski Türkçe’de **+ka**, **+kü**, nadiren **+a**, **+ü**; ünlülerden sonra **+ya**, **+yü** şeklindedir.” (Gabain 2007: 63). Türkiye Türkçesi’nde bugün “**+a**, **+e**, **+ya**, **+ye**” şekilleri kullanılmaktadır. İyelik ekleri ve işaret zamirlerinde ise **+nA** şeklinde karşımıza çıkmaktadır.

+(y)A

2.2.1.1.1.3.3.1. Allomorfları: Fonetik şekli yazı dilimizle aynıdır. Fonemik değeri olmayan seslerle oluşturulmuş şekillerine de rastlanmıştır. Ünsüzle biten kelimelere **+a**, **+á**, **+e**; ünlü ile biten kelimelere **+ya**, **+yá**, **+ye** şeklinde eklenir.

bayramlar birinci günü akşamı gidiliyo **ziyaret+e anne+ye kaynana+ya** işte, sonra diğer günler **akrabalar+a**. (I-11,41)

mısır unu ekmekle pide, ékmek **fırın+a** da yaparlardı, tencerede kaynaTırlardı. (I-15,29)

biz burda ancak üçüncü günden sonra gidiyoruz bizim **akrābalar+a**. (I-10,12)

şöyle kesiyo parçacık ekmeğin **üstün+e** dilimin **üstün+e** koyuyo. (I-10,22)

te **bura+ya aşı(ğı)+(y)a** iniyosun. (I-4,63)

bizim köklerimiz, kökenlerimiz **orta asya+ya** dayanıyor. (I-16,24)

bi de bir iki yumurta koyüyon **için+e** peynîr éyle arman yapıyosun. (I-2,3)

2.2.1.1.1.3.3.2. Fonksiyonları:

2.2.1.1.1.3.3.2.1. Fiilin istikametini gösterir.

*hepsi indılar **kasaba+ya**, kimi **türkiye+ye**. (I-1,5)*

*emekliye çıkTılar işTe de gözüüm âlmadı çıkāyım **annesin+á**, fetiye alam yāşlı. (I-4,93)*

*ó zāman müslümannarın çocuklarını serbes bırakTı **okullar+a** doraya. (I-4,101)*

*yaa bildir yirmi lektodan verdik, bu sene de on **dokuz+a** indi. (I-16,71)*

2.2.1.1.1.3.3.2.2. “... için” ve “...özü” anlamını verir.

*bunlar özel **bayram+a has** yapılan yumurta pidesi. (I-7,4)*

*onlar da kalkmışlar **koruma+ya** köyü yāni. (I-7,52)*

*sabā namazına ne zaman kalkmışlar gitmişler onları **uyandırma+ya** falan. (I-7,56)*

*hep geliyolar **dolaşma+ya**, **bayram alma+ya**. (I-10,14)*

*bulgarlar **isyan+a** kalkışmışlar bizim oraları **almağ+a** geçmişte zaten. (I-14,3)*

*Kāve iÇerler, **ayırılı olsun+a** giderler. (I-16,266)*

2.2.1.1.1.3.3.2.3. “Bir şeyin üzerine, içerisine ” anlamında kullanılır.

*ondan sōnā kızartırsın, **tava+ya** dizellersin. domatezini koyarsın **üzerin+e**. (III-47,27)*

*áá en óncá muSaKayı paTlıcannarı dilim dilim bölē dōrayıP onnarı tuSlu **suya** biS
yaTıryıS. (III-45,22)*

*ı gelin **aT+a** binerdi. (I-16,160)*

2.2.1.1.1.3.3.2.4. Tarz bildiren zarf yapar.

*ayır ayır rasgele emen şeyde **sıra+ya** okuyolar, **sıra+ya** okuyolar unnarı. (III-41,29)*

2.2.1.1.1.3.3.2.5. “Kadar, yakın, göre” kelimeleriyle birlikte kullanılarak zaman ve miktar ifade eden zarflar oluşturur.

pılaF ama sāt üÇ+e kadar devam gidiyor. (I-20,17)

sāt beŞTen sōrā yānī dokuz+a kadar bitiyor düün. (I-20,18)

bir buÇuk kilo iki+ye yakın alıyâ. (III-44,34)

on birde on iki+ye kadar nikāh biTiyor. (I-20,16)

bin dokuz yüz gene yetmiş üÇte yetmiş dört+e Kadar gittim geldim gemilere. (I-3,6)

Sadece bir örnekte fiile getirilerek zarf oluşturmuştur.

ölçe göre şey atıyım pirinci. (III-49,20)

2.2.1.1.1.3.3.2.6. Deyimleşmiş birleşik fiiller oluşturmakta kullanılmıştır.

meselā mustağçövayı el+e alalım mustağçövada yemek kültürü Pek gelişmemiş. (I-16,213)

Kırcalılar diyorlar da meselā ben Kendimi şahsen ön+e goyuyorum ve diyorum ki *Kırcalıdan kimseyi tanımıyorum ki ben neden bize Kırcalı diyollar?* (I-17,48)

ama ben kendimi, dedemi göz önün+e aldım zaman benim dedem babamın babaSı *koçkavakTan gelme, KoÇkavaklı işTe.* (I-17,51)

geldii gözetirdik kızları, gözetim alTın+a alırdık. (II-30,55)

eşeledikÇe karıştırdıkÇa meseleyi akl+a geliyâ bâzı şeylēr. (III-42,8)

2.2.1.1.1.3.3.3. Diğer Hâl Eklerinin Görevinde Kullanılışı

2.2.1.1.1.3.3.3.1. Bulunma Hâli Yerine Kullanılışı

o yufkayı böyle bütün bütün papyon şeklin+e yapıyolar ve kesiyolar. (I-11,51)

alibeyköyde ö da, bugünler+e gelecek bene gezmee. (I-4,60)

*daa sōra satın aldım iki tane arsa **izmir+e**. (I-3,14)*

*birisi ben **bura+ya** kalacām. (I-3,25)*

2.2.1.1.1.3.3.2. Ayrılma Hâli Yerine Kullanılışı

***Kasaba+ya** iplik alırlardı çoğu yapağı kendileri yaparlardı. (I-15,20)*

2.2.1.1.1.3.4. Bulunma Hâli

“Eski Türkçe döneminde **+ta**, **+tä**, **+da**, **dä** ekleri hem bulunma hem de ayrılma hâlini karşılamaktadır.” (Gabain 2007: 64). Türkiye Türkçesi’nde bulunma hâli eki **+dA** /**+tA** biçimindedir. Anadolu ağızlarında da asıl bulunma hâli eki Türkiye Türkçesi ile aynı olmakla birlikte, Eski Türkçe dönemindeki bulunma hâli ekinin özelliğini devam ettirerek, bulunma-çıkma hâli görevinde sıkça kullanıldığı görülmektedir (Caferoğlu 1957: 65-70).

+DA

2.2.1.1.1.3.4.1. Allomorfları: **+da**, **+dá**, **+de** / **+ta**, **+tá**, **+te**, **+Ta**, **+Tá**, **+Te**

*bēyle güzel bir yerimiz var köyün **dışın+da**. (I-11,33)*

***kandiller+de** var ādet **kandiller+de**. (I-10,20)*

*ōnu karıştırdıktan sōrā büyük bi **tePsi+de** o aygazın üstüne ya da sobanın üstüne pişen tepsilerden biraz air oluyor. (I-5,6)*

*evet **aTeŞ+Te** saç+ta piŞiriyolar, maŞınanın **úSTún+dá** piŞiyo bōlē. (III-38,14)*

***selānik+te** yaptım. bin dokuS yūs alTmij altıda ocak yirmi dokuSda asker oldum. (II-32,1)*

*o TaŞın üstúná vay **rüyāsın+da** görmúŞ biri demiŞ asTalık var **etraf+Ta**. (III-41,47)*

*ne yazık kī **koÇKavak+Ta** kimimiz var, kimimiz yok hiÇbir şey bilmiyoz yāni. (I-17,57)*

*yir̄mi bir̄ ay ben **selānik+tá** yaPTım askárlíimí. (II-32,14)*

*bak dedim sizin **sözlük+Ta** yunanca oldu alde yunanca demiyo. (III-35,10)*

2.2.1.1.1.3.4.2. Fonksiyonları

2.2.1.1.1.3.4.2.1. Fiilin yapıldığı, olduğu yeri; eşyanın veya kişinin yerini bildirir.

*aliazırda ne bileyim bir tane yalnız ane **firankfurt+ta** çalışıyor. (I-15,2)*

*hiÇbir **kitap+Ta** yok bu dil. (I-14,9)*

***türkiye+de** çok insanımız var. (I-15,2)*

*burda yaptım askerlik **yunanistan+da**. (I-3,10)*

2.2.1.1.1.3.4.2.2. Zarf tümleçleri oluşturabilir.

*yarım **saaT+Ta** Pişiriyorum. (I-25,14)*

***sabā namazın+da** bizi kaldırın. (I-7,54)*

*çünkü **er kurban+da** bize ayvan veriyor ne vakit kurban yapsak... (I-6,10)*

*yāzın **tādil+de** bir ay anca iki ay kaçıyorlar. (I-1,15)*

*ââ bayramın işte **arêfe günün+de** çürekler yapılyo. (I-24,1)*

*sınıflarımızı **beş sene+de** bitirdik ep. (II-30,30)*

*şimdi **normalin+de** sekiz yüz nüfusluk bir köy ama **aliazır+da** ne bileyim bir tane yalnız ane firankfurtta çalışıyor. (I-15,1)*

*sıcak sıcak çok güzeldir, lezzetlidir, mısır unu **sonuç+ta** ya. (I-14,27)*

*bu iki ortaokul, iki lise ve sanat lisesinde aşaa yukarı **yedi yüz sekiz yüz civarın+da** bir öğrenci eğitim görüyo. (I-16,15)*

2.2.1.1.1.3.4.2.3. Yüzdelik oranların belirlenmesinde kullanılır.

*iskeçe ilindeki müslüman türk toplumunun toplam nüfusunun belki **yüz+de** ellisini oluşturuyor. (I-16,7)*

meselâ bizim balkan kolunda âââ yüz+de doksan beŞi baŞörtülüdür. (I-16,183)

2.2.1.1.1.3.4.3. Diğ er H l Eklerinin Yerine Kullanılışı

2.2.1.1.1.3.4.3.1. Y nelme H li Yerine Kullanılışı

“Bulunma h linin y nelme h li yerine kullanılması, Rize ili ağızlarında da g r lmektedir.” (Buran 1996: 200).

bi de   lan+da bir market a tım. (I-3,28)

babam rahmetli bir terzi+de verdi beni. (I-8,16)

mesela orada geleneksel şahin+de  ok yakın. (I-11,8)

b t n o anneler diğ er k y+de veriyo   nk  soyka sadaka i in. (I-11,31)

ekle yaz bi yer+de adını. (I-11,55)

b yle oyah  b yle, bur(a)+da b le  neliyolar onları. (I-14,14)

adı, evet. odun kaşını şey yapıyosun y +da banıP bastırıyosun b yle o kar şlıyı. (I-23,40)

y v ş y v ş g z l bi kıvam+da getiriy ruz. (I-23,31)

 ske e ili ağızlarında, bulunma h l ekinin y nelme h li yerine kullanılışında, Eski Anadolu T rk esi metinlerinde de rastlanan şekiller tespit edilmiştir (G lsevin 1997: 40-41).

geldik bur(a)+da. (I-3,22)

birisi almanya+da gitti. (I-3,26)

belki     y z yıl  nce şimdi onlar  kmışlar k y n dışın+da. (I-6,13)

or(a)+da vardıkları zaman oj bej biz diyor buyur ş hin tipi. (I-6,16)

tek oda, tek h creli ev... or(a)+da girmişler. (I-6,20)

*yāni geyeyim yaşmāklan her şey éle geleyim **bur(a)+da**. (I-10,2)*

*haa mustafçöva biz de **or(a)+da** balıyız. (I-18,3)*

*dörT kere gittik **acılık+Ta**. (I-18,29)*

*sabaya ep kız **annelerin+de** gidiliyo sofraya erkek **annesin+de** deil. (I-24,14)*

*evet ben **bur(a)+da** gelin geldim. (II-33,8)*

*bu evler sayibi de **bursa+da** gitti. (I-3,4)*

Bu kullanım birinci ağız bölgesinde yaygındır. İkinci ağız bölgesinde sadece bir örnek tespit edilebilmiştir.

2.2.1.1.1.3.4.3.2. Ayrılma Hâli Yerine Kullanılışı

“Eski Türkçe döneminde, +ta, +tä; +da, +dä ekleri, bulunma ve ayrılma ifade etmektedir.” (Gabain 2007: 64). İskeçe ili ağızlarında da bu durumu örnekleyen kullanımlara sadece birinci ağız bölgesinde rastladık.

*yāni kim geldiyse **istanbul+da** oturmak istiyo şahine.(I-7,20)*

*gemiler geldikTen sōra bin dokuz yüz gene **yetmiş üç+te yetmiş dörte Kadar** gittim geldim gemilere. (I-3,6)*

***on bir+de on ikiye kadar nikāh biTiyor**. (I-20,16)*

2.2.1.1.1.3.5. Ayrılma Hâli

“Fiilin gösterdiği oluş veya kılışın, ayrılma hâli ekini alan isimden uzaklaştığını gösteren durumdur.” (Korkmaz 2003, 24).

+DAn

2.2.1.1.1.3.5.1. Allomorfları: **+dan, +dán, +den / +tan, +ten / +Tan, +Tán +Ten / +nan / +nen**

*kız vardı, çocuk bekār vārdı, **bura+dan** gidince āma yavāş yavāş köy boşaldı. (I-1,4)*

*bir ikincisi tırkıyáda **anavaTan+dan** öğretmenler geldi. (III-37,269)*

*ben kızım **köy+den** altmışda kaçmışım.(I-1,1)*

*ani er **yer+den** er gelen bakan **türkiye+den** şahine geliyor. (I-7,62)*

*bak şimdi nerde benim kardeşçocuklarım var ama nerede şimdi yeşilyurTTa **emirli+dán.** (I-4,47)*

*ben köydeyim, **sădneviça+dan**, yăssıören belediye. (I-18,1)*

*Simli Simli **kumaŞ+Tan** böyle dikiliyodu elbise. (I-23,3)*

*şimdi anadolunun şayı **malazgırT+Tán** başlıyo, giriş ordan başlıyo. (III-37,129)*

*aTeŞin üstüne sacāya koyuP **keremeT+Ten** yapılık bi şey. (II-26,14)*

*çocuklar kursa gidiyo, birinci **sınıf+tan** **itibāren** kursa gitmeye başlıyolar. (I-25,17)*

***mevrit+ten** sōră sabāları veya hangi saatta gidilirse evden tekbirlerlen alınıyor birer birer ve gönderiliyor. (I-19,22)*

“**n**” ünsüzünün kendisinden sonra gelen çıkma hâli ekinin ilk ünsüzü olan “**d**” sesini kendisine benzeştirdiği şekillere de rastlanmıştır.

*bi udut var **bulgaristan+nan** geliyo bi yol, bi yol **yunanistan+nan** geliyo ve bunnar burada birleşiyollar. (I-17,26)*

*gece yarısı **tiren+nen** indik. (II-32,7)*

2.2.1.1.1.3.5.2. Fonksiyonları

2.2.1.1.1.3.5.2.1. Fiilin çıkış, başlangıç noktasını bildirir.

*şimdi **bayram+dan** gidecek. (I-18,8)*

***şehin+den** gittim, güriücü usulüyle evlendikten sōra buraya yerleştik. (I-3,12)*

*ha hı hı **akşam+dan** kızlar gençlăr bölē āā birer şeyini meselă yūsünü bālaya. (III-41,20)*

kaÇamak kaÇmak+tandır. (I-15,33)

misvaklı, mizanlı mizan+dan gelir biliyosun, mizan bir ölÇúdúr. (III-37,58)

2.2.1.1.1.3.5.2.2. Zarf tümleçleri oluşturabilir.

gemiye geldik+ten sōra bin dokuz yüz yetmiŞ beşte askere gittim. (I-3,10)

sōna+dan yavaş yavaş bütün gençler indi. (I-1,7)

vakıt+tan benim zamanımda hep birlik vardı, beräberlik vardı. (I-1,11)

marketler toptan yufka dāTıyorum top+tan. (I-3,28)

eski ādet eski+den öleymiş. (I-4,30)

içine dızdık+ten sōrā tekrar yufkaylan kapatıyoruz. (I-5,9)

ve gerçek+ten de o sene+den beri alman geçti, ikinci dünya savaşı iÇ savaş oldu, bu köy kötülük görmedi. (I-6,37)

bēyle ani aşıada eski+den mesela bi ineği varmış falan sonra üstte ani odada iki üç aile, yāni aynı odada dolap üç kanatlı bir mutfak. (I-11,2)

bunnar bu basKılar+dan dolayı gına gelmiŞlár, túrKÇede var bu gına gelmák. (III-37,193)

daa evel+den gáná tirennen alırlardı aSKárlári. (III-39,32)

2.2.1.1.1.3.5.2.3. Dolaylı tümleç oluşturabilir.

biz+den aşaa inannı var, öksüzlü var, bekēövası var, göynüklü var, ziynelli taraş ordan aşaa köyler var. (I-4,1)

2.2.1.1.1.3.5.2.4. Nesnenin neden meydana geldiğini bildirir.

şey mısır unun+dan kaÇamak veyahut da kaÇamak yemei yaparlardı. (I-15,27)

neŞTe būday+dan olıya neŞTe yaa. (II-30,70)

ááá paTateS ve şeyden paTıcan+dan oluyo. (III-34,8)

2.2.1.1.1.3.5.2.5. “Bir şey sebebiyle, bir şey yüzünden” anlamında kullanılır.

benım kocam öldü elli bir yaşında beyin kanamasın+dan. (I-4,41)

naide abam o şimdi istanbulda o, kōrku+dan kaÇTılar. (I-4,60)

dedik komşu köye neden hedef gösterilmemesi bakımın+dan. (I-6,4)

ēvet eskiden mecburiyet+tenmiş. (I-11,98)

şeyden sōră millet kōrku+dan bu dili baŞlıyo konuşmaya yānī bulgarın Şayıyla baSKısıyla. (III-39,6)

paSTırma+dan bouldu, nefes boruSuna yanlıŞ yere giTmiŞ. (III-40,53)

2.2.1.1.1.3.5.2.6. Bir bütünden bir kısmı alınır, bütün, ayrılma eki alır.

türklār+dān bizım ne kadan vādır bilemem. (I-4,7)

üÇ tene de bēle genş+Ten çocuk burayı yuKarı küfür eTTilē türKlere o karışTırmalıkTa. (I-4,65)

kuran kursumuz bence ilk kuran kurslular+dan ablam bile kırk beş yaşında. (I-11,20)

biga bölgesine git pomakça konuşuyorlar, enes taraflarında yaşlılar yirmi üÇ mübadillerin+den yaşlılar pomakçayı iyi konuşuyorlar. (I-15,9)

köyün epimiS giTTik şeyy huristiyanlārdan gelen olmadı. (II-32,42)

kızlar+dan biri onu Çalardı, TemPo TuTardı. (III-38,45)

2.2.1.1.1.3.5.2.7. Bağlı bulunulan yer veya doğum yeri bildirilirken ayrılma eki kullanılır.

bán dá balkan+dan inmáym. (I-4,4)

2.2.1.1.1.3.5.2.8. Ayrılma hâli eki almış isimden sonra vasıf ismi gelirse, mukayese ilgisi kurulmuş olur.

bõyle anı bi yımırta büyüklüü sarısın+nan aS büyük, yımırta+dan küÇük olacak. (III-44,9)

kārşı biz+dán āyrı. aynı türküz demek ama onnar gidiyeriz geliyeriz õyle konuşıyı. (I-4,98)

õnu karıştırdıktan sõrã büyük bi tePside o aygazın üstüne ya da sobanın üstüne pişen tepsiler+den biraz aır oluyor. (I-5,7)

genşler şimdi burdan taa modern oldular. (I-8,2)

2.2.1.1.1.3.5.2.9. “...(y)A karşılık” görevinde kullanılır. Bedel bildirir.

yaa bildir yirmi lekto+dan verdik, bu sene de on dokuza indi. (I-16,72)

2.2.1.1.1.3.5.2.10. Deyimleşmiş birleşik fiiller oluşturmakta kullanılır.

bu beyler bu şákildá burada toPrak+Tan biTmemişlár yukardan da gelmámíŞlár. (III-37,79)

onnar dērdi anım olsun çamur+dan olsun. (III-44,49)

2.2.1.1.1.3.6. Vasıta Hâli

Türkiye Türkçesi’nde vasıta hâli fonksiyonunu “ile” edatının ekleşmiş biçimleri olan +la / +le ekleri yerine getirmektedir. Yaygın olarak kullanılan şekil de budur. Anadolu ağızlarında da yaygın olarak kullanılan vasıta hâli eki, “ile ve ile+n” biçimlerinden ekleşen ve çeşitli fonetik değişmelerle ortaya çıkan eklerdir (Buran 1996: 235-236). İskeçe ili ağızlarında bu ek, yaygın şekilde “+LAn” biçiminde görülmektedir.

“Türk yazı dilleri, Ön Türkçenin var olduğu daha eski dönemlerde ortaklık veya kominativ hâinden yararlanılmıştır diye bir görüş ileri sürmeye imkân verir. Bu ekin üç türevi vardır: -līg, -la ve -lan.” (Serebrennikov-Gadjieva 2011: 83).

+(y)lA(n)

2.2.1.1.1.3.6.1. Allomorfları:

+(y)lA(n)

+lA

+lá

+lAn

+lán

+lin/+len

+(y)nAn

+nán

+nA

+lAyIn

+In

2.2.1.1.1.3.6.2. Fonksiyonları

2.2.1.1.1.3.6.2.1. Yapılan fiilde kullanılan vasıta, bu eki alır.

*ēvet ſimdi kızım önceden yemekler ocakta āteſte **çırpı+lan**.* (I-1,19)

*baklava biz alıyoz ēyle azır **paket+len**. kendim açmıyom.* (I-2,10)

*bēyle er yufkayı yālıyom **fırça+lan, tereyā+lan**.* (I-2,11)

*içine dizdikten sōrā tekrar **yufka+ylan** kapatıyoruz.* (I-5,9)

ama çeviriyoruz önu sobada yāni. et yāni **et+len**. (I-11,46)

tabi şimdi azır **yufka+lan** ölur. (I-11,58)

kaçamak zātēn genel olarak kaçamak undan yapılan, **su+ylan, tuz+lan**... (I-14,22)

bir vakit yol olmadığımız için koşnalardan menkovaya gitmek için **eşekler+len** gidilirdi. (I-1,22)

geldi bēle tavus **kuşu+ylan** getirdiler bana önu. (I-7,39)

o kalın **elbiseler+len** başladık terziliği. (I-8,26)

sōrā döndüre döndüre **kaşık+lan** bōle vuruysun. (III-49,39)

mısır **unu+ylan** yapıyörüm tepsiye. (I-21,6)

şimdi **viŞne+len** falan yapıyollar, **nar suyun+nan** yapıyollar. (II-26,2)

on tānāsini nişasta koyuyāS, on tānesi üst üste kaTıP nişasta aralarına ondan sōrā bōlē **merdāne+len** aÇıyām. (III-44,30)

bi kilo **SúT+lân** gúzál çırParak onu eriTTiriyim iÇındaki unu. (III-45,38)

kazanı ona göre **baKır+lan** yaPıyasın **baKır+lan** yaa. (II-29,6)

efendim biS geldik **tanklar+lan**. (II-32,10)

unnarı şey+len **kaşık+lan fırça+ylan** sürüyom. (III-34,50)

üzáriná dá bir buÇuk kilo **şákár+lân** şuruPhuyoS onu gene. (III-38,22)

kuru faSulyá, pilaF, nout eTli nouT aynı şákildá eTSiS dá olur, **paSTırma+lan** da yaparlar. (III-40,7)

māsus **sopa+lan** vuruřlārmıŞ şeye aaca, ayvalar dókúlsún, onnarı alsınnar. (III-41,60)

bak bi de eskidán ááá düünlerde **darbuka+lan** genç kızlar sıraya geÇiP bōlē oynāyacak olannara **darbuka+lan** hava yaPārlārmıŞ. (III-43,14)

onu **un+nan su+lan** yuurular. (II-26,9)

öndan sōnă önu **un+nan** yuuruyalar. (II-27,3)

ekseri ev tavū **suvan+nan** güzál olur. (II-30,80)

tırakter **arabalān+nan** giTTik, sürdük. (II-32,41)

daa evelden gáná **tiren+nen** alırlardı aSKárları. (III-39,32)

ilk gúnú giyyiz harballı bōlē şey bindallı áá burada **menekşelē+nen** bōlē taÇ yapılk.
(III-42,72)

develen vuruduk **kafasın+nan** aaca dökülürdü, toPlārdılar yānñ. (III-42,22)

makoronyasını pişirirsin, **elin+nen** bēle yoklārsın. (III-47,9)

kaçamak mısır **unun+nan** oluyo. (III-49,32)

yānı bōyleydi ama Şındı **oTobúS+lá** gidiyor. (III-39,35)

kıremasına da peşin yayı kavurursun **on+na**. (III-47,14)

2.2.1.1.1.3.6.2.2. Birliktelik bildirir.

yunannılā+lan konuşıyoz. (I-4,71)

ó zaman **kimliim+len** gitÇem. (I-4,76)

karacaahmet+len karacaayşe buranın evliyalıkları. (I-7,46)

üstüne peynir ekelerler, **yoğurt+lan** yērlēr onu. (I-14,26)

bunlar **ege+ylen** aynı külTür. (I-16,218)

ben **ölum+lan** geldim, dōktora gittim. (I-18,32)

túrkıyá+lán yunancayı bıS karıŞtırabiliyiS. (III-45,7)

ondan sōră karıştırım o **kesik+len** bile oni. (II-30,61)

aga āfiz+lan orhan húsáyín yörüdü önde. (II-32,39)

süt+len unu birden piŞiriyorum. (III-34,20)

belik táli órarlár ōlē. gfreP+len onu TaKarlardı. (III-38,73)

ondan sōnā da çocuk evi davul zurna+lan kıS evíná gídár. (III-39,15)

domatis+len suanı bōle sendiriysin işTe. (III-48,1)

çuvala saman doldurulaşdı. birisi soPa+lan iki de kız gelirdi. (III-42,24)

yaa aldılā gelin+nen bile giTTilē götürdülē beni işTe. (II-30,22)

kız elbet ō zamannar akrannān+nan toPlanıP gidēřler. (II-30,54)

túrkiyánin nefúsín+nán yaŞıyo buranın halKı. (III-38,63)

onnarı bi görürSán onnar aKrāba hanım+nan benim. (III-40,38)

*biS ne zāman burda büyerdik rumnar+nan berāber çoğu kıSlar āŞıK olurdu
yunannınara, yunanlılar āŞık olurdu yānī túrKlárá. (III-45,47)*

onlar+nan birkaç kiŞi+ynen temāsım var. (I-16,99)

tabii ki balkan kolu+la da aynı. (I-16,153)

2.2.1.1.1.3.6.2.3. Zaman zarfları yapar.

çünkü gelmişler onlar zaman+lan gitmişler bazı köylere bürda. (I-7,44)

kıŞ+ın gáná oKuluna gídármıŞ. (III-40,20)

yaz+ın yaylaya çıkarlar, kıŞın köye gelirler. (I-16,211)

belki biraz sōrādan sabā+lin kalktıkları zaman olduğu gibi tası bulmuşlar. (I-6,23)

sabā+len gittik, aldılar bizí daıttılar. (II-32,7)

*şey yaParmıŞlar, deve yaParlarmıŞ, ondan sōrā gece+leyin gidēřlēřmiŞ insannardan
onu bunu istemē. (III-41,57)*

Sadece bir örnekte “*sıfat fül-DIK+IAyIn*” yapısıyla karşılaşlmıştır.

meselâ bi komŞumuz öldüneyin cenâze şey kuranı kerim daıttılar. (III-41,11)

2.2.1.1.1.3.6.2.4. Tarz zarfları yapar.

eee ô zamanlar tabi yo yo yô sevgi+ylen oldu bēyle. (I-7,29)

o danalar tekbir+lē kesiliyo. (I-11,32)

karadeniz şivesi+ylen konuşuyorlar. (I-15,7)

duvak+lan muvak+lan neyse eve getirirler. (I-15,50)

bi nikâcık+lan geÇindik, oca nikâcu yaPTık. (III-46,16)

son gönderdikleri gün evden bayraklar+lan, tekbirler+lē alınıyor. (I-19,17)

isteyen kişi şey çalgı+ylan, isteyen kişi öyle bir ilâhi okuyörler. (I-20,12)

ondan sōrâ cumarTeSi günû davullar+lan gidiP kısı alırdıK. (III-40,47)

sōrâ kōyâ düün davullar+nan oldu. davul+lan giTTık burdan. (III-40,44)

kismetse ayırlısı+yla biz burda kurbanımızı kesiyörüz, iskeÇede. (I-20,25)

2.2.1.1.1.3.7. Eşitlik Hâli

+CA

2.2.1.1.1.3.7.1. Allomorfları : +ca, +ce, +çe, +Ça, +Çe

2.2.1.1.1.3.7.2. Fonksiyonları

2.2.1.1.1.3.7.2.1. Nitelik bildiren sıfat yapar.

öndan sōrâ yâlı+ca yerini süzerim. (II-30,38)

şimdiki gençler çok daa bēle mütevazi, çok daha bēle akıllı+ca. (I-7,8)

2.2.1.1.1.3.7.2.2. Tarz bildiren zarf yapar.

ayrı+ca da bizim karacaahmet karacaayşemiz var yukarda bizim şahinde. (I-7,42)

siyah **kibar+castı**. yaŞlılarımız kara dēr ani. (II-28,20)

kalınca, kocuman yufKalar bōlē **kalın+ca** aÇıyollar onnarı. (III-38,7)

ona yā koymuyām, sāde õyle yōuruyām gūzāl **kaTı+ca**.(III-44,25)

ondan sōrā o piŞirdiimiS eTin yanına da bi kilo pirinÇ aaa aŞlıyolar onu da yine **güzēl+ce**. (III-38,9)

sāde+ce bīSīm köylülēr bunu çok yaPiyo. (III-34,51)

diil **iyi+ce** yincek şekilde, yarı şekilde. (III-34,39)

ketenlik köyündeki eitim seviyesi **olduk+Ça** yükseldi çünkü özellikle bayan õrencilere yönelik bi yaTırım yapıldı orda. (I-16,134)

eşeledik+Çe karıştırdık+Ça meseleyi akla geliyā bāzı şeylēr. (III-42,8)

2.2.1.1.1.3.7.2.3. Kelimeye “...-a göre” anlamını verir.

ben+ce o kelime bulgaristandan kalmıştır. sīvivanse deniliyor. **ben+ce** o bulgarca bi kelime bilmiyorum. (I-11,49)

2.2.1.1.1.3.7.2.4. Zaman bildiren zarf yapar.

õn+ce dünüş mesela gelinin babasıyla damadın babası ēvet karşılıklı, kadınnara dünüşe erkeklere dünüş. (III-41,65)

2.2.1.1.1.3.7.2.5. Çokluk şekli olan +lAr eki üzerine gelerek süreklilik bildiren zarflar oluşturur.

anavaTan sathının her tarafından burāya **yıllar+ca** õreTmenner gāldı. (III-37,292)

2.2.1.1.1.4. TAMLAMA

2.2.1.1.1.4.1. Birinci tip:

Ünlü ile biten kelimelere **+nIn**, ünsüzle biten kelimelere **+In** şeklinde eklenir.

+(n)In

onnar hayır o köv+ün konuşması başka işTe. (I-4,14)

burada, büyük şekērcide çocu u çalışırdı, burda saatın yanında gene. (I-4,59)

maşına+nın özelli belki daa lezetli olur. (I-24,39)

bōlē basTırıP onnarı yuvarlak saÇ+ın üstünde dinlendiriyeler. (II-27,6)

kayınvaldem+in kardeşi orda. (II-28,15)

iskeÇe+nin dousuna gümülcineye dōru giden köylere, bunnara bōle deniyor.(III-37,48)

sen bir ordu+nun komuTanıSın dádı, bân dá buranın. (III-37,164)

2.2.1.1.1.4.2. İkinci tip:

+Ø

Tamlayan unsuru ek almayan isim tamlamalarıdır.

imālat yerimiz var. (I-3,27)

oğlan da burda geldikten sōra izmire, burda da yufkacı dükānı açtık. (I-3,27)

burda ablası vār, sūnne maallesindá. (I-4,91)

kıbrıs karıştirmalunda giTTi. (I-4,53)

türkiye yemekleriyle aynıdır. (I-5,1)

o soyka dediğimiz karacaahmet tepesi, karacaayşe tepesi. (I-6,27)

kurban kesiliyo ona, atim merāsimleri oluyor. (I-7,63)

bursa sekmesinde ben yemenimi çaldım taşa... (I-10,5)

adam **güneş enerjisini** yapmış. kulubasını, hayvanlarını otlatsın diye merā bolsun mesela. (I-15,64)

benim dāmādım bi de **kuran kursu** veriyor gökÇeler köyünde (I-20,4)

kendi kumaşından aaa şeyle kırep baş örtüyle **îne oyası**, büyük bölle îne oyası baş örtü bû gelenekseldi. (I-23,6)

sōñra şey de var **kabāk taTlısı**, **kabāk börei** var da bi de ö tamāmen farklı. (I-24,25)

nigāh yapılırdı, **köy nigāısı**. (II-29,24)

gece yarısı tirennen indik. (II-32,7)

akkatān **alev sarısı** gibi o şeyin içi findık çubuklarının içi. (III-35,44)

var bi küPrü **karasu küPrüsü** dediimiS yer ördan öte iç türk yok. (III-36,22)

2.2.1.1.1.4.3. Zincirleme İsim Tamlaması

Metinlerde zincirleme isim tamlaması örneklerine de rastlanmıştır. “Zincirleme ad tamlaması bir ad tamlamasının başka bir adla oluşturduğu ikinci bir ad tamlamasıdır. Böylece, tamlayanı, tamlananı veya her ikisi de ad tamlaması biçiminde olan iç içe girmiş yeni bir tamlama türü ortaya çıkmaktadır.” (Korkmaz 2003: 275).

evka anayolu üzerinde (I-3,32)

ketenliğin geleneksel tatlısı (I-11,48)

kıbrıs olayları hareketi (I-12,24)

türk azınlık ilkokulu (I-16,10)

nüfus mübadelesi anlaşması (I-16,28)

müslüman türk toplumunun toplam nüfusunun belki yüzde ellisini (I-16,7)

bu toplumun dîni ve millî kimliğinin de çok önemli bir parçasıdır. (I-16,34)

yuluç sözcüğünün menşei (I-17,20)

osmanlı imparatorluu döneminde (I-17,22)

İskeçe ili ağızlarında, isim tamlamalarında bazı farklı yapılarla karşılaşmıştır:

➤ Tamlanan kelime iyelik eki almayabilir:

biz+im balkanda ıssıce vār bi köv geliyeriz, gidiyeriz. onnār başka Türölü konuşuyo. (I-4,11)

ben+im kızlar epsi istiyor ben yapāyım yufkaları niçin yımırta da köyuyorum bir tane. (I-9,1)

biz+im akrābalar āvada iskeçede ama biz burda insan bekliyoruz. (I-10,12)

şindi burda *biz+im bütün maalle* yetmiş aile diyelim ama bu aileyi böldüler üçe. (I-10,18)

hatta *ben+im arkadaşlar* var. (I-14,14)

biz+im köylerdeki, balkan köylerdeki onların ana dilleri tabii son zamanlarda türkçadır da eskiden pomakça dilini kullanıyor bunnar. (I-19,1)

biz+im köyde türkçe normalde. (II-28,1)

benim gene dāmat burda, şū müftü nerde burda müftü ahmet mete *ben+im dāmat* orda imam. (I-20,2)

biz+im bayramdaki yemekler aşlanmış et, ondan sōrā o pirinçli börei. (I-5,12)

ayrıca da bizim karacaahmet karacaayşemiz var yukarda *biz+im şahinde*. (I-7,42)

ne zaman kapanıyo türkiyede okullar, *yaz tatile* giriyo biz geliyoz bura tekrar vize alalım konsölluktan. (I-3,23)

batı tırakyadaki müslüman türk kimliği em dīni açıdan em *dil açıdan* em *kültür açıdan* hem de *ırk açıdan* bir bütünlük arz etmektedir. (I-16,35)

➤ Hem tamlayanın hem tamlananın ek almadığı iki örnek tespit edilmiştir:

*gene koyuyorum **ocak üstü**.* (I-24,35)

*ö da aynı şekilde yā sobalı üstü yā da **aygaz üstü** ēvet.* (I-23,26)

- Tamlayan kelime kişi zamiri, tamlanan kelime ise -dIK sıfat-fiil eki almış bir fiil ise, bu tür belirtili tamlamalarda bazan “tamlayan eki” kullanılmayabilir. Aynı durum tarihi metinlerimizde de tespit edilmiştir (Gülsevin 2002: 96).

*bak şini kesik kesik dediñ mi onı bilen anlıcak şini belki **sen** anlamasın da **kesik dediin**.* (II-30,62)

*bizim büyüdüümüz gibi **siz** rüyāda **gördüünüz yok**, òle.* (III-49,3)

Aşağıda sıraladığımız özelliklerin hepsi aynı zamanda Eski Anadolu Türkçesi metinlerimizde görülmektedir (Gülsevin 1997: 27).

- Kök veya taban durumundaki yalın halli kelimelerin ‘tamlayan’ olması:

*sofraya gidiyoruz yāñ annelerimize. sabaya ep **kız annelerinde** gidiliyo sofraya **erkek annesinde** deil.* (I-24,13)

- Çokluk eki almış yalın haldeki kelimelerin “tamlayan” olması (Gülsevin 1997:27):

***bu evler sayibi** de bursada gitti.* (I-3,4)

- İyelik eki almış yalın haldeki kelimelerin tamlayan olması (Gülsevin 1997: 22):

*bíz balkanda **babam kuvveti** yok.*(I-4,106)

2.2.1.1.1.4.4. Zamirlerde Tamlama

Zamirlerde birinci kişilerin tamlayan eki alması durumunda ilerleyici dudak benzetmesi olur.

*orda karşıda **ben+im mekānım** var.* (I-3,31)

***sen+in sayan** var mı?* (I-10,1)

*iSTersán dá Pasemala deyler aní úSTúná **o+nun kıremeSını** yaPtySın.* (III-45,33)

***biz+im nüfusumuz** yirmi iki bin.* (I-16,8)

*biraS şindi **siz+in türkÇeniS** kibardır.* (II-28,17)

*abdes almışlar, namaz kılmışlar, bütün köy düşmüş **onlar+ın arkasına.*** (I-6,14)

*karacaahmetlen karacaayşe **bura+nın evliyalıkları.*** (I-7,46)

2.2.1.1.2. FİİL ÇEKİMİ

“Fiiller, karşıladıkları hareketler ile zaman ve mekân kapsamı içinde, somut ve soyut nesne ve kavramlarla ilgili her türlü oluş, kılış, kılınış ve durumları bildirirler.” (Korkmaz 2003: 527). Çekimli fiil şekle, zamana, kişiye bağlanmış bir hareketi karşılamaktadır.

Türkiye Türkçesi ağızlarında görülen fiil çekimlerini, Özgür Ay incelemiştir. (2009).

2.2.1.1.2.1. BASİT ÇEKİMLER

2.2.1.1.2.1.1. ZAMANLAR

2.2.1.1.2.1.1.1. Görülen Geçmiş Zaman

“Görülen geçmiş zaman kipi, özel kullanımları dışında, genel olarak fiildeki oluş ve kılışın söylendiği andan yani içinde bulunulan zamandan daha önceki bir zamanda bitmiş, tamamlanmış olduğunu gösteren bir zaman kesimini içine alır.” (Korkmaz 2003: 584).

-D+

1. teklik	-dIm, -TIm, -tIm	1. çokluk	-dIK, -Tık, -tIk
2. teklik	-dIn, -Tın, -tIn	2. çokluk	-dInIz, -TInIz, -tInIz
3. teklik	-dI, -TI, -tI	3. çokluk	-dI, -TI, -tI / -dIIA(r), -TIIA(r), -tIIA(r)

Dünden bugüne varlığını yaygın olarak sürdüren ekler arasında yer alan –DI eki, Türkçenin her safhasında karşımıza çıkmaktadır. EAT’de ekin ünsüzü dâimâ /d/ (ötümlü)’dir (Gülsevin 1997: 88).

Birinci teklik kişi

tekrar **git-Tim** gemilere, **git-Tim gel-dim**. (I-3,13)

õndan sõra bi **dur-dum** burda bir iki sene. (I-3,5)

mısırdan **kaş-tım**. (I-3,2)

ben **gel-dim**, terziliği **öğren-dim**. (I-8,16)

ordan öte hiç **karış-madım** ben şeye politikaya. (I-8,21)

ũsũS **büyü-düm**. (III-46,8)

İkinci teklik kişi

meselâ onu bi tePSiyi **yap-tın mı**, yedi sâkîS kiŞi oturdu mu baŞına, yanına da bi ayran aldılar mı iki ayran ePSi doyuyollar. (III-38,17)

o zaman içi koyuyoruS, ceviz içi demek **anla-dın mı?** (I-9,10)

Üçüncü teklik kişi

anaokulu õretmeni **çık-Tı** ama iŞ yok. (I-4,18)

kıbrıs karıştırmalunda **giT-Ti**. (I-4,53)

bi Tank **geÇ-Ti** buradan. (I-4,56)

bání **bırakTı giT-Ti** yānĩ. (III-40,32)

yānĩ baTı TıraKyaylá túrkíyá tâbiri cāiSSe **ávlándırıl-dí, bılın-máSdí**. (III-37,305)

Birinci çokluk kişi

gittik onnarı **âl-dık** taksinin iÇine, **kaÇ-Tık** eve. (I-4,62)

çok kōrku geçir-dik ó zamanlār, *çok kōrk-Tuk*. (I-4,68)

nāneyi koy-duk, tuz *koy-duk* içine. (I-5,5)

burda bēle çaar-dık, bēle bi kadın geldi yaptırdı saçımı. (I-13,1)

davullan giT-Tık burdan. (III-40,44)

İkinci çokluk kişi

geş-tiníz mī taraşmannıdan? (II-33,9)

iyi ki *gel-diniz* de vereyim. (I-10,26)

kös oynār mıydınıS siS çırpırlar? (III-35,36)

Üçüncü çokluk kişi

ordan şindi burāya çok sene gel-mediler. (I-4,51)

naide abam o şimdi istanbulda o, kōrkudan kaÇ-Tılar. (I-4,60)

al-dılar onu *yık-tılar* āma *yāpama-dılar*. (III-49,9)

sonunda bizi dá hePimizi okullardan eT-Tılár, diskalífıyá eTTı-lár. (III-37,262)

2.2.1.1.2.1.1.2. Öğrenilen-Farkına Varılan Geçmiş Zaman

-mİş / -mİŞ

1. teklik	-mışım, -mişim, - miŞim	1. çokluk	-----
2. teklik	-muŞsun, -mıŞsın	2. çokluk	-miŞiniS, - mişsiniz
3. teklik	-mış, -miş	3. çokluk	-mişler, -mışlar, -miŞ

Bölge ağzında “j” ye yakın telâffuz edilen “ş” ünsüzü (Ş), öğrenilen geçmiş zaman ekinde de kendini göstermektedir.

Birinci teklik kişi

ben kızım köyden altmışda kaç-mışım. (I-1,1)

sesle kızım nasıl doküz aylık kal-mışım... (I-9,17)

şindi kaÇmaktandır, ben incele-mişimdir önu, kaÇmaktandır. (I-15,37)

yāni Tamāmen başga bir insan, gör-memiŞim ö zamana kadar da dedim seni TanımakTa zorluk çekTim. (I-16,204)

İkinci teklik kişi

ö zaman giTTik küye, məcırlık vardı eee uzun zaman belki duy-muŞsun belki duy-ma+miŞsin. (I-18,20)

Üçüncü teklik kişi

bu pomākça ani kal-muş bulgaristan zamanından. (I-11,15)

yavāş yavāş çevresini gelinini al-muş, kızını ver-miş filan. (I-15,65)

bulgarlar zāten göç et-miş oraya, bulgarların sayesinde bu pomakça çık-muş. (I-14,2)

Birinci çokluk kişi

Sadece bir örnekte “-mışık” şeklinde görölmektedir.

bîS köye alışmışık, kasāba ayatı yaşıyamāyız. (II-28,31)

İkinci çokluk kişi

ne zāmān gel-miŞiniS siS? (III-36,15)

e siS konyadan gel-mişsiniz dedi. (I-17,40)

Üçüncü çokluk kişi

git-mişler angi köye buralarda bir yerde. (I-7,47)

bulgarlar isyana kalkış-mışlar bizim oraları almağa geçmişte zaten. (I-14,3)

*bi rivāyet de o bölgeden Konyalılar **gel-miŞ**. (I-17,32)*

*buldum kireççilere **in-mişler**. bu evi **saTın al-mışlar**. (I-3,3)*

*orada maalesef konaklamak **iste-mişler**. (I-6,7)*

*sonra da bu türk taraf daa akıllıymış, **devām ettirme-mişler**, bizim orada daa saf **bırak-ma-mışlar** ó dili. (I-11,87)*

Metinlerde öğrenilen geçmiş zaman anlamı taşıyan farklı örneklerle de rastlanmıştır.

“-Ik” ekinin öğrenilen geçmiş zaman anlamı taşıması:

-Ik eki asıl olarak bir yapım ekidir. Anadolu ağızlarında bu fonksiyonu ile işlek bir biçimde kullanılmakta, fiil kök ve tabanlarından çeşitli isimler türetmektedir. Fakat Gaziantep ağızında bu ek, anlatılan geçmiş zamanı gösteren çekim eki fonksiyonunda da kullanılmaktadır (Buran 1994: 14). Eski Türkçe döneminde ise kitabelerde hiç olmayan ve -t, -d'den daha az kullanılan **“-yuk, -yük”** görülen geçmiş zaman ekidir (Gabain 2007: 81). ET'de fiilden isim yapma eki ve fiil çekim eki işlevlerini üzerinde barındıran ek, bugün TT aydın konuşmasında yapım eki işlevini, TT ağızlarında da yapım eki ve fiil çekim eki işlevlerini devam ettirmektedir. *“Bir farkla -(y)IK eki TT ağızlarında görülen geçmiş zamanı değil duyulan-farkına varılan geçmiş zamanı karşılamaktadır.”* (Ay 2009: 233). Benzer kullanımı, İskeçe ili ağızlarında birinci ve özellikle üçüncü ağız bölgelerinde de tespit ettik.

-Ik

*eitim **batık**. (I-8,6)*

*şáy sulTan kıyāfáTlári táldán o iPliK iŞláníK o kadifánin úSTündá desenner táldán ipliklá **iŞlán-ík**. (III-38,68)*

*dallı mı dánir túrkiyádá yará Kadar bōlē kadifádán **iŞlán-ík** gúzál? (III-40,1)*

*sırmalar vardı alTın **iŞlán-ík**. (III-40,6)*

musakka **parÇalan-ıK** eTli kıymasıyla beraber. (III-40,9)

ilk günú giyiyiz harballı bölē şey bindallı ââ burada menekşelēñnen bölē taÇ **yapıl-ık**.
(III-42,72)

2.2.1.1.2.1.1.3. Şimdiki Zaman

“Şimdiki zaman kipi fulin gösterdiği oluş ve kılışın içinde bulunulan zamanda başladığını ve sürmekte olduğunu gösteren kiptir. Türkiye Türkçesinde şimdiki zaman kipini karşılayan üç ek vardır. Bunlar 1. -(I)yor, 2. -mAktA, 3. -mAdA ekleridir.” (Korkmaz 2003: 610-611).

Şimdiki zaman ekinin varyantları, İskeçe ili ağız bölgelerini belirlememizde etkili olmuştur. Bu ekin çok çeşitli şekilleri tespit edilmiş ve bu şekiller İskeçe ağızını üç temel bölgeye ayırmamızı sağlamıştır.

I. Bölge **-(I)yo / -(I)yolla**

II. Bölge **-(I)ya / -(I)yAlA**

III. Bölge **-(I)yI / -(I)yIlAr**

2.2.1.1.2.1.1.3.1. I. BÖLGE (Kuzey Ağız Bölgesi/Türkçe-Pomakça İki Dilli Bölge)

I. Ağız Bölgesi olarak adlandırdığımız “Kuzey” ağız bölgesinde şimdiki zaman ekinin aşağıda örneklediğimiz şekilleri görülmüştür. Bu şekiller Rodop Dağları eteklerindeki köylerde tespit edilmiş olup bu köylerde yaşayan Türk halkının büyük bir çoğunluğu aynı zamanda Pomakça konuşmaktadır. Bu bölgede sadece “**Durgutlar, Çalaperde, Kurtçalar ve Körükler**” köylerinde Pomakça konuşulmaz. Yöre halkı bu köylerde yaşayanlara “**Kırcalı, Konyalı, galak, gacal, çitak, yolüç**” gibi isimler vermektedir.

-(I)yo(r)

“-(I)yor” eki, Anadolu’nun hemen her yöresinde, az veya çok birtakım fonetik değişikliklere uğramıştır; -yorur, -yo, -ya, -ye, -yu, -yü, -yı, -yi, -e, -i vb.” (Ay 2009: 495). Benzer durum İskeçe ili ağızları ile diğer Doğu Rumeli ağızları için de geçerlidir.

Birinci ağız bölgesi için karakteristik olan şekiller aşağıdaki tabloda gösterilmiştir.

1. teklik	-uyom, -yom	1. çokluk	-uyoz, -iyoz, -yoruz, -iyoruz, iyuruz
2. teklik	-uyorsun, -uyon, -üyön, -ıyosun, -uyosun	2. çokluk	-iyursunuz, -yorsunuz
3. teklik	-ıyor, -iyo, -ıyo, -yo, -uyo, -ıyo, -ıyöru	3. çokluk	-uyo, -ıyoğlar, -yolar, -ıyollar, -üyollā, -iyollār, -yōlar

Birinci teklik kişi

âââ bân emirlidením, õyle **konuş-uyom** ama aşaa ovada başka türlü başka bi dıl. (I-4,10)

otürdum buraya ben dá saati **bekli-yom**. (I-4,94)

İkinci teklik kişi

ondan sōra **koy-uyorsun** şeyi kıymayı, biber, domates, maydanos. epsini **kavur-uyon**. (I-2,16)

bi de bir iki yımırta **koy-üyön** içine peynîr ẽyle arman **yap-ıyosun**. **koy-uyosun** yufkanın üstünde. (I-2,2)

Üçüncü teklik kişi

en üste daa bi yufka sōra biz bẽyle baķır tePsiler var ya yıvarlak onlardan **yapıyor**.

bẽyle altTan **Piş-iyo**.

sōra bẽyle gene çeviriyoz gene üstü gene o da altTa **kal-ıyo**.

anlıyamıyöz bāzı kelimeleri ama çocuum gene iÇTen **anlamı-yo** büyük ölüm. (I-4,26)

yaşlılarımıza daa gidenler **ol-uyo**. (I-7,9)

anlıyom angi kelime nerden **kaynaklan-ıyo**. (I-11,93)

yemekler açısından tabii ki bizim köyün bilmiyom er köy **yap-ıyo** mu onu? (I-14,18)

*yok bu tuzlu yāda **kızartul-ıyo**, komşulara da **dautul-ıyo**. (I-24,6)*

Sadece bir örnekte EAT'deki kullanımına benzer şekilde, ekleşmeden önceki birleşik fiil hâliyle kullanılmıştır.

*iŞTe dolaşma var, genÇler **çık-ıyôru**. (I-20,30)*

“-mAktA” Ekinin Şimdiki Zaman Görevinde Kullanılması

Bu bölgede şimdiki zaman için “-mAktA” yapısı da kullanılmaktadır. Sadece üçüncü teklik kişide örnekleri görülmüştür.

*ııı dolayısıyla osmanlının kurulması aşamasından itibāren genişleme dönemine kadar olan bölümde burada müslüman türkler **yaşa-maktadır**. (I-16,25)*

*batı tırakyaadaki müslüman türk kimliği em dîni açıdan em dil açıdan em kültür açıdan hem de ırk açıdan bir bütünlük **arz et-mektedir**. (I-16,35)*

Birinci çokluk kişi

*ēyle tereyā da **koy-uyoz** iÇine. (I-2,4;I-2,5;I-2,6)*

*iŞyerimiz var, raatımız güzel geçinip **gid-iyoz**. (I-3,34)*

*onu patātēSini soyup **rendeli-yoruz**. pirincini **ıslat-ıyoruz**. (I-5,2)*

*baklava da **yap-ıyoruz**. (I-9,9)*

*o zaman **kes-iyuruz**, o zaman yā **koy-uyoruz** bēle. (I-9,12)*

İkinci çokluk kişi

*siz kahve yapayım, nasıl **iç-iyursunuz**? (I-10,10)*

*askere göndermeler, bütün şeyini mi duymak **isti-yorsunuz**? (I-19,15)*

*ben çeviriyorum ama siz **bilmi-yorsunuz** çevirmesiniS o zāman. (I-21,12)*

Üçüncü çokluk kişi

*onnār başka Türlü **konus-uyo**. (I-4,12)*

*burda öndan sōra ertesi gün cumāsını **yap-ıyollar**. (I-7,33)*

*şindi geleneksel **giyinmi-yolar** düünlerde. (I-11,70)*

*yok ben yapmadım, bazı ovada **yap-ıyollar**. (I-4,35)*

*bazı şimdi ovada eski ādetlere **dön-üyollā** gene, eski ādetlere. (I-4,32)*

*ālā türkÇe **çeviremi-yollār**. (I-4,22)*

*almanyadan **gid-iyollār** oraya. (I-4,50)*

*onun için kaÇamak **di-yollar**. (I-15,36)*

*şimdi pomakça onnar birbirlerine **di-yollar** yuluÇ. (I-17,15)*

*Kırcalıdan kimseyi tanımıyorum ki ben neden bize Kırcalı **di-yollar**? (I-17,50)*

*yufKaları kendi **aÇ-ıyollar**. (I-20,34)*

*toy **yapma-yōlar**, **nikāh yap-ıyollar**, **al-ıyollar** onnarı. (I-21,15)*

Birinci ağız bölgesinde seyrek bir şekilde görülen şimdiki zaman ekinin varyantları şöyledir:

-ıyı

***bulamı-yı**, o türkÇeyi **bilemi-yi** güzāl benim ölüm yunanca okuduuna ep. (I-4,20)*

*keçilli ö da onnar başka **konus-ıyı** ama nası **konus-ıyı** geliyim ya başka türlü. (I-4,15)*

*burada da yunan okulunda bi ārkadaŞı var, kitaP **yaz-ıyı**. (I-4,22)*

*ve **bak-ıyısın** sekiz āne burda. (I-15,66)*

-y, -(i)y, -(i)y, -(u)y

gid-iy, orda bayram yap-ıy. (I-8,3)

kalanlar epsi, turunlar epsi üniversite bitir-iy. (I-8,9)

başka bi şey bilme-yim. (I-21,14)

-ya, -yâ

şindi aldı yakında bi sene ol-uyâ geldi paTradan. (I-4,19)

-ior, -üor, -io

biz sev-ioruz ne varsa. (I-7,7)

bil-io *ocam.* (I-7,15)

2.2.1.1.2.1.1.3.2. II. BÖLGE

-(I)ya

II. Ağız Bölgesi, İskeçe ilinin ova köylerini kapsamaktadır. Bu köylerde Pomakça konuşulmaz. Güney Ağız Bölgesi şimdiki zaman ekinin kullanımı açısından diğer ağız bölgelerinden belirgin bir şekilde ayrılmaktadır. Bu bölgede sıklıkla kullanılan şimdiki zaman eki ‘**-(I)ya**’ şeklindedir. Nadir bir şekilde diğer bölgelerdeki şimdiki zaman ekleri de kullanılmaktadır.

İkinci ağız bölgesi için karakteristik olan şekiller aşağıdaki tabloda gösterilmiştir.

1. teklik	-yem	1. çokluk	-iyez, -ıyâz, -ıyâz, -yâS
2. teklik	-ıyêsın, -yâsın, -iyesin -uyâsın, -ıyasın	2. çokluk	-----
3. teklik	-uya, -ıya, -ya, -iye, -ıyâ, -ye	3. çokluk	-iyeler, -uyalar, -uyalar

Birinci teklik kişi

*belki de gördüün vardır **bilmi-yem** ama gördüün var mı yok mu?* (II-27,8)

İkinci teklik kişi

*onı **süz-ıyêsın**, **yıkâ-yâsın** o eti, tekrar **piŞiriyesin**.* (II-29,3)

*piŞirdikten sônâ **Koy-uyâsın** sousun diye.* (II-29,4)

*kazanı ona göre **baKırlan yaP-ıyasın** **baKırlan** yaa.* (II-29,6)

Üçüncü teklik kişi

*nar suyu koyuyalar veya viŞne **koy-uya**, onnarı yaz **bâli**.* (II-26,4)

*o kendiliinden **mayalan-ıya**.* (II-27,4)

*şini gelinlere kına **yakılmı-ya**.* (II-29,13)

*tânşiyon yûselmiŞ on sekiz buÇuk, on dokuza **gid-iye**.* (II-30,8)

*o da õrda avkatlık görevini **yap-ıyâ**.* (II-30,32)

*hem nasısa onnar **bil-iye** yaa.* (II-30,12)

*okulun birincisiydik õ zâman iÇin ama şimdi gene kendimize aklımız **yetmi-ye**.* (II-30,28)

*dedi ki yâ dedi, bak dedi, hele senin dedi, Konuşmaların dedi, ne Kadâr dedi, anannemin dedi, babannemin dedi, konuşmalârını **andır-ıya**.* (II-33,2)

Birinci çokluk kişi

*ââ şeirden çünkü **geÇ-iyez**, yolumuz ordan menemenden.* (II-28,26)

*onnar daa fazla orılâda okıyâlar ondan ama biS biraS kaba **konus-ıyâz**.* (II-30,4)

*fırına **kakıvâr-ıyaS** ama gene petragazda gene **pişır-ıyâz** taranadır falan **pişır-ıyâz** yaa.* (II-30,48)

*ârtkın öyle şeyler **yapamı-yâS**, dokunıya.* (II-30,83)

Üçüncü çokluk kişi

*bōlē basTırıP onnarı yuvarlak saÇın üstünde **dinlendir-iyeler**.* (II-27,7)

*belki şimdi daa güzál olsun dēye **oldur-uyalar**. bilmiyem ben o şeye yetişemedim ama.*
(II-27,12)

*açık ani onnar kapalı gelin de olmuş olsa teSSeTTürlü gelin **ol-uyalar**.* (II-28,11)

II. Ağız Bölgesi'nde seyrek olarak görülen şimdiki zaman ekleri aşağıda örneklenmiştir.

*bubam çairdı galba düüne sizi, **bilemi-yım** güzál rāsim ābi.* (II-32,21)

*şimdi viŞnelen falan **yap-ıyollar**, nar suyunnan **yap-ıyollar**.* (II-26,2)

*ondan sōnā kayınvalde annesi falan gelip altınnānı, ediyelēni **koy-uyollar**.* (II-27,22)

2.2.1.1.2.1.1.3.3. III. BÖLGE

-(I)yI

İskeçe'nin merkezini ve merkeze yakın olan köyleri içine alan III. Ağız Bölgesi, şimdiki zaman ekinin kullanımı açısından hem Kuzey hem de Güney ağız bölgelerinden izler taşımaktadır. Şimdiki zaman ekinin neredeyse bütün varyantları **Merkez** ağzında görülür. Merkezde Pomakça, sadece Kuzey ağız bölgesindeki köylerden gelip merkeze yerleşen kişilerin ağzında tespit edilmiştir. Bunun dışında özellikle İskeçe merkezde İstanbul Türkçesine çok yakın bir dil kullanılmakta “**-(I)yo**” şimdiki zaman eki tercih edilmektedir. Fakat merkeze yakın köylerde “**-(I)yI**” ve “**-y**” şekli yaygın olmakla birlikte diğer bölgelerde tespit edilen şimdiki zaman eklerinin neredeyse tümü kullanılmaktadır. Üçüncü ağız bölgesini karakterize eden şekil “**-(I)yI**” ve “**-y**” şimdiki zaman ekleridir.

Üçüncü ağız bölgesi için karakteristik olan şekiller aşağıdaki tabloda gösterilmiştir.

1. teklik	-íým, -ıým, -iyim, -yim	1. çokluk	-uyuz
2. teklik	-ıyın, -ıysın, -ysun, -ıyısın, -yisin	2. çokluk	-----
3. teklik	-yu, -uyu, -y, -ıy	3. çokluk	-ıylar, -yler, -iyler

Birinci teklik kişi

unu kavurdum vaKiT **çeK-íým** onu biraS kenara. **aÇ-ıým** bi Kilo SúT. (III-45,37)

kızannara **ver-iyim** birár Tăně. bán dá **ye-yim**. (III-46,23)

bak şimdi bán nası **konuŞ-ıým** sana, aynan óylá. (III-45,11)

taTlı var helva **yaP-ıým** irmik halvacı. (III-46,2)

ben burda **otur-ıým**. (III-47,1)

ondan sörácıma kıymayı buzlukTan **çıkar-ıým**. (III-49,20)

İkinci teklik kişi

Kaynayı, **indir-ıyın**, yáyırSın yavrucuk ya. (III-46,6)

yoo şimdi patlıcanı **al-ıysın**, **dörü-ysun** şeLe, onu bēLe kesiyisin. tavada kızartıyan. (III-47,30)

sōnă suyunu koyup tavuk suyu içine sōră unu birazÇık bōLe **yap-ıyısın** topaçlı biraS. kaynarkan **salıysın** içine, ôLe. kaydadı mı döküp ekmek dōrayıp **yi-yisin**, ôLe. (III-48,3)

Üçüncü teklik kişi

kıSmáT **olmu-yu** giTmee. harP **koP-uyu** birinci dünya harbi. (III-40,23)

bi ölum var, **evlenmi-y**. (III-49,12)

*a iç aklıma **gelme-y** şimdi. (III-41,17)*

*bazısı yarım **konuş-ıy**. şimdi biz kadron deyez. (III-47,1)*

Birinci çokluk kişi

*kırmızı biber biz **koy-uyuz** salÇa yerine, salÇa dokunuyu onun için. (III-48,2)*

Üçüncü çokluk kişi

*arabalarlan geliyler **al-ıylar** gelini. (III-41,83)*

*orda gene arkadaş var bu karaköv tarafında orda âyna **de-yler**. (III-47,3)*

*küçük çocuklar böyle oyunlar oynaya, giysiler **giy-iyler** kıyafetler böyle şalvar bazıları elbise **giy-iyler**. (III-41,37)*

Diğer ağız bölgeleriyle paralellik gösteren şekiller aşağıda örneklenmiştir.

*yufkanın ââ tePSinin dibini yalıyôsun, yufKayı **ser-iyôsun**. (III-34,44)*

*mûla zeybeini mûla kaTırı üstündâ ıslıkla **söylü-yor**. (III-37,223)*

*yaPraK sârmaSını daa ÇoK **sar-ıyorus**. (III-38,29)*

*biz kîrema deyiz ama türkiyede **bilmi-yorum** ne. (III-47,17)*

*kocuman yufKalar bölë kalınca **aÇ-ıyollar** onnarı. (III-38,7)*

*mâniler **açıl-ıya**, böyle şey gülün alTına Çömlek koyulur. (III-41,20)*

*o zâman beyaS gelinnik **giy-ıyeS**. (III-41,74)*

*yav başKa böyle şey olunca insanın aklına da **gelme-ye**, akla **gelme-ye**. (III-42,7)*

*tatlıyı yaPan pilavı yaPan benden **sor-ıya**. (III-43,2)*

*cevizi koyup bu parmak kadar kalınlunda şey bölë söpâlar sopâ **de-yez** oklava gibi. (III-43,8)*

*acık yâsı hiÇ **ölÇmi-yem** de yâ tereyâ bölë. (III-44,2)*

onda bir onda bir Çeviz aT-ıyâS, kes-iyâS. (III-44,32)

Aşağıdaki cümlelerde görülen şimdiki zaman çekimi sadece üçüncü ağız bölgesinde; **İskeçe-Pınarlık Mahallesi** ile **Doğancılar** köyünde görülmüştür.

Kaynayı, indirıyın, yâ-yırSın yavrucuk ya. (III-46,6)

ondan sônâ kesip yê-yirsın. (III-47,21)

Şimdiki zaman ekinin “geniş zaman” işlevinde kullanılışı:

Gerek Türkiye Türkçesinde gerekse ağızlarda, şimdiki zaman eki ile geniş zaman eklerinin kullanımı, anlam ve görev itibarıyla birbirinin yerine geçebilmektedir. İskeçe ili ağızlarında da bu tür örnekler bulunmaktadır. Aşağıdaki örneklerde fiiller şimdiki zaman ekiyle çekimlenmiş olmasına rağmen, cümleler geniş zaman anlamı taşımaktadır.

birazÇık kôy-uyorum yâ da o zaman güzâl aç-ıyorum. (I-9,3)

kına geceleri telli belik gırepler kon-uyo. (I-4,29)

baklavalılar yapıp-ıyô, sarmalar yapıp-ıyô, yâni türkiyedeki gibi. (I-7,4)

düünlerimizi ep salonlarda yap-ıyoz. (I-7,22)

saya dedikleri siyâ bi ferâce giy-iyollar. (I-16,108)

sümbüle de burda zümbül di-yolla, sümbül çiçeğine. (I-16,122)

elbiseler kalın iş ol-uy, ceket ol-uy, yelek olurdu. (I-8,30)

â düünlêrde kına geceleri ol-uya. (I-4,28)

komşularımıza gid-ioruz, el öp-üoruz tabî o erkesin gönlünde. (I-7,6)

düünde o yapılyâ ama şindi oluyâ o zâman nout yap-ıyâz, nohut yemei. o da eTli yapıyâz, eTli Çorba yap-ıyâz. (II-29,8)

perŞembe günû baŞlı-yu düün burda, Pazar günû biT-iyı, üç gün gid-iyi. (III-40,45)

*ilk gúnú **giy-iyiz** harballı. (III-41,72)*

*sāyā tereyā, biz **di-yiz** sāyā. onnan **yay-ıyız**. (III-49,33)*

*üstündá saran fasılá deriS biS burda saran **de-yoS**. (III-41,87)*

2.2.1.1.2.1.1.4. Gelecek Zaman

“Gelecek zaman kipi, henüz gerçekleşmemiş bulunan; ancak, fiilin gösterdiği oluş ve kılışın gelecekteki bir zaman kesiminde mutlaka gerçekleşeceğini bildiren bir kiptir.” (Korkmaz 2003: 623).

-(V)CAK

1. teklik	-Çem, -Çám, -cam, -cem, -Çam, -acām, -ıcam, -acam, -ycam, -ycem	1. çokluk	-ycaz,- eceez, acaz, -ecez, -çez, -caz, -caS
2. teklik	-acan, -yacān, -yacān, -ecen, -cen -Çāksın	2. çokluk	-eceniz, -acaniz, -eceansiniz, -acaksınız, -ycekSiniS, -eceansiniS, -acaksınıS
3. teklik	-ecek, -ycak, -acak, -cak, -cek, -cák	3. çokluk	-acaklar, -ecekler

Birinci teklik kişi

*ó zaman kimliimlen **git-Çem**. (I-4,76)*

*dolsun da **giT-Çám**, ārkadaŞlār vār. (I-4,94)*

*yā yā **ol-cam** işalla. (II-30,19)*

***gel-cem** bak bak gel göresin abla türk bak bak gel soruy bāzı sorular. (I-20,23)*

*babası dērdi siz kesin dērdi kazı bırakın, ben **pişir-cem**. (II-30,45)*

*o dil dá şeyden gelen túrklár hazar gólú **dī-cem** hazar gólú āla yaşıyör da baŞKa bi gól vardı. (III-37,119)*

*bayramnık **yaP-Çam**. (III-43,3)*

*birisi ben buraya **kal-acām**. (I-3,25)*

eitim üzerinden lehçeye ulaşmaya çalış-ıcam. (I-16,33)

bilgisaarda bi yazı yaz-acam. (I-17,64)

bi Konuşma yap-acam size diyo. (I-17,29)

bak-acam onu yâ, bakıyorum türlü. (III-49,13)

şimdi bi çocuum var işta. o çocuk orTayı oKudu, ordan öTe okamı-ycam dedi. (III-40,56)

dará kolu eveT bir gún kızılcu Çok vardır bak söyli-ycem. (III-37,216)

gálinim turkiyáli ama o da dūma büyüma alamanyalı de-ycem. (III-45,56)

İkinci teklik kişi

yunannılālan konuşúyoz, iyi iyi ama işlēnde gene vār düşmannık vār ama ne yap-acan? (I-4,71)

su koy-acan, kaynacak su. (I-9,3)

su koyma-yacān. (I-21,3)

e o zāman yap-acan kāşe. (I-21,8)

o zaman mısır ununu bēle koy-acan üstünde. (I-9,4)

sādece ısırganı kes-ecen ifacık ifacık. (I-21,7)

zeytin koy-acan, koy-acan ısırganı ıştırne de ęyle. (I-21,11)

ô da dedi bunnarı yimi-cen dedi aSla yimi-cen dedi. (II-30,25)

-ben gidiyim aşaa gel-ecen mi- miSal. (III-45,3)

kireÇÇiler köyündendi. gid-ecen mi? (III-40,37)

tuttum ben onı vallā bayramnık yaP-Çāksın. (III-43,4)

Üçüncü teklik kişi

*muḥakkak üç dört ayvan **ver-ecek**. (I-6,11)*

*eve alıyosun da evde **kurtul-acak mı?** (I-4,63)*

*nası **olmu-ycak** anadoluda? (I-8,32)*

*şimdi bayramdan **gid-ecek**. (I-18,8)*

*o da **dur-acak** bēle. (I-9,4)*

*dur şimdi **gel-ecek** aklıma merak etme. (I-22,2)*

*bu senenin mısır fiyatları **nol-cak** falan filan. (I-16,71)*

*akşam namazından sōrā evde bir yemek **ol-cak**. (I-16,279)*

*ömrümüz **yetmi-cek**. (I-17,70)*

*bulgar gelirse bunu görmāSā **keS-ecek**. (III-39,10)*

*onu bēle soyarsın patlıcanı ama bēle kesmen lāzım ama düz patlıcan **ol-cák**. (III-47,27)*

Birinci çokluk kişi

*annānede **toplı-ycaz**, bunnarı akşam da **bölüştür-eceez** bunnarı. (I-16,246)*

*beş dakika bi tenefüs **ed-eceez**... (I-17,29)*

*ondan **yap-çez** kendime de. (III-43,5)*

*dediler ki babamlar epsí barabar dediler **toplan-caz**, **giTçez** saatın altına **otur-acaz**. (II-32,37)*

*ne zāman pişmee başladı mı ama patatēs **at-çaS** ama suvan **dōru-caz** iÇine.(II-30,79)*

İkinci çokluk kişi

*başka yerdeki köy, **çık-acanız** oraya orda **öğren-eceniz**. (I-8,15)*

şimdi ben olarak deil de başkasından **sor-acaksınız** size anlatsın bizi. (I-7,18)

ne **ver-eceksiniz** Kıza meselâ iki kat elbise, ayakkabı şu bu, zînet eşyâsı neyse büyük bir bōÇaya ToPlanır ö. (I-16,255)

bunnar nerden **di-ycekSiniS**. (III-37,234)

karayoluyla gidersân böyle minâreler tek tek köyleri **gör-eceksiniS**, bunnara çitak deniyor. (III-37,32)

bin sekiS yüS oTus altıda rumeliye geÇiŞ, onu siz daa iyi **bul-acaksınıS**. (III-37,39)

Üçüncü çokluk kişi

meselâ amile anımlar kılıcı suya **koy-acaklar**, sōrâ suyu **iç-ecekler**. (I-6,33)

mesela misafirleri olcaksa **kaç-acaklar** gideceklerse bir yerlere bir gün önce alınıyo. (I-7,26)

ipsala kapısına geldikleri zaman udûda yâni gümrüe edirneye ipsalaya **gel-ecekler**. (I-17,25)

2.2.1.1.2.1.1.5. Geniş Zaman

“Geniş zaman kipi, geçmişten geleceğe uzanan geniş bir zaman kesimindeki oluş ve kılışları içine alır.” (Korkmaz 2003: 637).

-(V)r

1. teklik	-ırım, -im, -urum, -arım, -ım	1. çokluk	-arız, -arıs, -iz, -eriS, -uS
2. teklik	-irsin, -ırsın, -rsin, -āsın, -ēsın	2. çokluk	-rsınız
3. teklik	-ır, -ir, -ur, -ār, -ar, -r	3. çokluk	-ular, -arlar, -aşlar, -rler, -rlēr, -ırlar, -irler

Birinci teklik kişi

*altmış üçten bugüne kadar bu dükkānda **çalış-ırım**. (I-8,18)*

*yemek **pişir-im**, kavur-urum suvanını, patlıcan **yaP-arım** sık sık **karıştır-ım** o paTlıcanı
ōnnan. (II-30,57)*

*bunnarı **karıştır-ım** ama çok güzāl bi paTaTis bōrē olur. (II-31,13)*

İkinci teklik kişi

*bak şimdi sen onu **yapabil-irsin**, tārif edeyim. (I-11,59)*

*ondan sōnā **kızart-ırsın**, tavaya **dizele-rsin**. (III-47,27)*

*ondan sōnā cumartesi davullar çıkā, çalgı **yap-āsin**. pazar **gid-ēsın** gelin anki köydense
gelini almaa. (II-29,27)*

Üçüncü teklik kişi

*ıssıce, keçilli başka **konuş-ur**. (I-4,13)*

*baklaFa evde **yaPıl-ır**, aynı. (I-4,38)*

*tatlı baklaFa, kadayıf, tulumba tatlısı, kadayıf evde **yap-ār**. (I-4,38)*

*şimdi yeni model genç kızlar sizin gibi kafalarını **yapTır-ır** filan. (I-4,31)*

*kurban **Kesilir** gūrban bayramında. **daıTıl-ır** gomşulara, olmıyanlara **veril-ir**. (I-4,39)*

*bayramdan birkaç gün önce tabi tatlılār **hazırlan-ır**, pideler **azırlan-ır**. (I-7,1)*

*bir gün yazılanlar **gel-ir** başa. (I-10,6)*

***benze-r** bazıları be canım bak şimdi ketenlikte geneldē o üç bin hānelik büyük bi köy. (I-
11,10)*

*göÇebe ayatı zamānında çabuk ekmek olsun aŞ olsun deye **alır** mısır ununu kaynar suda
on on beŞ dakika **karıştır-ır**, yemeini **yap-ar**. (I-15,33)*

mesela biz türkiyede orhan deriz ama buradaki “orhan” de-r. (I-16,56)

Birinci çokluk kişi

běyle çok az koy-arız o azır amuru... (I-10,25)

daa Çok yaPraK SarmaSı sar-arıS. (III-38,28)

pashca yap-arız. (III-47,6)

noutu ayrı pişir-iz etimzî ayrı pişiririz. (II-31,23)

misafirlărımıS gelir, onnara meselâ ikrām ed-eriS doyur-uS onnari. (II-31,34)

İkinci çokluk kişi

yāni birisi, şāhinli birisi türkÇe konuştu zaman burada şāhinli olduunu anla-rsınız. (I-16,143)

Üçüncü çokluk kişi

otur-ular bi yere, orda yıkārlar. (I-16,273)

onu illa yap-aşlar. bēle bi cemiyet olur, yap-aşlar. üstüne peynir ekelerler, yoğurtlan yē-rlēr onu. (I-14,25)

pılaF, ayran, kazanları kaynat-ırlar. (I-15,48)

yazın yaylaya çıkarlar, kışın köye gel-irler... (I-16,211)

2.2.1.1.2.1.2. KİPLER

2.2.1.1.2.1.2.1. Emir/İstek

“Türk dilinde, aynı ek emir ve isteğin her derecesini ve tarzını bildirebilmektedir.” (Gülsevin 2002: 115).

1. teklik	-eyim, -ayım, -(y)eyim, -(y)im, -(y)ım, -em	1. çokluk	-alım, -elim, -(y)alım, -(y)elim
2. teklik	-esin, -asın, -Ø	2. çokluk	-(y)esiniz
3. teklik	-sın, -sun	3. çokluk	-sın, -sun, -sinler, -sınlar, -sınnar, -sunlar

Birinci teklik kişi

*yāni **gey-eyim** yaşmāklan her şey ėle **gel-eyim** burda. (I-10,2)*

*çok azcık abiye **ver-eyim** belki berāber yisinler onlar. (I-10,26)*

*bak şimdi sen onu yapabilirsin, **tārīf ed-eyim**. (I-11,59)*

*ben diyördüm istiyördüm izin **çık-ayım** dışarı. (I-12,7)*

*kasımda da gittim türkiyeyē, **gür-eyim** istanbōlda. (I-18,14)*

*eskiden bi düün **anlat-ayım** sana. (I-23,1)*

*şimdi eskiden **de-yeyim** köylerde bu bejbeje olayları vardı çok eskidān. (III-42,17)*

*türkÇe İstanbuldan baz alınır bir, ikinci neresi ikinci basamak onu da **söyle-yim**...(III-37,6)*

*siz kahve **yap-ayım**, nasıl içiyursunuz? (I-10,10)*

*aa olur **bak-ayım** ne gelmiş, bu māvī olmuş bu yeşil olmuş. (I-16,265)*

*türkçe şimdi bēle bilmiyörüm güzāl **kunuş-ayım**, zordur. (I-18,24)*

*bān sana onnarın epsini **cevapla-yım**. (III-45,19)*

*memelugayı **anlattır-ayım** sana en zor yemē. (III-49,42)*

***bak-em** gel **bak-em** sen buri. (I-22,4)*

İkinci teklik kişi

*lāzım sıtaj **gör-esin** burada yunancadan gúzál. (I-4,96)*

***gör-esin** köy çok gúzál. (I-20,37)*

***kariştır-asın** mısır unuylan ısırgānı. (I-21,9)*

***bak** şimdi. (I-7,1)*

***sesle** kızım nasıl doküz aylık kalmışım...(I-9,17)*

***bak bak gel gör-esin** abla türk **bak bak gel** soruy bāzı sorular. (I-20,23)*

*ōna büyük zābitler geliyor, subaylar geliyor ama ō zaman izin almak için **gel-esin**, aileni **gör-esin**. (I-12,18)*

Üçüncü teklik kişi

*er zaman bereketli **ol-sun**. (I-6,36)*

*şimdi ben olarak deil de başkasından soracaksınız size **anlat-sın** bizi. (I-7,18)*

*demişler ki bir cāmide **ol-sun** şeyi türbesi. (I-7,58)*

*delik yapacan o zaman biraz **kayna-sın**. (I-9,5)*

*ben yalnız tabaklara servis yapıyörüm askerlere hazır **ol-sun** yemekler.(I-12,16)*

*altın **koy-sun** o zaman açıyo elini. (I-13,5)*

*diil çok biraS su **ol-sun**. (I-21,4)*

Birinci çokluk kişi

*ne zaman kapanıyo türkiyede okullar, yaz tatile giriyo biz geliyoz bura tekrar **vize al-alım** konsölluktan. (I-3,23)*

*yenge dedim, küfür ediyollā, **kaÇ-alım** dedim. (I-4,66)*

meselâ mustafçövayı **ele al-alım** mustafçövada yemek kültürü Pek gelişmemiş. (I-16,213)

ee bunu nasıl araştırıp **bul-alım**? (I-17,70)

ne **konus-alım**? (II-30,3)

hasan efendi boşları alır mısın yavrim biraS **raatlı-yalım** burda kalabalık etmeSin. (III-37,15)

çairin **baK-alım**. (III-37,340)

çocuklar asTalanırmıŞ bilmám ná áá o zâman onun içîn halva **yaP-alım**. (III-41,48)

ölümnü dünya **nap-alım**? (III-46,18)

şindi burda bizim bütün maalle yetmiş aile **di-yelim** ama bu aileyi böldüler üçe. (I-10,18)

ááá tabi şimdi tarihsel ve siyâsal olayları **irdeleme-yelim** burda. (I-16,32)

geÇ-elim onu onnar lâzım diil siSá. (III-37,106)

İkinci çokluk kişi

sefâlet, kötülük böyle **görme-yesiniz**. (I-6,36)

Üçüncü çokluk kişi

çok azcık abiye vereyim belki berâber **yi-sinler** onlar. (I-10,26)

küçükler de meselâ iç bi bebeğe duymassın böyle pomakça **konus-sunlar**. (I-11,18)

o zaman ne kitap ne yazı ne bi şey, insanlar **anlaş-sın** diye. (I-15,11)

istedilâr **salma-sınlar**. (II-32,39)

şe yaParlarmıŞ eskiden tarlaların gübrelerin içinde eTrafını şe yaParmıŞ iç evden yânî gübre **taŞıma-sın** ya. (III-35,54)

*batı TıraKyayı **tanı-sinnar** ve anadoluya baTı TıraKyayı góTúrúp **annaT-sinnar**...* (III-37,294)

*öle bol **olma-sın**, biraS kıymalı **ol-sun**, tatlı **ol-sun**.* (III-49,21)

2.2.1.1.2.1.2.2. Dilek

“Dilek- şart kipi, bir oluş ve kılışı “şart” a veya “dilek, istek ve niyet” e bağlayan bir tasarlama kipidir. -sA eki ile kurulur.” (Korkmaz 2003: 676).

“-sA eki, aslında kiplerden daha çok gerundium ekleriyle fonksiyon birliği göstermektedir.” (Gülsevin 1990: 276-279).

-sA

1. teklik	-sem, -sám, -Sam	1. çokluk	-sak, -sáK
2. teklik	-san, -sen, -sana	2. çokluk	-sanız, -SeniS, -sáníS
3. teklik	-sa	3. çokluk	-Seler

Dilek anlamı taşıyan cümleler:

*goydum, koydum demeS meselâ bunu buriya **goy-sana** der.* (III-37,27)

*amaan diyim olsa da burda **ye-sáK** onnarı.* (III-46,27)

*çevirmeli bizim bu bõrēmiS, çok güzâldır yānı keşKe **kal-sanız** da yārın bi **yap-sak** size.* (II-31,18)

Aşağıdaki cümlelerde -sA eki “şart” fonksiyonunda kullanılmaktadır ve asıl cümlenin yüklemine oluşturmamaktadır. Bu örneklerde ekin zarf-fiil fonksiyonunda kullanıldığını görmekteyiz.

Birinci teklik kişi

*tePSinin altına nouTumuzu üstüne bi tâne büyük bi gevgili eTimizi koyuP dana eTi gevgili naSı **de-sem** Sana kepÇeyle ama Taa büyük ya ya.* (II-31,24)

*şindi **de-sám** bi kilo suya bundan otuS pāřÇa çıkıyå. (III-44,8)*

*bán bilmíým **kalk-Sam** da yaPmaya. (III-46,26)*

İkinci teklik kişi

*başka birisini **bul-san** sinikövandan burdan belki önlara yolüç diyoruz. (I-10,7)*

*Ta bēyle yamaş afedersin **git-sen** yuvarlanırsın. (I-15,63)*

Üçüncü teklik kişi

*açık ani onnar kapalı gelin de olmuş **ol-sa** teSSeTTürlü gelin oluyalar. (II-28,11)*

Birinci çokluk kişi

*çünkü er kurbanda bize ayvan veriyor ne vakit kurban **yap-sak**. (I-6,11)*

İkinci çokluk kişi

*iskeÇede sokaa çıKarsan böyle biraS kulak **ver-SeniS** bilhasa anımların heP pomaKÇa konuşurlar. (III-37,204)*

*iSKeÇedá bōlē sulu yemáK **iSTá-sáníS** bulamaSSınıS. (III-40,17)*

Üçüncü çokluk kişi

*rāmeTlendi tabī gúzáldí, e **beyenme-Seler** zāTě Kabul eTmeSler. (III-40,30)*

2.2.1.1.2.2. BİRLEŞİK ÇEKİMLER

2.2.1.1.2.2.1. HİKÂYE

2.2.1.1.2.2.1.1. Görülen Geçmiş Zamanın Hikâyesi

Örnek tespit edilemedi.

2.2.1.1.2.2.1.2. Öğrenilen Geçmiş Zamanın Hikâyesi

1. teklik	-miŞTim	1. çokluk	-
2. teklik	-	2. çokluk	-
3. teklik	-mıştı, -miŞTi	3. çokluk	-

Birinci teklik kişi

*düüne falan **gel-miŞTim**. (III-41,63)*

Üçüncü teklik kişi

*benim on beş kilo turta **yapıl-mıştı**. (I-7,39)*

*sordular bi de rāsım oca **gel-miŞTi** burıya bi Samanlar. (III-35,30)*

2.2.1.1.2.2.1.3. Şimdiki Zamanın Hikâyesi

1. teklik	-iyodum, -iyordum, -yordum	1. çokluk	-iyorduk, -ıyorduk, -yorduk, -ıydık
2. teklik	-	2. çokluk	-
3. teklik	-iyordu, -yordu	3. çokluk	-yodu, -üyölardı, -iyolardı, -yodular

Birinci teklik kişi

*öbür çalıŞTım kóydá dá bır çocuk tercümanıyla bán ders **yaP-iyodum**. (III-37,197)*

*onlar okula gidiyordu izmire, ben gène gidip **gel-iyordum** askere şeyy gemilere gidip **gel-iyordum**. orda kazanç **sālı-yordum**. (I-3,17)*

*vallā biz fazla politikaya atılmadık, biz işimizi bildik, bır işimi **bil-iyordum**. (I-8,19)*

Üçüncü teklik kişi

*ëyle, mesela ne isteseydin subay **ver-iyordu**. (I-12,16)*

osmanlı kültürü **yaşı-yordu** çok zamana kadar. (I-15,53)

tabi onlar çok **isti-yordu** beni. (I-7,29)

batı tırakya bölgesi ve istanbullular arıç bu bir nevi her iki azınlığın da em dîni em eitim açısından özerkliğini de **teyid ed-iyordu**. (I-16,30)

Birinci çokluk kişi

nâmaz **kıl-ıyorduk**, távâf **yap-ıyorduk** işallah. (I-18,35)

gerçi biS burdaydık, **çalış-ıyorduk**, temizlik **yap-ıyorduk**. (III-36,16)

o anlaŞmada tırkiyâda okuTulan ne varSa burada biS dá **oku-yorduk**. (III-37,267)

ô zâman hayvancılık **yap-ıydık** bá kızım. (II-32,23)

Üçüncü çokluk kişi

mezarlara **gidemi-yodu** bizim annelerimiz. (I-7,11)

örda **döndür-üyölardı** ve örda **dik-iyölardı**, **giy-iyölardı**. (I-15,23)

e gördüm gördüm ama filan yerde **oTlu-yodular**. (I-17,5)

2.2.1.1.2.2.1.4. Gelecek Zamanın Hikâyesi

1. teklik	-acaktım	1. çokluk	-eectik
2. teklik	-cakTın	2. çokluk	-
3. teklik	-	3. çokluk	-

Birinci teklik kişi

oraya dalarsam bu işi de **yapama-y-acaktım**. (I-8,23)

İkinci teklik kişi

sen burda olaydın bu afTa seni ovaya götürcâdım, **şasır-cakTın**. (III-43,17)

Birinci çokluk kişi

dedemizden bir Şeyler öğren-ecektik. (I-17,55)

2.2.1.1.2.2.1.5. Geniş Zamanın Hikâyesi

1. teklik	-ardım, -ērdim, -ırdım, -ürdüm	1. çokluk	-ardık, -rdik, -rdik, -erdik, -erdiK, -ērdik, -ırdık, -īrdık, -irdik
2. teklik	-ardın, -idin, -ürdün	2. çokluk	-ı mıydınıS
3. teklik	-ardı, -erdi, -ırdı, -irdi -urdu,-rdi	3. çokluk	-ardılar, -arlardı, -rdiler, -urdular, -udular, -ulaırdı

Birinci teklik kişi

bi bayramdan bayrama gid-ērdim. (I-1,1)

orāda yunanca çalışırkân bân gör-ürdüm. (III-35,7)

sínemalara bayramdan bayrama yalvararak al-ırdım. (III-40,42)

duacık yaP-ardım, namaS kıl-ardım. (III-46,32)

albíkí bân almanyada bi öreTmennen berāber çalıŞ-ırdım. (III-45,9)

İkinci teklik kişi

aaÇTan yaP-ardın, bi deveye şekil ver-idin. (III-42,19)

gitseydin o müzeeye gör-ürdün. (I-11,71)

Üçüncü teklik kişi

horular eee yāni eğlence evet eğlence ol-urdu. (I-1,3)

bir vakıt yol olmadığımız için koşnalardan menkovaya gitmek için eşeklerle gidil-irdi.
(I-1,21)

pırova yapıldı onlara. (I-8,30)

çok ince o yufkayı **aç-ardı** annem. (I-11,60)

bu pomākça ani kalmış bulgaristan zamanından babaannem **anlattır-ırdı**. (I-11,15)

e babaannem **de-rdi** yā işte bulgarlar kaÇTıkTan sonra devām eTTirmeseydik. (I-11,82)

üÇ dört at daa çok kaTır **kullanıl-ırdı**. bölgede çeyiz ẽyle **Taşın-ırdı**. (I-16,161)

eskiden ı gelin aTa **bin-erdi**. (I-16,160)

bir parÇa börek, bir parÇa Taze ekmek ve yanına da bir TaTlı bir şey **ikram edil-irdi**.
(I-16,239)

sonradan işte devām ettirmemişler ama babam bize ep türkçe **konuş-urdu** evin içinde.
(I-11,16)

eskiden **yakıl-ırdı**, baŞına biSbitin kına **yakıl-ırdı** biSbiTin. (II-29,13)

ıspap **den-irdi**. ö da bi erkekleri toplālardı, erkeklere bi sofraya **veril-irdi**. (II-29,23)

beŞ alTı sene veya on sene önceye kadar türk kâvesi **denil-irdi**. (III-36,11)

bey büyük toPrak saibi insannara **den-irdi** burda. (III-37,66)

dier kıSlar da sırayla **oTur-urdu**, şarkıyı söylērlērdi ve o şarKıyla düün **ol-urdu**. (III-38,46)

dedem öldü, tîzem de **düv-erdi düv-erdi** beni. (III-46,11)

Birinci çokluk kişi

biS ona burda bejbej **dē-rdik** yānĩ. (III-42,23)

onları **dik-erdik**. (I-8,26)

para **kazan-ırdık**, çocuklarımızı **geçindir-irdik**, okutturduk. (I-8,27)

biz **uğraş-ırdık** ince de **yap-ardık** kabayı da **yap-ardık**. (I-8,29)

gel-irdik sōrā. guruPlan **gid-erdiK**, iyidi. (III-46,32)

*ö zaman hanı burda duraydık **alış-ırdık**. (I-18,23)*

*bāzī puturlar **Tik-erdik**. (I-8,31)*

*biz zāTen orda **gal-ırdık** diyollar. (I-17,58)*

*onnarı **kullan-ırdık**, o pişiridi. (II-30,49)*

*bíz dá kalmayız anaları ārkasında **gid-ērdik** orí iŞTe. geldii **gözet-irdik** kızları, **gözetim alTına al-ırdık**. (II-30,55)*

*biSim çarŞıda dükkanıms vardı, tárzı. ābımlá **çalıŞ-ırdık**. (III-40,27)*

*o zāman köye de gelirdilár, **bakıŞ-ırdık** ōlē. (III-41,64)*

*biS ne zāman burda **büye-rdik** rumnarnan berāber çoğu kıSlar āŞıK olurdu yunannınara, yunanlılar āŞık olurdu yānī tırKlárá. (III-45,47)*

*biS **çalıŞ-ırdık** on iki yaŞından sōrá tarlada. (III-49,4)*

İkinci çokluk kişi

kös oynā-r mıydınıS siS çırpılarla? (III-35,36)

Üçüncü çokluk kişi

*o zaman kalın elbise köylerde **yap-ardılar**. (I-8,25)*

*ya ya kuşai **sar-ardılar**, kırmızı kuşak sarılırdı. (I-8,32)*

*pomakçayı da **konuŞ-urdular** bizde istemiyerek. (I-11,82)*

*üstünde de bēyle bi entāri **de-rdiler** bu biçimde, bu benim biçimde kırmızıdır. (I-11,76)*

*eskiden olurdu anı gençler ablalarımız deyelim şindi alaylar **yap-ardılar**. (III-42,3)*

*ārkada ārkaya çuvalı saman dolduruP da **vur-udular** bōlē. (III-42,18)*

*çuvala saman **doldur-ulaırdı**. (III-42,24)*

*gırePlen onu **TaK-arlardı**, daa áSkidán yapıŞTırma da konulurdu buralara. (III-38,73)*

Bazı konuşurların dilinde istisnaî olarak **katmerli birleşik çekim** örnekleri tespit ettik. “*Katmerli birleşik çekim asıl fiil kipine i- fiilinin iki şeklinin arka arkaya getirilmesi ile ortaya çıkan çekimdir.*” (Ergin 2000: 328).

“*i- fiilinin eskiden hikâye şeklinde katmerli birleşik çekiminin mevcut olmuş bulunduğunu görüyoruz. Eski Anadolu Türkçesinde gördüğümüz yok-mış-sa-y-idi örneğinde bu katmerli hikâye şekli vardır. Bununla ilgili olarak Eski Anadolu Türkçesinde hikâye şeklinde dördüzlü katmerli çekim olduğu görülür: diler-mis-se-y-idüñ.*” (Ergin 2000: 329).

İskeçe ili ağızlarında da bazı katmerli birleşik çekimlerle karşılaştık ve bu şekillerin katmerli hikâye şekilleri olduğunu gördük. Bu yapıları ikinci ve üçüncü ağız bölgelerinde tespit ettik.

iŞTe nası ol-du-sa-y-(ı/i)di evlenmiş almış gelmiş burda ee fusunlu köyünden. (II-33,12)

eskiden çalış-ır-mıŞ-Tı devlet astānesinde. (II-33,17)

sōrā şēye ya maşınanın üstüne ya petrogazın üstüne neree istē-r-sē-y-(i)din. (III-49,34)

üSTüná iSTe-r-sá-y-(i)dín üSTüná dá biber PaTlıcan koyabilirSın. (III-45,31)

2.2.1.1.2.2.1.6. Emir/İstek Kipinin Hikâyesi

1. teklik	-	1. çokluk	-aydık
2. teklik	-aydın	2. çokluk	-
3. teklik	-	3. çokluk	-

İkinci teklik kişi

sen burda ol-aydın bu aŋTa seni ovaya götürcādım, şaşırcaŋTın. (III-43,17)

Birinci çokluk kişi

türkÇe ö zaman hanı burda dur-aydık alışırđık. (I-18,23)

2.2.1.1.2.2.1.7. Şartın Hikâyesi

1. teklik	-	1. çokluk	-saydık, -seydik
2. teklik	-Saydın -seydin	2. çokluk	-
3. teklik	-	3. çokluk	-

İkinci teklik kişi

git-seydin o müzeye görürdün. (I-11,71)

*bak şimdi gümilcínádán **Sor-Saydın** onnar borda deyi, borayı gidiyim, bordan gáldım. (III-45,17)*

*ëyle, mesela ne **iste-seydin** subay veriyordu. (I-12,16)*

Birinci çokluk kişi

*e babaannem derdi yā işte bulgarlar kaÇTıkTan sonra **devām eTTirme-seydik**. (I-11,82)*

*ordan aTlayıvermiş gelmiş bize ama biz o zamanlar on beş yirmi yaşında, ne bileyim on iki on üç on beş yaşlarında delikannınar **ol-saydık** dedemizden bir Şeyler öğrenecektik ama benim babam rāmeTli üç yaşında babaSını kaybetmiş. (I-17,52)*

2.2.1.1.2.2.2. RİVAYET

2.2.1.1.2.2.2.1. Şimdiki Zamanın Rivayeti

1. teklik	-	1. çokluk	-
2. teklik	-	2. çokluk	-
3. teklik	-iyormuş, -iyomuş, -iyomuŞ, -iyomuŞ	3. çokluk	-iyolarmıŞ

Üçüncü teklik kişi

*o ikinci dünya savaşına kadar o cāmide karacaahmet cāmide **kal-iyormuş**. (I-6,25)*

*memet ābi, āmet ābi, yenge bāzī köylerde ābi yerine daa önce aga **kullanıl-ıyomuŞ**. (I-16,90)*

*çün osmannı dónuŞ iÇin böyle ÇoK yará kuvváT **bırak-ıyomuŞ**. (III-37,337)*

*şindi osmanlıların edirná úSkúP tıranSiT yolu buralardan **geÇ-iyomuŞ**. (III-37,345)*

Üçüncü çokluk kişi

*buralara dónuŞ iÇin kuvveT bıraKıyolar, Para **bıraK-ıyolarmıŞ**. (III-37,347)*

2.2.1.1.2.2.2.2. Geniş Zamanın Rivayeti

1. teklik	-	1. çokluk	-
2. teklik	-	2. çokluk	-
3. teklik	-rmuŞ, -irmíŞ, -ırmıŞ, -ármíŞ	3. çokluk	-ırmıŞ, -arlarmıŞ, -armıŞlar, -arımışlar, -armıŞlar, -urlarmıŞ, -arlarmıŞ, -ērlērmıŞ, -işlermiŞ

Üçüncü teklik kişi

*yazın **gál-irmíŞ** burda **ÇalıŞ-ırmıŞ**. kışın gáná oKuluna **gíd-ármíŞ**. (III-40,19)*

*kırcalı túrkiyáda **oku-rmuŞ**. (III-40,18)*

Üçüncü çokluk kişi

*çocuklar **asTalan-ırmıŞ** bilmám ná āā o zāman onun iÇin halva yaPalım. (III-41,48)*

*çok ince bi yufka **aç-arlarmıŞ** eskiden...(I-11,51)*

*eskiden **aç-arlarmıŞ**, **satıl-mazmıŞ** bū yufkalar annemin zamanlarında. (I-11,59)*

*ani şey **yap-armıŞlar** ya. (I-11,4)*

*un eleyip unu mısır ununu ekmek **yap-arımışlar**. (I-14,23)*

türkÇe daa önce **konus-urlarmış**. (I-11,84)

şey **yaP-armıŞlar**, deve **yaP-arlarmıŞ**, ondan sōrā geceleyin **gid-ērlērmıŞ** insannardan onu bunu istemē. (III-41,56)

bi de būday **ver-iřlermiŞ** eskiden, ōlē şeyler. (III-41,60)

2.2.1.1.2.2.3. ŞART

2.2.1.1.2.2.3.1. Geniş Zamanın Şartı

1. teklik	-arsam, -ırsam	1. çokluk	-arsak, -arSak, -ırsak
2. teklik	-rsen	2. çokluk	-rseniz
3. teklik	-erse, -irse	3. çokluk	-

Birinci teklik kişi

oraya **dal-arsam** bu işi de yapamaycaktım. (I-8,23)

daa fazla para **çıkar-ırsam** kantinde veriyordum. (I-12,17)

İkinci teklik kişi

dini **iste-rsen** dini nikālar oluyo. (I-7,23)

Üçüncü teklik kişi

kim nası isterse, kim nası arzu **ed-erse**. (I-7,24)

ana dili okuldan nası **ōretil-irse** o dil kullanılıyor. (I-19,4)

mevlitten sōrā sabāları veya hangı saatta **gidil-irse** evden tekbirlerlen alınıyor birer birer ve gönderiliyor. (I-19,22)

bulgar **gel-irse** bunu görmáSá keSecek. (III-39,10)

Birinci çokluk kişi

*örf âdetlere baktımız zaman örnein bi mustafçöva köyünü **ele al-ırsak** oradaki gelen araştırmacılar sosyologlar eee oradaki o giysiye gördükleri zaman tırabzon diyo. (I-16,104)*

*yufkayı aÇıyoruz, kendimiS **aÇ-arsak** daha iyi oluyo. (I-23,22)*

*âSkıdân şimdî meSelâ ova düünleri şe **yaP-arSak** efendim cumarTeSi günneri davulu genÇlâr çıKarır. (III-39,19)*

İkinci çokluk kişi

*bizim bölgenin meselâ angi yemekleri meşurdur **de-rseniz** sarma, o dediimiz patateS bōrei, PirinÇ bōrei, Çevirme, kuzu Çevirme, ondan sōrâ aşlama eT keÇi eTi. (I-16,226)*

2.2.1.1.2.2.3.2. Gelecek Zamanın Şartı

Üçüncü çokluk kişi

*mesela misafirleri olcaksa kaçacaklar **gid-eceklerse** bir yerlere bir gün önce alınıyo. (I-7,26)*

2.2.1.1.2.3. EK-FİİLİN ÇEKİMİ

“Ek-fîil, Eski Türkçedeki er- “olmak” yardımcı fiilinin er- > ir- > i- değişimi ile ekleşmiş olan biçimidir. Varlığını i-di, -imiş, i-se gibi zaman ekleriyle ortaya koyar.” (Korkmaz 2003: 702).

2.2.1.1.2.3.1. HİKÂYE

Birinci teklik kişi

*çok iyi bir **asker+dim** ben şey yani dört dörtlük asker.(I-12,1)*

***kiradâ+ydım** ben sōrâ geçtim arka tarafTa bir ev vardı. (III-49,8)*

*ben on üç **yaşında+ydım** kıbrıs muaberesinde. ben Tam **burada+ydım**, pilatıyada. (I-4,55)*

*ben önceden **nikāhlı+ydım**, nikāhladılar beni,  yleydi i te   zamanlar. (I-7,32)*

*ben **evin gelini+ydim** y ni ben benim ni anımnda y ni   zaman bu turtalar, pastalar yoktu. (I-7,37)*

***top u birlikte+ydim** ben. (I-12,4)*

 kinci teklik ki i

***yok+Tun** burda dil m  sen ama  airdik galba o z man sizi b . (II-32,19)*

*sen m dem **burda+ydın** ne z man geldin sen bur ya? (III-43,16)*

   nc  teklik ki i

*k y bay  **b y k+tu, g z l+d **. (I-1,2)*

*bizim sosyete an  moda eski model **yok+Tu**  imdiki gibi. (I-4,36)*

* imdiye kadar y ssi rende **belediye idi**,  imdi d lapanda. (I-18,4)*

*k yde **imam idi**, otuz sene. (I-18,30)*

*dilimiz **ayrı+d ** bizim. (I-12,2)*

*o z man **yok+Tu** petragazl r falan  yle  eyler gaz ocaamız demek petragaz. (II-30,46)*

*b l  a ık gelince d rd  d  d rT ** ubuk+Tu** o fındık  ubuu  st  kabuklu a ık gelince alice d rd k. (III-35,39)*

*bak n ket **erdemli+ydi** o doktor kadının ismi. (II-33,15)*

*guruPlan giderdiK, **iyi+d **. (III-46,32)*

Birinci  okluk ki i

*ben geldim t rkiyeye, on sekiz **ya ında+ydık**, kızken. (I-4,73)*

***okulun birincisi+ydık**   z man i in ama  indi gene kendimize aklımız yetmiye. (II-30,28)*

*gerçi biS **burda+ydık**, çalışıyorduk, temizlik yapıyorduk.* (III-36,16)

2.2.1.1.2.3.2. RİVAYET

Üçüncü teklik kişi

*eski ādet eskiden **ōle+ymiş**.* (I-4,30)

*keñdisi **dermatoloji uzmanı+mıŞ** bi hastanede.* (II-33,15)

*askāriyānīn bir yeri **vār+mıŞ**.* (II-32,6)

*iyi ama osmanlı imParatorluu döneminde türkiye ududu **yok+muş** ki burası da **osmanlı+ymış**, edirne de osmanlı.* (I-17,22)

*kaçtıktan sonra ö zāman **vār+mıŞ**, babaannelerimde **vār+mıŞ** ya.* (I-11,86)

*bu da arnavuT şey de bu gaSetenin o şeyleri de bu sözlüü azırlıyanlār da ārnavuT kökeni mi **ne+mıŞ**?* (III-35,20)

*dāmıŞ bunun kıSmáTı **diil+mıŞ** dāmıŞ.* (III-37,344)

*ōmrú **aSmıŞ**. bānı bırakTı gıTTı yānī.* (III-40,32)

*ōlandı, **āvlı+mıŞ**, bi çocu **var+mıŞ**.* (III-45,10)

*iSmetin dedesi mümün Çavuş o **Çavuş+muŞ** orada, çanaKKalede osmanlı aSgārlerinde.* (I-17,44)

*ö da **arnavuT+muŞ** zātēn.* (III-35,18)

*örda diyor kabul gelin em de o kadar şey **küçük+müş** ev.* (I-6,18)

*bu sefer aldık paŞayı şeyi biS **kıralcı+ymış** onu aldık.* (II-32,11)

***çavuş+mıŞ** ve cavuş olarak kaldı ismī.* (III-36,20)

2.2.1.1.2.3.3. GENİŞ ZAMAN

Birinci teklik kişi

o karişTırmalık on üç yaŞında+yım, atırlıyöm iŞTe, çok gúzál atırlıyom. (I-4,67)

meselâ ben bu akşam bir yere bir yemee davetli+yım, elli iki. (I-16,277)

halâ vâ daa biraS başımda dönmelik ama iyice+yım demek iyiceyim iyi+yım şükûr. (II-30,18)

biS meselâ ben savaŞTePe öğretmenokulu mezunu+yum. (III-37,153)

bán isTanbul báládıyáSíná kayıTlı+yım, giTmáníS olurSa arayın. (III-40,20)

ben bîr kóylú kısı+yım. (III-41,34)

onun için ama ben ôrdan ayrı+yım. (III-47,3)

kırk beş senedir burâdâ+yım, âren maallesinde. (III-49,7)

İkinci teklik kişi

dedim sen kim+sin yaa? (I-16,202)

sen bîr ordunun komuTanı+Sın dádí, bán dá buranın. (III-37,164)

Üçüncü teklik kişi

türklârdán bizim ne kadan vâ+dır bilemem. (I-4,7)

türkiye yemekleriyle aynı+dır. (I-5,1)

biz şeyiz burda müsâit deil+dır evlerimiz. (I-6,7)

sıcak sıcak çok güzel+dır, lezzetli+dır, mısır unu sonuçta ya. (I-14,27)

yolcu arabasınnan daa biraS farklı+dır, uzun+dır yânî yolculuk. (II-28,23)

kurban bayramı ben yassıören damadıyım, eşim oralı(+dır). (I-16,170)

*patateS bõrei ondan sõră PirinÇ bõrei bu iki köyde **meŞūr+dur**. (I-16,207)*

*şimdi mālumunuz batı tırakya, lozan antlaşmasından sõră buralar kalmış dîni ve dîli özerklii olan uluslararası antlaşmalarla bu akları garantisi altına alınmış olan bir **azınlık+tur**. resmiyeti **mevcut+tur**, göçebe bir toplum **deil+dir**. (I-16,20)*

*lir meşur çok eski bi **çalğı(+dır)**. (III-35,56)*

*bizim burada iskeÇe kuzeyinde pomakÇa konuşulan diye bi dil **var+dır**, **sılav dili+dir**. (III-37,17)*

*iskeÇede bu **yok+Tur**. (III-37,13)*

*bizim tābirimizle balkan kolu dediimiz yāni kuzey, mustafçova belediyesine **ait+tir**. (I-16,1)*

İkinci çokluk kişi

*bu sáfâr giTTıktan sõră bunnar rumnar siS **büyük iskándárın torunları+sınıS** diye hālā bugúná bugún, hālā büyük iskándárın torunları diye bunnar hālā bunu lanSe ederler. (III-37,180)*

*demek siz **musafir+siniz**. (I-9,17)*

*meselā kayınvaldesi diyo ki birinci gün **bende+siniS**, ikinci gün annem diyo ikinci gün **bende+siniS**. (I-24,20)*

*selam aleyküim, oŞgeldiniz, **nası+sınız** bakalım? (II-30,1)*

*iyiyiS siz dá **iyi mısınıS**? (III-41,38)*

2.2.1.1.2.3.4. Ek-fiilin olumsuzu

Ek-fiilin olumsuzu “değil” sözcüğü ile yapılmaktadır.

*nası bēyle keçi eti kaynattırılıyo ēyle, pırzola **değil**. (I-11,47)*

*ondan sõră işTe gelini almaya giderken sādēcē alay **deil** bütün orada bulanan erkeS gider. (I-16,162)*

yāni iÇinde **deil** soba veya ocāk üstü genelde ama geleneksel olanı soba üstünde pişmesi. (I-24,36)

ÇoK incá makbulú **deildir**. (III-38,27)

2.2.1.1.2.3.5. -ken zarf-fiil eki

Ek-fiilin zarf-fiili olan **iken** şeklinin pek çok allomorfu vardır.

bālama tārızı **der-kene** kadınların çok ince küçük bēle yapıyolar, farklı bālıyolar eşarpları paşavikliler. (I-14,11)

kaynar-kan salıysın içine, ōle. (III-48,4)

ó zamandan berí orucumu tutuyom ama **genç+ken** ben de tutamadım çocuklār küÇük **büütür-kán**. (I-4,42)

bōle konuŞma **var+ken** doktorlar **konusur-ken** toPlanTı **var+ken** ep türk birlie geliyoruz. (I-20,1)

tarhana da iki kaşık, **soğuk+kán** tarhanayı koyuyoruz içine. (I-23,29)

köyde+yken başga, **şehirde+yken** başga, **düünde+yken** başga, **denizde+yken** başga, **türkiyede+yken** başga ne biliyim ben burdan aşaa indiın zaman yine başga. (I-16,196)

sōră onu bōle yuvarlak PārÇa PārÇa āllere geTiriP saÇ dērdik biS **küÇük+ken** ninēlerimiS annēlerimiS o saÇTa piŞiridiler onu. (II-26,11)

ó suyun iÇine de **pişiriş-kán** iki tane limon sıkıyorum ani daa ekşimsi olsun diye. (I-25,13)

e sōnă **dár-kán** orhan gáldí avkatımız orhan gáldí. (II-32,34)

araŞTırış-kán ōreniyorum. (III-35,51)

ēvet o tiTriyor her an iÇin mármíyi alında **bekliyor-kán** komuTan olarak karŞılıyor onu. (III-37,167)

*bánim gáná çocukları **dozurur-kán kúÇúk+kán** çocuklar yaptım bi kâşéli bōrák var.* (III-38,31)

*aman diyim ne konuşıylar bōyle direk konuşmak **var+kán**.* (III-45,59)

2.2.1.2. YAPIM EKLERİ

“Yapım ekleri ad ya da fiil kök ve gövdelerinden yeni ad ya da fiil gövdeleri yapan eklerdir.” (Korkmaz 2003: 21).

2.2.1.2.1. GÖREV DEĞİşTİRİCİ EKLER

“Eklendikleri kelimelerin ya çeşidini değiştirirler, ya da gramer kategorilerinde farklılık oluştururlar.” (Gölsevin 2002: 131).

2.2.1.2.1.1. ASIL GÖREV DEĞİşTİRİCİ EKLER

2.2.1.2.1.1.1. Fiilimsiler

“Fiillerden geçici isim, sıfat veya zarflar yaparlar. Bazan kalıcı isim, sıfat veya zarf yaptıkları da olur.” (Gölsevin 2002: 131).

2.2.1.2.1.1.1.1. Mastar Ekleri

2.2.1.2.1.1.1.1.1. -mA (-ma, -me)

*Komşulara gidilir, **hediyeleş-me** var.* (I-4,39)

*sōrā yeniden gene başımın **dōn-me+sin+den** kaldıramıyım kafamı.* (II-30,14)

*felek Te sebeP oldu yardan ayrı **düş-má+m+á**, çok oşuma gidár.* (III-37,222)

*onlar da kalkmışlar **koru-ma+ya** köyü yāni.* (I-7,52)

*sabā namazına ne zaman kalkmışlar gitmişler onları **uyandır-ma+ya** falan.* (I-7,56)

***ol-ma+sı** lazım, nası olmuycak anadoluda?* (I-8,31)

*hep geliyolar **dolaş-ma+ya**, bayram **al-ma+ya**.* (I-10,14)

derin **köklemesine** gittiğin zaman şeydir o karadeniz yemeidir. (I-15,30)

ben de yeni yeni **kavra-ma+ğa** başladım. (I-16,68)

sohPet içersinde **düşün-me+ğe** çalışıyorum. **hatırla-ma+ğa** çalışıyorum. (I-16,94)

gelin **al-ma** vardır, alay **çek-me** vardır. (I-16,155)

el **öp-me** vardır. (I-16,175)

kasabayâ indiimiz zaman ben **kaldır-ma+ya** başladım gızan **de-me+yi**. (I-17,7)

gúzál bi koku bi **pembeleş-me** şekli alıyo kıyma o zâman. (III-34,11)

bõlẽ çómláKTán **yaPıl-ma** bi dárıSı vardı âzında. (III-38,45)

bõlẽ **şıŞ-má** gelinník diildi. (III-38,76)

giT-má+niS olurSa arayın.(III-40,21)

o PaTlıcannarı onnarı da álındá SıKıp suyunu ÇıKarıP onnarı da hafif bi kızar**T-ma** yaPıP TepSiyá dizíysín onnarı. (III-45,27)

2.2.1.2.1.1.1.1.2. -mAk (-mak, -mek)

orada maalesef **konakla-mak** istemişler. (I-6,7)

iyi bõle **oku-mak**, **araŞTır-mak** iyi. **gez-mák** çok iyi. (I-4,87)

okut-mak falan yoKTu õle. (II-30,30)

oSmanlıya askár **beslá-mák** iÇin ve bunnar her an iÇin hazır askárlár varmıŞ bunnar bõyle. (III-37,80)

bak gelen **git-mek** istemiyo. (I-7,19)

istiyom taftıtamı **deiştir-mek**, kimliimi. (I-4,75)

geliyollar miSafirler **iKrām eT-mek** için tatlı yaPıyörüz. (I-20,32)

2.2.1.2.1.1.1.1.3. -İŞ

Birkaç örnek tespit edilebilmiştir.

*bin sekiS yüS oTus altıda rumeliye **geÇ-iŞ**, onu siz daa iyi bulacaksınıS. (III-37,39)*

*bunların da **gel-iŞ+i** benim ufak bi şáyımá górá zamanna túrkisTandan aaa şeyden dou asyadan aTlı olarak üç yüz bin kiŞinin geldii diye bi şáy var kafacumda benim kalmıŞ neredense. (III-37,97)*

*forvet, faul ama top sekTi ceza köşe **vur-uŞ+u** gibi kelimeler yeni yeni giriyo. (I-16,66)*

2.2.1.2.1.1.1.2. Sıfat-fiil Ekleri

2.2.1.2.1.1.1.2.1. -(y)An

*su **olma-yan** yerde su çıkmıŞ. (I-6,13)*

*ramazanlārda işTe orucunu **tut-an** tutuyo, **tutma-yan**... (I-4,40)*

*önu karıştırdıktan sōrā büyük bi tePside o aygazın üstüne ya da sobanın üstüne **piş-en** tepsilerden biraz aır oluyor. (I-5,7)*

***geç-en** fatihā okuyor. (I-6,29)*

*bayrama has **yapıl-an** yumurta pidesi. (I-7,4)*

*ondan sōrā bēle tabi **gel-en** misāfirlere ikram ediliyor onlardan. (I-7,5)*

*ani er yerden er **gel-en** bakan türkiyeden şáhine geliyor. (I-7,63)*

*orada bir fiil **yaşa-yanlar** aşaa yukarı on yedi bin kiŞi. (I-16,8)*

*anlıcak onı **bil-en**. (II-30,63)*

*oo tePSidá **dóşánıl-án** o kiremalı onun úzáríná konuyo. (III-38,37)*

*şındı o ıSTanbul dilden sonraki iskeÇeye **gel-án** dil bu nedenle gelmiŞTir, gāyet aÇık. (III-37,75)*

2.2.1.2.1.1.1.2.2. -(V)r

*göÇebe ayatı zamānında çabuk ekmek olsun aŞ olsun deye alır mısır ununu **kayna-r** suda on on beŞ dakika karıştırır, yemeini yapar. (I-15,33)*

*türkÇálárında **kayda deer** bi deiŞiklik yoK. (III-37,214)*

2.2.1.2.1.1.1.2.3. -(y)cAk

*siS lútġán durdurun. iŞínizá **yarı-cak** Şeyleri Sorun. (III-37,92)*

***yaŞan-acak** bİr orTam bulmuŞSa ama ayvancılıkla ama ziraatle yerleŞmiŞlár ve oralarda kalmıŞlar. (III-37,134)*

*yānĩ kazma kúráklá **ol-acak** iŞ diil. (III-37,333)*

*ortası yıldıS **ol-cak** şekilde keSilir, bayram sofralarında meŞurdur onnar. (III-38,24)*

*genç kızlar sıraya geÇiP bōlē **oyná-yacak** olannara darbukalan hava yaPārlārmıŞ... (III-43,14)*

*paTateSler **yin-cek** şekilde kızartılyo. (III-34,9)*

2.2.1.2.1.1.1.2.4. -dIK (-dık, -dik, -duk)

*geçen sene **ol-duğu** anlaşılyor. (I-16,74)*

***tanı-dıkları** erkes geliyolar. (I-20,16)*

*o soyka **de-diğimiz** karacaahmet tepesi, karacaayşe tepesi. (I-6,27)*

*eskilerin **de-diğine göre** onlar ep nineleri dedeleri onlar savaş olmuş, bulgar savaşı. (I-14,5)*

*sizin şimdi şōle bir şey var bizim mustafçöva bölgesinde, o sizin **de-diğiniz** durgutlar çalaperde orada aşaa yukarı on, on beş Tane köy var. (I-16,95)*

*belki biraz sōrādan sabālin kalktıkları zaman **ol-duğu gibi** taşı bulmuşlar. (I-6,23)*

*eitim batık, yāni eitim orda yunanistanın **yetiştir-diği** hocaları onlar. (I-8,6)*

görüyom onları indir-diği zaman feyse. (I-14,14)

orda var-dıkları zaman oj bej biz diyor buyur şahin tipi. (I-6,16)

haK huKuK şeyinden eTrafTan al-dıkları cesäreTlerle fakaT kók ve kókán bizim dá dāil oradandır, orTa aSyadandır. (III-37,140)

2.2.1.2.1.1.1.2.5. -mİş (-miş, -miş)

bizim bayramdaki yemekler aşlan-mış et, ondan sōră o pirinçli börei. (I-5,12)

sōră onun yarıSı dókúlúyo yālan-mıŞ TePSiye. (III-38,34)

sōră döküyosun domaTeSi, rendelen-miŞ domaTeSi, maydanoSu, karabiber de biraS serpiyolar... (III-34,32)

batı tırakya bölgesinden uzakTa kal-mış kişilerin yunanca kelimeleri de iÇine kattını görüyoruz. (I-16,148)

Yukarıda sıraladığımız sıfat-fiil eklerine ilave olarak İskeçe ili ağızlarında karakteristik olmamakla birlikte "-ik" ekinin de sıfat türettiği örneklerle rastlanmıştır.

belden kes-ik kuşak yapılyodu burada. (I-23,4)

kírep bi de Simli elbise boydan keS-ik böyle uzun. (I-23,9)

2.2.1.2.1.1.1.3. Zarf-fiil Ekleri

“Türk dilinde, fiilleri geçici zarflar hâline getiren eklere zarf-fiil ekleri denir. Zarf-fiil eklerinin iki ana tipi bulunur. Birinci tipi, gerçek zarf-fiillerdir. İkinci tiptekiler ise, asıl görevleri itibarı ile zarf-fiil eki olmayıp, başkaca ek ve/veya edatlarla birleşerek fiilleri geçici zarflar hâline getiren birleşik yapılardır.” (Gülsevin 2002: 134).

2.2.1.2.1.1.1.3.1. Asıl Zarf-fiil Ekleri

2.2.1.2.1.1.1.3.1.1. -(y)A (-a, -e, -ya, -ye, -yi)

bārılar kıbrısTa muarebe oluyo di-yi. (I-4,57)

*biz o köyü anmıyoruz rencide olmasınlar **de-ye**. (I-6,3)*

*adam onları memnun etsin **de-ye** eTli pilaF yapmış. (I-6,22)*

*ne bileyim daa çok para veriliyo sevinsin **di-ye** işte kuranı kerimi sevdirdinler **di-ye**. (I-11,39)*

*sōră sâyāya **ban-a ban-a** kaşu yayıysın onu. (III-49,33)*

*sōră **döndür-e döndür-e** kaşıklan bōle vuruysun. (III-49,39)*

*aS bi iki damna limon limon sucaazı, iki damna şekērlenmesin **de-ye**. (III-44,17)*

2.2.1.2.1.1.1.3.1.2. - **arak**

*bīS iŞTe birkaÇ şanSlı diyelim bu góráví burda canımızı diŞímízá **taK-arak** tabiríylá bōyle bi yará kadar geldik. (III-37,260)*

*osmannıdan kalma múslúman alKını fiÇılara **Koy-araK** vafTiS yaPıyor bulgarlar. (III-39,2)*

*sínemalara bayramdan bayrama **yalvar-arak** alırdım. (III-40,43)*

2.2.1.2.1.1.1.3.1.3. -**ip, -üp**

*kirācılarım var, **gid-ip** geliyor burda. (I-3,33)*

*kazı **Pişir-ip** suyunu süzerim. (II-30,38)*

*üzáriná yā **keSTir-iP** ani bōlē **erit-iP** áá **dök-üP** fırında pişiye. (III-43,12)*

2.2.1.2.1.1.1.3.1.4. -**inca**

***çık-inca** ne demişler? (I-7,47)*

*sanki o **kabar-inca** bán deyem kalın oluya biraS yufkaları bōlē **kabar-inca**. (III-44,24)*

2.2.1.2.1.1.1.3.1.5. –**madan, -mádán**

*bak şindi şahine giderken şahine **var-madan** çok az bi kilometre kendavros yazıyo, oracık işte. (I-11,9)*

*nefeS **al-a-madan** bi daKKa yaŞamadı, kucāmıSda rāmeTli oldu. (III-40,54)*

*biSım tamāmen **keSTır-mádán** bi konuşma dılimıs var. (III-45,3)*

2.2.1.2.1.1.1.3.1.6. -**kán**

***alır-kán** dedi -eve alıyosun da evde kurtulacak mı?- dedi yunannı. (I-4,63)*

*ó suyun içine de **pişiriş-kán** iki tane limon sıkıyorum ani daa ekşimsi olsun diye. (I-25,13)*

*e sōnā **dár-kán** orhan gáldi avkatımız orhan gáldi. (II-32,34)*

***araŞtırış-kán** öğreniyorum. (III-35,51)*

2.2.1.2.1.1.1.3.2. Birleşik Zarf-fiil Ekleri

2.2.1.2.1.1.1.3.2.1. -**dIkçA (-dıkça, -dikçe, -dukÇa)**

*durmağa olması gerekir ama biS onu şeyy **kullan-dıkÇa** Kaba **kullan-dıkÇa** durmaga demişizdir. (I-17,61)*

***eşele-dikÇe karıştır-dıkÇa** meseleyi akla geliyá bāzı şeylēr. (III-42,8)*

*ketenlik köyündeki eitım seviyesi **ol-dukÇa** yükseldi çünkü özellikle bayan öğrencilere yönelik bi yaTırım yapıldı orda. (I-16,133)*

2.2.1.2.1.1.1.3.2.2. -**dIK+iyelik+Da**

*mermercilik şini mermercilik askárdán **salın-dumda** tabĩ iş o zamannar yokTu, aylak eiTim şeyimiz de biSım yokTu. (III-42,11)*

*benzerlikler de çok ana hatlarda ama içini doldurmaya **başla-dunızda** çok büyük farklılıklar var. (I-16,151)*

2.2.1.2.1.1.1.3.2.3. -dIK+iyelik+A

*bulamıyı, o türkÇeyi bilemiyi güzál benim ölüm yunanca **oku-duuna** ep. (I-4,20)*

2.2.1.2.1.1.1.3.2.4. -dIK+iyelik için

*o zaman para **olma-diğı için** gidip alışveriş yapsın. (I-10,23)*

*dolayısıyla yassiören arf inkılabını ilk kabul eden köylerden biri **ol-duu için** latin alfabesine geçÇTiler... (I-16,129)*

*dier köylerde ayvancılıkla ūraşanlar **ol-duu için** tipik bir yörük ayaTı sürdürülüyor. (I-16,210)*

*bunu bilmeyen birisi fakaT bán **bil-diim için** kulaK várdím. (III-37,226)*

*öyle dedi ki kadın bambaŞKa oldum yānī eskileri **hatırla-du için**. (II-33,18)*

*ben anlıyorum bunu ēvet ama ó da işTe dediim gibi **iste-diümüz için** deıl. (I-11,96)*

2.2.1.2.1.1.1.3.2.5. -dIK+iyelik gibi

*onlardan **öğren-diğı gibi** kalmamış. (I-10,8)*

*cāmiden **çık-tıkları gibi** şimdi bakıyorum. (I-7,10)*

*o yemek **ol-duu gibi** duruyo, onlar da yok. (I-7,56)*

*bunnara bōle deniyor, öbürláriná gacal veya kırcalı **den-dii gibi**. (III-37,48)*

2.2.1.2.1.1.1.3.2.6. -dIK+tAn sonra / sonra / sōnă / sōră

*ben **salın-dıktan sōră**, askerden **gel-dikten sōră** kıbrıs olayları harekatı oldu. (I-12,23)*

*kınayı emen iç herkes **dail-dıkTan sōră** kendi kendine vurulur. (III-41,77)*

*eitimini türkiyede **tamamla-dıktan sōră** tekrar buraya dönen bir aile ele alacak olursak... (I-16,52)*

***kaç-tıktan sonra** ó zâman vârmıŞ, babaannelerimde vârmıŞ ya. (I-11,86)*

en son **kapat-tıktan sōnă** da năně tězě năně döküyörüm üzerine o kadar. (I-25,8)

sōră o **soĝu-duktan sonra** üstüne şerbet döküyor, bi de ceviz çok güzel oluyo o kadar. (I-11,64)

2.2.1.2.1.1.1.3.2.7. -mez+den önce

-mAdIn ekinin fonksiyonunda, -mAzdAn öñ(din) şeklinde EAT'de de karşılaştığımız bu yapının tek örneği tespit edilmiştir.

buraya **gel-mezden önce** keçili köyü vardı. (I-22,5)

2.2.1.2.1.1.1.3.2.8. -dIK+iyelik zaman / kadan / vaKiT

orda **var-dıkları** zaman oj bej biz diyor buyur şahin tipi. (I-6,16)

belki biraz sōrădan sabālin **kalk-tıkları zaman** olduĝu gibi tası bulmuşlar. (I-6,23)

burdan aşaa **in-diin zaman** yine başga. (I-16,198)

onu da atıysın bōle tuzluysun patatēsi **iste-diin kadan**. (III-49,30)

unu **kavur-duum vaKiT** çeKiým onu biraS kenara. (III-45,37)

2.2.1.2.1.1.1.3.2.9. -dI+kişi mI

turgutlar **de-din mi** kabul ediyor. (I-17,66)

Pide yaparız eT pişiriz eti tencerede **Pişir-din mi** bi kere iki kere süzárím suyunu. (II-30,73)

meselā onu bi tePSiyi **yap-tın mı**, yedi sákis kişi **otur-du mu** başına, yanına da bi ayran **al-dılar mı** iki ayran ePSi doyuyollar. (III-38,17)

kes-tin mi o pişiy zātēn. (III-47,29)

2.2.1.2.1.1.1.3.2.10. -mIŞ gibi

yári eliylā **koy-muŞ gibi** harita úzárindán teSPiT ediyor fakaT Çok sōnă geÇTii iÇin tarlanın eTrafını bōyle Şeyler aaÇlar sarmıŞ. (III-37,332)

2.2.1.2.1.1.1.3.2.11. -cAK+iyelik zaman

son **kapa-cağım zaman** ocaı bi yimirtanın sarısını karıŞtırıyorum ve kızarttırdum yağdan bir iki kaŞık aTıyorum yine içersine. (III-34,23)

2.2.1.2.1.1.1.3.2.12. -(V)r gibi

ben de bakTım, **Tan-ır gibi** oldum. (I-17,200)

2.2.1.2.1.1.1.3.2.13. -(y)An+A kadar

ilkokulu **çıkar-ana kadar** kuranı kerimi arapçadan öğrenmiş oluyo mutlaka. (I-11,23)

onu diziyo, bi şey sürmeden pişiy o fırında bēyle turuncu bi renk **al-ana kadar**. (I-11,62)

bāzen şimdi ızlı ateşte suyu **bit-ene kadar** yarım saat falan istiyo, o kadar. biz kıymalı yaPıyóruz. (I-25,14)

2.2.1.2.1.1.1.3.2.14. -(y)IncAyA kadar

asker **bit-inceye kadar** bin dokuz yüz yetmiş yedi evlendim. (I-3,11)

alaya **gid-incáyá kadar** eP iÇár yár milláT. (III-39,28)

mısıra **gel-inceye Kadar** arabamla mısırdan yassıöreni bulamadım. (I-3,2)

şāhinde daa çok geniş kızlar **evlen-inceye kadar** mini eTek giyer, açık saçık giyer bilmem ne ama evlendii zaman teseTTüre girer. (I-16,188)

2.2.1.2.1.1.2. Çatılar

“Çatı, fiil kök veya gövdesinin, sözlük anlamında herhangi bir değişikliğe uğramadan fiilden fiil yapan belirli bazı eklerle genişletilerek cümledeki özne ve nesne ile olan bağlantısında uğradığı durum değişikliğidir.” (Korkmaz 2003: 538).

2.2.1.2.1.1.2.1. Oldurgan-Ettirgen

“-dIr-, -Ar-, -Ir-, -It-, -T- ekleri getirilerek geçişsiz (olma bildiren fiiller) fiiller geçişli hâle getirilir. Yani, “oldurma” bildirmiş olurlar. Aynı ekler geçişli veya geçişli hâle getirilmiş fiillere eklenirse, ettirgen çatıyı oluştururlar. Fiili başkasına yaptırmayı bildirirler.” (Gülsevin 2002: 141).

2.2.1.2.1.1.2.1.1. Oldurgan

2.2.1.2.1.1.2.1.1.1. -dIr-

*ô beni çok **sevin-dir-di**.* (I-7,40)

*sōră bōyle güzâl **ol-dur-udulaŕ**.* (II-26,10)

*belki şimdi daa güzâl olsun dēye **ol-dur-uyalaŕ**.* (II-27,12)

*suyunu böüttürüm demek **sen-dir-im** eti böüttürüm aSıcık eti süzârım* *suyunu.* (II-30,76)

*yolda gidârkân kendi kendime bu arada bizi pulislâr bilmiyôm **dayan-dir-dılar** bizi* *ôrda.* (II-32,37)

*bōlē basTırıP onnarı yuvarlak saÇın üstünde **dinlen-dir-iyelaŕ**.* (II-27,6)

*ôrda **dön-dür-üyôlardı** ve ôrda dikiyolardı, giyyiolardı.* (I-15,23)

*tipik bir yörük ayaTı **sür-dür-ülüyor**.* (I-16,210)

*tepseyi **dol-dur-uyorum** o zaman kesiyuruz, o zaman yā koyuyoruz bēle.* (I-9,12)

*siS lûtfân **dur-dur-un**.* (III-37,92)

*bunu ÇıKarıSanıS **ól-dür-úrúS**, tûrKÇâ konuŞursanıS sizi kâSârıS, **ól-dür-úrúS**.* (III-39,4)

*sōră bōyle güzâl **ol-dur-udulaŕ**, olduruy dediim kabarıy yānĩ örtüp.* (II-26,10)

2.2.1.2.1.1.2.1.1.2. -Ar-

*şimdi õreTmennere gálincá nureTTin báý üÇ sásli koro **çık-ar-ıyodu** burda. (III-37,311)*

2.2.1.2.1.1.2.1.1.3. -Ir-

*bi yarım sāt kadār da tuttulār õrda, **yat-ır-dılar**. (II-30,13)*

*ináklárımıS vārđı, ramazan bey kaştıktan sōnă **bat-ır-dık** onnarı. (II-32,24)*

*geliyám ba geliyám elesbiTi **şış-ır-iyem**. (III-41,94)*

*ortaokulu, liseyi **bit-ır-diler**. (I-3,21)*

*mısafırlárumıS gelır, onnara meselă ikrām ederiS **doy-ur-uS** onnarı. (II-31,34)*

*doküz çucuk **duurdum**, ihtiyar oldum... (I-18,26)*

***piş-iriyõrum** fırında, çevirmiyorum. (I-21,6)*

2.2.1.2.1.1.2.1.1.4. -It-

*orada kesiliyo, **kan ak-ıt-ılıyo** tekbirle ve bütün gece o kazanlar elli altmış kazanlar o et pişiriliyor. (I-11,33)*

2.2.1.2.1.1.2.1.1.5. -T-

*bazıları yāda unu **kızır-T-ıyo**. (III-34,19)*

*paThıcanlar paTatisler yincek şekilde **kızır-T-ılıyor**. (III-34,9)*

Bir örnekte "-T-" kullanılmamıştır fakat kelimeye oldurganlık anlamı bulunmaktadır.

*sōră şerbeti, yayı **kızarıyoruz** demek Tavada. (I-9,13)*

2.2.1.2.1.1.2.1.2. Ettirgen

2.2.1.2.1.1.2.1.2.1. -**Tİr**-

*bêle bi kadın geldi **yap-tır-dı** saçımı.* (I-13,2)

*biraS kuzu eTini **kap-Tır-dım**.* (II-30,2)

*ne kadar dedi, benim dedi, anannemi dedemi babannemi **an-dır-dın** dedi.* (II-33,5)

*hePimizin nabızlarını tek tek tuTTular orda ve buriya **bil-dır-dılar**.* (III-37,243)

2.2.1.2.1.1.2.1.2.2. -**T**-

*sūda yürüyoruz demek bêle biraz māya da köyuyorum, **bekle-d-iyorum** bir saat fazla.* (I-9,16)

*vee sōrā üzerine yine bi sıra paTates **kapa-t-iyosun**.* (III-34,17)

2.2.1.2.1.1.2.2. İşteş

Fiilin, karşılıklı veya ortaklaşa yapılmasını bildirir.

2.2.1.2.1.1.2.2.1. Ortaklaşa

2.2.1.2.1.1.2.2.1.1. -**(İ)Ş**-

*ordaki arKadaşlarla **kayna-Ş-TıK**.* (III-37,304)

*e insannarı çairdılar şindi **topla-Ş-Tık**.* (III-41,6)

2.2.1.2.1.1.2.2.2. Karşılıklı

2.2.1.2.1.1.2.2.2.1. -**(İ)Ş**-

*o zaman ne kitap ne yazı ne bi şey, insanlar **anla-Ş-sın** diye.* (I-15,11)

*şimdi bizim bölgemizde bilmiyorum başka kimlerle **gör-üş-tünüz?*** (I-16,40)

*düüne falan gelmiŞTim. o zāman köye de gelirdilər, **bak-ış-ırdık** òlē.* (III-41,64)

2.2.1.2.1.1.2.3. Meçhul-Edilgen : -ıI- ve -(I)n- ekleri ile yapılır.

2.2.1.2.1.1.2.3.1. Meçhul: Geçişsiz fiillere eklendiğinde, fiilin öznesi belli olmaz.

2.2.1.2.1.1.2.3.1.1. -ıI-

*olan evinâ **gîd-il-ir**. olan evindâ davullar Çalar.* (III-39,21)

*süleyman paŞanın komutasında ilk defa tırakyaya bu şekilde **bas-ıl-dı**.* (III-37,36)

2.2.1.2.1.1.2.3.1.2. -(I)n-

*ilk **başla-n-mıştı** ben orda askerlik yaparken.* (I-12,21)

12.2.1.2.1.1.2.3.2. Edilgen: Geçişli fiillere eklendiğinde, cümlemin nesnesi, sözde özne hâline gelir.

2.2.1.2.1.1.2.3.2.1. -ıI-

*ince yâni kustumlar ani **dik-il-iyor**.* (I-8,29)

*ama ketenlikte sâdece beş çocuk olduğu için **kabul ed-il-iyor**.* (I-11,29)

*yâni son gece elenceler bittiktân sôrâ son gece mevlit **yap-ıl-ıyor**.* (I-19,20)

*şimdi türkiyâda ne oluyoSa aynıSı **TakliT ediliyo** burda.* (III-38,61)

*e biraS rumca öğrenen öğrendi. sônâ bu da **iPTal ed-il-di**.* (III-37,253)

*evler **aç-ıl-dı** misâfirlere, çok konuk sayipler bële seviyolar yâni onu.* (I-7,17)

*ondan sôrâ bële tabi gelen misâfirlere **ikram ed-il-iyor** onlardan.* (I-7,6)

*köyün dışındaki mezarlık diyelim veya köyün dışındaki bir yerde orda duâlar köyün imamı duâ yaPar ve öylelikle **gönder-il-ir**.* (I-19,20)

*bi de **ser-il-iyodu** o çeyiz bele hep duvarlarda.* (I-23,11)

*istemesse gene başına evet eskiden **yak-ıl-ırdı** başına kınalar.* (II-27,19)

*kendi suyunna **kav(u)r-ul-ur** öyle.* (II-30,59)

múzik pırafásórú āşim oKay ólúmúndán iki veyā üÇ yıl óncá túrkíyádá yılın õreTmáni seç-il-di. (III-37,312)

2.2.1.2.1.1.2.3.2.2. **-(I)n-**

ārefe günü bizde em ārefe günü olarak bil-in-ir em de nāmaz günü olarak bil-in-ir. (I-16,235)

bölgede çeyiz éyle Taşı-n-ırdı. (I-16,161)

geri Kalanı dier un da onun úzáríná bi gúzál sıva-n-ıyo ve fırına veriliyo. (III-38,39)

2.2.1.2.1.1.2.4. Dönüşlü: Özne, yaptığı işten kendisi etkilenir.

2.2.1.2.1.1.2.4.1. **-(I)n**

şindi geleneksel giy-in-miyolar düünlerde. (I-11,70)

Ta böyle yamaş afedersin gitsen yuvarla-n-ırsın. (I-15,64)

Sadece bir örnekte dönüşlülük eki kullanılması gereken yerde kullanılmamıştır.

bi gece toplādılar bütün köy. (I-13,3)

2.2.1.2.1.1.2.4.2. **-ıl-**

jandarmalār köye yay-ıl-mış. (II-32,28)

tamam yok ziyan biz çek-il-iyöruz. (I-6,10)

o kadar yāni çok rahat. millet aç-ıl-dı be. (I-7,20)

gözleri āryı insanın deye şaka tak-ıl-ıyı. (III-43,23)

bir ay önce çocuk bouldu, asker bi çocuk bouldu. (I-16,278)

vallā biz fazla politikaya at-ılmadık, biz işimizi bildik, bir işimi biliyordum. (I-8,20)

2.2.1.2.1.1.2.5. Çatıların üst üste kullanılması

“Bazan, iki veya daha çok çatı eki üst üste eklenebilmektedir. Bu durumlarda, fiilin çatısı, sondaki eke göre belirlenir.” (Gülsevin 2002: 145).

2.2.1.2.1.1.2.5.1. -(I)n-dIr-

ô beni çok **sev-in-dir-di**. tavus kuşu koymuşlar bēyle önde yāni turtanın önünde. (I-7,40)

2.2.1.2.1.1.2.5.2. -(I)n-ıl-

askerlerin herkeSin katkısıyla bi şey **topla-n-ıl-ıyor**, mevlit yapıyor. (I-19,21)

sívivanse **de-n-il-iyor**. (I-11,49)

üstüne de tereyā koyar, sıcak **ye-n-il-ir**. (I-15,41)

2.2.1.2.1.1.2.5.3. -(I)n-dIr-

para kazanırdık, çocuklarımızı **geç-in-dir-irdik**, okutturduk. (I-8,27)

2.2.1.2.1.1.2.5.4. -(I)T-TIr-

burda yetiştirdik hepsini **oku-t-tur-duk**. (I-8,8)

sonra ne bileyim çok güzel **büyü-t-tür-üyoruz**. (I-11,14)

bulgaristan zamanından babaannem **anla-t-tır-ırdı**. (I-11,16)

o asıl mayası ekşiTTiriP ekşi maya dedirttikleri ô **ekşi-t-tir-iyeler**. (II-27,2)

eTini **kayna-t-tır-ıyasın**, suda piŞiriyessin. (II-29,2)

kız-ar-t-tur-dum yağdan bir iki kaŞık aTıyorum yine içerisine. (III-34,24)

en öncá PaTaTeSlári biraS hafif **Kız-ar-T-Tır-ıySin**. (III-45,25)

bi kilo SúTlân gúzál çırParak onu **eri-T-Tir-iyim** iÇındaki unu. (III-45,38)

memelugayı **anla-t-tır-ayım** sana en zor yemē. (III-49,42)

2.2.1.2.1.1.2.5.5. -(I)t-tİr-ıl-

*nası bēyle keçi eti **kayna-t-tır-ılyo** ēyle, pirzola değil.* (I-11,47)

2.2.1.2.1.1.2.5.6. -İş-tİr

*tuz, nāne, peynîr şimdi bir yufka o ormânı **kar-ış-tır-ıyoruz.*** (I-5,4)

2.2.1.2.1.1.2.5.7. -tİr-ıl-

*nasıl kim angi evde **yetiş-tir-il-irse.*** (I-7,7)

2.2.1.2.1.1.3. İlgi Eki "+ki+"

***civar köylerde+ki** insanların kullandı türkÇe* (I-16,123)

***orda+ki** çocuun ediyisini de götürüyo* (I-25,34)

***bîSîm+ki** Taa kaba kalır, õle işTe* (II-28,17)

*şindi **kendi+ki+lêr(i)miz+i kendi+ki+miz+i** okuTTuk.* (II-30,31)

***sonra+ki** gün yānî bizdik alan işTe o.* (II-32,13)

***anadoluda+ki şeyde+ki gúnáydá+kí** mevrālar gibi* (III-37,125)

2.2.1.2.1.1. ÇEKİM EKLERİNİN GÖREV DEĞİŞTİRİCİ EK FONKSİYONUNDA KULLANILMASI

2.2.1.2.1.1.1. Hâl Eklerinin Görev Değiştirici Ek Olarak Kullanılması

Çeşitli hâl eklerini almış olan kelimeler cümlelerde zarf tümleci görevinde kullanılabilmektedir.

2.2.1.2.1.1.1.1. Vasıta hâli

***yaz+ın** gálirmiş burda Çalışırmış.* (III-40,19)

*belki biraz sōrādan **sabā+lin** kalktıkları zaman olduğu gibi taşı bulmuşlar.* (I-6,23)

***yazın** yaylaya çıkarlar, **kış+ın** köye gelirler.* (I-16,211)

atim töreni saat işTe **öğle+n** namazından bir iki saat önce başlıyo işte millet toplanmaya camide. (I-25,28)

2.2.1.2.1.1.1.2. Ayrılma hâli

marketler **top+tan** yufka dāTıyorum **top+tan**. (I-3,28)

önce+den yoktu bunlar. mezarlara gidemiyodu bizim annelerimiz. (I-7,11)

en çok çocuk ketenlikte, gençlik **gerçek+ten** çok gençler. (I-11,13)

devam ediyor, youruyosun onu sabālin **erken+den**. (I-20,40)

eski+den yakılırdı, başına biSbitin kına yakılırdı biSbiTin. (II-29,13)

2.2.1.2.1.1.1.3. Bulunma hâli

çok güzāldi **aslin+da** çok güzāl bir şeydi. (I-23,13)

sıcak sıcak çok güzeldir, lezzetlidir, mısır unu **sonuç+ta** ya. (I-14,28)

2.2.1.2.1.1.1.4. Yönelme hâli

onlar da kalkmışlar **koruma+ya** köyü yāni. (I-7,52)

sabā namazına ne zaman kalkmışlar gitmişler onları **uyandırma+ya** falan. (I-7,56)

hep geliyolar **dolaşma+ya**, bayram alma+ya. (I-10,14)

ayır ayır rasgele emen şeyde **sıra+ya** okuyolar, **sıra+ya** okuyolar unnarı. (III-41,29)

2.2.1.2.1.1.1.5. Eşitlik hâli

tePSiyi **iyi+ce** yālıyoruz. (I-5,8)

sarma Çok ónāmlí, ááá bán kıymalı yaParım bi de **kocaman+ca** bölē **kalin+ca** sararıS bíS sārmaları. (III-38,25)

em istērsen de kavurma da sōrā kaçamai pişiriysin **güzēl+cene**. (III-49,30)

2.2.1.2.1.1.2. İyelik Ekinin Görev Değiştirici Ek Olarak Kullanılması

bir+i+si almanyada gitti. (I-3,25)

bu edirnedden bëri buradan **bir+i** varmış köyümüzde. (I-8,14)

süt, peynir falan **hep+sin+i** yapıyorlardı. (I-15,25)

2.2.1.2.1.1.3. Bildirme Ekinin Görev Değiştirici Ek Olarak Kullanılması

benim dāmādım bi de kuran kursu veriyor gökÇeler köyünde ama **yedi sene+dir** burda āmet metede görev imamlık yapıyo. (I-20,4)

2.2.1.2.2. KELİME YAPICI EKLER

Eklendikleri kelimelerden yeni kelimeler türetirler.

2.2.1.2.2.1. ASIL KELİME YAPICI EKLER

2.2.1.2.2.1.1. İsimden İsim Yapan Ekler:

2.2.1.2.2.1.1.1. +cAk

çabucak (II-30,20)

büyücák (II-31,26)

2.2.1.2.2.1.1.2. +CI

Özellikle bir işi yapan, meslekle uğraşan anlamında isimler yapar. Ünlü ve ünsüz uyumlarına uyar.

yufkacı (I-3,27)

yabancıyı (I-16,172)

kiracılarım (I-3,33)

yolcu (II-28,27)

sanatçı (I-11,79)

kıralcıymış (II-32,12)

topçu (I-12,4)

yardımcı (III-37,113)

araştırmacılar (I-16,105)

dünürcü (III-41,67)

mandacı (II-30,16)

seyirciler (III-38,52)

2.2.1.2.2.1.1.3. +CIK : Bu ek küçültme ve acıma anlamları dışında, bir anlamı olmaksızın özellikle birinci ve üçüncü ağız bölgelerine ait karakteristik bir ağız özelliği olarak dikkat çekmektedir. Bundan dolayı ekle ilgili örnekleri bağlam içerisinde vermeyi uygun bulduk.

bêle bir sopacık var bêle yapıyolar. (I-9,6)

şöyle kesiyo parçacık. (I-10,21)

bu kadancık papyon papyon ve pişiriliyo o. (I-11,52)

kesiyo onu kesiyo kesiyo papyoncuk. (I-11,62)

şahine varmadan çok az bi kilometre kendavros yazıyo, oracık işte. (I-11,10)

karaPibercik biraS koyarsın. (I-21,5)

ô zâman un koyacan, tuS bîrazÇık, zeytinÇik içeri. (I-21,8)

fırçacıkla ôô üçgenleri yâliyorsunuz güzâl. (I-23,51)

zamanna türkîsTandan aaa şeyden dou asyadan aTlı olarak üç yüz bîn kişinin geldii diye bi şây var kafacumda benim kalmış neredense. (III-37,99)

al keÇiciklârini ortadan kaybol. (III-37,343)

aTTa benim babam tüTün eKêrdi de orda menkövâdan bi Teyzecik vardı. (III-39,8)

iSkeÇeye bâlı kireÇÇiler köyü var burda, yaKıncacıK. (III-40,36)

acık yâsı hiÇ ölçmiyem de yâ tereyâ bölê. (III-44,2)

taTlı var helva yaPıyım irmik halvacu. (III-46,2)

Kaynayı, indiriyın, yâyırsın yavrucuk ya. (III-46,6)

bi nikâcıklan geçindik, oca nikâcu yaPTık. (III-46,16)

alıyım bi kilocuk baklaFa, ayde. (III-46,23)

bi yemecik de yapıyım. (III-46,24)

o Sánálár gídárdik camicie. duacık yaPardım, namaS kıldardım. (III-46,31)

2.2.1.2.2.1.1.4. +çil

etçil (I-16,224)

2.2.1.2.2.1.1.5. +LI: İsimden isim yapan en işlek eklerden biridir.

haneli (I-1,10)

neşeli (I-1,10)

eTli (I-2,1)

yaPraklı (I-2,1)

tatlı (I-2,8)

şehinli (I-3,12)

emekliye (I-4,93)

yaşlılar (I-1,9)

yunannınarla (I-4,3)

telli (I-4,28)

rāmetli (I-4,107)

pirinçli (I-5,12)

sütlü (I-5,17)

köylümüz (I-1,14)

devamlı (I-1,15)

hücreli (I-6,20)

ayırlı (I-6,35)

bereketli (I-6,37)

oynamaklı (I-7,24)

evli (I-7,27)

iştāhydı (I-7,31)

davullu (I-7,31)

nikâhlydım (I-7,32)

kuşaklı (I-8,31)

kanatlı (I-11,3)

kurslulardan (I-11,20)

yumurtalı (I-11,44)

patatésli (I-11,44)

türlü (I-11,67)

eğlenceli (I-11,68)

farklıydı (I-11,71)

akıllıymış (I-11,87)

paşavikliler (I-14,12)

oyalı (I-14,13)

pullu pullu (I-14,16)

lezzetlidir (I-14,27)

dıramalı (I-15,10)

osmanlı (I-15,44)

istanbullular (I-16,30)

çift dilli (I-16,34)

önemli (I-16,35)

seksenli (I-16,128)

üç bin nüfuslu (I-16,139)

kuTlu (I-16,172)

bilinçli (I-16,184)

siyah feraceli (I-16,191)

niŞanlı (I-16,193)

hızlı (I-16,224)

karşılıklı (I-16,254)

davetliyiz (I-16,279)

Konyalılar (I-17,33)

üzürlü (I-18,27)

engelli (I-20,6)

Simli (I-23,3)

çevirmeli (I-23,26)

sobalı (I-23,27)

tuzlu (I-24,6)

kıymalı (I-25,4)

üç ayaklı (II-26,18)

türkiyelilerden (II-27,15)

yemekli (II-27,16)

eTli (II-29,9)

tauklu (II-31,21)

noutlu (II-31,23)

saklı (II-32,26)

sâlıklı (III-34,34)

peynirli (III-34,37)

kökenni (III-35,20)

kabuklu (III-35,40)

yaralı (III-36,7)

yerli (III-37,4)

ovalılar (III-37,50)

aTlı (III-37,98)

kültürlü (III-37,152)

sınırlı (III-37,168)

batı TıraKyalı (III-37,233)

şanShı (III-37,261)

üÇ sásli (III-37,311)

görávlı (III-37,339)

düdüklüde (III-38,1)

maSraflı (III-39,26)

dallı (III-40,1)

salçalı (III-40,10)

makoronyalı (III-47,6)

2.2.1.2.2.1.1.6. +**LIK** / +**nIK**

birlik (I-1,11)

beräberlik (I-1,11)

askerlik (I-3,10)

konsölluktan (I-3,24)

karıştirmalunda (I-4,53)

düşmannık (I-4,71)

kimliimi (I-4,76)

aÇıklu (I-4,87)

sulu (III-40,16)

kayıTlıyım (III-40,21)

kadınını erkekli (III-41,15)

şehirliye (III-41,35)

iŞlemeli (III-41,41)

çeşitli (III-44,2)

ávlımıŞ (III-45,10)

topaçlı (III-48,4)

türkiyalılar (III-49,15)

odunnu (III-49,38)

doumlu (II-30,27)

müftülükTán (I-4,89)

aşırılığa (I-6,35)

kötülük (I-6,36)

mezarlığa (I-6,36)

evliyalıkları (I-7,46)

ānelik (I-8,1)

terziliği (I-8,16)

aylık (I-9,18)

gençlik (I-11,13)

yuroluk (I-11,31)

caillik (I-11,85)

dört dörtlük (I-12,1)

birlikteydim (I-12,4)

garsonluk (I-12,14)

gelinliği (I-13,13)

açlık (I-14,6)

kutluk (I-14,7)

nüfusluk (I-15,1)

senelik (I-15,62)

hektarlık (I-16,4)

ormannık (I-16,4)

bütünlük (I-16,37)

döruluk (I-16,39)

boşluk (I-16,48)

önnük (I-16,106)

farklılık (I-16,111)

gündelik (I-16,124)

deişkenlik (I-16,196)

zorluk (I-16,205)

ayvancılıkla (I-16,210)

măcırılık (I-18,18)

acılıkTa (I-18,29)

mezarlık (I-19,18)

imamlık (I-20,6)

senelik (I-23,17)

akrâbalık (I-24,23)

olmamazlık (II-28,11)

çobanlık (II-32,17)

hayvancılık (II-32,23)

sözlüklêrde (III-35,3)

karşılıkları (III-35,27)

günlüüne (III-35,52)

temizlik (III-36,16)

birinciliini (III-37,5)

túrklúktá (III-37,110)

báylıklár (III-37,130)

müslümannık (III-37,137)

hırístíyannık (III-37,137)

mermercilik (III-42,11)

bayramnık (III-43,3)

kalınlunda (III-43,7)

bakannıklara (III-37,249)

bulgarlık (III-46,9)

karıŞmalık (III-48,5)

buzlukTan (III-49,20)

2.2.1.2.2.1.1.7. +SIS

susuz (I-1,6)

parasız (I-4,103)

ücretsiz (I-4,103)

raatsız (II-30,6)

2.2.1.2.2.1.1.8. +el

yerel (I-19,7)

2.2.1.2.2.1.1.9. +dAş

arkadaşları (I-15,49)

2.2.1.2.2.1.1.10. +düz

gündüz (II-29,11)

2.2.1.2.2.1.1.11. +gen

üçgen (I-23,49)

2.2.1.2.2.1.1.12. +(I)t

yaŞıTım (I-16,203)

eşittir (I-16,38)

dönmelik (II-30,18)

çiftliimizi (III-37,324)

hastalık (III-41,45)

sākinliinde (III-41,92)

kimsásız (III-37,88)

eTSiS (III-40,7)

ũsüS (III-46,8)

soydaşlarla (I-16,70)

2.2.1.2.2.1.1.13. **+(i)ndi**

ikindi (I-16,273)

2.2.1.2.2.1.1.14. **+kek**

erkek (I-24,14)

2.2.1.2.2.1.1.15. **+la**: “*Addan fiil türeten +la eki ile fiilden ad türeten Eski Türkçedeki -g ekinin kaynaşmasından oluşmuş bir birleşik ektir. Ancak, Eski Türkçeden Türkiye Türkçesine uzanan ses değişimleri ile son sesteki -g eriyip kaybolunca ek +la'ya (<+la-g) dönüşmüştür.*” (Korkmaz:2003: 49).

yaylalarda (I-15,57)

2.2.1.2.2.1.1.16. **+man**

kocuman (III-38,7)

2.2.1.2.2.1.1.17. **+(I)msı**

ekşimsi (I-25,13)

2.2.1.2.2.1.1.18. **+(I)ncI** : Sıralama sayı sıfatları yapar.

üçüncü (I-10,12)

beşinÇi (I-25,20)

altıncı (I-11,27)

altınÇı (I-25,20)

birincisi (I-16,43)

dördüncü (III-40,22)

ikincisi (I-16,51)

2.2.1.2.2.1.1.19. **+sel**

yöresel (I-15,5)

gelenekseldi (I-23,6)

tarihsel (I-16,32)

2.2.1.2.2.1.1.20. +(ş)Ar

ikişer (I-1,10)

2.2.1.2.2.1.2. İsimden Fiil Yapan Ekler

2.2.1.2.2.1.2.1. +LA-

yāliyom (I-2,10)

yakınladılar (II-32,49)

salıyordum (I-3,18)

sıralıyosun (III-34,16)

atırlıyôm (I-4,68)

yayınladı (III-35,13)

rendeliyoruz (I-5,6)

açıklıyo (III-35,42)

nikāhladılar (I-7,32)

raathıyalım (III-37,15)

saklıyoruz (I-6,2)

beslâmişlâr (III-37,70)

sesle (I-9,17)

karşılıyor (III-37,168)

eklârsen (I-11,6)

sıralanır (III-38,54)

başlıyo (I-11,23)

yolladın (III-40,26)

zorlamışlar (I-11,85)

kaThıyâm (III-44,12)

inelıyolar (I-14,14)

bázâliyâm (III-44,26)

incelemiştir (I-15,37)

cevaplayım (III-45,20)

azırlar (I-16,257)

yollaSın (III-46,13)

bâlarlar (I-16,261)

paTladı (III-46,17)

oThuyodular (I-17,5)

yoklârşın (III-47,10)

aurlıyo (I-24,15)

tuzluysun (III-49,30)

pārçalâрім (II-30,41)

mayalanıya (II-27,4)

2.2.1.2.2.1.2.2. +**LAn-** : “İSİM+LA-” şeklindeki durumu kullanılmayan yapılar bu başlık altında incelenmiştir.

evlândık (I-1,28)

ilgileniyôsunuS (III-37,143)

kaynaklanıyo (I-11,93)

faýdalanırSın (III-40,39)

yararlanıyolar (III-37,118)

üSTlenirdi (III-42,24)

2.2.1.2.2.1.2.3. +**LAş-** : “İSİM+LA-” şeklindeki durumu kullanılmayan yapılar bu başlık altında incelenmiştir.

yerleştik (I-3,13)

bulgarlaŞtırılmıŞ (III-37,101)

sılavlaŞtırılmıŞ (III-37,100)

bırláŞmıŞ (III-37,126)

2.2.1.2.2.1.2.4. +(A)I-

bôşaldı (I-1,4)

azalıyo (I-16,80)

2.2.1.2.2.1.2.5. +**A-**

yaşadık (I-7,35)

oynadılar (I-13,4)

benzer (I-11,10)

kanamadı (II-32,12)

2.2.1.2.2.1.3. Fiilden İsimYapan Ekler

2.2.1.2.2.1.3.1. -**amak**

kaçamak (I-14,21)

basamak (III-37,7)

2.2.1.2.2.1.3.2. -**ç:** DönüŖlü fiil gövdelerinden türetme yapan çok işlek bir ektir (Korkmaz 2003: 76).

kazanç (I-3,7)

inanç (I-6,35)

2.2.1.2.2.1.3.3. -e

çevresini (I-15,65)

geceleri (I-7,25)

devre (III-38,74)

2.2.1.2.2.1.3.4. -enek

gelenek görenekleri (I-15,13)

2.2.1.2.2.1.3.5. -ebe

göÇebe (I-15,33)

2.2.1.2.2.1.3.6. -ici, -ucu, -ücü

gürücü (I-3,12)

doyurucu (III-38,17)

geçici (III-35,53)

iğirici (III-35,49)

üzücü (III-37,188)

2.2.1.2.2.1.3.7. -(y)I

yazı (I-15,11)

dousuna (III-37,48)

yapısı (I-16,34)

baTıya (III-37,121)

dizilerden (I-16,61)

kōrkudan (I-4,60)

dolu (I-16,180)

2.2.1.2.2.1.3.8. -In

geliniydim (I-7,37)

SaTın (III-46,22)

2.2.1.2.2.1.3.9. -(ı)ntı

toPlanTı (I-20,2)

sıkıntı (I-7,62)

2.2.1.2.2.1.3.10. -ge

bölgedir (I-16,5)

2.2.1.2.2.1.3.11. -gen

ısrıganı (I-21,7)

2.2.1.2.2.1.3.12. -gI

sevgiylen (I-7,29)

bilgilári (III-37,117)

övgü (I-7,16)

katkısıyla (I-19,22)

örgü (I-11,78)

baSkısı (III-37,107)

çalgılar (I-16,165)

yáTkılı (III-37,336)

2.2.1.2.2.1.3.13. -gIn: “Geçişli ve geçişsiz tek heceli fiil köklerinden anlamı pekiştirilmiş sıfatlar türeten çok işlek bir ektir.” (Korkmaz 2003:81).

yaygındır (I-16,38)

súrgún (III-37,83)

ölgün (II-31,4)

2.2.1.2.2.1.3.14. -ıT

anıT (III-37,157)

2.2.1.2.2.1.3.15. -I

okul (I-1,8)

2.2.1.2.2.1.3.16. -AK

barınak (III-37,42)

2.2.1.2.2.1.3.17. -(I)K

uzak (II-28,22)

kuşak (I-23,4)

yaSak (III-37,102)

kazık (III-41,86)

buruŞuk (III-43,6)

souk (III-36,15)

aÇık (III-35,39)

donuu (II-26,6)

kısıık (III-34,22)

2.2.1.2.2.1.3.18. **-(I)m**

yatırımđ (I-3,29)

eğitim (I-4,91)

doyum (I-5,11)

bölümleri (I-6,2)

yaşam (I-6,34)

dilimin (I-10,22)

biçimde (I-11,77)

2.2.1.2.2.1.3.19. **-maç**

bulamaÇı (I-15,40)

2.2.1.2.2.1.3.20. **-men**

ābā *değirmenleri* (I-15,22)

ōretmen (III-35,4)

açık saçık (I-16,189)

yörük (I-16,210)

büyüktu (I-1,2)

karişik (I-4,3)

konuk (I-7,17)

delik (I-9,5)

yönelik (I-16,135)

giyim kuşam (I-15,13)

toplām (I-16,7)

kullanımı (I-16,79)

karişımı (I-23,45)

durumu (III-37,93)

ólúmúndán (III-37,312)

2.2.1.2.2.1.3.21. **-mur**

yağmurlar (I-7,50)

2.2.1.2.2.1.3.22. **-em**: “İşlek olmayan, yalnızca birkaç kelime bırakmış olan bir ektir.”
(Korkmaz 2003: 72).

döneminde (I-15,69)

2.2.1.2.2.1.4. Fiilden Fiil Yapan Ekler

2.2.1.2.2.1.4.1. **-ALA-**

ekelerler (I-14,26)

2.2.1.2.2.2. GÖREV DEĞİŞTİRİCİ EKLERİN YAPIM EKİ OLARAK KULLANILIŞI

2.2.1.2.2.2.1. Fiilimsilerin Yapım Eki Olarak Yeni Kelime Türetmesi

2.2.1.2.2.2.1.1. Mastar Ekleri:

2.2.1.2.2.2.1.1.1. **-mA**

bán dá balkandan inmáym. (I-4,4)

*bazıları çok istiyorlar bir de adana **burma**.* (I-13,7)

*béyle túrlü túrlü şindi çıkarılmışlar **yazmaları**.* (I-14,15)

*sādece **kulaktan dolma** béyle ááá dedelerimizden annelerimizden, babalarımızdan gelmiştir.* (I-16,78)

*bu da kültürümüz açısından biraz olumsuz bir **gelişme**.* (I-16,82)

*bütün o bölgelerden **toplama insanlar** var.* (I-16,102)

*ne biliyim ben **Çevirme** vardır, fırında eT vardır.* (I-16,216)

*mısır unu, **kavurma** kullanılıyo, pırasa kullanılıyor.* (I-16,232)

*benim dedem babamın babaSı koçkavakTan **gelme**.* (I-17,51)

*meselă almîra almûra elma orta asyadan **gelmá** bi kelimá.* (III-35,47)

*yānî **kazma** kúráklá olacak iş diil.* (III-37,333)

Çevirmáli Pide diyoruS biS ona. (III-38,13)

*ÇoK incá makbulú deildir. túrkiyádá o incá **sarmalar**.* (III-38,27)

*girePlen onu TaKarlardı, daa áSkidán **yapıŞTırma** da konulurdu buralara.* (III-38,73)

*benim ninemden **Kalma**.* (III-40,4)

*áá **yarıŞmalar** yapıylar.* (III-41,36)

dōma büyüme buralıyıS. (III-42,1)

*bi **kabarTma** toSu unu karmaa kadan bölě.* (III-44,4)

*ben azır alıyım **dolmadır** şeydir.* (III-47,23)

*düünümde **karıŞmalık** vardı.* (III-48,5)

*ben óradan **gelmeyim**.* (III-49,6)

2.2.1.2.2.2.1.1.2. -mAk

*o **yemek** olduu gibi duruyo, onlar da yok.* (I-7,56)

2.2.1.2.2.2.1.1.3. -İŞ

*yengáyle şey oldu **görúŞ** usulüylá görücüylá dünürlá yānî.* (III-40,25)

***ceza vuruşu** yeni yeni giriyo.* (I-16,65)

2.2.1.2.2.2.1.2. Sıfat-fiil Ekleri:

2.2.1.2.2.2.1.2.1. -(y)An

*ani er yerden er gelen **bakan** türkiyeden şáhine geliyor.* (I-7,62)

2.2.1.2.2.2.1.2.2. -mlş

bulgarlar isyana kalkışmışlar bizim oraları almağa geçmişte zaten. (I-14,3)

2.2.1.2.2.2.2. Çatı Eklerinin Yapım Eki Olarak Yeni Kelime Türetmesi

2.2.1.2.2.2.2.1. -Tur

tuTTurmuŞ ıslıkla mûla zeybeini. (III-37,221)

2.2.1.2.2.3. ÇEKİM EKLERİNİN GÖREV DEĞİŞTİRİCİ EK FONKSİYONUNDA KULLANILMASI

2.2.1.2.2.3.1. Hal Eklerinin Yapım Eki Olarak Yeni Kelime Türetmesi

2.2.1.2.2.3.1.1. +CA

türkÇeyi (I-4,20)

lazÇa (I-15,7)

yunanca (I-4,21)

ingilizceden (I-16,66)

pomākça (I-11,15)

osmanlıcadır (I-16,83)

arapçadan (I-11,24)

sılavcadır (I-16,84)

bulgarca (I-11,50)

rumca (III-37,148)

2.2.1.2.2.3.1.2. +rA

sonra (I-10,12)

2.2.1.2.2.3.1.3. +ArI

dışarı (I-12,17)

içeri (I-21,8)

2.2.1.2.2.3.1.4. +dAn

neden (III-49,13)

2.2.2. KELİME ÇEŞİTLERİ

2.2.2.1. İSİMLER

2.2.2.1.1. İsim Çekimi

2.2.2.1.1.1. Çokluk (bk. 2.2.1.1.1.1.)

tállí belíklár *vay o gíreplári* *gör sán.* (III-43,19)

ó zaman bu turtalar, pastalar *yoktu.* (I-7,38)

2.2.2.1.1.2. İyelik (bk.1.2.1.1.1.2.)

1. tk *ana+m baba+m* (I-1,2)

gálin+ím (III-45,56)

2. tk *saya+n* (I-10,1)

ál+ín+dá (III-45,26)

3. tk *kuvvet+i* (I-4,106)

iÇ+ín+á (III-45,30)

yedí+sín+da (III-41,10)

1. çk *iŞyeri+miz var, raat+ımız güzel* (I-13,34)

ev+ímiz (II-28,14)

türkÇe+miz (I-4,26)

üÇ+úmúz (II-30,29)

kóy+úmúS (III-37,57)

2. çk *bayram+ınız* (I-16,178)

iŞ+ínízá (III-37,92)

3. çk **kendi+leri** (I-13,11)

dil+lárın+ı (III-37,108)

kulubá+lárin+i (III-37,44)

2.2.2.1.1.3. Hal (bk.1.2.1.1.1.3.)

çocuk biSdâ **çocuk** ama yaşlılarımıS **kızan** der. (II-28,20)

bizim aldılar **ēliyetlerimiz+i**, **biz+i** bırakmadılar. (II-32,10)

seriyörüz tePSiye, aÇıyörüz **yufka+yı** ama biS kendimiS aÇıyörüz. (I-24,31)

bayramlar birinci günü akşamı gidiliyo **ziyaret+e** **anne+ye** **kaynana+ya** işte, sonra diğer günler **akrabalar+a**. (I-11,41)

evet **aTeŞ+Te** **saç+ta** piŞiriyolar, maŞınanın **úSTún+dá** piŞiyo bōlē. (III-38,14)

bir ikincisi túrkiyádâ **anavaTan+dan** õretmenler geldi. (III-37,268)

bi udut var **bulgaristan+nan** geliyo bi yol, bi yol **yunanistan+nan** geliyo ve bunnar burada birleşiyollar. (I-17,26)

ēvet şimdi kızım önceden yemekler ocakta āteşte **çırptı+lan**. (I-1,19)

şimdi bu biratonkova **büyük+çedir**. (I-15,70)

2.2.2.1.1.4. Tamlama (bk.1.2.1.1.1.4.)

maşınanın özellii belki daa lezetli olur. (I-24,39)

kurban kesiliyo ona, **atım merāsimleri** oluyor. (I-7,63)

ketenliğin geleneksel tatlısı (I-11,48)

karacaahmetlen karacaayşe **buranın evliyalıkları**. (I-7,46)

batı tırakyadaki müslüman türk kimliği em dīni açıdan em **dil açıdan** em **kültür açıdan** hem de **ırk açıdan** bir bütünlük arz etmektedir. (I-16,35)

bu evler sayibi de bursada gitti. (I-3,4)

bizim akrābalar āvada iskeçede ama biz burda insan beklîoruz. (I-10,12)

2.2.2.1.2. İsim Yapımı

2.2.2.1.2.1. İsimden İsim Yapımı (bk. 2.2.1.2.2.1.1.)

fırçacıkla (I-23,46)

tarihsel (I-16,32)

yolcu (II-28,27)

soydaşlarla (I-16,70)

telli (I-4,28)

üçgen (I-23,49)

ormannık (I-16,4)

ekşimsi (I-25,13)

raatsız (II-30,6)

etçil (I-16,224)

osmanlıcadır (I-16,83)

yaşıTım (I-16,203)

altıncı (I-11,27)

2.2.2.1.2.2. Fiilden İsim Yapımı (bk. 2.2.1.2.2.1.3.)

2.2.2.1.2.2.1. Fiilden İsim Yapma Ekleri İle İsim Yapımı

basamak (III-37,7)

sürgün (III-37,83)

gelenek görenekleri (I-15,13)

okul (I-1,8)

göÇebe (I-15,33)

buruŞuk (III-43,6)

geçici (III-35,53)

barınak (III-37,42)

baTıya (III-37,121)

biçimde (I-11,77)

geliniydim (I-7,37)

döneminde (I-15,69)

ısırganı (I-21,7)

göÇmen (III-37,41)

örgü (I-11,78)

inanç (I-6,35)

devre (III-38,74)

2.2.2.1.2.2.2. Görev Değiştirici Ekler İle İsim Yapımı

adana **burma**. (I-13,7)

íncá **sarmalar**. (III-38,27)

yemek (I-7,56)

ceza vuruşu (I-16,65)

bakan (I-7,62)

geçmişte (I-14,3)

2.2.2.2. SIFATLAR

“Türkiye Türkçesinde çok geniş bir yeri olan sıfatlar, adlardan önce gelerek onları niteleyen, nasıl olduklarını gösteren veya çeşitli yönlerden belirten sözlerdir.” (Korkmaz 2003: 333).

2.2.2.2.1. Vasıflandırma Sıfatları

aşlanmış et (I-5,12)

kara lahana (I-15,31)

genç kızlar (I-4,30)

tarihsel ve siyâsal olaylar (I-16,32)

telli belik (I-4,28)

buradaki çift dilli eğitim yapısı (I-16,34)

büyük ölüm (I-4,27)

ovadaki soydaşlarla (I-16,70)

temiz türkÇemîz (I-4,26)

sıvı yau (I-25,1)

gúzál türkÇemiz (I-4,24)

ekşi maya (II-26,8)

oynamaklı düünler (I-7,24)

tipik bir yörük ayaTı (I-16,210)

bătil inanç (I-6,35)

2.2.2.2.2. Belirsizlik Sıfatları

“Belirsizlik sıfatları, varlık ve nesnelerin sayı ve miktarını açık ve kesin olarak değil kabataslak, belirsiz olarak bildiren sıfatlardır.” (Korkmaz 2003: 395).

bazı kelimelerini (I-4,25)

çok sene (I-4,49)

başka köylerde (I-8,3)

2.2.2.2.3. Soru Sıfatları

*iskeÇe **hangi dili** konuşur?* (III-37,3)

2.2.2.2.4. Belirtme Sıfatları

2.2.2.2.4.1. İşaret Sıfatları

Varlıkları gösterme yoluyla belirten sıfatlardır.

o karışTırmalıkTa (I-4,66)

bu pomak bölgelerinin iÇinde (III-37,20)

şu mustafÇöva (I-15,55)

2.2.2.2.4.2. Sayı Sıfatları

2.2.2.2.4.2.1. Asıl Sayı Sıfatları

üç bin nüfuslu bi köy (I-16,139)

yirmi lekto (I-16,72)

altı yüz yirmi altı bin hektarlık bir arazi (I-16,4)

dört yüS seksen beŞ kelime (III-35,1)

2.2.2.2.4.2.2. Sıralama Sayı Sıfatları

sekizinci kilometreden (I-16,5)

ikinci dünya harbinda (III-39,1)

2.2.2.2.4.2.3. Üleştirme Sayı Sıfatları

iki hane kaldı, iki kişi *ikişer karı koca* iki hane köyün içinde.

2.2.2.3. ZAMİRLER

“Zamirler adların yerlerini tutan, kişileri ve nesneleri temsil veya işaret ederek karşılayan bir gramer kategorisidir.” (Korkmaz 2003: 399).

1.2.2.3.1. Kişi Zamirleri

	birinci teklik	ikinci teklik	üçüncü teklik	birinci çokluk	ikinci çokluk	üçüncü çokluk
yalın	ben (I-3,17)	Sen (III-37,164)	o (I-4,20)	biz (III-49,36)	siz (III-49,3)	onlar (I-10,25) onnar (I-4,13)
belirtme	beni (I-7,30)	seni (I-16,204)	onu (I-7,18)	bizi (II-30,34)	sizi (I-16,178)	onları (I-7,53) onları (III-34,2)
yönelme	bana (I-12,22) bene (I-4,60)	Sana (III-45,11)	ona (I-7,63)	bize (I-17,52)	size (II-31,18)	onlara (I-7,55) onnara (I-25,31)
bulunma	bende (III-35,22)	sende*	onda*	bizde (I-16,235)	sizde*	onlarda (I-10,9) onnarda (III-37,281)
ayrılma	benden (III-49,41)	senden*	ondan (III-40,57)	bizden (I-4,1)	sizden*	onlardan (I-10,8) onnardan (III-37,152)
eşitlik	bence (I-11,20)	sence*	-----	bizce*	sizce*	-----
vasıta	benlen* bennen*	senlen* sennen*	onnan (II-30,3)	bizlen*	sizlen*	onları* ,onnarı* onları (I-16,99)

Yukarıdaki tabloda, metinlerde olmayan fakat bölge ağzında bulunması muhtemel yapılar, “*” ifadesi ile gösterilmiştir.

2.2.2.3.2. Soru Zamirleri

Varlıkları soru yoluyla karşılayan zamirlerdir.

*şimdi bizim bölgemizde bilmiyorum başka **kimlerle** görüştünüz?* (I-16,40)

***kim** geldi? āgo āmet geldi.* (I-16,92)

*ōnnar **ne** annelēnde görmüşlērse onnarı yapıyolār.* (III-34,2)

2.2.2.3.3. İşaret Zamirleri

Varlıkları göstererek karşılayan zamirlerdir.

***orıya** evlendim, emirlidenim bān.* (I-4,5)

***burası** pīlatiya.* (I-4,56)

*gel bakem sen **buri**.* (I-22,4)

*karşılıklı iki tarafTan da ileri geri tūrku çārılār, şārki söylērlēr **şurada**.* (III-42,5)

2.2.2.3.4. Belirsizlik Zamirleri

*bizim köye gidiyorlar **birilerine**.* (I-7,49)

***hepsi** indılar kasabaya, **kimi** türkiyeye.* (I-1,5)

***herkes** gene evine ziyārete gidiyo.* (I-25,34)

*çocuklarım da anne senin yaptın musakayı **kimse** yapamıyor diyo.* (III-34,28)

*seve seve aldık **birimizi**.* (II-32,18)

2.2.2.3.5. Dönüşlülük Zamiri

*belki diyebilirim ki övmiyim **kendimi** övgü gibi olmasın ama yāni misāfire yāni can fedā.* (I-7,15)

*kasabaya iplik alırlardı çoğu yapağı **kendileri** yaparlardı.* (I-15,20)

*şindi gene **kendimize** aklımız yetmiye.* (II-30,28)

2.2.2.3.6. Zamirlerde Tamlama

benim mekânım (I-3,31)

sizin türkÇeniS (II-28,17)

senin sayan (I-10,1)

onların arkasına. (I-6,14)

onun kıremeSını (III-45,33)

buranın evliyalıkları. (I-7,46)

bizim nüfusumuz (I-16,8)

Zamirlerle yapılan tamlamalarda, bazan tamlanan kelime iyelik eki almayabilmektedir.

*şindi burda **bizim bütün maalle** yetmiş aile diyelim ama bu aileyi böldüler üçe.* (I-10,18)

*hatta **benim arkadaşlar** var.* (I-14,14)

***bizim balkanda** ıssıce vār bi köv geliyeriz, gidiyeriz. onnār başka Türlü konuşuyo.* (I-4,11)

2.2.2.4. ZARFLAR

“Zarflar fiillerden, sıfatlardan, sıfat-fiillerden ve zarf niteliğindeki sözlerden önce gelerek onları zaman, yer, yön, nitelik, durum azlık-çokluk bildirme, pekiştirme ve sorma gibi çeşitli yönlerden etkileyip değiştirerek anlamlarını daha belirgin duruma getiren sözlerdir.” (Korkmaz 2003: 451).

2.2.2.4.1. Yer-Yön Zarfları

*te buraya **aşaa** iniyosun.* (I-4,64)

*üÇ tene de bēle genişTen çocuk burayı **yuKarı** küfür eTTilē...* (I-4,65)

*biS deve yapārdık, iki kiŞi **iÇeri** giridin ekseri.* (III-42,20)

*ben diyördüm istiyördüm izin çıkayım **dışarı.*** (I-12,16)

2.2.2.4.2.Zaman Zarfları

“Bunlar zarf olarak kullanılan çeşitli zaman isimleridir.” (Ergin 2000: 260).

*meselâ bi komŞumuz **öldüneyin** cenāze şey kuranı kerim daıttılar.* (III-41,12)

***ondan sörâcıma** kıymayı buzlukTan çıkarıyım.* (III-49,20)

*bunu **tez** yaPTım, **dún** yaPTım **bugün** yendi.* (III-44,18)

*yemēmiz **öylenin** tauklu çōrba verilir.* (II-31,22)

***ārıkın** öyle şeyler yapamıyâS, dokunıya.* (II-30,83)

***şimdi** bu modern çağı yaşıyör genelde balkan köyleri.* (I-15,53)

2.2.2.4.3.Niteleme ve Durum Zarfları

Hâl ve tavır ifade eden zarflardır.

*bu köy demiş ottuz dokuz olsun kırk olmasın. **akkete** olmuyor.* (I-7,48)

***ayrıyetten** kıremaSını yapıyosun.* (III-34,18)

*böyle iki üç gün bu **böyle** sürüyo.* (I-24,21)

***şöyle** kesiyo parçacık ekmeğın üstüne dilimin üstüne koyuyo.* (I-10,21)

*enes taraflarında yaşlılar yirmi üç mübadillerinden yaşlılar pomakçayı **iyi** konuşuyorlar.* (I-15,8)

*sonra ne bileyim çok **güzel** büyüttürüyoruz.* (I-11,13)

*isímları deiŞmiŞTir, **zorla** haÇ çekTirilmiŞTir, yaPTırılmiŞTir bunnara.* (III-37,179)

2.2.2.4.4.Azlık-Çokluk Zarfları

Azlık-çokluk ifade eden; miktar ve derece bildiren zarflardır.

*delik yapacan o zaman **biraz** kaynasın.* (I-9,5)

*bēyle çok **az** koyarız o azır amuru, çok azcık abiye vereyim belki berāber yisinler onlar.* (I-10,25)

*altın bile yokTu gelinlere ama şimdi erkes altın, bazıları **çok** istiyorlar bir de adana burma.* (I-13,7)

*biSdā börekler şáylár var ama túrkiyádákí gózlámáyí sacın úzárindá o **PeK** yaPılmaS, seyrek yaParlar.* (III-40,12)

Aşağıdaki cümlede “**pak**” kelimesi “**tam**” anlamına gelecek şekilde kullanılmıştır.

*ó zaman **pak** dörT gün dörT akşam dörT gün dörT akŞam durduk isTanböldá.* (I-18,16)

2.2.2.4.5. Görev Değiştirici Eklerle Zarf Yapımı

2.2.2.4.5.1. Zarf-Fiil Ekleri ile Zarf Yapımı (bk. 2.2.1.2.1.1.1.3.)

2.2.2.4.5.1.1. Asıl Zarf-Fiil Ekleri (bk. 2.2.1.2.1.1.1.3.1.)

*sōrā sāyāya **ban-a ban-a** kaşu yayıysın onu.* (III-49,33)

*bíS iŞTe birkaÇ şanSlı diyelim bu góráví burda canımızı diŞimizá **taK-arak** tabíriylá böyle bi yará kadar geldik.* (III-37,260)

*kazı **Pişir-ip** suyunu süzerim.* (II-30,38)

*sanki o **kabar-ınca** bán deyem kalın olıya biraS yufkaları bölē **kabar-ınca**.* (III-44,24)

*nefeS **ala-madan** bi daKKa yaŞámadı, kucāmıSda rāmeTli oldu.* (III-40,54)

***al-īrkán** dedi -eve alıyosun da evde kurtulacak mı?- dedi yunannı.* (I-4,63)

2.2.2.4.5.1.2. Birleşik Zarf-Fiil Ekleri (bk. 2.2.1.2.1.1.1.3.2.)

eşeledikÇe karıştırdıkÇa meseleyi akla geliyá bāzı şeylēr. (III-42,8)

benzerlikler de çok ana hatlarda ama içini doldurmaya **başla-dunuzda** çok büyük farklılıklar var. (I-16,151)

bulamıy, o türkÇeyi bilemiyi güzál benim ölüm yunanca **oku-duuna** ep. (I-4,20)

öyle dedi ki kadın bambaŞKa oldum yāñ eskileri **hatırla-du iÇin**. (II-33,18)

o yemek **ol-duu gibi** duruyo, onlar da yok. (I-7,56)

ben **salın-dıktan sōră**, askerden **gel-dikten sōră** kıbrıs olayları harekatı oldu. (I-12,23)

buraya **gel-mezden önce** keçili köyü vardı. (I-22,5)

onu da atıysın bōle tuzluysun patatəsi **iste-diin kadan**. (III-49,30)

unu **kavur-duum vaKiT** çeKiým onu biraS kenara. (III-45,37)

meselā onu bi tePSiyi **yap-tın mı**, yedi sákıS kiŞi **otur-du mu** başına, yanına da bi ayran **al-dılar mı** iki ayran ePSi doyuyollar. (III-38,17)

yári eliylá **koy-muŞ gibi** harita úzárindán teSPiT ediyor fakaT Çok sōnă geÇTii iÇin tarlanın eTrafını bōyle Şeyler aaÇlar sarmıŞ. (III-37,332)

son **kapa-cağım zaman** ocaı bi yimirtanın sarısını karıŞtırıyorum ve kızarttırdım yağdan bir iki kaŞık aTıyorum yine içerisine. (III-34,23)

ben de bakTım, **Tan-ır gibi** oldum. (I-17,200)

onu diziyo, bi şey sürmeden pişiy o fırında bēyle turuncu bi renk **al-ana kadar**. (I-11,62)

alaya **gid-incáyá kadar eP** iÇár yár milláT. (III-39,28)

2.2.2.4.5.2. Çekim Ekleri İle Zarf Yapımı

2.2.2.4.5.2.1. Hal Eklerinin Zarf Yapması

belki biraz sōrădan **sabā+lin** kalktıkları zaman olduđu gibi tası bulmuşlar. (I-6,23)

yaz+ın yaylaya çıkarlar, **kıŞ+ın** köye gelirler (I-16,211)

*devam ediyor, youruyosun onu sabālin **erken+den**.* (I-20,40)

*çok güzāldī **aslin+da** çok güzāl bir şeydi.* (I-23,13)

*hep geliyolar **dolaşma+ya, bayram alma+ya**.* (I-10,14)

*tePSiyi **iyi+ce** yālıyoruz.* (I-5,8)

2.2.2.4.5.2.2. Bildirme Ekinin Zarf Yapması

*benim dāmādım bi de kuran kursu veriyor gökÇeler köyünde ama **yedi sene+dir** burda āmet metede görev imamlık yapıyo.* (I-20,4)

2.2.2.5. EDATLAR

“Yalnız başlarına anlamları olmayan, ad ve ad soylu kelime ve kelime gruplarından sonra gelerek anlam bakımından bunlarla sıkı sıkıya bağlı bulunan, gramer bakımından onlara hâkim olan ve eklendikleri kelimeler ile cümlelerin öteki kelimeleri arasında çeşitli anlam ilişkileri kuran görevli sözlerdir.” (Korkmaz 2003: 1052).

2.2.2.5.1. Ünlem Edatları

2.2.2.5.1.1. Ünlemler

2.2.2.5.1.1.1. Ünleme Edatları

*pek bilmám oralarnı **ba** kızım.* (I-4,4)

*ep bildiimiz yemekler, aynı aynı **be** kızım.* (III-49,25)

*siz nası dıysınıS onu **be**?* (III-49,28)

*geliyám **ba** geliyám elesbiTi şışiriyem* (III-41,94)

*e şindi gidāmiyık, óylá **bá** kızan.* (III-46,33)

*farkına vardıktan sōrā dedim gızan demeyin **yav**...* (I-17,8)

*bir iki anTalya e kepirTePe **yav**.* (III-37,295)

yav niye çıKarmıyoSun bu kırmıSı şeyi (III-39,9)

yav başKa böyle şey olunca insanın aklına da gelmeye, akla gelmeye. (III-42,7)

2.2.2.5.1.1.2. Seslenme Edatları

Birinci ağız bölgesinde (**Kuzey**) “**bre**” kelimesi erkekler için; “**mari**” kelimesi ise bayanlar için seslenme edatı olarak kullanılmaktadır. Bu ifadelerin günlük konuşma dilinde sık bir şekilde tercih edildiğini söylemek mümkündür.

2.2.2.5.1.1.3. Sorma Edatları

ceviz içi demek anladın mı? (I-9,10)

ha şindî hani dolaphanda şimdi bizim hani dölaphanda şimdi bizim hana nası diyoruz belediye. (I-18,1)

2.2.2.5.1.1.4. Gösterme Edatları

bak şimdi şahine giderken şahine varmadan çok az bi kilometre kendavros yazıyo, oracık işte. (I-11,8)

te sebaaTTin işTe şeyim benim beyım yâ. (II-30,16)

2.2.2.5.1.1.5. Cevap Edatları

ya ya kuşai sarardılar, kırmızı kuşak sarılırdı, onları dikedik. (I-8,32)

aaa evet öle yabancı olsanız gelmeSdiniz zātën yâ. (II-30,4)

onnar hayır o kövün konuşması başka işTe. (I-4,13)

eee ó zamanlar tabi yo yo yō sevgiylen oldu bēyle. (I-7,28)

2.2.2.5.2. Bağlama Edatları

2.2.2.5.2.1. Sıralama Edatları

o zāman bunların türkiyeyle ilişkileri iyidi. (I-12,9)

bıldır geçen senenin belki tarımla belki mahsulatla alākāsı olabilir ama geçen sene olduğu anlaşıyor. (I-16,73)

yaka ıla ova arasında (I-16,150)

dizdikTen sōrā tekrar tereyālan bol bol geçiriyosun ve Çok güzāl börek oluyo, çıTır çıTır. (I-23,53)

komşulara da dattılıyo. (I-24,6)

iyi ki geldiniz de vereyim. (I-10,26)

2.2.2.5.2.2. Denkleştirme Edatları

altına noru veyahut da kavurmayı yapar. (I-15,39)

ondan sōrā ölen namazına veya ikindi namazına müteakip oluyo cenazeler. (I-16,273)

aylalarda filan neyse yahut da bornova tepede nasıdır izmirde? (I-15,57)

2.2.2.5.2.3. Karşılaştırma Edatları

kelimelerin yüzde ellisinden fazlası ya türkÇedir ya osmanlıcadır ya da silavcadır. (I-16,83)

hem ceryan koydular elantirik hem yol açdılar. (I-1,23)

zāten şeyde em trtde em tek rumeli bizzati berāber gittik, çıktık. (I-6,1)

ārefe günü bizde em ārefe günü olarak bilinir em de nāmaz günü olarak bilinir. (I-16,235)

batı tırakyadaki müslüman türk kimliği em dīni açıdan em dil açıdan em kültür açıdan hem de ırk açıdan bir bütünlük arz etmektedir. (I-16,35)

ne aygaz vardı ne bi şey vardı. (I-1,20)

bizim köyde ne kırız ne sıkıntı. (I-7,62)

o zaman ne kitap ne yazı ne bi şey, insanlar anlaşsın diye. (I-15,11)

yemekler tarlada ne çıkarsa **ama** fasul **ama** domates **ama** biber ağustosda olurdu her şey. (I-1,22)

ama zengin **ama** fakir herkes aynıydı. (I-23,18)

şimdi üç yol üç **ister** türkiyeye gidin **iSter** yunanisTana gidin **iSter** bulgarisTana gidin. (I-17,30)

anı okuyordu **anı** rumca bitirdi **anı** okul bitirdi. (I-18,7)

belki duymuşsun **belki** duymamışsın. (I-18,21)

2.2.2.5.4. Cümle Başı Edatları

mademki dille ilgili çalışmanız var bilmiyom belki mustafa da söyleyecektir iskeÇe hangi dili konuşur? (III-37,2)

sen **mādem** burdaydın ne zāman geldin sen burāya? (III-43,16)

çün osmannı dönüŞ iÇin böyle ÇoK yará kuvvāT birakıyomuŞ. (III-37,337)

ÇünKü burda dōmuŞun, burda büyümuŞun. (III-45,51)

gerçi biS burdaydık, çalışıyorduk, temizlik yapıyorduk. (III-36,16)

sanki hiç dokunulmamış. (I-6,24)

halbusa berāber yemişler. (I-6,24)

nitekim balkanlardaki türk müslüman, müslüman eşittir. (I-16,37)

ama bız okuyamadık. (I-4,105)

ama ne yapācān tutulmuş. (I-4,69)

ama bizim köyden emirliden gitme. (I-4,45)

ama gençken ben de tutamadım çocuklār küÇük büütürkān. (I-4,43)

ama yāni misāfire yāni can fedā. (I-7,15)

āma bizim köyün adı pāşevik. (I-8,13)

ama tencèrede yapılyo. (I-9,8)

ama çok eskî bi kitabı var mı ketenliğin diye bilmiyorum. (I-11,6)

ama götürdüler çocuklar, gençler yāni, böyle. (I-11,80)

āma eP bi şey yok senin bi şey yok işallah. (I-18,32)

ama siz bilmiyorsunuz çevirmesiniS o zāman. (I-21,12)

ama çairdık galba o zāman sizi bá. (II-32,19)

2.2.2.5.5. Son Çekim Edatları

sor te türkÇe konuştuum gibi er köyün. (I-4,9)

pirincini aşıyoruz pilav gibi. (I-5,14)

em yatır em küçük cāmi, küçük mescit gibi. (I-6,30)

geliyollar mıSafirler iKrām eTmek için tatlı yaPıyörüz. (I-20,32)

onun için dalmadım böyle şeylere, hiÇbirinin arkasında koşmadım. (I-8,23)

o ikinci dünya savaşına kadar o cāmide karacaahmet cāmide kalıyormuş. (I-6,25)

ona göre bi māni okuyo. (III-41,26)

İskeçe ili ağızlarında kalıplaşmış bir şekilde görülen ve karakteristik olarak bütün ağız bölgelerinde tespit edilen "**demek**" kelimesi, Türkiye Türkçesi'nden farklı bir kullanımla karşımıza çıkmaktadır. Aşağıdaki cümlelerde "**demek**" kelimesi anlamı pekiştirme ve daha açık hâle getirme görevini üstlenmiştir.

ekmek de yapıyörüz, pide de yapıyörüz her şey demek nası türkiyede, burda da éyle. (I-10,11)

o zaman koyuyoruz demek kaşıkla. (I-9,13)

*o zaman içi koyuyoruS, ceviz içi **demek** anladın mı? (I-9,10)*

*bêle bir sopacık var bêle yapıyolar **demek** karıştırıyor, döküyolar sōră. (I-9,7)*

*kazannan özel köyde **demek** bu vār düünlerde. (II-29,7)*

*ilkokul e ö zâman yokTu okumak **demek**. (II-30,27)*

*o zâman yokTu petragazlâr falan öyle şeyler gaz ocaamız **demek** petragaz. (II-30,46)*

*suvanı sōră domaTiSi sōră **demek** ne koyacan koyuyosun. (III-46,1)*

*kıSanlar çıkıyo el öPmeye. görüSüySün **demák** öylá. (III-46,21)*

*ēlence biTiy ama **dámáK** türkiyáda daa Çok. (III-46,24)*

*aa **támak** çok güzál şimdi okumak. (I-18,6)*

*aynı türküz **demek** ama onnar gidiyeriz geliyeriz öyle konuşıylı. (I-4,98)*

Türkiye Türkçesi'nden farklı olarak "**niçin**" kelimesi, bazı cümlelerde bağlayıcı bir unsur olarak karşımıza çıkmaktadır. Bu cümlelerde "**niçin**" kelimesi "**için**" kelimesinin anlamını üstlenmekte ve cümlelere "sebep-sonuç" anlamı katmaktadır.

*benim kızlar epsi istiyor ben yapāyım yufkaları **niçin** yımrta da köyuyorum bir tane. (I-9,2)*

*ben iç okūmadım **nêçin** sen küçüksün anı eee məcırlık vardı. (I-18,18)*

*onun için **niçin** burda durmadık gittik küye. (I-18,22)*

2.2.2.6. FİİLLER

2.2.2.6.1. Fiillerde Zaman (bk. 2.2.1.1.2.1.1.)

2.2.2.6.2. Fiillerde Kip (bk. 2.2.1.1.2.1.2.)

2.2.2.6.3. Fiillerde Çatı (bk. 2.2.1.2.1.1.2.)

2.2.2.6.4. Fiillerde Olumsuzluk

Fiillerde olumsuzluk **-mA-** eki ile yapılmaktadır.

*vallā bān dā pek **bilmām** oralarını ba kızım.* (I-4,4)

*baklava, kadayıf öyle şey ama ben Pek tatlı **beceremiyom**.* (I-2,8)

*bazı kelimelerini **anlıyamıyoz** işTe.* (I-4,25)

*şini belki sen **anlamasın** da kesik dediin.* (II-30,63)

*ordan şimdi buraya çok sene **gelmediler**.* (I-4,50)

2.2.2.6.5. Birleşik Fiiller

2.2.2.6.5.1. İSİM+FİİL Yapısında Olanlar

2.2.2.6.5.1.1. İSİM + eT-

*üÇ tene de bēle genişTen çocuk burayı yuKarı **küfür eTTilē** türKlere o karışTırmalıkTa.* (I-4,65)

*cāmilere **yardım ediyor** okullara.* (I-6,39)

***ikram ediliyor** onlardan.* (I-7,6)

***kabul etmemişler**, şahine gitmişler.* (I-7,44)

***misafirperver etmişler** onları.* (I-7,53)

*bak şimdi sen onu yapabilirsin, **tārīf edeyim**.* (I-11,59)

*mesela o zāmanlarda doan bebeı bēylē bulgarlar **vaftiz eder**.* (I-11,85)

*caillik önlar da **devām ettirmişler**.* (I-11,86)

*bulgarlar zāten **göç etmiş** oraya.* (I-14,2)

*her iki azınlığın da em dīni em eitim açısından özerkliğini de **teyid ediyordu**.* (I-16,31)

bir bütünlük arz etmektedir. (I-16,37)

dur şindi gelecek aklıma merak etme. (I-22,3)

bugúná bugún, hālā büyük iskándárın torunları diye bunnar hālā bunu lanSe ederler.
(III-37,183)

okulunda veyaut Ta Çekmecende bir tırKÇa kitap bulunduu görevdán azledildin. (III-37,256)

Türkiye Türkçesi'ndeki "**devam et-**" birleşik fiili, bir örnekte "**devam git-**" şeklinde tespit edilmiştir.

pilaF ama sāt üÇe kadar devam gidiyor. (I-20,17)

2.2.2.6.5.1.2. İSİM + ol-

bulgaristandan göç olanlardan öğrenilmiş. (I-14,21)

şimdi bölē şeylērde çok duraklıyâm ben, turak oluyâm. (III-41,18)

2.2.2.6.5.1.3. İSİM + kıl-

su verin, abdest alın, namaz kılın. (I-6,8)

2.2.2.6.5.2. FİİL+FİİL Yapısında Olanlar (Tasvirî Fiiller)

2.2.2.6.5.2.1. Yeterlilik Fiili

Bir esas fiilin -(y)A zarf-fiil biçimi üzerine bil- yardımcı fiilinin getirilmesi ile kurulur (Korkmaz 2003: 151).

yaz-abil-îrsín bá kızım yaz. (I-4,97)

ben de olsa güzál türkÇemiz ani türkiyâ dili yok anlı-yamı-yoz. (I-4,24)

kitabı olē Çevir-emi-yöz. (I-4,24)

ondan sōnă da gid-eme-dim işTe. (I-4,75)

*o ānı **unut-amı-yom**, o güzel bir şey. (I-7,41)*

*bin iki bin yuro çocuk **topla-yabil-ir** para. (I-11,40)*

*pek öyle bi şey **yakālā-yama-dım** ben. (I-16,100)*

*ala bān baş yūs eyro **ver-eme-m**. (III-43,23)*

2.2.2.6.5.2.2. Tezlik Fiili

“(y)I / -(y)U zarf-fiil eki almış bir esas fiilin, ver- yardımcı fiili ile birleşmesinden oluşmuştur.” (Korkmaz 2003: 152).

*ordan **aTla-yiver-miŞ** gelmiŞ bize. (I-17,52)*

*gáná gúvá KaPısında da TeKrar gálını teS **ver-ivermi-y-ler** gúváyá. (III-40,50)*

2.2.2.6.5.3. Deyim Hâlindeki Birleşik Fiiller

“Bu gruptaki birleşik fiiller, ad ya da ad soylu bir veya birden çok kelimenin, belirli şekil bilgisi kalıpları içinde, bir esas fiil ile birleşerek anlam kayma ve kalıplaşmasına uğramasından oluşmuştur.” (Korkmaz 2003: 153).

***emekliye çıkTılar** işTe de **gözüm ālmadı** çıkāyım annesíná, fetiye alam yāşlı. (I-4,93)*

*bu köy demiş **ottuz dokuz olsun kırk olmasın**. (I-7,48)*

*onlar bir de demişler ki -bu köy hiçbir zaman **zeval görmesin**- (I-7,60)*

***vasiyet bırakmışlar** yāni abi kardeş. (I-7,59)*

*hiçbirinin **arkasında koşmadım**. (I-8,22)*

*sōrā tekrar buraya dönen bir aile **ele alcak** olursak burda da farklı bir bir türkçe, farklı bir lehçe kullanılıyor. (I-16,53)*

*şimdi şunu da **göz ardı etmemek** lāzım. (I-16,75)*

*ketenlik son irmi ilda büyük bi **atak yapTı**. (I-16,133)*

ondan sōrā lezzetine doyum olmāz. (I-5,11)

iÇ burnu kanamadı. (II-32,12)

ââ kan kuSmuS ama demiyor da kızılık suyu oŞaftı iÇTim deye bir deyim var tırKÇádá, ordan kaynaklanıyo. (III-37,217)

unuTTum şindi durdu kafam. (III-41,96)

beş yüS evro, vay gör gör aklım kaydı. (III-43,21)

2.2.2.7. İKİLEMELER

Metinlerde ikilemelerin sıklıkla kullanıldığı görülmüştür. İkilemeler isim, sıfat ve zarf oluşturmıştır.

hani onlardan yaptırdım ya dört beŞ tâne dükān... (I-3,30)

bir gör yazmaları pullu pullu. (I-14,16)

béle sürü sürü gelip geçiyorlar. (I-10,15)

şeker meker yok. (I-10,24)

bütūn o anneler diğer köyde veriyo çünkü soyka sadaka için. (I-11,31)

kaşık kaşık yerlēr. sıcak sıcak çok güzeldir. (I-14,27)

aşaa yukarı éyle. (I-15,7)

giyim kuşam da çok yakın zamana kadar hatta bile bayanların giyimleri kendi elleriyle yaparlardı. (I-15,13)

yeme içme aynıdır orda meŞhur. (I-15,26)

kulubásını yaPar, yavāş yavāş evini yaPar. (I-15,61)

ceza vuruşu yeni yeni giriyo. (I-16,65)

köyün selāmeti için zekāt için fakir fukārānın doyurulması için. (I-16,116)

açık saçık giyer bilmem ne ama evlendii zaman teseTTüre girer. (I-16,189)

*bana böyle **Ters Ters** bakıyo. (I-16,200)*

*işTe ne gelsin ki böyle **acele acele** insanın aklına gelmiyo da. (I-17,10)*

*hangí saatta gidilirse evden tekbirlerlen alınıyor **birer birer**. (I-19,23)*

***Simli Simli** kumaŞTan bõle dikiliyodu elbise. (I-23,3)*

*ondan sōră keSiyōruz tereyayı **bol bol**. (I-23,32)*

***fokur fokur** böyle kaynıyo. (I-23,36)*

***ince ince** kavurmayı böyle dōşüyoruz. (I-23,44)*

*Çok güzâl börek oluyo, **çıTır çıTır**. (I-23,54)*

*sōră onu bõle yuvarlak **PārÇa PārÇa** āllere geTiriP... (II-26,11)*

***óbák óbák, kúmá kúmá** yárláŞTirílmíŞlár. (III-37,123)*

*o zaman tepsiye koyārsın **kat kat** onu. (III-47,10)*

2.3. SÖZ DİZİMİ ÖZELLİKLERİ

2.3.1. YÜKLEMİN TÜRÜNE VE ANLAMINA GÖRE CÜMLELER

2.3.1.1. Fiil Cümlesi

Yüklemi çekimli bir fiil olan cümlelerdir.

2.3.1.1.1. Olumlu Fiil Cümlesi

*şimdi bin dokus yüs saksán birdá ne zaman papadiriyo **çıkTı**, ó zaman müslümannarın çocuklarını **serbes bırakTı** okullara doraya. (I-4,103)*

*yenge dedim, **küfür ediyollā**, **kaÇalım dedim**. (I-4,67)*

*şimdi bırakmam orucumu, tutuyom, filTremizi **veririz**. (I-4,44)*

*orda köy onları anmak için onları o zaman rüyada görmüşler, onları hatırlatmak için birer yatır **yapmışlar**. (I-6,28)*

*astaları ziyaret edioruz, bayramlarda mezarları **ziyâret edioruz**. (I-7,9)*

*askerden geldikten sörâ kıbrıs olayları harekatı **oldu**. (I-12,24)*

*bırakıyalar onu bi gün ó oluyo, o kendiliinden **mayalanıya**. (II-27,3)*

*bizim başKanımıza subaya yıldız **verdilár**. (II-32,12)*

*bu şimdi daa çok aní ólúlárá maalecii emen **çarıylar**. (III-41,4)*

*çuvala saman **doldurulaşdı**. (III-42,24)*

*ōle bol olmasın, biraS kıymalı olsun, tatlı **olsun**. (III-49,21)*

Olumlu fiil cümlelerinde, "**F-dIK+iyelik var**" şeklindeki yapılara da rastlanmıştır.

Bu yapının soru edatı "**mI**" ile kullanılmış örnekleri de mevcuttur.

*selāniğa **gittiim var**. (I-4,78)*

geÇtiim var ama anı orası da karışık. (I-4,7)

*sēksen mi seksenden de **yaptum vār**, doksan bılá **yaPTum vār** bi tePSiyá. (III-44,28)*

*nası karadenizde bilmiyim **gittiniz var mı**? (I-15,57)*

*hasan ağa bāçe **duyduğun var mı** izmirde? (I-3,30)*

*atatürkün evíná **gittiin var mı** senin? (I-4,81)*

2.3.1.1.2. Olumsuz Fiil Cümlesi

2.3.1.1.2.1. -mA- İle Yapılanlar

*ve gerçekten de o seneden beri alman geçti, ikinci dünya savaşı iÇ savaş oldu, bu köy kötülük **görmedi**. (I-6,37)*

*şindi ben ö zamana kadar türk kâvesi diye **bilmiyördüm**. (I-12,5)*

*bán bayramnık taThı **ālmam**. (III-43,4)*

*Tam kebar tırKÇayı **konuŞamâyım**. (III-45,11)*

*düğünler bizim önceden kına gēcesi burda **olmazdı**. (II-27,14)*

2.3.1.1.2.2. "F-dIK+iyelik yok" Şeklinde Yapılanlar

***gezdiim yok**. (I-4,6)*

*kılkis ya **gittiim yok** ama duydum. (I-4,78)*

*epsine **gittim yok**. (I-15,63)*

*belki de gördüün vardır bilmiyem ama **gördüün var mı yok mu**? (II-27,8)*

*bizim büyüdüümüz gibi siz rüyāda **gördüünüz yok**, ōle. (III-49,3)*

Bu yapı “-dUG+ iyelik yoK” biçiminde EAT döneminde de kullanılmaktadır (Gülsevin 1997: 86).

2.3.1.2. İsim Cümlesi

2.3.1.2.1. Olumlu İsim Cümlesi

Komşulara gidilir, hediyeleşme var. (I-4,39)

*ben önceden **nikāhlıydım**, nikāhladılar beni, **ēyleydi** işte o zamanlar.* (I-7,32)

azcık kaba işi var, bir de ince işi var. (I-8,28)

*bulgaristanna aşaa yukarı yetmiş iki kilometre sınırı **vardır**.* (I-16,2)

*ben iç okūmadım neçin sen küçüksün anı eee məcırlık **vardı**.* (I-18,18)

*ben buralıyım ben gene **kırköyündenim**.* (II-30,15)

*kırk altı sánádán bári dá **evliyim**.* (III-45,53)

2.3.1.2.2. Olumsuz İsim Cümlesi

*o yemek oldu gibi duruyo, onlar da **yok**.* (I-7,57)

*iletişim yok, televizyon yok, radyo yok bi şey **yok**.* (I-15,12)

*bız balkanda babam kuvveti **yok**.* (I-4,106)

*yaa **diil** yalnız bizim köyde.* (I-8,4)

*kökeni türkÇedir, pómakça **deil**.* (I-15,36)

*sādece paTlıcanı yapıyo, Tencerede bōle, Tencere yemei fırın **deil**.* (III-34,4)

*şindi köy **diil** şeir.* (III-36,22)

bōlē şişmá gelínnik diildi. (III-38,76)

***ne** aygaz vardı **ne** bi şey vardı.* (I-1,20)

*bizim köyde **ne** kırız **ne** sıkıntı.* (I-7,62)

*o zaman **ne** kitap **ne** yazı **ne** bi şey, insanlar anlaşsin diye.* (I-15,11)

2.3.2. SORU CÜMLESİ

*çok güzel iç **gördün mü** hatim merasimi nasıl? (I-11,25)*

*eee sōră gara goyunu **görmedin mi**? (I-17,3)*

*bilmiyorum patātēs börei **yapılıyo mu** sizin orada? (I-24,27)*

*fırın gibi duruyu ama odunnu **annadın mı**? (III-49,37)*

*istemiyim yavrum ben **tuttun mu** ablaya? (II-29,10)*

*yirmi yirmi bej sene **mi** oldu **ne**? (I-4,53)*

*senin sayan **var mı**? (I-10,1)*

*o gózlámá yaParsınıS siS **dime**? (III-40,12)*

*üniversTede **demi**? (I-4,108)*

*bıldır **ne demek**? (I-16,68)*

*olmasın bizim köyümüz turgutlardan bi **ParÇa**? (I-17,69)*

2.3.3.YÜKLEMİN YERİNE GÖRE CÜMLELER

2.3.3.1. Kurallı Cümle

2.3.3.1.1. Kurallı Fiil Cümlesi

*bāzıları seviyo, gırep koyuyo, bazısı saÇını **yaPTırıyo**. (I-4,33)*

*bir ayırlı kul ölmüş, emen onunla berāber kılıç mezarlığa **gitmiş**. (I-6,35)*

*astaları ziyaret edioruz, bayramlarda mezarları **ziyāret edioruz**. (I-7,9)*

*ikî kız evli var, üç torun var, dördüncü torun **geliyor**. (I-7,27)*

2.3.3.1.2. Kurallı İsim Cümlesi

*yemeklēr de **aynıdı**. (I-4,37)*

*köy ep **bereketlidir**.* (I-6,38)

*ÇoK incá makbulú **deildir**.* (III-38,27)

2.3.3.2. Devrik Cümle

Yüklemin cümlemin başında ya da ortasında kullanılmasıyla oluşturulan devrik cümle yapıları İskeçe ili ağızları için karakteristik bir özelliktir. Hem devrik fiil cümlesi hem de devrik isim cümlesi şeklinde örnekleri görülmektedir.

2.3.3.2.1. Devrik Fiil Cümlesi

*bizim yakada bazıları yapıyo, bazıları **yapmıyo** salonda.* (I-4,35)

*elbet onlar sohbele katılmış, sohbetler yapmış, millet çok **sevmiş** onları.* (I-6,20)

*bütün gün gelin kapının önündeydi, bekliyodu, **karşıliyodu** insannarı.* (I-23,10)

*benim kocam **öldü** elli bir yaşında beyin kanamasında.* (I-4,42)

*öküdu, **çıkTı** öğretmen.* (I-4,90)

*daa sora **satın aldım** iki tane arsa izmire.* (I-3,14)

*hepsi **indılar** kasabaya, kimi türkiyeye.* (I-1,5)

*köyde **kaldılar** çok aS yaşlılar.* (I-1,8)

*annem babam tütün **ekiyorlardı** burda.* (I-3,8)

*burda **yaptım** askerlik yunanistanda.* (I-3,10)

*bak benim çocuklarım parasız **okuTTu** yunannı.* (I-4,104)

*bak kaç sene **çalışmış** orada.* (I-4,64)

*sonra rüyâlarına **girmiş** bi kılıç orta boyda.* (I-6,25)

*istanbulda **rasladım** dıramalı göçmenlere.* (I-15,10)

***demedilár** bízâ kiral kaçTı.* (II-32,9)

*maşına biz **diyiz** sobaya. (III-49,36)*

*anam babam **öldülár** bulgar zamanı. (III-46,9)*

2.3.3.2.2. Devrik İsim Cümlesi

*e şimdi gidámiyk, **óylá** bá kızan. (III-46,33)*

***lázım** yunanca eğitim. (I-4,91)*

*ben **on üç** yaşındaydım kıbrıs muaberesinde. (I-4,55)*

*orada **vār** aparTmannarı, yedi kat aparTmannarı. (I-4,49)*

*okuyamadı bizim zamānımızda **yokTu** o zaman Çünkü. (I-4,99)*

*on yedi sene **var** öleli. (III-49,11)*

*türkiye **ucuzdu** o zaman. (I-3,19)*

*bayā uzak o, **denize yakın** ziynelli. (I-4,6)*

*çok **misāfirperver** kövümüz. (I-7,15)*

*iş **vardı** güzel. (I-8,26)*

3. METİNLER

I. AĞIZ BÖLGESİ (KUZHEY/TÜRKÇE-POMAKÇA İKİ DİLLİ BÖLGE)

Konuşan: Binnaz SAĞIR (yaş 77)
I – 1 Derleme yeri: Koşnalar (Kottani) – Memkova (Medousa)
Konusu : Köyün tarihi - Gelenek ve görenekler

1 ben kızım köyden altmışda kaçmışım. bi bayramdan bayrama
gidērdim. anam babam vardı. köy bayā büyüktü, güzāldı. bayramlar
güzāldı. horular eee yāni ēğlence evet ēğlence olurdu. kız vardı,
çocuk bekār vārdı, buradan gidince āma yavāş yavāş köy boşaldı.
5 hepsi indılar kasabaya, kimi türkiyeye. fakir köy, tarlalar yarāmaz,
susuz, yol yoktu hiç.

yol menkövadan aşaa yokdu. yol, elāntrik yoktu. sōnadan
yavaş yavaş bütün gençler indi. okul da kapandı okul. köyde kaldılar
çok aS yaşlılar. yaşlılar da ōlünce kōy boşaldı. iki hane kaldı, iki kişi
10 ikişer karı koca iki hane köyün içinde. kırk haneli köy, neşeli, güzāl.
vakıttan benim zamanımda hep birlik vardı, berāberlik vardı.

sōna da herkes köyün içinde ne çıkarırsa tarladan yāni dışarda
çalışma yokdu. ōylā bi köydü ama sōnadan boşaldı bitti. şimdi dyört
kişi var. yāzın türkiyādān buradan gidenler köylümüz geliyorlar.
15 yāzın tādilde bir ay anca iki ay kaçıyorlar. kışın ōyle devamlı kalan
dört kişi. yemekler önceden olurdu, pılaFlar olurdu, pideler
mevlütler bayramda dāvetler olurdu. akrabāları, evlatları er şey bitdi.
yok şimdi insan yok.

ēvet şimdi kızım önceden yemekler ōcakta āteřte çırpılan. ne
20 aygaz vardı ne bi şey vardı. yemekler tarlada ne çıkarsa ama fasul
ama domates ama biber āğustosda olurdu her şey. bir vakıt yol
olmadığımız için koşnalardan menkovaya gitmek için eşeklerle
gidilirdi. sonadan hem ceryan koydular elāntrik hem yol açdılar ama
insan bitdi ōyle.

25 s  rarsan bilirs  m s  yl  rim. benim d   n  m k  z  m bir vakit
d   n yoktu. geldik k  yden bi nik  h oldu kapand  k. ne d   n ne gelin
ne bi   ey. bir vak  t   yladı. eski zaman ben altm    dan beri buraday  m.
altm    da evl  nd  k,   yledi o zaman ama sonadan buradaki inmeler
gen  ler normal d   n nik  h   da k  na gecesi de d   n   de hep aynı
30 y  ni g  z  l.

	Konu��an:	Emine Molla Ahmet (ya�� 68)
I - 2	Derleme yeri:	��ahink��y (Ehinos)
	Konusu :	Yemek tarifi

1 eTli pide yapıyoz iki yaPraklı bi yaPrak alTa. s  ra yapıyosun,
o malzemeyi Pirinci eTi kavuruyosun. bi de bir iki y  m  rta koy  yon
i  ine peyn  r   yle arman yapıyosun. koyuyosun yufkanın   st  nde. en
  ste daa bi yufka s  ra biz b  yle bak  r tePsiler var ya y  varlak
5 onlardan yapıyor. b  yle altTan Pi  iyo. s  ra b  yle gene   eviriyoz
gene   st   gene o da altTa kal  yo. o da pi  iyo   yle terey   da koyuyoz
i  ine. etli Pide emen emen aynı.

baklava, kaday  f   yle   ey ama ben Pek tatlı beceremiyom.
baklava yapıyom bi de kaday  f yapıyom. baklava biz al  yoz   yle az  r
10 paketlen. kendim a  m  yom. b  yle er yufkay   y  lıyom fır  alan,
terey  lan. er fır  ay   b  yle yalıyom. s  ra iki yufka koyuyom.   st  ne
biraz cev  z. gene iki yufkay   al  yom, gene   st  ne cev  z. en son b  yle
kesiyorum. ondan s  ra terey   b  yle kızart  yom Tavada, s  ra   st  ne
d  k  yom, fır  na at  yom.

15 Karn  yar  k imambay  ld  n   diyon? onu da kavuruyoz suvan  .
ondan s  ra koyuyorsun   eyi k  ymay  , biber, domates, maydanos.
epsini kavuruyon. s  ra patlıcan   da b  yle b  t  n soyuyosun. s  dece
ortadan kesiyosun b  yle. onu da kızart  yosun. s  ra i  ine
dolduruyosun o   eyi malzemey  . fır  na az bi   eyc  k su koyuyosun
20 i  inde Pi  iyo ep   yle. y  varlak   orbas   ben   uka az  r al  yom b  yle
Pakette.

Konuşan : **Molla Ramadan (yaş 70)**
I – 3 **Derleme yeri :** **Yassiören (Oreo)**
Konusu : **Hatıralar**

- 1 ilk etapTa gemilere gittim. yassıörende gemilere gittim. gemilere gelince dört ay durdum. mısırdan kaştım. mısıra gelinceye Kadar arabamla mısırdan yassıöreni bulamadım. buldum kireççilere inmişler. bu evi saTın almışlar. bu evler sayibi de bursada gitti.
- 5 öndan sōra bi durdum burda bir iki sene. tekrar gittim gemilere. gemiler geldikTen sōra bin dokuz yüz gene yetmiş üçte yetmiş dörte Kadar gittim geldim gemilere. önda kazanç kazandım, para kazandım. annem babam tütün ekiyorlardı burda. öndan sōra ben tekrar gittim gemiye. gemiye geldikten sōra bin dokuz yüz yetmiş
- 10 beşte askere gittim. burda yaptım askerlik yunanistanda.
asker biTinceye kadar bin dokuz yüz yetmiş yēdi evlendim. benim anım şehinli. şehinden gittim, gürücü usulüyle evlendikten sōra buraya yerleştik. bir iki sene kaldık. tekrar gitTim gemilere, gitTim geldim. daa sōra satın aldım iki tane arsa izmire. izmire satın
- 15 iki tana arsa aldım ama inşaat da yaptım. bir kızım var, bir ölan var. bi tānesi ona bi tānesi ona ama ben yerleştim.
onlar okula gidiyordu izmire, ben gēne gidip geliyordum askere şeyy gemilere gidip geliyordum. orda kazanç sālıyordum. dolar üç bin dolar para yapıyordu. türkiye ucuzdu o zaman. o zaman
- 20 geldikten sōra çucuklar okula, o okula bu okula çucuklar büyüdü. ortaokulu, liseyi bitirdiler. başladılar sā sola bakmağa. birisi gelin arıyor, birisi şey arıyo. geldik burda.
ne zaman kapanıyo türkiyede okullar, yaz tatile giriyo biz geliyoz bura tekrar vize alalım konsölluktan. bunlar birisi orda, birisi
- 25 burda. erkes işini ayrılmış, birisi ben buraya kalacām. birisi almanyada gitti. kız benim almanyada gitti, evlendi. öğlan da burda geldikten sōra izmire, burda da yufkacı dükānı açtık. îmālat yerimiz var. marketler toptan yufka dāTıyorum toptan. bi de öğlanda bir market açtım. orda yatırımda dokuz tāne kiracı var daa izmirde. hani

30 onlardan yaptırdım ya dört beş tane dükân... hasan ağa bāçe duyduğun var mı izmirde? orda karşıda benim mekânım var, dükânım var. bi de evka anayolu üzerinde mevlâna var. orda anayolun üstünde üç dört tane dükânım var, kirâcılarım var, gidip geliyor burda. işyerimiz var, raatımız güzel geçinip gidiyoz.

	Konuşan:	Mürvet Kara (Yaş:55)
I – 4	Derleme yeri :	Emirler (Evmiro)
	Konusu :	Sohbet

1 on üç āneyíz. bizden aşaa inannı var, öksüzlü var, bekëövası var, göynüklü var, ziynelli taraş ordan aşaa köyler var. ziynellide var ama karışık yunannınarla. var ziynellide var türk. vallâ bán dá pek bilmám oralarnı ba kızım. bán dá balkandan inmáyım. orıya evlendim, emirlidením bán. orıya evlendim ama pek bilmiyom ova köylerni. gezdiiim yok. bayâ uzak o, denize yakın ziynelli. geÇtiim var ama anı orası da karışık. hırístıyan var. türklârdán bizim ne kadan vâdır bilemem.

10 sor te türkÇe konuştuum gibi er köyün. noulluda yok, bizim dá geliyom gidiyom. ááá bán emirlidením, öyle konuşuyom ama aşaa ovada başka türlü başka bi dil. bizim balkanda ıssıce vār bi köv geliyeriz, gidiyeriz. onnār başka Türlü konuşuyo. ıssıce, keçilli başka konuşur. aşaa maalle ya geliyeríz gidiyeríz, öle. onnar hayır o kövün konuşması başka işTe. türkÇe ama konuşması, dili başka. 15 keçilli ó da onnar başka konuşıyı ama nası konuşıyı geliyim ya başka türlü. bíz yom konuşı geliyom gidiyom bízda. bízda yok.

20 ben zātān bak benim ölüm bak üniverSiTe okudu burada. paTrada okudu, bitirdi. anaokulu öğretmenini çıkTı ama iş yok. şimdi aldı yakında bi sene oluyá geldi paTradan. dokkuS sene durdu orada, anaokulu öğretmenini ama iş yok. bulamıyı, o türkÇeyi bilemiyi güzál benim ölüm yunanca okuduuna ep. burada da yunan okulunda bi arkadaşşı var, kitaP yazıyı. ālā türkÇe çeviremiyollār.

bi türkÇe bilene diyo demek ki ama yerleri vâmiş onnarın da. kitabı
ölë Çeviremiyöz. ben de olsa gúzál türkÇemiz ani türkiyá dili yok
25 anlıyamıyoz. bazı kelimelerini anlıyamıyoz işTe. gúzál türkÇe anı
temíz türkÇemiz yok ya. anlıyamıyöz bāzı kelimeleri ama çocuum
gene içTen anlamıyo büyük ölüm.

á düünlērde kına geceleri oluya. kına geceleri telli belik
gírepler konuyo. yakında düün oldu bekkövasında, òlē oluya. telli
30 belik gírep belikler burayı bölē uzun genç kızlar yapıyo. eski ādet
eskiden òleymiş. şimdi yeni model genç kızlar sizin gibi kafalarını
yapTırır filan. bazı şimdi ovada eski ādetlere dönüyollā gene, eski
ādetlere. bāzıları seviyo, gírep koyuyo, bazısı saÇını yaPTırıyo.
ben ben düünüm salonda oldu, salonda. yok ben yapmadım, bazı
35 ovada yapıyollar. bizim yakada bazıları yapıyo, bazıları yapmıyo
salonda. bizim sosyete anı moda eski model yokTu şimdiki gibi.

yemeklēr de aynídı. tatlı baklaFa, kadayıf, tulumba tatlısı,
kadayıf evde yapār. baklaFa evde yaPılır, ayní. Komşulara gidilir,
hediyeleşme var. kurban Kesilir gūrbān bayramında. darTılır
40 gomşulara, olmiyanlara verilir. ramazanlārda işTe orucunu tutan
tutuyo, tutmayan... benim kocam öldü elli bir yaşında beyin
kanamasındañ. dokkus sene oldu. ó zamandan berí orucumu
tutuyom. ama gençken ben de tutamadım çocuklār küÇük
büütürkán. şimdi bırakmam orucumu, tutuyom, filTremizi verişiz.

izmirde var akrabalar. ama bizim köyden emirliden gitme.
kadífekalede emírliden kadífekalede. bak şimdi neşde benim
kardeşçocuklarım var ama nerede şimdi yeşilyurTTa emírlidán.
benim şimdi kardeşçocuklarım vār aparTmanları orada ama onnar
almanyada çok sene. orada vār aparTmannarı, yedi kat
50 aparTmannarı. almanyadan gidiyollār oraya. ordan şimdi burāya
çok sene gelmediler. izmirde evleri vār. bizim köyden var ama
işTe ama yeşilyurTTa remzi dayılār vār. remzi bizim köyden
gitme. yirmi yirmi beJ sene mi oldu ne? kıbrıs karıştırmalıında
giTTi.

55 ben on üç yaşıdaydım kıbrıs muaberesinde. ben Tam

buradaydım, pílatiyada. burası pílatiya. bi Tank geÇTi buradan.
bārılar kıbrısTa muarebe oluyo diyi. ondan sōnā ben
kireÇÇillērden benim annem kireÇÇillērden dayımın karısınan
geldi. burada, büyük şekercede çocu çalışırdı, burda saatın
60 yanında gene. naide abam o şimdi istanbulda o, kōrkudan kaÇTılar.
alibeyköyde ö da, bugünlere gelecek bene gezmee. alibeyköyde.
burada çalışırdı. gittik onnarı āldık taksinin içine, kaÇTık eve.
alırkán dedi -eve alıyosun da evde kurtulacak mı?- dedi yunannı.
bak kaÇ sene çalışmış orada. te buraya aşaa iniyosun. yengemde
65 saya vār, eŞarp yaŞmak. üç tene de béle genşTen çocuk burayı
yuKarı küfür eTTilē türKlere o karışTırmalıkTa. yenge dedim,
küfür ediyollā, kaÇalım dedim. o karışTırmalık on üç yaŞındayım,
atırlıyom işTe, çok gúzál atırlıyom. çok kōrku geçirdik ö zamanlār,
çok kōrkTuk. ekāliyetiz burada işTe. ama ne yapācān tutulmuş.
70 şimdi yok bi şey, şimdi iyiyiz ama te komşularımız vār bak.
yunannılālan konuşúyoz, iyi iyi ama işlēnde gene vār düşmannık
vār ama ne yapacan? burda düduk, burda büyüdük.

ben geldim türkiyeye, on sekiz yaŞındaydık, kızken.
kadıköyde teyzem var. kadıköye gittim bin dokus yüs seksen bīrdā.
75 ondan sōnā da gidemedim işTe. istiyom taftatamı deıştirmek,
kimliimi. ö zaman kimliimlen gitÇem. ben de deıştirmedim bi
türlü, bak kaÇ sene oldu.

kilkis ya gittiim yok ama duydum. selāniğa gittiim var. yok
iÇ oralarāda yok burada çok canım burası iskeÇe. ö taraflārda yok.
80 selānik oradan aşaa yok türk. bi bizim burada var bi de gümülcínā
bi de balkan şāin tarafında. atatürkün evínā gittiin var mı senin?
ben kaldım on gún selāníktā kaldım. astaneye gittim çocuk iÇin.
sōnā gezmee gittik. gittiim var selāniā ama baŞKa oradan aşaa yok.
çocuklār gezdí atina, paTra, ora. bütün şeyleri biliyā, oullarım
85 biliyā, okudulār. abā selānik şindí otoban, düz yol yaPTılār. iki
saatta varıyosun, eskidān üçTú. şimdi iki saatta selāníktāsın.

allā ziin aÇıklıı versin, okuyun. iyi bōle okumak, araŞTırmak
iyi. gezmāk çok iyi. burda vār kardeşçocuklarım okudu türkiyādā.

aşaa maalle diyoz. ceyhan burada müftülükTân aşaa evi. akrābam
90 ò. okudu, çıkTı öğretmen. ingilizce öğretmenini ama burada yapamadı.
lāzım yunanca eğitim. anı türkiyādān çıkTı. burda ablası vār, sünne
maallesindā. o gene doktor, bodrumda duruya, göz doktoru.
emekliye çıkTılar işTe de gözüm ālmadı çıkāyım annesinā, fetiye
alam yāşlı. oturdum buraya ben dā saati bekliyorum. dolsun da
95 giTÇām, ārkadaşlār vār. gözüm almadı çıkayım ora. vār akrābālār
da türkiyādā okumuş. buraya geldı yapamadılā, zor işTe. lāzım
sıtaJ göresin burada yunancadan gúzāl. yazabilīrsın bā kızım yaz.
ıssıcā köv gene aynı. kārşı bizdān āyrı. aynı türküz demek ama
onnar gidiyeriz geliyeriz öyle konuşıy. okuyamadı bizim
100 zamānımızda yokTu o zaman Çünkü. bizlērdān almazlārdı okula.
kimin parası gúcú vār kuvvālı, şimdi bin dokus yūs saksān bīrdā ne
zaman papadiriyo çıkTı, ò zāman müslümannarın çocuklarını
serbes bırakTı okullara doraya. anı parasız ücretsiz okuyabiliy
yunan okulunda da okusun epsi okumak ep aynı. bak benim
105 çocuklarım parasız okuTTu yunannı. üniversTeye giTTı. ama bız
okuyamadık. bız balkanda babam kuvveti yok. bizim köyden iki
kişi biri turgay birı irfan. o rāmetli oldu, turgay izmīrdā bi
üniversTede katelitis. üniversTede demi?

Konuşan : **Fatma Müminoğlu (yaş 53)**
I - 5 Derleme yeri : **Şahinköy (Ehinos)**
Konusu : **Yemek tarifi**

1 türkiye yemekleriyle aynıdır. yalnız bizim bir patātes böreğimiz
var. onu patātēSini soyup rendeliyoruz. pirincini ıslatıyoruz. sōrā
pirincini de iÇine döküyoruz. tuz, nāne, peynīr şimdi bir yufka o
ormānı karıştırıyoruz. o patātēsini içini rendelenmiş olarak pirincini
5 koyduk. nāneyi koyduk, tuz koyduk içine. terayā koyuyoruz biraz.
önu karıştırdıktan sōrā büyük bi tePside o aygazın üstüne ya da
sobanın üstüne pişen tepsilerden biraz air oluyor. bi yufka
koyuyoruz. şimdi önce zeytinyayı döküyoruz. tePSiyi iyice yālıyoruz.
bāyā yufka koyuyoruz. içine dizdikten sōrā tekrar yufkaylan

10 kapatıyoruz. bi tarafını pişirdikten sōrā öbür taraftan çeviriyoruz. gene ordan da pişiyō. ondan sōrā lezzetine doyum olmāz.

bizim bayramdaki yemekler aşlanmış et, ondan sōrā o pirinçli börei. o pirinçli gene börek irmi tāne yımirtayla yapıyoruz biz onu. pirincini aşıyoruz pilav gibi. biraz daa sert bırakılıyor. sōrā içine o yımirtaları döküp terayı da döküyoruz onun içine. aynı şekilde yēne yufka arasına diziyoruz. onu da bir altlı bir üst o da ēyle pişiyō. et aşlama et, pirinçli sütlü çorba...

Konuşan : Hamdi Köse (yaş 62)
Derleme yeri : Şahinköy (Ehinos)
Konusu : Evliyalara Efsanesi
(Karacaahmet ve Karacaayşe Efsanesi)

1 zāten şeyde em trtde em tek rumeli bizzati berāber gittik, çıktık. nāsıl yaşlılar söylüyor ama biz bazı bölümleri saklıyoruz. meselā angi bölümü? diyolar ... köyü. biz o köyü anmıyoruz rencide olmasınlar deye. ben televizyonlarda anmadım. dedik komşu köye

5 neden hedef gösterilmemesi bakımından.

bunlar kardeş, kız kardeş iki kardeş gitmişler ... köyüne. orada maalesef konaklamak istemişler. demişler -biz şeyiz burda müsāit deildir evlerimiz- falan su verin, abdest alın, namaz kılın -suyumuz da yok bizim çok kıt taşıyız- falan iç bi şey. velāsıl kelam onlar -

10 tamam yok ziyan biz çekiliyoruz- çıkmışlar. çünkü er kurbanda bize ayvan veriyor ne vakit kurban yapsak ... muhakkak üç dört ayvan verecek. ediye veriyorlar şimdi ö zamandan beri. belki üç yüz yıl önce şimdi onlar çıkmışlar köyün dışında. su olmayan yerde su çıkmış. abdes almışlar, namaz kılmışlar, bütün köy düşmüş onların

15 arkasına. gelin demişler biz yola çekildik şāhine gelmişler.

şāhinde emen o karacaahmet cāmisi altında bir iki ev... orda vardıkları zaman oj bej biz diyor buyur şāhin tipi. biri demiş -bize gelin- daa fakircidir. orda diyor kabul gelin em de o kadar şey

küçükmiş ev. ortada koymuşlar bēyle ayırsınlar kilim falan. tek oda,
20 tek hücreli ev... orda girmişler. elbet onlar sohbeta katılmış,
sohbetler yapmış, millet çok sevmiş onları. istemişler tutsun bi gece.
adam onları memnun etsin deye eTli pilaF yapmış. yemişler berāber.
belki biraz sōrādan sabālin kalktıkları zaman olduğu gibi taşı
bulmuşlar. sanki hiç dokunulmamış. halbusa berāber yemişler. sonra
25 rüyālarına girmiş bi kılıç orta boyda. o ikinci dünya savaşına kadar o
cāmide karacaahmet cāmide kalıyormuş. o şey bi de yemeni, patik
bırakmış karşıda. o soyka dediğimiz karacaahmet tepesi, karacaayşe
tepesi. orda köy onları anmak için onları o zaman rüyada görmüşler,
onları hatırlatmak için birer yatır yapmışlar. geçen fatihā okuyor. em
30 yatır em küçük cāmi, küçük mescit gibi.
şimdi olay bu ve insanlar inanıyor bunlar köyümüzü muafaza
ediyor, koruyor. evet bir bu. ikincisi de o kılıcı ama biraz aşırı
gitmişler. meselā amile anımlar kılıcı suya koyacaklar, sōrā suyu
içecekler. raat bi yaşam... bunu ocalar o zaman şey görmüşler,
35 aşırılığa bātıl inanç. bir ayırlı kul ölmüş, emen onunla berāber kılıç
mezarlığa gitmiş. sefālet, kötülük bēyle görmeyesiniz. er zaman
bereketli olsun. ve gerçekten de o seneden beri alman geçti, ikinci
dünya savaşı iÇ savaş oldu, bu köy kötülük görmedi. köy ep
bereketlidir. cāmilere yardım ediyor okullara. bulgaristanda bile iki
40 yüz bin rum cāmi yazıldı bu köye. iki yüz kırk bine yakın.

	Konuşan :	Kadriye Karahoca (yaş 50)
I – 7	Derleme yeri :	şahinköy (Ehinos)
	Konusu :	Bayramlar - Düğünler - Efsane

1 bak şimdi. bayramdan birkaç gün önce tabi tatlılar hazırlanır, pideler azırlanır. özel pidemiz var bizim şahin pidesi, yumurta pidesi. şahin pidesi bir kilo tereyā, irmik, yumurta ve bunlar özel bayrama has yapılan yumurta pidesi. baklavalar yapılyō, sarmalar yapılyō, yāni türkiyedeki gibi. ondan sōrā bēle tabi gelen misāfirlere ikram ediliyor onlardan. komşularımıza gidioruz, el öpüyoruz tabi o erkesin gönlünde. nasıl kim angi evde yetiştirilirse. biz seviruz ne varsa. şimdi bakıyorum. şimdiki gençler çok daa bēle mütevazi, çok daha bēle akıllıca. yaşlılarımıza daa gidenler oluyo. astaları ziyaret edioruz, bayramlarda mezarları ziyāret edioruz. cāmiden çıktıkları gibi şimdi bakıyorum. önceden yoktu bunlar. mezarlara gidemiyodu bizim annelerimiz. şeyler anımlar ne bileyim işte yaşlı ādet ēle. şimdi bakıyorum erkes ani gideyom, okuyum şimdi onu ziyaret edeyim, gidiyolar yani.

15 çok misāfirperver kövümüz. bilio ocam. belki diyebilirim ki övmiyim kendimi övgü gibi olmasın. ama yāni misāfire yāni can fedā. evler açıldı misāfirlere, çok konuk sayıpler bēle seviyolar yāni onu. şimdi ben olarak deil de başkasından soracaksınız size anlatsın bizi. çok rahat, iyi. bak gelen gitmek istemiyo. yāni kim geldiye 20 istanbulda oturmak istiyo şahine. o kadar yāni çok rahat. millet açıldı bēle.

25 bak iskeçe düğünlere geliyor. düünlerimizi ep salonlarda yapıyoz. şimdi dini istersen dini istersen dini nikālar oluyo. yāni dini düünler, oynamaklı düünler oluyo. kim nası isterse, kim nası arzu ederse. kına geceleri de oluyo birkaç gün öncesinde. mesela misafirleri olcaksa kaçacaklar gideceklerse bir yerlere bir gün önce alınıyo. ikı kız evli var, üç torun var, dördüncü torun geliyor. benim kendi düünüm ottuz sene ottuz bir sene öncesi oldu. eee ö zamanlar tabi yo yo yō sevgiylen oldu bēyle. tabi önlar çok istiyordu beni.

- 30 bizimkiler rāzıydı. on bir araba geldi aldı beni, on bir taksi. kayınpeder çok iştālıydı. davullu deildi, babam biraz dini şeyden. ben önceden nikāhlıydım, nikāhladılar beni, eyleydi işte ö zamanlar. geldiler aldılar beni, geldim. burda öndan sōra ertesi gün cumāsını yapıyorlar. ya ya cuma sabāsı nası yapıyorlar yāni eyle oldu. güzāl
- 35 nişanım oldu. e ben biz aylā olarak ep berāber yaşadık. görümcelē, kayınvaldelē, irmi irmi beş sene berāber yaşadık. ondan beş alTı senedir şimdi ayrı yaşıyorum. ben evin geliniydim yāni ben benim nişanımda yāni ö zaman bu turtalar, pastalar yoktu. benim on beş kilo turta yapılmıştı. geldi bēle tavus kuşuylan getirdiler bana önu. ö
- 40 beni çok sevindirdi. tavuskuşu koymuşlar bēyle önde yāni turtanın önünde. çok güzel olmuştu. o ānı unutamıyom, o güzel bir şey.
- ayrıca da bizim karacaahmet karacaayşemiz var yukarda bizim şahinde. o şeyler evliyālar onlar da çok ünlü. çünkü gelmişler onlar zamanlan gitmişler bazı köylere bürda. kabul etmemişler, şahine
- 45 gitmişler. bizim metin daa iyi anlatır onu. gitmişler şahine iki kardeş. karacaahmetlen karacaayşe buranın evliyalıkları. er yerde var bak. gitmişler angi köye buralarda bir yerde ... kabul etmemiş. çıkınca ne demişler? bu köy demiş ottuz dokuz olsun kırk olmasın. akkete olmuyor. bizim köye gidiyorlar birilerine. atta erkes dedi kaç sene
- 50 öncesi bi şey oldu ya. bī yağmurlar, seller oldu. atta dediler ta o gece diyo, şey dāda ya o gece diyo, orası diyo, parladı diyo, şey gibi diyo. onlar da kalkmışlar korumaya köyü yāni. birisi kardeş cāmīde karacaahmet cāmīsi de var onlar gitmişler. misafirperver etmişler onları. ondan sōrā demişler ki -sabā namazında bizi kaldırım-
- 55 demişler. odā vermişler onlara, yemek getirmişler falan. sabā namazına ne zaman kalkmışlar gitmişler onları uyandırmaya falan. o yemek oldu gibi duruyo, onlar da yok. -yalnız bir nişan var- diyo. kılıç bırakmışlar. demişler ki bir cāmīde olsun şeyi türbesi. biri eyy dāda. onlar da aynı şeyi yapıyo. vasiyet bırakmışlar yāni abi kardeş.
- 60 onlar bir de demişler ki -bu köy hiçbir zaman zeval görmesin- demişler. akikaten de öyle. bak er yerde kırız var, sıkıntı var. bizim köyde ne kırız ne sıkıntı. hacılar çok, düünler çok. ani er yerden er

gelen bakan türkiyeden şáhine geliyor. kurban kesiliyo ona, atım merâsimleri oluyor. o atımlerde mayalarda...

Konuşan : Sabri Sağır (yaş 78)
I – 8 Derleme yeri : Paşevik (Pahnı)
Konusu : Köy hakkında bilgi - Terzilik mesleği

1 üç yüz elli dört yüz ânelik köy oldu. epsi evler, yeni kafeteryalar var. epsi var. gençler şimdi burdan taa modern oldular. başka köylerde bütün kasabada bile gidiy, orda bayram yapıy. yaa diil yalnız bizim köyde. şey gökçePınar var, ketennik var, şáhin var.
5 bu köyler epsi büyük, mustafçöv var, yâni köyler büyük. ketennik bin yüz ane, şáin bin ane. eitım batık, yâni eitım orda yunanistanın yetiştirdiği hocaları onlar. biz kaştık, ordan geldik. burda yetiştirdik hepsini okutturduk. hepsi üniversite, bir tek kızım üniversiteye gêtmedi. kalanlar epsi, turunlar epsi üniversite bitiriy. şimdi daa iki
10 tane kızçesımız var şeyde ortaokulda, bir de lisede. önlar daa girmedi şeye. onlar da kısmetse önlar da aynı anaları babaları hepsi üniversite bitirdi.

15 tam bilmiyoruz. âma bizim köyün adı pāşevik. bir paşa yaşamış undan surumlu. bu edirneden bəri buradan biri varmış köyümüzde. başka yerdeki köy, çıkacanız oraya orda öğreneceğiniz.

20 ben geldim, terziliği öğrendim. babam rahmetli bir terzide verdi beni. zanaat öğrendim ondan sōrā dükān aştım altmış üşte. altmış üçten bugüne kadar bu dükānda çalışırım. şimdi kızın üzerinde dükān ama var on dört sene ben şeye çıktım. vallā biz fazla politikaya atılmadık, biz işimizi bildik, bir işimi biliyordum. ordan öte hiç karışmadım ben şeye politikaya. hiçbirinin arkasında koşmadım. işimi bildim çünkü işimi. oraya dalarsam bu işi de yapamaycaktım. onun için dalmadım bēyle şeylere, hiçbirinin arkasında koşmadım.

25 yāv terzilik güzel. o zaman kalın elbise köylerde yapardılar. o kalın elbiselerlen başladık terziliği. onları dikedik. iş vardı güzel.

para kazanırdık, çocuklarımızı geçindirirdik, okutturduk. terzilik ep aynı. azcık kaba işi var, bir de ince işi var. biz uğraşırdık ince de yapardık kabayı da yapardık. ince yāni kustumlar ani dikiliyor. 30 pırova yapılırdı onlara. elbiseler kalın iş oluy, ceket oluy, yelek olurdu. bāzī puturlar Tikerdik. ö şeyli, kuşaklı ani. olması lazım, nası olmuycak anadoluda? ya ya kuşayı sarardılar, kırmızı kuşak sarılırdı, onları dikerdik.

	Konuşan :	Sabriye Avcı (yaş 73)
I – 9	Derleme yeri :	Sinikova (Satres)
	Konusu :	Yemek tarifi (Kaçamak)

1 büyük tepsi var bēle yapıyorum. benim kızlar epsi istiyor ben yapāyım yufkaları niçin yımırta da köyuyorum bir tane. birazÇık köyuyorum yā da o zaman güzāl açıyorum. su koyacan, kaynacık su. o zaman mısır ununu bēle koyacan üstünde. o da duracak bēle. sōrā 5 delik yapacan bēle. delik yapacan o zaman biraz kaynasın. bēle tuz da koyacan birazçık o zaman. bēle bir sopacık var bēle yapıyolar demek karıştırıyor, döküyolar sōrā. bu kadar olmuş. bi şey koymuy, sāde su tuz ēyle. ekmek gibi. ama tencerede yapıyo.

10 baklava da yapıyoruz. baklava bēle yufkaları koyuyorum. o zaman içi koyuyoruS, ceviz içi demek anladın mı? bir ufka koyuyorum, cevîz koyuyorum ep ēle. bu kadar. tepseyi dolduruyorum o zaman kesiyuruz, o zaman yā koyuyoruz bēle. sōrā şerbeti, yay kızarıyoruz demek Tavada. o zaman koyuyoruz demek kaşıkla.

15 ekmek de yapıyoruz, biz onda tuz da koyuyoruz. sūda yūruyoruz demek bēle biraz māya da köyuyorum, beklediyorum bir saat fazla. ekmekler ēle. demek siz musafırsınız. sesle kızım nasıl dokūz aylık kalmışım... orda koy kahveyi daha kolay...

Konuşan : Sabriye - Nazmi Avcı, Rasim Hint
(Ortam dinleme)
I – 10 Derleme yeri : Sinikova (Satres)
Konusu : Sohbet

1 senin sayan var mı? sözünü ettik sayanın giysi parçası olarak.
yâni geyeyim yaşmaklan her şey âle geleyim burda. yaşmak diyoruz,
çember diyoruz, yemeni, tülben daa incesi tülben. bak şimdi yemeni
iki anlamda bir bahçeden bir bahçeye salla yemeni diyor, bir de
5 bursa sekmesinde ben yemenimi çaldım taşa taş yarıldı baştan başa
bir gün yazılanlar gelir başa. ayakkabımı çaldım taşa, taş yarıldı
baştan başa. başka birisini bulsan sinikövandan burdan belki onlara
yolüç diyoruz. biz yolüç tāmam onlardan öğrendiği gibi kalmamış
kelime onlarda, hatırlamıyorum.

10 siz kahve yapayım, nasıl içiyorsunuz? ekmek de yapıyoruz,
pide de yapıyoruz her şey demek nası türkiyede, burda da âyle. biz
burda ancak üçüncü günden sonra gidiyoruz bizim akrâbalara. bizim
akrâbalar âvada iskeçede ama biz burda insan bekliyoruz. hep
geliyorlar dolaşmaya, bayram almaya. aynı eski âdetler... çukolata
15 veriyoruz, para da veriyoruz ama bële sürü sürü gelip geçiyorlar
yani. bazı genç kızlar sade balkona kadar, evli olanlar gelip
oturuyorlar. kâve içiyorlar.

şindi burda bizim bütün maalle yetmiş aile diyelim ama bu
aileyi böldüler üçe. mese ottuz aile var bizde burda otuz aile kadar
20 dağıtıyoruz yani. kandillerde var âdet kandillerde. şimdi eskiden bir
ekmek yapıyorlar yine bële börek yapıyo. şöyle kesiyo parçacık
ekmeğin üstüne dilimin üstüne koyuyo. âyle dağıdıyo. o zaman para
olmadığı için gidip alışveriş yapsın. âyle lokma yapıyorlar, bu
lokmalardan da dağıtıyorlar. Tavada pişiriyorlar, şeker meker yok
25 sadece zeytinyağda. bële çok az koyarız o azır amuru, çok azcık
abiye vereyim belki berâber yisinler onlar. iyi ki geldiniz de
vereyim.

Konuşan : Seviye Kâhya (yaş 40)
Derleme yeri : Ketenlik (Kentavros)
Konusu : Hatim törenleri - Svivanse tarifi
I – 11 - Köy hakkında bilgi

- 1 eski bi ēv yāni nasıl eski bi ev bilmiyom türkiyede o evlerden vār mı? bēyle ani āřaada eskiden mesela bi ineēi varmış falan sonra üstte ani odada iki üç aile, yāni aynı odada dolap üç kanatlı bir mutfak. sonra onu orada şeyleri koymuşlar, ani şey yaparmışlar ya
- 5 b üst kıyafetleri yani müze çok güzel ketenlikteki. şindi sen beni de eklērsen adını yaz ben eklērim. ketenlik eski fotoērafları var. ama çok eskī bi kitabı var mı ketenliēin diye bilmiyorum amā çok güzel festival oluyo. mesela orada geleneksel şahinde çok yakın. bak şindi şahine giderken şahine varmadan çok az bi kilometre kendavros yazıyo, oracık işte. Çok yakın burada oturuyorum. benzer bazıları be canım bak şindi ketenlikte geneldē o üç bin hānelik büyük bi köy. yāni her sene orada elli beş ocuk ilkokul mezunu oluyo. en çok ocuk ketenlikte, gençlik gerçekten çok gençler. sonra ne bileyim çok güzel büyüttürüyoruz. ben mesela türkçeyi diēer köylerde
- 15 atırlıyom bu pomākça ani kalmış bulgaristan zamanından babaannem anlattırırdı. sonşadan işte devām ettirmemişler ama babam bize ep türkçe konuşurdu ēvin içinde. küçükler de meselā i bi bebeēe duymassın bēyle pomakça konuşsunlar. sonşadan yolda ēreniyo ocuk, okulda da aynı.
- 20 kuran kursumuz bence ilk kuran kurslulardan ablam bile kırk beş yaşında. kuran kurslular burda nasıl? okuldan ıktıēı gibi ocuk eve koşuyo, yemeēini yiyo, akşama kadar kuran ēreniyo her gün her gün. sonra bu ocuk yāni beş yaşında başlıyo gitmeēe. ilkokulu çıkarana kadar kuranı kerimi arapçadan ērenmiř oluyo mutlaka. her
- 25 sene de hatim oluyo, çok güzel i gördün mü hatim merasimi nasıl? Çok güzel oluyo trenlerimiz. bēyle bütün ocuēun aslında ketenlikte yapılıyo çünkü çocuklar biraz bol. sādēce altıncı sınıf çocukları,

diğer köylerde üçüncüde lise birde çünkü toplanmıyor. ama
ketenlikte sādēce beş çocuk olduğu için kabul ediliyor. sādē altıncı
30 sınıf sonra o anneler yapan çocukların anneleri iki yüz üç yüz
yuroluk para veriyö. bütün o anneler diğer köyde veriyö çünkü soyka
sadaka için. danalar alıyolar sonra o danalar tekbirlen kesiliyö, müftü
geliyö. böyle güzel bir yerimiz var köyün dışında. orada kesiliyö,
kan akıtılıyö tekbirle ve bütün gece o kazanlar elli altmış kazanlar o
35 et pişiriliyö. diğer günler bütün köylerden misafirler hıristiyanlar
bile geliyolar pilav yimē, pilav ayran. ve ō çocuk tabi çocuklar
cāmide okuyolar şiir, kuranı kerim ezber, sōrā ziyarete gidiyolar
isteyen herkes o çocuğa. ne bileyim daa çok para veriliyö sevin sin
diye işte kuranı kerimi sevdirenler diye. bin iki bin yuro çocuk
40 toplayabilir para. eyle oluyö işte.

bayramlar birinci günü akşamı gidiliyö ziyarete anneye
kaynanaya işte, sonra diğer günler akrabalara. özel bir azırlık ēvet
pīde pīde yapıyoruz. biz pīdeyi açıyoruz içine daa çok böyle pirinç,
peynir, yumurtalı yapıyoruz. bi de patatēsli yapıyoruz. o da yine
45 yufkayı açıyoruz, patatēsi rendeliyoruz, soğan rendeliyoruz, biraz da
pīrinç ēyle. ama çeviriyoruz önu sobada yāni. et yāni etlen. nası
bēyle keçi eti kaynatırılıyö ēyle, pirezola değil.

tatlımız var ketenliğin geleneksel tatlısı. bi ketenlikte var.
bence o kelime bulgaristandan kalmıştır. sīvivanse deniliyor. bence o
50 bulgarca bi kelime bilmiyorum. bu nasıl oluyö? çok ince bi yufka
açarlarmış eskiden ve o yufkayı böyle bütün bütün papyon şekline
yapıyolar ve kesiyolar. bu kadancık papyon papyon ve pişiriliyö o
pīde sonra üstüne de şerbet dökülüyö. tulumba gibi oluyö, ona
benzer.

55 ekle yaz bi yerde adını ben eklērim seni feysten sonra. ēyle
geleneksel şeyleri görürsün tabi. tabi zāten çok vidyolarım vardı
hatimden...

işte o tatlı çok kolay eskiden, tabi şimdi azır yufkalan ōlur. bak
şimdi sen onu yapabilirsin, tārif edeyim. eskiden açarlarmış,
60 satılmazmış bū yufkalar annemin zamanlarında. çok ince o yufkayı

açardı annem. sōra o yufkayı şimdi bu yufkadır. bēylecik yapıyo bēylecik sonuna kadar ve kesiyo onu kesiyo kesiyo papyoncuk. onu diziyo, bi şey sürmeden pişiyo o fırında bēyle turuncu bi renk alana kadar. sōrā o soğuduktan sonra üstüne şerbet döküyor, bi de ceviz
65 çok güzel oluyo o kadar. hamuruna işte azır yufkalardan şimdi yapabilirsin sen veya çok ince açārsan.

eskidēn işte kınalar birazcık şimdi de yani iki türlü düünler artık oluyo. şimdi eğlenceli veyā dinî. ablamın işte kuranlan yapçak iç yāni bi kadın oynāmaz orada, olmaz erkeklerin önünde. ēyle
70 eğlenceli de oluyo, oynıyan da oluyo. şimdi geleneksel giyinmiyolar düünlerde. eskiden tabi farklıydı, işte o evde var. gitseydin o müzeye görürdün. mesēla düün kıyafeti şimdi bēyle bi beyāz gecelik gibi, tam uyurken gecelik gibi ō işte. elde yapılmış nasıl elde yapılmış? nasıl eskiden onu derdiler yāni bēyle çekiyolar hani ani kumaş olsun diye?
75 eskiden nasıl bēyle oturuyosun bi yere kumaş olsun diye tahta gibi. nasıl ondā sonra onu giyiyo kadın. üstünde de bēyle bi entāri derdiler bu biçimde, bu benim biçimde kırmızıdır. şiritler burada var, burada da şirit var, geleneksel örgü çorap ēyle işte. festivaller ēyle oluyo. bi de yirmi gün ani ketenlikte festival oldu. türkiyeden de ep bi sanatçı
80 geliyo şimdi. haluk leventi götürdüler. çok para veriyolar götürsünler diye. ama götürdüler çocuklar, gençler yāni, böyle.

pomakçayı da konuşurdular bizde istemiyerek. e babaannem derdi yā işte bulgarlar kaÇTıkTan sonra devām eTTirmeseydik. türkÇe daa önce konuşturlarmış. mesela o zāmanlarda doan bebe
85 bēylē bulgarlar vaftiz eder. zorlamışlar pomakçayı, caillik onlar da devām ettirmişler. kaçtıktan sonra ō zāman vārmıŞ, babaannelerimde vārmıŞ ya. sonra da bu türk taraf daa akıllıymış, devām ettirmemişler, bizim orada daa saf bırakmamışlar ō dili. bizim de var, ben görüyorum meselā yokarda ketenlik bi de şāîn pomakçada
90 daa Çok türkÇe kelimeler var. meselā demircikTe, kozluca, pāşevik ōrda daa Çok bulgarca ōrda daa bulgarca konuşuyolar. ben anlıyom onları çünkü ben bēyle yunancam da güzāl. anlıyom angi kelime nerden kaynaklanıyo. demircik, ılıca onlara daa da yakın

bulgarisTan ama dili de birazÇık daa pomakçası tâbî türkçeleri
95 güzál. pomakÇa dillerinde daa çok bulgarca kelimeler var,
bizimkilerde daa çok türkÇe var. ben anlıyorum bunu ēvet ama ò da
işTe dediim gibi istediimiz iÇin deíl. böyle kalmış, alışkanlık, caillik
ne bileyim öyle. ēvet eskiden mecburiyettenmiş. şimdi mecbur diyen
bir şey yok ama ēyle işte. büyükler de biliyolar, türkçe de biliyolar
100 ama daa kolay gelmiş onlara ēyle.

	Konuşan :	Nazmi Avcı (yaş 73)
I – 12	Derleme yeri :	Sinikova (Satres)
	Konusu :	Askerlik anıları

1 çok iyi bir askerdim ben şey yani dört dörtlük asker. dilimiz
ayrıdı bizim ama ne zāman derse giriyoruz yunan subayı soruyor
dersleri. yunanlıları soruyor bilmiyoruz diyorlar, ben biliyorum.
topçu birlikteydim ben. ondan sōrā ben iyi asker olunca beni şeyde
5 koydular dükāna kāve yapayım yani. şimdi ben ò zamana kadar türk
kāvesi diye bilmiyordum. ne zaman gidiyom subaylara sipāriş
yapıyolar bunlar diyorlar avcı, soyadı ep kullanıyolar ònlar òrda. avcı
diyo dört tane türk kahvesi yap bize. o zāman sefte duyuyorum bu
kāve türk kāvesi. o zāman bunların türkiyeyle ilişkileri iyidi. şimdi
10 ep sipāriş oluyo yunan kāvesi, işte ēyle. askerliği ben yirmi dört ay
yaptım òrada. iyi askerdim, beni seviyolardı o zaman iyi bildiim için
er şeyi. ēyle bir zorluk, bir şey yokTu ò zaman ama bizden sōrā
başladı ve sıkıntıya girdiler daa fazla. bizim zamanımızda ēyle
sıkıntı yokTu askerlikte pek. garsonluk da yapTım ben, yemeklerde
15 yemek yapmadım. ben yalnız tabaklara servis yapıyorum askerlere
hazır olsun yemekler. ēyle, mesela ne isteseydin subay veriyordu.
ben diyordum istiyordum izin çıkayım dışarı. veriyo, çık diyo. daa
fazla para çıkarırsam kantinde veriyordum. òna büyük zābitler
geliyor, subaylar geliyor ama ò zaman izin almak için gelesin, aileni
20 göresin. şey oldu, kıbrıs olayları ilk ne zāman başladı altmış birde
on ayda izin aldım, geldim. ilk başlanmıştı ben òrda askerlik

yaparken. bir arkadaşım diyo, bana diyo -îzin çıktı dağıtım kıbrısa gidiyörüm ben- diyor ama öndan sōră, ben salındıktan sōră, askerden geldikten sōră kıbrıs olayları harekatı oldu. işte êyle geçti.

Konuşan : Molla Ramadan - Emine Molla Ahmet
I – 13 Derleme yeri : Yassıören (Oreo) – Şahinköy (Ehinos)
Konusu : Karma

1 sōră getirdiler buraya. burda bēle çardık, bēle bi kadın geldi yaptırdı saçımı. makyajı gelinliği ben yapmadım, êyle. kına gecesi, düün berăber ondan. yāni emen gelinlik giydim. bi gece toplădılar bütün köy. ondan sōră kına koydular elime. oynadılar, şimdi gelin
5 vermiyo elini bēyle açmıyor, altın koysun o zaman açıyo elini. o zaman hiÇbir şey yokTu. altın bile yokTu gelinlere ama şimdi erkes altın, bazıları çok istiyorlar bir de adana burma. amā gene kaynānam saolsun. yapTı dört bilāzik bēle, elmas küpe, büyük bēle uzun yūsükler, ondan sōră bēle zincir gene belki iki metre vardı. gene
10 saolsun altın verdi bana, reşat altın verdi. yāni ben istēmēdim, kendileri yaptılar.

Konuşan : Ayşe Konte (yaş 41)
I – 14 Derleme yeri : Kozluca (Kotyli)
Konusu : Köy hakkında bilgi - Motenik tarifi

1 kozlucada sade konuşuyolar, bulgara kaçıyo daa çok. bulgarlar zāten göç etmiş oraya, bulgarların sayesinde bu pomakça çıkmış. bulgarlar isyana kalkışmışlar bizim oraları almağa geçmişte zaten. demercik var orda bizim, orda sınır var aramızda. hatta bulgar açtı.
5 burda ılıcadan geliyor ep, vizeyi kaldırdılar. eskilerin dediğine göre onlar ep nineleri dedeleri onlar savaş olmuş, bulgar savaşı. çok açlık olmuş, kıtlık olmuş, çok çekmişler dedeler nineler. onların sayesinde bu dil çıktı yoksa bu dil yok bizim hiÇbir yerde. hiÇbir kitapTa yok bu dil. işte onlardan geldi bize de.

- 10 kıyafetler genellikle ep b yle ama bak Şindi b lama tarzı farklı. sayalar hep aynı oluyo. b lama t r ı derkene kadınların  ok ince k   k b le yapıyolar, farklı b lıyolar eŐarları paşavikliler. Őahinler gene ince b le Şeyler giyiyorlar. b yle oyalı b yle, burda b le  neliyolar onları. hatta benim arkadaşlar var. g r yom onları
- 15 indirdiği zaman feyse. b yle t rl  t rl  Şindi  ıkar mıŐlar yazmaları, bir g r yazmaları pullu pullu. y ni Őahinler kızlar gene  ok başka t rl  bağlıyo. b le Şal diyorlar, Őalları bağlıyo Şimdi gen lik  yle. yemekler a ısından tabii ki bizim k y n bilmiyom er k y yapıyo mu onu?
- 20 motenik diye bir yemek var bizim. onun hatta bulgaristandan g   olanlardan  ĐrenilmiŐ. bi de ka amak, ka amak z t n genel olarak ka amak undan yapılan, suylan, tuzlan. ekmek o zaman ekmek yokmuŐ, un eleyip unu mısır ununu ekmek yapırmıŐlar. bubam benim r metli yapardı. bi de moteniği gene o da mısır
- 25 unundan oluyo. patetes, soğan o bizim yemeğimiz. onu illa yapırlar. b le bi cemiyet olur, yapırlar.  st ne peynir ekelerler, yoğurtlan y rl r onu. kaşık kaşık y rl r. sıcak sıcak  ok g zeldir, lezzetlidir, mısır unu sonu ta ya.

	Konuşan :	Cemali şargo (yaş 65)
I – 15	Derleme yeri :	Demircik (Dimari)
	Konusu :	Sohbet

- 1 şimdi normalinde sekiz yüz nşfusluk bir kşy ama aliazırda ne bileyim bir tane yalnız ane frankfurtta şalışıyor. tşrkiyede çok insanımız var. burda da on beş yirmi ane var. burda yaşlılar kalmış yalnız. yüzde ne bileyim yüzde yetmiş yüzde altmış tşrkler boş.
- 5 yaşlı insanlar kalmış. erkes tşrkşeyi biliyor da alışkanlık yşresel daa kolay, aralarında daa řok onu konuşuyorlar. nasıl karadenize gitsen lazşa var, karadeniz şivesiylen konuşuyorlar. ařaa yukarı ěyle. biga bşlgesine git pomakça konuşuyorlar, enes taraflarında yaşlılar yirmi ũř mşbadillerinden yaşlılar pomakçayı iyi konuşuyorlar. ben
- 10 istanbulda rasladım dıramalı gşçmenlere. pomakça, yaşlı insanlar, yşresel bi şey. o zaman ne kitap ne yazı ne bi şey, insanlar anlaşsın diye. iletişim yok, televizyon yok, radyo yok bi şey yok.

- gelenek gşrenekleri osmanlı giyim kuşam da çok yakın zamana kadar hatta bile bayanların giyimleri kendi elleriyle
- 15 yaparlardı. boyamasını da iplni de ben hatırlıyşrum şnkş seksene kadar doksana kadar giyim kuşam yşresel. er kşyşn ayrı ayrı giyim kuşamı vardı ama mustaşcova kşyleri var halā yapıyorlar kendileri. seksene kadar benim rāmetli annem ablam o da rāmetli kşyde yaptılar oyayı da, kilimini de, halısını da afedersin giyimini de
- 20 kuşamını da hepsini. kasabaya iplik alırlardı şoğu yapağu kendileri yaparlardı. erkeklerin de ābā dedimiz kalın kumaş var ya erkekler işin gene ābā tezgahları vardı, dokuyolardı. ābā değirmenleri vardı yakın zamana kadar. şrda dşndşrşyşlardı ve şrda dikiyolardı, giyyiolardı. kasabaya tuz, zeytinyağu ve un işin geliyolardı. ayvanları
- 25 vardı. sşt, peynir falan hepsini yapıyorlardı.

yeme iřme aynıdır řrda meşhur. yakın zamana kadar karadeniz gelenekleri vardı tabii. řey mısır unundan kaşamak veyahut da kaşamak yemei yaparlardı. mısır unu ekmekle pide, ěkmek fırına da yaparlardı, tencerede kaynaTırlardı. kaşamak

- 30 türkÇedir. derin köklemesine gittiğin zaman şeydir o karadeniz yemeidir. kara lahana bütün köylerde genellikle var tabi. kara lahanası da var, beyaz lahana var ya kara lahanası var. yaPrak oralar meşhurdur. kaÇamak kaÇmaktandır. göÇebe ayatı zamānında çabuk ekmek olsun aŞ olsun deye alır mısır ununu kaynar suda on on beŞ
- 35 dakika karıştırır, yemeini yapar. fırına ihtiyācı yok. onun için kaÇamak diyollar. kökeni türkÇedir, pōmakça deil. şindi kaÇmaktandır, ben incelemişimdir önu, kaÇmaktandır. mısır unundan yapılır, önün ekmei de olur. önün mamalİKası da var. mamalika türkçedir. şindi pide alır, tePsiyi döşer. altına noru veyahut
- 40 da kavurmayı yapar. o bulamaÇı kaçamaı sıvı hāline çok koyu dēil döker üstüne. pizza nasıl oluyor. üstüne de tereyā koyar, sıcak yenilir. mamalika var türkiyede, şeyde. giyim kuşam konya ne bileyim karaman şeylerine giyim kuşam, yemek daa çok karadeniz.
- düünlerde şindi yakın zamanlarda osmanlı düünleri yaparlardı.
- 45 şindi osmanlı düünleri şeyle oluyordu: islāmi kurallara uyulur, imam nikāi olur. imam nikāi yapıldıktan sōrā iki üç gün gelin evinde kalır. öndan sōrā sofra yapılır. bir gece dāmat yapar bütün köyü çağırır, öteki gece gene gelinin babası yapar. pilaF, ayran, kazanları kaynatırlar. gelini imam önde gelinin arkadaşları alır önu, götürür
- 50 duvaklan muvaklan neyse eve getirirler. arkadan da cemaat, cāmi cemaatı eve gider. gelini teslim eder ve sōrāki gün yemek verirler. mevlüt okunur evlerde. mevlüt, köyün imamı mevlüt okunur dua yapılır. osmanlı kültürü yaşıyordu çok zamana kadar. şimdi bu modern çağı yaşıyör genelde balkan köyleri.
- 55 şunu söyliyim, ben teferruat veriyim istersen. şu mustafçōva nerede bū ana köy bunnar sōrādan. önnar şeydir, nası karadenizde bilmiyim gittİNiz var mı? yaylalarda filan neyse yahut da bornova tepede nasıdır izmirde? izmiri biliyōrum, şindi şunnar bu mustafçōva ana ee öndan sōrā önnardan ne biliyim bir baba bir oğul ayvan
- 60 edinir. goyun daa çok, goyun ya keÇi bir tepeye gider. kulubāsını yaPar, yavāş yavāş evini yaPar ve bunnar epsi maalledir. bunnar üz senelik maallelerdir. tepenin ne biliyim dāın tepesinde adam yapmış.

ben bir iki yere gittim. epsine gittim yok. Ta b yle yamaş afedersin
gitsen yuvarlanırsın. adam g neş enerjisini yapmış. kulubasını,
65 hayvanlarını otlatırın diye mer  bolsun mesela. yav ş yav ş  evresini
gelinini almış, kızını vermiş filan. ve bakıyısın sekiz  ne burda, on
 ne ne biliyim bir iki meTre  tede. maalle maalle ama ona şey
mustaf ova t m k yler burdan etkileniyor. t rl tarla epsi onnar
zamanla osmanlı d neminde olmuş tab . yav ş yav ş yerleşmişler.
70 şimdi bu bıratonkova b y k edir. o burdan yakındır, altı kilometre
epsi bunnar. y zde y z t rk, yok  rda yunannı yok.

	Konuşan :	Cemil Kabza (yaş ?)
I – 16	Derleme yeri :	Mustafaçova (Myki)
	Konusu :	Sohbet
1	iskeçe ilinin dört belediyesi var. bizim tâbirimizle balkan kolu dediimiz yâni kuzey, mustafçova belediyesine aittir. bulgaristanna aşaa yukarı yetmiş iki kilometre sınırı vardır. altı yüz yirmi altı bin hektarlık bir araziye saip ormannık arazi daa çok. iskeçe merkezden	
5	sekizinci kilometreden itibâren bulgar sınırına kadar olan bölgedir. mustafçova belediyesinin ayrı bir özelli var. iskeçe ilindeki müslüman türk toplumunun toplam nüfusunun belki yüzde ellisini oluşturuyor. bizim nüfusumuz yirmi iki bin. orada bir fiil yaşayanlar aşaa yukarı on yedi bin kişi.	
10	şu anda halihazırda on yedi türk azınlık ilkokulu mevcut. aşaa yukarı bin öğrencisi var. on sekiz de devlet anaokulu var. devlet anaokullarında sadece yunanca eğitim veriliyor, türkçe eğitim yok. azınlık ilkokullarında da türkçe ve yunanca eğitim yapılıyor. eee iki ortaokulu devlet ortaokulu, iki lise, bir de sanat lisesi. bu iki	
15	ortaokul, iki lise ve sanat lisesinde aşaa yukarı yedi yüz sekiz yüz civarında bir öğrenci eğitim görüyo. bu ortaokul, liseler tamamen epsi yunanca. iskeçe ilinde türkçe ve yunanca eğitim yapan bir Tâne azınlık ortaokulu ve lisesi var. onda da aşaa yukarı altı yüz elli öğrenci mevcut.	
20	şimdi mâlumunuz batı tırakya, lozan antlaşmasından sörâ buralar kalmış dîni ve dîli özerklii olan uluslararası antlaşmalarla bu akları garantisi altına alınmış olan bir azınlıktır. resmiyeti mevcuttur, göçebe bir toplum deildir. başka bir ülkeden buraya göç etmiş deildir. bizim köklerimiz, kökenlerimiz orta asyaya dayanıyor.	
25	konya karamana dayanıyor. ııı dolayısıyla osmanlının kurulması aşamasından itibâren genişleme dönemine kadar olan bölümde burada müslüman türkler yaşamaktadır. tabi lozan antlaşmasından sonra yunanistan ve türkiye arasında bir nüfus mübadelesi anlaşması da yapıldı. yunanistandaki türkler türkiyeye, türkiyedeki yunannılar	

30 da buraya geldi. batı tırakya bölgesi ve istanbullular ariç bu bir nevi her iki azınlığın da em dîni em eitim açısından özerkliğini de teyid ediyordu. âââ tabi şimdi tarihsel ve siyâsal olayları irdelemeyelim burda. eitim üzerinden lehçeye ulaşmaya çalışıcam.

buradaki çift dilli eitim yapısı bu toplumun dîni ve millî kimliğinin de çok önemli bir parçasıdır. batı tırakyadaki müslüman türk kimliği em dîni açıdan em dil açıdan em kültür açıdan hem de ırk açıdan bir bütünlük arz etmektedir. nitekim balkanlardaki türk müslüman, müslüman eşittir. türk kavramı da yaygındır, bunun döruluk payı da vardır. ne kadar teorik olarak belki dörü diıldır ama 40 sosyal açıdan son derece dörüdür. şimdi bizim bölgemizde bilmiyorum başka kimlerle görüştünüz? şimdi şöyle söyliyim, ââ bizim burada iskeçe ilinde ve bizim bölgede üç dört farklı türkçe kullanılır. birincisi türkiyede ortaokul, lise ve üniversite eitimi tamamlayıp buraya gelmiş buraya yerleşmiş genellikle mustafçöva 45 bölgesine dönmüş ve oraya yerleşmiş ancak anımıyla aynı eitim seviyesinde olmayan bir ailenin içersinde baba çok iyi türkçe konuşur. türkiye türkçesi konuşur ama anne daa farklı bir türkçeyle çocukları yetiştirmeye başlar. burada bir şey var bir boşluk var fakat bu zamanla çocukların da eitime başlamasıyla, onların da bu evin 50 içersinde kullanılan türkçe temiz bir türkçedir. çocuklar ve anne tarafından daa az da kullanılsa çıkan kelimeler nettir. ikincisi ilk orta ve lise eitimini burada tamamlayıp üniversite eitimini türkiyede tamamladıktan sōrā tekrar buraya dönen bir aile ele alcak olursak burda da farklı bir bir türkçe, farklı bir lehçe kullanılıyor. iskeçe 55 merkezin içindeki türklerin kullandığı kelimelerde meselā “h” harfi, mesela biz türkiyede orhan deriz ama buradaki “orhan” der. orkhan bu “k” yunancada “h” harfinin çok kullanılmasından olmasından etkilenebileceği düşünölüyo. “orhan” sōrā otur bakalım anlattırasın bana bu çok kullanılıyor. yā, beyā keşanna aynı.

60 normal halk arasında kullanılan türkçeye gelecek olursak türk televizyonlarının türk televizyonlarından dizilerden kitap okunmuyo çünkü. dizilerden, eskiden türk filmlerinden bayā bir kelime girmiş.

bayā bi etki olmuş yāni. mesēlā top sekti kelimesi yeni yeni giriyo bazı yerlerde. toP sekti ne demek yā toP sekti? sīpiker toP sekTi
65 diyo. ceza vuruşu yeni yeni giriyo. Çünkü bu tābirler, meslā futbol tābirleri genelde yunancadan ve ingilizceden giriyo türkÇeye. forvet, faul ama top sekTi ceza köşe vuruşu gibi kelimeler yeni yeni giriyo.

bıldır ne demek? ben de yeni yeni kavramağa başladım. geçen yıl burda geÇen yıl. özellikle ova bölgesinde çok kullanılır. şimdi
70 bıldır kelimesi şöyle yakaladım ben onu. ovadaki soydaşlarla sohPet ediyoz işte bu senenin mısır fiyatları nolcak falan filan. yaa bıldır yirmi lektodan verdik, bu sene de on dokuza indi. ördan yakaladım yani. bıldır geçen senenin belki tarımla belki mahsulatla alākāsı olabilir ama geçen sene olduğu anlaşılıyor. şimdi şunu da göz ardı
75 etmemek lāzım. bu özellikle bizim bölgede türkÇenin hāricinde kullanılan başka bir lehÇe de var pomakça. o da kullanılan bir lehÇedir. bu lehçenin yazı dili yoktur. eitim yapılmıyor bununla. sādece kulaktan dolma bēyle āāā dedelerimizden annelerimizden, babalarımızdan gelmiŞTir. bu lehÇenin de kullanımı yavaş yavaş
80 azalıyo. bunun yerini türkÇe alıyo fakat maalesef bāzı yerlerde yunanca da girmiŞ iÇine. bu da kültürümüz açısından biraz olumsuz bir gelişme. bu pomakça lehçesinde bu ayrı bir olay tābi fakat kelimelerin yüzde ellisinden fazlası ya türkÇedir ya osmanlıcadır ya da sılavcadır. bu çok az bi oranda da yunanca da olabilmektedir.
85 şimdi bu lehÇenin içersinde kullanılan çok türkÇe kelime var. kahve, şeker, günaydın, tünaydın, şişe, soba boru, tünaydın pek kullanılmıyor. iyi akşamlar, merhaba mesela merhaba çok kullanılıyor. boru, hayvan, cam, bardak, çatal, halı, seccade, mutfak, çeşme gibi. yāni bu lehÇenin yüzde ellisinden fazlası meselā ābi
90 kelimesi er köyde kullanılmıyor ama memet ābi, āmet ābi, yenge bāzı köylerde ābi yerine daa önce aga kullanılıyomuş. aga yerine şimdi ago olmuş. meselā yassiörende bu kullanılıyor. kim geldi? āgo āmet geldi. şimdi ben daa çok şey aklıma gelecek ama sohPet içersinde düşünmeğe çalışıyom. hatırlamağa çalışıyorum.

95 sizin şimdi şōle bir şey var bizim mustafçova bölgesinde, o

sizin dediğiniz durgutlar çalaperde orada aşaa yukarı on, on beş Tane köy var. bunnar hiç pomakça lehçeyi kullanmadı. devamlı türkçe konuştı, konuşmaya da devām ediyö. tābi şimdi er köyde ördä iki kişi üç kişi beş kişi kalmış. onlarnan birkaç kişiyen temāsım var. pek öyle bi şey yakālāyamadım ben.

şindi bakın bizim tırabzon, samsun āā iç anadolu, konya, ege bütün o bölgelerden toplama insanlar var. yāni şimdi onlar geldikleri zaman em dillerini lehçelerini getirmişler em örf ādet, anānelerini getirmişler. örf ādetlere baktımız zaman örnein bi mustafçöva köyünü ele alırsak oradaki gelen araştırmacılar sosyologlar eee oradaki o giysiyi gördükleri zaman tırabzon diyo. önnük kare kullanılan hākim renk Te kırmızı siyahTır. önlük tırabzon işte saya dedikleri siyā bi ferāce giyiyollar. hem ferāce em sayadır onun adı. eee saya o ferāce işte.

şimdi meselā burda çok farklı kullanılan ve türkçeyle belki anlam açısından çok farklılık arz eden mahya, mahya nedir? mināreden mināreye asılan şeye mahya denir dimi? burda da mahya neye deniyor? bir kurban törenine mahya deniyö. mahya törenimiz vardır. nası yok adak diil. normal şimdi noluyo? mahyalar nası oluyo? burda mahya deniyö kurban törenine. köylü bi araya gelir, köyün selāmeti için zekāt için fakir fukārānın doyurulması için. ee cumartesi günü yirmi tane, otuz tane, yüz tane kurban keserler. kurban duası yaparlar. öndan sōrā bütün erkes toPlanır bu etleri dōrarlar, pilaFları şey yaParlar. pazar günü de cāminin içinde mevlüt okunur, dua yapılır. insanlara eTli pilaF, ayran ikrām edilir. böyle bi tören yapılır.

sümbüle de burda zümbül diyolla, sümbül çiçeğine. meselā yassıören, çay maalle ve civar köylerdeki insanların kullandı türkÇe āāā daa neT bir türkÇedir. āā ve çok kullanılıyo gündelik ayatta da kullanıyolar çok. bunun sebebi de biliyosunuz burda arf inkılabı yapıldı. türkiyedeki arf inkılabında burıya da yansıdı fakat arf inkılabı burada bin dokuz üz seksende tamamlandı. bāzı köylerde iki okul vardı. bāzı köylerde osmanlıca eitim seksenli yıllara kadar

- devam eTTi. dolayısıyla yassıören arf inkılabını ilk kabul eden
- 130 köylerden biri oldu için latin alfabesine geÇTiler ve orada bulunan bir öğretmen de yatırımlarıyla daa Temiz bir türkÇe kullanıyorlar. äää ondan sörä geri kalan köylerden böyle sıyrılan köyler diyebilceğimiz ketenlik son irmi ılda büyük bi atak yapTı. ketenlik köyündeki eitim seviyesi oldukÇa yükseldi çünkü özellikle bayan
- 135 örencilere yönelik bi yaTırım yapıldı orda. ilk, ortaokul, lise seksenli yıllarda başladı kızlar gitmeye. dolayısıyla orda şu anda yüz elliden fazla üniversite mezunu var. belki bi o kadar da üniversitede okuyor. ortaokul, liseyi bitiren de oran olarak yüksek bi köy zaten. üç bin nüfuslu bi köy, büyük bi köy.
- 140 sönä şāhin köyünde kullanılan türkÇede ää kelimelerin çıkışında farklı bir şey çıkıyo. meselā onnar dört yerine dyört diyo. allahu ekber yerine ellahu ekber diyor. şu leli leyi biraz çekiyolar sanki. yāni birisi, şāhinli birisi türkÇe konuştu zaman burada şāhinli olduğunu anlarsınız. öyle farklı bi lehÇe.
- 145 yaka bölgesinden de gidiyiz, geliyiz, yapıyız, ediyiz, gelcen mi bu köylerde. burada da yapıyız, ediyiz burda da yarın akşam düüne gelcen mi, hadin beyā, kimi şeyde mesela kimi sohPet esnāsında yunan üniversiTelerinde okumuş, batı tırakya bölgesinden uzakTa kalmış kişilerin yunanca kelimeleri de iÇine kattını görüyoruz.
- 150 şini burda ää yaka ıla ova arasında em konuşmada em lehÇede em örf âdetlerde ve anānelerde farklılıklar var. benzerlikler de çok ana hatlarda ama içini doldurmaya başladınızda çok büyük farklılıklar var. tabii ki balkan kolula da aynı. meselā ovada bir düün geleneksel bir düün üç gün üç gece sürer. işte damat tıraşı vardır,
- 155 gelin alma vardır, alay çekme vardır, yemek vardır, gelini alma vardır, bir sürü. üç gün devām ediyor. bütün o köy ve civar köylerdeki bütün insanlar dāvet edilir. onlara yemek ikrām edilir. büyük düün, büyük olay yani. yakada genelde geleneksel düün pek kalmadı. hep salon düünü oldu. balkanda yarı modern bi düün ālini
- 160 aldı. eskiden ıı gelin aTa binerdi. üç dört at daa çok kaTır kullanılırdı. bölgede çeyiz ēyle Taşınırdı. sörä işTe aTın yerini kaTır

- aldı, sōrā kaTırın yerini araba aldı. ondan sōrā işTe gelini almaya giderken sādēcē alay deıl bütün orada bulunan erkeS gider. gündüz yapılırdı, şimdi gece yapılmaya başladı. kına gecesi olur gene
- 165 normal orkestrayla çalgılar, ertesi gün de düün olur. düünler genelde köy düünleri, köyün merkezinde ortasında orkestıra usûlüyle yapılır. halaya bāzı köylerde aS kişi gider, bazı köylerde de çok kişi gider. eee dolayısıyla külTür gelenek örf anāneler aÇısından da şey var mesela yassıören köyünde.
- 170 kurban bayramı ben yassıören damadıyım, eşim oralı. kurban bayramına veyā bayramlara gittiiniz zaman yolda yürüyorsunuz. Tüm çocuklar yabancıyı gördüü zaman aTlar, bayramınız kuTlu olsun der, elini öPer muTlaka öPer. özellikle biraz ani yaşlı başlı olanlar mutlaka giderler bu insanlar normallerinde Para verir. mustafçövada
- 175 bu gelenek Pek yok mesela. Para verme gelenei yok ani. el öpme vardır ama akrābalar arasında olur, dışarda. ya sevindirilir fakat yabancı birisine yapmazlar. akrābālara yaParlar ama yassıörende yabancılara da yaParlar. sizi bile görse -aaa meraba bayramınız kuTlu olsun- elini çeker, elini öper yāni elli sent veyā bir yuro para
- 180 alsın diye. onun için ben öraya giderken ep bēle bi cePlerim dolu.
- eee giyim kuşam konusunda da ēle yani. āā düüne gittiiniz zaman paris düünü gibi olan düünler de var, muafazakār düünler de var. meselā bizim balkan kolunda āāā yüzde doksan beŞi baŞörtülüdür fakat o dinî açıdan belki yüzde oTuz yüzde kırk bilinçli
- 185 bi şekilde takılıyo ama geri kalanı geleneksel oldu için. ama vardır er zaman vardır. yeni yetişenlerde şōle bir şey oldu, çok ilginç bi moda ortaya çıkTı. meselā ketennik köyünde kızlar koT Pantolon giyer, kısa şeydir ama başörtüsü Takarlar. şāhinde daa çok genç kızlar evleninceye kadar mini eTek giyer, açık saçık giyer bilmem ne
- 190 ama evlendii zaman teseTTüre girer. tamāmen ilginç. kozluca demircik köyünde kesinlikle bōle açık yokTur. epsi siyah feraceli, beyaz baŞörtülü geleneksel kıyafet. gençler tābi şindi gençler biraz daa modern de giyiniyolar. niŞanlı olan ne biliim ben evlenmeye aday olan kişiler de daa bōle biraz daa ama şēre gelecei zaman

- 195 meselâ normal çekiyo kot pantolonu, aÇıyo saçlarını gidiyo yani. ee dolayısıyla tâbi epsi diil. yâni deışkenlik arz ediyo. köydeyken başga, şehirdeyken başga, düüneyken başga, denizdeyken başga, türkiyede yken başga ne biliyim ben burdan aşaa indiin zaman yene başga. yâni ben bir ara gümölcinede çalışırken karşıdan bir bayan
- 200 gördüm. bana böyle Ters Ters bakıyo. ben de bakTım, Tanır gibi oldum. Tanıyamıyorum, yanıma geldi. ne bakıyon éle diyo, Tanıyamadın mı diyo. dedim sen kimsin yaa? ben diyo, işTe benim köylüm yâni benim yaşıTım. dedim bu sen misin yaa? yâni Tamâmen başga bir insan, görmemiŞim ö zamana kadar da dedim
- 205 seni TanımakTa zorluk çekTim. béle bir değıŞgenlik de var.
- şindi şöle köyler arasındaki meselâ Sarma yassıören ve şâinde meŞürdur. patateS börei ondan sörâ PirinÇ börei bu iki köyde meŞürdur. dier köylerde aslında bunu sosyolojik olarak da deerlendirmek lâzım. şindi bu iki köyde nüfuS sābit, göÇ vermiyo
- 210 fakaT dier köylerde ayvancılıkla ūraşanlar oldu için tipik bir yürük ayaTı sürdürölüyor. yazın yaylaya çıkarlar, kışın köye gelirler ve oradaki em ailenin bütün bireyleri çalıştı için şâhin ve yassıören âricindeki köylerde meselâ mustafçövayı ele alalım mustafçövada yemek költürü Pek gelişmemiş. Çok Çok Çeşit yemek yok. ne
- 215 vardır; aşlama et, et yemeklerinden aşlama et vardır, ne biliyim ben Çevirme vardır, fırında eT vardır, patateS yemei vardır, tâze fasulye yemei vardır, paTlıcan yemei vardır. mesela patateS, fasulye şey bunlar egeylen aynı költür. zeyTinyalı yapılıyo. uzun uğraŞ iSteyen köfTe költürü zayıftır niye Çünkü köfTe kıyma iSTer, yourmak
- 220 iSTer ve o insanlar em ayvancılık yapıyo em Tarlada çalışıyo. yaz kış çalışıyo. dolayısıyla yemek költürünü geliştirmeye vakiT bulamamıŞlar. meselâ kaÇamak denen bir şey var, bir mısır ekmei var. eskiden mısır ununu alır, tencerenin içinde kaynatır, karıştırır, hızlı bir ekmek olur. çok ekmek TükeTen bir bölgeyiz ve çok etÇil
- 225 bir toplumuz. balıkla Pek aramız iyi diil. dolayısıyla ââ bu tiroit de pıroblemi çıkıyo yavaş yavaş fakat bizim bölgenin meselâ angi yemekleri meşurdur dersiniz sarma, o dediimiz patateS börei, PirinÇ

- bõrei, Çevirme, kuzu Çevirme, ondan sōrā aşlama eT keÇi eTi. öndan sōrā ö dediim mısır unundan yapılma ö kaÇamak ev ekmei,
- 230 pırasa börei, paTaTeS, tāze fasulye, bunlar genelde yāzın yapılan yemeklerdir. pırasenik çok lezzetli bi şeydir, çok aır bir şeydir çünkü bol tereyā kullanılıyor. mısır unu, kavurma kullanıyo, pırasa kullanılıyor. felāket bir şey. benim yedikTen sōrā iki gün midem ārıyo meselā.
- 235 ārefe günü bizde em ārefe günü olarak bilinir em de nāmaz günü olarak bilinir. şimdi namaz ne zāman diyolar tābi mübārek kandil geceleri de namaz günleri olarak geÇer ama arefeyi alācak olursak arefe günü kim yapabiliyosa börek yapar. eskiden muTlaka börek yapıyolardı. bir parÇa börek, bir parÇa Taze ekmek ve yanına
- 240 da bir TaTlı bir şey ikram edilirdi. çocuklar o gün ya anānne ya babanne yapar, önlr da bēle bezlerin iÇinde bir ParÇa ekmei börekle berāber balarlar. al bunu Teyzene götür, teyzeye götürür, Teyzeye verir, ordan çocua ya Para verir ya şeker verir, döner. eskiden üç beş törün bir araya gelir der ki biz bakalım bugün ne
- 245 toplıycaz, kim ne toPlarsa toPlasın annānede toplıycaz, bunnarı akşam da bölüştüreceez bunnarı. āā ö kısmen yaşanıyo.
- şimdi kısmen yaşanıyo ama ö daa çok TaTlı dağıtyolar. şimdi azır Tulumba TaTlısı veya baklava yapıyolar. baklava bizde milli tatlı. baklavā genelde nişan, nikāh, kız isteme o ölaylarda yapılır.
- 250 özellikle nişan yapılcağı zaman mutlaka baklava yaPılır. işTe erkek tarafı bir TePSi baklava, kız tarafına götürür. iki TePSi olur bazen üç TePSi olur. kız o baklavayı dāTır, ēyle. bi şey daa var. mesela düüne varmadan önce Kız isteme ēle basit geÇer. nişan yapÇakları zaman āā karşılıklı olarak anlaşılır Kız erkek Tarafı. ne
- 255 vereceksiniz Kıza meselā iki kat elbise, ayakkabı şu bu, zīnet eşyāsı neyse büyük bir bōÇaya ToPlanır ö. erkek Te aynısını kız için azırlar. ondan sōrā bir eyet oluşur. akrabalarından bir çocuk alınır kız veyā erkek Çocuu. o bōÇayı alırlar. erkek tarafı kız tarafına giderler. altın liralr falan nişan olarak ne geÇiyosa bunnarı alıllar, kız tarafına
- 260 giderler. küçükken ben de yaPTım ordan atırlıyorum. önu teslim

ederler. orda açarlar onu görürler ne geldi diye falan. sōrā bālarlar bunu. sōrā ordan erkek tarafının kız tarafınıkini de erkeğe götürürler. ondan sōrā bu çeyiz bu bōÇa bir iki afta açık kalır. bōle evde bir odada ondan sōrā ziyarete giderler, görmee giderler. aa olur
265 bakayım ne gelmiş, bu māvi olmuş bu yeşil olmuş. Kāve iÇerler, ayrırlı olsuna giderler.

cenaze Törenleri de var. şimdi cenāzeler bizde genelde evlerde yıkanır. köylerde yavaş yavaş şimdi cāmide gasilāne yapıldı. birisi vefāt ettii zaman attā o geceyi evinde geçirmelerini isterler, alırlar
270 cenāzeyi eve götürürler. bütün gece yanında dururlar, kuran okurlar, bekÇi koyarlar kimse uyumasın en azından bi kişi uyumasın diye. ertesi sabā imam gelir, yıkar. evde müsait bi yer varsa oturular bi yere, orda yıkārlar. ondan sōrā ōlen namazına veya ikindi namazına müteakip oluyo cenazeler. sōnā cemaat ōle namazına gider, kadınlar
275 etrafTa toplanmışTır. imam gelir, evden kuran okur, dua yaPar, cenāzeyi kaldırır. musallā taşına koyar, götürür orda kılınır, ōndan sōrā da mezara. meselā ben bu akşam bir yere bir yemee davetliyim, elli iki. bir ay önce çocuk bouldu, asker bi çocuk bouldu. onun ailesine davetliyiz. akşam namazından sōrā evde bir yemek olcak.
280 beni de çairdılar gideceğim.

Konuşan : Hüseyin Kahya (yaş 71)
I – 17 Derleme yeri : Durgutlar (Dourgouti)
Konusu : Karma

- 1 bugün konuştuum dili konuşuyom ben. yalnız bi farkı var. deyimimizde kuzu demeyiz biz guzu deriz. alaperdi bizim merkezimiz. eee sr gara goyunu görmedin mi? gara goyun, kara koyun diil gara goyun. e gördüm gördüm ama filan yerde
- 5 oTluyodular. işte yni dilimiz bizim başka. gızan deriz. hatta gızan demeyi kasabaya biz burıyı, kasabaya indiimiz zaman ben kaldırmaya başladım gızan demeyi. farkına vardım gızan ne demek, kime gızan deniyö? farkına vardıktan sr dedim gızan demeyin yav, gızan denmez ki sokakTa oynıyan ocua.
- 10 orda kullanılan deyimler işTe ne gelsin ki böyle acele acele insanın aklına gelmiyo da. onlar şimdi mesel pek Te deişik bi şey bulamıyorum ben bizim köy dilinde, köy türkçesinde daa drusu. şimdi o pomakların içinde şahin halkı bize yol der ama o yoln bir mnsı var. neden yol demişler? şimdi pomakça onnar
- 15 birbirlerine diyollar yulu. yni bunnar yollardan geliyor. şahine bazara iniyoz biz. nlar tarlalarda TüTün egyollar. TüTün egerşen Kaldırıp Kafayı bağayo, Katırlarla gelen geçen Kim? yolne diyo. şimdi biz yoldan kavradımız pomakça kelimeler bunnar. biz pomakçayı pek Te bilmiyoz ama yol üSTünden kavradımız Kadar
- 20 var yni. şimdi bu yulu sözcüünün menşei benim bildiim gadar osmanlı Padişahı osman paşa pilevnede savaş bittikten sr gazi osman Paşa dönmüşler vatanlarına, geliyollar. iyi ama osmanlı imParatorluu döneminde türkiye ududu yokmuş ki burası da osmanlıymış, edirne de osmanlı. ondan sr skerler geliyoşlar
- 25 şimdi. ipsala kapısına geldikleri zaman udda yni gmre edirneye ipsalaya gelecekler. bi udut var bulgaristannan geliyo bi yol, bi yol yunanistannan geliyo ve bunnar burada birleşiyollar. osmanlı  yol zına geldikleri zaman oSman Paşa diyor, ey aşkerim burada şimdi diyo, beş dakika bi tenefüs edecez bi Konuşma yapacam size

- 30 diyo, gördüğünüz gibi yol diyo, şimdi üç yol üç ister türkiyeye gidin
iSter yunanisTana gidin iSter bulgarisTana gidin. şâin milletinin
bizim oradaki türklere yoluç demesinin menşei bu. bi rivāyet de o
bölgeden Konyalılar gelmiş. ama ben onu benim köylülerimden ve o
çevredeki köylerden birilerinden duymadım. menkövadan biriSinden
35 duydum. gene mi geldin be gonyalı diyor. şimdi biz deirmene
gidiyoz. o menköva dediimiz köyde mısır öütülüyo, būday öütülüyo.
su deirmeni var deirmene gidiyoz orada. allā rāmet eylesin
büyüklerimiS beni gördüü zaman e tanıyorlar ya ben küÇük çocuk
devamlı gidiyorum oralara. gene mi geldin be gonyalı? e geldim sen
40 bana diyom nēye gonyalı diyosun? e siS konyadan gelmişsiniz dedi.
onun için size gonyalı diyoz dedi. şimdi yalnız osman Paşada
savaşmış olanlar belki yoK olabilir bizim köylerden ama
çanaKKalede savaşımlar bar. mümün çabış var meselā rāmeTli
iSmet yakında rāmetlendi. iSmetin dedesi mümün Çavuş o
45 Çavuşmuş orada, çanaKKalede osmanlı aSgárlerinde. evēt, bizim
maallemizde var binbaşı. soyadlarımız ep ēle yāni ordan burdan
gelme. sōrā bi de şey bar bizim memlekeTTe, bize verilen bir ad
Kırcalılar. bak şimdi ö çok ilginÇ. Kırcalılar diyorlar da meselā ben
Kendimi şahsen öne goyuyorum ve diyorum ki Kırcalıdan kimseyi
50 tanımıyorum ki ben neden bize Kırcalı diyollar? ama ben kendimi,
dedemi göz önüne aldım zaman benim dedem babamın babaSı
koçkavakTan gelme, KoÇkavaklı işTe. ordan aTlayıvermiş gelmiş
bize ama biz o zamanlar on beş yirmi yaşında, ne bileyim on iki on
üÇ on beş yaşlarında delikannınar olsaydık dedemizden bir şeyler
55 öğrenecektik ama benim babam rāmeTli üÇ yaşında babaSını
kaybetmiş. ne õrendi ki babasından biz bir şey öğrenememişik. ne
yazık ki koÇKavakTa kimimiz var, kimimiz yok hiÇbir şey bilmiyoz
yāni. biz zāTen orda galırdık diyollar.
ayır ayır ayır durmaga diye bir şey yok. ö zaman o şōle olacak.
60 durmaya yumuşak geyle durmağa yazılmış. õ zāten durmaya diil de
durmağadır onun aslı. durmağa olması gerekir ama biS onu şeyy
kullandıkÇa Kaba kullandıkÇa durmaga demişizdir. köyümüzün adı

65 bizim durgutlar ama bi dakka şini ben önu araştırdım. nasıl araştırdım? benim bilgisaarım var evde. bilgisaarda bi yazı yazacam meselâ durgutlardan çalaperdiye bilgisaar Tanımıyor bu yazıyı, kabul etmiyor. turgutlar dedin mi kabul ediyor. o zaman bi Şey aklıma geliyo benim. bizim köyün adı neden durgutlar oldu zaman bilgisaar cevap vermiyo da turgutlar oldu zaman kabul ediyö. olmasın bizim köyümüz turgutlardan bi Parça? diye düşündüm. ee 70 bunu nasıl araştırıp bulalım? ömrümüz yetmicek.

Konuşan : Selim Hasan Mehmet Emine (yaş 74)
I – 18 Derleme yeri : Sandeviça (Kyknos)
Konusu : Hayat hikayesi

1 ben köydeyim, şadneviçadan, yâssiören belediye. ha şindî hani dolaphanda şimdi bizim hani dölaphanda şimdi bizim hana nasıl diyoruz belediye. haa mustafçova biz de orda balıyız. em yâssiören em dölapan. şimdiye kadar yâssiörende belediye idi, şimdi 5 dölapanda.

aa tãmak çok güzâl şimdi ökumak. çok güzel benim dâ turun var. anı ökuyördu anı rumca bitirdi anı ökul bitirdi. şimdi türen var. öbür de kızpak türkiyede ökuyor. şimdi bayramdan gidecek. o resim çıkarıyor böle. ben bilmem türkÇe, âzıcık. eee ihTiyarım ben, 10 yetmiş dörT yâşındayım. şimdi küçükler türkÇe küÇükken güzel konuşuyör. ben turuna diyorum. küÇük seyrân var turun. diyorum tukoşka o diyor deme acıanne tukoşka, tãvükveka.

ya eh evelden nasıl biliyoruz öle yaparız, benziyör. kasımda da gittim türkiyeye, güreyim istanböldä. übür sene de gittim. übür sene 15 iki gün orda durdum. iki akşam iki gün anı geşti bu kâsım. şimdi yaz geçiyor. ö zaman pak dörT gün dörT akşam dörT gün dörT akşam durduk istanböldä. biyendim, güzel. Çok oküyün, okumak çok güzâl. ben iç okümadım neçin sen küçüksün anı eee məcırlık vardı. eee geçTi zãmân, burda geldik üç sene durduk eheren maalesinde. 20 orda durduk üç sene. ö zaman giTTik küye, məcırlık vardı eee uzun

zaman belki duymuşsun belki duymamışsın. aa ihtiyār belki söylüyör belki duymuşsun. onun için niçin burda durmadık gittik küye. türkÇe ö zaman hanı burda duraydık alışırdık. türkçe şimdi bēle bilmiyörüm güzāl kunuşayım, zordur. istiyorum ama zor geliyor.

yā biz köyde yokarda sadneviÇ, dokūz çucuk duurdum, ihtiyar oldum şimdi varım otuz üç yaŞında üzürlü zeyneP, tualete gitmiyor, çok zor. ben îtiyar oldum. çok zor. konüşmuyor yā söylemiyor, kızıyor hanı kâriştiriyor. sana da saol. dörT kere gittik acılıkTa ama kucam üldü. köyde imam idi, otuz sene. dörT kere giTTik hacılık, on sáná ne vakit öldü, on sene var.

ben ölumlan geldim, dōktora gittim. hana kan gürsün nasıl gidiyör. āma eP bi şey yok senín bi şey yok işallah. bugüne kadar çok güzel elhamdülillāh. dört kere giTTim hacılıkta ama ürüyördüm her akşam anı mabeynde. nāmaz kılıyorduk, távāf yapıyorduk işallah.

	Konuşan :	Hasan Zeybek (yaş 69)
I – 19	Derleme yeri :	Gökçepınar (Glafki)
	Konusu :	Sohbet

1 bizim köylerdeki, balkan köylerdeki onların ana dilleri tabii son zamanlarda türkçádır da eskiden pomakça dilini kullanıyor bunnar. meselā biliyorsun bizim kullanılan dil türkÇe olarak kitaP dilidir, yāni şey dili diil ki. ana dili okuldan nası öğretilirse o dil

5 kullanılıyor. ēvet o dil kullanılıyor çünkü okuldan okulun devāmından yāni başka okullardan o dildir. yāni bōle köy dili eski lehçe mehçe bōle bi şey yok çünkü eskiden genellikle meselā yerel dil vardı. o pomakça deniyor. ö da tōplama bir şeydir. ona girmēyelim āma ondan sōrā meselā okullarda öğrenilen dil

10 kullanılıyor ve diyorum, gidiyorum, yapıyorum, ediyorum diil öle şey. meselā yāni būTün kitaP dili. geleceğim ya ya dedik ya okuldan ne öğretiliyse. yaşlılar da öle tābi canım yaşlılar zaten eee eski

türkçede çünkü onlar eskiden eski türkçeyi kullanıyordu, eski türkçeden gelen gelenek âlinde öyle konuşuluyor.

- 15 askere göndermeler, bütün şeyini mi duymak istiyorsunuz? askere göndermeler oluyor. bir afta önce diyelim meselâ başlıyor ėlenceler. davul zurna, ėlence, gençler yapıyo. son gönderdikleri gün evden bayrakları, tekbirlerle alınıyor. köyün dışındaki mezarlık diyelim veya köyün dışındaki bir yerde orda duâlar köyün imamı duâ yaPar ve öylelikle gönderilir. mevlit te yapılır. yâni son gece ėlenceler bittiktân sōrâ son gece mevlit yapılıyor. askerlerin herkeSin katkısıyla bi şey toplanılıyor, mevlit yapılıyor. mevlitten sōrâ sabâları veya hangi saatta gidilirse evden tekbirlerle alınıyor birer birer ve gönderiliyor.

Konuşan : **Hamdiye Mahmut (yaş 49)**
I – 20 Derleme yeri : **Kozluca (Kotyli)**
Konusu : **Karma**

- 1 türk birle buraya geliyoruz. böyle konuşma varken doktorlar konuşurken toPlanTı varken ep türk birle geliyoruz. benim gene dâmat burda, şū müftü nerde burda müftü ahmet mete benim dâmat orda imam. görev, evet. benim dâmâdım bi de kuran kursu veriyor
- 5 gökÇeler köyünde ama yedi senedir burda âmet metede görev imamlık yapıyo. bu Torunum, küÇük törunum, büyük âbisi engelli. - gel burayı dikât eT dikât et köpeği- bak şimdi ben yirmi yedi sene burdayım.

- köylere gidiyorum dün vâren. öyle bi şey ne zâman var bi
- 10 şey gidiyoruz köylere. köylerde dünler nasıl oluyor? cumartesi akşamı kına gecesi yapıyor gelin, bütün köy kızları dâvetli. isteyen kişi şey çalgıylan, isteyen kişi öyle bir ilâhi okuyorlar. pazar günü sabah on birde nikâh, bütün köy dâvetli. erkek kadın bütün köy dâvetli. pilaF kazan pilavı yapıyorlar, kazan pilavı. bizim kazan pilavı on bir on iki kazan yapıyorlar. erkek kadın epsi dâvetli. tanıdıkları erkes geliyolar. on birde on ikiye kadar nikâh biTiyor.

pilaF ama sāt üÇe kadar devam gidiyor. anımlar geline sāt beŞTen
sōrā alay gidiP alıyor gelini, çocuun Tarafına gidiyor. sāt beŞTen
sōrā yānī dokuza kadar bitiyor düün. öbür günü, gene pazartəsi günü
20 gene bütün köy gidiyör o genÇ genÇin evine gidiyor. orda ediyeler,
er şeyler, öyle bitiyor. oraya özgü yök Pideler yapılıyor. böyle pilav
kazan pilavlar yapılıyor ama Pideler özel yemek öle faSla yök. -
gelcem bak bak gel göresin abla türk bak bak gel soruy bāzi sorular-
bayramlar şimdi bekliyöruz kurban bayramımızı. kısmetse
25 ayrırlısıyla biz burda kurbanımızı kesiyöruz, iskeÇede. işimiz bitikten
sōrā yaPıyöruz kavurmaları, öyle. pişiriyoruz, gidiyöruz köyümüze.
benim şimdi kâynanam var, bütün köy geliyor, ihTiyār kadın geliyor
eve. ikrām ediyöruz taTlı bi şeylēr. biz de çıkıyöruz bütün
ihTiyarlar, kocakarıları geziyöruz. öyle oluyo bayramda. işTe
30 dolaşma var, genÇler çıkıyöru. evet var var isteyen bāzıları kadayıf
yaPıyo, baklava yapıyo, kim ne isterse tatlı yapıyör eşkeçede yāni.
geliyollar miSafirler iKrām eTmek için tatlı yaPıyöruz. en Çoğu
baklava en Çok baklava aynı. farklı var türkiyede deşik deşik
burda, deşik yapıyollar. yufKaları kendi aÇıyollar. cevizler köy
35 cevizi yānī bizim ēyle. fark yāni türkiyedeki gibi diil. türkiyede Taa
Çok tereyānı kullanıyollar, bizimkiler yok zeyTinyā Taa çok.
göresin köy çok güzāl. çörek yapıyollar, bazı hazır alıyöruz çörekleri
bakkaldan ama Taa çoğu lokmayla yapıyollar. Tātıyosun, komşulara
akrābalara Tātıyöruz. devam ediyor, youruyosun onu sabālin
40 erkenden.

	Konuşan :	Refika Çavuş (yaş 75)
I – 21	Derleme yeri :	Ilıca (Thermes)
	Konusu :	Pırasenik tarifi

1 ya ama birkaç küçük tePSi olursa yek taná. daa büyük olursa
dört táná kafa pırasá, ö zāman üŞ dört tene yimirta ya beŞ Taa güzāl
oluyor. süt tāmām, su koymayacān, süt yayıyor biraS süt biraS yort,
ne kādar ama diil çok biraS su olsun. e ö zāman kırmızı tePSi

5 karaPibercik biraS koyarsın, éyle. ben koymuyorum. yufka mısır unuyulan yapıyorum tepsiye. pişiriyorum fırında, çevirmiyorum. bilmiyorum ne baŞka ama ô da gúzál. sâdece ısırganı kesecen ifacık ifacık. ô zâman un koyacan, tuS bîrazÇık, zeytinÇık içeri. e o zâman yapacan kâşe. nası diyorlar? koyacan, karıştırasın mısır unuyulan ısırgânı. ô zâman su köyacan, mısır unu, o suyun böyle Çorba gibi olsun. zeytin koyacan, koyacan ısırganı ıştırne de éyle. Çorbadan koyacan e koyacan ben çeviriyorum. ama siz bilmiyorsunuz çevirmesiniS o zâman. yokardan da aşaaadan da ... başka bi şey bilmeyim.

15 toy yapmayolar, nikâh yapıyollar, alıyollar onnarı.

Konuşan :

Ali Onbaşı (yaş 76) –

Bülent Onbaşı (yaş 38)

I -22

Derleme yeri :

Issice (Issea)

Konusu :

Bazı kelimeler

1 bile - berâber, horanda - aile, çocukların olduu yerde meselâ aile olduu zaman horanda diyoS aile demektir, dur şindi gelecek aklıma merak etme. meselâ büyük âbimize aga deriz. gidiyem, geliyem, gidiyem yerine kaçıyom, bakem gel bakem sen buri. keçilli, 5 buraya gelmezden önce keçili köyü vardı.

Konuşan : **Sabiha Molla Ali (yaş 49)**
I – 23 **Derleme yeri :** **şahinköy (Ehinos)**
Konusu : **Düğünler –Yemek tarifi**

1 eskiden bi düün anlatayım sana. ııı bizim annelerimizin annelerimizden sonraki ablaların ne zâman evleniyodu özel bir kumaş vardı. Simli Simli kumaşTan böyle dikiliyodu elbise. belden kesik kuşak yapılyodu burada. kuşakTan da bu kadar püskül
5 yapılyodu böyle. kendi kumaşından âââ şeyle kırep baş örtüyle îne oyası, büyük böyle îne oyası baş örtü bû gelenekseldi. ben yetişTim bu düünleri ne zaman âblalarım evleniyordu. yok ben gelinlikle ilk zâten köyde ben gelinlikli oldum. kırep bi de Simli elbise boydan keşik böyle uzun. gelin kapıda bekliyodu, bütün köy geçiyodu
10 gelinden tebrîe, tebrik ediyodu. bütün gün gelin kapının önündeydi, bekliyodu, karşılıyodu insannarı. bi de seriliyodu o çeyiz bele hep duvarlarda. er tarafTa çeyiz seriliyodu her yerde çok zahmetliydi. çok güzâldı aslında çok güzâl bir şeydi. kimse de şeyy boş girmiyodu. bi pakeT arpacık, bi pakeT makarna, bi TuS herkes bi
15 şeyle gelecek. bi de gelîne para veriliyodu çünkü şey yeni ayle açılıyor orada. gençlere yardım çok güzâl bi yardım yapılyordu gerçekten ama gerçekTen çok güzâdı. bî senelik erzak toplanıyodu gençlere. ama zengin ama fakir herkes aynıydi.

biş tabaa iki büyük dilim kabak rendeliyoruz. iki bardak şeker
20 karışTırıyoruz tabaı. sonra bir tāvada kesiyöruz tereyaı. birazcık Ta ayÇiÇek yaı karışTırıyoruz önu. bir bardak Ta PirinÇ, bunu da harman yapıyoruz. aynı paTaTês börei nası onu da aynı. yufkayı açıyoruz, kendimiS açarsak daha iyi oluyo. âââ bakır tepsisinde büyük oluyor, bu bakır tepsisi büyük. öndan sörâ işTe yufkayı
25 terayaından döküyorsunuz, yufkayı koyuyosun, arcı yapıyosun. ortasında koyuyosun tekrar bi yufka, çevirmeli oluyor. ô da aynı şekilde yâ sobalı üstü yâ da aygaz üstü evet. bunu âââ bir kilo kadar su verelim, â kaynatıyoruz suyu tarhanayla birlikTe. tarhana da iki

kaşık, soğukkân tarhanayı koyuyóruz içine. iki üç kâşık
30 karıştıryóruz. tarhana zâten kaynayınca başlıyoruz dökmeye mısır
ununu. mısır unu yāvâş yāvâş ilave ediyoruz, yāvâş yāvâş güzál bi
kıvamda getiriyóruz. ondan sōrâ keSiyóruz tereyai bol bol. ááá şey
pişince o şey karaşlı koyu bi kıvâm alınca ondan sōrâ üstünde doldur
bi kaşıkla odun kaşu em yālıyóruz em bēyle bastırıyóruz tePSide.
35 üzerinden peynîri bol bol peynîr, en üzerinden gene şey bouyorsun
önu tereyaa. bēyle birazÇık da koyuyoşsun fokur fokur bēyle
kaynıyo. sobanın üstü çok güzál oluyo. bizím büyüklerimiS
anneannelerimiS, babaannelerimiS karaşlı diyollarđı eralde
karışTırıyoşlar dēye karaşlı diyolarđı bize. aslında mamalika onun
40 adı, evet. odun kaşını şey yapıyosun yāda banıP bastırıyosun bēyle
o karaşlıyı. evet tepside onu güzēlce şey yapıyosun. öndan sōra
üstünde peyniri dōşüyosun. kalın bi peynîr bēyle bol bol. üstüne de
tereyai bol bol. bunu istersen biS kavurmayla da yapıyóruz.
ayriyetten gene aynı şekilde en alta kavurma kesiyóruz. ince ince
45 kavurmayı bēyle dōşüyóruz. kavurmanın üstünde bu karışımı, üstüne
peyniri bi de tereyai daa güzál oluyo. bunlar eskî yemekler sonra
yeni yemekler var çok. bû kabāk böreinin Çok güzál bi tārifi var
gene bizim genÇlerimiz gene yaptığı Çok güzál. önu da anlaTayım,
tamam. diyelim ki üçgen kesilmiş yufkalar var ya azır yufkalar
50 üçgenler áá rendeliyosun kabaı, şeker koyuyosun, tarçın koyuyosun,
tereyai kesiyosun bi tābak. fırçacıkla öö üçgenleri yālıyosun güzál. o
karışımđan koyuyosun birár kaşık. áá kābak sarıyosun önu sigara
börei gibi diziyosun onları tepside. dizdikTen sōrâ tekrar tereyālan
bol bol geçiriyosun ve Çok güzál börek oluyo, çıTır çıTır.

KonuŖan : Nuran Manav - Sabiha Molla Ali -
I – 24 **Hafize Manav (Ortam dinleme)**
Derleme yeri : Ŗahinköy (Ehinos)
Konusu : Karma

1 o Saman onu anlatâyım ben. ââ bayramın iŖte arêfe gününde
çûrekler yapılyo. daiTıyoruz ya da azır olarak bakkaldan bi Ŗeyler
satın gofret filan. ââ daiTıyörüz yânî komŖulara çöcuklara. çöcuklar
kapıya geliyo filan ani.

5 ö farklı ya biraS burada, hamır lokma kızartılıyor, êvet. yok
bu tuzlu yâda kızartılıyor, komŖulara da daıtılıyor. benim bi tane
meselâ fatma abla var binada er arêfe getiriyo lokmayı. baklava
yapıyörüz, taTlımız o yânî. Ŗimdi bir kilö yufka, yarım kilo cevîz âââ
bir kilo bir bardak Ŗeker, bir kilo su ö Ŗekilde yapılyo. ondan sonra
10 iŖte Ŗerbetini koyuyörüz, yani Ŗeyde yapıyörüz. ondan sonra pideler
yapılıyo, sarmalar yapılyo bayramda. bi tencere eT âââ et ya da ya
tencêrede ya fırında êt yapılyo.

sofraya gidiyörüz yânî annelerimize. sabaya ep kız annelerinde
gidiliyo sofraya erkek annesinde deil. kız annesinde gidiliyo.
15 damatları yânî aırlıyo kayınvalideler, kızları dâmâtları aırlıyo
anneler. birinci gün sabai gidiliyor. annelerimize gidiyörüz, sofrâ
kuruyolaş. ep birlikTe yânî bayramı kuTluyoruz. el öpmeye
gidiyörüz. sonra meselâ bayrâm üç gün ya üç gün farklı bi evde
sofra var. meselâ kim dâvet eTTiySe meselâ diyo ki birinci gün bize
20 gelin, meselâ kayınvaldesi diyo ki birinci gün bendesiniS, ikinci gün
annem diyo ikinci gün bendesiniS. böyle iki üç gün bu böyle
sürüyo. öndan sörâ teyzeler çairıyo. yânî teyzeler de bize gelin yânî
yapılıyo öyle sofralar. akrâbalık bai var Çok burada.

yemekler vâş patâtêS pidesi meŖur, patâtês pidesi, mamalika
25 da var. sönra Ŗey de var kabâk taTlısı, kabâk börei var da bi de ö
tamâmen farklı. bilmiyörüm ö baŖka yörede var mı? ö daa Çok
yapılıyo. bilmiyörüm patâtês börei yapılyo mu sizin orada? patates
böreini seņ anlaT, kabak böreini ben anlaTayım çûnkü ben kabak iç

yapmadım. ben yapTım ááá ne kadar patâtês on iki on üç tane orta
30 boy patâtês áá rendeliyosun iÇine. pirinÇ koyuyóruz, bi bardak
zeytinyaı, tuS, nāne. seriyóruz tePSiye, aÇıyóruz yufkayı ama biS
kendimiS aÇıyóruz. ondan sōnra patâtêsi koyuyórum üstüne. tekrar
yufka aÇıyorum, pişiriyórum orda. bak atta sabā dedim afizeye
yapsā mı diyórdum öyle patâtês pidesi. bi de çeviriyóruz çevirmeli,
35 çevirdikTen sōnra dier tarafı da Pişiyó. gene koyuyórum ocak üstü.
yāni iÇinde deil soba veya ocāk üstü genelde ama geleneksel olanı
soba üstünde pişmesi. maşına diyolar. yapılyo burda da yapılyo
ama burda bizim evde yok yānı. soba yok diye ocam üstünde de aynı
işi görüyó, sobanın işini. maşının özelli belki daa lezetli olur,
40 yāni maşının daa yavāş yavāş pişiyó. yānı daa güzāl bu biraz daa
çabūk pişiyó.

	Konuşan:	Sabiha Manavoğlu (yaş 43)
I – 25	Derleme yeri :	Şahinköy (Ehinos)
	Konusu :	Yemek tarifi – Hatim törenleri

1 ilk önce sıvı yaı döküyóruz. üç dört baŞ soan rendeliyorum. ilk
önce onları kaviruyórum. onnar şey oldukTan sonra domātêsi dört
beş tanā domatêS rendeliyorum. onları da iÇine döküyórum,
domāteSinden sōnā kıymayı há kıymalı olıyo bizim sarmalar.
5 kıymayı da kavurduktan sōna pirinÇini döküyórum, pirinÇ Te
birazÇık kavurulduu zāman karabiber, tūS baarat ölarak. en sonunda
onu zāten aS bi şey tutuyórum beş dakika falan, beŞ on dakika yānı.
en son kapattıktan sōnā da nānē tāzē nānē döküyórum üzerine o
kadar. evet tencerede ondan sōrā sarıyóruz. zāten bildiiniz sarma
10 sarıyóruz, tencereye diziyóruz onnarı. áá sarmaların izāsında su
döküyóruz üstüne de bi tane tabāk köyuyóruz. şimdi erkeS koyār mı
köymaz mı bilmiyorum. üzerine de bi tane tabāk koyuyóruz. o suyun
iÇine de pişirişkān iki tane limon sıkıyorum ani daa ekşimsi olsun
diye. yarım saaTTa Pişiriyórum. ani ateşine de bālı. bāzen şimdi ızlı
15 ateşte suyu bitene kadar yarım saat falan istiyo, o kadar. biz kıymalı

yaPıyöruz.

20 çocuklar kursa gidiyo, birinci sınıftan itibâren kursa gitmeye başlıyolar. altınÇı sınıfa kadar kuranı kerimi bitirmiŞ oluyo yāñ. altınÇı sınıftan küÇük olunca atım yapTırmıyolar çocuklara. ani beşinÇi veyā altınÇı sınıf olması gerekiyor. ondan sōnā o gün işTe cāmide pılaF yapılıyo. bütün köyler dāvet ediliyor. her taraf yāñ dāvet ediliyor. istiyen gelebilir. pılaF ayran, ayriyeTTen evde kılın var şāin pidesi. özel pide kılın biS diyoruS ona. biz şāin alkı olarak köyü olarak kılın diyoruS, kılın pidesi yāñ. yumurtayla pirinÇle

25 olan bi özel şāinin özel yemei bu. geleneksel yemei diyim yani. bunu bayramlarda bu kılın yemei dediimiz bayramlarda özel günlerde yaPılan bi Pide.

atım töreni saat işTe öğlen namazından bir iki saat önce başlıyo işte millet toplanmaya camide. ondan sōnā bütün çocuklara

30 ilāhi veriliyo, şiir veriliyo, kuranı kerimden bi kuran veriliyo, bi sūre veriliyo. çocuklar önu yapTıkTan sōnā herkeS onnara para veriyo tabiki herkes. anneler gene evde tabiki anneler evde azırlık yaPılmıŞ oluyo ayrı. kılın yapılmıŞ, sarmalar yapılmıŞ, taTlılar yapılmıŞ, istiyen şerbet te yapıyo. herkes gene evine ziyārete gidiyo. ordaki

35 çocuun ediyesini de götürüyo, genellikle para veriliyo. evet yāñ yakın akrâbalar tabiki altın baŞka şeyler de alabilir ama biS genellikle para yāñ.

II. AĞIZ BÖLGESİ (GÜNEY)

	Konuşan:	Fatma Nurettin (yaş 63)
II – 26	Derleme yeri :	Kırköy (Kyrnos)
	Konusu :	Palüzá tarifi

- 1 palúzáyí meselâ normal suyumuzu içine neşte, sörâ boya koyârdık. şimdi viŞnelen falan yapıyollar, nar suyunnan yapıyollar. ee ani bõle bildiimiz bõle ip falan boyanır o zaman ama şimdi Taa çok farklı. nar suyu koyuyalar veya viŞne koyuya, onnarı yaz bâli.
- 5 yāñi işTe öyle yapıyalar. şeker ama çok Ta güzâl oluya. yok bõle çorbanın bi donuu âli yaa renkli oluya, teleme gibi bu kadar bu kadar.
- 10 bazlama onu ekşi maya diye bi şey vârdı böyle. maya ekşi maya dēye... onu unnan sulan yuurular. o ekşi maya bõle hamur âline geldi. sörâ böyle güzâl oldurudular, olduruy dediim kabarıy yāñi örtüp. sörâ onu bõle yuvarlak PārÇa PārÇa âllere geTiriP saÇ dērdik biS küÇükken ninêlerimiS annêlerimiS o saÇTa piŞiridiler onu. çok da güzâl bi şey, saÇ dediin bõle keremeTTen õle yapılık. aTeŞin üstüne sacāya koyuP keremeTTen yapılık bi şey. hālâ
- 15 türkiyeden hālâ getiriyeler onnarı. yā bõle sacaanın üstüne KoyuP onda bõle pārÇa pārÇa bõle yapıP onnarı şöyle çok güzâl. onnar Taa benim küÇüklüümden. yok bu bõle düz, bilmeSSin. bi dane ateŞin üstünde sacaa diyez üç ayaklı, onun üSTüne konuP da benim dediim bazlama. yā yok hiç bi şey, sadē āmur.

Konuşan: Sibel Nurettinoğlu (yaş 44)
II – 27 Derleme yeri : Kırköy (Kyrnos)
Konusu : Karma

1 bak şimdi aslında eskiden onnarı yoordu mesela koyuP
ekřiTirilēmiř. o asıl mayası ekşiTiriP ekşi maya dedirttikleri 
ekşittiriyeler. ndan sn nu unnan yuuruyalar. bırakıyalar nu bi
gün  oluyo, o kendiliinden mayalanıya. ndan sr yuuruyalar
5 tekrar nu. amur büyük amur youruldukTan sr şu kadaş beze
linde açıyalar. bl basTırıP onnarı yuvarlak saçın üstünde
dinlendiriyeler. ama o bıraktıkları zaman tekrar saçın üstüne koyuP
orda pişiriyeler alt st yapıP. belki de gördüün vardır bilmiyem ama
gördüün var mı yok mu? şimdi annadın mı? şimdi ha bak şindi beze
10 yapıyasın onu d m? he ndan sn nu koyuyalar nu bi masafın
içine veya unnu alTını dinlendirmek için oluyo . ndan sr
pişiriyesin. belki şimdi daa gzl olsun dye olduruyalar. bilmiyem
ben o şeye yetişemedim ama.

düğünler bizim önceden kına gcesi burda olmazdı. sr işTe
15 ordan mesel gördükleri gibi türkiyelilerden flan başladılar
yapmaa. eskiden bizim burda mesel gündüz olurdu Kına. yemekli,
musafirleri toPlalar çağrılar yemek verilēdi. gelin kızı oturtuP bi
urgan testi gelin kız oturur. kına ileene koyuP isterse kına başına
yakrla. istemesse gene başına evet eskiden yakılırdı başına kınalar.
20 şimdi yle koyuyalar bi şeyin üzerine, sakulnn zrine kınayı.
gelin kız oturuyo, o iki kişi de tutuyo. ndan sn kayınvalde annesi
falan gelip altınnnı, ediyelēni koyuyollar. evet evet o Kınaya
Koyuyollar yn.

	Konuşan:	Hüseyin Gülser (yaş: 41)
II – 28	Derleme yeri :	Gencerli (Kentiti)
	Konusu :	Sohbet

- 1 bizim köyde türkÇe normalde. zāTēn yunan iÇ yok köyümüzde. aynı aynı vallā nası anlaTayım kına gece düşünlerimiS üÇ gün olur. köy düşünü dışarda. kır düşünü diyosunuS, biS köy düşünü. üÇ gün olur olan Tarafı gider kıS Tarafına, öyle işTe. özel
- 5 hiç yok, bi gelinde kına gēcesi kıyafeti bindallı filan onnar oluyo işTe. özel bi şey hiç yok kına gecelerinde, aynı aynı sizin gibi altın koymalar ēvet. kayınvalde, kızın annesi, olānın annesi öyle oluyo yānı kına geceleri. düşünde gelinnik giyiliyo. er bi genÇ kızın hayāl ettii şey zāten o gelinnik. balkan köylerinde olmuyo. onnar bi
- 10 nigādan oluyo, evleniyo ama biSım aŞaada ovada var ani. bizde yok olmamazlık yok biSdā. açık ani onnar kapalı gelin de olmuş olsa teSSeTTürlü gelin oluyalar. bizde o yok yok.

- biSdā zāten biS izmir izmırın yarısı biSım bak. biS izmıre gidiyeS evet bizim evimiz var izmırde bozyakada. kayınvaldemin
- 15 kardeşi orda. kayınbabanın pederin akrābālārı vār. hepsi var bozyakada ya ya.

- biRaS şindı sizin türkÇeniS kibardır. biSımki Taa kaba kalır, öle işTe. aa onnar kaba olannar konuşur onu Çok. biSdā yok biSdā genřlār karaya siyah dēřler, gara demeSler karaya yānı. siyah
- 20 kibarcası. yaşlılarımız kara dēř ani. çocuk biSdā çocuk ama yaşlılarımız kızan der.

- olsun uzak ama dil mı? kendi arabanızlan mı, yolcu arabasınnan mı? yolcu arabasınnan daa biraS farklıdır, uzundur yānı yolculuk. olsun iyi olur ani bi denişiklik olmuş olur sizin iÇin,
- 25 gezmış olursunuz. menemenin iÇinden mi, köylerinden mi? āā şeirden çünkü geÇiyez, yolumuz ordan menemenden. ondan sōrā ēvet biS kendi arabamızlan geliyo. çok sîrek ani yolcu otobüslerinnen geliyo ama devamlı kendi arabamızla. aa keŞan iPSala keŞan ördan ördan yolumuz ördan, edirne Tarafından dil

- 30 ordan. edirne Tarafından daa uzak kalıyo bize, iPSala keŞan daa yakın ani. nası gördünüz yunanisTanı, iyi mi? biS köye alışmışık, kasaba ayatı yaşıyamāyız. dōma büyüme köy oldu için biSe biraS zor gelir ani kasaba ayatı.

Konuşan: Hüsniye Hüseyin (Yaş:57)
II – 29 Derleme yeri : Beyköy (Avato)
Konusu : Düğünler

- 1 dōma büyüme bu köyden, köyün içine de evlendim. düünlēde bi kazanda pilaF oluya. eTini kaynattırıyasın, suda piŞiriyesin. onı süziyēsın, yıkāyāsın o eti, tekrar piŞiriyesin. ondan sōnā kazanda piŞiriyesin onı. piŞirdikten sōnā Koyuyāsın sousun diye. tekrār
- 5 ölçiyēsın suyunu, ee pirinÇi ne gadārşsa pirinç bi bardak göyārsan onu iki bardak suyu. kazanı ona göre baKırlan yaPıyasın baKırlan yaa. bi bakır pirinÇe iki baKır su. kazannan özel köyde demek bu vār düünlerde. düünde o yapılyā ama şindi oluyā o zāman nout yapıyāz, nohut yemei. o da eTli yapıyāz, eTli Çorba yapıyāz. şini
- 10 istemiyim yavrum ben tuttun mu ablaya?
- heP aynı oluyā bizim kına geceleri. eveli gündüz olurdu şindi gece yapılyā ama gene ōle sofraya yaPılırdı. geline kına yakılır. şini gelinlere kına yakılmıya. eskiden yakılırdı, başına biSbitin kına yakılırdı biSbiTin. eskiden biS evlendiimiz zāman ne zāman
- 15 düünümüz başlanırdı başımıza biSbiTin, saçımıza biSbiTin kına yakılır. düünde de ilk aḡşamı düünün başlar üç gün düün yaPılır, ilk aḡşamı başlar. en eveli sā eline yakılır ilk akşamı sā ayaana bileene gadaḡ Kına yakılırdı elimize biSbiTin. ikinci akşamı sol eline yakılır ayaana da biS ōle, ōledi ādeTlēr, ōledi. ōle gördük. ōledi yaa ōyle bi
- 20 Şey yok, para atılıya atılıya ama ōyle bi Şey yok. öylesine demek oluya. şini eskiden bizim düünümüzde ōledi, yaa. pazartesi şini pazara düün olursa pazarTesi kına yakılır, perşembe ıspap yapılırdı. ıspap denirdi. ō da bi erkekleri toplālardı, erkeklere bi sofraya verilirdi. nigahı olurdu. nigāh yapılırdı, köy nigāsı. şindi belediye nigāları ani

- 25 resmi nigāh demiye, eskiden bizim günümüzde resmi nigāh yokTu yaa. imamı çaarılır, imam nigainı Kıyar. ondan sōnā cuma düün başlārdı. eTlēr kesilir. pişirisin tavuklarını, etlerini. ondan sōnā cumartesi davullar çıkā, çalgı yapāsın. pazar gidēsın gelin anki köydense gelini almaa. toPlanır arabalar, alay gidiyi şindi. salonda
- 30 oluyā ama ēvde oldukTan sōnā köyde oldu mu gēne hālā vādır o. başka köyden öbür köye köyün iÇi de olsa gelir gelini almaa.

Konuşan: Nazmiye Mandacılar (Yaş:70)
II – 30 Derleme yeri : İnanlı (Evlalo)
Konusu : Karma

- 1 selam aleyküm, oŞgeldiniz, nasısınız bakalım? aaa sebaattin çok iyi oldu yaa. biraS kuzu eTini kapTırdım. şimdi ne laf edelim onnan? ne konuşalım? onnar daa fazla orılāda okıyālar ondan ama biS biraS kaba konuşıyāz. aaa evet öle yabancı olsanız gelmeSdiniz
- 5 zātēn yā.
ağşam raatsız oldum ben bīdenbiře yā. başım döndü yā sōrā gittik burda doktor vā, giTTik orıya. tānşiyon yūselmiŞ on sekiz buÇuk, on dokuza gidiye. on altıdı başladı benim başım dönme. gidemiyim demek yürüyemiyim, tuttular kolumdan çucuklar būda
- 10 oturttular. bī ölÇTü on sekiz buÇuk olmuŞ. on altıdan on sekiz buçuk. on iki küÇük olan. gittik orıya. dokturlar dilimin altına köydular haptır, āzıma vēdilēr işTe. hem nasısa onnar biliye yaa. bi yarım sāt kadār da tuttulār orda, yatırdılar. sōrā yeniden gene başımın dönmesinden kaldıramıyım kafamı.
- 15 ben buralıyım ben gene kırköyündenim. burıya geldim mandacı ramadanlāra geldim yā. te sebaaTTin işTe şeyim benim beyım yā. a yapmaS o bi Şey dedi kuzu eTi yemicēsın dedi bene doktor. hālā vā daa biraS başımda dönmelik ama iyiceyim demek iyiceyim iyiyim şükūr. yā yā olcam işalla. var benim aplarım. dedi
- 20 doktor çok güzāl apların dedi. iÇ dedi, iÇTim ama e çabucak düşēr mi? düşmiyi daa yūseldi. sōrā çocuk beni aldı götürdü işTe çocuum

- bu gelen türkiyádán geldi. yaa aldılā gelinnen bile giTTilē götürdülē
beni iŞTe. yatırdılā biraS baktılā. dediler arniye yimek yasak. arniye
demek kuzu eti demek arniye kuzu demek, türkÇe arniye, pirovata
25 koyun demek. ö da dedi bunnarı yimicen dedi aSla yimicen dedi.
- yaşım yeTmiŞ yeTmiŞ yaŞım. e ondan demek kırk alTı
doumlu, yeTmiŞ yaŞındayım. ilkokul e ö zâman yokTu okumak
demek. okulun birincisiydik ö zâman iÇin ama şindi gene kendimize
aklımız yetmiye. okulun birincisiydik biS. biS üç kardeş üçümüz
30 çok güzál okuduk, sınıflarımızı beş senede bitirdik ep. okutmak falan
yokTu öle. şindi kendikilêrmizi kendikimizi okuTTuk. avkat çıkTı
yā avkat çıkārdık. o da öşda avkatlık görevini yapıyā. gezmee geldi
burı burıya. em bi izine geldilē hem demek bizi bi kere Siyāret
eTTiler. görsúnlār diye yaa gezmeye geldilêr demek görmee bizi,
35 görmee geldílār.
- nē yemei vēreyim ani kendim pişirdiim yemeklerden mi?
yemeklerimi pişirim. iŞTe kazı keserim pişirim. yemein adı gēvrek
gēvrek. keserim kazı Pişirip suyunu süzerim. öndan sōrā yālıca
yerini süzerim. gevrek pişirim sobanın üstünde onı. pişirim yufka
40 dediimiS sobanın altını üstüne koyarım. bōle çevirim gevrek yufka
yufka sōrā pāřalāřım onı. suyu souduktan sōrā dökerim onı onun
üstüne, yufkanın üstüne. üstüne gene etleri sıralāřım. ondan sōrā
oturduk mu bi tePSi yetmeS ama ö zâman yokTu bi şeyimiS. ne
tansiyōn ne kalp hiÇbirisi yokTu. şindi bi şey bi düüne gitçeS, benim
45 bi de kızım vār, ortancası kıS. babası dērdi siz kesin dērdi kazı
bırakın, ben pişircem. o zâman yokTu petragazlār falan öyle şeyler
gaz ocaamız demek petragaz. şini fırınıımıS vār, fırınıımıS vār şini.
fırına kakıvárıyaS ama gene petragazda gene pişiriyáz taranadır
falan pişiriyáz yaa. onnarı kullanırdık, o pişiridi. kafasını yir,
50 kanadını yir, cierini yir, katısını yir dá adi dērdi yiyin kalanını siS
dērdi. şeyin kazın katısı vār, cieri vār, yürei vār kalbini öle yaa. yā yā
kaTı dērlêr taşlıklarını yir, siS bırakın dērdi bene. kesin kazı bırakın
ben pişircem. ben pişircem demesi yisin iÇindekilerini diye dērdi.
biS düüne gideriS. kız elbet ö zamannaş akrannānnan toPlanıP

- 55 gidêrler. bíz dá kalmayız anaları ârkasında gidêrdik orî iŞTe. geldii gözetirdik kızları, gözetim alTına alırdık.
- ne vereyim başka? yemek pişirim, kavuşurum suvanını, patlıcan yaParım sık sık karıştırm o paTlıcanı õnnan. kendi suyunna kavrulur õyle. kapārim iç su koymam ona hiÇ koymam. pide
- 60 yaParım.yufkayı altına bi yufka altında ondan sōrā aŞçık pirinÇ pişirim, bi kaşık pirinÇçik. ondan sōrā karıştırm o kesiklen bile oni. koyarım kesik gene. bak şini kesik kesik dediñ mi onı bilen anlıcak şini belkí sen anlamasın da kesik dediin. anlıcak onı bilen. hayvandan çıkan yourTTan oliya. yourdu kaynaTırSın kaynatırıs
- 65 kesik olur. azcık tuS atarıs kesik olur iŞTe. biS gene süzeriS onı süzdükten sōrā koyarıs azÇık pirinÇ iÇine, pide yaparız yaa. alTına bi yufka üSTüne bi yufka fırına veriz fırına koyarız. o Pişer kendi. pālúze şindi yapmıyaz yapıyorduk palúze yapārdık, kirema yapārdık. palúze neşteden olur, o palúze neşteden neşte iŞTe. õ da boydeyden
- 70 oliya. neŞTe būdaydan oliya neŞTe yaa. azÇık boyacık atarız iÇine. ondan sōrā kırmızı olsun dēye õyle yiriz, beyazını yimeyiz de kırmızısını yiriS. Çok geÇende hālā dayım yaptırdı báná yaPTım ya ya õle iŞTe. Pide yaparız eT pişiriz eti tencerede Pişirdin mi bi kere iki kere süzárım suyunu. süzdü suyunu süzdüm mü suvannan iŞtēse
- 75 dōrT beş kafa suvan koyarım iÇine. ondan sōrā õle yiriz ama fırınnama. iŞtēse azÇık böüttürüm onı, süzárım güzálca. suyunu böüttürüm demek sendirim eti böüttürüm aSıcık eti süzárım suyunu. ondan sōrā fırına atarım annadın mı? tauk keseriz taū gene kestik mi ufak ufak dōrarıs. ondan sōrā kaynatırıs. ne zāman pişmee başladı
- 80 mı ama patatēs atçaS ama suvan dōrucaz iÇine. ekseri ev tavū suvannan güzál olur. ondan sōrā õyle yaparıs onu gene ha yapārdık zamanna ama biz şini ikimiz otırıyāz. çocuklar danık kenarda köşede. kendimís nası istēsek. artıkın õyle şeyler yapamıyāS, dokunıya.

	Konuşan:	Sabiha şerifoğlu (Yaş:64)
II – 31	Derleme yeri :	Öksüzlü (Orfano)
	Konusu :	Yemek tarifi

1 yemeklē nası dēyá nası yámák yapıyān? bōrek çōrek türlü yámák bi yemák tārifī ben bi tānā bi türlü vereyim sana. benim sevdiim bi yemák. bu yaz yemē. iki tāne patātis, sovan, iki üÇ Tāne domates ölgun domátes ááá bi tāne dōrt tāne suvan işTe. benim

5 yaptım yemák yedi sekis tāne bıbár, bi tāne bi kaşık pul bıbár iÇinā, işTe bunnār. yānı çok gúzál bi yámák olur. domates, biber, patlıcan, patatis, sovan zerzevat yemē.

bi tāne de pataTeS bōrē vereyim sana. benim yaptım bi bōrāk. erendelērim paTateSi, iki kafa sovan erendelērim. ārkadan onnarı

10 ayrıca dōrārım. onnarı az bi şey kavuruşum iki kepÇe yālan. ārkadan dōrT beş tāne patatis onu da gúzál erendelērim onun işine. bi kaşık kırmızıbiber, bi çay kaşıı kara biber, bi tāne büyük şey taTlı kaşıı sārma oTu bunnarı karıştırım ama çok gúzál bi paTaTis bōrē olur. sōñra türkiye şeyinnen yapıyoz şimdi oranın yufkalarınnan. burda da

15 yayarıS ondan sōrā burda ben onu ateşTe yaparım. büyük bi tePSim var. altına bi tāne iki Tāne yufka arasına paTatiS bi tāne yufka arasına paTatis bi tāne dōrT beş tāne yufkadan sobada pişirişim onu. mařıngalār vār ya evēt onun üstünde. çevirmeli bizim bu bōrēmiS, çok güzálđır yānı keşKe kalsanız da yārın bi yapsak size. dōnceniz

20 mi?

ááá düün yemekleşimiS dá onnar düün yemákleřimiS tauklu çōrba olur sabayı. yemēmiz öylenin tauklu çōrba verilir. ārkadan noutlu eT noutu ayrı pişiriz etimizi ayrı pişirişiz. sōñā misāfirlē geldi mi tePSilere koyarız. tePSinin altına nouTumuzu üstüne bi tāne

25 büyük bi gevgili eTimizi koyuP dana eTi gevgili naSı desem Sana kepÇeyle ama Taa büyük ya ya. búyúćák olur o Taa bōyle ya kepÇe dēriS. yāñ evde kepÇe kullanırıs da, düünlēřde. taTlımızı yaparız, baklavamızı yaparız düünlēřde. bunnarı milleTe gelen misāfirlará ikrām ederis yānı kına günneri. bu bizim olan bu kına günü

- 30 yemáklárímíS, düünde de pilav helva bi tâne de āyran. düünde bunnar ayrıca ama bizím kıS kınaları böyle olur. bi afta öncesinden meselâ aftaya cumārtesi pazārsa düünümüS bu pazārtērsi kınamıS olur evde işTe. Pazārtērsi kınamızı yaparız, yemáklı yaparız. mısafırlárimıS gelır, onnara meselâ ikrām ederıS doyuruS onnarı. áá
- 35 cumārteSi pazār da düünümüS olur. cumārtesi o gece pilavlı olur yānı gelen mısafırlár sâde pilav ayran bi de helva verılır ya. baklaFa yapılır, baklaFa verılır bunnar yānı.

Konuşan: Sebahattin Mandacılar (Yaş: 71)
II – 32 Derleme yeri : İnanlı (Evlalo)
Konusu : Askerlik anıları-İnanlı destanı

- 1 selānikte yaptım. bin dokuS yūs alTmıj altıda ocak yirmi dokuSda asker oldum. atınaya giTTik, eitim yerine atınaya giTTik. bin dokuS yūs alTmıj altı ocak yirmi dokuS orda üç ay kaldım, üç ay eitim gördük. sōnâ selānee aTTılar bizi. selānee geldik. selānikTe
- 5 adı... askáriyânın adı. onnar ben yunanca bilmiyom ne olduunu. yirmi beş bu sefer burda kaldık. askáriyânın bir yeři vārmıŞ. gece yarısı tirennen indik. ö aḡşam orda indik. sabālen gittik, aldılar bizi dattılar. bizi lāzımlı kartlarımız girdik, alıŞTık orda işTe. alTmıŞ yēdide kiral kaŞTı biz kaldık. demedilár bızá kiral kaŞTı. efendim
- 10 biS geldik tanklarlan. bizím aldılar ēliyetlerimizi, bizi bırakmadılar. iliyât vermedilár. bu sefer tufáklı askár yaPTılar biSi. bu sefer aldık paŞayı şeyi biS kıralcıymıŞ onu aldık. iç burnu kanamadı. bizím başKanımıza subaya yıldız verdilár. sonraki gün yānı bizdik alan işTe o. yirmi bir ay ben selaniktá yaPTım askárlıımı. yirmi bir ay
- 15 selānikTá yaPTım. ordan deıştirmádılár benı. bir gún dá cezā yedim. bir zaman koyunlarımız vardı küçüken. koyun gütmüŞtür çobanlık yaPmıŞTır efendim. sōnâ sōnâ biTTi işTe. alTmıŞ üçTe yeñgenle evlándık, alTmıŞ üçTe düünümüz oldu. seve seve aldık birimizi. düün yaPTı babam bizá alTmıŞTa. yokTun burda dil mı
- 20 sen? ama çairdik galba o zāman sizi bá. bubam çairdi galba düüne

sizi, bilemiyim gúzál rāsım ābi. bilemiyim gúzál dá alTmıŞ üÇTe
çairdik galba ama o şeylēr vārdı rüsTemlēr vārdı. ò zāman
hayvancılık yapıydık bá kızım. ináklárımıS vārdı, ramazan bey
kaştıktan sōnā batırdık onnarı.

- 25 şimdi kaÇTa olduunu bilmiyim onun gazetelērde vārdır ama
gazetelērim saklı benim aşıada. şındı onu atırılıyamıyım. biS o gün
Pancar ekērdik. yakın bi tārлада Pancar ekērdik. saat beş üstü, aħşam
özere. jandarmalār köye yayılmış. polisler yayılmış köye. yengen
geldi kaÇarak tārladan, yakın tārladan. sebayTin dedi kapılara kıyāt
- 30 koyuyollar, köyde bi şeyler oluyo dedi. ben geldim eve. ooo dolmuş,
jandarma, er kişi yazmışlar. silālar yānı memurlar koymuşlar.
jandarmalar, belediye mubaşiri falan epsi gelmişlar. kapılara kıyāt
koyuyollar yānı evlerden çıkın dēye. evlērden çıkın dēye gait
goymuşlar. e sōnā dārkān orhan gāldi avkatımız orhan gāldi. ābi
- 35 geldı hūsāyın ābi geldı, mēmeT emin geldı, çocu onnar geldı. burda
karar aldı bizim büyüklārimiS. dediler ki babamlar epsi barabar
dediler toplancaz, giTçez saatin altına oturacaz. yolda gidārkan
kendi kendime bu arada bizı pulislār bilmiyōm dayandırdılar bizı
ōrda. istedilār salmasınlar. aga āfızlan orhan hūsāyın yōrūdū ōnde. bi
- 40 de şey vārdı onnar yōrūdūler. ārkadan biS de tırakterlāri sūrdük.
tırakter arabalānnan giTTik, sūrdük. pılateyaya yaklaŞTık. indirdik
insannarı o saatin alTı. orı epimiS oturduk orı. köyün epimiS giTTik
şeyy hıristiyanlārden gelen olmadı. yūs kişiyeye yakın giTTik orda
işTe. onnar da yardım eTTiler bize. eskeçenin alkı kalkTı yardım
- 45 eTTi allā razı olsun. erkizden geldı, hepSı geldı. kalabalık olduk
orda. bütün doldurduk orasını kaldık bayā bi gün kaldık. kazanna
pilav getirdiler. kontrollū saldırmalar oldu. motoru atta üstümüze
aydadılar, çineyemediler. sōnā kaldık orda işTe, onnarın bayramnarı
yakınladılar. dediler biS sizin yerlerinizi vereceS dedilār, dönün geri
- 50 dedilār. aFkatların şeyinnen biS dá çekildik, geldik ama kalkTık
ordan ama bayā yirmı yirmı bej gün bir ay kaldık orda. onnarın
bayramnarı geldilār, dedilār kalkın gidın artık. kalkTık geldik
aFkatlar da rāzı geldı. ārkadan kalktık geldik ōyle oldu. bi daa

gelmádílár. mākême oldu ep. mākêmelêr devâm eTTi.

	Konuşan:	Seyhan Müminoğlu (yaş 37)
II – 33	Derleme yeri :	Taraşmanlı (Erasmio)
	Konusu :	Sohbet

- 1 muabbet ediyodu iŞTe. er ne konudan olursa olsun. kadın kendisi doktor. dedi ki yā dedi, bak dedi, hele senin dedi, Konuşmaların dedi, ne Kadār dedi, anannemin dedi, babannemin dedi, konuşmalārını andırıya. bāzı sözcükler dedi, bazı atasözleri -
- 5 yok saol- ne kadar dedi, benim dedi, anannemi dedemi babannemi andırdın dedi. ne kadar böyle bambaşKa oldu o kadın o gün. kendisi doktor neydi? onun ismi şimdi nüket bi şeylerdi ama benim dedemin annesi. evet ben burda gelin geldim. ben aşā taraşmanlı köyündenim ben. geştiniz mı taraşmannıdan? ama benim iŞTe dedemin annesi
- 10 tekirdā fusunlu köyünden. iŞTe ö ö zāman bin dokuS yüS on bejlêrde büyük dedemiS orda savaşlārda falan bulunmuş. iŞTe nası oldusaydı evlenmiş almış gelmiş burda ee fusunlu köyünden. iŞTe ālā dedemin āā dayısı burda. üç beş sene vār rāmetli olalı dedemin dayısı. dedem de seksen beş seksen altı yaşında ama insan böyle...
- 15 bak nüket erdemliydi o doktor kadının ismi. kendisi dermatoloji uzmanımıŞ bi hastanede. özel bi kılíniktá mı şimdi? eskiden çalışır mıŞTı devlet astānesinde. şimdi özel kılíniktá... yāñi az durdular ama çok muabbet eTTik. öyle dedi ki kadın bambaşKa oldum yāñi eskileri hatırladı için.

III. AĞIZ BÖLGESİ (MERKEZ)

	Konuşan:	Sabiha Alidayı (yaş 56)
III – 34	Derleme yeri :	Gökçeler (Selero)
	Konusu :	Yemek tarifi

- 1 bizim şimdi meselâ annem benim seksen yaşında. benim yaptım yemâkları yapamıyo şimdi. yeni biS anı öğreniyoS. onnar ne annelēnde görmüşlērse onnarı yapıyolār. meselâ annem musaka yemeini yapamaS. sâdece paTlıcanı yapıyo, Tencerede bölē, Tencere yemei fırın deil. fırın başKa Tencere başKa. biS gene Tencerede yapıyoS. kızartmasını yapıyoS, fırında yapıyoS biS, fırında musaka. türkÇe musakası ayrı, biSım musaka ayrı. biSım farklı burada tabîki. biSım musaka şöyle. ááá paTateS ve şeyden paTlıcandan oluyo. paTateSler yincek şekilde kızartılıyo. paTlıcanlar paTatisler yincek şekilde kızartılıyor. çekiyon bir kenara kıymayı. soan kıyma beraber kızartıyon birazcık onnarı. güzâl bi koku bi pembeleşme şekli alıyo kıyma o zâman. tadı çok güzâl olıyo. sōra rendelenmiş üç dört domâteS biberi salıyosun. yarım demeT maydânoS kıyıyosun. onnarı beraber birazcık daa kaynatıyosun aSçık. domateSlēr suyunu
- 15 Çekene kadâr ve çekTikTen sōrâ tePSiye aaa bi sıra paTateS bi sıra paTlıcan sıralıyosun kızarmış ve kıymayı üzerine serPiyosun bütün kıymayı, kıymayı. vee sōrâ üzerine yine bi sıra paTates kapatıyosun. ayıryetten kıremaSını yapıyosun. kıremasını ben çok basit yapıyom. çok kolay oluyo. bi de mideye dokunmuyo. bazıları yâda unu
- 20 kızartıyo. ben maalesef kızartmıyorum. sütlen unu birden pişiriyorum. süt kabarmâya başladı zaman ââ sütlen unu önce karıştıriyorum. süt kabarmâya başladı zaman kısık ateşte yavaş yavaş döküyorum. kırema şeklini alıyo ve son kapacağım zaman ocaı bi yimirtanın sarısını karıştıriyorum ve kızartturdum yağdan bir
- 25 iki kaşık atıyorum yine içerisine. karıştıriyom biraSçık kaynıyo. kapaTıyom üzerine bunun. en sonda istērsen biraS rendelenmiş kaşâr sērpıyosun. ben sērpmiyorum. ôle çok güzâl tadı oluyo tadı.

çocuklarım da anne senin yaptın musakayı kimse yapamıyor diyo.
gelinim dá diyo anne ben yapamıyorum diyo. çünkü biraS görmási
30 lazım ve yemekler sabır istiyo. meselâ o kıymáyı kavurma şekli çok
önemli. dedim ya biraS pempeleŞCek. başlıyo gúzál bi koku almaa.
sõrâ döküyorsun domaTeSi, rendelenmiŞ domaTeSi, maydanoSu,
karabiber de biraS serpiyolar ama ben mîde problemim oldu içIn
karabiberlêr biraS sâlıklı deil. o konudan anı bu yemák bu şekilde
35 oluyo.

börek târiflári var tabiki. aSır yufka kullanıyoS bîS. paTaTês,
kıyma, peynírlí bunnarı yaPıyoS. türkiyede sâdece şey yok, pirinÇ
bõrei yaPmıyolar. onu bízim köylüler yapıyolar. çok Ta gúzál oluyo.
birinci meselâ biraŞık aşılyosun. dıl iyice yincek şekilde, yarı
40 şekilde. sõnâ içêrsine sõnâ ateŞTen alınca souyunca biraS
soutuyosun onu işTe. biraS diyelim ki bir iki bârdak pirinÇe iki
bârdak Ta yourT kaTıyosun. soutuyun ama biraS pirinÇi piŞTikTen
sõrâ üş dört yumurta içine, beyazı sarısı hepsi karıŞTırıyor onnarı.
yufkanın ââ tePSinin dibini yalıyosun, yufKayı seriyosun. oo ben bi
45 yarım bârdak Ta yâ kullanıyôm, sıvı yâ kullanıyôm. biraS yîmişak
õsun. sıvı ya çok gúzál oluyo pirinÇin içine. yânî sõrâ serpiyom
pirinÇi, yufkalan kaPaTıyom. ááá kapaTTıkTan sõrâ ben kesiyom
onu. õle kullanıyôm, õle yapıyôm. bâzıları kesmeden ve bi kaŞık
yourT ââ bir ki kaŞık, sıvı yâ tePSinin üstüne, unnarı şeylen
50 kaşıklan fırÇaylan sürüyom. fırına veriyom işTe çok gúzál oluyo. bu
türkiyadá yok. sâdece bîSím köylülêr bunu çok yaPıyo. gêrçekTen
de çok gúzál Tadı oliyo.

	Konuşan:	Mustafa Tahsinoğlu (yaş 75)
III – 35	Derleme yeri :	Kireççiler (Hryso)
	Konusu :	Sohbet

1 ondan sõrâ bin dört yüS seksen beŞ kelime türkÇe. şûle
vermek iSterim, emen yazmayın. yunannılar türkÇe kelime diyor,
bizimkilár türkÇe olmadını söylüyor. sözlüklêrde râsim oca sen de

bilîrsin, yunanca sözlüklêrde biS öğretmen oldukTan sônâ hiÇbir
5 türkÇe sözlüü sözcüü yunannınar türkÇe demezdi. yabancı kelime
diye şe yapārlarđı. şey biSım kıS ortakola burıya yunan ortakoluna
giTTi. orăda yunanca çalıřırkân bân görürdüm. aT aT. řindi yunanni
öretmen aT diyor türkÇe kelime ayır. biS da aTdi diyöruz diyor,
yunanca kelime. aÇ sözlüü, aÇıyoS sözlüü. yunanca eski ama kîsēni
10 diyo, yabancı kelime diyo. bak dedim sizın sözlükTá yunanca olduu
alde yunanca demiyo. yabancı bi kelime ama türkÇe de diyemiyo.

bin dokuS yüS seksen yedi yılında istērsániS yazın.
apoyevmatíni gazetesi bir yunanca sözlük yayınladı. oradaki türkÇe
kelimeler eP türkÇedi denmee başladı. türkÇe senin de dikkatini
15 çekmemişTir belki ama ö zaman apoyevmatíni gaSetesinde ááá
şeyde morada eskiden yer kalma arnavuTlar varmış mora
yarımadasında. biSım iskeÇede de vardı ya bu áá avkat çocukları
şindi şey müendiS var bi Tāne. bi Tānesi mehkurí. ö da arnavuTmuş
zātēn. bu da arnavuT şey de bu gaSetenin o şeyleri de bu sözlüü
20 azırlıyanlār da ārnauT kökenni mi nemiş? onnara eppey bölē
çıkışTılar.

şimdi bende şey var koSmoS deye dünyā ansıkloPádísí vār,
yirmi dokuS cılT, yunanca. orda oraya da bakıyóm orası bin dokuS
yüS seksende bajlamış türkÇe kelimeleri işaretlemee. o türkÇe diyor
25 şimdi meselā. orada alice, îrek altı Tāne kelime bulduk. ben otuz üç
bin sayfa karıştırdım bu bildiri yayınlārķán şeyde, áá pırizrende,
kosöväda. řimdí türkÇe karşılıkları yok, yunanca var. giTTik. şindi
orada sônâ şe yapacāS, soracāS mamuşa deye bi köy var. türk birli
de örda kalıyo, kosöväda. yaa ya ya mamuşa da böyük şey, kasāba,
30 eP türk. sordular bi de rāsim oca gelmişTi burıya bi Samanlar. şeye
özerler getirdilārdı bana. kayalar köyünü arārłārdı burda. şey dedim
bölē bölē kaÇ kelime var konüşiyöruS? dedim. vallā bu kadaş kelime
var ama dikkatímí çeken beş alTı tāne kelime var. bu kelimeleri
yunanlılar türkÇe diyor yā öndan sônâ türkÇe sözlüklêrde türkÇe
35 demiyor, yok. bāzıları türkÇe demiyor. kaynak gösteriyor. neymiş
bunnar? alice, biS kös oynārdık bölē. kös oynār mıydınıS siS

çırpılarla? çellik deil ama bu evde oynanır, evde oynārdık bunu. sürērsin bōlē. búyúlār oynārdı bunu bi kilo okkå elvasına yaut kestanesine. bōlē aÇık gelince dórdú dá dórT çubukTu o findık

40 çubuu üstü kabuklu aÇık gelince alicē dērdık. yunan ansiklopádísında şey yazıyō āynı bōlē alicē aT Tonu, alev sarısı aT donu, donu aT rengi, alev sarısı diyor. ondan sōnā da açıklıyo yunancada şey diyo alev sarısı, dedim bıS alicē dērdık. ben de orada onu okudukTan sōnā farkına varıyōrum. akkatān alev sarısı gibi o

45 şeyin içi findık çubuklarının içi. alev sarısı, alicē yaut Ta yalnız ali dērlērdi, bir. ikincisi îrek. alicē dedí ò alidir dedí, arapÇa kelímá. orta asyada meselā almîra almûra elma orta asyadan gelmá bi kelímá. bıS onu deiŞTirmişS, elma yaPmıŞS. onu andım. öyle bir şeyi biliyōrum dedí. sōnā dedim îrek iğirici o deil. îrek gene bıSdá

50 konuşiliyōr. ben bu iki kelimáyı zāTēn bān dá burada ūrendim. araŞtırırkān ōreniyōrum. bıSím orada tarlalar var, îrek alTı diyōruS. ne diyo yunannılar? geçici zaman için bir iki günlüüne koyun keÇiyi yaTırmak için bōlē yaParlarmış. geçici ağāl yānī diyor. şe yaParlarmıŞ eskiden tarlaların gübrelerin içinde eTrafını şe

55 yaParmıŞ iç evden yānī gübre taŞımasın ya. şimdí ben köy enstitülerinden mezunum. lir meşur çok eski bi çalgı.

	Konuşan:	Halil Yüzbaşı (yaş 68)
III – 36	Derleme yeri :	Koyunköy (Kimmeria)
	Konusu :	Karma

1 şimdi geneldē meselā bizim köyde askará gidárkān ēlence yapılıyor, kurban kesiliyor, pılaF pışırılıyor etli pılaF.

çok haTırālar var neyi anlatāyım? a meselā orada bi film çevirdik. bān dá filmdá dāil. ohí yānī hayır. bin dokuS yūs āāā yírmí

5 sákıSdá mídí ne zāman yunanistan italyannara ayır dedí gírámáSSínıS. o iki ay film çávírdık, yānī katıldım. baŞrolđá şáydı kostas pıragas. āā bi yerde yaralı olarak taşıyorlardı bānı bi yárdá dá esir olarak. almışlardı esir bıSı gótúrdúlār. onnarı iç unuTmuyom.

kim nası alışırsa deşiklî olabilir bāzılarında ama bu kùltür meselesidir. aslında kím angî kùltürü aldıysa evdân ailâsından bân geleceim diyorum, o şákildâ kullanıyórum. aynı türkiyânın atasözleri. beŞ alTı sene veya on sene önceye kadar türk kâvesi denilirdi. on sene sōrâ deiŞTirdilâr, yunan kâvesi dedilâr yokSa aynı kâve aynı ama türk kelimâsî var dēye yunan kâvesi oldu. onun iÇin bân dedim şindi yunan kâvesi. kızım burda souk su var. ne zāmân gelmiŞiniS siS? gerçi biS burdaydık, çalışıyorduk, temizlik yapıyorduk. görmâmiŞiniS veyâ dikkatınızı çekmâmiŞ.

biS osmanlı turunlarıyıS attâ benim amcam alil çavuş atatürk zamânında bārabār savaŞmıŞ atatürkle. çavuşmıŞ ve çavuş olarak kaldı ismî. attı kızları şeyde beŞikTaŞda istanbulda beŞikTaŞda var. şindi köy diil şeir. orda meselâ eşkeçenin şehre on beŞ kilometre. var bi küPrü karasu küPrüsü dediimiS yer ördan öte iÇ türk yok. on beŞ kilomeTreden sōnâ türk yok, daa ötede on beŞ yirmi kilomeTre bayâ ilerde.

	Konuşan:	Rasim Hint (yaş 76)
III – 37	Derleme yeri :	İskeçe – Merkez
	Konusu :	Dil hakkında sohbet

1 bölgeler çoktur. orta kol var, su yalısı var, dere kolu var, balkan var, soan yakası var, ova, var olu var. mademki dille ilgili çalışmanız var bilmiyom belki mustafa da söyleyecektir iskeÇe hangi dili konuşur? iskeÇe olarak ve iskeÇenin yerli dili olarak

5 iskeçe eer türk dilini birinciliini istanbul dili olarak baz alırsak türkiyede en güzâl türkÇe nerde konuşulur? türkÇe istanbuldan baz alınır bir, ikinci neresi ikinci basamak onu da söyleyim ikinci basamak iskeÇe üçüncü neresi biliyo muSunuS? size çok yakın, izmir Karşıyaka dili. bunnarı bilen bi kiŞi olarak konuşuyom size.

10 istanbul türkÇesi zeki mürennen kimner baz alındı zaman öledir, istanbul türkÇesi. ikinci iskeÇe türkÇesi. gümülcine diil bakın hayır gümülcine borda der, şüyle büyle der, dumduru duzduru der.

- iskeÇede bu yokTur. her köyün kendine görá. galaklar vardır
gızanım der galak. galak meselâ kızan demez de gızan der meselâ
- 15 - hasan efendi boşları alır mısın yavrım biraS raatlıyalım burda
kalabalık etmeSin- galak şimdi orıya bi nokta koyun ve azcık
dinleyin. bizim burada iskeÇe kuzeyinde pomakÇa konuşulan diye
bi dil vardır, sílav dilidir. dağ Köyleri, rodoPlar iskeÇe ve
gümülcine rodoPlarında pomak dili konuşulur. yalnız burda bir
- 20 bölge var onnar türkÇe konuşur bu pomak bölgelerinin içinde.
şöyle bi siniköva denen bi köy var, o köyden taaa kırcaaliye kadar
bunnara kırçalı denir, yolúç denir, gacal denir. şini onnarı şeylere
aslında türkologlara sormak lâzım. yolúç derler bunnara. yolúç
denmesinin nedeni konya üçYol ēvet zāTen bizim milletin pek
- 25 çoğu konyadan gelmiŞTir. ēvet şimdi bunnar ordan gelmiŞlár,
üÇyoldan gelmiŞlár, yolúÇ denmiş bunnara, gacal demişler. galiba
biraS galak konuŞTuklarından. goydum, koydum demeS meselâ
bunu burıya goysana der. ondan da galiba galak derler, kırçalı
derler. esmer vatandaşlar var. bunnar bi kısmı tırakya uzunköprü bi
- 30 kısmı konyadan gelmişler. bi de burdaki bilhassa bu soan yaka
dediimiS iskeÇe gümülcine güzergaındaki çok köyümüz vardır.
karayoluyla gidersán böyle minâreler tek tek köyleri göreceksiniS,
bunnara çítak deniyor. ha bir kısmı çítíaktan gelir derler, bir kısmı
çít ak osmannılar döneminde bunnar anadoludan gelirkán burıya
- 35 şeyleri biliyosunuS, osmanlı bin üç yüS elli altıda geliboludan
geÇTi burıya. süleyman paŞanın komutasında ilk defa tırakyaya bu
şekilde basıldı. pardon pardon bi dakika yavrım ben karıŞTırdım.
bazı şeyleri kaÇırmaa baŞladık. bin sekiS yüS elli alTı olmalı. bin
sekiS yüS oTuS alTı galiba en galiba en dōru Tarih o. bin sekiS
- 40 yüS oTuS altıda rumeliye geÇiŞ, onu siz daa iyi bulacaksınızS. o
çok şey bi TarihTir. bu áá gelmiŞlá buráá göÇmen mâcir ev yok
sınak barınak yānī. çiTten bi şey ör gir içine kulubá gibi. bi çiTak
sözü bi aırlık verilir bu söze. bunnar çiTlár yapıldıkTan sōrâ bu
sefer kireci geTirmişlár, kulubálárini beyaza boyamıŞlar. başKa
- 45 çiTTe yasayanlar var. çiti beyaz boyamıŞlar kirece. çiti ak sözcüü

var bir, çiTTak ibāresi var iki. şindi bunnar bayaa bi mantia yakın geliyor. o zaman için sōnă tâbī yerleŞmiŞlār ve bu insannara, iskeÇenin dousuna gümülceineye dōru giden köylere, bunnara bōle deniyor, öbürlāríná gacal veya kırcalı dendii gibi. kırcalı

50 güzergaında olannara bi de ovada yaşıyannara ovalılar denir. burda iskeÇenin hemen şu sekiS dokuS kilomeTreden sōnă köylerimiS vardır. dere çay oldu içün dere kolu denir buraya, dere kolu denir. efendim bura kireÇÇilerden öTe mursallı, fiÇıllı, davutlar, okçular vesayre. oráya da su yalıS denir karasuya yakın oldu içün su

55 yalıS o bölgee denir. dere kolu buna denir. balkan pōmakların konuŞTuú yere denir, çiTak bunnara denir. övāda yaşıyannar ha bi de ovayılá şeir arasında burda birkaç kóyúmúS var. misvaklı, mizanlı mizandan gelir biliyosun, mizan bir ölÇúdur. horozlu, karaköy, alıÇÇılar, boyacılar bunnara da orTa kol denir. ovayılá

60 iskeÇe arasındaki bu kóylárá dá orTa kol dánır. havālisi veya ahālisi de burasıdır, tamam mı? ordan aşıası denize kadar da ova ve ova köyleridir.

şini burda kaçan bi şey varsa siS sorun. neden iskeÇede bu arı dil var? iskeÇenin bir özelli, iskeÇenin beŞ alTı tâne beyi

65 vardı. şimdi adınıS şeref bey, rasim bey, hasan bey, ahmet mehmet fi fi fi bey bey, diıl böyle bey. bey büyük toPrak saibi insannara denirdi burda. bunnar birkaç tāneyidí. bu bey dārkán iki bín üç bín beŞ bín sekiS bín dónúm topraa saiP insannara, saibinā anı anadolu aaları var ya onnar başKa fakat burda bu beyler nerden tūrāmiŞTır?

70 İstanbuldan gelmiŞlādır aileleriylá, osmanlıya askár beslāmiŞlār, yetiŞtirmiŞlār. osmannı ıSTanböldan çekilincá kosövaya giderkán ıSTanböldan aSkár geTirmáS. hazır olan askárları alır ve gídár burdan öTá ve onnara sōnă üç bín beŞ bín dónúm arāzı çalışTır kazan ve bana bu kadar askár yetiŞTir beslá annadın mı yavрім?

75 şindí o ıSTanbul dilden sonraki iskeÇeye gelán dil bu nedenle gelmiŞTir, gāyet açık. gümúlcínádá bey yok zāten. hamdi bey vārdı, nuri bey vārdı, üseyin bey vārdı, asan bey vārdı, rāhım bey vardı burda beyler ve bu beyler bu şákildá burada toPrakTan

biTmemişlár yukardan da gelmámíŞlár. oSmanlıya askár beslámák
80 iÇin ve bunnar her an iÇin hazır askárlár varmıŞ bunnar bōyle. bir
örnek Te vereyim siSe gümúcinánin kuzeyinde hebilköy diye bi
kóy faSladandır ama olsun bulunsun bi nokTacıkTa. hebilköy diye
bi köy vardır. ben orda bir sáná súrgún hayaTı yaŞadım. benim
okulum burası bak, şu bizim okulu görçáksín burda şındı bizim
85 okulumuzu. ben burda oTus oTus eki Sene çalıŞTım bu okulda. bu
da okulun súbesídír. burdan súrgún edíldím bán oraya. hebilkýún
bir meşur asan aası vardı, cāmíyí yapTırmıŞTır. köPrülar
yaPmıŞlar o askár devşírmá zamánında. aa fakir aa kimsásız bi
çocuk almıŞ osmannı ordusuna. fakat paŞala asan paŞa diye anılır.
90 oráya birisi o askár toPlama şeyindán, geÇelim onu da yavırım, bán
biraS firáním boşalınca çok hızlı konuŞıyórum, siS lútfán
durdurun. işínizá yarıcak Şeyleri Sorun. her náysá efándım aşaa
yukarı buranın durumu bu. şimdi bu şeyden pomakÇa konuŞan
insannarımıS öz be öz túrklárdır. en sālam dínımıSı bugúná bugún
95 yaşáyan ve yaŞaTan insannardır. túrkÇu ve milliyátÇi üzárláriná
yoK. yalnız bir kuSurları pōmak dílini konuŞurlar. zamanla bunnar
bulgarların Şeyi alTında kalmıŞlar. bunların da geliŞi benim ufak
bí şáyımá górá zamanna túrkisTandan aaa şeyden dou asyadan aTlı
olarak üç yüz bín kiŞinin geldii diye bi şáy var kafacımda benim
100 kalmıŞ neredense. onnar yerleşmiŞ sōnă bunnar silavlaŞTırılmıŞ,
bulgarlaŞTırılmıŞ ama díli dillári sāde. bugún tábī bulgar zulmü
onnara çok biliyoSunuS ibādeTini yaSak. bilāssa bu pomak díli
konuŞan kóylára bi dá aS öncá dedím ya kırcaali, masTanlı, kirkof
şeydir kirkof, karaÇanlar, deliorman, şumnu gittin mí oralara? Çok
105 gúzál yárlár. meselā şey deliorman pēlivannar diyári. aynı zamanda
bízim bí zamannar dıŞiŞlári bakannının kóyúdu. geÇelim onu
onnar lāzım diil siSá. efándım bulgar baSkısı altında bunnar
dillárinı bırakmıŞlar ama dín devām ediyor. bulgarcaya Çok yaKın
bir díl konuŞurlar, pomaKÇa. şimdi onların da bi ne kadar TuTarlı
110 bilmiyorum bir izāhı var bu pōmaK sözcüünün. túrklúktá baŞ,
dındá baŞ. en iyi şákíldá dílá gelince silav dílini konuŞurlar,

- pōmaKÇayı. şini bu pōmaKÇa nerden gelmiŞ? Pek ÇoKları şeye dayandırılar bulgarcada pō mā gaÇ diye bir sózcúk var. yardımcı demákTır. pō mā ga yardım ediyor annamındadır. pōmāga
- 115 pōmāgaÇ pomaK diye kalmıŞ. böyle bir rivāyát var. bunnar iÇin bilmiyorum şindi bu osmannı arŞivlári nası geÇer bilámıyorum şeyin evliyā çelebínin gāyet aÇık bilgilári vardı. hatta bugün burdaki rumnar bilá öndan yararlanıyolar çünkü Çok sārī bilgilár vardır. geştík onu da. o dıl dá şeyden gelen túrklár hazar gólú
- 120 dıcem hazar gólú āla yaşıyór da baŞKa bi gól vardı. onun ismi yoK aKlımda. o gól kuruduKTan sōrā eTrāfindakı alk baTıya akmıŞ yaŞam arama şeyiyle ve pek Çoğu gelmiŞlár su boylarında kuyTu yerlere sınımlıŞlar. óbák óbák, kúmá kúmá yárláŞTırılmıŞlár. zamanla kóylári oluŞTurmuŞlar. zamanla birkaç ááá diyelim ki
- 125 anadoludaki şeydeki gúnáydakı mezrālar gibi üç beŞ on bi mezrā diyolar ya böyle yórúk kóylári gibi sōnra bunlar birláŞmıŞ. bayai kóylári oluŞTurmuŞlar ááá obalar şáklidá ve köken ordandır orTa asyadan.
- şimdi anadolunun şáyı malazgírTTán baŞlıyo, giriŞ ordan
- 130 baŞlıyo. ondan sōrā báyliklár şeyler kuruluyo. onnarı siS daa iyi biliyoSunuS. bu insannar bu şákildá gelmá yavrım. taa ki bunnar şáyá kadar sarayboSnaya kadar giTmiŞlár. kim nerede hangi gurup veyā soy veyā kabîle āşîret burda aşîret yoK türkiyádá var yaŞanacak bír orTam bulmuŞSa ama ayvancılıkla ama ziraaTle
- 135 yerleŞmiŞlár ve oralarda kalmıŞlar. savaŞlar sōrā biliyoSun şeyler başladı, ááá meSheP savaŞları. meSheP savaŞları dou gúnáydoudadır. şáylár hırístiýannık müslümannık savaŞlarından sonra bir kıSmı asimilá edilmıŞ bír kıSmı hālā can çákıŞTiriyor. şáylár gibi boSna herSák gibí kösova gibí yeni yeni bölē
- 140 kalKınmaya ÇalıŞıyolar. haK huKuK şeyinden eTrafTan aldıkları cesāreTlerle fakaT kók ve kókán bizim dá dāil oradandır, orTa aSyadandır. şimdi o Çok eski dá şindi buranın durumuyla ilgileniyōsunuS, tāmāmen farklı. siS şimdi bi türkÇeylá bír bulgarcayı düşünün. bulgar bulgarca konuŞur, türk türkÇe

- 145 konuŞur. biSím burası, òva ve bu rodoP eTeklerindeki òvayla da olan kóylár túrkÇá konuŞur, onnar pōmaKÇa konuŞur ama bu pomaKÇada da pek Çok túrkÇá söScüklár var pek Çok tálil eTmáýá kalkarSanıS ama iÇíná rumca sílav kelimeler de karıŞmıŞTır. bu dílá eskidán araPÇa ákimdi ama araPÇanın bugün
- 150 iÇin túrk díliná bi şeyi vardı bi süsü vardır. biS meselâ ben savaŞTePe òretmenokulu mezunuyum. eski òreTmenlerden şindiki òreTmenner Çok kúltúrlú, Çok bílgíli. bán onnardan dílim. bán eSki òreTmenokulu meSunuyum. muSTaFa bey de òle. annaTabildim mí?
- 155 áá şimdí savaŞTePenin bir adı da gírásundur. karadenizdeki gírásun díil. ēvet bulunsun yok zarârı. ēveT bízim oKulun TePesindá bir anıT vardır ēvet aynâ şeydeki gíbí áá afyonKarahiSar. giTTínıS mí? tepedeki şey ordan baŞladı biliyoSunuS harēkāT. ēvet efándım biSím meşur tıríkupiS meşur
- 160 tıríkupisin tıríkupis o zamanki isTiklâl savaŞındakí yunan ordusunun şeyi baŞkomuTanı komuTan tıríkupis aTatúrkún şeyine giTTi orda. afyonKarahiSarda orda onnarın annamlı bi karŞılaŞmaları var orda fakat aTatúrk onu komuTan olarak aldı karŞısına. sen bir ordunun komuTanıSın dádí, bán dá buranın. bana
- 165 düŞma deyi górmádí, túrk milláTi budur yavrım. baK bunnarı bílin, siS daa Çok gánÇsınıS. Çok enTereSan şeyler var tāríhTá. ēvet o tiTriyor her an iÇin mármíýi alnında beklíyorkán komuTan olarak karŞılıyor onu. ēvet şimdí zamanna sınırlı bi konaKlama yárí, han gíbí şáy varmıŞ. düŞmandan kaÇarkán sen de giresin,
- 170 giresin sözcüündá gírásun adı kalıyor. bu aynen böyledir, gírásun adı ondan kalıyor. isTiklâl savaŞında savaŞTePe adı çünkü Çok savaŞ olmuŞTur ve anıT vardır. ondan sōră savaŞTePe ísmíní almıŞTır. fakaT bunu herkeS savaŞTePe diyá bílr. ilk adı gírásundur. findık yórásí gírásun díil ama ēvet yálnıS bulgarlar iki
- 175 üç defa burayı istilâ eTmiŞlárdır ve heP bu insannarın baŞlarına tuz dövmüŞlárdır. isimlárını deiŞTirmiŞler, dínlárını cāmílaríní yaKmıŞlar, kuranlarını yaKmıŞlar, ağır baskı... eskidán kalın tuzu

taŞla eziyolardı bōlē. o anlamda yórásál bu ve bunları
bulgarlaŞtırmıŞlardır. ísímlárí deiŞmiŞTir, zorla haÇ
180 çekTirilmíŞTir, yaPTırılmíŞTır bunnara. bu sáfár giTTikten sōrá
bunnar rumnar siS büyük ískándárín torunlarısınıS diye hālā
bugúná bugún, hālā büyük ískándárín torunları diye bunnar hālā
bunu lanSe ederler. óbúrlár siS bulgarSınıS bu díli konuŞuyosunuS
dēye iki arada bizim insannar da bi derede ezilírlár. Çok baSKı
185 gómúŞlárdır ama órf ādeT ve gelenák orTa aSyadan gelen birÇok
ādeTler hālā bugúná bugún, anadoluda olduú gíbí burada da devām
eder bugún tamam mı? ve bu insannar pomaKÇayı konuŞurlar.
yalnıS iskeÇede Çok üzücü bi olayımıS var yavрім, gümülcíná
bunu aŞTı gümülcíná kóylárí. bán bulgar ududunda bir kóyda iki
190 sáná burdan súrgún ádíldım. bu okuldan bír sáná bír kóydá óbúr
yılda óbúr kóyde Kaldım. orada pomaKÇa konuŞan iki úÇ kóy
kalmıŞTır bildiim kadarıyla. bir ... vardır bir dá aşaa ve yuKarı
gerdáná kóylárí vardır. bunnar bu basKılardan dolayı gına
gelmiŞlár, túrkÇede var bu gına gelmák. bir rivāyeTe górá yámín
195 eTmiŞlár kóy olarak. biS bu dili bundan sōná konıŞmıycas ve
konuŞmıyolar, túrkÇá konuŞuyolar. benim ÇalıŞTım bír kóydá
túrkÇá konuŞuluyodu. óbúr çalıŞTım kóydá dá bír çocuk
tercümanıyla bán ders yaPıyodum. pomaKÇa ēvet veyāhuT Ta
jeSTlár mímíklárlá bán ders yaPıyordum veyā bi çocuk kalkar
200 annaTır bán annaTırım ona. onnar pomaKÇa konuŞur ama yúzdá
dokSanı túrkÇá konuŞurlar şeir iÇindá. gümílcíná şeir iÇinde
pomaKÇa konuŞan bir TáK ki gümílcíná belki yúzdá oTuzu
yukardan ínmíŞlárdır bir TáK pomaKÇa konuŞan kışı duymaSSın.
iskeÇede sokaa çıKarsan böyle biraS kulak verSeniS bilhasa
205 anımların heP pomaKÇa konuŞurlar. bilmám hiÇ rasladınıS mı?
erkáklár da ōlē. bunu iskeÇede annatamadık, aşamadık yāñí. oySa
túrkÇáyi Çok iyi bildiimiS ālde hālā pomaKÇayı konuŞurlar. bu
kuSūrumuS var. óbúr TaraFTa gümúlcínádá Çok daa ceSūrdur
iskeÇe halKı. her zaman baŞı çákár, baŞı çeKmiŞTir iskeÇe alKı.
210 pomak dílinín ikāyesi ve pomaKÇanın ikāyesi budur aşaa yuKarı.

ēvet dere kolu dendi mí aS óncá keÇilli, aTmacalı, issicá,
 emirli bu dórT kóydúr bugún iÇin. daa baŞKa kóylár vardı onnar
 heP kaPandı. áá durmuŞlu vardı, koŞullu vardı, onnar biTdi onnar.
 fakaT onnarın Çok aS bi farKı var yavırım. türkÇálárında kayda
 215 deer bi deiŞiklik yoK. áá tōba dēřler r'yi sóylámáSlár. yalníS
 keÇillide deil. bu adını saydım kóylárın ePSında. dárá kolu ēveT
 bir gún kızılcn Çok vardır bak söyliyem. áá kan kuSmuS ama
 demiyor da kızılık suyu oŞafı iÇTim deye bir deyím var
 türkÇádá, ordan kaynaklanıyo. kızılık toPlamaya giTTik.
 220 vaTandaŞın birí kaTırı üzárında bayaa bí mesāfede Şeye gidıyor,
 aılına gidıyor, keÇilárına gidıyor. tuTTurmuŞ ılıkla mūla
 zeybeini. mūla zeybeini biliyo muSun, nasıldı o? felek Te sebeP
 oldu yardan ayrı düŞmámá, çok oŞuma gidár. mūla zeybeini mūla
 kaTırı üstúndá ılıkla söylüyor. baktım baktım arkasından. geldik
 225 yav diyom bán dún bóylá bir olaya rasladım, mūla neree keÇilli
 nere? bu Çoban bu mūla zeybeini nerden biliyo da? bunu bilmeyen
 birisi fakaT bán bildiim iÇin kulaK várdım. aynen mūla zeybeini
 söylüyor. aaa biSdá bu Çok áskídán berí var. nerden nereye gelmiŞ
 bán dá bilmiyom. düünnerde dá söylánır diyor, oynanır da diyo.
 230 Şimdi nası oynanıyosa onu halK oyunu zeybek olarak diıl dá bōle
 enTeraSan Őeylár dá var burda yavırım.

okula gidemiyollar rumca bilmiyolar diye. bu sáfár anavaTan
 türkiyanın birÇoK okullarında bulunan batı TıraKyalı ōrencilári
 ıSTanbula ToPladı. bunnar nerden diyecekSiniS. tırabSon
 235 beŞikdüzúndán baŞlar kız ōreTmenler kefirTePe, savaŞTePe,
 balikeSir aksu adana dúziÇi ááá Şey ısparTa gónán eskişehir
 çiftálár konya aksu dími, samsun ladik ankara hasanōlan o
 okullarında daılmıŞ olarak bulunuyodu. burada yunan gāvur bu
 sorunu çıkarınca bu bizá rumca ōreTmek maksadıyla ıSTanbula bir
 240 yará ToPladılar búTún ōreTmen olarak daılmıŞ olan çocukları,
 arkadaŞları. orTākóyá toPlandık, ıSTanbul rumlarından biSá
 ōreTmen getirdilár rumca ōreTmek iÇin. nası ōreTmenler
 getirdilár? konsolcuun hafiyelerini geTirdilár hePimizín nabızlarını

tek tek tuTTular orda ve buriya bildirdilar. o ayrı mesele. o
 245 zamannarda bízdan askár alınma bín dokuS yüs állí bórdán bu yana
 alTmıŞ bira kadar baTı TıraKya túrKlárından askár alınmaSdı.
 bedel ödenirdi rahmi olarak. askárlímızı paramıS yaPardıK. bize
 bize bin dokuS yüs kırK doumlulara gelincá yaKaladılar aSkará
 bana tēcil akkı tanınmadı. ne kadar bütün bakannıklara baŞvurdum.
 250 eP red yazıSı geldí ve arkadaŞlar oKula gidárkán bán tuTTum
 burdan taa mora yarımadaSına askará kışlaya kaldım. iki sáná
 sōñra teris oldum. tekrar oKuluma dóndúm. şimdi ıstanbul
 öreTmán oKuluna toPladılar biSí. e biraS rumca örenen örendi.
 sōñá bu da iPTal edildi. bu sáfár aramamaya baŞladılar rumcayı
 255 fakaT baŞKa bi SiSTem uyguladılar. efándim kiTaPlar yaSaklandı
 biSá, túrKÇá kitaPlar yaSaklandı. okulunda veyaut Ta
 Çekmecende bir túrKÇa kitap bulunduu görevdán azledildin, bi
 daa da okul yúsú górámaSdín sán. derS yaParkán yan TarafTakí
 rumlarla berabáris. dárSlár yarí yarıya dinlár, aa sen bóylá bír Şey
 260 konuŞTun raPor eder. erTeSi gún sán dá giTTín. biS işTe birkaç
 şanlı diyelim bu góráví burda canımızı diŞímizá taKarak tabiriylá
 böyle bi yára kadar geldik fakaT sonunda bizí dá hePimizi
 okullardan eTTılár, diskalífiyá eTTılár. onun için demín dedim
 doymadan meslee doymadan okul dıŞı edildik hePimiS.
 265 buranın bín dokuS yüs állí bír kúltúr anTlaŞması biliyo
 muSunuS? tabí daa öncá lozan vardı. o baŞKa. túrkíyá yunaniSTan
 arasında yaPılan bir kúltúr anTlaŞması. o anlaŞmada túrkiyáda
 okutulan ne varSa burada biS dá okuyorduk. bír ikincisi túrkiyáda
 anavaTandan öretmenler geldi. bizim burda reSmí öreTmenlerimiS
 270 yoKTu. iskeÇede öreTmen oKulu mēzunu bir TáK öreTmen
 ābimiz vardı. o da rāmeTli oldu. balıkeSir necāTi eiTim enSTitüsü
 mēzunu bir Ták ābimiS üsáyín efendi, baŞKa da yoK. ordan
 yetiŞme hocalardan sādan soldan oKullar idāre ediliyodu. bu sáfár
 anavaTandan öreTmenner geldi. vandan baKın Çok dikkaT çeken
 275 bir durumdur yavрім, vandan āşım okay gáldí, erzurumdan sabri
 coŞKun geldí, ērzincandan mēmet ilhan geldí, ıstanbuldan kím

gáldí kiraSÇıõlu geldí, nureTTin akun gáldí, gáldílár dá gáldílár.
 baK yavırım burada ve o zăman gelen õreTmennerin õreTmen
 olarak geldílár. meslein zırvásında doayen kiŞilárdı ePsi bunnarın
 280 mesleinde. belki baŞKa görevleri dá vardı. onu biS bilemiyoruS
 devleT olarak ne görevleri olabílir? biS onnarda yeTiŞTiK. burda
 ilKoKulda ikinci adım buydu o kúltúr anlaŞmasının. túrkiyádán
 õreTmenner gáldí. üçüncü adım bizi anavaTana õreTmenokullarına
 ilK defâ õrenci olarak aldılar õreTmen yeTiŞTirmák úzará iŞTá
 285 bizi gördüünüz gibi. şimdi dıceksínıS ki iŞin püf tarafı burda iŞTe.
 TırakyámıS, kefirtePe õreTmenoKulu burda iŞTá. edirná, çorlu,
 ıSTanbul, keŞan, tekirdā, tıraKya köcā TıraKya burada. birkaç bın
 yúS bın demiyim õreTmen var bu tıraKya cōrafyaSında. tutup da
 burda iki adam gōndármádílár -gidin meriÇi geÇin geÇin orda
 290 õreTmen olun- dāmádı anavaTan. Çok enTereSan. vandan āŞim
 oKay gáldí, arTvındán dá gáldi. acı alı KılıÇ Ta arTvínliydí. bán
 arTvíná dá giTTím, ordan gáldí. anavaTan sathının her tarafından
 buraya yıllarca õreTmenner gáldí. neye, neye gáldí bu insannar
 gáldí buraya? batı TıraKyayı tanısınnar ve anadoluya baTı
 295 TıraKyayı góTúrúp annaTsinnar... bir iki anTalya e kepirTePe
 şurda yav. neye kepirTePeye yollamıyo da burdan ta anTalyaya
 gōndáriyor, niye boluya gōndáramıyor kıS kardáŞımı dá Tırabzona
 üj gún gecálı gündúzlú? o zăman vaPurla gidiyodu bu kıSlarımıS
 Tırabzona boluya. biS bunnarı sōrā annadık. bizí burdan gidin
 300 anadoluya karıŞın, bilsínnár kí burda da insannarımıS var.
 õreTmennere gídín annaTın, orada insannarımıS var baTı
 TıraKyada. şimdi giTTi vana bu õreTmenner, baTı TıraKyayı
 túrkiyáyá her Tarafına gótúrdúlár. bu õrencilár dá her tarafa baTı
 Tırakyayı gótúrdú. ordaki arKadaŞlarla kaynaŞTıK. yāñi baTı
 305 TıraKyaylá túrkiyá tābiri cāiSSe ávlándirıldı, bılínmáSdí. baTı
 TıraKyalı ıSTanbul, íSmír, anKarayı bılírdí. baŞKa şeir bilmáSdí
 ama konyayı da õrendi, tırabSonu, samsunu da adanayı da õrendi.
 bu anavaTanın yaPTı en gúzál harekeTlerden birisíydi baTı
 TıraKya içín. túrkiyá o zăman baTı TıraKyayı bildi yavırım. baTı

310 TıraKya da túrkíyáyí o zámán Tanıdı.

şimdi õreTmennere gálíncá nureTTin báy üÇ sásli koro
çıkariyodu burda. múzík pırafásórú āşim oKay ólúmúndán iki veyā
üÇ yıl óncá túrkíyádá yılın õreTmáni seçildi. bakın túrkíyánın yılın
õretmáni āŞim oKay seçildi, ocamıSdı. bõyle insannar gáldí bura,
315 biz onnarda yáTiŞTik yavırım, annaTabildim mi? ha bu bin dokuS
yúS álli bír kúlTúr anlaŞmaSının meyváláríydí. şimdi bunnar bi
tarafTan oluyokán burdan da dádílár ya isTanbul rumnarını
aTTılar, aTmadılar. onnar burdan ikāmáTlá giTmıŞ, orda ávlánmıŞ
āne kurmuŞ rumnardı. ikāmetle oTuruyolardı ēreTi olarak ama ná
320 dádí bunnar -isTanbulda rumnarı aTTılar- isTanbulun yárlí
rumlarını aTmadılar, iStanbulda doup búyúmúŞ rumnarı
aTmadılar. sōrādan burdan gidánnárí aTTılar ama bízim burda bu
memnekáTín osmannınarın zamanında alTı yúS yıldan bárí
yaŞámıŞ olan insannarı bu... zorla bizí burdan çiftliimizi,
325 çibuumuzu, tarlamızı aldı ve bizí zorla túrkíyáyá góçá zorladı.
bunnar uzun şeylár.

reSmi olarak Parayı aramaya geliyo. uluSlararaSı bi
anlaŞmaları var ve yúSdá yirmí dá bulundu devleTe kaliyo. bõyle
bi olay var. geliyolar iskeÇe arabası bi de kándílárí geliyolar. adam
330 aÇıyo hariTayı baKıyo, toPluyo daa yuKarı daa yuKarı ēvet burası
diyo. yárlí eliylá koymuŞ gibi harita úzáríndán teSPiT ediyor fakaT
Çok sōnā geÇTii iÇin tarlanın eTrafını bõyle Şeyler aaÇlar sarmıŞ.
yāñí kasma kúráklá olacak iş dııl. balTa icaP eTmiŞ. bi ólak gúdán
bi çocuk görüyolar, balTacı var. gel burá alıyolar balTaSını
335 aaÇları kesiyolar, aÇıyolar Parayı çıKarıyolar túrkíyádán gálán
yáTkíllí kí Para ÇoK Tabí. õlē ufak falan dııl. şíndí arTık bilmiyom
baKır mıdır, TeneKe midir? ordu parası bu. çün osmannı dónúŞ
iÇin bõyle ÇoK yará kuvváT bırakıyomuŞ. şímdí adam túrkíyádán
gálán áá görávlí şöyle Paranın úzáríná şöyle yaPıyo, bi avuç Para
340 Kaliyo. çarın baKalım. o görüyo çobanın biSlárdán bi faKir
olduunu. bire āmáT, mēmeT, aSan, úsáyín... çocuk kara KayıP. o
fukara jandarma górmúŞ reSmí, insannar górmúŞ. balTaSını

almıŞlar. -al keÇiciklárını ortadan kaybol- oráya bakmıŞlar buriya
 baKmıŞlar yok adam. dámıŞ bunun kıSmáTí diılmıŞ dámıŞ. teKrar
 345 Paracıkları aTıyo, göTürüyolar. bóylá bi olay yaŞandı burda. şindi
 osmanlıların edírná úSkúP tıranSiT yolu buralardan geÇiyomuŞ.
 sōră bu dar bi dar bi bólgá o rodoPlar. buralara dónúŞ iÇin kuvveT
 bıraKıyolar, Para bıraKıyolarmıŞ. bi kısmı da kalmıŞ bölē ve
 geldiler reSmen Parayı aldılar, gótúrdúlár túrkíyáyá. şindi burdakí
 350 bu beládiyámızın bir özállii dá iskeÇede bir TáK oluŞudur. túrK
 báládiyáSí olarak mustafÇöva dolaPan maalesindá iskeÇede
 yágāne túrK báládiyáSí bu. baŞKa yoK. gümilcinede var, burda
 yoK baŞKa.

	Konuşan:	Sıdika Çiftkara (yaş 69)
III – 38	Derleme yeri :	İskeçe-Ahiriyan Mahallesi
	Konusu :	Karma

1 kiloTa eT deniyo burda. aa üç kilo kiloTa eTi düdüklüde
 güzēlce pişiriyoS. çok pişmásiní iSTiyoruS. iÇiná iki kaŞık Tereyā
 koyuyoS. tuzunu aTiyoruS, onu çok gúzál pişiriyoS. ondan sōră
 yufKayı iSTer kándín aÇiyosun iSTer hazır alıyoSun ama kadinnar
 5 kándilári aÇTı mı daa da gúzál oluyo. Tabī aÇıyorum ama bán o
 kadar beceremiyom yānī. kóylárdá daa uSTaları var. kalınca,
 kocuman yufKalar bölē kalınca aÇıyollar onnarı. tepsinin alTına
 tereyā sürüyolar, onu döŞüyolar. ondan sōră o pişirdíimíS eTin
 yanına da bi kilo pirinÇ aaa aŞlıyolar onu da yine güzēlce. iÇiná
 10 kaTı yā koyarak pirinci pişiriyolar, tuzunu da aTıyolar biraS. oo
 yufkanın üzáríná yarı eTi döŞüyolar, üzáríná pirinci. eTin üzáríná
 karabiber, peynîr biraS ekeliyolar. óbúr eTi dá üzáríná koyuP daa bir
 yufka yapıP TePSiyi ateŞTe bölē Çevirmáli Pide diyoruS biS ona.
 evet aTeŞTe saçta pişiriyolar, maŞmanın úSTúndá piŞiyo bölē. onu
 15 bölē baŞKa bi TePSiyá kaPaTıP çeviriP alTını da yenidán
 pişiriyoSun. ondan sōră onu òlē dilimláyıp yanına bi souk ayranna
 en meşhur bi börek sayıyolar onu burda. eveT doyurucu. meselā onu

bi tePSiyi yaptın mı, yedi sákíS kiŞi oturdu mu baŞına, yanına da bi
ayran aldılar mı iki ayran ePSi doyuyollar. ÇúnKú Çok eT giriyo
20 iÇíná. bán dá yaPıyom baklavayı. daa onu da biS bi kilo ceviz
iÇindán bir buÇuk kilo yufkaya, bir kilo ceviz iÇi koyuyom yarım
kilo Tereyā koyuyom. üzáríná dá bir buÇuk kilo şákárlán
şuruPluyoS onu gene. o bizim buranın baKlavaSı. kalın olur bölē,
dilímlár yúksák olur, ortası yıldıS olacak şekilde keSilir, bayram
25 sofralarında meŞurdur onnar. ÇorbamıS oluyo. sarma Çok ónámli,
ááá bán kıymalı yaParım bi de kocamanca bölē kalınca sararıS bíS
sārmaları. Çok incá makbulú deildir. túrkíyadá o incá sarmalar.
doyurucu olacak eP öyle. daa Çok yaPraK SarmaSı sararıS, laanā da
sarıyoruS ama yaPraK sāрмаSını daa Çok sarıyoruS. bunnar kıS
30 kardeŞimin gúzál yapTı Şeyler.

bánım gáná çocukları doyururkán kúÇúkkán çocuklar yaptım
bi kāşēli bōrák var. o gáná gāyeT pıraTik. kāşē unla suyun karıŞımı,
ááá biraS yourT Ta iÇíná böyle kirema kıvāmında bi eldá ediliyo bi
malzeme. sōrā onun yarısı dókúlúyo yālanmıŞ TePSiye. sōrā dier
35 TarafTa rendeleniyo paTateS, soan iÇíná. peynîr, biraS da pírínÇ
konüyō zeyTinyā, kekik oTu, riganā da deriS bíS ona. ondan sōrā bi
gúzál karıŞTırılıyo. oo tePSidá dōşánılán o kiremalı unun üzáríná
konuyo. o gúzálcă yárláŞTiríliyo. geri Kalanı dier un da onun
üzáríná bi gúzál sıvanıyo ve fırına veriliyo. bu Çok doyurucu aynı
40 Samandá dá Çok kolay bi bōrek.

aa şindi benim haTırladım kúÇúKTán haTırladım hiÇbi
enSturuman yoKTu. enSturuman biSdá düünlárdá bi darbuKa
dērdik, bölē deri konulmuş. bálKí egede de vardır. aa anı túrk sanaT
múzií konSerlerinde var tümbelek gibi ama o zamankí Çok basıTTi.
45 bölē cómláKTán yaPılma bi dáríSí vardı āzında. kızlardan biri onu
Çalardı, TemPo TuTardı. dier kıSlar da sırayla oTururdu, şarkıyı
söylērlērdi ve o şarKıyla düün olurdu. ayır kándíná özgu seslár
vardı. -kızılıklar oldu mu dárálará doldu mu- o vardı, sōrā -incá
giyárım incá PemPe yaKıŞır gáncá-, sōrā bi de riririri deye bi temPo
50 vardı. onnan olurdu düünlárimıS. hiÇ maSrafsıS ne bi iKrām ne bi

Şey. kızlar, şarKı söyliyən kıSlar oTurur gelínin arasında, eTrafTa
 seyirciler ayaKTa darbıKa çalar, orTădă oynanır, bu. hiÇ masraf
 yok. vardı alay olurdu davulla meselâ dâmaT evındán kayınvalde,
 görümcálár, álTílár sıralanır. dâmaT óndâ gálírlâ kıSın evínâ. kıS
 55 içÁrí girár, dâmaT. ondan sōră şekár aTarlar bölē ondan sōră Para.
 sōră gálín koluna girár, ayrılır baba ávındán. ayrılırKán dâmaT
 gáriyâ dōru aTardı Parayla Şákárlárí gálínin baŞının úzárındán. evín
 içíndâ ne zăman geliyor dâmaT yūs görümlúú bi Şey Takıyo gelínâ,
 açıyo duvaanı, yūs görümlúú TaKıyo. ondan sōră kaydana da gálín
 60 eve gídíncâ dâmaT evínâ gídíncâ Takıyo. görümcálár, Kaynănâ,
 álTílár, annâ babası evdáykán kıSa veriyo gelínâ. şimdi túrkíyâdâ ne
 oluyoSa aynıSı TakliT ediliyo burda. gāyeT gúzál Kına gácálárí
 oluyo. túrkíyânın nefásínnán yaŞıyo buranın halKı. oradan nefes
 alıyoS da yaŞıyoS. keŞana gidiyolar, alıyolar búTún o Kına
 65 KıyafeTlerini. ondan sōră Kınayı bölē TePsiylâ gázdíriyolar. kıyāfaT
 kırmızı daa ÇoK giyyiyolar Kına gácáSíndâ. harballı şimdí. şáy
 sulTan kıyāfâTlárí táldán o iPlíK işláníK o kadífânın úSTündâ
 desenner táldán ipliklá işláníK. ani bu sulTannarın giydii oSmannı
 zamanından o TiP yāñi KıyāfeTlár. bi dá biSím gálínnárimíS
 70 áSkídán bölē buralarında kıvır kıvır kıvrılırdı Tál konulurdu. o Tál
 bölē sarkardı aşşaa kadar. kıSlar gánâ eTrafinda, görümcálár,
 sādıÇlar, tállí bálík bölē nası órúlúyo saÇlar belík tálí órárlár òlē.
 gírePlen onu TaKarlardı, daa áSkídán yapıŞTırma da konulurdu
 buralara. daa áSkídán ama sōră sōră deiŞTi. bán meselâ bíSím devre
 75 ávlándí, salon düünlárí henüS baŞlamıŞTı. normal beyaS gelinnik
 duvaayla, kıSaydı báním duvaam bi dá dar gelínníkTí. bölē şiŞmâ
 gelínník diildi.

	Konuşan:	Adnan Raif (yaş 71)
III – 39	Derleme yeri :	İskeçe- Merkez
	Konusu :	Karma

- 1 ikinci dúnya harbindá bulgar işgālí kırK yıllarında balKan kolundakí múslúman alKı osmannıdan kalma múslúman alKını fiÇılara KoyaraK vafTiS yaPıyor bulgarlar. aTlarını deiŞTiriyor, kırmıSı Çembár TaKıyor. -bunu ÇıKarıSanıS öldürúS, túRKÇá konuŞursanıS sızı káSáris, öldürúS- bayaa ÇoK Ta yani böyle eTkilár öldürmálár. şeyden sōră milláT kōrkudan bu dili baŞlıyo konuŞmaya yāñi bulgarın Şáyíylá baSKısıyla. aTTa benim babam tütún eKērdi de orda menkövadan bi Teyzecik vardı. abla ābım dērdi -yav niye çıKarmıyoSun bu kırmıSı şeyi- derdi dá aa adnan
- 5 konuŞursanıS sızı káSáris, öldürúS- bayaa ÇoK Ta yani böyle eTkilár öldürmálár. şeyden sōră milláT kōrkudan bu dili baŞlıyo konuŞmaya yāñi bulgarın Şáyíylá baSKısıyla. aTTa benim babam tütún eKērdi de orda menkövadan bi Teyzecik vardı. abla ābım dērdi -yav niye çıKarmıyoSun bu kırmıSı şeyi- derdi dá aa adnan
- 10 mümün derdi -bulgar gelirse bunu görmáSá keSecek- bak bulgar gídálí daa ne zamanda? yeTmiŞlerde Kadın hālā o KorKuyu yaŞıyodu yāñi. balKan koludur deriS biS hePsi balKan kolunda yāñi. Sınır bulgarıSTana Sınır.
- şimdi davul zurna TuTulur, kıS iStánílir, kıS vārílir. ááá kına
- 15 gecási yaPılır, tıraŞ yaPılır, gúváy tıraŞ olur. ondan sōnă da çocuk evi davul zurnalan kıS evíná gídár. kıSı alırlar, geTírilár. aynı yāni bi farK yoK túrkiyádán ama şimdi son zamannarda bu uzun şeyler biTTi arTıK. ne yaPıyorlar? bi kına gecesi yaPılıyor. ondan sōră da salona gidiyolar. bi gece salonda biTiyo yāñi, baSiT. áSKídán şimdi
- 20 meSelā ova düünleri şe yaParSak efendim cumarTeSi günneri davulu genÇlár çıKarır. olan evíná gídílir. olan evíndá davullar Çalar. aaa cumarTeSi Çalar Pazar gúnú saaT on ikídá tıraŞa oturur gúváy, tıraŞ olur. tıraŞTan sōră arábalara binílir, kıS ávíná gídílir. kıS ávíndá dá ne yapılır? cuma aKŞamı kıS ávíndá dá aa efándım
- 25 kına gecesi yaPılır. ordă da kándi aralarında gáná düün aynı túrkiyádakí gíbi ama şimdi ÇoK maSraflı oldu içün çún içKíli dá olur biSim düünlárımıS devamlı çún cumarTeSi baŞladı mı oo şeydán sōnă pazar öleye kadar. alaya gidincáyá kadar eP içár yár milláT. yāni maSraflı olur. şimdi bu kırıS oldu gibi salonnara gidiyo

- 30 millát. maddi kuvváTí olannar yaPabílir şındí.
- aSkár iÇin genÇlár ToPlanır, gácá yaParlar. daa evelden gáná tirennen alırlardı aSKárları. tiren iSTaSyonuna gálirdí búTún kóylárdán. meselâ iSkáÇádákí... alacak búTún kóylárdán merkeze gelirdi tiren iSTaSyonuna. davullar zurnalar Çalar, uurlar aSKárını,
- 35 gidár. yānı bōyleydi ama Şındí oTobúSlá gidiyor. ya kándi arabalarınnan gidiyo. áSkí şáy yok yāni. bu dediim gibí yalnıS kóylárdá oluyo. yānı kóy genşlári toPlanır bi aKŞam. biS diyor aSKára gídácáklár bi ēlence yaPalım. õyle.

III – 40	Konuşan: Adnan Raif, Derleme yeri : Hafızalioğlu Hüseyin (yaş 84) Konusu : İskeçe-Merkez Karma

- 1 siS ne dērsınıS harbahılara baKayım? dallı mı dānır túrkiyáda yará Kadar bōlē kadífádán işlānık gúzál? bindallı, biSdá ona harballı dānır ama onnar ePSi kaybordu şındi. yoK piyaSada yānı. benim ninemden Kalma yúS állı Senálık falan o aldı góTúrdú ona várdıydı,
- 5 büyük ablam góTúrdú. áá gaSTe Koyarlar birbiriná dēmeSin diye. sırmalar vardı alTın işlānık.

- kuru faSulyá, pilaF, nout eTli nouT aynı şákildá eTSiS dá olur, paSTırmalan da yaparlar. imambayıldı deriS paTlıcandan yararlar aynı túrkiyádákı gibi. musakka parÇalanıK eTli kiymasıyla berāber,
- 10 salçalı kóftá, Kuru faSulyá, tāze faSulyá yānı yemeKlárdá bi farK yoK. ha túrkiyáda Çok şáy olur, hamur işi olur. biSdá o Kadar faSla hamur işi yoKTur. o gózlámá yaParsınıS siS dime? biSdá bōrekler şáylár var ama túrkiyádákı gózlámáyı sacın úzárında o PeK yaPılmaS, seyrek yaParlar. lokanTalarda pide, bōrák bulamaSSın
- 15 ama özál Poaçacılar vardır. orda Poaçá túrkiyáda evdá yaPılan bōrák gibi. burda ahçı kalmadı zāTēn. iSKeÇedá bōlē sulu yemáK iSTásanıS bulamaSSınıS.

kırcalı túrkiyáda okurmuŞ. üç sáná faTih mádrásásında orda

- okurmuş ilaiyaT fakúltÁSindá. yazın gálírmíŞ burda ÇalıŞırmıŞ.
- 20 kıŞın gáná oKuluna gídármıŞ. onu bÍsÁ dērdi bilá -bán íSTanbul báládíyáSíná kayıThıym, giTmániS olurSa arayın- íSTanbul faTih camiSindá mádráSálár var orda. ha dórdúncú sáná dá yaSın geliy burda çalıŞmaa filan. kÍSmáT olmuyu giTmee. harP koPuyu birinci dünya harbi.
- 25 yengáyle şey oldu görúŞ usulüylá görücüylá dünürlá yāñi. ama sán beendín dá dúnúr yolladın şímdí. o da gördu bání bán dá górdúm onu. görúŞTúk böyle. biSim çarŞıda dükkánımıS vardı, tárzi. ābímlá çalıŞırdık. sōrā kÍs da -görúrúm bán onu göráyım- dedí. biSim sohaKTan bölē geŞTi. bán dá camın ónúndá bölē. eve giTmıŞ aaa
- 30 çoK gúzál çocuk demiŞ paŞa gibi çocuK. rāmeTlendi tabī gúzaldí, e beyenmeSeler zāTē Kabul eTmeSler. geÇındıK, hiÇ birbirimíSlá kavga gúrúTú yaPmadıK. ómrú aSmıŞ. bání bırakTı giTTi yāñi. tekrar dúnúr giTTi iSTemee. biSdá burda paSarTeSi bi de perŞembe günnári kÍs iSTemee gídílír. orada -bíS gáldík, sÍSín kızınıS
- 35 biyendik, verírSáníS kÍSmáTsá sÍSín kızınıS ólumuza tālibíS- ondan sōrā vārdílár. iSkeÇeye bālí kireÇÇiler köyü var burda, yaKıncacıK. kireÇÇiler köyündendi. gidecen mi? orada öreTmen muSTafā falan var. onnarı bi görúrSán onnar aKrāba hanımnan benim. kiTaplar şunnar bunnar yazıyó, ÇoK faydalanırSın. hemen düün olmadı. bi
- 40 sáná Kadar niŞannı, ya bayramdan bayrama giderdím, zorlan alırdıK. bizím eSkídán burda faSla bi televizyonnar, filmlár, bunnar yoKTu. túrKÇá Sinemalar gelírdi. sínemalara bayramdan bayrama yalvararak alırdım. bi geceliine Sinemaya gáTírdím onu. teKrar góTúrúrdúm. sōrā kóyá düün davullarnan oldu. davullan giTTik
- 45 burdan. perŞembe gúnú baŞlıyu düün burda, Pazar gúnú biTiyi, üç gún gidiyi. çocuk evindá dá cümbüŞ yaPılıyí, kÍs evindá dá yaPılıyí. ondan sōrā cumarTeSi gúnú davullarlan gidiP kÍsı alırdıK. ondan sōrā yaSTıK paraSı, gánÇlár salmıylar gáliní. aşşaa yuKarı anlaŞma oluyu, veriyler o Parayı. ondan sōrā salınca geliyi gúváyín evine
- 50 gelin. gáná gúvá KaPısında da TeKrar gáliní teS verivermiyler gúváyá. davullar vuruyu, ondan sōrā alay olur.

bende iki çocuk vardı. biriSi dórT buÇuk yaŞında rāmeTli oldu. paSTırmadan bouldu, nefes boruSuna yanlıŞ yere giTmiŞ. yarıSı iÇerde yarıSı dıŞarda galmıŞ. nefeS alamadan bi daKKa
55 yaŞamadı, kucā mıSda rāmeTli oldu. şimdi bi çocuum var iŞtá. o çocuk orTayı oKudu, ordan öTe okamıycam dedi. garaz oldu araba Tāmircisi. ondan var iŞTá bir kıS bi çocuK Torunnarım iŞTá. kıS da iSmírdá oKuyo, böyle.

	Konuşan:	Münevver Hint (yaş 57)
III – 41	Derleme yeri :	Dinkler (Filia)
	Konusu :	Karma
1	köyler dā deışik oluyâ. biSím türkiye Tābī kalabalık yer. köyde her túrlú şeyler oluyâ. ani mevlit oluyâ, ââ şimdi pilav yapılacak, şerbet veriliyâ, pilavlan ayran verilcek erkeSe, bu kadar mevliTTe. düünlē daa çok salonlāda oluyâ. bu şimdi daa çok anı ólúlárâ	
5	maalecii emen çarıylar. bizím dā burada yapılır bu şimdí ellí ikísí ellí ikí mevlıdı. e insannarı çarıdılar şindi toplaşTık. áâ önce kuran okudular şey yaPTılar, sōnâ imamın hanımı geldi o okuyâ, kızı da burda. biSím burda köydá yok. o cenāzede oluyâ ama eskeçede oluyâ amca. bōrda veren yok. bōrda yok üÇü dífl yedisí yedisí oluyâ.	
10	yedisínda da kuran okunuyâ, çember daıdılyâ évet yemeni bölē. bunnarı daıdılyâ. iSTeyen başKa şey daıdıyâ. meselâ bi komŞumuz öldüneyin cenāze şey kuranı kerim daıttılar. bāzıları ölē daıdıyâ, bāzıları şey. sōnâ kırkında çörek yapılyo. ááá ellí ikisinde de te bölē iSTeyen şimdí kalaba çarıyı bütún kóyú, iSTeyen aS çarıyâ. bāzen	
15	kadınnı erkeklí çarıylar.	
	ââ şimdi bunnarı aS... geliyeS gidiyeS bizím bu kóyún iÇine evet bakıyaS. a iç aklıma gelmey şimdi. şimdi bölē şeylērde çok duraklıyâm ben, tırak oluyâm. derneemiS var burda köyde eee şey hıdırelleS yapıyaS. hederleS aslında hederleS burada. māniler	
20	açılıya, böyle şey gülün alTına Çömlek koyulur. ha hı hı akşamdan kızlar genşlár bölē áâ birer şeyini meselâ yūsünü bālaya. bi Şey,	

- niŞan onu atıya çömleen iÇine. sabälen çömleen iÇine erkes koyuyo
ölë. onu bi gülün altına koyuylar, kırmızı bir çember bir yemeniyle
sarıP ää sonakı gün bölë halk toplanıyâ. ää orda açılıya şey çömlek.
- 25 bu kimin? filancanın. ona göre bi gençlerden biri açıyâ, bu kimin
deyâ. o şey yapıyo, benim deyâ. ona göre bi mâni okuyo. sönâ
yeniden gene devamnı onu şey yapıylar mâniyi yan taraftakı kıSlar
var ona göre organizâ edilmış şeyle mâniler de defTerde. ayır ayır
rasgele emen şeyde sıraya okuylar, sıraya okuylar unnarı. bilmiyim o
- 30 gençler dernek hanı şey dernekte kım varsa ani organize edenner
onnarı şey ediyler.
- “mandaları karaman
kaybolursa aramam
ben bir kóylú kısıyım
şehirliye yaramam”
- 35 çok bilirdim ama unuTTum. aklıma gelmey şimdi. ää yarışmalar
yapıylar, şey küÇük çocuklar böyle oyunlar oynaya, giysiler giyiylar
kıyafetler böyle şalvar bazıları elbise giyiylar. nâpıysınıS? iyiyiS siz
dá iyimisinis? e öle gençlerimiS var. kadınnar, böyle genç şeyler
- 40 önnar da ona göre elbisälâ hePSi aynı. aa keten şeyle buraları
işlemeli, kolları işlemeleri var. burda da oynnar yapıyâ. onnâr da
ölë işTe. aTeŞ yakmıyâS biS. sönâ şeyde limon kesip onnârđan
limonaTa yapıylar, insannara daıdıyıs. bi de mısır kaynadıyıs, onu
da daıdıyıs. góllâ díyiS ona mısırı kaynaTıP insannara bölë. ää bi
- 45 irmik helvası yaPılır. bi hastalık gelmiş anı bazısı rüyâsında görüyâ.
eee hastalık varmış burda. kocaman bi eskídán burası park diilkán
kocaman bi TaŞ varmış. o TaŞın üstúnâ vay rüyâsında görmüş biri
demiş asTalík var etrafTa. çocuklar asTalanırmış bilmám ná ää o
zâman onun iÇin halva yaPalım. halva helva da diıl halva. irmikle
- 50 onu yânın iÇinde kavuruP ondan sörâ şerbeT şeker dökülüyâ. ää
kaynatıl... sönâ erkes böyle komŞular toPlanıyâ, daıdılyâ o da. burda
bir Taş vardı. o Taşa da en önce sürürleğdi üstúnâ o taŞın. halva taŞı
denirdi eskiden ama o şimdi kalkTı. hastalık gitsin deyâ hanı sadaka
gibi kavuruyâsın aynı, şerbetini koyuyâsın şekerini o kadar oluyâ.

55 onu bayramlârda yapârlârmıŞ eskiden.

aa eskiden yaPılırmıŞ naillerin zamânında. şey yaParmıŞlar, deve yaParlarmıŞ, ondan sōrâ geceleyin gidērlērmıŞ insannardan onu bunu istemē. devenin alTında hālâ birinin ayvaSı vârmıŞ. bölē aaç yúklú. māsus sopalan vururlârmıŞ şeye aaca, ayvalar dókúlsún, onnarı alsınnar. ayvaları òlē yapârlârmıŞ iŞTe. bi de būday verişlermiŞ eskiden, òlē şeyler. yumurTa verişlermiŞ eskiden.

ēvet bân yalancıdan geldím, yassıköyün altında. bân daa önce buraya bu köye gelírdím. burda tanıŞTım beyímlâ. düüne falan gelmiŞTim. o zâman köye de gelírdílár, bakışırđık òlē. sōnâ istediler. önce dünüş mesela gelínin babasıyla damadın babası ēvet karşılıklı, kadınnara dünüşe erkeklere dünüş. dönüş başKa biSim burda kısı istemē giden áá istemē giden kiŞi óna da dünürcü deyeS. dünürcü gideyâ, isteyâ, verírlērsâ verírlēř. vērmeSlērsâ bi kere, iki kere, üç kere meselâ uzaTıylar bâzen. sōnâ yok be biS tanıŞTık, bayâ çıkTık berābár. hazıra geldílár. sōnâ nişannandık iŞTe. beŞ alTı ay nişannı dūrđuk. üç gún düün yapılırdı ó zâmannar eskidân bân evlânírkân üç gún. ilk gúnú giyiyiz harballı bölē şey bindallı áá burada menekşelēřnen bölē taÇ yapılık. ikinci gúnú berberde saÇımıS yapılyâ o zâman, o zâman beyaS gelinnik giyiyeS. harballı ilk akşamá kırmızı áá güveS üveS aslında biS burda üveS deriS. renk güveS aní bordo bordonun şeyi. kına biS yapmaSđık āyır. ilk akşamá ó harbalıyı giyiyiS. kınayı emen iç herkes daıldıkTan sōrâ kendi kendine vurulur. şimdíkílár başKa túrlú yapıylar, şimdi dâ deşik yapılyâ iŞTe. sōnâ ikinci akşamá gene ó zâman damaT geliyâ áá şeye gelinin evinâ. takı oluyâ sonakı gún. damât Tarafında tıraŞ yaPıylar. bölē masalar kuruluyo áá órda tıraŞ oluyâ damat. davullar şeyler sōnâ iŞTe geliyler şeylen arabalarla uzak köylēřden. arabalarlan geliyler alıylar gelíní.

kılıf piŞíryâS biS, kılıf diyâS fasulyeye. fasile deriS, kuru fasile birce dēřlēř. o da fasilenin biř şeyi saran. fasulyeye dînek böyle kazık kakaşlar, òlē koyâşlar. o ona sarılır bölē, ááá kılıf olur. üstúnda saran fasílâ deriS biS burda saran deyoS.

- Rasim Hint:** bi şey söyleyim, birinde şu ilerde karaçanlar var. karaçanlar gençleri yalımlı köyü var ilerde yalımlı köyüne düüne gidiyolar. şimdi aralarında bi de recep var. genç bunnar beŞ on genŞ bisikletlerle gidiyolar. gece sāt on ikide düün daılıyor şimdi iniyolar aşaa. bakıyolar bi kişi yok aa kim, erecep yok. gecenin o sakinliinde biri sesleniyor: erecep... bütün etraf inliyor, erecep duyuyor - geliyām ba geliyām elesbiTi şişiriyem- bisiklete de elesbit derler.
- Münevver Hint:** bāzı şeyler gene şimdi bānı anneme gótur demeye başKa túrlú dērdiler. unuTTum şindi durdu kafam. ... limon deyeS. amca nail burda. o taa çok bilr, çarayım mı? dur burdan emen.

Konuşan:	Nail Hint (yaş 61)
Derleme yeri :	Dinkler (Filia)
Konusu :	Sohbet

- 1** dōma büyüme buralıyıS. şimdi gelenekler fazla kalmadı gibi. onnarı ep yānı unutmā çalıŞTılar milleT. eskiden olurdu anı gençler ablalarımız deyelim şindi alaylar yapardılar. şimdi böyle şeyler olmaya. bayramda toPlanırdı genç kıSlar karşılıklı meselā. beŞ alTı
- 5** kıS, yedi kıS ne kadar vārsa. karşılıklı iki tarafTan da ileri geri türkú çārılār, şārkı söylērlē şurada. onnarı beyā şimdi kalkTı onnar.
- yav başKa böyle şey olunca insanın aklına da gelmeye, akla gelmeye. eşeledikÇe karıştırdıkÇa meseleyi akla geliyā bāzı şeylē. eskiden şindi gerçi bi Şey olmāyā, şindi gençler telefonnar elde.
- 10** herkesin ayrı işi var. eskiden kāvelere çıkılmazdı.
- mermercilik şini mermercilik askārdān salındımda tabī iş o zamannar yokTu, aylak eiTim şeyimiz de biSım yokTu. iş olarak bulduk bi mermercinin yanında. yardımcı sōnā çırak olarak çalıştık biraS. kafayı kendimize göre çalıştırdık. sōnā uSTa olarak başladık
- 15** öyle de devam ediyoS inşaaTTa. nereye gelirse artık mermer onu yapaliliyoS.
- şimdi eskiden deyeyim köylerde bu bejbeje olayları vardı çok

eskídán. biS anı yetiŞTiK. ārkada ārkaya çuvalı saman dolduruP da
vurudular bölē. deve başKa yānī. aaÇTan yaPardın, bi deveye şekil
20 veridin. biS deve yapārdık, iki kiŞi iÇeri giridin ekseri. yapārdık
bunu eylül ekim zamannarında ne zaman ayvalar narlar bi şey olurdu
onnarı yolmak iÇin bırakılardı. develen vuruduk kafasınnan aaca
dökülürdü, toPlārdılar yānī. biS ona burda bejbej dērdik yānī.
toplanır erkeen ārkasında birisi üSTlenirdi. çuvala saman
25 doldurulardı. birisi soPalan iki de kız gelirdi. burada ev ev gezilişdi
ya verilērdi ö zāman.

	Konuşan:	Ortam dinleme
III – 43	Derleme yeri :	Dinkler (Filia)
	Konusu :	Karma

1 ama gúzál bizím burda ölē yānī. bizím tarafTa ölē başKa
yemáklár yoK. tatlıyı yaPan pilavı yaPan benden sorıya. bán dá
deyem gel deyem bayramnık yaP. bayramnık yaPÇam, tuttum ben
onī vallā bayramnık yaPÇāksın. bán bayramnık taTlı ālmam. ondan
5 yapçez kendime de. ondan yaParım, baklavam da çok gúzál oluyā.
baklava yaPıyom bán buruŞuk bölē. yufka aÇıyosun āā iki yufka
koyuyosun onun üSTünā. cevizi koyup bu parmak kadar kalınlında
şey bölē sōpālar sōpā deyez oklava gibi. şey ince ama öndan sōrā
ona bölē yuvarlak olarak sarıyāsın. sōnā buruŞTuruP onī çıkarıyāsın
10 şeyden. tePSiye koyuysun. tePSi şimdi dörT köşe āā dar Tarafına
koyuyusun onī. ölē dolduruysun tePSiyi, kesiyısın bu kadar bu kadar
büyüklükTā. üzárinā yā keSTiriP ani bölē eritiP āā döküP fırında
pişıye. biS gene baklava diyeS işTe buruşuklu baklava diyeS. bak bi
de eskídán āāā düünlerde darbukalan genç kızlar sıraya geÇiP bölē
15 oynāyacak olannara darbukalan hava yaPārlārmıŞ, oynārlārmıŞ,
türkü çağrıyālar. sen mādem burdaydın ne zāman geldín sen burāya?
sen burda olaydın bu afTa seni ovaya götürcādım, şaşırcaKTın. vay
akrābāların düünü oldu vay ben şaşırdım. kaynana yok aklım kaldı.
bi gör, burdan karşıya kadar iki sıra ö göresin ama tállí belíklár vay o

- 20 gíreplárí gör sán. sördüm dedím ne bu gíreplár yā bi tāne alayım bālim. beş yūs evro, vay gör gör aklım kaydı. bāktım dedím bīS neymışık, beş yūs eyro. halamın yapıyā beş yūs eyro. deyim -ala bān baş yūs eyro veremem, yaP- gözleri ārıy insanın deye şaka takılıyı.

	Konuşan:	Hayriye Cafer (yaş 70)
III – 44	Derleme yeri :	Dinkler (Filia)
	Konusu :	Yemek tarifi

- 1 taTlıyí dur şimdi una bir yımırta kırıyām. acık yāsı hiÇ ölÇmiyem de yā tereyā bōlē. şindi çeşitli yālar vār ya. böyle rodopi yālar var, tereyā gibi rodopi deyālār. bi de aS sıvı yādan, günebakan yāsı, sıvı yā, aS sūt, aS iki kaşık yourt öyle. bi kabarTma toSu unu
- 5 karmaa kadan bōlē kulak memesi kadan yumuşak, sūt bi kaşık şeker atıyām içine, iki kaşık yourt atıyām. bi yımırta, yarım kilo un dedík. yāyını da yazacan. şerbetine şurubuna da bōlē ep göz kararı yaPıyām. şindi desām bi kilo suya bundan otuS pāřÇa çıkıyā. yirmi sákıS otuS pāřÇa çıkıyā. böyle anı bi yımırta büyüklüü sarısınnan aS
- 10 büyük, yımirtadan küÇük olacak. bōlē yuvārlak yuvārlak yaPıyām. ondan sōrā onnarı bōlē işTe istēr manTı şekli yaPıyām iSTēr onun adını bilmiyām ná áá dilber dudai adı da vār ama bōlē kaTlıyām ya. bōlē dilbār dudai içinā ceviz koyuyām ama ben onu şindi şekillándírdım bōlē manTı yaPıyam şindi manTı şekli yaPıyām.
- 15 koyuyām cevizi manTı gibi yaPıyām. ondan sōrā şurubunu işTe bi kilo şákár yemez ama yedi yūs gıram yer hanı. tadını Kendinā górá ne Kadar istiyán kaynatıyon onu. aS bi iki damna limon limon sucaazı, iki damna şekērlenmesin deye. bunu tez yaPTım, dún yaPTım bugün yendi. baklavayı uzun kalıyā ya o şekērlemesin deye
- 20 limon sıkıyālār burda. baklavayı şindi ona da böyle bi kilo un dēyo bi kilo una iki yımırta kırıyān. hanı er isteene górá yaPıyān. yourdunu da aS bōlē kaTıyām ben kándım. kimisi kabarTma tozu kaTıya, ben katmıyām. sanki o kabarcınca bān deyem kalın oluya

25 biraS yufkaları bōlē kabarinca. istērsá kaTıyâS deyo. insānar şimdi
 çeşiT yapmaa başladılar. ona yā koymuyâm, sâde õyle yòuruyâm
 gúzál kaTıca. ondan sōrâ onu biraS dinlândırıyâm, õnu da bázalıyâm
 bōlē. yımirtanın sarıSı kadan bázalıyâm, alTmıŞ mı yeTmiŞ mi bázâ
 yaPıyâm. sēksen mi seksenden de yaptım vār, doksan bilâ yaPTım
 vār bi tePSiyâ. ondan sōrâ onnarı bōlē aÇıyâm bi şekil. on tănásını
 30 nişasta koyuyâS, on tānesi üst üste kaTıP nişasta aralarına ondan
 sōrâ bōlē merdānelen aÇıyâm. aÇıyâm bōlē tePsiye. ondan sōnâ kaT
 kaT òlē aÇıP aralāna ceviS koyuyâS işTe. onda bir onda bir Çeviz
 aTıyâS, kesiyâS. ondan sōnâ samsı gibi şērbeTi onu da işTe bir
 buÇuk kilo ikiye yakın alıyâ. bi tePSi o kadâr seksen yeTmiŞ yufka
 35 olunca.

Konuşan: Hayriye Feymioğlu (yaş 61)
III – 45 Derleme yeri : İskeçe-Ahiriyan Mahallesi
Konusu : Sohbet

1 osmannıca biSím dilímıS osmannıca. haS türk olan biSıS
 burda. biSím dilímıS gidiyorum geliyorum yoK. biSím tamāmen
 keSTırmádán bi konuşma dilímıs var. -ben gidiyim aşaa geleceñ mi-
 miSal. bāzı kelimeler var meselâ şimdı randevu diyi onnar bi şey
 5 iÇin gidıysın bi yeri. almanyada tērmın deniyi. burda randevu
 deniyi ya. tērmın burda diylâr anı bāzı biSím bāzı kelimeler faSla.
 túrkıyálán yunancayı bıs karıŞTırabiliyiS. õndan biSím kelimeler
 biraS diylâr ki anı -aa bunnar gálmiŞlar yunaniSTandan túrkÇáyı
 gúzál bilmıylâr- albíkí bán almanyada bi õreTmennen berāber
 10 çalıŞırdım. õlandı, ávlímıŞ, bi çocu varmıŞ. yenge dádı bán dádım
 Tam kebar túrkÇáyı konuŞamâyım. bak şimdı bán nası konuŞıyım
 sana, aynan óylâ. şimdi túrkıyádâ mısál bán konuŞamıyorum diyi ya
 yorum şáyını kullanmanıS Çok faSla. bıs dádım oSmannıca
 konuŞuyuS, biSím dilímıS bu. yenge dádı, bán dádı, búTún Tarihi
 15 dádı okudum. yunaniSTanda bu dádı, eSkeÇedâ olannâr dádı,
 eSkeÇe túrKlári onnar Kadan TemiS túrkÇâ Konuşan dádı, yoK.

- en TemiS túrKÇá dádí síSdá. bak şındí gúmílcínádán SorSaydın onnar borda deyi, borayı gidiyim, bordan gáldím. biSim kelimeler Tam dúS osmannıca. sán bana ná iSTērsen Sor. bán sana onnarın epsini cevaplayım.
- şındí biSim musakkamıS musaka biliyim, SiS dá yaParSınıniS muakaK. áá en óncá muSaKayı paTlıcannarı dilím dilím bölē dōrayıP onnarı tuSlu suya biS yaTırıyıS. tuSlu suda en aSından kırk báŞ daKKa durması lāzım. onnarı soyuyoSun bölē üç dórT Tāne
- bölē búyúk PaTaTeS o. en óncá PaTaTeSlárí biraS hafif KızartTırıySın, o PaTlıcannarı onnarı da álíndá SıKıp suyunu ÇıKarıP onnarı da hafif bi kızartma yaPıP TepSiyá dizíysín onnarı. ondan sōrā onun úSTúná kiremaSını alıySın. iki kafa suvan, sarmıSak en óncá suvanını ārkadan kıymasını aTar gúzál bi onu
- Kavuruysun. ārkadan domaTıSini iÇíná, bol maydanoSunu iÇíná, sarmısaanı iÇíná onu TePSiyé gúzalcák döŞúyúSún. úSTúná iSTersáyđın úSTúná dá biber PaTlıcan koyabilírSín. iSTersán dá Pasemala deyler anı úSTúná onun kiremeSını yaPıySın soS gibi ama onnan piŞiyi o fırında. anı òlē yaPTıın zaman ÇoK daa gúzál oluya.
- alıySın misal TePSíná górá. kándi TePSim bu kadar beŞ kaşık dolu doluya un aTıyım Tereyāyı. terayā eriyíncá gúzalcık ben onu kavuruyum unu. unu kavurdum vaKiT çeKiyím onu biraS kenara. aÇıyım bi Kilo SúT. bi kilo SúTlán gúzál çıParak onu eriTTiriyim iÇíndaki unu. Tekrar onu ocaa alıyım. ondan sōnā onun iÇíná TáK
- bi yumurTanın sarıSını, biraS karabibár, tuSunu bi de muSkaT aman nası deyiler muSKaTa hindiSTan ceviS gibi. o erendeliySín. ondan çıKıyı gúzál koKular. onun tozu da var, muSKat tozu da var. onu ne zāmān koyuyoSun aT fırına onu yimásíná doyamaSSın. ÇoK faSla gúzál oluyā.
- biSím zamannarda bán Sana Söyliyim Tam hakiKaT nolurdu? bizim bobalarımıS bánım bobamın áví buraSı, bu ávlándiim eŞimin evi. biS ne zāmān burda büyerdik rumnarnan berāber çoğu kıSlar āŞıK olurdu yunannınara, yunanlılar āŞık olurdu yāñi túrKlárá. onnar dēřdi anım olsun çamurdan olsun. onun iÇin babam biSí hiçbir

- 50 yarı salmazdı, bırakmaSdı gidálím. neye ÇünKü yunancayı biliysin ana dili gibi. ÇünKü burda dōmuŞun, burda b́yúmúŞún. biS aman rumnara bi şáy olmasın deye on alTı yaŞında b́nı ávlándirdilár. benim hiÇ habárim bile yoKTu. ābi dediim kiŞiyá b́nı verdilár. kırk alTı sánádán b́rı dá evliyím. bi kızım var kırk úÇ yaŞında.
- 55 almanyada anaoKulu õreTmeni. ölüm hamburgTa o da almanyada. o da Çok yānı işi ÇoK baŞarılı bi işTe. ǵlíním turkiyálı ama o da d́ma b́yúmá almanyalı deycem. anı biSim şındı tırKÇámıS rumcamıS azcık karıŞıyı ama biSdá şındı geliyorum gidiyorum, aman diyim ne konuşıylar böyle direk konuŞmak varkán.

III – 46	Konuşan:	Sadriye Mümün (yaş 70)
	Derleme yeri :	İskeçe-Pınarlık Mahallesi
	Konusu :	Sohbet

- 1 koyuySun PeŞin yāyı koyuySun. suvanı sōrā domaTiSi sōrā demek ne koyacan koyuyosun. taTlı var helva yaPıyım irmik halvacı. ááá írmik halvaSını kavuruyuSun, koyuySun suyu da, kaynayı. kaynar Suyun iÇinā aTıyosun írmíi ama koyuySun iÇinā
- 5 ceviS kakooyı. sōrā gúzál irmíi kavırıySın. sōrā koyuyuSun Tencerēye onı ePSini barabar. Kaynayı, índırıyın, yáyırSın yavrucuk ya.

- baK şımdı b́n ũsüS b́yúdúm dá oKumayı oKuyamadım. ũsüS b́yüdüm. anam babam öldülár bulgar zamanı. bulgarlık vardı burda
- 10 bi vakıT. sōrā onnar ölúyá b́n kaldım ũsüS. tızeme giTTím, dedeme giTTím. dedem öldü, tızem de düverdi düverdi beni. zor b́yúdum. sōrā bi rum karıSına kaPı kızı oldum da óylá b́yúdúm. ondan yohTu inSanım yollaSın b́nı oKula. ya şındık iyi şındık, kocakarı olduk, evlándıK. çoluk çocuk yaPTık, saolSunnar. aa Çok ufak on
- 15 beŞ yaŞında. burdan burdan, merkeSdán. düün müün o zăman yoKTu. bi nikācıklan geÇındık, oca nikācı yaPTık. ũkümáT nikāSı yaPTıK sōrā. Te işte geÇındık. o da öldü, mīdeSi paTladı öldü aTmıŞ yaŞında öldü. ölümnü dünya napalım?

- bayram oluy burda şimdi. bundan mada on bir gün Kaldı
- 20 kurban bayramına. aa erkeS evında yaPıyı. oca cāmıye gidiyler. cāmiden geliyler. kıSanlar çıkıyo el öPmeye. görüSüySún demák öylá. taTlı alıyım SaTın Te burda bi taTlıcı var túrK, Çok gúzál taTlılar SaTıyı. alıyım bi kilocuk baklaFa, ayde. kızannara veriyim birár Tāně. bán dá yeyim. bi yemecik de yapıyım. ēlence biTiy ama
- 25 dāmáK túrkıyáda daa Çok. niçin, televiSyonda görüyüm. túrlú túrlú taTlılar yaPıyı kadınnar. bán bilmıyım kalKSam da yaPmaya. Túrlú Túrlú yoK. Para maSraf Çok. gúzál yaPıylar TaTlılar. amaan diyim olsa da burda yesáK onnarı.
- gáldım gáldım túrkıyáyá kaÇ kára iSTanbola, bí kára
- 30 alıŞvırıŞá indıK. Çok kára giTTim KeŞana. sōnă Çok kára giTTiK edirnáyá, cāmıyá. camicie giTTiK, iyıdı. o Sánálár gidárdık camicie. duacık yaPardım, namaS kılardım. gelirdik sōră. guruPlan giderdiK, iyıdı. e şimdi gidámiyık, öylá bá kızan.

Konuşan : **Mesude Arap (yaş 64)**

III - 47 Derleme yeri : **Doğancılar (Lambrino)**

Konusu : **Karma**

- 1 ben burda oturiyım. bazısı yarım konuşıyı. şimdi biz kadron deyez. şimdi tütünleri bēle koyuyosun ya şimdi kadron deyez. orda gene arkadaş var bu karaköv tarafında orda āyna deyler. onun için ama ben ōrdan ayırıyım. yāni benim yengem var onların tarafında
- 5 āyna deyeler. zāten bizim yunannı yokTu hiÇ köyde.
- paslıca yaparız. yunan makoronyalī, kıymalī, kıremalı. suvan dōğrārsın tencereye. yāyını koyārsın. suvan dōrarsın, domates ondan sōnă ifak ifak dōrarsın, onun içine kıymayı kavurursun. ondan sōră salçasını köyārsın. çekersin onu kıyıya. makoronyasını pişirirsın,
- 10 elinnen bēle yoklārsın. onu da kıyıya koyārsın. o zaman tepsiye koyārsın kat kat onu. kıyma koyārsın ēyle şeyinnen berāber. ondan sōnă kaşārını koyarsın. ondan sōnă gene kıymasını, gene kaşārını şeyini dēil ani koyundan. ani ēle sarı rengi var ya ōndan onu

yaparsın. k remasına da peşin yayı kavurursun onna. o zaman alırsın
15 s de de bi yımırta koyarsın, alkal rsın onu çekersin kıyıy . o
kavruldu mu un o s d  atarsın onun içine. g z l karıştırışsın
k reması olsun deye. biz k rema deyiz ama t rkiyede bilmiyorum
ne. sos ama tıkız oluyo  le çok sulu olmuy.  zerine koyuyosun onu.
20 ist rsen azıcık şey de koy rsın, kaş r koyarsın, fırına at rsın. om beş
yirmi dakika y ut da yarım saat yav ş yav ş pişer. ondan s n  kesip
y yirsin.

yok yavrum epsi aynı tatlılar. baklaFa yapıyaz, baklaFa
yap rsın, başka ne yapan? ben azır alıyım dolmadır şeydir. aynı
t rkiyede ama t rkiyenin hamır işi bol. bizim burda amır işi fazla
25 yok. sebze yemekleri, imambayıldı deyez biz karnıyarık ama onun
bir çeşidi de var. onu b le soyarsın patlıcanı ama b le kesmen l zım
ama d z patlıcan olc k. ondan s n  kızartırsın, tavaya dizelersin.
domatezini koyarsın  zerine. iki   b ber koy rsın, sarıms nı
koyarsın. kestin mi o pişiy z t n. yoo şindi patlıcanı alıysın,
30 d r ysun ş le, onu b le kesiyisin. tavada kızartıyan. kızardıktan s r 
domateS filan d rarsın. samsak koyarsın, ist rsen biberini koyarsın,
er şeyini. ondan s n   yle kap rsın kapağı. yav ş yav ş pişer. anı
karnıyarık istemessen  yle çok g zel oluy.

	Konuşan :	Fethiye Hüseyinoğlu (yaş 61)
III – 48	Derleme yeri :	Yenice (Genissea)
	Konusu :	Unlu orba tarifi

1 yok be kızım epsi aynı. domatislen suanı b le sendiriysin işTe.
s n  kırmızı biber biz koyuyuz salça yerine, salça dokunuyu onun
için. s n  suyunu koyup tavuk suyu içine s r  unu birazçık b le
yapıyısın topaçlı biraS. kaynarkan salıysın içine,  le. kaydadı mı
5 d k p ekmek d rayıp yiyisin,  le. d  n mde karışmalık vardı,
olmadı.

	Konuşan :	Emine Baki (yaş 63)
III – 49	Derleme yeri :	Elmalı (Sydini)
	Konusu :	Karma

1 y lkokul kızım,   zamanlar bizim n rde b le ayat sizin yaptınız ayat, al k s  yok. gelenek i in ne konuşayım? biS o zamanlar bizim b y d  m z gibi siz r y da g rd  n z yok,  le. biS  alışırdık on iki yaşından s r  tarlada. tarlada t t n  alışıyor anneler. ben buralı diilim, ben k yl  m, elmalıdanım ben y . ben  radan gelmeyim. orada s r  ka Tım kuc ya. ben on yedi yaşında geldim burıya. kırk beş senedir bur dayım,  ren maallesinde. ya bu eve gelin geldim ben. kir daydım ben s r  geçtim arka tarafTa bir ev vardı. aldılar onu yıktılar  ma y pamadılar. s r  b z de bunu saTın aldık işTe. kendi  vimiz oldu ya. hep  ren maalledeyim, s r  kocam astalandı. on beş sene  nu asta bakTım. on yedi sene var  leli. eah işte ben bi kızım vardı  lya, evlendirdim. bi  lum var, evlenmiy.

h yır bakıy, y  neden bakıy beni  le? bakacam onu y , bakıyorum t rl s . nası ya ya nası gelirse  le konuşuyuz. siz izmir t rkiyalılar gidiyoruz, geliyoruz, veriyorum taa şeyli şey yapıy sunuz. biz d z esap. vereyim, veriyim o kadar.

en g zel  v nen  rkeS bana s rm mı, laana sarm sı. laanayı kesmiy rum. b le ortadan yuvarlak kesiy rum.  st nden kap nı koyuyım onu bisbitin b le. tencerenin i inde aşlıy rum onu. ondan s r cıma kıymayı buzlukTan  ıkariyım. aşşamdan eriyi.  l e g re şey atıyım pirinci.  le bol olmasın, biraS k ymalı olsun, tatlı olsun. z tiny  dom t S de rendeliyim. şeyy kırmızı biber, karabiber dom teS de rendeliyim i inde. suvan rendeliyim, karıştırıyım onu. aşlıyım laanayı da sarıyım laana tenc rede. s rm  tenc rede pişiy, 25 fırına girmiy laana y . ep bildiimiz yemekler, ayn  ayn  be kızım. ayn  yook sade bizim  n  bur da k yl ler y n  ben k yl  taa k ye ka ıyım. k y yemeklerine ka ıyorum. memelugamız var, o mısır unundan yapıly. siz nası diys n S onu be? ya memeluga ya memeluga tam yazdın bu. erendeliys n patates, y  koyuysun tepside.

- 30 onu da atıysın bõle tuzluysun patatêsi istediin kadan. em istêrsen de kavurma da sõrã kaçamaı pişiriysin güzêlcene. o kadan koyu yapmıysın. kaçamak mısır ununna oluyo. döküysün onun üstüne. sõrã sâyāya bana bana kaşıı yayıysın onu. sâyā tereyā, biz diyiz sâyā. onnan yayıyız. onu güzêlcene koyuyuz. sõrã şeye ya maşınanın
- 35 üstüne ya petrogazın üstüne neree istêrsêydin, ya fırının üstüne ne maşına biz diyiz sobaya. soba maşına diyiz biz burada biliy misiniz? soba ayrı. maşına hambarı da var, pişiriysin içinde ekmei. fırın gibi duruyu ama odunnu annadın mı? ya onun üstüne ya onun üstüne pişiriysin onu. sõrã döndüre döndüre kaşıklan bõle vuruysun. bi
- 40 bakıysın kızarmış patatêS. sõrã çıkarıysın, üstüne sâyā pînir koyuysun. āfiyetlen yiyöruz. yemek tārifi istiy benden, ben de denişiklik diil ben de ona dēdim -memelugayı anlattırayım sana en zor yemē-

4. SÖZ DİZİNİ

A

â (I-23,28)

ââ (I-16,101; I-16,124; I-16,140; I-16,150; I-16,181; I-16,225; I-16,246; I-16,246; I-16,254; I-16,41; I-23,50; I-23,52; I-24,1; I-24,3; I-24,30; II-28,25; II-33,13; III-34,21; III-34,44; III-34,49; III-35,17; III-35,26; III-37,127; III-37,217; III-41,16; III-41,2; III-41,21; III-41,24; III-41,44; III-41,48; III-41,72; III-41,75; III-41,81; III-43,12; III-43,6)

âââ (I-16,124; I-16,132; I-16,183; I-16,32; I-16,78; I-23,23; I-23,27; I-23,32; I-23,5; I-24,11; I-24,29; I-24,8; I-25,10; I-4,10; II-31,21; III-35,15; III-36,4; III-41,13; III-43,14)

á (I-4,28)

áá (II-31,34; III-36,7; III-37,155; III-37,157; III-37,213; III-37,215; III-37,339; III-37,41; III-40,5; III-41,24; III-41,36; III-41,50; III-41,6; III-41,67; III-41,79; III-43,10; III-44,12; III-45,22; III-46,20)

ááá (II-31,4; III-34,47; III-34,8; III-37,124; III-37,136; III-37,236; III-38,26; III-38,33; III-39,14; III-41,86; III-46,3)

a (II-30,17; III-36,3; III-41,17)

aa (I-16,264; I-18,21; I-18,6; II-28,18; II-28,28; III-37,259; III-37,88; III-37,88; III-38,1; III-38,41; III-38,43; III-39,24; III-39,9; III-41,40; III-41,56; III-41,92; III-45,8; III-46,14)

aaa (I-16,178; II-30,1; II-30,4; III-34,15; III-37,228; III-37,98; III-38,9; III-39,22; III-40,29)

aaÇ: ağaç

a. (III-41,59)

a+a (III-41,59; III-42,22)

aaÇ+lar (III-37,332)

aaÇ+ları (III-37,335)

aaÇ+Tan (III-42,19)

aa : ağa

a+ları (III-37,69)

a+sı (III-37,87)

ābā: kalın kumaş

a. (I-15,21; I-15,22; I-15,22)

abā: seslenme ünlemi

a. (I-4,85)

aba : abla

a+m (I-4,60)

abdes : abdest

a. al- : abdest almak

abdest a-ın (I-6,8)

a. a-mışlar (I-6,14)

ābi/abi: ağabey

a. (I-7,59)

ā. (I-16,89; I-16,90; I-16,90; I-16,91; II-32,21; II-32,34; II-32,35; III-45,53)

ā+m (III-39,8)

ā+mlā (III-40,27)

ā+miS (III-37,272)

ā+miz (III-37,271)

ā+mize (I-22,3)

ā+si (I-20,6)

a+ye (I-10,26)

abla/ābla: abla

a. (I-20,23; I-24,7; III-39,8)

ā+larım (I-23,7)

a+larımız (III-42,3)

a+ların (I-23,2)

a+m (I-11,20; I-15,18; III-40,5)

a+mın (I-11,68)

a+sı (I-4,91)

a+ya (II-29,10)

acele: acele, çabuk

a. (I-17,10)

acı: hacı	a-ıyo (I-13,5)
a.(III-37,291)	a-ıyorum (I-9,3)
acıanne: hacianne	a-ıyorus (I-11,43; I-11,45)
a.(I-18,12)	a-mıyom (I-2,10)
acık: azcık	a-mıyor (I-13,5)
a.(III-44,1)	a-tım (I-3,29)
acılıkTa: hacılığa	aç: aç
a.(I-18,29)	a+lık (I-14,6)
aÇ-: açmak	aÇı: yön
a-ardı (I-11,61)	a+dan (I-16,184; I-16,36; I-16,36; I-16,36; I-16,37; I-16,40)
a-arlar (I-16,261)	a+sından (I-14,18; I-16,111; I-16,31; I-16,81)
a-arlarmış (I-11,51; I-11,59)	aÇı+sından (I-16,168)
a-arsak (I-23,23)	aÇık: açık
a-ârsan (I-11,66)	aÇık (III-35,39; III-35,40; III-37,117; III-37,76)
aÇ- (III-35,9)	aÇık+lı (I-4,87)
aÇ-ılıya: mec. (III-41,24)	a-ık saçık (I-16,189)
aÇ-ıP (III-44,32)	a-ıklıyo (III-35,42)
aÇ-ıyalar (II-27,6)	
aÇ-ıyâm (III-44,29; III-44,31; III-44,31)	adak: adak
aÇ-ıyım (III-45,38)	a. (I-16,114)
aÇ-ıyo (I-16,195; III-37,330; III-38,59)	adam: adam
aÇ-ıyolar (III-37,335)	a. (I-15,62; I-15,64; I-6,22; III-37,289; III-37,329; III-37,338; III-37,344)
aÇ-ıyollar (I-20,34)	adana burma: burgulu bilezik
aÇ-ıyollar (III-38,7)	a. (I-13,7)
aÇ-ıyorum (I-24,33; III-38,5)	aday: aday
aÇ-ıyorus (I-23,23)	a. (I-16,194)
aÇ-ıyoS (III-35,9)	âdet/ âdeT/âdeT: adet, gelenek görenek
aÇ-ıyosun (III-38,4; III-43,6)	â. (I-10,20; I-16,103; I-4,30; I-7,12; III-37,185)
aÇ-ıyörüz (I-24,31; I-24,32)	â+lêr (II-29,19)
aÇ-tı (I-14,4)	â+ler (III-37,186; I-10,14)
aÇ-Tı (III-38,5)	â+lerde (I-16,151)
aÇ-tık (I-3,27)	â+lere (I-16,104)
a-dılar (I-1,23)	â+lere (I-4,32; I-4,33)
a-ık (I-16,191; I-16,263; II-28,11)	
a-ıldı (I-7,17; I-7,20)	
a-ılıyor (I-23,16)	
a-ıyâ (III-41,25)	

ad: ad

a. (I-17,47)

a+ı (I-16,108; I-17,62; I-17,67; I-23,40; I-8,13; II-30,37; II-32,5; II-32,5; III-37,155; III-37,170; III-37,171; III-37,171; III-37,173; III-44,12)

a+ını (I-11,55; I-11,6; III-37,216; III-44,12)

a+ınıS (III-37,65)

adım: adım

a.(III-37,282; III-37,283)

adi: haydi

a.(II-30,50)

afedersin: afedersin

a. (I-15,19; I-15,63)

āfiz: hafız

ā+lan (II-32,39)

āfiyet: afiyet

ā+len (III-49,41)

aFkat: avukat

aFkat+lar (II-32,53)

aFkat+ların (II-32,50)

afTa: hafta

a. (I-16,263; I-19,16; II-31,31)

afTa (III-43,17)

a+ya (II-31,32)

aga/ago/āgo/ağa: ağa, büyük ağabey

a.(I-16,91; I-16,91; I-22,3; II-32,39)

ago (I-16,92)

āgo (I-16,92)

ağa (I-3,30)

ağır: mec. zor

a.(III-37,177)

ağāl/aıl: ağıl

ağāl (III-35,53)

aıl+ına: ağılına (III-37,221)

ağustos: Ağustos

a+da (I-1,21)

ahāli: ahali

a+si (III-37,61)

ahçı: aşçı

a. (III-40,16)

aḥşam: akşam

a. (II-30,6; II-32,7)

a. özere (II-32,27)

a+dan (III-49,20)

a+ı (II-29,16; II-29,17)

aır: ağır

a. mec. rahatsız edici-yemek gibi (I-16,231)

a. (I-5,7)

a+lık. mec. itibar (III-37,43)

a+lıyo (I-24,15; I-24,15)

aile/ailā: aile

a. (I-10,18; I-10,19; I-10,19; I-11,3; I-16,53; I-22,1; I-22,2; I-22,2)

a+leriylā (III-37,70)

a+ni (I-12,19)

a+nin (I-16,212; I-16,46)

a+sine (I-16,279)

a+sındān (III-36,10)

a+yi (I-10,19)

ait: ait

a+tir (I-16,2)

ak: beyaz

a. (III-37,34; III-37,45)

aKıl: akıl

a+lıca (I-7,9)

a+lıymış (I-11,87)

a+a geliyā (III-42,8)

a+a gelmeye (III-42,7)

a+ım kaldı (III-43,18)

a+ım kaydı (III-43,21)

a+ıma gelecek (I-16,93)

a+ıma geliyo (I-17,66)

a+ıma gelmey (III-41,17; III-41,36)
aKlmda (III-37,121)
a+ımız yetmiye (II-30,29)
a+ına (III-42,7)
a+ına gelmiyo (I-17,11)
akikaten: hakikaten
a.(I-7,61)
akkatán (III-35,44)
akkete (I-7,48)
ākim: mec. hakim
ā+di (III-37,149)
ak: hak
a+ları (I-16,22)
ak-: mec. gitmek, göçmek
ak-mıŞ (III-37,121)
aKraba: akraba
a+lar (I-4,45)
a+lara (I-11,42)
a+lardan (I-16,257)
akrābalar (I-10,13; I-16,176)
akrābālāf (I-4,95)
akrābalařa (I-10,12)
akrābālara (I-16,177)
akrabāları (I-1,17)
akrābāların (III-43,18)
akrābam (I-4,89)
aKrāba (III-40,38)
akrābalar (I-25,36)
akrābalara (I-20,39)
akrābālārı (II-28,15)
akrābalık (I-24,23)
akran: akran, yaşıt
a+nānnan (II-30,54)
aKŞam: akşam
a. (I-16,146; I-16,246; I-16,277; I-16,279; I-18,15; I-18,16; I-18,35)
a+a kadar (I-11,22)

a+dan (III-41,20)
a+ı (I-11,41; I-20,11; II-29,17; II-29,18; III-41,75; III-41,76; III-41,79)
a+lar (I-16,87)
akŞam (I-18,16)
aKŞam (III-39,37)
aKŞam+ı (III-39,24)
al-: almak
a. (I-16,242; III-37,343)
a-abilir (I-25,36)
a-ācak (I-16,237)
a-acak (III-39,33)
a-ana kadar (I-11,63)
a-ayım (III-43,20)
al-dı (I-16,160; I-16,162; I-16,162; I-4,19; I-7,30; II-30,21; III-37,163; III-37,325; III-40,4)
āl-dık (I-4,62)
a-dık (II-32,11; II-32,12; II-32,18; III-49,9)
a-dıkları (III-37,140)
a-dılā (II-30,22)
a-dılar (I-7,33; II-32,10; II-32,7; III-37,284; III-37,349; III-38,19; III-49,9)
a-dım (I-3,15; I-3,14)
a-dıysa (III-36,10)
a-ıllar (I-16,259)
a-ınca (I-23,33; III-34,40)
a-ınır (I-16,257)
a-ınıyo (I-7,27)
a-ınıyor (I-19,18)
a-ınıyor (I-19,23)
a-ınma (III-37,245)
a-ınmaSdı (III-37,246)
a-ır (I-15,34; I-15,39; I-15,49; I-16,223; III-37,15; III-37,72)
a-ırdıK (III-40,41; III-40,47)
a-ırdım (III-40,43)
a-īrkán (I-4,63)

a-ırlar (I-16,258; I-16,269; III-39,16)	a+m (I-4,94)
a-ırlardı (I-15,20; III-39,32)	alākā/ alākā: alaka, ilgi
a-ırsın (III-47,14)	a+sı (I-16,73)
a-ıyâ (III-44,34)	alākā+sı (III-49,2)
a-ıyım (III-45,39; III-46,22; III-46,23; III-47,23)	alan: yüz ölçümü
a-ıylar (III-41,83)	a.(II-32,13)
a-ıyo (I-16,80; III-34,11; III-34,23)	alay: alay, gelin alma sırasında yapılan eğlence.
a-ıyolar (I-11,32; III-37,334; III-38,64)	a. (I-16,163; I-20,18; II-29,29; III-38,53; III-40,51)
a-ıyollar (I-21,15)	a. çekme (I-16,155)
a-ıyom (I-2,12; I-2;20)	a+a (III-39,28)
a-ıyor (I-20,18)	a+lar (III-42,3)
a-ıyosun (I-4,63)	albiki: halbuki
a-ıyoSun (III-38,4)	a.(III-45,9)
a-ıyoz (I-2,9)	al/āl: hal
a-ıyörüz (I-20,37)	a+de (III-35,11)
a-ıySın (III-45,28; III-45,35)	āl+de: halde (III-37,207)
a-ıysin (III-47,29)	ā. (II-26,6)
a-ma (I-16,155)	ā+inde (I-19,14; II-27,6)
a-maa (II-29,29; II-29,31; III-34,31)	ā+ine (II-26,10)
a-mağa (I-14,3)	ā+ini (I-16,159)
ā-mam (III-43,4)	ā+lere (II-26,11)
a-maya (I-16,162)	alev sarısı: renk adı
a-mazlârdı (I-4,100)	a. (III-35,41; III-35,42; III-35,43; III-35,44; III-35,45)
a-mış (I-15,66)	alış- : alışmak
a-mışlar (I-3,4)	a-ırdık (I-18,23)
a-mıŞ (II-33,12; III-37,89)	a-ır̄sa (III-36,9)
a-mıŞlar (III-37,343)	a-mışık (II-28,31)
a-mışlardı esir (III-36,8)	alış-Tık (II-32,8)
a-mıŞTır (III-37,173)	alışkanlık: alışkanlık
a-sın (I-16,180)	a. (I-11,97; I-15,5)
a-sınnar (III-41,60)	alışveriş: alışveriş
ālā/ āla: hâlâ	alışvâriŞ+á (III-46,30)
ālā (I-4,22; II-33,13)	a. yapsın (I-10,23)
āla (III-37,120)	ali: fındık çubuklarıyla oynanan bir çeşit oyun olan kös oyununda söylenen kelime.
ala: hala	a. (III-35,45)
a. (III-43,22)	

a+dir (III-35,46)	
alice (III-35,25; III-35,36; III-35,40; III-35,41; III-35,43; III-35,45; III-35,46)	alTı: sayı adı
aliazır: hâlihazır	a. (I-15,70; I-16,18; I-16,3; I-16,3; II-32,3; III-35,25)
a+da (I-15,1)	alTı (I-7,36; II-30,26; II-32,42; II-33,14; III-35,33; III-36,12; III-37,323; III-37,38; III-37,39; III-37,64; III-41,70; III-42,4; III-45,52; III-45,54)
ál: el	a+da (II-32,1; III-37,35; III-37,40)
á+indá (III-45,26)	a+dan (II-30,10)
alK: halk	a+dı (II-30,8)
a.(III-37,121)	a+ncı (I-11,27; I-11,29)
a+ı (I-25,23; II-32,44)	a+nÇı (I-25,18; I-25,19; I-25,20)
alK+ı (III-37,209; III-39,2)	
alK+ını (III-39,2)	alTın: altın
állı: elli	a. (I-13,10; I-13,10; I-13,5; I-13,6; I-13,7; I-16,259; I-25,36; II-28,6)
á. (III-37,245; III-37,265; III-37,316; III-40,4)	alTın (III-40,6)
almîra/ almûra: elma	a+nâni: altınlarını (II-27,22)
a. (III-35,47)	álTı: elti
almûra (III-35,47)	á+lár (III-38,54; III-38,61)
alın: alın	altmış/ alTmıj/ altmıŞ/ alTmıŞ: altmış
al(ı)n+ında (III-37,167)	a. (I-11,34; I-15,4; I-8,17; I-8,18)
alt üst: alt üst	a+da (I-1,1; I-1,28)
a. (II-27,8)	a+dan (I-1,27)
alT: alt	alTmıj (II-32,1; II-32,3)
a+a (I-23,44)	altmıŞ (I-12,20)
alT+a (I-2,1)	alTmış (II-32,17; II-32,18)
alT+ı (III-35,51)	alTmıŞ (II-32,21; II-32,8; III-37,246; III-44,27)
a+ına (I-15,39; II-30,11; II-30,60; II-31,16; II-31,24; II-32,37; III-41,23)	alTmıŞTa (II-32,19)
alT+ına (II-30,66; III-38,7; III-41,20)	
a+ında (I-6,16; II-30,60; III-37,107; III-41,62)	ama: fakat
alT+ında (III-37,97; III-41,58)	a. (I-4,69; I-10,13; I-10,15; I-10,18; I-11,100; I-11,16; I-11,28; I-11,46; I-11,6; I-11,81; I-11,94; I-11,96; I-11,99; I-12,12; I-12,19; I-12,2; I-12,23; I-13,6; I-14,10; I-15,1; I-15,17; I-15,67; I-16,152; I-16,176; I-16,177; I-16,185; I-16,188; I-16,190; I-16,194; I-16,237; I-16,247; I-16,39; I-16,47; I-16,56; I-16,67; I-16,74; I-16,90; I-16,93; I-17,13; I-17,19; I-17,22; I-17,33; I-17,4; I-17,42; I-17,50; I-17,53;
alT+ını (II-27,11; III-38,15)ü	
a+ını (II-30,40)	
a+lı (I-5,16)	
alt+Ta (I-2,6)	
alt+Tan (I-2,5)	

I-17,55; I-17,61; I-17,63; I-18,24; I-18,29; I-18,34; I-2,8; I-20,17; I-20,22; I-20,38; I-20,5; I-21,1; I-21,12; I-21,4; I-21,7; I-23,17; I-24,31; I-24,36; I-24,38; I-25,36; I-3,15; I-3,16; I-4,10; I-4,105; I-4,14; I-4,15; I-4,2; I-4,20; I-4,23; I-4,26; I-4,43; I-4,45; I-4,47; I-4,48; I-4,5; I-4,51; I-4,52; I-4,6; I-4,70; I-4,71; I-4,72; I-4,78; I-4,83; I-4,90; I-4,98; I-6,2; I-6,32; I-7,16; I-8,19; I-9,8; II-26,3; II-26,5; II-27,13; II-27,7; II-27,8; II-28,10; II-28,20; II-28,22; II-28,28; II-29,12; II-29,20; II-29,30; II-29,8; II-30,18; II-30,20; II-30,28; II-30,3; II-30,43; II-30,48; II-30,75; II-30,80; II-30,80; II-30,82; II-31,13; II-31,26; II-31,31; II-32,20; II-32,22; II-32,25; II-32,50; II-32,51; II-33,14; II-33,18; II-33,7; II-33,9; III-34,33; III-34,42; III-35,11; III-35,15; III-35,33; III-35,37; III-35,9; III-36,14; III-36,9; III-37,101; III-37,108; III-37,146; III-37,148; III-37,149; III-37,174; III-37,185; III-37,200; III-37,217; III-37,307; III-37,319; III-37,322; III-37,82; III-38,29; III-38,4; III-38,44; III-38,5; III-38,74; III-39,17; III-39,26; III-39,35; III-40,13; III-40,15; III-40,25; III-40,3; III-41,36; III-41,53; III-41,8; III-43,1; III-43,19; III-43,8; III-44,12; III-44,13; III-44,16; III-45,33; III-45,56; III-45,58; III-46,24; III-46,4; III-47,17; III-47,18; III-47,24; III-47,25; III-47,26; III-47,27; III-47,4; III-49,38; I-1,13; I-1,23; I-1,28)

āma (I-1,4; I-8,13)

amā (I-11,7; I-13,7)

āma (I-18,33)

āma (I-19,9)

āma (III-49,9)

ama..ama (I-23,18)

ama..ama (III-37,134)

ama... ama... ama: ya..ya..ya (I-1,20)

amaan: bir çeşit ünlem

a. (III-46,27)

aman: aman

a. (III-45,40; III-45,51; III-45,59)

amca: amca

a. (III-41,9; III-41,97)

a+m (III-36,18)

amır/ amur/ āmur/ amur: hamur

a. (III-47,24)

amur (II-27,5; II-27,5)

āmur (II-26,19)

amur+u (I-10,25)

amile: hamile

a.(I-6,33)

an: an/ ān

a. (III-37,167; III-37,80)

a+da (I-16,10; I-16,136)

ān+ı (I-7,41)

ana: anne

a. (I-15,56; I-15,59; I-16,152; I-19,1)

a+ları (I-8,11)

a+ları (II-30,55)

a+m (I-1,2; III-46,9)

ana dili: ana dili

a. (I-19,4)

ana dili (III-45,51)

anāne: anneanne

a+ler (I-16,168)

anāne+lerde (I-16,151)

anāne+lerini (I-16,103)

anānne (I-16,240)

ananne+mi (II-33,5)

ananne+min (II-33,3)

anaoKulu: anaokulu

a. (I-16,11; I-4,18; I-4,20)

anaoKulu (III-45,55)

anaokullarında (I-16,12)

anavaTan: anavatan

a. (III-37,232; III-37,290; III-37,292)

anavaTan+a (III-37,283)

anavaTan+dan (III-37,269; III-37,274)

anavaTan+ın (III-37,308)

anayol: anayol	a. (I-11,2; I-11,3; I-11,15; I-11,4; I-11,74; I-11,79; I-16,173; I-16,175; I-24,4; I-25,13; I-25,14; I-25,19; I-4,24; I-7,13; I-7,62; I-8,29; I-8,31; II-26,3; II-28,10; II-28,11; II-28,20; II-28,24; II-28,27; II-28,31; II-28,33; II-29,24; II-30,36; III-38,68; III-41,2; III-41,30; III-43,12; III-47,13; III-47,13)
a+u (I-3,32)	
a+un (I-3,33)	
anca: sadece	ani (I-18,15; I-18,18; I-4,103; I-4,25; I-4,36; I-4,6; I-4,91; III-34,2; III-34,34; III-37,68; III-38,43; III-41,4; III-41,45; III-41,76; III-42,18; III-42,2; III-45,33; III-45,34; III-45,57; III-45,6; III-45,8; III-47,32)
a. (I-1,15)	āni (III-49,26)
ancak: fakat	anki: hangi
a.(I-10,12; I-16,45)	a. (II-29,28)
andır- : andırmak, hatırlatmak	anla-/anna- : anlamak
a-dın (II-33,6)	a-dın (I-9,10)
a-ıya (II-33,4)	a-dın (II-27,9; II-30,78; III-37,74; III-49,38)
ane/ āne: hane	a-m (I-16,111)
a. (I-15,2; I-15,3; I-8,6; I-8,6)	a-masın (II-30,63)
āne (I-15,66; I-15,67; III-37,319)	a-mda (I-10,4; III-37,178)
āne+lik (I-8,1)	a-mındadır (III-37,114)
āne+yız (I-4,1)	a-mıyo (I-4,27)
angi: hangi	a-mlı (III-37,162)
a. (I-11,92; I-16,226; I-6,3; I-7,47; I-7,7)	anlı-cak (II-30,62; II-30,63)
angı (III-36,10)	anlı-yamıyoz (I-4,25; I-4,25)
anı: hani	anlı-yamıyöz (I-4,26)
a. (I-18,35; I-18,7; I-18,7; I-18,7; III-44,9)	anlı-yom (I-11,91; I-11,92)
an- : anmak	anlı-yorum (I-11,96)
a-dım (III-35,48)	anna-dık (III-37,299)
a-ılır (III-37,89)	a-rsınız (I-16,144)
a-madım (I-6,4)	a-şılıyor (I-16,74)
a-mak (I-6,28)	a-şılırlar (I-16,254)
a-mıyoruz (I-6,3)	a-şsın (I-15,11)
anım: hanım	anlaşma: anlaşıma
a. (I-3,12; III-45,49)	a+sı (I-16,28)
a+ıyla (I-16,45)	anlaşma (III-40,48)
a+lar (I-20,17; I-6,33; I-7,12)	anlaşmada (III-37,267)
a+ların (III-37,205)	
anıT: anıt	
anıT (III-37,157; III-37,172)	
ani: hani	

anlaşmaları (III-37,328)	a+m (I-11,61; I-15,18; I-24,21; I-3,8; I-4,58; III-34,1; III-34,3)
anlaşmasının (III-37,282)	a+me (III-41,95)
anlaşmaşının (III-37,316)	a+min (I-11,60)
anlaT-/annaT- : anlatmak	a+si (II-27,21; II-28,7; II-28,7; II-33,8; II-33,9)
anlaT (I-24,28)	a+síná (I-4,93)
a-ayım (I-23,1)	a+sinde (I-24,14; I-24,14)
anlaT-ayım (I-23,48; I-24,28; II-28,2)	a+ye (I-11,41)
a-āyım (III-36,3)	ansıkloPádí: ansiklopedi
a-ır (I-7,45)	ansıkloPádí+sí (III-35,22)
a-sın (I-7,18)	ansıklopádí+sindá (III-35,41)
a-tırasın (I-16,58)	anTlaşma: antlaşma
a-tırayım (III-49,42)	a+larla (I-16,21)
a-tırırđı (I-11,16)	anTlaşma+sı (III-37,265; III-37,267)
a-āyım (I-24,1)	aparTman: apartman
annaT-abildim (III-37,154; III-37,315)	a+ları (I-4,48)
annat-amadık (III-37,206)	aparTman+narı (I-4,49; I-4,50)
annaT-ın (III-37,301)	ap: hap
annaT-ır (III-37,200)	a+larım (II-30,19)
annaT-ırım (III-37,200)	a+ların (II-30,20)
annaT-sınnar (III-37,295)	araba/ arába: araba
annáne: anneanne	a. (I-16,162; I-7,30; III-40,56)
annánede (I-16,245)	a+lānnan (II-32,41)
a+lerimiS (I-23,38)	a+lar (II-29,29)
anne: anne	arába+lara (III-39,23)
a. (I-16,47; I-16,50; III-34,28; III-34,29)	a+larınnan (III-39,36)
anná (III-38,61)	a+laşla (III-41,82)
a+lēnde (III-34,3)	a+larlan (III-41,83)
a+ler (I-11,30; I-11,31; I-24,16; I-25,32; I-25,32; III-49,5)	a+mızla (II-28,28)
a+leri (I-11,30)	a+mızlan (II-28,27)
annē+lerimiS (II-26,12)	a+mıla (I-3,3)
a+lerimiz (I-7,12)	a+nızlan (II-28,22)
a+lerimizden (I-16,78; I-23,2)	a+sı (III-37,329)
a+lerimize (I-24,13; I-24,16)	a+sınnan (II-28,23; II-28,23)
a+lerimizin (I-23,1)	ara: ara, isim.
a+lerinde (I-24,13)	a. (I-16,199)

a+da (II-32,38; III-37,184)	arefe/ ārefe/ arêfe: arefe
a+lāna (III-44,32)	ārefe (I-16,235; I-16,235)
a+larına (III-44,30)	a. (I-16,238)
a+larında (I-15,6; III-39,25)	arêfe (I-24,1; I-24,7)
a+larında (III-41,90)	a+yi (I-16,237)
a+mız (I-16,225)	arf inkılábı: harf inkılábı
a+mızda (I-14,4)	a. inkılábı (I-16,125; I-16,126)
a+sına (I-5,16; II-31,16; II-31,17)	a. inkılábı+nda (I-16,126)
a+sında (I-16,150; I-16,176; I-16,28; I-16,60; III-37,267; III-37,57; III-38,51)	a. inkılábı+nı (I-16,129)
a+sındaki (I-16,206; III-37,60)	arı: temiz, saf
a+ya (I-16,244)	a. (III-37,64)
ara- : aramak	ārı- : ağrımak
a-ma (III-37,122)	ā-y (III-43,23)
a-mam (III-41,33)	ā-yo (I-16,234)
arā-rlārdı (III-35,31)	ariç/ āric: hariç
a-yın (III-40,21)	a. (I-16,30)
arı-yo (I-3,22)	āric+indeki: haricindeki (I-16,213)
arı-yor (I-3,22)	arka/ ārka/ ārka/ ārKa: arka
arama: arama	a. (III-49,8)
a+ya (III-37,327)	ārka+da (III-42,18)
aramama+ya (III-37,254)	a+dan (I-15,50)
araŞtır- : araştırmak	ārka+dan (II-31,10; II-31,22; II-31,9; II-32,40; II-32,53)
araŞtır-dım (I-17,63)	ārKa+dan (III-45,29; III-45,30)
a-dım (I-17,64)	ārka+sında (II-30,55; III-42,24)
a-ıp (I-17,70)	a+sında koşmadım. mec. (I-8,21; I-8,24)
araŞtır-ırkân (III-35,51)	a+sından (III-37,224)
araŞtır-mak (I-4,87)	ārka+ya (III-42,18)
araştırmacı: araştırmacı	arKadaŞ/ ārkadaş/ārkadaŞ: arkadaş
a+lar (I-16,105)	ārkadaş (III-47,3)
arazi: arazi	ārkadaŞı (I-4,22)
a. (I-16,4)	a+ım (I-12,22)
arāzı (III-37,73)	a+lar (I-14,14)
a+ye (I-16,4)	ārkadaŞlār (I-4,95)
arç: harç, karışım	arkadaŞlar (III-37,250)
a+ı; arcı (I-23,25)	a+ları (I-15,49)
	arkadaŞları (III-37,241)

arKadaşlarla (III-37,304)

arman: harman, karışım

a. (I-2,3)

arniye: kuzu, kuzu eti

a. (II-30,23; II-30,23; II-30,24; II-30,24)

arpacık: arpacık

a. (I-23,14)

arsa: arsa

a. (I-3,14; I-3,15)

arŞiv: arşiv

arŞiv+lári (III-37,116)

arTıK: artık, bundan sonra

a. (I-11,68; II-32,52; III-42,15)

arTık (III-37,336)

arTık (III-39,18)

ārıtık+ın (II-30,83)

arz et- : arz etmek

a. eden (I-16,111)

a. ediyo (I-16,196)

a. etmektedir (I-16,37)

arzu et-: arzu etmek, istemek

a. ederse (I-7,24)

aS: az

a. (I-16,167; I-25,7; III-37,103; III-37,211; III-37,214; III-41,14; III-41,16; III-44,17; III-44,22; III-44,3; III-44,4; III-44,4; III-44,9; I-1,9)

aS+çık (II-30,60; III-34,14)

a+ıcık (II-30,77)

a+ından (III-45,23)

aS+mıŞ (III-40,32)

asıl: gerçek, temel

a.(II-27,2)

a+ı (I-17,61)

a+ında (I-11,26; I-16,208; I-23,13; I-23,39; II-27,1; III-36,10; III-37,23; III-41,19; III-41,75)

as- : asmak

a-ılan (I-16,112)

aSır: asır

aSır (III-34,36)

asimilá et- : asimile etmek

asimilá ed-ilmiŞ (III-37,138)

aSKer/askár/ aSKár: asker

aSgár+lerinde (I-17,45)

askár (II-32,11; III-37,245; III-37,246; III-37,70; III-37,74; III-37,79; III-37,88; III-37,90)

aSkár (III-37,72; III-39,31)

askár+á (III-36,1; III-37,251)

aSkár+á (III-37,248)

aSKár+á (III-39,38)

askár+dán (III-42,11)

aSKár+ini (III-39,34)

askár+iyánin (II-32,5; II-32,6)

askár+lár (III-37,80)

askár+lári (III-37,72)

aSKár+lári (III-39,32)

askár+líimí (II-32,14)

askár+líimızı (III-37,247)

a. (I-12,1; I-12,4; I-16,278; I-3,11; II-32,2)

a+den (I-12,23)

a+dim (I-12,1; I-12,11)

a+e (I-19,15; I-19,16; I-3,10; I-3,18)

aSker+im (I-17,28)

áskerler (I-17,24)

a+lere (I-12,15)

a+lerin (I-19,21)

a+liği (I-12,10)

a+lik (I-12,21; I-3,10)

a+likte (I-12,14)

áSkí: eski

á. (III-39,36)

áskí+dán (III-37,228)

á+dán (III-38,70; III-38,73; III-38,74; III-39,19)
 aSla: asla, kesinlikle
 aSla (II-30,25)
 asTa: hasta
 a. (III-49,11)
 a+landı (III-49,11)
 asTa+lanırmıŞ (III-41,48)
 a+ları (I-7,9)
 asTa+lık (III-41,48)
 astane: hastane
 astānesinde (II-33,17)
 a+ye (I-4,82)
 aŞ: yemek
 aŞ (I-15,34)
 aŞaa/aşā/ aşşaa: aşığı
 a. (I-1,7; I-16,198; I-4,1; I-4,11; I-4,13; I-4,2; I-4,64; I-4,80; I-4,83; I-4,89; III-37,192; III-41,92; III-45,3; I-4,89)
 aşā (II-33,8)
 a. yukarı (I-15,7; I-16,10; I-16,15; I-16,18; I-16,3; I-16,9; I-16,96; III-37,92)
 a. yuKarı (III-37,210)
 a+da (I-11,2; II-32,26)
 aŞaada (II-28,10)
 a+dan (I-21,13)
 a+sı (III-37,61)
 aşşaa (III-38,71)
 aşşaa yuKarı (III-40,48)
 aşama: aşama
 a+sından (I-16,26)
 aŞ-: aşmak
 a-amadık (III-37,206)
 aŞTı (III-37,189)
 āŞıK ol- : âşık olmak
 āŞıK ol-urdu (III-45,48; III-45,48)
 aşırı: aşırı
 a. gitmişler: mec. abartmak (I-6,32)

a+lığa (I-6,35)
 aşiret: aşiret
 a. (III-37,133)
 āşiret (III-37,133)
 aŞla- : haşlamak
 a-ma (I-16,215; I-16,228; I-5,17; I-16,215)
 a-nmıŞ (I-5,12)
 aşlı-yım (III-49,24)
 aŞlı-yolar (III-38,9)
 aşlı-yoruz (I-5,14)
 aşlı-yosun (III-34,39)
 aşlı-yörüm (III-49,19)
 aş-: açmak
 a-tım (I-8,17)
 aT: at, cins ad-hayvan adı.
 a. (I-16,160)
 aT (III-35,7; III-35,7; III-35,8; III-35,41; III-35,42; III-35,41)
 aT+a (I-16,160)
 aT+ın (I-16,161)
 aT+lı (III-37,98)
 aT- : atmak
 aT-ar (III-45,29)
 aT-ardı (III-38,57)
 a-arım (II-30,78)
 a-arıS (II-30,65)
 a-arız (II-30,70)
 aT-arlar (III-38,55)
 a-arsın (III-47,16)
 a-ārsın (III-47,19)
 a-çaS (II-30,80)
 a-ılyā (II-29,20; II-29,20)
 a-ıya (III-41,22)
 a-ıyā (III-44,6; III-44,6)
 aT-ıyāS (III-44,33)
 aT-ıyım (III-45,36)

a-ıyım (III-49,21)	a+lerde (I-7,64)
aT-ıyo (III-37,345)	aTla-: atlamak
aT-ıyolar (III-38,10)	a-r (I-16,172)
aT-ıyorum (III-34,25)	a-yıvermiŞ (I-17,52)
aT-ıyorus (III-38,3)	aT: ad
aT-ıyosun (III-46,4)	aT+larını (III-39,3)
a-ıysın (III-49,30)	aTmıŞ: altmış
aT-madılar (III-37,318; III-37,321; III-37,322)	a. (III-46,18)
aT-Tılar (II-32,4)	atta: hatta
aT-Tılar (III-37,318; III-37,320; III-37,322)	a. (I-16,269; I-24,33; I-7,49; I-7,50; II-32,47; III-36,18)
aT: atmak. mec. fırına vermek (III-45,43)	aTTa (III-39,7)
atak: atak	attı (III-36,20)
a. yap-Tı: mec. gelişme göstermek (I-16,133)	âva: ova
atasözleri: atasözleri	â+da (I-10,13)
a. (II-33,4; III-36,12)	âv: ev
aTdi: “aT” kelimesinin Yunanca karşılığı.	â+i (III-45,46)
a. (III-35,8)	â+íná (III-39,23)
aTeŞ: ateş	â+índá (III-39,24; III-39,24)
aTeŞ (III-41,42)	â-índán (III-38,56)
aTeŞ+in (II-26,14)	â+lándi (III-38,75)
ateŞ+in (II-26,17)	â+lándiim (III-45,46)
a+ine (I-25,14)	â+lándirdilár (III-45,52)
a+te (I-25,15)	â+lándirildi (III-37,305)
ateŞ+Te (II-31,15; III-34,22; III-38,13)	â+lánmıŞ (III-37,318)
aTeŞ+Te (III-38,14)	â+límıŞ (III-45,10)
âteşte: ateşte (I-1,19)	avkat: avukat
ateŞ+Ten (III-34,40)	a. (III-35,17)
atırla- : hatırlamak	a. çık-ārđık.mec. (II-30,32)
atırlı-yamıyım (II-32,26)	a. çık-Tı.mec. (II-30,31)
atırlı-yòm (I-4,68)	a+ımız (II-32,34)
atırlı-yom (I-11,15; I-4,68)	a+lık (II-30,32)
atırlı-yorum (I-16,260)	avuç: avuç
atim: hatim	a. (III-37,339)
a. (I-25,19; I-25,28; I-7,63)	ay: ay
	a. (I-12,10; I-16,278; I-3,2; II-32,14; II-32,14; II-32,3; II-32,4; II-32,51; III-36,6; III-41,70; I-1,15; I-1,15)

a+da: ayda (I-12,21)	aylak: işi gücü olmayan
a+lık (I-9,18)	a. (III-42,12)
ayaK: ayak	ayná/ âyna: ayna
a+lı (II-26,18)	a. (III-37,157)
ayaK+Ta (III-38,52)	âyna (III-47,3; III-47,5)
a+ına: ayaana. (II-29,17; II-29,19)	aynan: aynen
ayakkabı: ayakkabı	a. (III-45,12)
a. (I-16,255)	aynen (III-37,170; III-37,227)
a+mı (I-10,6)	aynı/ âynî/ aynî/ aynî: aynı
ayaT: hayat	a. (I-1,29; I-11,19; I-11,3; I-14,11; I-16,45; I-2,7; I-20,33; I-24,38; I-4,98; I-4,98; I-5,15; I-7,59; III-38,39; III-40,7; III-47,22; III-48,1)
a. (III-49,1; III-49,2)	a+dır (I-15,26; I-5,1)
a+ı (I-15,33; II-28,32; II-28,33)	a+Sı (III-38,62)
ayaT+ı (I-16,211)	a+sını (I-16,256)
a+ta (I-16,124)	aynî (I-10,14; I-16,153; I-16,218; I-16,59; I-23,22; I-23,22; I-23,26; I-23,44; I-4,104; I-4,38; I-8,11; I-8,28; II-28,2; II-28,2; II-29,11; III-36,11; III-36,13; III-36,14; III-37,105; III-39,16; III-39,25; III-40,9; III-41,40; III-41,54; III-49,26)
ayÇiÇek: ayçiçek	âynî (III-35,41)
a. (I-23,21)	aynî (III-47,23)
ayda-: sürmek fiili	aynî (II-28,6; III-49,25)
a-dılar: sürmek, araç kullanmak (II-32,48)	aynî+dı (I-4,37)
ayde: haydi	aynî+ydi (I-23,18)
a. (III-46,23)	ayran: ayran
aygaz: aygaz	a. (I-11,36; I-15,48; I-16,120; I-25,22; II-31,36; III-38,19; III-38,19; III-41,3)
a. (I-1,20; I-23,27)	a+na (III-38,16)
a+ın (I-5,6)	âyran (II-31,30)
ayır/ âyır: hayır	ayrı/ ayrı/ âyrî/ âyrî: ayrı
a. (I-17,59; I-17,59; I-17,59; III-35,8; III-36,5; III-38,47; III-41,28; III-41,28)	a. (I-15,16; I-16,6; I-16,82; I-25,33; I-7,37; II-31,23; III-37,223; III-37,244; III-49,37)
âyır (III-41,76)	a+ca (I-7,42; II-31,10)
ayır: hayır. hayırlı olay/iş	a+dı (I-12,2)
a+lı (I-6,35)	a+yetten (III-34,18)
a+lı ol-suna: kalıplaşmış ifade (I-16,266)	a+yım (III-47,4)
a+lısıyla (I-20,25)	
ayır-: ayırmak	
a-sınlar (I-6,19)	
aylá: aile	
a.(I-7,35)	
ayle (I-23,15)	

āyır (I-4,98)
ayrı (II-31,23; III-34,7; III-42,10)
āyır (III-34,7)
ayrı+yetten (I-23,44)
ayriyeT+Ten (I-25,22)

ayrıca: ayrıca

a. (II-31,31)

ayrıl- : ayrılmak

a-ır (III-38,56)

a-ırKân (III-38,56)

a-mış (I-3,25)

ayva: ayva

a+lar (III-41,59; III-42,21)

a+ları (III-41,60)

a+Sı (III-41,58)

ayvan: hayvan

a. (I-15,59; I-6,11; I-6,11)

a+cılık (I-16,220)

a+cılıkla (I-16,210; III-37,134)

a+ları (I-15,24)

az: az

a. (I-10,25; I-11,9; I-16,51; I-16,84; I-2,19; II-31,10; II-33,17)

a+alıyo (I-16,80)

a+cık (I-10,25; I-8,28; II-30,65; III-37,16; III-45,58)

a+Çık (II-30,66; II-30,70; II-30,76)

a+ıcık (III-47,19)

āz+ícik (I-18,9)

āz: ağız

ā+ıma (II-30,12)

ā+ına (I-17,28)

ā+ında (III-38,45)

azınlık: azınlık

a. (I-16,10; I-16,13; I-16,18)

a+ın (I-16,31)

a+tır (I-16,22)

azır: hazır

a. (I-10,25; I-11,58; I-11,65; I-16,248; I-2,9; I-2,20; I-23,49; I-24,2; III-47,23)

a+lanır (I-7,2)

a+lar (I-16,257)

a+hık (I-11,42; I-25,32)

a+hıyanlār (III-35,20)

azledil- : görevden uzaklaştırılmak

a-din (III-37,257)

B

ba/ bá: seslenme ünlemi

b. (I-4,4; III-41,94)

bá (I-4,97; II-32,20; II-32,23; III-46,33)

baarat: baharat

b. (I-25,6)

baba: baba

b. (I-15,59; I-16,46;)

b+ları (I-8,11)

b+larımızdan (I-16,79)

b+m (I-1,2; I-11,17; I-17,55; I-3,8; I-7,31; I-8,16; II-32,19; III-39,7; III-45,49; III-46,9; I-4,106)

b+mın (I-17,51)

b+mılar (II-32,36)

b+sı (I-15,48; II-30,45; III-41,65; III-38,61)

b+Sı (I-17,51)

b+sından (I-17,56)

b+Sını (I-17,55)

b+sıyla (III-41,65)

babaanne: babaanne

b. (I-16,241)

b+lerimde (I-11,86)

b+lerimiS (I-23,38)

b+m (I-11,16; I-11,82)

b+mi (II-33,5)

b+min (II-33,3)

ba(ğ)/bā: bağ, ilgi

bā+lı (I-25,14; III-40,36)

bağlı-yo (I-14,17; I-14,17)

bar:bağl.mec.-akrabalık bağı- (I-24,23)

bala-rlar (I-16,242)

bāla-rlar (I-16,261)

bāla-ya (III-41,21)

balı+yız (I-18,3)

bāl-lı-yolar (I-14,12)

bālama: bağlama

b. (I-14,10; I-14,11)

bahçe: bahçe

b+den (I-10,4)

b+ye (I-10,4)

bāçe: bahçe (I-3,30)

bajla-: başlamak

bajla-mıj (III-35,24)

baK- : bakmak

b. (I-10,3; I-11,11; I-11,58; I-11,8; I-14,10; I-17,48; I-20,23; I-20,23; I-20,23; I-20,23; I-20,7; I-24,33; I-4,104; I-4,17; I-4,17; I-4,46; I-4,64; I-4,70; I-4,77; I-7,1; I-7,19; I-7,22; I-7,46; I-7,61; II-27,1; II-27,9; II-28,13; II-30,62; II-33,15; II-33,2; III-35,10; III-37,217; III-37,84; III-39,10; III-43,13; III-45,11; III-45,17)

baK (III-37,165; III-37,278; III-46,8)

b-acam (III-49,13)

b-alım (I-16,244; I-16,58)

baK-alım (III-37,340)

b-ayım (I-16,265)

baK-ayım (III-40,1)

b-alım (II-30,1)

b-em (I-22,4; I-22,4)

b-in (I-16,101; III-37,11; III-37,313)

baK-in (III-37,274)

b-iorum (I-7,13; I-7,8; I-7,11)

b-iy (III-49,13; III-49,13)

b-ıyaS (III-41,17)

b-ıyısın (I-15,66)

b-ıyöm (III-35,23)

bagāyo: bakıyo (I-17,17)

b-ıyo (I-16,200)

baK-ıyo (III-37,330)

b-ıyolar (III-41,92)

b-ıyon (I-16,201)

b-ıyorum (III-49,14)

b-ıysın (III-49,40)

b-mağa (I-3,21)

b-mıŞlar (III-37,343)

baK-mıŞlar (III-37,344)

b-tımız (I-16,104)

b-tılā (II-30,23)

b-Tım (I-16,200; III-49,11)

b-tım (III-37,224; III-37,224)

bāk-tım (III-43,21)

bakan: bakan

b. (I-7,63)

b+nıklara (III-37,249)

b+nının (III-37,106)

bakımından: yönünden, açısından

b. (I-6,5)

baKır: bakır

b. (I-2,4; I-23,23; I-23,24; II-29,7)

baKır (II-29,7; III-37,337)

baKır+lan (II-29,6; II-29,6)

bakış-: bakışmak

b-ırdık (III-41,64)

bakkal: bakkal

b+dan (I-20,38; I-24,2)

baKlaFa/ baklavā/ baklāva: baklava

b. (I-16,248; I-16,248; I-16,250; I-16,251; I-2,8; I-2,9; I-20,31; I-24,7; I-9,9; I-9,9; III-43,13; III-43,13; III-43,6)

b+lar (I-7,4)

b+m (III-43,5)	III-41,71; III-43,2; III-43,23; III-43,4;
b+mızı (II-31,28)	III-43,6; III-44,23; III-45,10; III-45,11;
b+yı (I-16,252; III-38,20; III-44,19; III-44,20)	III-45,12; III-45,14; III-45,19; III-45,45;
baklaFa (I-4,37; II-31,36; II-31,37; III-46,23; III-47,22; III-47,22)	III-45,9; III-46,10; III-46,24; III-46,26;
baklafa (I-4,38)	III-46,8)
baklavā (I-16,249)	b+á (II-30,72)
baKlava+Sı (III-38,23)	b+i (III-36,7; III-40,26; III-40,32; III-41,95; III-45,52; III-45,53; III-46,13)
baklāva (I-20,33; I-20,33)	b+ím (III-38,31; III-38,76; III-45,46)
balık: balık	bar: var
b+la (I-16,225)	b. (I-17,43; I-17,47)
bāli/ bālim: bari	bardak/ bardak/ bārdak: bardak
b. (II-26,4)	b. (I-23,19; I-23,21; I-24,30; I-24,9; II-29,6; I-16,88)
bālim (III-43,21)	bardak (II-29,5)
balkon: balkon	bārdak (III-34,41; III-34,42; III-34,45)
b+a (I-10,16)	bār-: bağırmaq
balTa: balta	bār-ılar: bağırırlar (I-4,57)
balTa (III-37,333)	barınak: barınak
balTa+cıı (III-37,334)	b. (III-37,42)
balTa+Sını (III-37,334; III-37,342)	bārı: beri
bambaŞKa: bambaşka	b. (III-37,323; III-45,54)
b. (II-33,18)	bas-: basmak
bambaşKa (II-33,6)	b-amak (III-37,7; III-37,8)
bana: bana.	bas-ıldı: mec.istila edilmek (III-37,37)
b. (I-12,22; I-13,10; I-16,200; I-16,59; I-17,40; I-7,39; III-35,31; III-37,164; III-37,249; III-37,74; III-45,19; III-49,17)	baSit: basit
ban-: banmak	b. (I-16,253; III-34,18)
b-a b-a: banarak (III-49,33)	baSiT (III-39,19)
b-iP: banıp, banarak (I-23,40)	basiT+Ti (III-38,44)
bán: ben	baSKı: baskı
b. (I-4,10; I-4,3; I-4,4; I-4,5; III-35,50; III-35,7; III-36,10; III-36,15; III-36,4; III-37,152; III-37,152; III-37,164; III-37,189; III-37,198 ; III-37,199; III-37,200; III-37,225; III-37,227; III-37,229; III-37,250; III-37,291; III-37,86; III-37,90; III-38,20; III-38,26; III-38,5; III-38,74; III-40,20; III-40,26; III-40,28; III-40,29; III-41,62; III-41,62;	b. (III-37,177)
	baSKı (III-37,184)
	b+lardan (III-37,193)
	baSKı+sı (III-37,107)
	baSKı+sıyla (III-39,7)
	basTır-: bastırmak
	basTır-ıP (II-27,6)
	b-ıyosun (I-23,40)
	b-ıyóruz (I-23,34)

baŞ: baş

baŞ (I-25,1; III-37,110; III-37,111)

b. (III-43,23; I-23,6; I-23,5)

b+a (I-10,6; I-10,5; I-10,7)

baŞ+ı çák-ár. mec. ilk önce davranmak,
ön planda olmak (III-37,209)

baŞ+ı çeK-miŞTir (III-37,209)

b+ım (II-30,6; II-30,8)

b+ımda (II-30,18)

baŞ+ımın (II-30,14)

b+ımıza (II-29,15)

b+ına (II-27,18; II-27,19; II-27,19)

baŞ+ına (II-29,13; III-38,18)

baŞ+ımın (III-38,57)

baŞlarına tuz döv-müşlárdır: mec.
eziyet etmek (III-37,175)

b+tan(I-10,5; I-10,7)

baŞarılı: başarılı

baŞarılı (III-45,56)

baŞga/ baŞKa: başka

baŞga (I-16,197; I-16,197; I-16,197; I-
16,197; I-16,198; I-16,199; I-16,204)

başka (I-10,7; I-14,16; I-16,23; I-16,41;
I-16,76; I-17,5; I-19,6; I-21,13; I-24,26;
I-4,11; I-4,11; I-4,12; I-4,13; I-4,14; I-
4,14; I-4,15; I-4,16; I-8,15; I-8,3; II-
29,31; II-30,57; III-47,23)

baŞka (I-21,7; I-25,36)

baŞKa (I-4,83; III-37,120; III-37,212;
III-37,255; III-37,266; III-37,272; III-
37,280; III-37,306; III-37,352; III-
37,353; III-38,15; III-43,1)

başKa (III-34,5; III-34,5; III-37,44; III-
37,69; III-41,11; III-41,66; III-41,78;
III-41,96; III-42,19; III-42,7)

başka+sından (I-7,18)

başKan: başkan

başKan+ımıza (II-32,13)

baŞkomuTan: başkomutan

baŞkomuTan+ı (III-37,161)

baŞla-/ başlā: başlamak

b-dı (I-12,13; I-12,20; I-16,136; I-
16,164; II-30,79; II-30,8; III-37,136; III-
39,27)

baŞla-dı (III-35,14; III-37,158)

b-dı (III-34,21; III-34,22)

b-dınızda (I-16,152)

b-dık (I-8,26)

baŞla-dık (III-37,38; III-42,14)

b+dılar (I-3,21)

baŞla-dılar (II-27,15; III-37,254)

b-dılar (III-44,25)

b-dım (I-16,68; I-17,7)

baŞla-mıŞTı (III-38,75)

baŞla-nırdı (II-29,15)

b-nmıştı (I-12,21)

b-r (I-16,48)

baŞla-r (II-29,16; II-29,17; III-37,235)

başlā-ırdı (II-29,27)

başlı-yo (I-11,23; I-25,29; III-34,31)

başlı-yo (III-37,129; III-37,130; III-
39,6)

başlı-yolar (I-25,18)

başlı-yor (I-19,16)

başlı-yoruz (I-23,30)

başlı-yu (III-40,45)

başlama: başlama

b+sıyla (I-16,49)

baŞörtüsü: başörtüsü (I-16,188)

baŞörtülü (I-16,192)

baŞörtülüdür (I-16,184)

baŞrol: başrol

baŞrol+dá (III-36,6)

baŞvur-: başvurmak

baŞvur-dum (III-37,249)

batık: mec. kötü durumda.

b. (I-8,6)

batır-: iflas etmek

b-dık (II-32,24)

baTı: batı

baTı+ya (III-37,121)

bătıl inanç: batıl inanç, hurafe

b. (I-6,35)

báy: bey

báy (III-37,311)

báy+líklár (III-37,130)

bayā/ bāyā/ bayaa/ bayat: bayağı, fazla, aşırı

bayā (I-1,2; I-16,62; I-16,63; I-4,6; II-32,46; II-32,51; III-36,23; III-41,69)

bāyā (I-5,9)

bayaa (III-37,220; III-37,46; III-39,5)

bayat (III-37,126)

byan: bayan

b. (I-16,134; I-16,199)

b+ların (I-15,14)

bayrak: bayrak

b+larlan (I-19,18)

bayram/ bayrām: bayram

bayrām (I-24,18)

b. (I-8,3; III-38,24; III-46,19)

b. al-maya: bayramlaşmak (I-10,14)

b+a (I-1,1; III-40,40; III-40,42; I-7,4)

b+da (I-1,17; I-20,29; I-24,11; III-42,4)

b+daki (I-5,12)

b+dan (I-1,1; I-18,8; I-7,1; III-40,40; III-40,42)

b+ı (I-16,170; I-24,17)

b+ımızı (I-20,24)

b+ına (III-46,20; I-16,170)

b+ın (I-24,1)

b+ınız (I-16,172; I-16,178)

b+lar (I-1,2; I-11,41; I-20,24)

b+lara (I-16,171)

b+larda (I-25,26; I-25,26; I-7,10)

b+lārda (III-41,55)

b+narı (II-32,48; II-32,52)

bayramnık: bayramlık

b. (III-43,3; III-43,3; III-43,4; III-43,4)

baz al- : baz almak

b. al-ındı zaman (III-37,10)

b. al-ınır (III-37,6)

b. al-ırsak (III-37,5)

bázá: beze

bázá (III-44,27)

bázá+liyām (III-44,26; III-44,27)

bazar: pazar

b+a: pazara (I-17,16)

bāzen: bazen (I-16,251)

bāzen (I-25,14; III-41,14; III-41,69)

bazı/bāzı/bāzı/bāzı: bazı

b. (I-10,16; I-16,64; I-16,167; I-4,25; I-4,32; I-4,34; I-6,2; I-7,44; II-33,4; III-37,38)

bāzı (I-16,127; I-16,128; I-16,167; I-16,80; I-20,23; I-4,26; II-33,4; III-41,95; III-42,8; III-45,4; III-45,6; III-45,6)

b+ları (I-11,10; I-13,7; I-4,35; I-4,35; III-34,19; III-35,35)

bāzıları (I-20,30; I-4,33; III-34,48; III-41,12; III-41,13; III-41,38)

b+sı (I-4,33; III-41,45; III-47,1)

bāzı (I-16,91; I-8,31)

bazı (I-20,37)

bāzılarında (III-36,9)

bazlama: bazlama, bir çeşit hamur işi.

b. (II-26,19; II-26,8)

be: seslenme ünlemi

b. (I-11,10; I-17,35; I-17,39; III-41,69; III-48,1; III-49,25; III-49,28)

bebe(K): bebek

b+e: bebeğe (I-11,18)

b+i: bebeği (I-11,84)

becer-: becermek, yapmak, etmek

b-emiyyom (I-2,8; III-38,6)

bedel: bedel

b. (III-37,247)

been-: beğenmek

b-dîn (III-40,26)

bej: beş

bej (II-32,51; II-33,14; I-4,53)

bej+lêrde (II-33,11)

bejbej: eskiden eylül ve ekim aylarında; çuvala saman doldurularak ve deveye şekil verilerek yapılan bir çeşit gelenek.

b. (III-42,23)

bejbeje (III-42,17)

bekâr: bekar

b. (I-1,4)

bekÇi: bekçi

bekÇi (I-16,271)

bekle- : beklemek

b-diyorom (I-9,16)

bekli-oruz (I-10,13)

bekli-yodu (I-23,11; I-23,9)

bekli-yom (I-4,94)

bekli-yorkân (III-37,167)

bekli-yōruz (I-20,24)

bel: bel

b+den (I-23,3)

bêle/ bêle/ bêle/ bele: böyle

bêle (I-10,15; I-10,21; I-13,1; I-13,1; I-13,8; I-13,8; I-13,9; I-14,12; I-14,13; I-14,13; I-14,17; I-14,26; I-7,17; I-7,21; I-7,39; I-7,5; I-7,8; I-7,9; I-9,12; I-9,16; I-9,4; I-9,4; I-9,5; I-9,5; I-9,6; I-9,6; I-9,9; III-47,10; III-47,2; III-47,26; III-47,30)

bêle (I-16,180; I-16,205; I-16,241; I-4,65; I-9,1; III-47,26)

bêle (I-18,24)

bele (I-23,11)

belediye/bâlâdiyâ: belediye

b. (I-18,1; I-18,3; I-18,4; II-32,32; II-29,24)

b+si (I-16,1)

b+sine (I-16,2)

b+sinin (I-16,6)

belâdiyâ+mîzîn (III-37,350)

bâlâdiyâ+Sî (III-37,351; III-37,352)

bâlâdiyâ+Sînâ (III-40,21)

belik/ belik: genç kızların düğünlerde taktığı pelik örgüsü şeklindeki bir çeşit süs.

b+ler (I-4,30)

belik (III-38,72)

belki/belki/bâlKî: belki

belki (I-10,26; I-10,7; I-13,9; I-16,110; I-16,137; I-16,184; I-16,39; I-16,7; I-16,73; I-16,73; I-17,42; I-18,21; I-18,21; I-18,22; I-24,39; I-6,12; I-6,23; I-7,15; II-27,12; II-27,8; III-35,15; III-37,202; III-37,280; III-37,3)

belkî (I-18,21; II-30,63)

bâlKî (III-38,43)

ben: ben

b. (I-1,1; I-1,27; I-10,5; I-11,14; I-11,55; I-11,6; I-11,89; I-11,91; I-11,92; I-11,96; I-12,1; I-12,10; I-12,14; I-12,15; I-12,17; I-12,21; I-12,23; I-12,23; I-12,3; I-12,4; I-12,4; I-12,5; I-13,10; I-13,2; I-15,15; I-15,37; I-15,55; I-15,63; I-15,9; I-16,100; I-16,170; I-16,180; I-16,193; I-16,198; I-16,199; I-16,200; I-16,202; I-16,215; I-16,260; I-16,277; I-16,68; I-16,70; I-16,93; I-17,1; I-17,12; I-17,33; I-17,38; I-17,48; I-17,50; I-17,50; I-17,6; I-17,63; I-18,1; I-18,11; I-18,18; I-18,28; I-18,32; I-18,9; I-18,9; I-2,8; I-2,20; I-20,7; I-21,12; I-21,5; I-23,6; I-23,7; I-23,8; I-24,1; I-24,28; I-24,28; I-24,29; I-3,8; I-3,16; I-3,17; I-3,25; I-4,17; I-4,24; I-4,34; I-4,34; I-4,34; I-4,43; I-4,54; I-4,54; I-4,56; I-4,73; I-4,76; I-4,82; I-4,94; I-6,4; I-7,18; I-7,32; I-7,35; I-7,37; I-7,37; I-8,16; I-8,19; I-8,21; I-9,1; II-27,13; II-29,10; II-30,15; II-30,15; II-30,46; II-30,53; II-30,53; II-30,6; II-31,15; II-31,2; II-32,14; II-32,30; II-

32,5; II-33,8; II-33,8; II-33,9; III-34,18; III-34,20; III-34,27; III-34,29; III-34,33; III-34,44; III-34,47; III-35,25; III-35,43; III-35,50; III-35,55; III-37,150; III-37,37; III-37,83; III-37,85; III-41,18; III-41,34; III-43,18; III-43,3; III-44,13; III-44,22; III-44,23; III-45,3; III-45,36; III-47,1; III-47,23; III-47,4; III-49,12; III-49,26; III-49,41; III-49,42; III-49,5; III-49,5; III-49,5; III-49,5; III-49,6; III-49,8; III-49,8)	beräber (I-16,242; I-22,1; III-40,9; III-45,47; III-45,9)
b+ce (I-11,20; I-11,49; I-11,49)	beraber (III-34,10; III-34,14)
b+de (III-35,22; III-40,52)	beräberlik (I-1,11)
b+den (III-43,2; III-49,41)	barabar (II-32,36; III-46,6)
b+desiniS (I-24,20; I-24,21)	bárabár (III-36,19)
b+e (I-4,61; II-30,17; II-30,52)	berber: berber
b+i (I-11,5; I-12,11; I-12,4; I-16,280; I-17,38; I-7,29; I-7,30; I-7,32; I-7,33; I-7,40; I-8,17; II-30,21; II-30,23; III-46,11; III-49,13)	b+de (III-41,73)
b+í (II-32,15)	bereket: bereket
b+ím (I-1,11; I-17,67; I-18,6; I-4,104; I-4,17; I-4,21; I-4,41; I-4,46; I-4,48; I-4,58; II-30,16; II-30,19; II-30,45; II-30,8; II-31,2; II-31,8; II-32,26; II-33,5; II-33,7; II-33,9; III-34,1; III-34,1; III-36,18; III-37,196; III-37,83; III-37,97; III-37,99; III-38,41; III-40,3; III-40,38; III-41,26; III-45,53)	b+li ol-sun (I-6,37)
b+im (I-1,25; I-11,77; I-14,14; I-15,18; I-16,202; I-16,203; I-16,233; I-17,20; I-17,33; I-17,51; I-17,55; I-17,64; I-20,2; I-20,27; I-20,3; I-20,4; I-24,6; I-3,12; I-3,26; I-3,31; I-7,27; I-7,37; I-7,38; I-9,1; II-26,17; II-26,18; II-31,4; III-39,7; III-47,4)	b+dir (I-6,39)
benze- : benzemek	berı/ berı/beri: beri
b-r (I-11,10; I-11,54)	berı (I-1,27)
b-rlikler (I-16,151)	berı (I-4,42; III-37,228)
benzi-yör (I-18,13)	beri (I-6,12)
beräbár/berabár/beräber/beraber/barabar/	beslá- : beslemek
bárabár: beraber	beslá (III-37,74)
b. (III-41,70)	beslá-mák (III-37,79)
berabáriS (III-37,259)	beslá-miŞlár (III-37,70)
beräber (I-10,26; I-13,3; I-6,1; I-6,22; I-6,24; I-6,35; I-7,35; I-7,36; III-47,11)	beŞ: beş
	beş (I-11,12; I-11,21; I-11,23; I-11,29; I-15,3; I-16,244; I-16,96; I-16,99; I-17,29; I-25,3; I-25,7; I-7,36; II-30,30; I-7,38; II-32,27; II-32,6; III-43,21; III-43,22; III-43,22; III-49,7)
	beŞ (I-15,34; I-17,53; I-17,54; I-21,2; I-25,7; I-3,30; II-31,11; II-31,17; II-33,13; III-35,1; III-35,33; III-36,12; III-36,21; III-36,22; III-36,23; III-37,125; III-37,64; III-37,68; III-37,73; III-41,70; III-41,90; III-42,4; III-45,35; III-46,15; III-49,11)
	bêş (II-30,75)
	báŞ: beş (III-45,24)
	beŞ+i (I-16,183)
	b+inÇi (I-25,20)
	b+te (I-3,10)
	beŞ+Ten (I-20,17; I-20,18)
	bey: bey
	b. (II-32,23; III-37,153; III-37,65; III-37,65; III-37,65; III-37,66; III-37,66;

III-37,66; III-37,66; III-37,67; III-37,76;
III-37,76; III-37,77; III-37,77; III-37,77;
III-37,77)
b+i (III-37,64)
b+im (II-30,17)
b+ímlá (III-41,63)
b+ler (III-37,69; III-37,78; III-37,78)
beyā: ünlem ifadesi
beyā (I-16,147; I-16,59; III-42,6)
beyaS/ beyāz: beyaz
b. (I-16,192; III-37,45; I-15,32)
b+a (III-37,44)
b+ı (III-34,43)
b+ını (II-30,71)
beyaS (III-38,75; III-41,74)
beyāz (I-11,72)
beyen-: beğenmek
beyen-meSeler (III-40,31)
beyin kanaması: beyin kanaması
b. k+ndan (I-4,41)
bēyle/ bēyle/ bēyle: böyle
bēyle (I-10,25; I-11,18; I-11,2; I-11,26;
I-11,33; I-11,43; I-11,47; I-11,51; I-
11,63; I-11,74; I-11,75; I-11,76; I-
11,92; I-13,5; I-14,10; I-14,13; I-14,13;
I-14,15; I-15,63; I-2,4; I-2,5; I-2,10; I-
2,11; I-2,13; I-2,17; I-2,18; I-2,20; I-
23,34; I-23,36; I-23,36; I-23,40; I-
23,42; I-23,45; I-6,36; I-7,40; I-8,23; I-
7,29; I-16,132; I-16,200)
bēyle (I-16,78)
bēyle (I-6,19)
bēyle+cik (I-11,61; I-11,62)
beze: beze
b. (II-27,5; II-27,9)
bez: bez
b+lerin (I-16,241)
bıldır: geçen yıl
b. (I-16,68; I-16,70; I-16,71; I-16,73)

bıraK- : bırakmak
b-ılıyor (I-5,14)
b-ın (II-30,46; II-30,52; II-30,52)
b-ırlardı (III-42,22)
b-ıyalar (II-27,3)
bıraK-ıyolar (III-37,348)
bıraK-ıyolarımŞ (III-37,348)
b-ıyomuŞ (III-37,338)
b-madılar (II-32,10)
b-mam (I-4,44)
b-maSdı (III-45,50)
b-mış (I-6,27)
b-mışlar (I-7,58)
b-mıŞlar (III-37,108)
b-Tı (III-40,32)
b-tıkları (II-27,7)
bi türlü: bir türlü (I-4,76)
bi: sıfat
b. (I-1,1; I-1,13; I-1,20; I-1,26; I-11,1; I-
11,1; I-11,11; I-11,18; I-11,2; I-11,48; I-
11,50; I-11,50; I-11,55; I-11,63; I-
11,69; I-11,7; I-11,72; I-11,75; I-11,76;
I-11,78; I-11,9; I-13,1; I-13,3; I-14,26;
I-16,104; I-16,108; I-16,120; I-16,133;
I-16,137; I-16,138; I-16,139; I-16,139;
I-16,144; I-16,159; I-16,180; I-16,185;
I-16,186; I-16,271; I-16,272; I-16,272;
I-16,278; I-16,63; I-16,84; I-17,1; I-
17,26; I-17,26; I-17,26; I-17,29; I-
17,29; I-17,32; I-17,63; I-17,64; I-
17,69; I-2,1; I-2,4; I-23,1; I-23,14; I-
23,14; I-23,14; I-23,14; I-23,16; I-
23,26; I-23,31; I-23,33; I-23,34; I-
23,42; I-23,47; I-23,51; I-23,8; I-24,11;
I-24,18; I-24,30; I-24,6; I-25,11; I-
25,12; I-25,25; I-25,27; I-25,30; I-
25,30; I-3,16; I-4,107; I-4,11; I-4,11; I-
4,19; I-4,22; I-4,23; I-4,56; I-4,70; I-
4,80; I-5,10; I-5,6; I-5,7; I-6,21; I-6,25;
I-6,34; II-26,17; II-26,6; II-27,10; II-
27,17; II-27,20; II-27,3; II-28,24; II-
28,5; II-28,8; II-28,9; II-29,2; II-29,23;
II-29,23; II-29,5; II-29,7; II-30,12; II-
30,33; II-30,33; II-30,43; II-30,44; II-
30,60; II-30,61; II-30,67; II-30,67; II-
30,73; II-31,11; II-31,12; II-31,12; II-

31,13; II-31,15; II-31,16; II-31,16; II-31,17; II-31,19; II-31,2; II-31,2; II-31,2; II-31,24; II-31,25; II-31,3; II-31,30; II-31,31; II-31,4; II-31,5; II-31,5; II-31,6; II-31,8; II-31,8; II-32,27; II-32,46; II-32,53; II-33,16; II-33,16; II-33,7; III-34,11; III-34,11; III-34,15; III-34,15; III-34,17; III-34,24; III-34,31; III-34,44; III-34,48; III-35,11; III-35,18; III-35,18; III-35,28; III-35,30; III-35,38; III-35,47; III-35,56; III-36,22; III-36,3; III-36,7; III-36,7; III-37,109; III-37,120; III-37,125; III-37,143; III-37,150; III-37,150; III-37,16; III-37,162; III-37,168; III-37,18; III-37,184; III-37,188; III-37,199; III-37,21; III-37,21; III-37,214; III-37,215; III-37,255; III-37,257; III-37,262; III-37,29; III-37,29; III-37,316; III-37,327; III-37,329; III-37,333; III-37,334; III-37,339; III-37,340; III-37,345; III-37,347; III-37,347; III-37,348; III-37,37; III-37,41; III-37,42; III-37,42; III-37,43; III-37,46; III-37,63; III-37,81; III-37,82; III-37,83; III-37,88; III-37,9; III-37,99; III-38,15; III-38,16; III-38,17; III-38,18; III-38,18; III-38,20; III-38,32; III-38,33; III-38,33; III-38,36; III-38,39; III-38,40; III-38,42; III-38,45; III-38,49; III-38,50; III-38,69; III-38,76; III-38,9; III-39,16; III-39,18; III-39,19; III-39,37; III-39,38; III-39,8; III-40,10; III-40,38; III-40,39; III-40,41; III-40,43; III-40,54; III-40,55; III-40,57; III-41,11; III-41,23; III-41,25; III-41,26; III-41,44; III-41,45; III-41,46; III-41,47; III-41,68; III-43,19; III-43,20; III-44,15; III-44,17; III-44,20; III-44,21; III-44,29; III-44,29; III-44,34; III-44,4; III-44,5; III-44,6; III-44,8; III-44,9; III-45,10; III-45,40; III-45,5; III-45,54; III-45,56; III-45,9; III-46,10; III-46,12; III-46,16; III-46,22; III-46,23; III-46,24; III-47,15; III-49,12; III-49,12; III-49,39; III-41,92; III-42,13; III-42,19; III-45,27; III-45,29; III-45,3; III-45,38; III-45,38)

bi: sayı adı (I-11,44; I-11,64; I-11,79; I-11,89; I-14,21; I-14,24; I-16,135; I-17,47; I-2,2; I-2,9; I-20,4; I-23,11; I-23,15; I-23,46; I-24,25; I-24,34; I-3,28; I-3,32; I-4,80; I-4,81; I-6,26; II-30,45; II-31,36; III-37,103; III-45,40; III-44,3; III-43,13; III-41,90; III-41,60; III-41,43; III-40,33; III-38,49; III-38,26; III-37,56; III-37,50; III-37,329; III-37,30)

bî: sıfat (I-23,17; I-7,50)

bî: zarf (II-30,10)

bi: zarf (II-32,39; III-34,19; III-35,30)

bî: sıfat (III-37,106; III-37,220; III-37,98; III-46,29)

bi araya gel-: toplanmak, birleşmek

bi araya gel-ir (I-16,115)

bi Şey/bi şây/bi şey: bir şey

b. (I-1,27; I-11,63; I-15,11; I-15,11; I-15,12; I-16,100; I-16,252; I-17,11; I-18,33; I-18,33; I-19,22; I-19,7; I-20,9; I-20,9; I-21,13; I-25,7; I-6,9; I-7,50; I-9,7; II-26,13; II-26,14; II-26,8; II-28,6; II-30,44; II-31,10; III-41,88; III-42,21; III-45,4)

bi Şey (I-17,66; II-29,19; II-29,20; II-30,17; III-38,50; III-38,58; III-41,21; III-42,9)

bi şây (III-45,52)

bi şeycik (I-2,19)

b+dir (I-16,231)

b+imiS (II-30,43)

bi şeylër (I-20,28)

b+leş (I-24,2)

b+ler (II-32,30)

biber/ bîbâr/ bîber: biber

b. (I-2,16; II-31,12; II-31,6; III-45,32; III-48,2; III-49,22)

b+i (III-34,13)

b+ini (III-47,31)

bîbâr (II-31,5)

bîber (I-1,21; III-47,28)

biçim: biçim, şekil

b+de (I-11,77; I-11,77)

bîdenbîre: birdenbire, ansızın

b. (II-30,6)

bile/ bilâ/bilâ: bile

b. (I-11,20; I-11,36; I-13,6; I-15,14; I-16,178; I-22,1; I-6,39; I-8,3; II-30,22; II-30,61; III-45,53)

bilâ (III-37,118; III-40,20)

bílá (III-44,28)	b-iyo (III-37,222; III-37,226; III-37,265; III-37,8)
bilázik: bilezik	b-iyolar (I-11,99; I-11,99)
b. (I-13,8)	b-iyor (I-15,5)
bil-/bíl- : bilmek	b-iyordum (I-8,20)
b-ámíyorum (III-37,116)	b-iyorsun (I-19,3)
bíl-dí (III-37,309)	b-iyoruz (I-18,13)
b-dik (I-8,20)	b-iyosun (III-37,135)
b-dim (I-8,22)	b-iyosun (III-37,58)
b-diim (I-17,20; III-37,192; III-37,227; I-12,11)	b-iyosunuS (III-37,102; III-37,131)
bíl-díimıS (III-37,207)	b-iyosunuS (III-37,159)
b-diimiz (II-26,3; III-49,25)	b-iyosunuS (III-37,35; I-16,125)
b-diiniz (I-25,9)	b-iyörüm (I-12,3; I-15,58; III-35,49)
b-emem (I-4,8)	b-mám (I-4,3; III-37,205; III-41,48)
b-emiyım (II-32,21; II-32,21)	b-máSdí (III-37,306)
b-emiyi (I-4,21)	b-mem (I-16,189)
b-emiyoruS (III-37,280)	bíl-mem (I-18,9)
b-eyim (I-11,13; I-11,38; I-11,98; I-15,2; I-15,4; I-15,43; I-17,53; I-7,12)	b-meSSin (II-26,17)
b-ıysın (III-45,50)	b-meyen (III-37,226)
b-iim (I-16,193)	b-meyim (I-21,14)
bíl-ín (III-37,166)	b-miyâm (III-44,12)
b-inçli (I-16,184)	b-miyem (II-27,12; II-27,8)
b-inir (I-16,235; I-16,236)	b-miyim (I-15,57; II-32,25; III-41,29)
bíl-ínmáSdí (III-37,305)	bilmíyım (III-46,26)
b-io (I-7,15)	b-míylár (III-45,9)
b-ír (III-37,173; III-41,97)	b-miyòm (II-32,38)
bíl-írdí (III-37,306)	b-miyolar (III-37,232)
b-írdím (III-41,36)	b-miyom (I-11,1; I-14,18; I-4,5; II-32,5; III-37,229; III-37,3; III-37,336)
b-irsäm (I-1,25)	b-miyorsunuz (I-21,12)
b-îrsin (III-35,4)	b-miyorum (I-11,50; I-11,7; I-16,41; III-37,110)
b-iy (III-49,36)	b-míyorum (III-37,116)
b-iyá (I-4,84; I-4,85)	b-miyorım (III-47,17)
b-iyе (II-30,12)	b-miyoruz (I-8,13)
b-iyım (III-45,21)	b-miyoz (I-17,19; I-17,57)
b-iyim (I-15,59; I-15,62; I-15,67; I-16,198; I-16,215)	b-miyördüm (I-12,6)
	b-miyörüm (I-18,24)

b-miyorum (I-21,7; I-24,27; I-25,12)
 b-miyorum (I-24,26)
 b-miyorum (I-12,3)
 b-sinnár (III-37,300)
 bildir: bildirmek
 bildirdilar (III-37,244)
 b-diri (III-35,26)
 bilen: bilen
 b. (II-30,62; II-30,63; III-37,9)
 b+e (I-4,23)
 bilgí: bilgi
 bilgilár (III-37,118)
 b+lári (III-37,117)
 bílgi+li (III-37,152)
 bilhassa/ bilhasa/ bilässa: bilhassa, özellikle
 b. (III-37,30)
 bilässa (III-37,102)
 bilhasa (III-37,204)
 bile(K): bilek
 bileene: bileğine (II-29,17)
 bilgisaar: bilgisayar
 b. (I-17,65; I-17,68)
 b+da (I-17,64)
 b+ım (I-17,64)
 bin/ bín: bin-sayı adı
 b. (I-11,11; I-11,39; I-11,39; I-16,11; I-16,127; I-16,138; I-16,3; I-16,8; I-16,9; I-3,6; I-3,9; I-3,11; I-3,19; I-4,101; I-6,40; I-4,74; I-8,6; I-8,6; II-32,1; II-32,3; II-33,10; III-35,1; III-35,12; III-35,23; III-35,26; III-36,4; III-37,248; III-37,315; III-37,35; III-37,38; III-37,38; III-37,39)
 b+e (I-6,40)
 bín (III-37,245; III-37,265; III-37,287; III-37,288; III-37,67; III-37,67; III-37,68; III-37,68; III-37,73; III-37,73; III-37,99)
 bina: bina
 b+da (I-24,7)

binbaşı: binbaşı
 b. (I-17,46)
 bindallı: bindallı, gelinlerin kına gecelerinde giydikleri kıyafet.
 b. (II-28,5; III-40,2; III-41,72)
 bin- : binmek
 b-erdi (I-16,160)
 bín-ilír (III-39,23)
 bir: bir
 b. sıfat (I-1,25; I-1,27; I-1,15; I-1,21; I-10,4; I-10,4; I-10,6; I-11,3; I-11,33; I-15,1; I-15,2; I-15,47; I-15,59; I-15,59; I-15,60; I-15,63; I-15,67; I-16,124; I-16,131; I-16,131; I-16,153; I-16,154; I-16,16; I-16,17; I-16,179; I-16,204; I-16,210; I-16,22; I-16,224; I-16,224; I-16,225; I-16,23; I-16,23; I-16,239; I-16,239; I-16,240; I-16,251; I-16,256; I-16,257; I-16,257; I-16,263; I-16,264; I-16,277; I-16,278; I-16,279; I-16,28; I-16,35; I-16,37; I-16,4; I-16,46; I-16,53; I-16,54; I-16,76; I-16,82; I-17,47; I-17,56; I-19,16; I-19,19; I-19,8; I-2,2; I-20,15; I-23,13; I-23,2; I-23,20; I-23,21; I-23,27; I-24,8; I-24,9; I-24,9; I-24,9; I-25,28; I-3,5; I-3,13; I-3,15; I-3,28; I-4,41; I-6,16; I-6,32; I-6,35; I-7,26; I-7,28; I-7,30; I-7,30; I-7,47; I-7,58; I-8,13; I-9,16; I-9,2; II-32,14; II-32,15; III-34,10; III-34,24; III-34,41; III-34,49; III-35,13; III-35,46; III-35,52; III-37,109; III-37,113; III-37,138; III-37,189; III-37,19; III-37,194; III-37,202; III-37,203; III-37,217; III-37,225; III-37,239; III-37,257; III-37,267; III-37,270; III-37,272; III-37,275; III-37,33; III-37,33; III-37,350; III-37,46; III-37,58; III-37,64; III-37,7; III-37,80; III-37,83; III-37,87; III-37,96; III-38,13; III-38,21; III-38,21; III-38,22; III-40,57; III-44,1; III-44,32; III-44,32; III-44,33; III-47,26; III-49,8; I-16,8; I-16,30; I-11,99; I-16,141; I-16,48; I-7,41; III-35,48; I-17,54
 b+ár (I-23,52; III-46,24)
 b+de (I-11,28; I-12,20; I-20,13; I-20,16)
 b+er (I-6,29; III-41,21; I-19,24)
 b+inci (I-11,41; I-24,16; I-24,19; I-24,20; I-25,17; III-34,39; III-40,23)

b+inciliini (III-37,5)	III-34,34; III-34,40; III-34,41; III-34,42; III-34,45; III-37,15; III-37,204; III-37,253; III-37,27; III-37,91; III-38,10; III-38,12; III-38,33; III-38,35; III-42,14; III-44,24; III-44,26; III-45,25; III-45,37; III-45,8; III-48,4; III-49,21)
b+incisi (I-16,43)	
b+incisiydik (II-30,28)	
b+incisiydik (II-30,29)	
bir: sayı adı (I-10,4; I-7,60; I-8,10; I-8,20; I-8,28)	bıraS (III-45,40)
bir: sayı adı (I-16,14; III-37,192; III-37,192; III-37,295)	bîraz+Çık (I-21,8)
bir: sıfat (I-16,199; I-10,20; I-11,42; I-12,1; I-12,12; I-12,12; I-12,22; I-13,7; I-14,20; I-16,113; I-16,156; I-16,199; I-16,205; I-16,222; I-16,241; I-16,277; I-16,47; I-16,48; I-16,50; I-16,54; I-16,54; I-16,6; I-16,62; I-16,76; I-16,82; I-17,14; I-20,12; I-23,19; I-5,1; I-5,16; I-5,16; I-5,3; I-7,26; I-7,3; I-7,57; I-8,16; I-8,8; I-9,10; I-9,6; II-32,14; II-32,16; II-32,51; II-32,6; III-37,110; III-37,115; III-37,218; III-37,350; III-41,23; III-41,23; III-41,52; III-41,85; I-16,244; I-16,186; I-16,222; I-16,233; I-16,240; I-16,95; I-17,59; I-16,231)	birce: kuru fasulye
bir: sıfat (III-37,134; III-37,138; III-37,143; III-37,155; III-37,157; III-37,164; III-37,190; III-37,190; III-37,196; III-37,197; III-37,259; III-37,265; III-37,268; III-37,316; III-41,34; III-46,19)	b. (III-41,85)
bir: zarf (I-14,16)	birÇok: birçok
bír+á (III-37,246)	birÇok (III-37,185; III-37,233)
bír+dá (I-4,101; I-4,74)	birden: birlikte, beraber
bír+dán (III-37,245)	b. (III-34,20)
biraS: biraz	bîre: bre.seslenme ünlemi.
b. (I-11,27; I-11,45; I-16,142; I-16,173; I-16,192; I-16,194; I-16,81; I-2,12; I-24,40; I-5,14; I-5,5; I-5,7; I-6,23; I-6,32; I-7,31; I-9,16)	bîre (III-37,341)
b+cık (I-23,20; III-34,11)	birey: birey, fert
b+çık (I-11,67; I-9,6; III-34,14)	b+leri (I-16,212)
b+Çık (I-11,94; I-23,36; I-25,6; I-9,2; III-48,3)	biri/ bîrí/ birí: biri
b+çık (III-34,25; III-34,39)	b. (I-16,130; I-6,17; I-7,58; I-8,14; III-38,45; III-41,25; III-41,47; III-41,93)
biraS (I-21,3; I-21,3; I-21,4; I-21,5; I-24,5; II-28,17; II-28,23; II-28,32; II-30,18; II-30,2; II-30,23; II-30,4; III-34,26; III-34,29; III-34,31; III-34,33;	b+lerinden (I-17,34)
	b+lerine (I-7,49)
	b+mizi (II-32,19)
	b+nde (III-41,88)
	b+nin (III-41,58)
	b+si (I-16,143; I-16,143; I-16,268; I-3,21; I-3,22; I-3,24; I-3,25; I-7,52; III-42,24; III-42,25)
	b+Si (III-40,52)
	b+Sinden (I-17,34)
	b+sine (I-16,177)
	b+sini (I-10,7)
	bírbírimíSlá (III-40,31)
	bírbíriná (III-40,5)
	birbirlerine (I-17,15)
	bírí (III-37,220)
	birí (I-4,107; I-4,107)

birisi: birisi	biS (II-28,13; II-28,31; III-34,2; III-34,6; III-35,36; III-35,43; III-35,48; III-35,8 III-37,260; III-38,26; III-38,36; III-40,34; III-41,42; III-41,69; III-41,76; III-42,18; III-43,13; III-43,21; III-45,13; III-45,7; III-34,36)
birisi (III-37,227; III-37,90)	
biri+sıydı (III-37,308)	biS+á (III-40,20)
birkaÇ: birkaç	biS+dá (II-28,11; II-28,13; II-28,18; II-28,18; III-35,49; III-37,228)
b. (I-16,99; I-7,1; I-7,25; III-37,67)	biS+i (III-36,8)
birkaÇ (I-21,1; III-37,260; III-37,287; III-37,57)	biS+ímki (II-28,17)
bırkaÇ (III-37,124)	biS+lárdán (III-37,340)
birleş-/ birláŞ-: birleşmek	biSím (III-34,51; III-35,17; III-35,51; III-38,74; III-45,7)
b-iyollar: birleşiyorlar (I-17,27)	
birláŞ-miŞ: birleşmiş (III-37,126)	biSbitin: büsbütün
birlik(K): birlik	b. (III-49,19)
b. (I-1,11)	biSbitin (II-29,13)
birlî (III-35,29)	biSbiTin (II-29,14; II-29,15; II-29,15; II-29,18)
b+e: birlie (I-20,1; I-20,2)	
b+Te (I-23,28; I-24,17)	bisiklet: bisiklet
biS/ biS: biz	b+e (III-41,94)
b. (I-17,61; I-23,43; I-24,31; I-25,23; I-25,36; II-26,12; II-28,13; II-28,27; II-28,3; II-29,14; II-29,19; II-30,29; II-30,29; II-30,4; II-30,54; II-30,65; II-32,10; II-32,12; II-32,26; II-32,40; II-32,49; II-32,50; III-34,5; III-35,4; III-36,16; III-36,18; III-37,150; III-37,195; III-37,268; III-37,280; III-37,281; III-37,299; III-38,13; III-38,20; III-39,12; III-39,37; III-41,75; III-41,87; III-42,20; III-42,23; III-45,23; III-45,47; III-45,51; III-49,2; III-49,3; III-41,84)	b+lerle (III-41,91)
b+á (III-37,241; III-37,256)	biT- : bitmek
b+dá (II-28,20; III-38,42; III-40,11; III-40,12; III-40,2; III-40,33; III-45,58)	b-di (I-1,17; I-1,24)
b+e (II-28,32)	biT-di (III-37,213)
b+i (II-32,11; III-37,253; III-45,49)	b-ene (I-25,15)
b+im (II-28,10; II-28,13; III-34,7; III-34,7; III-34,8; III-35,6; III-37,145; III-37,159; III-38,69; III-40,28; III-41,1; III-41,66; III-41,8; III-42,12; III-45,1; III-45,14; III-45,2; III-45,2; III-45,21; III-45,45; III-45,6)	b-ikten: bittikten (I-20,25)
b+im (III-39,27; III-40,27; III-45,18; III-45,57)	biT-inceye (I-3,11)
b+iS (III-45,1)	biT-iy (III-46,24)
	biT-iyı (III-40,45)
	biT-iyo (III-39,19)
	biT-iyor (I-20,16)
	bitiyor (I-20,19)
	b-iyor (I-20,21)
	b-ti (I-1,13)
	biT-Ti (II-32,17; III-39,18)
	b-tikden (I-17,21)
	b-tiktán (I-19,21)

bitir-: bitirmek

b-di (I-18,7; I-18,7; I-8,12)

b-irdiler (I-3,21)

b-iren (I-16,138)

b-iriy (I-8,9)

b-irmiŞ (I-25,18)

bitîr-di (I-4,18)

bitîr-dik (II-30,30)

biyen- : beğenmek

biyen-dik (III-40,35)

biyen-dim (I-18,17)

biz/bíz: biz

b. (I-10,11; I-10,13; I-10,8; I-11,43; I-16,244; I-16,56; I-17,16; I-17,18; I-17,18; I-17,2; I-17,35; I-17,53; I-17,56; I-17,58; I-17,6; I-18,26; I-18,3; I-2,9; I-2,4; I-20,25; I-20,28; I-25,15; I-25,23; I-3,23; I-5,13; I-6,10; I-6,15; I-6,17; I-6,2; I-6,3; I-6,7; I-7,35; I-7,7; I-8,19; I-8,20; I-8,28; I-8,7; I-9,15; II-30,82; II-32,9; III-37,315; III-47,1; III-47,17; III-47,25; III-48,2; III-49,16; III-49,33; III-49,36; III-49,36)

bíz (I-4,105; I-4,106; I-4,16; II-30,55; III-49,9)

b+á (II-32,19; III-37,239)

bíz+á (II-32,9)

bíz+dá (I-4,16; I-4,16)

b+dán (I-4,98)

bíz+dán (III-37,245)

b+de (I-10,19; I-11,82; I-16,235; I-16,248; I-16,267; II-28,10)

bíz+de (II-28,12)

b+den (I-12,12; I-4,1)

b+dík (II-32,13)

b+e (I-11,17; I-12,8; I-14,9; I-17,13; I-17,47; I-17,50; I-17,53; I-23,39; I-24,19; I-24,22; I-6,10; I-6,17; II-28,30; II-32,44; III-37,247; III-37,248)

b+i (I-7,19; I-7,54; II-30,34; II-32,4; II-32,8; III-37,283)

b+í (II-30,33; II-32,10; II-32,38; II-32,38; II-32,7; III-37,262; III-37,285; III-37,299; III-37,324; III-37,325)

b+im (I-10,12; I-10,12; I-10,18; I-11,88; I-11,88; I-12,13; I-12,2; I-14,18; I-14,20; I-14,25; I-14,3; I-14,4; I-14,8; I-16,1; I-16,101; I-16,183; I-16,226; I-16,24; I-16,40; I-16,42; I-16,42; I-16,75; I-16,8; I-16,95; I-17,12; I-17,2; I-17,32; I-17,42; I-17,45; I-17,47; I-17,5; I-17,69; I-18,2; I-18,2; I-19,1; I-19,3; I-20,14; I-23,1; I-5,1; I-5,12; I-6,9; I-7,12; I-7,2; I-7,42; I-7,42; I-7,45; I-7,49; I-7,61; I-8,13; I-8,4; II-29,21; II-31,18; II-32,36; III-37,17; III-47,24; III-47,5; III-49,26; III-49,3)

b+ím (I-17,63; I-17,67; I-20,35; I-23,37; I-23,48; I-24,38; I-25,4; I-4,106; I-4,11; I-4,35; I-4,36; I-4,45; I-4,51; I-4,52; I-4,7; I-4,80; I-4,9; I-4,99; II-27,14; II-27,16; II-28,1; II-28,14; II-29,11; II-29,25; II-31,29; II-31,31; II-32,10; II-32,12; III-34,1; III-37,141; III-37,184; III-37,24; III-37,269; III-37,84; III-37,84; III-38,23; III-40,41; III-41,16; III-41,5; III-43,1; III-43,1; III-45,46; III-49,1)

bíz+ím (III-34,38; III-36,1; III-37,106; III-37,156; III-37,322)

b+ímkílár (III-35,3)

b+ímkiler (I-20,36)

b+imkiler (I-7,30)

b+ímkilerde (I-11,96)

b+lêrdán (I-4,100)

bizzati: bizzat, kendi

b. (I-6,1)

böle/ bōlē: böyle

bōle (I-16,191; I-16,194; I-16,263; I-18,9; I-19,6; I-19,7; I-20,1; I-23,3; I-23,6; I-4,87; II-26,11; II-26,13; II-26,15; II-26,16; II-26,16; II-26,17; II-26,3; II-26,3; II-26,5; II-26,9; II-30,40; II-33,14; III-34,4; III-35,20; III-37,230; III-37,48; III-41,51; III-48,1; III-48,3; III-49,1; III-49,18; III-49,19; III-49,30; III-49,39)

bōlē (I-4,30; II-27,6; III-35,32; III-35,32; III-35,36; III-35,38; III-35,39; III-35,41; III-35,53; III-37,139; III-

37,178; III-37,348; III-38,13; III-38,14; III-38,15; III-38,23; III-38,26; III-38,43; III-38,45; III-38,55; III-38,65; III-38,7; III-38,70; III-38,71; III-38,72; III-38,76; III-40,16; III-40,2; III-40,29; III-40,29; III-41,10; III-41,13; III-41,17; III-41,21; III-41,24; III-41,58; III-41,72; III-41,73; III-41,81; III-41,86; III-42,19; III-43,12; III-43,14; III-43,6; III-43,8; III-43,9; III- 44,10; III-44,11; III-44,12; III-44,13; III-44,14; III-44,2; III-44,22; III-44,24; III-44,27; III-44,29; III-44,31; III-44,7; III-45,22; III-45,24; III-45,25)	boş+ları (III-37,15) b+luk (I-16,48) boul- : boğulmak b-du (I-16,278; I-16,278; III-40,53) bouyorsun (I-23,35) boy: boy b. (I-24,30) b+da (I-6,25) b+dan (I-23,8) b+larında (III-37,122) boya: 1. boya-isim, 2. boyamak b. (II-26,1) b+cık (II-30,70) b+cılar (III-37,59) b-masını (I-15,15) b-mışlar (III-37,44; III-37,45) b-nır (II-26,3) boydey: buğday boydey+den (II-30,69) bóylá: böyle bóylá (III-37,225; III-37,345) bóylá (III-37,259) böl-: bölmek b-düler (I-10,19) bölë: böyle bölë (III-41,44; III-44,31; III-44,5) bölge: bölge b. (III-37,20) b+de (I-16,161; I-16,42; I-16,75) b+den (I-17,33) b+dir (I-16,5) b+e: bölgee (III-37,55) b+ler (III-37,1) b+lerden (I-16,102) b+lerinin (III-37,20) b+mizde (I-16,40) b+nin (I-16,226)
boba: baba b+larımıS (III-45,46) b+mın (III-45,46) bōÇa: bohça bōÇa (I-16,263) bōÇa+ya (I-16,256) bōÇa+yı (I-16,258) bol: bol, çok b. (I-11,27; I-16,232; III-45,30; III- 47,24; III-49,21) bol bol (I-23,32; I-23,35; I-23,42; I- 23,43; I-23,54) bólga: bölge bólga (III-37,347) bol-: olmak b-sun (I-15,65) bora: bura b+yı (III-45,18) bor(a)+da (III-37,12; III-45,18) bor(a)+dan (III-45,18) bordo: bordo, renk adı. b. (III-41,76) b+nun (III-41,76) boru: boru b. (I-16,86; I-16,88) boş: boş b. (I-15,4) boş (I-23,13)	

b+si (I-16,30)
 b+sinde (I-16,69; I-16,95)
 b+sinden (I-16,145; I-16,148)
 b+sine (I-15,8; I-16,45)
 b+yiz (I-16,224)
 bölüm: bölüm, kısım
 b+de (I-16,26)
 b+leri (I-6,2)
 b+ü (I-6,3)
 bölüşür-: bölüşürmek
 b-eceez: bölüşüreceğiz (I-16,246)
 böre(K)/ bōrāk: börek
 b. (I-10,21; I-16,238; I-16,239; I-16,239; I-23,54; I-5,13; III-34,36)
 b+i: börei (I-16,230; I-23,22; I-24,25; I-24,27; I-5,13)
 b+imiz: böreimiz (I-5,1)
 b+ini: böreini (I-24,28; I-24,28)
 b+inin: böreinin (I-23,47)
 b+le (I-16,242)
 bōrē (II-31,8)
 bōrē (II-31,13)
 bōrei (I-16,207; I-16,207; I-16,227)
 bōrēi (I-16,227)
 bōrē+miS (II-31,18)
 bōrei (III-34,38)
 bōrek (II-31,1; III-38,17; III-38,40)
 bōrek+ler (III-40,12)
 bōrāk: börek (II-31,8; III-38,32; III-40,14; III-40,15)
 böüttür-: böğürttürmek, sendirmek, eritmek
 b-üm (II-30,76; II-30,77; II-30,77)
 böyle: böyle
 b. (I-11,81; I-11,97; I-16,120; I-17,10; I-21,10; I-23,5; I-24,21; II-26,8; III-37,204; III-37,328; III-37,66; III-38,33; III-39,5)
 böyle (I-20,21; I-23,9; I-24,21; III-44,2;
 b+dır (III-37,170)

büyük: büyük
 büyük (III-35,29)
 bōrda: burda
 bōrda (III-41,9; III-41,9)
 boşal-: boşalmak
 boşal -dı (I-1,4; I-1,9; I-1,13)
 bu: işaret sıfatı
 b. (I-10,18; I-10,23; I-11,15; I-11,23; I-11,77; I-11,87; I-12,8; I-14,2; I-14,8; I-14,8; I-14,9; I-15,53; I-16,118; I-16,14; I-16,146; I-16,16; I-16,174; I-16,175; I-16,207; I-16,209; I-16,21; I-16,225; I-16,263; I-16,263; I-16,277; I-16,34; I-16,49; I-16,57; I-16,65; I-16,71; I-16,72; I-16,77; I-16,79; I-16,82; I-16,85; I-16,89; I-17,20; I-17,65; I-18,15; I-23,24; I-23,4; I-23,45; I-23,7; I-6,38; I-6,40; I-7,38; I-7,48; I-7,60; I-8,18; I-8,22; I-8,5; II-29,1; II-30,22; II-31,18; II-31,29; II-31,32; II-32,11; II-32,11; II-32,38; II-32,6; III-34,34; III-34,34; III-35,17; III-35,19; III-35,26; III-35,34; III-35,50; III-37,102; III-37,110; III-37,112; III-37,131; III-37,131; III-37,145; III-37,146; III-37,149; III-37,175; III-37,183; III-37,187; III-37,190; III-37,193; III-37,194; III-37,195; III-37,20; III-37,207; III-37,212; III-37,216; III-37,226; III-37,226; III-37,238; III-37,245; III-37,261; III-37,288; III-37,293; III-37,298; III-37,302; III-37,303; III-37,315; III-37,322; III-37,347; III-37,350; III-37,36; III-37,43; III-37,47; III-37,60; III-37,63; III-37,69; III-37,75; III-37,78; III-37,78; III-37,85; III-37,93; III-39,17; III-39,29; III-39,36; III-39,6; III-39,9; III-41,16; III-41,63; III-42,17; III-43,17; III-43,20; III-43,7; III-47,3; III-49,7; I-11,52; I-9,11; I-9,7; III-37,74; III-41,3; III-43,11; III-43,11; III-45,35; II-26,6; II-26,6; III-35,33; III-37,254; III-37,180; III-37,232; III-37,273; III-37,43; I-3,4)
 bū: işaret sıfatı (I-11,5; I-11,60; I-23,47)
 bu: işaret zamiri (I-11,50; I-11,61; I-11,77; I-15,58; I-15,70; I-16,203; I-16,255; I-16,265; I-16,265; I-16,30; I-16,49; I-16,59; I-16,75; I-16,81; I-16,82; I-16,84; I-16,92; I-17,32; I-20,6; I-24,21; I-24,40; I-24,6; I-25,25; I-

25,26; I-6,31; I-6,32; I-8,14; II-26,17; II-29,7; II-31,29; II-31,3; III-34,50; III-35,19; III-35,19; III-35,37; III-36,9; III-37,116; III-37,13; III-37,170; III-37,178; III-37,228; III-37,239; III-37,254; III-37,30; III-37,308; III-37,324; III-37,337; III-37,352; III-37,41; III-37,67; III-37,85; III-37,93; III-38,39; III-38,52; III-38,68; III-41,25; III-41,25; III-41,4; III-41,5; III-45,14; III-45,15; III-45,46; III-49,29; I-3,20)

bū: işaret zamiri (I-15,56; I-23,6)

b+dur (III-37,165; III-37,210)

buna (III-37,55)

bundan (III-37,195; III-44,8; III-46,19)

bunlar (I-12,7; I-16,218; I-16,230; I-23,46; I-3,24; I-6,31; I-6,6; I-7,11; I-7,3; III-37,126)

bunları (III-37,178)

bunların (I-12,9; III-37,97)

bunnar (I-15,56; I-15,61; I-15,61; I-15,71; I-16,97; I-17,15; I-17,18; I-17,27; I-19,3; II-31,31; II-31,37; III-35,36; III-37,100; III-37,107; III-37,115; III-37,131; III-37,181; III-37,182; III-37,193; III-37,234; III-37,25; III-37,29; III-37,316; III-37,320; III-37,326; III-37,34; III-37,43; III-37,46; III-37,67; III-37,80; III-37,80; III-37,96; III-38,29; III-40,39; III-40,41; III-41,90; III-45,8)

bunnār (II-31,6)

bunnara (III-37,180; III-37,22; III-37,23; III-37,26; III-37,33; III-37,48; III-37,56; III-37,59)

bunnarı (I-16,245; I-16,246; I-16,259; II-30,25; II-31,13; II-31,28; III-34,37; III-37,165; III-37,299; III-37,9; III-41,11; III-41,16)

bunnarın (III-37,279)

b+nu (I-11,96; I-16,208; I-16,242; I-16,262; I-17,70; I-23,21; I-23,27; I-23,43; I-25,25; I-6,34; III-34,51; III-35,38; III-35,38; III-37,173; III-37,183; III-37,189; III-37,206; III-37,226; III-37,28; III-39,10; III-39,4; III-41,58; III-42,21; III-44,18; III-49,9)

b+nun (I-16,125; I-16,38; I-16,80; III-34,26; III-37,344)

b+nunla (I-16,77)

b+ydu (III-37,282)

buba: baba

buba+m (I-14,24; II-32,20)

buÇuk: buçuk

b. (II-30,11)

buÇuk (II-30,10; II-30,8; III-38,21; III-38,22; III-40,52; III-44,34)

būda: burda

būda (II-30,9)

būday: buğday

būday (I-17,36; III-41,60)

būday+dan (II-30,70)

bugún: bugün

b. (I-16,244; I-17,1; III-44,19)

b+e (I-18,33; I-8,18)

b+lere (I-4,61)

bugún (III-37,101; III-37,117; III-37,149; III-37,182; III-37,186; III-37,187; III-37,212; III-37,94)

bugún+á (III-37,182; III-37,186; III-37,94)

bul- : bulmak

b-acaksınıS (III-37,40)

b-alım (I-17,70)

b-amadım (I-3,3)

b-amaSSın (III-40,14)

b-amaSSınıS (III-40,17)

b-amıyı (I-4,20)

b-amıyorum (I-17,12)

b-duk (III-35,25; III-42,13)

b-dum (I-3,3)

b-muşlar (I-6,24)

b-muşSa (III-37,134)

b-san (I-10,7)

bulun-: bulunmak

b-an (I-16,130; I-16,163; III-37,233)

b-duu (III-37,257; III-37,328)

b-muş (II-33,11)

b-sun (III-37,156; III-37,82)

b-uyodu (III-37,238)

bulamaÇ: bulamaç

bulamaÇ+ı (I-15,40)

bura/ burá/ bură: bura

b. (I-3,24; III-37,314)

burá (III-37,334)

buráá (III-37,41)

b+da (I-11,10; I-11,77; I-11,77; I-16,127; I-16,143; I-16,146; I-16,27; I-16,42; I-16,48; I-16,52; I-17,27; I-17,28; I-23,4; I-24,23; I-24,5; I-4,17; I-4,21; I-4,59; I-4,62; I-4,69; I-4,79; I-4,80; I-4,88; I-4,90; I-4,97; III-34,7; III-35,50; III-37,17; III-37,186; III-37,238; III-37,268; III-37,278; III-37,287; III-37,78; III-41,19; III-41,5; III-41,72; III-42,25; III-49,36)

b+daki (I-1,28; I-16,34; I-16,56)

b+dan (I-1,4; I-1,14; I-4,56; I-8,14)

b+daydım (I-4,56)

b+dayım (I-1,27)

b+lar (I-16,21)

b+lara (III-37,347; III-38,74)

b+larda (I-7,47)

b+lardan (III-37,346)

b+ları (III-41,40)

b+larında (III-38,70)

b+lı (III-49,5)

b+lıyıs (III-42,1)

b+lıyım (II-30,15)

b+nın (I-7,46; III-37,142; III-37,164; III-37,265; III-37,93; III-38,23; III-38,63)

b+sı (I-17,23; I-4,56; I-4,79; III-37,145; III-37,330; III-37,84; III-41,46)

b+Sı (III-45,46)

b+sıdır (III-37,61)

b+ya (I-13,1; I-16,23; I-16,30; I-16,44; I-16,44; I-16,53; I-22,5; I-3,13; I-3,25; I-4,64; I-4,94; III-37,294; III-37,52; III-41,63)

b+ya (I-20,1; I-4,96)

bură+ya (I-4,50)

b+yı (I-20,7; I-4,30; I-4,65; III-37,175)

bur(a)da (I-10,11; I-10,12; I-10,13; I-10,18; I-10,19; I-10,2; I-11,21; I-13,1; I-14,13; I-14,5; I-15,3; I-15,3; I-15,66; I-16,110; I-16,112; I-16,115; I-16,122; I-16,125; I-16,146; I-16,150; I-16,33; I-16,54; I-16,69; I-18,19; I-18,22; I-18,23; I-20,25; I-20,3; I-20,34; I-20,5; I-24,37; I-24,38; I-4,59; I-4,72; I-4,72; I-4,88; I-4,91; I-6,7; I-7,33; I-8,7; II-27,14; II-27,16; II-30,7; II-31,14; II-31,15; II-32,19; II-32,35; II-32,6; II-33,12; II-33,13; II-33,8; III-35,32; III-36,15; III-37,133; III-37,15; III-37,19; III-37,231; III-37,261; III-37,269; III-37,281; III-37,285; III-37,286; III-37,289; III-37,300; III-37,312; III-37,322; III-37,345; III-37,352; III-37,50; III-37,57; III-37,63; III-37,67; III-37,69; III-37,78; III-37,84; III-37,85; III-38,1; III-38,17; III-38,62; III-40,16; III-40,19; III-40,23; III-40,33; III-40,36; III-40,41; III-40,45; III-41,18; III-41,41; III-41,46; III-41,51; III-41,63; III-41,66; III-41,75; III-41,8; III-41,8; III-41,87; III-41,97; III-43,1; III-43,17; III-44,20; III-45,2; III-45,47; III-45,5; III-45,51; III-45,51; III-45,6; III-46,19; III-46,22; III-46,28; III-46,9; III-47,1; III-47,24; I-3,8; I-3,10; I-3,25; I-3,27)

būrda (I-7,44)

buşda (III-42,23)

burāda (III-49,26)

burda : buraya (I-3,26; I-3,22; I-3,34)

burdaki (III-37,118; III-37,349)

burdaki (III-37,30)

burdan (I-10,7; I-15,68; I-15,70; I-16,198; I-17,46 ; I-8,2; III-37,190; III-37,251; III-37,296; III-37,299; III-37,317; III-37,318; III-37,322; III-37,324; III-37,73; III-40,45; III-41,97; III-43,19; III-46,15; III-46,15)

burdan (III-37,86)	bütün (III-41,14)
burdaydık (III-36,16)	büyü-/büü-/büyü-/büyü-/büyü-: büyümek
burdaydın (III-43,16)	büyü-cák (II-31,26)
burdayım (I-20,8)	büyü-dum: büyüdüm (III-46,11)
buradâyım (III-49,7)	büyü-dúm: büyüdüm (III-46,12)
burâya (III-37,293; III-43,16)	büyü-k: büyük (III-45,25)
burı (II-30,33)	büyü+lár: büyü(k)ler (III-35,38)
burıya (I-16,126; II-30,15; II-30,33; III-35,6; III-37,244; III-37,28; III-37,34; III-37,343; III-37,36; III-49,7)	büyü-múŞ: büyümüş (III-37,321)
burıyı (I-17,6)	büyü-múŞún: büyümüşün, büyümüşsün (III-45,51)
huri (I-22,4)	büyüdü (I-3,20)
huriya (III-35,30)	büyüdük (I-4,72)
burnu kana-: burnu kanamak	büyüdüm (III-46,9)
b. k-madı mec. zarar görmemek (II-32,12)	büyüdümüz (III-49,3)
buruŞ- : buruşmak	büütürkán: büyütürken (I-4,44)
buruŞTuruP (III-43,9)	büyerdik: büyürdük (III-45,47)
buruŞuk (III-43,6)	büyúdúm: büyüdüm (III-46,8)
b-uklu (III-43,13)	büyük: büyük (I-16,256; I-20,6; I-21,1; II-31,15)
buyur-: buyurmak	büyúk (I-23,19; I-23,24; I-9,1; II-31,12; II-33,11; I-5,6; II-31,26; III-37,182; III-44,10)
b. (I-6,17)	büyúk (I-23,24)
buzluk: buzluk	büyúk (I-4,59)
b+Tan (III-49,20)	büyúklárimiS (II-32,36)
büTün/ bütün/ bütún/ búTún/ búTún: bütün	büyúklukTá (III-43,12)
b. (I-1,8; I-10,18; I-11,26; I-11,34; I-11,35; I-13,4; I-15,31; I-15,47; I-16,102; I-16,118; I-16,156; I-16,157; I-16,163; I-16,212; I-16,270; I-19,15; I-20,11; I-20,13; I-20,28; I-23,9; I-25,21; I-25,29; I-4,84; I-6,14; I-8,3; III-37,249; III-41,93; I-11,51)	büyüklüü (III-44,9)
bütün (I-11,31; I-2,17; I-20,13; I-20,20; I-20,27; I-23,10)	büyüktü (I-1,2)
bütún (II-32,46; III-34,16)	büyúk (I-11,11; I-12,18; I-13,8; I-16,133; I-16,139; I-16,152; I-16,158; I-16,158; I-22,3; I-23,6; I-4,27; I-8,5; I-8,5; II-27,5; II-31,25; III-37,181; III-37,66; III-40,5)
búTún (III-37,240)	büyükçedir (I-15,70)
büTün (I-19,11)	büyüklér (I-11,99)
b+lük (I-16,37)	büyüklérimiS (I-17,38; I-23,37)
búTún (III-38,64; III-39,32; III-39,33; III-45,14)	büyüme (II-28,32; II-29,1; III-42,1)
	büyüttürüyoruz (I-11,14)

böyle: böyle

böyle (II-31,26; II-31,31; II-33,6; III-37,115; III-37,126; III-37,262; III-37,314; III-37,32; III-37,332; III-37,338; III-37,80; III-40,27; III-40,58; III-41,37; III-41,38; III-41,39; III-41,86; III-42,7; III-44,20; III-44,9; III-45,59)

böyle (II-26,10; III-41,20;

böyle (III-42,3)

böyle+ydi (III-39,35)

büyle (III-37,12)

C

cail: cahil

c+lik (I-11,85; I-11,97)

cam: cam

c. (I-16,88)

c+ın (III-40,29)

camı/cāmi/cāmī/cāmī: camı

c+cie (III-46,31; III-46,31)

c+de (I-25,29)

cāmi (I-15,50; I-6,30; I-6,40)

cāmi+de (I-11,37; I-16,268; I-25,21; I-6,26; I-7,58)

cāmi+den (I-7,10; III-46,21)

cāmi+lāríní (III-37,176)

cāmi+lere (I-6,39)

cāmi+nin (I-16,119)

cāmīde (I-7,52)

cāmīyá (III-46,31)

cāmīye (III-46,20)

cāmīyí (III-37,87)

can : can

c. (I-7,16)

c+ım (I-11,11; I-19,12; I-4,79)

c. çákıŞTır-ıyor: mec. yaşamaya çalışmak (III-37,138)

c+ımızı diŞimízá taK-arak: mec. çok zorlanmak, sıkıntıya girmek (III-37,261)

cavuş: çavuş

cavuş (III-36,19)

ceket: ceket

c. (I-8,30)

cemaat: cemaat

c. (I-15,50; I-16,274)

c+ı (I-15,51)

cemiyet: cemiyet

c. (I-14,26)

cenaze/ cenāze: cenaze

c. (I-16,267)

c+ler (I-16,274)

cenāze (III-41,12)

cenāze+de (III-41,8)

cenāze+ler (I-16,267)

cenāze+yi (I-16,270; I-16,276)

ceP: cep

ceP+lerim (I-16,180)

ceryan: cereyan

c. (I-1,23)

cesāreT: cesaret

cesāreT+lerle (III-37,141)

ceSūr: cesur

ceSūr+dur (III-37,208)

cevaP: cevap

c. (I-17,68)

c+layım (III-45,20)

ceviS/ cevîz: ceviz

c. (I-11,64; III-38,20; III-38,21; III-44,13; I-9,10)

ceviS (III-44,32; III-46,5)

cevîz (I-2,12; I-24,8; I-9,11)

c+i (I-20,35; III-43,7; III-44,15)

c+ler (I-20,34)

ceza/ cezā: ceza

c. (I-16,67; I-16,65)

cezā ye-dim: mec. cezalandırılmak (II-32,15)	çāriylar (III-41,15; III-41,5)
cier: ciğer	çabış: çavuş
cier+i (II-30,51)	çabış (I-17,43)
cier+ini (II-30,50)	çabuk/ çabūk: çabuk
cilT: cilt	ç. (I-15,33)
cilT (III-35,23)	çabūk (I-24,41)
civar: civar	çabucak (II-30,20)
c. (I-16,123; I-16,156)	çağ: çağ, devir
c+ında (I-16,16)	ç+ı (I-15,54)
cōrafya: coğrafya	Çal- : çalmak
cōrafya+Sında (III-37,288)	ç-ar(III-38,52)
cuma/cumā: cuma	Çal-ar (III-39,22; III-39,22; III-39,34)
c. (II-29,26; III-39,24; I-7,34)	Çal-ardı (III-38,46)
cumāsını (I-7,33)	çal-dım taşa: mec.basmak ve vurmak (I-10,5; I-10,6)
cumartesi: cumartesi	ç-gı (II-29,28; III-35,56)
c. (I-16,117; I-20,10; II-29,28)	ç-gılar (I-16,165)
cumārtesi (II-31,32; II-31,35)	ç-gıylan (I-20,12)
cumārteSi (II-31,35)	Çalış- : çalışmak
cumarTeSi (III-39,20; III-39,22; III-39,27; III-40,47)	ç-ıcam (I-16,33)
cümbüş: eğlence	ç-ırdı (I-4,59; I-4,62)
cümbüş (III-40,46)	çalıŞ-ırdık (III-40,28)
Ç	ç-ırdık (III-49,4)
çaar- : çağırmaq	çalıŞ-ırdım (III-45,10)
ç-dık (I-13,1)	ç-ırım (I-8,18)
ç-ılır (II-29,26)	ç-ırkán (III-35,7)
çağırır (I-15,47)	ç-irken (I-16,199)
çağrılar (II-27,17)	Çalış-ırmıŞ (III-40,19)
çairayım (III-41,97)	ç-ırmıŞTı (II-33,17)
çairdı (II-32,20)	ç-ıyo (I-16,220; I-16,221)
çairdık (II-32,20; II-32,22)	Çalış-ıyolar (III-37,140)
çairdılar (I-16,280; III-41,6)	ç-ıyom (I-16,94)
çairın (III-37,340)	ç-ıyor (I-15,2; III-49,4)
çairıyā (III-41,14)	ç-ıyorduk (III-36,16)
çairıyı (III-41,14)	ç-ıyorum (I-16,94)
çāriyo (I-24,22)	ç-mış (I-4,64)
	ç-tı (I-16,212)

Çalış-Tım (III-37,196)
 çalış-Tım (III-37,197)
 ç-tık (III-42,13)
 çalış-Tılar (III-42,2)
 çalış-Tım (III-37,85)
 çalışma: çalışma
 ç. (I-1,13)
 ç+nız (III-37,3)
 çalışmaa (III-40,23)
 çalışTır-: çalıştırmak
 çalışTır (III-37,73)
 çalıştır-dık (III-42,14)
 çalkalā-: çalkalamak
 çalkalā-rsın (III-47,15)
 çamur: çamur
 ç+dan (III-45,49)
 çarŞı: çarşı
 çarŞı+da (III-40,27)
 çatal: çatal
 ç. (I-16,88)
 Çavuş: çavuş
 Ç. (I-17,44)
 çavuŞ (III-36,18)
 çavuŞmîŞ (III-36,19)
 ÇavuŞmuŞ (I-17,45)
 çay: çay
 ç. (II-31,12; III-37,52; I-16,123)
 Çek- : çekmek
 Çekene (III-34,15)
 ç-er (I-16,179)
 ç-ersin (III-47,15; III-47,9)
 ç-ildik (II-32,50)
 ç-ilincá (III-37,71)
 ç-iliyörüz (I-6,10)
 çeKiyím (III-45,37)
 ç-iyó (I-16,195)
 ç-iyolar (I-11,74; I-16,142)

ç-iyon (III-34,10)
 ç-mişler (I-14,7)
 ç-TıkTen (III-34,15)
 Çekmece: çekmece
 Çekmece+nde (III-37,257)
 çellik: bir çeşit oyun
 ç. (III-35,37)
 Çember: yemeni, yazma
 ç. (I-10,3; III-41,10; III-41,23)
 Çembár (III-39,4)
 Çeşi(T): çeşit, tür
 çeşidi (III-47,26)
 Çeşit (I-16,214)
 çeşiT (III-44,25)
 çeşitli (III-44,2)
 çeşme: çeşme
 ç. (I-16,89)
 Çevir- : çevirmek
 ç-dikTen (I-24,35)
 ç-emiýollār (I-4,22)
 Çeviremiyöz (I-4,24)
 ç-im: çeviririm (II-30,40)
 ç-iP (III-38,15)
 ç-iyoruz (I-11,46)
 ç-iyoruz (I-5,10)
 ç-iyoz (I-2,5)
 ç-iyörüm (I-21,12)
 ç-iyörüz (I-24,34)
 Çevirmáli (III-38,13)
 Çevirme (I-16,216; I-16,228)
 ç-meli (I-23,26; I-24,34; II-31,18)
 ç-mesiniS: çevirmezsiniz (I-21,13)
 ç-miyorum (I-21,6)
 Çeviz: ceviz
 Çeviz (III-44,32)
 çevre: çevre
 ç+deki (I-17,34)

ç+sini (I-15,65)	ç-ırsa (I-1,12)
çeyiz	ç-ırsam (I-12,18)
ç. (I-16,161; I-16,263; I-23,11; I-23,12)	ÇıKarıSanıS (III-39,4)
çıK- : çıkmak	çıkariyâsın (III-43,9)
ç. (I-12,17)	ç-ıyım (III-49,20)
ç-â (II-29,28)	ç-ıyodu (III-37,312)
ç-acanız (I-8,15)	çıKarıyolar (III-37,335)
ç-an (I-16,51; II-30,64)	ç-ıyor (I-18,9)
ç-arlar (I-16,211)	ç-ıysın (III-49,40)
ç-arımışlar (I-14,15)	çıKarmıyoSun (III-39,9)
ç-arsa (I-1,20)	çıkıŞ-: çıkışmak
çıKarsan (III-37,204)	ç-Tılar (III-35,21)
ç-ayım (I-12,17; I-4,95)	çırak: çırak
ç-âyım (I-4,93)	ç. (III-42,13)
ç-ılmazdı (III-42,10)	çırP: çırpmak
ç-ın (II-32,33; II-32,33)	çırP-arak (III-45,38)
ç-ınca (I-7,47)	çırPı: çırPı
ç-işında (I-16,141)	ç+lan (I-1,19)
ç-ıyâ (III-44,8; III-44,9)	ç+larla (III-35,37)
çıKıyı (III-45,42)	çıTır çıTır: ikileme (I-23,54)
ç-ıyo (I-16,141; I-16,226; III-46,21)	çiçeK: çiçek
ç-ıyöru (I-20,30)	ç+ine (I-16,122)
ç-ıyöruz (I-20,28)	çift: çift, iki
ç-mış (I-14,2; I-6,14)	ç. (I-16,34)
ç-mışlar (I-6,10; I-6,13)	çiftliimizi: çiftliğimizi (III-37,324)
ç-tı (I-14,8)	çîne-: çiğnemek
ç-Tı (I-4,102; I-4,18; I-4,90; I-4,91)	ç-yemediler (II-32,48)
ç-tığt (I-11,21)	çiT: çit
ç-tık (I-6,2)	çît (III-37,34)
ç-Tık (III-41,69)	çítak (III-37,33)
ç-tıkları gibi (I-7,10)	çiTak (III-37,42; III-37,56)
ç-tım (I-8,19)	ç+i (III-37,45)
ÇıKar- : çıkarmak	çiTi (III-37,45)
ç-ana kadar (I-11,24)	çítıaktan (III-37,33)
ç-ınca (III-37,239)	çiTlár (III-37,43)
ÇıKarıP (III-45,27)	çiTTak (III-37,46)
çıKarır (III-39,21)	çiTTe (III-37,45)

çiTTen (III-37,42)

çoban: çoban

Çoban (III-37,226)

ç+ın (III-37,340)

ç+lık (II-32,17)

çocu(K)/çocuk: çocuk

ç. (I-1,4; I-11,12; I-11,13; I-11,19; I-11,21; I-11,23; I-11,29; I-11,36; I-11,39; I-16,257; I-16,278; I-16,278; I-17,38; I-4,65; I-4,82; II-28,20; II-28,20; II-30,21; III-37,197; III-37,199; III-37,334; III-37,341; III-37,89; III-39,15; III-40,30; III-40,46; III-40,52; III-40,56)

ç+lār (I-4,43; I-4,84)

ç+lara (I-25,19)

ç+ları (I-11,27; I-16,48; III-35,17; III-37,240; III-38,31)

ç+larım (I-4,105; III-34,28)

ç+larımızı (I-8,27)

ç+ların (I-11,30; I-16,49; I-22,1)

ç+larımı (I-4,102)

çocua (I-16,243; I-17,9)

çocuğa (I-11,38)

çocuğun (I-11,26)

çocuK (III-40,30; III-40,57)

çocuklar (I-11,27; I-11,36; I-11,81; I-16,172; I-16,240; I-16,50; I-24,3; II-30,82; III-38,31; III-41,37; III-41,48)

Çocuu (I-16,258)

çocuu (I-4,59; II-32,35; III-45,10)

çocuun (I-4,26; II-30,21; III-40,55)

çocuun (I-20,18; I-25,35)

çocuk+lar (I-25,17; I-25,31)

çocuk+lara (I-24,3; I-25,29)

ÇoK: çok. zarf

ç.(I-1,9; I-10,25; I-10,25; I-11,10; I-11,12; I-11,13; I-11,14; I-11,25; I-11,26; I-11,38; I-11,43; I-11,5; I-11,50; I-11,56; I-11,58; I-11,60; I-11,65; I-11,66; I-11,7; I-11,7; I-11,8; I-11,80; I-11,9; I-11,95; I-11,96; I-12,1; I-13,7; I-14,1; I-14,11; I-14,16; I-14,27; I-14,6; I-

14,7; I-15,13; I-15,2; I-15,40; I-15,43; I-15,53; I-15,6; I-16,110; I-16,111; I-16,124; I-16,125; I-16,151; I-16,152; I-16,160; I-16,167; I-16,186; I-16,188; I-16,224; I-16,224; I-16,231; I-16,231; I-16,247; I-16,35; I-16,4; I-16,46; I-16,57; I-16,59; I-16,69; I-16,84; I-16,85; I-16,87; I-17,48; I-18,17; I-18,34; I-18,6; I-18,6; I-20,36; I-20,37; I-21,4; I-23,12; I-23,13; I-23,13; I-23,16; I-23,17; I-23,37; I-23,47; I-4,49; I-4,51; I-4,68; I-4,68; I-4,69; I-4,78; I-4,88; I-6,21; I-6,9; I-7,15; I-7,17; I-7,19; I-7,20; I-7,29; I-7,31; I-7,40; I-7,41; I-7,43; I-7,62; I-7,62; I-7,8; I-7,8; II-26,13; II-26,16; II-26,4; II-26,5; II-28,27; II-30,2; II-30,20; II-30,30; II-31,19; II-31,6; III-34,12; III-34,18; III-34,19; III-34,27; III-34,30; III-34,38; III-34,46; III-34,50; III-34,51; III-34,52; III-35,56; III-36,3; III-37,102; III-37,223; III-37,31; III-37,41; III-37,8; III-37,91; III-38,2; III-38,3; III-41,17; III-41,36; III-41,4; III-41,4; III-41,97; III-42,17; III-43,5; III-47,18; III-47,33)

ç+tur (III-37,1)

ç+u: çoğu. zamir (I-15,20; I-20,38; III-45,47)

Çoğu: çoğu. zamir (I-20,32)

Çok (I-11,90; I-11,91; I-18,17; I-20,33; I-20,36; I-23,47; I-23,48; I-23,54; I-24,23; I-24,26; II-28,18; II-30,72; III-37,104; III-37,108; III-37,118; III-37,142; III-37,152; III-37,152; III-37,166; III-37,166; III-37,171; III-37,184; III-37,188; III-37,214; III-37,217; III-37,228; III-37,290; III-37,332; III-38,28; III-40,11; III-46,14; III-46,25; I-16,214)

çok (I-15,60; I-16,93;)

çok (I-18,28; I-18,28; II-31,13;)

ÇoK (III-37,207; III-37,208; III-37,274; III-37,336; III-37,338; III-38,19; III-38,25; III-38,27; III-38,29; III-38,39; III-38,40; III-38,44; III-38,66; III-39,26; III-39,5; III-40,39; III-45,13; III-45,34; III-45,43; III-45,56; III-45,56; III-46,22; III-46,27; III-46,30; III-46,30)

çoK (III-40,30)

çoluk çocuk: çoluk çocuk (III-46,14)

çorap: çorap

ç. (I-11,78)

Çorba: çorba

ç. (I-5,17)

ç+nın (II-26,6)

ç+sı (I-2,20)

Çorba (I-21,10; II-29,9)

çõrba (II-31,22; II-31,22)

Çorbadan (I-21,11)

ÇorbamıS (III-38,25)

çömlək /çómláK: çömlək

ç. (III-41,24)

ç+in: çömlēen (III-41,22; III-41,22)

çómláK+Tán (III-38,45)

Çömlək (III-41,20)

çörek/ çõrek: çörek

ç. (I-20,37; III-41,13)

ç+leri (I-20,37)

çõrek (II-31,1)

çubu(K): çubuk

çibuumuzu: çubuğumuzu (III-37,325)

ç+larının (III-35,45)

ç+Tu (III-35,39)

ç+u: çubuu (III-35,40)

çocuk: çocuk

çucuk (I-18,26)

çucuk+lar (I-3,20; II-30,9)

çuka: yufka

ç. (I-2,20)

çukolata: çikolata

ç. (I-10,14)

çuval: çuval

ç+a (III-42,24)

ç+ı (III-42,18)

Çün: çünkü

ç. (III-37,337)

çún (III-39,26; III-39,27)

çúnkú (III-34,29; III-37,118)

ÇúnKú (III-38,19; III-45,51)

çünkü (I-11,27; I-11,28; I-11,31; I-11,92; I-15,15; I-16,134; I-16,231; I-16,62; I-19,13; I-19,5; I-19,7; I-23,15; I-24,28; I-6,10; I-7,43; I-8,22; II-28,26; III-37,171)

Çünkü (I-16,219; I-16,65; I-4,100)

ÇünKü (III-45,50)

çürek: çörek

çürek+ler (I-24,2)

D

da: bağlaç

d. (I-1,8; I-1,29; I-10,11; I-10,15; I-10,24; I-11,19; I-11,44; I-11,45; I-11,70; I-11,78; I-11,82; I-11,85; I-11,87; I-11,92; I-11,93; I-11,96; I-12,14; I-14,24; I-15,13; I-15,15; I-15,18; I-15,19; I-15,19; I-15,20; I-15,28; I-15,29; I-15,3; I-15,32; I-15,38; I-15,40; I-15,5; I-15,50; I-15,57; I-16,112; I-16,124; I-16,126; I-16,13; I-16,137; I-16,146; I-16,146; I-16,153; I-16,168; I-16,178; I-16,18; I-16,181; I-16,204; I-16,208; I-16,240; I-16,241; I-16,246; I-16,277; I-16,29; I-16,30; I-16,31; I-16,38; I-16,39; I-16,49; I-16,49; I-16,51; I-16,54; I-16,74; I-16,76; I-16,81; I-16,81; I-16,84; I-16,84; I-16,98; I-17,11; I-17,23; I-17,48; I-17,68; I-18,13; I-18,29; I-19,12; I-19,2; I-19,8; I-2,6; I-2,15; I-2,17; I-2,18; I-21,7; I-23,21; I-23,22; I-23,26; I-23,27; I-23,28; I-23,36; I-23,4; I-23,43; I-23,48; I-24,25; I-24,25; I-24,35; I-24,37; I-24,6; I-25,3; I-25,5; I-25,8; I-3,15; I-3,26; I-3,27; I-4,104; I-4,15; I-4,21; I-4,23; I-4,61; I-4,63; I-4,7; I-4,75; I-4,94; I-4,96; I-5,11; I-5,15; I-5,16; I-5,16; I-6,9; I-7,42; I-7,43; I-7,52; I-7,57; I-7,59; I-8,11; I-8,11; I-8,29; I-9,15; I-9,16; I-9,2; I-9,3; I-9,4; I-9,6; I-9,9; II-26,13; II-26,18; II-29,19; II-29,23; II-29,9; II-30,13; II-30,25; II-30,32; II-30,63; II-30,69; II-31,11; II-31,14; II-31,19; II-31,27; II-31,35; II-32,44; II-32,53; III-34,28; III-35,18; III-35,19; III-35,20; III-35,23; III-35,29; III-35,42; III-35,8; III-37,109; III-

37,119; III-37,120; III-37,145; III-37,147; III-37,155; III-37,184; III-37,186; III-37,206; III-37,218; III-37,226; III-37,229; III-37,254; III-37,258; III-37,271; III-37,272; III-37,28; III-37,288; III-37,296; III-37,3; III-37,300; III-37,307; III-37,307; III-37,307; III-37,310; III-37,317; III-37,348; III-37,54; III-37,59; III-37,61; III-37,7; III-37,79; III-37,86; III-37,90; III-37,97; III-38,10; III-38,15; III-38,18; III-38,20; III-38,28; III-38,35; III-38,36; III-38,38; III-38,46; III-38,5; III-38,59; III-38,64; III-38,73; III-38,9; III-38,9; III-39,15; III-39,18; III-39,25; III-40,26; III-40,28; III-40,50; III-40,57; III-40,8; III-41,10; III-41,40; III-41,41; III-41,41; III-41,44; III-41,49; III-41,51; III-41,52; III-41,67; III-41,7; III-41,85; III-42,18; III-42,5; III-42,7; III-43,5; III-44,12; III-44,20; III-44,22; III-44,26; III-44,33; III-44,7; III-44,7; III-45,26; III-45,27; III-45,42; III-45,42; III-45,55; III-45,56; III-45,56; III-46,12; III-46,17; III-46,26; III-46,28; III-46,3; III-47,10; III-47,14; III-47,20; III-49,24; III-49,30; III-49,31; III-49,37; I-21,13)

dā (I-18,6; I-4,10; I-4,3; I-4,4; I-4,94; II-30,50; II-30,55; II-31,21; II-32,15; II-32,21; II-32,50; III-34,29; III-35,39; III-35,50; III-36,4; III-36,7; III-37,103; III-37,119; III-37,141; III-37,142; III-37,164; III-37,192; III-37,197; III-37,229; III-37,229; III-37,230; III-37,231; III-37,260; III-37,262; III-37,268; III-37,277; III-37,280; III-37,291; III-37,292; III-37,297; III-37,303; III-37,350; III-37,60; III-38,12; III-38,20; III-38,22; III-38,40; III-38,69; III-38,76; III-39,24; III-39,24; III-39,26; III-39,9; III-40,26; III-40,26; III-40,29; III-40,46; III-40,46; III-40,7; III-41,39; III-41,5; III-43,2; III-45,21; III-45,32; III-45,32; III-45,54; III-46,24; III-46,8)

daa/dā: daha

daa (I-10,3; I-11,100; I-11,38; I-11,43; I-11,84; I-11,87; I-11,88; I-11,90; I-11,91; I-11,91; I-11,93; I-11,94; I-11,95; I-11,96; I-12,13; I-12,17; I-14,1; I-15,43; I-15,5; I-15,6; I-15,60; I-16,124; I-16,131; I-16,160; I-16,188; I-16,193; I-16,194; I-16,194; I-16,247; I-16,252; I-16,4; I-16,47; I-16,51; I-16,91; I-16,93; I-17,12; I-2,4; I-21,1; I-

23,46; I-24,26; I-24,39; I-24,40; I-24,40; I-24,40; I-25,13; I-3,14; I-3,29; I-5,14; I-6,18; I-7,45; I-7,8; I-7,9; I-8,10; I-8,9; II-27,12; II-28,23; II-28,30; II-28,30; II-30,18; II-30,21; II-30,3; II-32,53; III-34,14; III-36,23; III-37,130; III-37,166; III-37,208; III-37,212; III-37,258; III-37,266; III-37,330; III-37,330; III-37,40; III-38,12; III-38,20; III-38,28; III-38,29; III-38,5; III-38,6; III-38,66; III-38,73; III-38,74; III-39,11; III-39,31; III-41,4; III-41,4; III-41,62; III-45,34; III-46,25)

dā (III-41,1; III-41,78)

dā: dağ

dā+da (I-7,51; I-7,59)

dağ: dağ

d. (III-37,18)

dain (I-15,62)

dail-: dağılmak

d-dıkTan (III-41,77)

d-iyor (III-41,91)

d-mŞ (III-37,238; III-37,240)

dainık: dağınık

d. (II-30,82)

dağıT-/ daiT-: dağıtmak

d-ıyo (I-10,22)

d-ım (I-12,22)

d-ıyolar (I-10,24)

dağıtyolar (I-16,247)

d-ıhyâ (III-41,10; III-41,11; III-41,51)

d-ıyâ (III-41,11; III-41,12)

d-ıyıS (III-41,43; III-41,44)

d-ılır (I-4,39)

d-ılıyo (I-24,6)

d-iyoruz (I-10,20)

d-iyoruz (I-24,2)

d-ıyóruz (I-24,3)

d-tılar (II-32,8)

d-tılar (III-41,12)

dāTır (I-16,252)

dāTıyorum (I-3,28)

daha: daha
d. (I-23,23; I-7,9; I-9,18)

dāil: dahil
d. (III-36,4; III-37,141)

daKKa: dakika
d. (I-15,35; I-17,29; I-17,63; I-25,7; I-25,7; III-37,37; III-47,20)
daKKa (III-40,54; III-45,24)

dal-: mec. meşgul olmak
d-arsam (I-8,22)
d-madım (I-8,23)

dal: dal
d+lı (III-40,1)

dāma(T)/ damāt: damat
dāmādım (I-20,4)
damadın (III-41,65)
damadıym (I-16,170)
dāmat (I-15,47; I-20,3; I-20,3)
d. (III-38,53; III-38,54; III-38,55; III-38,56; III-38,58; III-38,60)
damaT (III-41,79)
damāt (III-41,80)
damat (III-41,81)
d. tıraşı (I-16,154)
damatları (I-24,15)
dāmātıları (I-24,15)

damna: damla
damna (III-44,17; III-44,18)

dana: dana
d. (II-31,25)
d+lar (I-11,32; I-11,32)

dane: tane
d. (II-26,17)

dar: dar
d. (III-37,347; III-37,347; III-38,76; III-43,10)

dará: dere
dará (III-37,216)
dará+lára (III-38,48)

darbıKa/ darbuKa: darbuka
darbıKa (III-38,52)
darbuKa (III-38,42)
darbukalan (III-43,14; III-43,15)

dári: deri
d+Sı (III-38,45)

dárS: ders
dárS+lár (III-37,259)

dāvet: davet
d+liyım (I-16,277)
d+liyız (I-16,279)
dāvet edilir (I-16,157)
dāvet ediliyor (I-25,21; I-25,22)
dāvet eTTiySe (I-24,19)
dāvet+ler (I-1,17)
dāvet+li (I-20,11; I-20,13; I-20,14; I-20,15)

davul: davul
d. (I-19,17; III-39,14; III-39,16)
d+la (III-38,53)
d+lan (III-40,44)
d+lar (II-29,28; III-41,81)
d+lar (III-39,21; III-39,34; III-40,51)
d+larlan (III-40,47)
d+larnan (III-40,44)
d+lu (I-7,31)
d+u (III-39,21)

dayan-: dayanmak
d-dırdılar (II-32,38)
d-dırılar (III-37,113)
d-ıyor (I-16,24; I-16,25)

dayı: dayı
d+lār (I-4,52)
d+m (II-30,72)

d+mın (I-4,58)

d+sı (II-33,13; II-33,14)

de: bağlaç

d. (I-1,29; I-10,10; I-10,11; I-10,26; I-10,4; I-11,17; I-11,25; I-11,44; I-11,5; I-11,53; I-11,64; I-11,67; I-11,70; I-11,76; I-11,79; I-11,79; I-11,88; I-11,89; I-11,94; I-11,99; I-11,99; I-13,7; I-14,21; I-14,24; I-14,9; I-15,15; I-15,19; I-15,19; I-15,21; I-15,38; I-15,41; I-16,11; I-16,119; I-16,122; I-16,125; I-16,131; I-16,138; I-16,14; I-16,145; I-16,149; I-16,151; I-16,165; I-16,167; I-16,182; I-16,193; I-16,194; I-16,200; I-16,205; I-16,225; I-16,235; I-16,237; I-16,260; I-16,262; I-16,267; I-16,280; I-16,31; I-16,35; I-16,36; I-16,68; I-16,72; I-16,76; I-16,79; I-17,24; I-17,32; I-17,47; I-17,60; I-18,14; I-18,3; I-18,8; I-2,2; I-2,9; I-20,28; I-20,4; I-21,11; I-23,11; I-23,13; I-23,15; I-23,42; I-23,46; I-23,8; I-24,22; I-24,25; I-24,25; I-24,34; I-24,38; I-25,11; I-25,12; I-25,13; I-25,14; I-25,35; I-25,36; I-3,4; I-3,28; I-3,32; I-4,24; I-4,37; I-4,43; I-4,65; I-4,76; I-4,80; I-4,81; I-4,93; I-5,3; I-6,26; I-6,32; I-6,37; I-7,18; I-7,25; I-7,53; I-7,60; I-7,61; I-8,10; I-8,22; I-8,28; I-8,28; I-9,15; II-27,21; II-27,8; II-28,11; II-29,1; II-29,16; II-29,31; II-30,45; II-30,71; II-31,30; II-31,30; II-31,36; II-31,8; II-32,40; II-32,40; II-33,14; III-34,19; III-34,33; III-34,52; III-35,11; III-35,14; III-35,17; III-35,19; III-35,19; III-35,29; III-35,3; III-35,30; III-35,43; III-37,14; III-37,148; III-37,153; III-37,169; III-37,30; III-37,329; III-37,50; III-37,57; III-37,61; III-38,26; III-38,43; III-38,49; III-39,8; III-40,33; III-41,13; III-41,28; III-41,43; III-41,60; III-41,64; III-41,90; III-41,94; III-42,12; III-42,15; III-42,25; III-43,14; III-43,5; III-44,2; III-44,28; III-44,3; III-45,40; III-46,11; III-46,24; III-47,15; III-47,19; III-47,26; III-49,22; III-49,23; III-49,30; III-49,41; III-49,42; III-49,9)

dede: dede

d+ler (I-14,7)

d+leri (I-14,6)

d+lerimizden (I-16,78)

d+m (I-17,51; II-33,14; III-46,11)

d+me (III-46,10)

d+mi (I-17,51; II-33,5)

d+min (II-33,13; II-33,13; II-33,7)

d+mın (II-33,9)

d+miS (II-33,11)

d+mizden (I-17,54)

d+si (I-17,44)

de-/dè-/dâ- : demek, söylemek

d-di (I-17,40; I-17,41; I-4,63; I-4,63; I-7,49; II-30,17; II-30,17; II-30,19; II-30,20; II-30,20; II-30,25; II-30,25; II-30,25; II-32,29; II-32,30; II-33,18; II-33,2; II-33,2; II-33,2; II-33,2; II-33,3; II-33,3; II-33,3; II-33,4; II-33,4; II-33,5; II-33,5; II-33,6; III-35,46; III-40,56)

d-di (III-35,46; III-35,49; III-36,5; III-40,28)

d-diğımız (I-6,27)

d-diğine göre (I-14,5)

d-diğınız (I-16,96)

d-diim (I-16,229; II-26,10; II-26,18; III-39,36; III-45,53; I-11,97)

d-diimiS (II-30,40; III-36,22; III-37,31)

d-diimiz (I-16,2; I-16,227; I-17,36; I-25,26)

d-diin (II-26,13; II-30,63)

d-dik (I-19,11; I-6,4)

d-dık (III-44,6)

d-dikleri (I-16,108)

d-dılâr (II-32,49)

d-dılâr (II-32,50; II-32,52; III-36,13)

d-diler (I-7,50; II-30,23; II-32,36; II-32,37; II-32,49)

d-dim (I-16,202; I-16,203; I-16,204; I-17,8; I-4,66; I-4,67)

d-dīm (I-24,33)

d-dīm (III-34,31; III-35,10; III-35,32; III-35,32; III-35,43; III-35,49; III-36,15; III-37,103; III-37,263; III-43,20; III-43,21)

dëdim (III-49,42)	d-ndi (III-37,211)
d-dîmiz (I-15,21)	d-ndii (III-37,49)
d-din (I-17,66)	d-nen (I-16,222; III-37,21)
d-diñ (II-30,62)	d-nilirdi (III-36,13)
d-dirttikleri (II-27,2)	d-niliyor (I-11,49)
d-mák (III-46,21)	d-nir (I-16,112; III-37,22; III-37,22; III-37,22; III-37,50; III-37,52; III-37,52; III-37,54; III-37,55; III-37,55; III-37,56; III-37,56; III-37,59)
d-mákTîr (III-37,114)	d-nirdi (II-29,23; III-37,67; III-41,53)
d-medilár (II-32,9)	d-niyi (III-45,5; III-45,6)
d-mek (I-10,11; I-16,68; I-17,7; I-4,98; I-9,10; I-9,13; I-9,13; I-9,16; I-9,17; I-9,7; II-29,20; II-29,7; II-30,18; II-30,24; II-30,24; II-30,24; II-30,25; II-30,26; II-30,28; II-30,33; II-30,34; II-30,47; II-30,77; II-30,9; III-46,2)	d-niyo (I-16,113; I-16,115; III-38,1)
d-mek ki (I-4,23)	d-niyö (I-17,8)
d-mektir (I-22,2)	d-niyor (I-16,113)
d-me (I-18,12)	d-niyor (I-19,8; III-37,33; III-37,49)
d-meS (III-37,27)	d-nmee (III-35,14)
d-mesi (II-30,53)	d-nmesinin (III-37,24)
dëmeSin (III-40,5)	d-nmez (I-17,9)
d-mesinin (I-17,32)	d-nmiş (III-37,26)
d-meSler (II-28,19)	d-r (I-16,173; I-16,244; I-16,56; I-17,13; II-28,21; III-37,12; III-37,12; III-37,12; III-37,14; III-37,14; III-37,28)
d-meye (III-41,96)	dër (II-28,20)
d-meyi (I-17,6; I-17,7)	d-rdi (I-11,83)
d-meyin (I-17,8)	dërdi (II-30,45)
d-meyiz (I-17,2)	dërdi (II-30,45; II-30,50; II-30,51; II-30,52; II-30,53; III-39,9; III-40,20; III-45,49)
d-mez (III-37,14)	derdi (III-39,9; III-39,10)
d-mezdi (III-35,5)	dërdik (II-26,12; III-35,43; III-38,43; III-42,23)
d-miş (I-6,17; I-7,48;	dërdík (III-35,40)
d-miŞ (III-40,30; III-41,48)	d-rdiler (I-11,74; I-11,76)
d-mişzdir (I-17,62)	dërdiler (III-41,96)
d-mişler (I-17,14; I-6,15; I-6,7; I-7,48; I-7,54; I-7,55; I-7,58; I-7,60; I-7,61; III-37,26)	dëriS (II-31,27)
d-miye (II-29,25)	d-rîS (III-38,36)
d-miyim (III-37,288)	d-riS (III-39,12; III-40,8; III-41,75; III-41,84; III-41,87)
d-miyo (III-35,11)	d-riz (I-16,56; I-17,2; I-17,5; I-22,3)
d-miyor (III-35,35; III-35,35; III-37,218)	d-rkene (I-14,11)

dērlər (II-28,19)
dērlər (II-30,52; III-41,85)
dērlər (III-37,215)
d-rler (III-37,23; III-37,28; III-37,29; III-37,33; III-41,94)
dērlərđi (III-35,46)
d-rseniz (I-16,227)
dērsınıS (III-40,1)
d-sám (III-44,8)
d-sem (II-31,25)
dèyá (II-31,1; III-41,53)
d-yâ (III-41,26; III-41,26)
d-yâlár (III-44,3)
d-ycem (III-45,57)
d-ye (I-15,34; I-6,22; I-6,4; III-35,22; III-35,28; III-37,218; III-38,49; III-43,23; III-44,18; III-44,19; III-45,52; III-47,17)
dèye (I-23,39; II-26,9; II-27,12; II-30,71; II-32,33; II-32,33; III-36,14; III-37,184)
d-yeler (III-47,5)
d-yelim (III-42,3)
d-yem (III-43,3; III-43,3; III-44,23)
d-yeS (III-41,67; III-41,97)
d-yeyim (III-42,17)
d-yez (III-43,8; III-47,2; III-47,2; III-47,25)
d-yi (III-37,165; III-45,18)
d-yiler (III-45,41)
d-yím (III-37,218)
d-yim (III-43,22)
d-yler (III-45,33; III-47,3)
dēyo (III-44,20)
d-yo (III-44,24)
d-yoS (III-41,87)
d-yoz (III-47,17)
dádí (III-37,164; III-37,320; III-45,10; III-45,14; III-45,14; III-45,15; III-45,15; III-45,15; III-45,16; III-45,17)

dádílár (III-37,317)
dádím (III-45,10; III-45,13)
dámádi (III-37,290)
dámáK (III-46,25)
dámíŞ (III-37,344; III-37,344)
dánír (III-37,60; III-40,1; III-40,3)
dárkán (II-32,34; III-37,67)
deer: deġer
d+lendirmek (I-16,209)
defa/ defā: defa, kez
d. (III-37,175; III-37,36)
defā (III-37,284)
defTer: defter
defTer+de (III-41,28)
deġil/ deil/ deil/ deil: deġil
d. (I-11,47)
deil (I-16,163)
deil (I-11,97)
deil (I-15,36; I-24,14; I-24,36; I-7,18; III-34,34; III-34,5; III-35,37; III-35,49; III-37,216)
deil (I-15,40; III-47,13)
deildi (I-7,31)
deildir (I-16,23; I-16,24)
deildir (III-38,27)
deġirmen: deġirmen
d+leri (I-15,22)
deġiŞ(K)en: deġişken
deġiŞgen+lik (I-16,205)
deişkenlik (I-16,196)
deirmen: deġirmen
deirmen+e (I-17,35; I-17,37)
deirmen+i (I-17,37)
deiŞ-: deġişmek
d-ik (I-17,11; I-20,33; I-20,33; I-20,34; III-41,1; III-41,78)
deiŞmiŞTir (III-37,179)
deiŞTi (III-38,74)

d-iklî (III-36,9)	dermatoloji: dermatoloji
deiŞiklik (III-37,215)	d. (II-33,15)
deiŞTir-: deġiřtirmek	derne(K): dernek
deiŞTirdilâr (III-36,13)	derneemiS (III-41,18)
deiŞTiriyor (III-39,3)	d. (III-41,30)
deiŞTirmiŞiS (III-35,48)	d+te (III-41,30)
deiŞTirmiŞler (III-37,176)	derS: ders
d-tiremedim (I-4,76)	d. (III-37,198; III-37,199)
d-tirmádilâr (II-32,15)	d+e (I-12,2)
d-tirmek (I-4,75)	d+leri (I-12,3)
delik: delik	derS (III-37,258)
d. (I-9,5; I-9,5)	desen: desen
delikannı: delikanlı	d+ner (III-38,68)
d+nar (I-17,54)	devâm: devam
dè mè: deġil mi?	d eTTi (I-16,129)
dèmè (II-27,10)	d. ediyor (I-20,39)
demeT: demet	d. ediyoS (III-42,15)
demeT (III-34,13)	d. gidiyor (I-20,17)
de mi: deġil mi?	d+lı (I-1,15; I-16,97; I-17,39; II-28,28; III-39,27)
de mi (I-4,108)	devâm eder (III-37,186)
demín: demin, az önce	devâm ediyo (I-16,98)
demín (III-37,263)	devâm ediyor (I-16,156; III-37,108)
denişik: deġişik	devâm eTTi (II-32,54)
denişik+lik (II-28,24; III-49,42)	devâm ettirmemişler (I-11,16; I-11,87)
deniz: deniz	devâm eTTirmeseydik (I-11,83)
d+deyken (I-16,197)	devâm ettirmişler (I-11,86)
d+e (I-4,6; III-37,61)	devâm+ından (I-19,6)
dere: dere	devamnı (III-41,27)
d. (III-37,1; III-37,211; III-37,52; III-37,52; III-37,52; III-37,55)	deve: deve
d+de (III-37,184)	d. (III-41,57; III-42,19; III-42,20)
derece: derece	d+len (III-42,22)
d. (I-16,40)	d+nin (III-41,58)
deri: deri	d+ye (III-42,19)
d. (III-38,43)	devleT: devlet
derin: derin	d. (I-16,11; I-16,11; I-16,14; II-33,17)
d. (I-15,30)	devleT (III-37,281)

devleT+e (III-37,328)

devre: devre

d. (III-38,74)

devşirmá: devşirme

devşirmá (III-37,88)

deyim: deyim

d+imizde (I-17,2)

d+ler (I-17,10)

dıŞ: dış

dışarda (I-1,12; I-16,176; II-28,3)

dıŞarda (III-40,54)

dışarı (I-12,17)

d+ı (III-37,264)

dışında (I-11,33; I-6,13)

dışındaki (I-19,18; I-19,19)

dıŞıŞlári (III-37,106)

di(P): dip

dip+ini: dibini (III-34,44)

diğer/ dier: diğer

d. (I-11,14; I-11,28; I-11,31; I-11,35; I-11,42)

dier (I-16,208; I-16,210; I-24,35; III-38,34; III-38,38; III-38,46)

dıl/ diil/ díil: değil

dıl (I-16,114; I-20,35; I-21,4; I-8,4; II-28,29; III-34,39; III-36,21; III-37,107; III-37,156; III-37,174; III-37,230; III-37,333; III-37,336; III-37,66; III-41,49)

dıl+dır (I-16,39)

dıl+ım (III-37,152)

dıl+kán (III-41,46)

dıl+mıŞ (III-37,344)

diil (I-16,196; I-16,225; I-17,4; I-17,60; I-19,10; I-19,4; III-37,11; III-49,42)

díil (III-41,9)

diil+di (III-38,77)

diil+im (III-49,5)

dikát eT-: dikkat etmek

dikát eT (I-20,7)

dikát et (I-20,7)

dik- : dikmek

d-erdik (I-8,26; I-8,33)

d-iliyodu (I-23,3)

d-iliyor (I-8,29)

d-iyolardı (I-15,23)

dikkaT çek-: mec. ilgi çekmek

dikkaT çek-en (III-37,274)

d+ınızı çekmámıŞ (III-36,17)

d+ımı çeken (III-35,33)

d+ini çekmemiŞTir (III-35,14)

dil/ díl: dil, lisan

d. (I-14,8; I-14,8; I-14,9; I-16,36; I-19,3; I-19,4; I-19,5; I-19,8; I-19,9; II-28,22; II-32,19; III-37,18; III-37,64)

d+den (III-37,75)

d+dir (I-19,6)

d+i (I-11,88; I-11,94; I-16,77; I-17,1; I-19,11; I-19,4; I-19,6; I-4,14; I-4,24; III-37,19; III-37,195; III-37,4; III-37,4; III-37,5; III-37,9; III-39,6)

d+idir (I-19,4; III-37,18)

d+imin (I-10,22)

d+ımıS (III-45,2)

d+imiz (I-12,1; I-17,5)

d+inde (I-17,12)

d+ini (I-19,2; III-37,5)

d+lári (III-37,101)

d+le (III-37,2)

d+leri (I-19,1)

d+lerinde (I-11,95)

d+lerini (I-16,103)

d+li (I-16,34)

díl (I-4,11; III-37,109; III-37,119; III-37,75)

dílá (III-37,111; III-37,149)

díli (I-16,21)

díli (III-37,101; III-37,102; III-37,183)	d-yin (III-37,17)
dílimıS (III-45,14)	direk: direk
dílimiS (III-45,1)	d. (III-45,59)
dílimıs (III-45,3)	diskalífiyá eT-: diskalifiye etmek
díliná (III-37,150)	diskalífiyá eT-Tılár (III-37,263)
dílini (III-37,111; III-37,96)	diyar: diyar
dílinín (III-37,210)	d+ı (III-37,105)
díllárını (III-37,108)	di- < de-: demek, söylemek
dilbár dudarı: dilber dudağı, bir çeşit tatlı.	dîcem (III-37,120)
dilbár dudarı (III-44,13)	dîceksiniS (III-37,285)
dilber dudarı (III-44,12)	d-yá (III-37,173)
dilim/ dilim: dilim	d-yâS (III-41,84)
d. (I-23,19)	d-ye (I-11,39; I-11,39; I-11,7; I-11,74; I-11,75; I-11,81; I-12,6; I-14,20; I-15,12; I-15,65; I-16,261; I-16,271; I-17,59; I-17,69; I-24,38; I-25,14; II-26,8; II-29,4; II-30,34; II-30,53; III-35,6; III-37,113; III-37,115; III-37,17; III-37,181; III-37,182; III-37,232; III-37,81; III-37,82; III-37,89; III-37,99; III-40,5)
dilim dilim (III-45,22)	d-yebilceğimiz (I-16,133)
dilimlár (III-38,24)	d-yebilirim (I-7,15)
d+lâyıp (III-38,16)	d-yelim (I-10,18; I-19,16; I-19,19; I-23,49; III-34,41; III-37,124; III-37,261)
d+in (II-30,11)	d-yemiyo (III-35,11)
dime: değil mi?	d-yen (I-11,98)
d. (III-40,12)	d-yeS (III-43,13; III-43,13)
dimi (I-16,112)	d-yez (II-26,18)
dími (III-37,237)	d-yım (III-45,59)
dín: din	d-yi (I-4,57; III-45,4)
dín (III-37,108)	díyí (III-45,12)
dín+dá (III-37,111)	d-yim (I-25,25; III-46,27)
dinî (I-11,68; I-16,184)	díyis (III-41,44)
dîni (I-16,21; I-16,31; I-16,34; I-16,36)	d-yiz (III-49,33; III-49,36; III-49,36)
dini (I-7,23; I-7,23; I-7,31)	d-ylár (III-45,6; III-45,8)
dín+ımıSı (III-37,94)	d-yo (I-12,17; I-12,22; I-12,22; I-12,8; I-16,106; I-16,141; I-16,201; I-16,202; I-16,202; I-16,65; I-17,17; I-17,29; I-17,30; I-17,30; I-24,19; I-24,20; I-24,21; I-4,23; I-7,51; I-7,51; I-7,51; I-
dín+lárını (III-37,176)	
dînek: değnek	
dînek (III-41,85)	
dinlen-/dinlân-: dinlenmek	
d-diriyeler (II-27,7)	
d-dirmek (II-27,11)	
dinlân-diriyám (III-44,26)	
dinle-/ dinlá: dinlemek	
dinlá-r (III-37,259)	

7,51; I-7,51; I-7,57; III-34,28; III-34,29; III-34,29; III-35,10; III-35,10; III-35,43; III-35,52; III-37,229; III-37,331)	d-iyoruz (I-5,16)
d-yolar (I-6,3; I-12,7; I-14,17; I-16,236; III-37,126)	d-iyosun (I-23,53)
d-yolar (I-24,37)	d-iyöruz (I-25,10)
d-yolardı (I-23,39)	d-ıysın (III-45,27)
d-yolla (I-16,122)	doğ-:doğmak
d-yollar (I-17,58)	doan: doğ-an (I-11,84)
d-yollar (I-15,36; I-17,15; I-17,50)	doayen: duayen
d-yolları (I-23,38)	d. (III-37,279)
d-yom (I-17,40; III-37,225)	döğrā-: doğramak
d-yon (I-2,15)	d-rsın (III-47,7)
d-yor (I-10,4; I-12,23; I-18,12; I-6,17; I- 6,18; III-35,2; III-35,25; III-35,34; III- 35,42; III-35,53; III-35,8; III-35,8; III- 37,229; III-39,37)	dörārım (II-31,10)
d-yor (I-16,142; I-17,35)	dörarıS (II-30,79)
d-yorlar (I-12,3)	dörarlar (I-16,119)
d-yorlar (I-17,48)	dörarsın (III-47,31; III-47,7; III-47,8)
d-yorlar (I-21,9)	dörayıP (III-45,23)
d-yorum (I-17,49; I-18,11; I-18,11; I- 19,10; III-36,11)	dörayıp (III-48,5)
d-yoruS (I-25,23; I-25,24; III-38,13)	dörucaz (II-30,80)
d-yoruz (I-10,2; I-10,3; I-10,8; I-18,3)	dörüysun (III-47,30)
d-yoS (I-22,2)	dokkuS: dokuz
d-yosun (I-17,40)	dokkuS (I-4,19)
d-yosunuS (II-28,3)	dokkus (I-4,42)
d-yoz (I-17,41; I-4,89)	doksan: doksan
d-yördum (I-12,17; I-24,34)	d. (I-16,183; III-44,28)
d-yöruS (III-35,51)	d+a kadar (I-15,16)
d-yöruz (III-35,8)	dokSanı (III-37,201)
dıysınıS (III-49,28)	doktor/ dōktor/ doktur/ doktör: doktor
diz-: dizmek, sıralamak	d. (I-4,92; II-33,15; II-33,2; II-33,7)
d-dikTen (I-23,53)	d+lar (I-20,1)
d-dikten (I-5,9)	d+u (I-4,92)
d-ellersin (III-47,27)	dōktor+a (I-18,32)
d-ilerden (I-16,61; I-16,62)	doktör (II-30,18; II-30,20)
d-iyo (I-11,63)	doktur (II-30,7)
	dokturlar (II-30,11)
	dókūl-: dōkūlmek
	dókūl-sún (III-41,59)
	dókūl-üyo (III-38,34)

dokun-: dokunmak, mec. zarar vermek

d-ıya (II-30,84)

d-muyo (III-34,19)

d-uyu (III-48,2)

dokunul-: dokunulmak, el sürölmek

d-mamış (I-6,24)

dokuS/dokus: dokuz

d. (I-16,127; I-3,6; I-3,9; I-3,11; I-3,29)

d+a (I-16,72; I-20,19; II-30,8)

dokus (I-4,101; I-4,74)

dokuS (II-32,1; II-32,3; II-32,3; II-33,10; III-35,12; III-35,23; III-35,23; III-36,4; III-37,245; III-37,248; III-37,265; III-37,315; III-37,51)

dokuSda (II-32,2)

doküz (I-18,26; I-9,18)

doku-: dokumak

d-yorlardı (I-15,22)

dolap: dolap

d. (I-11,3)

dolar: dolar

d. (I-3,19; I-3,

dolaş-: dolaşmak

d-ma (I-20,30)

d-maya (I-10,14)

dolay-: dolay-ı, sebepten ötürü

d. (III-37,193)

d+sıyla (I-16,129; I-16,136; I-16,196; I-16,221; I-16,225; I-16,25; I-16,168)

dol-: dolmak

d-du (III-38,48)

d-madır (III-47,23)

d-muj (II-32,30)

d-sun (I-4,94)

d-u (I-16,180; III-45,35)

d-uya (III-45,35)

doldur-: doldurmak

doldur (I-23,33)

d-duk (II-32,46)

d-maya (I-16,152)

d-ularđı (III-42,25)

d-uP (III-42,18)

d-uyorum (I-9,12)

d-uyosun (I-2,19)

d-uysun (III-43,11)

dō-: doğmak

dō-ma (II-28,32; II-29,1; III-42,1)

dō-muŞun (III-45,51)

domateS/ domatēS/ domāteS/
domāteS:domates

d. (I-1,21; I-2,16; II-31,4; II-31,6; III-47,7)

domatēS (I-25,3)

domātes (II-31,4)

domāteS (III-34,13)

domateS (III-47,31)

domātēS (III-49,22)

domāteS (III-49,23)

domaTeSi (III-34,32; III-34,32)

domāteSinden (I-25,4)

domātēsini (I-25,2)

domateSlēř (III-34,14)

domatezini (III-47,28)

domaTiSi (III-46,1)

domaTiSini (III-45,30)

domatislen (III-48,1)

don: ton

d+u (III-35,42; III-35,41)

donu(K): donuk

donuu: donuğu (II-26,6)

dón-: dönmek

dón-dúm (III-37,252)

dón-úŞ (III-37,337; III-37,347)

dónúm: dönüm

d. (III-37,68; III-37,73)

doraya: parasız, ücretsiz

d. (I-4,103)

dórd: dört

dórd+ú (III-35,39)

dórd+úncú (III-40,22)

dórT (III-35,39; III-37,212; III-40,52;
III-45,24)

dōru: doğru

dōru (I-16,39; III-37,39; III-37,48; III-
38,57)

d+dur (I-16,40)

d+luk (I-16,39)

dóŞá-: döşemek

dóŞá-nílán (III-38,37)

döŞúyúSún (III-45,31)

döŞüyolar (III-38,11; III-38,8)

döŞüyosun (I-23,42)

döŞüyöruz (I-23,45)

d-r (I-15,39)

dou: doğu

dou (III-37,136; III-37,98)

dou+suna (III-37,48)

doum: doğum

doum+lu (II-30,27)

doum+lulara (III-37,248)

doup: doğup

doğ-up (III-37,321)

doy-: doymak

d-amaSSın (III-45,43)

d-madan (III-37,264; III-37,264)

d-urucu (III-38,17; III-38,28; III-38,39)

d-urulması (I-16,116)

d-ururkán (III-38,31)

d-uruS (II-31,34)

d-uyollar (III-38,19)

dök-: dökmek

d-er (I-15,41)

d-erim (II-30,41)

d-meye (I-23,30)

d-üp (I-5,15; III-48,5)

d-üP (III-43,12)

d-üyolar (I-9,7)

d-üyom (I-2,14)

d-üyor (I-11,64)

d-üyorum (III-34,23)

d-üyoruz (I-5,15; I-5,3; I-5,8)

d-üyosun (I-23,25; III-34,32)

d-üyörüm (I-25,3; I-25,5; I-25,8)

d-üyörüz (I-25,1)

d-üyörüz (I-25,11)

d-üysün (III-49,32)

dökül-: dökülmek

d-ürdü (III-42,23)

d-üyá (III-41,50)

d-üyor (I-11,53)

dön-: dönmek

d-ceniz (II-31,19)

d-dü (II-30,6)

d-düre d-düre (III-49,39)

d-dürüyöları (I-15,23)

d-eminde (I-15,69; I-17,23; III-37,34)

d-eminde kadar (I-16,26)

d-en (I-16,53)

d-er (I-16,243)

d-melik (II-30,18)

d-mee (II-30,8)

d-mesinden (II-30,14)

d-müş (I-16,45)

d-müşler (I-17,22)

d-ün (II-32,49)

d-üş (III-41,66)

d-üyollā (I-4,32)

dör(T): dört

d. (I-1,16; I-12,10; I-12,8; I-13,8; I-16,1; I-16,141; I-16,160; I-16,42; I-18,34; I-21,2; I-21,2; I-25,1; I-25,2; I-3,2; I-3,30; I-3,33; I-6,11; I-8,1; I-8,19; II-31,4; III-34,12; III-34,43; III-35,1)

dörT (I-18,10; I-18,16; I-18,16; I-18,16; I-18,16; I-18,29; I-18,30; II-30,75; II-31,11; II-31,17; III-43,10)

dördüncü (I-7,27)

dört dörtlük: mec. kusursuz, mükemmel (I-12,1)

d+e (I-3,6)

dua/ duá: dua

d. (I-15,52; I-16,275; I-16,120)

d+cık (III-46,32)

d+sı (I-16,118)

duá (I-19,20)

duálar (I-19,19)

dūduk: durduk

dū-duk (I-4,72)

dūma bŷyŷmá: doğma bŷyŷme (III-45,57)

dumduzu: dupduzu, tertemiz

d. (III-37,12)

duzduru (III-37,12)

dún: dün

dún (III-37,225; III-44,18)

dúnúr: dünür

dúnúr (III-40,33; III-40,26)

dúnya: dünya

dúnya (III-39,1)

dur-/dūr: durmak

dur (I-22,2)

d. (III-41,97; III-44,1)

d-acak (I-9,4)

d-aklıyâm (III-41,18)

d-aydı (I-18,23)

d-du (I-4,19)

d-du kafam: mec. düşünememek (III-41,96)

d-duk (I-18,17; I-18,19; I-18,20)

dūrduk (III-41,71)

d-dular (II-33,18)

d-dum (I-18,15; I-3,2; I-3,5)

d-durun (III-37,92)

d-madık (I-18,22)

d-maga (I-17,59; I-17,62)

d-mağa (I-17,60; I-17,61)

d-mağadır (I-17,61)

d-ması (III-45,24)

d-maya (I-17,60; I-17,60)

d-urular (I-16,270)

d-uya (I-4,92)

d-uyo (I-7,57)

d-uyu (III-49,38)

durum: durum, hâl

d. (III-37,275)

d+u (III-37,93)

d+uyla (III-37,142)

dūru: doğru

dūru+su (I-17,12)

düz/dúS: düz

d. (I-4,85; II-26,17; III-47,27; III-49,16)

dúS (III-45,19)

dúziÇi: Düziçi, özel ad-yer adı. (III-37,236)

duur-: doğurmak

duur-dum (I-18,26)

duva(K): duvak

duvaam: duvağım (III-38,76)

duvaanı: duvağını (III-38,59)

duvaayla: duvağıyla (III-38,76)

d+lan muvakkal (I-15,50)

duvar: duvar

d+larda (I-23,12)

duy-: duymak

d-duğun (I-3,31)

d-dum (I-17,35; I-4,78)

d-madım (I-17,34)

d-mak (I-19,15)

d-mamıŞsın (I-18,21)

d-massın (I-11,18)

d-maSSın (III-37,203)

d-muŞsun (I-18,21; I-18,22)

d-uyor (III-41,93)

d-uyorum (I-12,8)

düdüklü: düdüklü (tencere)

d+de (III-38,1)

dükān: dükkan

dükān (I-3,30; I-8,17; I-8,19)

dükān +a (I-12,5)

dükān +da (I-8,18)

dükānım (I-3,32; I-3,33)

dükkanımıS (III-40,27)

dünür: dünür

d+cü (III-41,67; III-41,67)

d+lá (III-40,25)

dünüş (III-41,65; III-41,66)

dünüşe (III-41,66)

dünya: dünya

d. (I-6,25; I-6,38; III-40,24; III-46,18)

dünyā (III-35,22)

düş-: düşmek

d-ēr (II-30,20)

düşma (III-37,165)

düşmámá (III-37,223)

düşmandan (III-37,169)

d-miyi (II-30,21)

d-müş onların arkasına: mec. takip etmek (I-6,14)

düşman: düşman

d+nık (I-4,71)

düşün-/düşün-: düşünmek

d-düm (I-17,69)

d-meğē (I-16,94)

d-ülüyo (I-16,58)

düşün (III-37,144)

düün/düğün: düğün

d+ler (II-27,14)

d+lere (I-7,22)

düün (I-1,26; I-1,29; I-11,72; I-13,3; I-16,153; I-16,154; I-16,158; I-16,158; I-16,159; I-16,165; I-20,19; I-20,9; I-23,1; I-4,29; II-29,16; II-29,22; II-29,26; II-31,21; II-31,21; II-32,19; III-38,47; III-39,25; III-40,39; III-40,44; III-40,45; III-41,71; III-41,91; III-46,15)

düün+de (II-28,8; II-29,16; II-29,8; II-31,30; II-31,30)

düün+deyken (I-16,197)

düün+e (I-16,146; I-16,181; I-16,253; II-30,44; II-30,54; II-32,20; III-41,63; III-41,89)

düün+lárdá (III-38,42)

düün+lárí (III-38,75)

düün+lárimıS (III-38,50)

düün+lárimıS (III-39,27)

düün+lē (III-41,4)

düün+ler (I-11,67; I-7,62; I-7,23; I-16,182; I-16,165; I-16,182; I-20,10)

düün+lerde (II-29,8; III-43,14; I-15,44; I-11,71)

düün+lērde (II-31,27; II-31,28; II-29,1; I-4,28)

düün+leri (I-15,44; I-15,45; I-16,166; I-23,7; III-39,20)

düün+lerimiS (II-28,2)

düün+lerimizi (I-7,22)

düün+nerde (III-37,229)

düün+ü (I-1,29; I-16,159; II-28,3; II-28,4; III-43,18; I-16,182)

düün+üm (I-1,25; I-4,34; I-7,28)

düün+ümde (III-48,5)

düün+ümüS (II-31,32; II-31,35)
düün+ümüz (II-29,15; II-32,18)
düün+ümüzde (II-29,21)
düün+ün (II-29,16)

düv-: dövmek

düv-erdi (III-46,11; III-46,11)

dyört: dört

d. (I-1,13; I-16,141)

E

e (I-11,82; I-17,38; I-17,39; I-17,4; I-17,40; I-21,12; I-21,4; I-21,8; I-7,35; II-30,20; II-30,26; II-30,27; II-32,34; III-37,253; III-37,295; III-40,30; III-41,39; III-41,6; III-46,33)

ee (I-15,59; I-16,116; I-16,195; I-17,69; II-26,3; II-29,5; II-33,12)

eee (I-1,3; I-16,105; I-16,109; I-16,13; I-16,168; I-16,181; I-17,3; I-18,18; I-18,19; I-18,20; I-18,9; I-19,12; I-7,28; III-41,18; III-41,46)

eah (III-49,11)

eh (I-18,13)

e(T)-: etmek

edecez (I-17,29)

edildik (III-37,264)

edinir (I-15,60)

ediyiz (I-16,145; I-16,146)

ediyler (III-41,31)

ediyorum (I-19,10)

e-meSin (III-37,16)

eTTılár (III-37,263)

ediye: hediye

e. veriyorlar (I-6,12)

e+lēni (II-27,22)

e+leş (I-20,20)

e+sini (I-25,35)

eer: eğer

eer (III-37,5)

efendi /efāndı: efendi

e. (III-37,15)

e+m (II-32,17; II-32,9; III-37,53; III-39,20)

efāndı+m (III-37,107)

efāndı+m (III-37,159; III-37,255; III-39,24)

efāndı+m (III-37,92)

eğitim/ eiTim: eğitim

e. (I-16,12; I-16,12; I-16,13; I-4,91)

etim (I-16,128; I-16,134; I-16,16; I-16,17; I-16,31; I-16,33; I-16,34; I-16,45; I-16,77; I-8,6; I-8,6; II-32,2; II-32,4)

eiTim (III-37,271; III-42,12)

etim+e (I-16,49)

etim+i (I-16,43)

etim+ini (I-16,52; I-16,52)

eğlence/ eğlence/ ēlence: eğlence

e. (I-1,3)

eğlence (I-1,3)

e+li (I-11,68; I-11,70)

ēlence (I-19,17; III-36,1; III-39,38; III-46,24)

ēlenceler (I-19,17; I-19,21)

ekāliyet: “azınlık” anlamında kullanılan bir kelime.

ekāliyet+ız (I-4,69)

ek-: serpmek

e-elerler (I-14,26)

e-eliyolar (III-38,12)

eK-: ekmek (tohum)

e-ēřdi (III-39,8)

ekēřdik (II-32,27; II-32,27)

ekiyorlardı (I-3,8)

egerşen: ekerken (I-17,16)

egēyollar: ekiyorlar (I-17,16)

eki: iki

ēki (III-37,85)

ekim: ay adı	e+ini (I-13,5; I-13,5; I-16,179; I-16,173; I-16,179)
e. (III-42,21)	e+innen (III-47,10)
ek: ilave	e+iylá koymuş gibi: deyim, kalıplaşmış ifade (III-37,331)
e+le (I-11,55)	e+leriyle (I-15,14)
e+lêrim (I-11,55; I-11,6)	elántrik: elektrik
e+lêrsen (I-11,6)	elántrik (I-1,7; I-1,23)
ekme(K)/ êkmek: ekmek	elbet: elbette
e. (I-10,10; I-10,21; I-14,22; I-14,23; I-14,23; I-15,34; I-16,224; I-16,224; I-16,239; I-9,15; I-9,8; III-48,5)	e. (I-6,20; II-30,54)
êkmek (I-15,29)	elbise/elbísá: elbise
e+le (I-15,28)	e.(I-16,255; I-23,3; I-23,8; I-8,25; III-41,38)
e+ler (I-9,17)	elbísálá (III-41,40)
ekmeğın (I-10,22)	e+ler (I-8,30)
ekmei (I-15,38; I-16,229; I-16,241; III-49,37)	e+lerlen (I-8,26)
ekseri: çoğunlukla	êle/ êle: öyle
e. (II-30,80; III-42,20)	êle (I-10,2; I-16,201; I-17,46; I-7,12; I-9,11; I-9,17; III-47,13; III-47,18)
ekŞi: ekşi	êle (I-16,181; I-16,253)
e. (II-26,8; II-26,8; II-27,2)	elesbiT: bisiklet
ekŞi (II-26,9)	e. (III-41,94)
e+msi (I-25,13)	elesbiTi (III-41,94)
ekşi-: ekşimek	ele-: elemek
e-TTirilêrmiş (II-27,2)	e-yip (I-14,23)
e-TTiriP (II-27,2)	elhamdülillâh: elhamdülillah (I-18,34)
e-ttiriyeler (II-27,3)	êliyet: ehliyet
el: el	ê+lerimizi (II-32,10)
e. (I-16,175; I-24,17; III-46,21; I-7,6)	elli/ellí: elli
e+dá ediliyo (III-38,33)	e. (I-11,12; I-11,34; I-16,179; I-16,18; I-16,278; I-4,41; I-8,1; III-37,35; III-37,38)
e+de (I-11,73; I-11,73; III-42,9)	ellí íkí mevıdı (III-41,5)
e+e alahım: mec. değınmek, üzerinde düşünmek (I-16,213)	ellí íkısı (III-41,5)
e+e alcak (I-16,53)	ellí ikisinde (III-41,13)
e+e alırsak (I-16,105)	e+den (I-16,136)
e+ime (I-13,4)	e+sinden (I-16,83; I-16,89)
e+imize (II-29,18)	e+sini (I-16,7)
e+ine (II-29,17; II-29,18)	

elma: elma

e. (III-35,47; III-35,48)

elmas: elmas

e. (I-13,8)

elva: helva

e+sına (III-35,39)

em: hem

e. (I-16,103; I-16,212; I-16,31; I-16,31; I-18,3; I-18,4; I-23,34; I-23,34; I-6,1; I-6,1; I-6,18; II-30,33; III-49,30)

em...em (I-16,103; I-16,220; I-16,235; I-6,29)

em..em..em (I-16,150; I-16,36)

emekliye çık-: emekli olmak

emekliye çık-Tılar (I-4,93)

emen: hemen

e. (I-13,3; I-6,16; I-6,35; III-35,2; III-41,29; III-41,5; III-41,77; I-2,7; III-41,98)

en: en

e. (I-11,12; I-2,3; I-20,32; I-20,33; I-23,35; I-23,44; I-25,6; I-25,8; II-29,17; III-34,26; III-37,111; III-37,308; III-37,39; III-37,39; III-37,6; III-37,94; III-38,17; III-41,52; III-45,17; III-45,22; III-45,23; III-45,25; III-45,29; III-49,42)

en azından (I-16,271)

engelli: engelli

engelli (I-20,6)

enSTitü: enstitü

e.+lerinden (III-35,55)

enSTitü+sü (III-37,271)

enSturuman: enstrüman, müzik aleti

enSturuman (III-38,42; III-38,42)

entâri: elbise

entâri (I-11,76)

enTeraSan: enteresan, ilginç

enTeraSan (III-37, 231; III-37,166; III-37,290)

eP: hep

e. (I-11,17; I-11,79; I-12,10; I-12,7; I-14,10; I-14,5; I-14,6; I-16,180; I-17,46; I-2,20; I-20,2; I-24,13; I-24,17; I-4,104; I-4,21; I-6,38; I-7,22; I-7,35; I-8,27; I-9,11; II-30,30; II-32,54; III-42,2; III-44,7; III-49,25)

eP (I-18,33; III-35,14; III-35,30; III-37,250; III-38,28; III-39,28)

e+imiS (II-32,42; II-32,42)

epsi (I-15,61; I-15,68; I-15,71; I-16,16; I-16,191; I-16,196; I-20,15; I-4,104; I-8,1; I-8,2; I-8,5; I-8,9; I-8,9; I-9,1; III-47,22; III-48,1)

e+sí (II-32,32; II-32,36)

ePsi (III-37,279)

ePSi (III-38,19; III-40,3)

ePSíndá (III-37,216)

e+sine (I-15,63)

e+sini (I-2,17; III-45,20)

ePSini (III-46,6)

eppey: epey, çok

e. (III-35,20)

er: her

e. (I-14,18; I-15,16; I-16,186; I-16,90; I-16,98; I-2,10; I-2,11; I-23,12; I-24,7; I-4,9; I-6,10; I-7,46; I-7,61; I-7,62; I-7,62; II-28,8; II-32,31; II-33,1; III-44,21; III-47,32; I-1,17; I-12,12; I-20,21; I-6,36)

eralde: herhalde (I-23,38)

erendelē-: rendelemek

e-şim (II-31,11; II-31,9; II-31,9)

e+liySín (III-45,41)

e+líysín (III-49,29)

ēreTi: eğreti

ēreTi (III-37,319)

eri-: erimek

e-tiP (III-43,12)

e-TTiriyim (III-45,38)

e-yi (III-49,20)

eríyíncá (III-45,36)

erke(K)/erkák/erkek:erkek

e. (I-16,250; I-16,254; I-16,256; I-16,258; I-16,258; I-16,262; I-20,13; I-20,15; I-24,14)

e+ler (I-15,21)

e+lere (II-29,23; III-41,66)

e+lerin (I-11,69; I-15,21)

e+lí (III-41,15)

erkáklár (III-37,206)

erkeen (III-42,24)

erkege (I-16,262)

erkekleri (II-29,23)

erken: erken

erken+den (I-20,40)

erkeS/erkiz: herkes

e. (I-13,6; I-15,5; I-16,118; I-20,16; I-3,25 I-7,13 I-7,49 III-41,22 III-41,51)

erkeS (I-16,163; I-25,11; III-46,20)

ërkeS (III-49,17)

erkeSe (III-41,3)

e+in (I-7,7; III-42,10)

erkizden (II-32,45)

ertesi: ertesi

e. (I-16,165; I-16,272; I-7,33)

erTeSi (III-37,260)

erzak: erzak

e. (I-23,17)

esap: hesap

e. (III-49,16)

esir: esir

e. (III-36,8)

eSki/èski/eskí: eski

e. (I-1,27; I-11,1; I-11,1; I-11,6; I-19,12; I-19,13; I-19,13; I-19,6; I-4,30; I-4,32; I-4,32; I-4,36; III-35,56; III-35,9; III-37,142; III-37,151; I-10,14)

eskî (I-11,7; I-23,46;

eSki (III-37,153)

eskidán (I-4,86; III-37,177; III-41,46; III-42,18; III-43,14)

eskidán (III-37,149; III-41,71)

eSkidán (III-40,41)

e+den (I-10,20; I-11,2; I-11,51; I-11,58; I-11,59; I-11,71; I-11,74; I-11,75; I-11,98; I-16,160; I-16,223; I-16,238; I-16,244; I-16,62; I-19,13; I-19,2; I-19,7; I-23,1; I-4,31; II-27,1; II-27,16; II-27,19; II-29,13; II-29,14; II-29,21; II-29,25; II-33,16; III-35,16; III-35,54; III-41,53; III-41,56; III-41,61; III-41,61; III-42,10; III-42,17; III-42,2; III-42,9)

eskidēn (I-11,67)

èskiden (III-41,55)

e+leri (II-33,19)

e+lerin (I-14,5)

esmer: esmer

e. (III-37,29)

esnā: sıra, zaman

esnā+sında: sırasında (I-16,147)

eŞarp: eşarp

eŞarp (I-4,65)

eŞarp+ları (I-14,12)

eşek: eşek

e+lerlen (I-1,22)

eşele-: mec. konuyu araştırmak

e-dikÇe (III-42,8)

èş: eş

èş +im (I-16,170)

eŞimin (III-45,46)

eşit: eşit

e+tir (I-16,38)

eşyā: eşya

eşyā+sı (I-16,255)

eT: et

e. (I-11,35; I-11,46; I-16,215; I-16,215; I-16,215; I-24,11; I-5,12; I-5,16; I-5,17)

eT (I-16,216; I-16,228; I-24,11; II-30,73; II-31,23; III-38,1; III-38,19)

ĕt (I-24,12)
 e+Çil (I-16,224)
 e+i (I-11,47; II-29,3; II-30,24; II-30,73; II-30,77; II-30,77)
 eTi (I-16,228; I-2,2; II-30,17; II-31,25; III-38,1; III-38,11; III-38,12)
 e+imízi (II-31,23)
 eTimizi (II-31,25)
 eTin (III-38,11; III-38,8)
 eTini (II-29,2; II-30,2)
 e+len (I-11,46)
 eTlēr (II-29,27)
 e+leri (I-16,118; II-30,42)
 e+lerini (II-29,27)
 eTli (I-16,120; I-2,1; I-6,22; III-40,7; III-40,9; II-29,9)
 e+li (I-2,7; III-36,2)
 eTSiS (III-40,7)
 etap: etap
 e+Ta (I-3,1)
 eTek: etek
 eTek (I-16,189)
 eTek+lerindeki (III-37,145)
 eTki: etki, tesir
 e. (I-16,63)
 e+lenebileceği (I-16,58)
 e+leniyor (I-15,68)
 eTkilār (III-39,6)
 eTraf/eTrāf: etraf
 e. (III-41,93)
 e+Ta (I-16,275; III-41,48)
 eTrafında (III-38,71)
 eTrāfindakı (III-37,121)
 eTrafını (III-35,54; III-37,332)
 eTrafTa (III-38,51)
 eTrafTan (III-37,140)

ev/ēv: ev
 e. (I-11,1; I-16,229; I-6,16; I-6,19; I-6,20; II-30,80; III-37,41; III-49,8; III-42,25)
 e+dā (III-40,15)
 e+dān (III-36,10)
 e+dāykān (III-38,61)
 e+de (I-11,71; I-16,264; I-16,272; I-16,279; I-17,64; I-24,18; I-24,38; I-25,22; I-25,32; I-25,32; I-4,38; I-4,38; I-4,63; I-7,7; II-31,27; II-31,33; III-35,37; III-35,37)
 e+den (I-16,275; I-19,18; I-19,23; III-35,55)
 e+e (I-11,22; I-15,50; I-15,51; I-16,270; I-20,28; I-4,62; I-4,63; II-32,30; III-38,60; III-40,29; III-49,8)
 e+i (I-3,4; I-4,89; III-45,47)
 e+ı (III-39,16)
 e+ímiz (II-28,14)
 e+in (I-16,49; I-7,37)
 e+ín (III-38,57)
 e+ínā (I-4,81; III-38,54; III-38,60; III-39,16)
 e+ínā (III-39,21; III-41,80)
 e+índā (III-39,21; III-40,46; III-40,46; III-46,20)
 e+índān (III-38,53)
 e+inde (I-16,269)
 e+ine (I-20,20; I-25,34; III-40,49)
 e+ini (I-15,61)
 e+ler (I-3,4; I-7,17; I-8,1)
 e+lerde (I-15,52; I-16,267)
 e+lerden (I-11,1; II-32,33)
 e+lērdēn (II-32,33)
 e+leri (I-4,51)
 e+lerimiz (I-6,8)
 ēv (I-11,1)
 ēvde (II-29,30)
 ēvimiz (III-49,10)

èvin (I-11,17)
 èvinde (I-15,46)
 evlen-/evlân-: evlenmek
 e-di (I-3,26)
 e-dii zaman (I-16,190)
 e-dikten (I-3,12)
 e-dim (I-3,11; I-4,4; I-4,5; II-29,1)
 e-inceye (I-16,189)
 e-iyö (II-28,10)
 e-iyödu (I-23,2)
 e-iyördu (I-23,7)
 e-meye (I-16,193)
 e-miş (II-33,12)
 e-miy (III-49,12)
 evlândık (I-1,28)
 evlândık (III-46,14)
 evlândık (II-32,18)
 evlânîrkân (III-41,71)
 èvlendiimiz (II-29,14)
 evlendir-: evlendirmek
 e-dim (III-49,12)
 evli: evli
 e. (I-10,16; I-7,27)
 evliyîm (III-45,54)
 èvel: evvel, önce
 è+den (I-18,13)
 evel+den (III-39,31)
 evel+i (II-29,11; II-29,17)
 evet/ èvet/ èveT: evet
 e. (I-1,3; I-20,30; I-20,4; I-23,40; I-23,41; I-25,35; I-25,9; I-6,32; II-27,19; II-28,14; II-30,4; II-33,8; III-38,14; III-41,17; II-27,22)
 èvet (I-1,19; I-11,42; I-11,96; I-11,98; I-19,5; I-23,27; I-24,5; II-28,27; III-37,156; III-37,157; III-37,159; III-37,167; III-37,168; III-37,174; III-37,198; III-37,211; III-37,24; III-37,25; III-37,330; III-41,62; III-41,65)

evèt (I-17,45; II-31,18)
 èvet (II-28,7; III-41,10)
 èveT (III-37,156; III-37,216)
 eveT (III-38,17)
 evlat: evlat
 e+ları (I-1,17)
 evliya /evliyā: evliya
 e+hıkları (I-7,46)
 evliyā+lar (I-7,43)
 ey: ünlem ifadesi
 e. (I-17,28)
 eyy (I-7,58)
 eyet: heyet
 e. (I-16,257)
 èyle: öyle
 èyle. (I-10,11; I-10,22; I-10,23; I-11,100; I-11,40; I-11,46; I-11,47; I-11,55; I-11,69; I-11,78; I-11,78; I-11,99; I-12,10; I-12,12; I-12,13; I-12,16; I-12,24; I-13,2; I-14,17; I-15,7; I-16,161; I-16,252; I-2,3; I-2,6; I-2,9; I-2,20; I-20,35; I-21,11; I-21,5; I-5,16; I-7,34; I-9,8; III-47,11; III-47,32; III-47,33)
 èyle +ydi (I-7,32)
 eylül: Eylül, ay adı.
 e. (III-42,21)
 ezber: ezber
 e. (I-11,37)
 ez-: ezmek
 e-ilîrlâr (III-37,184)
 e-iyolardı (III-37,178)

F

fakaT: fakat
 f. (I-16,126; I-16,176; I-16,184; I-16,226; I-16,48; I-16,80; I-16,82; III-37,163; III-37,69; III-37,89)
 fakaT (I-16,210; III-37,141; III-37,173; III-37,214; III-37,227; III-37,255; III-37,262; III-37,331)

faKir: fakir

f. (I-1,5; I-23,18; III-37,88)

faKir (III-37,340)

fakir fukārānın (I-16,116)

f+cedir (I-6,18)

fakúlTá: fakülte

fakúlTá+Síndá (III-40,19)

falan/ fālan: falan

f. (I-11,2; I-15,25; I-16,259; I-16,261; I-25,15; I-25,7; I-6,19; I-6,8; I-6,9; I-7,55; I-7,56; II-26,2; II-26,3; II-27,22; II-30,30; II-30,46; II-30,49; II-32,32; II-33,11; III-37,336; III-40,37; III-40,4; III-41,63)

fālan (II-27,15)

falan filan (I-16,71)

farK/fark/fārk: fark

f. (I-20,35)

farK (III-39,17; III-40,10)

f+ı (I-17,1)

farKı (III-37,214)

farkına var-: farkına varmak

f. v-dıktan (I-17,8)

f. v-dım (I-17,7)

f. v-ıyörüm (III-35,44)

farklı: farklı

f+lı (I-14,10; I-14,12; I-16,110; I-16,141; I-16,144; I-16,42; I-16,47; I-16,54; I-16,54; I-20,33; I-24,18; I-24,26; I-24,5; III-37,143)

farklı (II-26,4)

farklı (III-34,7)

f+lıdır (II-28,23)

f+lılık (I-16,111)

f+lılıklar (I-16,151; I-16,153)

f+lıydı (I-11,71)

fasulye /fasıle/ fasılá/ fasul/ faSulyá: fasulye

f. (I-16,216; I-16,217; I-16,230)

f+ye (III-41,84; III-41,85)

fasıle (III-41,84)

fasıle+nin (III-41,85)

fasılá (III-41,87)

fasul (I-1,20)

faSulyá (III-40,10)

faSla: fazla

f. (I-12,13; I-12,18; I-16,137; I-8,19; I-9,17; II-30,3; III-42,1; III-47,24)

f.+sı (I-16,83; I-16,89)

faSla (I-20,22; III-40,11; III-40,41; III-45,13; III-45,43; III-45,6)

faSla+dandır (III-37,82)

faul: faul

f. (I-16,67)

faýdalan-: faydalanmak

f-ırSın (III-40,39)

fedā: feda

fedā (I-7,16)

felāket: felaket

felāket (I-16,233)

felek: felek

f. (III-37,222)

ferāce: ferace, örtü

f. (I-16,109)

f+li (I-16,191)

ferāce (I-16,108; I-16,108)

festival: festival, şenlik

f. (I-11,79; I-11,8)

f+ler (I-11,78)

feys: face

f+ten (I-11,55)

fıÇı: fiçi

fıÇı+lara (III-39,3)

findık: fındık

f. (III-35,40; III-35,45; III-37,174)

fırÇa: fırça

f+cıkla (I-23,51)

f+lan (I-2,10)	fukara: fukara
f+yı (I-2,11)	f. (III-37,342)
fırÇaylan (III-34,50)	futbol: futbol
fırn: fırın	f. (I-16,65)
f. (III-34,5; III-34,5; III-49,37)	G
f+a (I-15,29; I-15,35; I-2,14; II-30,48; II-30,67; II-30,67; II-30,78; III-34,50; III-45,43; III-49,25; III-47,19; III-38,39)	gadar: kadar
f+da (I-11,63; I-16,216; I-21,6; I-24,12; III-34,6; III-34,6; III-43,12; III-45,34)	g. (I-17,20)
f+ımıS (II-30,47; II-30,47)	gadar (II-29,18)
f+ın (III-49,35)	gadār̄sa (II-29,5)
f+nama (II-30,76)	gaıt: kağıt
fi fi fi: “vesaire” gibi. (III-37,66)	g. (II-32,33)
fiil: fiil	galiba/ galba: galiba
f. (I-16,8)	g. (III-37,26; III-37,28; III-37,39; III-37,39)
filan: falan	galba (II-32,20; II-32,20; II-32,22)
f. (I-15,57; I-15,66; I-17,4; I-24,3; I-24,4; I-4,32; II-28,5; III-40,23; III-47,31)	gal-: kalmak
f+canın (III-41,25)	g-ırdık (I-17,58)
film: film	g-mıŞ (III-40,54)
f. çāvırdık (III-36,6)	gara: kara
film çevırdık (III-36,3)	g. (I-17,3; I-17,3; I-17,4; II-28,19)
f+dá (III-36,4)	garantisi altına al-: güvencede olmak
f+lár (III-40,41)	garantisi altına al-ınmış (I-16,22)
filmlerinden (I-16,62)	garaz: araba tamircisi
filTre ver-: filtre vermek	g. (III-40,56)
filTre-mizi ver-iriz (I-4,44)	gári: geri
fırání boşal-: mec. kendini kaybetmek	gári+yá (III-38,57)
fıránım boşal-ınca (III-37,91)	garson: garson
fiyat: fiyat	g+luk (I-12,14)
f+ları (I-16,71)	gazete/gaSete/ gaSTe: gazete
fokur fokur: ikileme (I-23,36)	g+lē̄rde (II-32,25)
forvet: forvet	g+lē̄rim (II-32,26)
f. (I-16,66)	g+si (III-35,13)
fotoğraf: fotoğraf	gaSete+nin (III-35,19)
f+ları (I-11,6)	gaSete+sinde (III-35,15)
	gaSTe (III-40,5)
	gasilāne: gasilhane
	gasilāne (I-16,268)

gáTír-: getirmek

gáTír-írdím (III-40,43)

gāvur: gavur

gāvur (III-37,238)

gāyeT: gayet, pek

g. (III-37,117; III-37,76)

gāyeT (III-38,32; III-38,62)

gaz ocaa: gaz ocağı

gaz ocaamız: gaz ocağımız (II-30,47)

gázdír-: gezdirmek

gázdír-iyolar (III-38,65)

gazi: gazi

g. (I-17,21)

gece/ gácá/ gèce: gece

g. (I-11,34; I-13,3; I-15,47; I-15,48; I-16,154; I-16,164; I-16,270; I-19,20; I-19,21; I-6,21; I-7,50; I-7,51; II-31,35; III-39,19; III-41,91; II-28,2)

gácá (III-39,31)

gácá+lári (III-38,62)

gácá+Sínda (III-38,66)

gecá+lí gúndúzlú (III-37,298)

gecá+sí (III-39,14)

gèce (II-29,12)

g. yarısı (II-32,6)

g+leri (I-4,28; I-4,28; I-7,25; II-28,8)

gèce+leri (II-29,11)

g+lerinde (II-28,6)

g+leyin (III-41,57)

g+liine (III-40,43)

g+nin (III-41,92)

g+si (I-1,29; I-13,2; I-16,164; I-20,11; III-39,18; III-39,25)

gèce+si (II-27,14; II-28,5)

gèce+yi (I-16,269)

gecelik: gecelik

g. (I-11,72; I-11,73)

geÇ- / geş-: geçmek

g-elim (III-37,106; III-37,90)

g-en (I-16,69; I-16,73; I-16,74; I-17,17; I-6,29; I-16,68)

geÇende (II-30,72)

geÇer (I-16,237; I-16,253; III-37,116)

g-ici (III-35,52; III-35,53)

geÇiP (III-43,14)

g-írdík (I-4,68)

g-iriyosun (I-23,54)

g-irmelerini (I-16,269)

geÇiŞ (III-37,40)

geÇiyez (II-28,26)

g-iyodu (I-23,9)

geÇiyomuŞ (III-37,346)

g-iyor (I-18,16)

g-iyorlar (I-10,15)

g-iyosa (I-16,259)

g-mişte (I-14,3)

g-ti (I-12,24; I-6,37)

g-Ti (I-18,19)

geÇTi (I-4,56; III-37,36)

geÇTii (III-37,332)

geÇtiim (I-4,6)

geÇTiler (I-16,130)

geş-ti (I-18,15)

geş-Ti (III-40,29)

geş-tík (III-37,119)

geş-tim (III-49,8)

geş-tiniz (II-33,9)

geÇin-: geçinmek

geÇındıK (III-40,31)

geÇin (III-37,289; III-37,289)

geÇindik (III-46,16)

geÇindík (III-46,17)

g-indirirdik (I-8,27)

g-inip (I-3,34)

gel-/ gál-: gelmek

gál-án (III-37,335; III-37,339)

gál-dí (II-32,34; II-32,34; III-37,275; III-37,277; III-37,277; III-37,283; III-37,291; III-37,291; III-37,292; III-37,293; III-37,293; III-37,294; III-37,314)

gál-dík (III-40,34)

gál-dílár (III-37,277; III-37,277)

gál-dím (III-45,18; III-46,29; III-46,29)

gál-ín (III-38,56; III-38,59)

gál-incá (III-37,311)

gál-irdí (III-39,32)

gál-írlá (III-38,54)

gál-írmíş (III-40,19)

gál-mişlar (III-45,8)

g. (I-20,23; I-20,23; I-20,7; I-22,4; III-37,334; III-43,3)

g-án (III-37,75)

g-cem (I-20,23)

g-cen (I-16,145; I-16,147)

g-di (I-13,1; I-14,9; I-16,201; I-16,261; I-16,30; I-16,92; I-16,93; I-4,19; I-4,59; I-7,30; I-7,39; II-26,10; II-30,22; II-30,32; II-31,24; III-37,269; III-37,274; III-37,276)

g-dí (I-4,96; II-32,29; II-32,35; II-32,35; II-32,35; II-32,35; II-32,45; II-32,45; III-37,250; III-37,276; III-37,277; III-41,7)

g-dii (II-30,55; III-37,99)

g-dík (I-1,26; I-8,7; II-32,53)

g-dík (I-18,19; I-3,22; II-32,10; II-32,4; II-32,50; II-32,52; III-37,224; III-37,262)

g-dikleri (I-17,25; I-17,28; I-16,102)

g-dikTen (I-3,6)

g-dikten (I-3,9; I-3,20; I-3,27; I-12,24)

g-dílár (II-30,35; II-32,52; III-37,279)

g-dilē (II-30,33)

g-diler (I-7,33; III-37,349)

g-dilēr (II-30,34)

g-dim (I-17,39; I-12,21; I-18,32; I-3,7; I-3,14; I-7,33; I-8,16; II-33,8; III-49,7)

g-dím (I-4,73; II-30,15; II-30,16; II-32,30; III-41,62; III-49,8)

g-din (I-17,35; I-17,39)

g-dín (III-43,16)

g-diniz (I-10,26)

g-diyse (I-7,19)

g-ebilir (I-25,22)

g-eceğim (I-19,11)

g-ecei (I-16,194)

g-eceim (III-36,11)

g-ecek (I-16,60; I-23,15; I-4,61)

g-ecek aklıma: mec. hatırlamak (I-22,2)

g-ecekler (I-17,26)

g-ecen (III-45,3)

g-en (I-16,105; I-17,17; I-19,14; I-7,19; I-7,5; I-7,63; II-30,22; II-31,28; II-31,36; II-32,43; III-37,119; III-37,185; III-37,278)

g-esin (I-12,19)

g-eyim (I-10,2)

g-in (I-1,26; I-13,4; I-15,46; I-16,160; I-20,11; I-23,10; I-23,9; I-24,20; I-24,22; I-3,21; I-6,15; I-6,18; I-6,18; II-27,17; II-27,18; II-27,21; II-28,11; II-28,12; II-29,28; III-40,50; I-16,155)

g-ín (II-33,8; III-49,8)

g-incá (III-37,248)

g-ince (I-3,2; III-35,39; III-35,40; III-37,111)

g-inceye (I-3,2)

g-ip (I-10,15; I-10,16; II-27,22)

g-ir (I-10,6; I-16,272; I-16,275; II-29,31; III-37,33; III-37,58; I-16,244)

g-ır (II-31,34)

g-irdi (III-39,3; III-42,25)

g-írdí (III-40,42)

g-irdik (III-46,32)

g-irdílár (III-41,64)	g-iyoruz (III-49,15)
g-irdím (III-41,63)	g-iyoz (I-3,24; II-28,27; II-28,28)
g-irkán (III-37,34)	g-iyörüz (I-20,1; I-20,2)
g-irler (I-16,211)	g-má (III-35,47; III-37,131)
g-irse (III-39,10)	g-mádílár (II-32,54)
g-îrse (III-42,15)	g-mámiŞlár (III-37,79)
g-îrse (III-49,14)	g-me (I-17,47; I-17,52)
g-işi (III-37,97)	g-mediler (I-4,51)
g-işme (I-16,82)	g-meSdiniz (II-30,4)
g-işmemiş (I-16,214)	g-meye (III-42,7)
g-iştirmeye (I-16,221)	g-meyim (III-49,6)
g-iy (III-40,22)	g-mezden önce (I-22,5)
g-iyá (III-41,79)	g-mıŞ (III-37,112)
g-iyám (III-41,94; III-41,94)	g-miş (I-11,100)
g-iyem (I-22,4)	g-miş (I-16,265; I-16,44)
g-iyeriz (I-4,12; I-4,99)	g-miŞ (I-17,33; I-17,52; II-33,12; III-41,45)
g-iyeríz (I-4,13)	g-miŞ (III-37,228)
g-liyeS (III-41,16)	g-miŞiniS (III-36,16)
g-iyım (I-4,15)	g-miŞlá (III-37,41)
g-iyi (III-40,49)	g-miŞládır (III-37,70)
g-iyiz (I-16,145)	g-mişlár (II-32,32)
g-iyler (III-41,82; III-41,83; III-46,21)	g-miŞlár (III-37,122)
g-iyó (I-11,80; I-17,26; I-17,27; I-24,4; III-37,327)	g-miŞlár (III-37,25; III-37,26)
g-iyolar (I-10,14; I-11,36; I-20,16; III-37,329; III-37,329)	g-mişler (I-6,15; I-7,43; III-37,30)
g-iyolardı (I-15,24)	g-mişsiniz (I-17,40)
g-iyollar (I-17,22)	g-miŞTi (III-35,30)
g-iyollar (I-20,32)	g-miŞTim (III-41,64)
g-iyom (I-4,10; I-4,16)	g-miŞTir (I-16,79; III-37,76)
g-iyor (I-11,33; I-12,19; I-12,19; I-14,5; I-17,15; I-20,27; I-3,34; I-7,22; I-7,27; III-37,47; III-38,58)	g-miştir (III-37,25)
g-iyor (I-20,27; I-7,63)	g-sin (I-17,10)
g-iyordum (I-3,17; I-3,18)	gelenek: gelenek
g-iyorlar (I-1,14)	g. (I-15,13; I-16,168; I-16,175; III-49,2; I-19,14)
g-iyorlar (I-17,24)	g+ler (III-42,1)
g-iyorum (III-45,2; III-45,58)	g+leri (I-15,27)

g+sel (I-11,48; I-11,56; I-11,70; I-11,78; I-11,8; I-16,154; I-16,158; I-16,185; I-16,192; I-24,36; I-25,25)	genÇ/genş/gánÇ: genç
g+seldi (I-23,6)	g. (I-10,16; I-4,30; I-4,31; III-43,14)
g-enák (III-37,185)	gánc+á (III-38,49)
g-enei (I-16,175)	gánÇ+lár (III-40,48)
gelin/gálín: gelin	gánÇ+símS (III-37,166)
g+den (I-23,10)	genÇ (I-20,20; II-28,8)
g+e (I-20,17; II-29,12)	genÇ+in (I-20,20)
g+i (I-15,49; I-15,51; I-16,155; I-16,162; I-20,18; II-29,29; II-29,31)	g+ken (I-4,43)
g+in (I-15,48; I-15,49; III-41,80)	genÇ+lár (III-39,21; III-39,31)
g+ini (I-15,66)	g+ler (I-1,8; I-1,29; I-11,13; I-11,81; I-7,8)
g+iydim (I-7,37)	genÇ+ler (I-20,30)
g+lere (I-13,6; II-29,13)	genÇ+lere (I-23,16; I-23,18)
g+liği (I-13,2)	genÇ+lerimiz (I-23,48)
g+lik (I-13,3)	g+lik (I-11,13; I-14,17)
g+likle (I-23,7)	genş (I-16,188; III-41,39; III-41,90; III-42,4)
g+likli (I-23,8)	genŞ (III-41,90)
g+nen (II-30,22)	genş+lár (II-28,19; III-41,21)
g+nik (II-28,8; II-28,9; III-38,75; III-41,74)	genş+lári (III-39,37)
gálíní (III-40,48; III-40,50)	genş+ler (I-16,192; I-16,192; I-19,17; I-8,2; III-41,30; III-42,2; III-42,9)
gálíním (III-45,56)	genş+lerden (III-41,25)
gálínín (III-38,57)	genş+leri (III-41,89)
gálínnárimíS (III-38,69)	genş+lerímíS (III-41,39)
gelíná (III-38,58; III-38,61) g-inde (II-28,5)	genş+Ten (I-4,65)
gelíne (I-23,15)	gene/ gáná/ gène: gene, yine
gelíní (III-41,83)	g. (I-13,7; I-13,9; I-13,9; I-14,13; I-14,16; I-14,24; I-15,22; I-15,48; I-16,164; I-17,35; I-17,39; I-2,5; I-2,6; I-2,12; I-20,19; I-20,2; I-20,20; I-23,44; I-24,35; I-25,32; I-25,34; I-3,6; I-4,27; I-4,32; I-4,60; I-4,70; I-4,92; I-4,98; I-5,11; I-5,13; II-27,19; II-29,12; II-30,13; II-30,15; II-30,28; II-30,42; II-30,48; II-30,48; II-30,62; II-30,65; II-30,78; II-30,81; III-34,5; III-35,49; III-38,23; III-41,27; III-41,79; III-41,95; III-43,13; III-47,12; III-47,12; III-47,3)
gelíním (III-34,29)	gáná (III-38,31; III-38,32; III-38,71; III-39,25; III-39,31; III-40,20; III-40,50)
gelínín (III-38,51; III-41,65)	
gelínník (III-38,77)	
gelínníkTí (III-38,76)	
gemi: gemi	
g+ler (I-3,6)	
g+lere (I-3,1; I-3,2; I-3,5; I-3,7; I-3,13; I-3,18)	
g+ye (I-3,9)	

gène (I-23,35; I-23,48; I-23,48; I-3,17; II-29,30)

genel: genel

g. (I-14,21)

g+dē (I-11,11; III-36,1)

g+de (I-15,54; I-16,158; I-16,165; I-16,230; I-16,249; I-16,267; I-16,66; I-24,36)

g+likle (I-14,10; I-15,31; I-16,44; I-19,7; I-25,37)

genel+likle (I-25,35)

geniş: geniş

g-leme (I-16,26)

gerçekten: gerçekten

g. (I-11,13; I-23,17; I-6,37)

gerçekTen (I-23,17)

gērçekTen (III-34,51)

gerçi: aslında

g. (III-36,16)

gerçi (III-42,9)

gerek-: gerekmek

g-ir (I-17,61)

g-iyor (I-25,20)

geri: geri

g. (I-16,132; I-16,185; III-38,38)

gerí (II-32,49)

geTir-/ getir-: getirmek

g-diler (I-13,1; I-7,39)

getír-dílár (III-37,242; III-37,243)

geTir-dílár (III-37,243)

getír-dílárdi (III-35,31)

g-diler (II-32,47)

geTir-ílár (III-39,16)

geTir-iP (II-26,11)

g-irler (I-15,50)

g-iyeler (II-26,15)

g-iyó (I-24,7)

g-iyóruz (I-23,32)

geTir-máS (III-37,72)

geTir-miślár (III-37,44)

g-mişler (I-16,103; I-16,104; I-7,55)

gevgi: kepçeden daha büyük yemek yapma aracı.

g+li (II-31,25; II-31,25)

gevrek /gēvrek: kaz etiyle yapılan bir çeşit yemek.

g. (II-30,39; II-30,40)

gēvrek (II-30,37; II-30,38)

gez-: gezmek

g-dí (I-4,84)

g-diim (I-4,6)

g-ilişdi (III-42,25)

g-iyóruz (I-20,29)

g-mák (I-4,88)

g-mee (I-4,61; I-4,83; II-30,32)

g-meye (II-30,34)

g-miŞ (II-28,25)

gına gel-: deyim, sabrı taşmak

gına gel-mák (III-37,194)

gına gel-miślár (III-37,193)

gıram: gram

g. (III-44,16)

gızan: kızan, çocuk

g. (I-17,5; I-17,5; I-17,7; I-17,7; I-17,8; I-17,8; I-17,9; III-37,14)

g+ım (III-37,14)

gibi: gibi, benzer

g. (I-11,53; I-11,72; I-11,73; I-11,75; I-16,182; I-16,200; I-16,67; I-16,89; I-17,30; I-20,35; I-21,10; I-23,53; I-4,31; I-4,36; I-4,9; I-5,14; I-6,30; I-7,5; I-7,51; I-9,8; II-26,6; II-27,15; II-28,6; III-35,44; III-37,125; III-37,126; III-37,139; III-37,285; III-37,42; III-37,49; III-38,44; III-39,29; III-40,16; III-40,30; III-40,9; III-41,54; III-42,1; III-43,8; III-44,15; III-44,3; III-44,33; III-45,33; III-45,41; III-49,3; III-49,37; I-11,21; I-11,97; I-6,23; I-10,8; I-7,57)

- gibí (III-37,139; III-37,169; III-39,36; III-45,51)
- gíbí (III-37,139; III-37,157; III-37,186; III-39,26)
- git- / gi(T)-/gèt: gitmek
- gètmedi (I-8,9)
- gídácáklár (III-39,38)
- gídálí (III-39,11)
- gídálím (III-45,50)
- gídámíyík (III-46,33)
- gídánnárí (III-37,322)
- gídár (III-37,72; III-39,16)
- gidár (III-39,35)
- gídárdík (III-46,31)
- gidárkán (II-32,37)
- gidárkán (III-36,1; III-37,250)
- gídármíş (III-40,20)
- gideceğim (I-16,280)
- gidecek (I-18,8)
- gideceklerse (I-7,26)
- gidecen (III-40,37)
- gidemedim (I-4,75)
- gidemiyim (II-30,9)
- gidemiyodu (I-7,11)
- gidemiyollar (III-37,232)
- giden (III-37,48; III-41,67; III-41,67)
- gidenler (I-1,14; I-7,9)
- gider (I-15,51; I-16,163; I-16,167; I-16,167; I-16,274; II-28,4; I-15,60)
- gidērdik (II-30,55)
- giderdiK (III-46,32)
- gidērdim (I-1,2)
- giderdím (III-40,40)
- gideriS (II-30,54)
- giderkán (III-37,71)
- giderken (I-11,9; I-16,163; I-16,180)
- giderler (I-16,174; I-16,258; I-16,264; I-16,264; I-16,266)
- giderler (I-16,260)
- gidērler (II-30,55)
- gidērlermiş (III-41,57)
- gidersán (III-37,32)
- gidēsin (II-29,28)
- gideyá (III-41,68)
- gideyom (I-7,13)
- gidilir (I-4,38)
- gídílír (III-39,21; III-39,23; III-40,34)
- gidilirdi (I-1,23)
- gidilirse (I-19,23)
- gidiliyo (I-11,41; I-24,14; I-24,14)
- gidiliyor (I-24,16)
- gidin (I-17,30; I-17,31; I-17,31; III-37,289)
- gidín (II-32,52; III-37,299)
- gídín (III-37,301)
- gídíncá (III-38,60; III-38,60)
- gidincáyá (III-39,28)
- gidince (I-1,4)
- gidioruz (I-7,6)
- gidip (I-10,23; I-3,17; I-3,18; I-3,33)
- gidiP (I-20,18; III-40,47)
- gidiy (I-8,3)
- gidiye (II-30,8)
- gidiyem (I-22,3; I-22,4)
- gidiyeriz (I-4,12; I-4,99)
- gidiyeríz (I-4,13)
- gidiyeS (II-28,14; III-41,16)
- gidiyım (III-45,18)
- gidiyi (II-29,29; III-40,46)
- gidiyim (III-45,3)
- gidiyiz (I-16,145)
- gidiyler (III-46,20)
- gidiyo (I-16,195; I-25,17; III-39,29; III-39,36)
- gidiyodu (III-37,298)

gidiyolar (I-7,14; III-38,64; III-39,19; III-41,91)

gidiyolar (III-41,90)

gidiyollār (I-4,50)

gidiyom (I-12,6; I-4,10; I-4,16)

gidiyor (I-20,18; III-39,35)

gidiyor (I-20,20)

gidíyor (III-37,220)

gidíyor (III-37,221; III-37,221)

gidiyordı (I-3,17)

gidiyorlar (I-7,49)

gidiyorum (I-17,39; I-19,10; III-45,2; III-45,58)

gidiyoruz (I-10,12; III-49,15)

gidiyoz (I-17,36; I-17,37; I-3,34)

gidiyör (I-18,33; I-20,20)

gidiyörüm (I-12,23; I-20,9)

gidiyörüz (I-20,10; I-24,13; I-24,16; I-24,18)

gidiyörüz (I-20,26)

gidíysın (III-45,5)

g. (I-15,8)

giTÇám (I-4,95)

g-Çem (I-4,76)

g-çeS (II-30,44)

giTçez (II-32,37)

giTmáníS (III-40,21)

g-me (I-4,45)

giTmee (III-40,23)

g-meğē (I-11,23)

g-mek (I-1,22; I-7,19)

g-meye (I-16,136; I-25,17)

giTmıŞ (III-37,318; III-40,29)

g-miş (I-6,36)

giTmıŞ (III-40,53)

giTmıŞlár (III-37,132)

g-mişler (I-6,6; I-7,44; I-7,45; I-7,45; I-7,47; I-7,53; I-7,56)

g-miyor (I-18,27)

g-sen (I-15,6; I-15,64)

g-seydin (I-11,71)

g-sín (III-41,53)

giTTık (III-40,44)

g-ti (I-3,4; I-3,26)

giTTi (I-4,105; III-37,302)

giTTi (I-4,54; III-35,7; III-37,162)

giTTi (III-40,32; III-40,33)

g-tiğın zaman (I-15,30)

g-tiim (I-4,78; I-4,78)

g-tiim (I-4,83)

g-tiin (I-4,81)

g-tiiniz zaman (I-16,171; I-16,181)

giTTik (I-18,20; I-18,30)

g-tik (I-18,22; I-18,29 I-6,1 II-30,11 II-30,7 II-32,7)

g-tik (I-4,62; I-4,83)

giTTik (II-30,7; II-32,2; II-32,2)

giTTik (III-37,219; II-32,43; II-32,42; II-32,41)

giTTiK (III-46,30; III-46,31; III-35,28)

giTTiktan (III-37,180)

giTTilē (II-30,22)

g-tim (I-15,63)

g-tim (I-15,63; I-18,14; I-18,14; I-18,32)

giTTim (I-18,34)

g-tim (I-3,1; I-3,5; I-3,7; I-3,9; I-3,10; I-3,12)

g-Tim (I-3,13; I-3,14)

g-tim (I-4,74)

gittim (I-4,81)

giTTim (III-37,292; III-46,10; III-46,11)

giTTim (III-46,30)

g-tin (III-37,104)

giTTin (III-37,260)

giTTimS (III-37,158)

g-tfniz (I-15,57)	g-iyler (III-41,37; III-41,38)
gir-/ gir-: girmek	g-iyö (I-11,76)
g. (III-37,42)	g-iyöler (III-38,66)
gir-ámáSSiniS (III-36,6)	g-iyölardı (I-15,24)
gir-ár (III-38,55)	g-iyöller (I-16,108)
g-dik (II-32,8)	g-iyörlar (I-14,13)
g-esin (III-37,169; III-37,170)	giyim: giyim
g-idin (III-42,20)	g. (I-15,13)
gir-iŞ (III-37,129)	g. kuşam (I-15,16; I-15,42; I-15,43; I-16,181)
g-iyö (I-16,63; I-16,65; I-16,66; I-16,67; III-38,19)	g. kuşamı (I-15,16)
g-iyöruz (I-12,2)	g+ini (I-15,19)
g-medi (I-8,11)	g+leri (I-15,14)
g-méyelim (I-19,9)	giysi: giysi
g-miş (I-16,62)	g. (I-10,1)
g-miŞ (I-16,81)	g+ler (III-41,37)
g-miy (III-49,25)	g+yi (I-16,106)
g-miyödu (I-23,14)	gofret: gofret
gíreP: grep, bir çeşit öya, süs eşyası. Krep şeklinde de söylenir.	g. (I-24,3)
g. (I-4,30; I-4,33)	göl: göl
g+lár (III-43,20)	göl (III-37,120; III-37,121)
g+lári (III-43,20)	göllá: kaynamış mısır.
gíreP+len (III-38,73)	g. (III-41,44)
g+leş (I-4,29)	gomşu: komşu
giy- / gey-: giymek	g+lara (I-4,40)
geyeyim (I-10,2)	göndár-: göndermek
g-árím (III-38,49)	göndár-iyör (III-37,297)
g-dii (III-38,68)	göndár-mádílár (III-37,289)
g-dim (I-13,3)	górá: göre
g-er (I-16,188; I-16,189; I-16,189)	górá (III-37,194; III-37,98; III-44,16; III-44,21; III-45,35)
g-iliyo (II-28,8)	goy- /göy-: koymak, bırakmak
g-iniyöler (I-16,193)	g-dum (III-37,27)
g-inmiyöler (I-11,70)	g-muşlar (II-32,34)
g-iyéS (III-41,74)	g-sana (III-37,28)
g-iyiS (III-41,77)	göy-ársan (II-29,5)
g-iyiz (III-41,72)	

goyun: koyun	g. (I-14,16; III-43,19; III-43,20; III-43,21; III-43,21)
g. (I-15,60; I-15,60; I-17,3; I-17,4)	
g+u (I-17,3)	gör-dük (II-29,19)
gózlámá: gözleme	g-dük (II-32,4)
gózlámá (III-40,12)	g-dükleri (II-27,15; I-16,106)
gózlámá+yí (III-40,13)	g-düm (I-16,200; I-17,4)
göÇ/góc: göç, göçmek	g-dün (I-11,25)
góçá (III-37,325)	g-dünüz (II-28,31)
g. etmiş (I-14,2; I-16,23)	g-düü (I-17,38; I-16,172)
g. olanlardan (I-14,21)	g-düün (II-27,8; II-27,9)
göÇ vermiyo (I-16,209)	g-düünüz (I-17,30; III-37,285; III-49,3)
göÇebe (I-15,33)	g-eceksiniS (III-37,32)
g+ebe (I-16,23)	g-enekleri (I-15,13)
göÇmen (III-37,41)	g-esin (I-12,20; I-20,23; I-20,37; III-43,19)
g+menlere (I-15,10)	g-mámışınıS (III-36,17)
gönder-/ göndár-: göndermek	g-máSá (III-39,10)
göndár-ámíyor (III-37,297)	g-másí (III-34,29)
g-dikleri (I-19,17)	g-medi (I-6,38)
g-ilir (I-19,20)	g-medin (I-17,3)
g-iliyor (I-19,24)	g-mee (I-16,264; II-30,34; II-30,35)
g-meler (I-19,15; I-19,16)	g-memiŞim (I-16,204)
gönül: gönül	g-meyesiniz (I-6,36)
gön(ü)l+ünde (I-7,7)	g-müşler (I-6,34)
gör-/gór-: görmek	gör-müşlërse (III-34,3)
gómúŞládír (III-37,185)	g-se (I-16,178)
gór-ámaSdín (III-37,258)	g-súnlár (II-30,34)
gór-áyím (III-40,28)	g-úŞ usulüylá (III-40,25)
gór-cáksín (III-37,84)	g-ücüylá (III-40,25)
gór-du (III-40,26)	g-ürdüm (III-35,7)
gór-dúm (III-40,26)	g-ürdün (I-11,72)
gór-mádí (III-37,165)	g-ürler (I-16,261)
gór-múŞ (III-37,342; III-37,342; III-41,47)	g-ürsün (I-11,56)
gór-úrSán (III-40,38)	g-üSüySún (III-46,21)
gór-úrúm (III-40,28)	g-üştünüz (I-16,41)
gór-úŞTúk (III-40,27)	g-üyå (III-41,45)
	g-üyo (I-16,16; III-37,340; I-24,39)

g-üyolar (III-37,334)	g-ür (I-15,49; I-16,242; I-16,251; I-16,276)
g-üyom (I-14,14)	g-ürler (I-16,263)
g-üyoruz (I-16,149)	g-ürler (I-16,270)
g-üyorum (I-11,89)	g-üyo (I-25,35)
g-üyüm (III-46,25)	göTür-üyolar (III-37,345)
gür-eyim (I-18,14)	göz: göz
gür-sün (I-18,32)	g. (I-4,92)
gür-ücü usulüyle (I-3,12)	g. ardı et-memek: deyim, önemsememek (I-16,74)
görev/göráv: görev	g. kararı: deyim. (III-44,7)
göráv+lí (III-37,339)	g. önüne al-dım: deyim, düşünmek / dikkate almak (I-17,51)
göráv+í (III-37,261)	göz+etim alTına al-ırdık: deyim, kontrol etmek (II-30,56)
g. (I-20,4; I-20,5)	g+etirdik (II-30,56)
g+dán (III-37,257)	g+leri (III-43,23)
g+ini (II-30,32)	g+üm âl-madı: deyim, kendine güvenmek (I-4,93)
g+leri (III-37,280; III-37,281)	g+üm almadı (I-4,95)
göre/ görá: göre	gú(Ç): güç
g. (II-29,6; III-41,25; III-41,26; III-41,28; III-41,40; III-42,14; III-49,20)	gúcú: gücü (I-4,101)
görá (III-37,13)	gúnáy: güney
görümce: görümce	gúnáy+dákí (III-37,125)
g+lēr (I-7,35)	gúnáydoudadır: güneydoğu (III-37,137)
górúmcá+lár (III-38,54; III-38,60; III-38,71)	gūrbán: kurban
göTür-/ gótúr-: götürmek	gūrbán bayramında (I-4,39)
gótúr (III-41,95)	gúrúTú: gürültü
gótúr-dú (III-37,304)	gúrúTú (III-40,32)
góTúr-dú (III-40,4; III-40,5)	guruP: grup
gótúr-dúlár (III-36,8; III-37,303; III-37,349)	g. (III-37,132)
góTúr-úp (III-37,295)	guruP+lan (III-46,32)
góTúr-úrdúm (III-40,44)	gúvá: güveyi, damat
gótúr-dú (II-30,21)	g. (III-40,50)
g. (I-16,242)	gúváy (III-39,15; III-39,23)
g-cādım (III-43,17)	gúváy+á (III-40,51)
götür-dülē (II-30,22)	gúváy+ín (III-40,49)
g-düler (I-11,80; I-11,81)	
g-sünler (I-11,80)	

guzu: kuzu

g. (I-17,2)

gübre: gübre

g. (III-35,55)

g+lerin (III-35,54)

gül: gül

g+ün (III-41,20; III-41,23)

gümrü(K): gümrük

gümrü: gümrüğe (I-17,25)

gün/ gün: gün

g. (I-10,6; I-11,22; I-11,23; I-11,79; I-15,46; I-15,51; I-16,154; I-16,156; I-16,165; I-16,233; I-16,240; I-18,15; I-18,15; I-18,16; I-18,16; I-19,17; I-23,10; I-24,16; I-24,18; I-24,18; I-24,19; I-24,20; I-24,20; I-24,21; I-24,21; I-25,20; I-7,1; I-7,25; I-7,26; I-7,33; II-27,4; II-28,3; II-28,4; II-29,16; II-32,13; II-32,26; II-32,46; II-32,51; II-33,6)

gún (I-4,82; II-32,15; III-37,217; III-37,260; III-37,298; III-40,46; III-41,24; III-41,71; III-41,72; III-41,80; III-46,19)

gún+ú (III-39,22; III-40,45; III-40,45; III-40,47; III-41,72; III-41,73)

g+aydın (I-16,86)

g+delik (I-16,124)

g+den (I-10,12)

g+düz (I-16,163; II-27,16; II-29,11)

g+ler (I-11,35; I-11,42)

g+lerde (I-25,26)

g+leri (I-16,237)

g+lüüne (III-35,52)

g+nári (III-40,34)

g+neri (III-39,20) günneri (II-31,29)

g+ü (I-11,41; I-16,117; I-16,119; I-16,235; I-16,235; I-16,236; I-16,238; I-20,12; I-20,19; I-20,19; II-31,29)

g+ümüzde (II-29,25)

g+ünde (I-24,1)

günebakan: günebakan

g. (III-44,3)

güneş: güneş

g. enerjisini (I-15,64)

güt-: gütmek

g-müştür (II-32,16)

gúd-án (III-37,333)

güveS: güvez, renk adı, bordonun tonu.

güveS (III-41,75; III-41,76)

güzel/gúzál/gūzel/ güzál: güzel

g.(I-11,14; I-11,25; I-11,26; I-11,33; I-11,5; I-11,65; I-11,7; I-18,17; I-18,34; I-18,6; I-3,34; I-7,41; I-7,41; I-8,25; I-8,26; III-47,33; III-49,17)

gúzál (I-20,37; I-21,7; I-4,24; I-4,68; I-4,97; II-31,11; II-31,6; II-32,21; II-32,21; III-34,11; III-34,27; III-34,31; III-34,38; III-34,46; III-34,50; III-34,52; III-37,105; III-37,308; III-38,3; III-38,30; III-38,37; III-38,39; III-38,5; III-38,62; III-40,2; III-40,30; III-43,1; III-43,5; III-44,26; III-45,29; III-45,34; III-45,38; III-45,42; III-45,44; III-45,9; III-46,22; III-46,27; III-46,5)

gúzál+cá (III-38,38)

gúzál+cák (III-45,31)

gúzál+dí(III-40,30)

gūzel (I-18,10)

güzádí (I-23,17)

güzál (I-1,10; I-1,30; I-11,92; I-11,95; I-18,18; I-18,24; I-21,2; I-23,13; I-23,16; I-23,31; I-23,37; I-23,46; I-23,47; I-23,48; I-23,51; I-23,54; I-24,40; I-4,21; I-4,25; I-7,34; I-9,3; II-26,10; II-26,13; II-26,16; II-26,5; II-27,12; II-30,20; II-30,30; II-30,81; II-31,13; III-34,12; III-37,6)

güzál (I-18,6)

güzál+cá (II-30,76)

güzál+cik (III-45,36)

güzál+dı (I-1,2; I-1,3)

güzál+dí (I-23,13)

güzál+dír (II-31,19)

güzēl (III-47,16)
güzēl+ce (I-23,41; III-38,2; III-38,9)
güzēl+cene (III-49,31; III-49,34)
g+dir (I-14,27)
güzergah: güzergâh
güzergaında (III-37,50)
güzergaındaki (III-37,31)
H
ha/ há: ünlem ifadesi
h. (I-18,1; II-27,9; II-30,81; III-37,315; III-37,33; III-37,56; III-40,11; III-40,22)
há (I-25,4)
ha hı hı (III-41,20)
haa (I-18,3)
he (II-27,10)
habár: haber
habár+ım (III-45,53)
hacı: hacı
h+lar (I-7,62)
h+lık (I-18,30)
h+lıkta (I-18,34)
haÇ çek-: haç çekmek
haÇ çek-TirilmiŞTir (III-37,179)
hadin: haydi
h. (I-16,147)
hafif: hafif
h. (III-45,25; III-45,27)
hafiye: hafiye
h+lerini (III-37,243)
haK huKuK: hak hukuk, ikileme. (III-37,140)
hakiKaT: hakikat, gerçek
hakiKaT (III-45,45)
hâkim: hakim
hâkim (I-16,107)
hâlâ/ halâ/ hālâ/ hālâ: hâlâ
h. (III-41,58)
halâ (I-15,17; II-30,18)

hālâ (II-26,14)
hālâ (II-26,15; II-29,30; II-30,72; III-37,138; III-37,181; III-37,182; III-37,182; III-37,186; III-37,207; III-39,11)
hala: hala
h+mın (III-43,22)
halay: halay
h+a (I-16,167)
halbusa: halbuki
h. (I-6,24)
halı: halı
h. (I-16,88)
h+sını (I-15,19)
halihazırda: hâlihazırda, şu anda
h. (I-16,10)
hâl: hâl, durum
hâl+ine (I-15,40)
halK: halk
h. (I-16,60; III-41,24)
halK oyunu (III-37,230)
h+ı (I-17,13)
halK+ı (III-37,209; III-38,63)
hambar: sobanın içinde yemek pişirmeye yarayan bölüm.
h+ı (III-49,37)
hamur /hamır: hamur
h. (II-26,9; III-40,11; III-40,12)
h. işi (III-40,11; III-40,12)
h+una (I-11,65)
hamır (I-24,5; III-47,24)
hamır işi (III-47,24)
han: han
h. (III-37,169)
hane/ hâne: hane
h. (I-1,9; I-1,10)
h+li (I-1,10)
hâne+lik (I-11,11)

hangi/ hangí: hangi

h. (III-37,132; III-37,4)

hangí (I-19,23)

hanım: hanım

h+ı (III-41,7)

h+nan (III-40,38)

hani/ haní/ hana/ hanı: hani

h. (I-11,74; I-18,1; I-18,2; I-3,29)

haní (III-41,30; III-44,16; III-44,21)

hana (I-18,2; I-18,32)

hanı (I-18,23; I-18,29; III-41,53)

hap: hap

h+tır (II-30,12)

harbalı: harballı, bindallı, kızların kına gecelerinde giydikleri kıyafet.

h+lara (III-40,1)

h+yı (III-41,77)

harballı (III-38,66; III-40,2; III-41,72; III-41,74)

har(P): harp, savaş

harbi (III-40,24)

harbindá (III-39,1)

harP koPuyu (III-40,23)

harēkāT: harekāt

harēkāT (III-37,159)

harekeT: hareket

harekeT+lerden (III-37,308)

harf: harf

h+i (I-16,55)

h+inin (I-16,57)

hāri(Ç): hariç

hāricinde (I-16,75)

harita: harita

h. (III-37,331)

hariTa+yı (III-37,330)

harman: harman, karışım

h. (I-23,22)

has: has

h. (I-7,4)

haS (III-45,1)

hasta: hasta

h+hık (III-41,45; III-41,46; III-41,53)

h+nede (II-33,16)

haTırā: hatıra

haTırā+lar (III-36,3)

hatırla-: hatırlamak

h-dı (II-33,19)

haTırladım (III-38,41; III-38,41)

h-lamağa (I-16,94)

h-mayorum (I-10,9)

h-tmak (I-6,29)

hatırlıyörüm (I-15,15)

hatim: hatim

h. (I-11,25)

h. merasimi (I-11,25)

h+den (I-11,57)

hat: hat

h+larda (I-16,152)

hatta: hatta

h. (I-14,14; I-14,20; I-14,4; I-15,14; I-17,5; III-37,117)

hava (yap-): mec. ritim tutmak

hava yaP-ārlārmıŞ (III-43,15)

havāli: havali

havāli+si (III-37,60)

hayāl: hayal

hayāl ettii (II-28,8)

hayaT: hayat

hayaT+ı (III-37,83)

hayır/ hāyır: hayır

h. (I-4,13; III-36,4; III-37,12)

hāyır (III-49,13)

hayvan: hayvan

h. (I-16,88)

h+cılık (II-32,23)

h+dan (II-30,64)

h+larını (I-15,65)

hazır: hazır

h. (I-20,37; III-37,72; III-37,80; III-38,4; I-12,16)

h. olsun (I-12,16)

h+a geldilár (III-41,70)

h+lanır (I-7,1)

hedef göster-: hedef göstermek

h. g-ilmemesi (I-6,5)

hediye: hediye

h+leşme (I-4,39)

hektar: hektar

h+lık (I-16,4)

hele: hele

h. (II-33,2)

helva/ halva: helva

h. (II-31,30; II-31,36; III-41,49; III-46,2)

h+Sı (III-41,45)

halva (III-41,49; III-41,49; III-41,49)

halva taŞı (III-41,52)

hem: hem

h. (II-30,12; II-30,33)

hem..em (I-16,108)

hem..hem (I-1,23)

hemen: hemen

h. (III-37,51; III-40,39)

henüS: henüz

henüS (III-38,75)

heP: hep

h. (I-1,11; I-1,29; I-10,13; I-14,11; I-16,159; I-23,11)

heP (II-29,11; III-37,175; III-37,205; III-37,213)

h. (III-49,10)

heP+imiS (III-37,264)

heP+imizi (III-37,262)

heP+imizin (III-37,243)

h+si (I-1,5; I-8,11; I-8,8; II-28,15; III-34,43)

h+Sı (II-32,45)

heP+sı (III-39,12)

heP+Si (III-41,40)

h+sini (I-15,20; I-15,25; I-8,8)

her: her

h. (I-11,12; I-11,22; I-11,23; I-11,24; I-16,31; I-18,35; I-23,12; I-25,21; III-37,13; III-37,167; III-37,209; III-37,292; III-37,303; III-37,303; III-37,80; III-37,92; III-41,2; I-1,21; I-10,11; I-10,2)

herkeS: herkes

h. (I-1,12; I-11,38; I-23,14; I-23,18; I-25,32; I-25,34; III-41,77)

herkeS (I-25,31; III-37,173)

herkeS+in (I-19,22)

hızlı: hızlı

h. (I-16,224; III-37,91)

hiÇ: hiç

h. (I-1,6; I-16,97; I-6,24; I-8,21; II-28,5)

hiÇ (II-28,6; II-30,59; III-37,205; III-38,50; III-38,52; III-40,31; III-44,1; III-47,5)

hiÇ (III-45,53)

hiÇbi (III-38,41)

hiçbi şey (II-26,19)

hiÇbir (I-14,8; I-14,8)

hiÇbir (I-17,57; III-35,4)

hiçbir (I-7,60; III-45,49)

hiÇbir şey (I-13,6)

hiçbirinin (I-8,21)

hiÇbirinin (I-8,23)

hiÇbirisi (II-30,44)

hindiSTan ceviS: Hindistan cevizi

hindiSTan ceviS (III-45,41)

hoca: hoca

h+lardan (III-37,273)

h+ları (I-8,7)

horanda: aile

h. (I-22,1; I-22,2)

horu: eğlence, şenlik

h+lar (I-1,3)

hücre: hücre

h+li (I-6,20)

I

ıı (I-16,160)

ııı (I-16,25; I-23,1)

ıla: ile

ı. (I-16,150)

ıl: yıl

ı+da (I-16,133)

ırk: ırk

ı. (I-16,37)

ısrıgan/ ısrıgān: ısrıgan

ı+ı (I-21,11; I-21,7)

ısrıgān+ı (I-21,10)

ıslat-: ıslatmak

ı-ıyoruz (I-5,2)

ıslık: ıslık

ı+la (III-37,224)

ıspap: düğünlerde hazırlanan sofrası.

ı. (II-29,22; II-29,23)

ızlı: hızlı

ı. (I-25,14)

İ

ibādeT: ibadet

ibādeT+ini (III-37,102)

ibāre: ibare

ibāre+si (III-37,46)

icaP eT-: gerek-

icaP eT-miŞ (III-37,333)

iÇ: hiç

i. (I-11,17; I-11,25; I-11,69; I-18,18; I-24,28; II-30,59; III-41,17; I-4,79; I-6,9; II-28,1; II-32,12; III-35,55; III-36,22; III-36,8; III-41,17)

iÇ+Ten (I-4,27)

iÇ: iç

i.(I-16,101; I-6,38)

iÇ+arı (III-38,55)

iÇ+erde (III-40,54)

iç+eri (I-21,8)

iÇ+eri (III-42,20)

iç+erisine (III-34,25)

iç+ersinde (I-16,46; I-16,50; I-16,85; I-16,94)

iç+ērsine (III-34,40)

iç+i (I-9,10)

iÇ+i (II-29,31; III-35,45; III-35,45; III-38,21)

iÇ+iná (III-38,35; III-37,148; III-38,20; III-45,30; III-45,30; III-45,31; III-45,39)

iÇ+iná (II-31,5; III-38,2; III-38,33; III-38,9; III-44,13; III-46,4; III-46,4)

iÇ+indá (III-37,201)

iÇ+indá (III-38,58)

iÇ+indaki (III-45,39)

iÇ+indán (III-38,21)

iç+inde (I-1,10; I-1,12; I-11,17; I-16,119; I-2,20; III-49,19; III-49,23; III-49,37)

iÇ+inde (I-16,223; I-16,241; I-17,13; I-24,36; III-35,54; III-37,20; III-37,201; III-41,50)

iç+indeki (I-16,55)

iÇ+indekilerini (II-30,53)

iç+inden (II-28,25)

iç+ine (I-11,43; I-2,3; I-2,18; I-23,29; I-5,14; I-5,15; I-5,5; I-5,9; II-26,1; II-27,11; III-47,16; III-47,8; III-48,4)

iÇ+ine (I-16,149; I-16,81; I-2,7; I-24,30; I-25,13; I-25,3; I-4,62; I-5,3; II-29,1; II-30,66; II-30,70; II-30,75; II-30,80; III-34,43; III-34,46; III-37,42; III-41,16; III-41,22; III-41,22; III-44,6; III-48,3)

iç+ini (I-16,152; I-5,4)

iÇ-: içmek

i. (II-30,20)

iÇ-ár (III-39,28)

iç-ecekler (I-6,34)

iÇ-erler (I-16,265)

iç-iyolar (I-10,17)

iç-iyursunuz (I-10,10)

iÇ-Kılı (III-39,26)

iç-me (I-15,26)

iÇ-Tim (II-30,20)

iÇin: için

i. (I-1,22; I-11,32; I-15,22; I-15,24; I-15,35; I-16,116; I-16,116; I-16,116; I-16,180; I-16,185; I-16,210; I-16,212; I-16,256; I-17,41; I-18,22; I-20,32; I-6,28; I-6,29; I-8,23; II-27,11; II-28,32; III-37,47; III-47,3; III-48,3; I-11,29; I-12,11; I-12,19; I-16,130)

iÇin (I-4,82; II-28,24; II-30,28; II-33,19; III-34,33; III-35,52; III-35,53; III-36,14; III-37,115; III-37,150; III-37,167; III-37,212; III-37,227; III-37,242; III-37,332; III-37,338; III-37,347; III-37,52; III-37,54; III-37,80; III-37,80; III-39,26; III-39,31; III-41,49; III-45,49; III-45,5; III-49,2)

iÇin (III-37,263; III-37,309; III-42,22)

idäre: idare

idäre ediliyodu (III-37,273)

i-: imek

i-di (I-18,30; I-18,4)

ifacık ifacık: ufacık ufacık, ikileme.

i. (I-21,7)

ifak ifak (III-47,8)

iğir-: iğirmek

i-ici (III-35,49)

ihTiya(Ç): ihtiyaç

ihTiyaçı (I-15,35)

ihTiyar/ ihtiyār: ihtiyar, yaşlı

i. (I-18,26)

ihTiya (I-18,21)

ihTiyār (I-20,27)

ihTiyār+ım (I-18,9)

ihTiyar+lar (I-20,29)

ikāmāT: ikamet

ikāmāT+lā (III-37,318)

ikāmet+le (III-37,319)

ikāye: hikāye

ikāye+si (III-37,210; III-37,210)

iki/ iki/ ikī: iki

i. (I-10,4; I-11,3; I-11,30; I-11,39; I-11,67; I-13,9; I-15,46; I-15,63; I-15,67; I-16,127; I-16,13; I-16,14; I-16,14; I-16,15; I-16,207; I-16,209; I-16,233; I-16,251; I-16,255; I-16,263; I-16,278; I-16,3; I-16,31; I-16,8; I-16,98; I-17,53; I-18,15; I-18,15; I-18,15; I-2,1; I-2,2; I-2,11; I-2,12; I-20,15; I-23,19; I-23,19; I-23,28; I-23,29; I-24,21; I-24,29; I-25,13; I-25,28; I-3,5; I-3,13; I-3,14; I-3,15; I-4,106; I-4,85; I-4,86; I-6,16; I-6,39; I-6,40; I-6,6; I-7,45; I-8,9; II-27,21; II-29,6; II-29,7; II-30,11; II-30,74; II-31,10; II-31,16; II-31,3; II-31,3; II-31,9; III-34,25; III-34,41; III-34,41; III-35,50; III-35,52; III-36,6; III-37,174; III-37,189; III-37,251; III-37,289; III-37,295; III-37,312; III-37,46; III-37,67; III-38,19; III-38,2; III-40,52; III-41,68; III-42,20; III-42,25; III-42,5; III-43,19; III-43,6; III-44,17; III-44,18; III-44,21; III-44,4; III-44,6; III-45,28; III-47,28; III-49,4; III-37,184; I-1,9; I-1,10; I-1,15)

ikī (I-7,27)

ikī (III-37,191)

ikī+dā (III-39,22)

i+de (III-41,91)

i+miz (II-30,82)

i+nci (I-24,20; I-24,21; I-6,25; I-6,37; II-29,18; III-37,11; III-37,282; III-37,7;

III-37,7; III-37,7; III-39,1; III-41,73; III-41,79)	il: il
i+ncısı (III-37,268)	i+inde (I-16,17; I-16,42)
i+ncisi (I-16,51; I-6,32; III-35,46)	i+indeki (I-16,6)
i+şer (I-1,10)	i+inin (I-16,1)
i+ye (I-20,16; III-44,34)	ilişki: ilişki
ikindi: ikindi	i+leri (I-12,9)
i. (I-16,273)	ilîyât: ehliyet
iKram: ikram	ilîyât (II-32,11)
iKrām (III-38,50)	ilK: ilk
ikrām ederiS (II-31,29; II-31,34)	i. (I-11,20; I-12,20; I-12,21; I-16,129; I-16,135; I-16,51; I-23,7; I-25,1; I-25,1; I-3,1; II-29,16; II-29,16; II-29,17; III-37,173; III-37,36; III-41,72; III-41,74; III-41,76)
ikrām edilir (I-16,120; I-16,157)	ilK (III-37,284)
i. edilirdi (I-16,240)	ilkokul (I-11,12; II-30,27)
i. ediliyor (I-7,6)	ilKoKulda (III-37,282)
ikrām ediyörüz (I-20,28)	ilkokullarında (I-16,13)
iKrām eTmek (I-20,32)	ilkokulu (I-11,23; I-16,10)
ilāhi: ilahi	illa: kesinlikle
ilāhi (I-25,30; I-20,12)	i. (I-14,25)
ilaiyaT: ilahiyat	îmālat: imalat
ilaiyaT (III-40,19)	îmālat (I-3,27)
ilave: ilave, ek	imam: imam
i. ediyoruz (I-23,31)	i.(I-15,49; I-16,272; I-16,275; I-18,30; I-20,4)
ileen: leğen	i. nigamı (II-29,26)
ileen+e (II-27,18)	i. nikāı (I-15,45; I-15,46)
ileri/ ilerı: ileri	i+ı (I-15,52; I-19,19; II-29,26)
iler(i)de (III-36,24)	i+ın (III-41,7)
iler(i)de (III-41,88; III-41,89)	i+lık (I-20,6)
ilerı gerı: ikileme (III-42,5)	imambayıldı: imambayıldı, yemek adı.
iletişim: iletişim	i. (III-40,8; III-47,25)
i. (I-15,12)	imParatorluk: imparatorluk
ilgi: ilgi	imParatorluu: imparatorluğu (I-17,23)
i+leniyösunuS (III-37,143)	iná(K): inek
i+lı (III-37,2)	inák+lárimıS (II-32,23)
ilginÇ: ilginç	ineği (I-11,2)
i. (I-16,186; I-16,190)	
ilginÇ (I-17,48)	

inan-: inanmak

i-iyor (I-6,31)

ince/ íncá/ incá: ince

i. (I-11,50; I-11,60; I-11,66; I-14,11; I-14,13; I-8,28; I-8,28; I-8,29; III-43,8; I-23,44)

incá (III-38,27)

íncá (III-38,27; III-38,48; III-38,49)

i+lemişimdir (I-15,37)

i+si (I-10,3)

in-/ ín-: inmek

índıK (III-46,30)

i-dılar (I-1,5)

i-di (I-1,8; I-16,72)

i-diimiz (I-17,6)

i-diin zaman (I-16,198)

i-dík (II-32,7; II-32,7)

i-dirdiği zaman feyşe: kalıplaşmış ifade. (I-14,15)

i-dírdik (II-32,41)

ín-dırıyın (III-46,6)

i-iyolar (III-41,91)

i-iyosun (I-4,64)

i-iyoz (I-17,16)

i-máyım (I-4,4)

i-meler (I-1,28)

ín-míŞládır (III-37,203)

i-mişler (I-3,4)

îne: iğne

î. oyası (I-23,5; I-23,6)

î+liyolar (I-14,14)

inle-: inlemek

inliyor (III-41,93)

inSan/insân: insan

i. (I-1,18; I-1,24; I-10,13; I-16,204; II-33,14)

insānar (III-44,24)

inSanım (III-46,13)

i+ımız (I-15,3)

i+ın (I-17,11; III-42,7; III-43,23)

i+lar (I-15,10; I-15,11; I-15,5; I-16,102; I-16,157; I-16,174; I-16,220; I-6,31)

i+lara (I-16,120)

i+ların (I-16,123)

i+nar (III-37,131; III-37,184; III-37,187; III-37,293; III-37,314; III-37,342)

i+nara (III-37,47; III-37,66; III-37,68; III-41,43; III-41,44)

i+nardan (III-41,57)

i+nardır (III-37,95)

i+narı (I-23,11; II-32,42; III-37,324; III-41,6)

i+narımıS (III-37,300; III-37,301; III-37,94)

i+narın (III-37,175)

inşaaT: inşaat

i. (I-3,15)

inşaaT+Ta (III-42,15)

iP: ip

i. (II-26,3)

i+lik (I-15,20)

iPlıK (III-38,67)

i+liklá (III-38,68)

i+lîni (I-15,15)

iPTal: iptal

iPTal edildi (III-37,254)

irdele-: irdelemek

i-meyelim (I-16,32)

îrek:?

î. (III-35,25; III-35,46; III-35,49; III-35,49; III-35,51)

îrek alTı: geçici hayvan barınağı

irmi: yirmi

i. (I-16,133; I-5,13; I-7,36; I-7,36)

irmi(K)/ írmik: ırmık

írmíi (III-46,4)

írmíi (III-46,5)

i. (I-7,3; III-41,45)	iSTe-rsán (III-45,32)
i. halvacı (III-46,2)	istē-rsáníS (III-35,12)
írmík halvaSını (III-46,3)	iSTe-rsáyđın (III-45,32)
i+le (III-41,49)	i-rse (I-20,31; II-27,18)
isim/ísím: isim, ad	i-rse (I-7,24)
i+lárını (III-37,176)	iStē-rse (II-30,74; II-30,76)
ísímlári (III-37,179)	istē-rsek (II-30,83)
ismi (II-33,15; II-33,7; III-37,120)	i-rsen (I-15,55)
ísmí (III-36,20)	i-rsen (I-23,43)
ísmíní (III-37,172)	i-rsen (I-7,23; I-7,23)
iSte-/ istē: istemek	istē-rsen (III-34,26; III-47,19; III-49,30)
iStá-nílír (III-39,14)	iSTē-rsen (III-45,19)
iSTá-sáníS (III-40,17)	istē-rsen (III-47,31)
i-diimiz iÇin (I-11,97)	istē-rsēyđın (III-49,35)
i-diin (III-49,30)	i-seyđın (I-12,16)
i-dílár (II-32,39)	i-yâ (III-41,68)
i-diler (III-41,64)	i-yen (I-11,38; I-20,11; I-20,12)
isteene: isteğine (III-44,21)	iSte-yen (I-16,218)
i-me (I-16,249; I-16,253)	istē-yen (I-20,30)
i-mē (III-41,58; III-41,67; III-41,67)	iSTe-yen (III-41,11; III-41,14; III-41,14)
istē-mēdim (I-13,10)	istiy (III-49,41)
iSTe-mee (III-40,33; III-40,34)	istiyán (III-44,17)
i-messe (II-27,19)	istiyen (I-25,22; I-25,34)
i-messen (III-47,33)	istiyo (I-25,15; I-7,20; III-34,30)
i-mişler (I-6,21; I-6,7)	istiyom (I-4,75)
i-miyerek (I-11,82)	istiyor (I-9,1)
i-miyim (II-29,10)	istiyordu (I-7,29)
i-miyo (I-7,19)	istiyorlar (I-13,7)
iSTe-r (I-16,219; I-16,220; III-38,4; III-38,4)	istiyorsunuz (I-19,15)
i-r (I-17,30)	istiyorum (I-18,24)
iSte-r (I-17,31; I-17,31)	iSTiyoruS (III-38,2)
istē-r (III-44,11)	istiyördüm (I-12,17)
iSTē-r (III-44,11)	iSTaSyon: istasyon
iSte-rim (III-35,2)	iSTaSyon+una (III-39,32)
i-rler (I-16,269)	iSTiklāl: istiklal
istē-rsá (III-44,24)	isTiklāl (III-37,160)

iSTiklāl (III-37,171)

istilā: istila

istilā eT-miŞlārdır (III-37,175)

isyan: isyan

i+a kalkış-mışlar (I-14,3)

iŞ: iş

iŞ (I-4,18; I-4,20; I-8,26; III-37,333; III-42,11; III-42,12)

i. (I-8,30)

iŞi (I-8,28; III-42,10; III-45,56; I-24,39)

i+i (III-47,24; I-8,22; I-8,28)

i+imi (I-8,22; I-8,22; I-8,20)

i+ímiz (I-20,25)

i+imizi (I-8,20)

iŞ+in (III-37,285)

i+ine (II-31,11)

iŞ+ini (I-24,39)

i+ini (I-3,25)

iŞ+ínizá (III-37,92)

iŞyeri: işyeri

iŞyeri+miz (I-3,34)

işalla/ işallah: inşallah

işalla (II-30,19)

işallah (I-18,36; I-18,33)

iŞaret: işaret

iŞaret+lemee: işaretlemeye (III-35,24)

iŞgāl: işgal

iŞgāl+i (III-39,1)

iŞle-: işle-, oya yapmak

iŞlá-níK (III-38,67; III-38,68)

iŞlá-ník (III-40,2; III-40,6)

i-meleri (III-41,41)

iŞle-meli (III-41,41)

iş: iç

iş+lēnde: içlerinde, mec. kalplerinde (I-4,71)

iştā: iştah

iştā+hıydı (I-7,31)

iŞTe/ işte: işte

i. (I-11,10; I-11,16; I-11,39; I-11,40; I-11,42; I-11,58; I-11,65; I-11,67; I-11,68; I-11,71; I-11,73; I-11,78; I-11,83; I-11,99; I-12,10; I-12,24; I-14,9; I-16,107; I-16,154; I-16,71; I-17,5; I-24,1 I-24,10 I-25,29; I-7,12; I-7,32; III-49,12)

iŞTe (I-11,97; I-16,161; I-16,162; I-16,202; I-16,250; I-17,10; I-17,52; I-23,24; I-25,28; I-4,25; I-4,40; I-4,75; I-26,5; II-27,14; II-30,12; II-31,4; II-31,6; III-34,50; III-48,1; III-49,10)

iştè (I-16,109)

iŞTe (I-20,29; I-25,20; I-4,14; I-4,52; I-4,68; I-4,69; I-4,93; I-4,96; II-28,18; II-28,4; II-28,6; II-30,16; II-30,21; II-30,23; II-30,37; II-30,55; II-30,65; II-30,69; II-30,73; II-31,33; II-32,14; II-32,17; II-32,44; II-32,48; II-32,8; II-33,1; II-33,10; II-33,11; II-33,12; II-33,9; III-34,41; III-37,260; III-37,285; III-41,42; III-41,60; III-41,70; III-41,79; III-41,82; III-43,13; III-44,11; III-44,15; III-44,32; III-44,33; III-45,56)

iŞTá (III-37,284)

iŞTá (III-37,286; III-40,57; III-40,57)

iŞtá (III-40,55)

iŞte (III-46,17)

italyan: İtalyan, özel ad.

i+nara (III-36,5)

itibāren/ itībāren: itibaren

itibāren (I-16,26; I-16,5)

itībāren (I-25,17)

itīyar: ihtiyar

itīyar (I-18,28)

iyi/ iyí/ iyi/ iyi: iyi

i. (I-10,26; I-12,1; I-12,11; I-12,11; I-12,4; I-15,9; I-16,225; I-16,46; I-16,87; I-23,23; I-7,19; I-7,45; II-28,24; II-28,31; II-30,2; III-37,207; III-37,40; III-41,39; III-46,13)

iyi (I-17,22)

iyi (I-4,71; I-4,87; I-4,71; I-4,88; I-4,88;
III-37,130)
iyi (III-37,111)
i+ce (I-5,8; III-34,39)
i+ceyim (II-30,18; II-30,19)
iyi+dı (III-46,31)
i+di (I-12,9; III-46,33)
i+yim (II-30,19)
i+yiS (III-41,38)
i+yiz (I-4,70)
izāh: izah, açıklama
izāh+ı (III-37,110)
izā: hiza
izā+sında (I-25,10)

izin/ izin: izin
i. (I-12,17)
i. aldım (I-12,21)
i. almak (I-12,19)
îzin çık-tı (I-12,22)
i+e (II-30,33)

J

jandarma/jandárma: jandarma
j. (II-32,31; III-37,342)
j+lār (II-32,28)
jandármalar (II-32,32)
jeST: jest
jeST+lār (III-37,199)

K

Kaba: kaba
k. (I-8,28; II-28,17; II-28,18; II-30,4)
Kaba (I-17,62)
k+yı (I-8,29)
kaba(K)/ kabāk/ kākak: kabak
k. (I-23,19; I-24,28; I-24,28)
kabar: kabağı (I-23,50)
kabāk (I-23,47; I-24,25; I-24,25)

kākak (I-23,52)
kabar-: kabarmak
kabāmāya (III-34,22)
k-ınca (III-44,23; III-44,24)
k-ıy (II-26,10)
kabār-māya (III-34,21)
k-Tma toSu (III-44,4)
k-Tma tozu (III-44,22)
kabîle: kabile
kabîle (III-37,133)
kabuk: kabuk
k+lu (III-35,40)
Kabul: kabul
k. (I-6,18)

kabul e(T): kabul etmek
k. eden (I-16,129)
k. ediliyor (I-11,29)
k. ediyo (I-17,68)
k. ediyor (I-17,66)
k. et-memiş (I-7,47)
k. et-memişler (I-7,44)
Kabul eT-meSler (III-40,31)
k. et-miyor (I-17,65)
kaÇ: kaç, soru ifadesi.
k. (I-7,49)
kaÇ (I-4,64; I-4,77; III-35,32; III-46,29)
kaÇ+Ta (II-32,25)
kaÇ-: kaçmak
k-acaklar (I-7,26)
kaÇ-alım (I-4,67)
kaÇ-an (III-37,63)
kaÇ-arak (II-32,29)
kaÇ-arkán (III-37,169)
kaÇ-ırmaa: kaçırmaya, mec. (III-37,38)
k-ıyım (III-49,27)
k-ıyo (I-14,1)

k-iyom (I-22,4)
k-iyorlar (I-1,15)
k-ıyorum (III-49,27)
kaÇ-maktadır (I-15,33; I-15,37; I-15,37)
k-mışım (I-1,1)
kaÇ-Tık (I-4,62)
kaÇ-TıkTan (I-11,83)
kaçtıktan (I-11,86)
kaÇ-Tılar (I-4,60)
kaÇ-Tım (III-49,6)
kaçamak: bir çeşit yemek
k. (I-14,21; I-14,21; I-14,22; III-49,32)
kaçamaı: kaçamağı (I-15,40; III-49,31)
kaÇ-amak (I-15,27; I-15,28; I-15,29; I-15,33; I-15,36; I-16,222; I-16,229)
Kadar/ kadâr/ kadan: kadar
k. (I-10,16; I-10,19; I-16,189; I-16,204; I-16,5; I-18,33; I-18,4; I-20,16; I-20,17; I-20,19; I-23,27; I-23,4; I-25,15; I-25,18; I-25,9; I-3,11; I-6,25; I-8,18; III-36,12; III-37,132; III-37,132; III-37,21; III-37,246; III-37,262; III-37,61; III-38,71; III-39,28; III-39,28; III-43,19; III-43,7; I-11,65; I-15,14; I-15,15; I-15,18; I-15,23; I-15,26; I-15,53; I-16,137; I-25,15; I-6,18; I-7,20; I-9,11; I-9,7; III-37,74; III-41,3; III-43,11; III-43,11; III-45,35; III-38,5; III-41,54; I-12,5)
k+ıyla (III-37,192)
kadan (III-44,27; III-44,5; III-44,5; III-49,30; III-49,31)
Kadan (III-45,16)
kadan+cık (I-11,52)
kadâr (III-44,34)
Kadar (I-17,19; I-3,3; I-3,7; III-40,11; III-40,2; III-40,40)
kadar (II-27,5; II-26,6; II-26,6; III-35,33; III-49,16)
kadâr (II-30,13; III-34,15)

kadayıf: kadayıf
k. (I-2,8; I-2,9; I-20,30; I-4,37; I-4,38)
Kadın: kadın
k. (I-11,69; I-11,76; I-13,1; I-20,13; I-20,15; I-20,27; II-33,1; II-33,18; II-33,6)
Kadın (III-39,11)
k+m (II-33,15)
k+lar (I-16,274)
k+ların (I-14,11)
k+nar (III-38,4; III-41,39; III-46,26)
k+nara (III-41,66)
k+nı (III-41,15)
kadifâ: kadife
kadifâ+dân (III-40,2)
kadifâ+nın (III-38,67)
kadron: kadron, tütüncülükte kullanılan bir terim.
k. (III-47,1; III-47,2)
Kafa: kafa
k. (I-21,2; II-30,75; II-31,9; III-45,28)
k+cımda (III-37,99)
k+larını (I-4,31)
k+mı (II-30,14)
k+sını (II-30,49)
k+sınnan (III-42,22)
Kafa+yı (I-17,17)
K+yı (III-42,14)
kafeterya: kafeterya
k+lar (I-8,2)
kahve/ kâve: kahve
k. (I-10,10; I-16,86)
k+yi (I-9,18)
k+si (I-12,8)
kâve+si (I-12,10; I-12,5; I-12,9; III-36,12; III-36,13; III-36,14; III-36,15)
kât: kağıt
kât+larımız (II-32,8)

kak-: kakmak

k-aşlar (III-41,86)

kak-ıváriaS: mec. fırına vermek(II-30,48)

kakoo: kakao

k+yı (III-46,5)

kalabalık: kalabalık

k. (II-32,45; III-37,16; III-41,1)

kalaba (III-41,14)

Kal-: kalmak

k-acām (I-3,25)

k-dı (I-1,9; III-36,20)

Kal-dı (III-46,19)

k-dık (I-3,13; II-32,46; II-32,46; II-32,48; II-32,51; II-32,6; II-32,9)

k-dılar (I-1,8)

k-dım (I-4,82; I-4,82; II-32,3; III-37,251; III-46,10)

Kal-dım (III-37,191)

k-ır (I-15,46; I-16,263; II-28,17)

k-ıyâ (III-44,19)

k-ıyo (I-2,6; II-28,30; III-35,29; III-37,328)

Kal-ıyo (III-37,340)

k-ıyor (III-37,170; III-37,171)

k-ıyormuş (I-6,26)

k-ma (III-35,16; III-39,2)

k-madı (I-16,159; III-40,16; III-42,1)

k-mamış (I-10,8)

k-mayız (II-30,55)

k-mış (I-11,15; I-11,97; I-15,3; I-15,5; I-16,149; I-16,21; I-16,99; III-37,348)

k-mıŞ (III-37,100; III-37,115)

k-mışım (I-9,18)

k-mıŞlar (III-37,135; III-37,97)

k-mıştır (I-11,49)

k-mıŞTır (III-37,192)

k-sanız (II-31,19)

kalan: kalan

k+ (I-1,15; I-16,132)

k+ı (I-16,185)

k+ını (II-30,50)

k+lar (I-8,9)

Kalanı (III-38,38)

Kaldır-: kaldırmak

k-amıyım (II-30,14)

k-ın (I-7,54)

Kaldır-ıp (I-17,17)

k-ır (I-16,276)

k-maya (I-17,7)

kal(P): kalp

k. (II-30,44)

kalbini (II-30,51)

kalın: kalın

k. (I-15,21; I-23,42; I-8,25; I-8,26; I-8,30; III-37,177; III-38,23; III-44,23)

k+ca (III-38,26; III-38,6; III-38,7)

k+lında (III-43,7)

kalK-: kalkmak

k-ar (III-37,199)

k-arSanıS (III-37,148)

k-ın (II-32,52)

kalK-ınmaya (III-37,140)

k-mışlar (I-7,52; I-7,56)

kalK-Sam (III-46,26)

k-Tı (II-32,44; III-41,53; III-42,6)

k-Tık (II-32,50; II-32,52)

k-tık (II-32,53)

k-tıkları (I-6,23)

kan: kan

k. (I-18,32)

k. akıtlıyo (I-11,34)

k. kuSmuS: mec. çok zor durumda kalmak, zahmet çekmek (III-37,217)

kana(T): kanat

kanadını (II-30,50)

kanat: kanat, yan anlam-dolabın bir bölümü.

k+lı (I-11,3)

kandil: kandil

k. geceleri (I-16,237)

k+lerde (I-10,20; I-10,20)

kantin: kantin

k+de (I-12,18)

kaPa-: kapamak

k-cağım (III-34,23)

k-ğı (III-47,32)

k-ndı (I-1,8)

kaPa-ndı (III-37,213)

k-ndık (I-1,26)

kapānı: kapağın (III-49,18)

k-nıyo (I-3,23)

kapā-rım (II-30,59)

kapā-rsın (III-47,32)

kaPaT-: kapatmak

kaPaTıP (III-38,15)

kaPaTıyom (III-34,26)

kaPaTıyom (III-34,47)

k-tıyoruz (I-5,10)

k-tıyosun (III-34,17)

k-ttıktan (I-25,8)

k-TTıkTan (III-34,47)

kapalı:kapalı

k. (II-28,11)

KaPı: kapı

kaPı (III-46,12)

k+da (I-23,9)

k+lara (II-32,29; II-32,32)

k+nın (I-23,10)

k+sına (I-17,25)

KaPısında (III-40,50)

k+ya (I-24,4)

kapTır-: mec. fazla kaçırmak

kapTır-dım (II-30,2)

kara: kara, renk adı.

k. (I-17,3; II-28,20; I-15,31; I-15,31; I-15,32)

kara KayıP: “ortada yok, kaybolmuş” anlamlarını veren kalıplaşmış ifade. (III-37,341)

k+ya (II-28,19; II-28,19)

karaPiber: karabiber

k. (I-25,6; II-31,12; III-34,33; III-38,12; III-49,22)

k+lēr (III-34,34)

karabibár (III-45,40)

karaPiber+cık (I-21,5)

karar: karar

k. al-dı (II-32,36)

karaşlı/ karâşlı: karışım, yemek yapımı sırasında malzemenin karışmış şekli için kullanılır.

k. (I-23,33; I-23,38)

karâşlı (I-23,39)

karâşlı+yı (I-23,41)

karayolu: karayolu

k+yla (III-37,32)

kardeŞ/kardâŞ: kardeş

k. (I-6,6; I-6,6; I-7,45; I-7,52; I-7,59; II-30,29)

k+i (II-28,15)

kardâŞımı (III-37,297)

kardeŞ+imin (III-38,30)

kardeŞçocukları: kardeşçocukları

kardeŞçocuklarım (I-4,47)

kardeŞçocuklarım (I-4,48)

kardeŞçocuklarım (I-4,88)

kare: kare

k. (I-16,106)

karı: karı

k. (I-1,10)

k+Sına (III-46,12)
 k+sınnan (I-4,58)
 karış-: karışmak
 k-ık (I-4,3; I-4,7)
 k-ımdan (I-23,52)
 k-ımı (I-23,45)
 karış-ımı (III-38,32)
 karış-ın (III-37,300)
 karış-ıyı (III-45,58)
 k-madım: (I-8,21)
 karış-mıŞTır (III-37,149)
 karışmalık: savaş, harp
 karışmalık (III-48,5)
 karışTırmalık (I-4,67)
 karışTırmalıkTa (I-4,66)
 karışTır-: karıştırmak
 karışTırabiliyiS (III-45,7)
 k-tırasın (I-21,9)
 k-tırdıkÇa (III-42,8)
 k-tırdıktan (I-5,6)
 karıştırdım (III-35,26)
 karışTırdım (III-37,37)
 k-tırım (II-30,58; II-30,61; II-31,13)
 k-tırır (I-15,35; I-16,223)
 k-tırışın (III-47,16)
 k-tırıyım (III-49,23)
 karışTırıyom (III-34,25)
 karışTırıyon (III-34,43)
 kâriştıriyor (I-18,29)
 k-tırıyor (I-9,7)
 karışTırıyoğlar (I-23,39)
 kTırıyorum (III-34,22)
 karışTırıyorum (III-34,24)
 karışTırıyoruz (I-23,20)
 k-tırıyoruz (I-5,4)
 karışTırıyoruz (I-23,21)

k-tırıyoruz (I-23,30)
 karışTırılıyo (III-38,37)
 kar-: karmak
 k-maa (III-44,5)
 Karnıyarık: karnıyarık
 k. (III-47,25; III-47,33)
 Karnıyarık (I-2,15)
 karŞı/ kârşı: karşı
 k+da (I-3,31; I-6,27)
 kârşı (I-4,98)
 k+dan (I-16,199)
 karŞı+laŞmaları (III-37,163)
 k+lıkları (III-35,27)
 k+lıklı (I-16,254; III-41,65; III-42,4; III-42,5)
 k+sına (III-37,164)
 k+ya (III-43,19)
 karşıla-: karşılamak fiili
 karşılıyodu (I-23,11)
 karŞılıyor (III-37,168)
 kasaba /kasâba/ kasâba: kasaba
 k+da (I-8,3)
 k+yâ (I-17,6)
 k+ya (I-1,5; I-15,20; I-15,24; I-17,6)
 kasâba (III-35,30)
 kasâba (II-28,32; II-28,33)
 kasım/ kâsım: kasım
 k+da (I-18,13)
 kâsım (I-18,15)
 kaşâr: kaşar
 kaşâr (III-34,27; III-47,19)
 kaşâr+ını (III-47,12; III-47,12)
 kâşe/ kâşê: karışım
 kâşe (I-21,9)
 kâşê (III-38,32)
 kâşê+li (III-38,32)

kaŞı(K): kaşık

k. (I-23,29; I-23,52; II-30,61; II-31,11; III-44,4; III-44,5; III-44,6; III-45,35; I-14,27)

k+la (I-9,14)

k+lan (III-34,50)

kaşu: kaşığı (I-23,34; II-31,12; II-31,12; III-49,33)

kaşını: kaşığını (I-23,40)

kāşık (I-23,29)

kaŞık (II-31,5; III-34,25; III-34,48; III-34,49; III-38,2)

kaşık+la (I-23,34)

kaşık+lan (III-49,39)

kaş-: kaçmak

kaş-Tı: kaç- (II-32,9; II-32,9)

kaş-tık: gel- (I-8,7)

kaş-tıktan: öl- (II-32,24)

kaş-tım: gel- (I-3,2)

kaT: kat

k. (I-16,255; I-4,49; III-47,11)

kaT kaT (III-44,31)

katelitis: üniversitede ders veren kişi, öğretim görevlisi.

k. (I-4,108)

kaTı: katı

k+sı (II-30,51)

k+sını (II-30,50)

kaTı (II-30,52; III-38,10)

kaTı+ca (III-44,26)

kaT-: katmak

k-ıldım (III-36,6)

k-ılmış (I-16, 20)

kaT-ıP (III-44,30)

kaT-ıya (III-44,23)

kaT-ıyâm (III-44,22)

kaT-ıyâS (III-44,24)

kaT-ıyosun (III-34,42)

k-kısıyla (I-19,22)

kaT-ıyâm (III-44,12)

k-mıyâm (III-44,23)

k-tını: kattığını (I-16,149)

KaTır: katır

k. (I-16,160; I-16,161)

k+ı (III-37,220; III-37,224)

k+m (I-16,162)

Katır+larla (I-17,17)

Kāve: kahve

k. (I-10,17; I-12,5; I-12,9; III-36,14)

Kāve (I-16,265)

k+lere (III-42,10)

kavga: kavga

k. (III-40,32)

Kavur-/ kavır-/ kavir-: kavurmak

kavır-ıySın (III-46,5)

kavir-uyorum (I-25,2)

kavruldu (III-47,16)

kavrulur (II-30,59)

k-duktan (I-25,5)

k-duum (III-45,37)

k-ulduu (I-25,6)

k-uP (III-41,50)

k-ursun (III-47,14; III-47,8)

kavur-urum (II-30,57; II-31,10)

k-uyâsın (III-41,54)

k-uyon (I-2,17)

k-uyosun (I-2,2)

Kavur-uysun (III-45,30)

k-uyum (III-45,37)

k-uyuSun(III-46,3)

kavurma: kavurma

k. (I-16,232; I-23,44; III-34,30; III-49,31)

k+ları (I-20,26)

k+nın (I-23,45)

k+yı (I-15,40; I-23,45)	k-Tırlardı (I-15,29)
k+yla (I-23,43)	k-TırSın (II-30,64)
kavra-: kavramak	k-tıyon (III-44,17)
k-dımız (I-17,18; I-17,19)	k-Tıyosun (III-34,14)
k-mağa (I-16,68)	k-tıyörüz (I-23,28)
kavram: kavram	k-ttırılıyo (I-11,47)
k+ı (I-16,38)	k-ttırıs (II-30,79)
kaybet-: kaybetmek	k-ttırıyasın (II-29,2)
k-miŞ (I-17,56)	k-yı (III-46,4)
kaybol: kaybolmak	K-yı (III-46,6)
k-du (III-40,3)	k-yınca (I-23,30)
k-ursa (III-41,33)	kaynıyo (I-23,37; III-34,25)
kayda deer: kayda değer, önemli (III-37,214)	kaynak: kaynak
kayınbaba: kayınbaba	k. gösteriyor (III-35,35)
k+nın (II-28,15)	k+lanıyo (I-11,93; III-37,219)
kayınpeder (I-7,31)	Kaynana: kaynana
kayınvalide/kayınvalde: kayınvalide	k. (III-38,59; III-43,18)
k+ler (I-24,15)	kaynānam (I-13,7)
kayınvalde (II-27,21; II-28,7; III-38,53)	k+ya (I-11,42)
kayınvalde+lēr (I-7,36)	Kaynānā (III-38,60)
kayınvalde+min (II-28,14)	kāynana+m (I-20,27)
kayınvalde+si (I-24,20)	kazan: kazan
kayıT: kayıt	k. (I-20,14; I-20,14; I-20,15; I-20,14; I-20,22)
kayıT+lıyım (III-40,21)	k+da (II-29,2; II-29,3)
Kayna-: kaynamak	k+ı (II-29,6)
k-cak (I-9,3)	k+lar (I-11,34; I-11,34)
k-dı (III-48,4)	k+ları (I-15,48)
k-dıyıs (III-41,43)	k+na (II-32,46)
k-r (I-15,34; III-46,4)	k+nan (II-29,7)
k-rkan (III-48,4)	kazan-: kazanmak
k-sın (I-9,5)	k. (III-37,74)
k-ŞTıK (III-37,304)	k-ç (I-3,18; I-3,7)
k-tıl... (III-41,51)	k-dım (I-3,8; I-3,7)
k-TıP (III-41,44)	k-ırdık (I-8,27)
k-tır (I-16,223)	
k-tırıs (II-30,64)	
k-tırlar (I-15,49)	

kaz: kaz

k+ı (II-30,37; II-30,38; II-30,46; II-30,52)

k+ın (II-30,51)

kazık: kazık

k. (III-41,86)

kazma: kazma

k. (III-37,333)

kebar: kibar

kebar (III-45,11)

keÇi: keçi

k. (I-11,47)

keÇi (I-15,60; I-16,228)

keÇi+cıklárını (III-37,343)

keÇi+lárıná (III-37,221)

keÇi+yi (III-35,53)

kekik: kekik

k. oTu (III-38,36)

kelime/ kelímá/ kelimá: kelime

k. (I-10,9; I-11,49; I-11,50; I-11,92; I-16,62; I-16,85; III-35,1; III-35,10; III-35,11; III-35,2; III-35,25; III-35,32; III-35,33; III-35,33; III-35,5; III-35,8; III-35,9)

kelímá (III-35,46)

kelimá (III-35,48)

kelimásı (III-36,14)

kelimáyı (III-35,50)

k+ler (I-11,90; I-11,95; I-16,51; I-16,67; I-17,18; III-35,14; III-37,148; III-45,18; III-45,4; III-45,6; III-45,7)

k+lerde (I-16,55)

k+leri (I-16,149; I-4,26; III-35,24; III-35,34)

k+lerin (I-16,140; I-16,83)

k+lerini (I-4,25)

k+si (I-16,63; I-16,70; I-16,90)

kenar: kenar

k+a (III-34,10; III-45,37)

k+da (II-30,82)

Kendi/ kándi: kendi

k. (I-15,14; I-20,34; I-23,5; I-7,28; II-28,22; II-28,27; II-28,28; II-30,58; II-30,67; III-49,10; II-32,38; III-41,77)

kándi (III-39,25; III-39,35; III-45,35)

kándi+lári (III-37,329; III-38,5)

kándi+m (III-44,22)

kándi+n (III-38,4)

kándi+ná (III-38,47)

k+kilērmizi: kendikilerimizi (II-30,31)

k+kimizi (II-30,31)

k+leri (I-13,11; I-15,17; I-15,20)

k+liinden: kendiliğinden (II-27,4)

k+m (I-2,10; II-30,36)

k-me (II-32,38; III-43,5)

Kendi+mi (I-17,49)

k+mi (I-17,50; I-7,16)

k+miS (I-23,23; I-24,32)

kendí+miS (II-30,83)

k+mize (II-30,28; III-42,14)

Kendi+ná (III-44,16)

k+ne (III-41,77; III-37,13)

keñdi+si (II-33,15)

k+si (II-33,2; II-33,6)

kepÇe: kepçe

kepÇe (II-31,10; II-31,26; II-31,27)

kepÇe+yle (II-31,26)

kere/ kára: kere, kez

k. (I-18,29; I-18,30; I-18,34; II-30,33; II-30,73; II-30,74; III-41,68; III-41,68; III-41,69)

kára (III-46,29; III-46,29; III-46,30; III-46,30)

keremeT: keremet, “sacın ham maddesi” anlamına gelen kelime.

keremeT +Ten (II-26,13; II-26,14)

keS-/ kás-: kesmek

k-ecek (III-39,10)

k-ecen (I-21,7)	k-iyö (I-11,32; I-11,33; I-7,63)
k-erim (II-30,37; II-30,38)	k-iyor (III-36,2)
k-eriz (II-30,78)	k-miş (I-23,49)
k-erler (I-16,117)	kestane: kestane
káS-áris (III-39,5)	k+sine (III-35,39)
k-iP (III-41,42)	kesin: kesin
k-ip (III-47,20)	k. (II-30,45; II-30,52)
k-iyáS (III-44,33)	k+likle (I-16,191)
k-iyısın (III-43,11)	keşKe: keşke
k-iyisin (III-47,30)	keşKe (II-31,19)
k-iyö (I-10,21; I-11,62; I-11,62)	keten: keten
k-iyolar (I-11,52; III-37,335)	k. (III-41,40)
k-iyom (III-34,47)	kılı(Ç): kılıç
k-iyosun (I-2,18; I-23,51)	k. (I-6,25; I-6,35; I-7,58)
k-iyörüm (III-49,18)	kılıcı (I-6,32; I-6,33)
k-iyörüz (I-20,25; I-23,20; I-23,44)	kılıf: kılıf, fasulye
keS-iyörüz (I-23,32)	k. (III-41,84; III-41,84; III-41,86)
k-iyuruz (I-9,12)	kıl-: kılmak
k-meden (III-34,48)	k-ınır (I-16,276)
k-men (III-47,26)	kılın: Şahinköy pidesinin diğer adı.
k-miyörüm (III-49,18)	k. (I-25,22; I-25,23; I-25,24; I-25,26; I-25,33; I-25,24)
k-tik (II-30,78)	kılınık: klinik
k-tin (III-47,29)	kılınık+tá (II-33,16; II-33,17)
keS-TiriP (III-43,12)	Kına: kına
keS-Tírmádán (III-45,3)	k. (I-13,4; II-27,18; II-27,18; II-31,29; III-41,76; III-39,14; II-28,2; I-4,28; I-7,25; II-28,8; II-29,11; II-28,6; I-1,29; I-13,2; I-16,164; I-20,11; II-27,14; II-28,5; III-39,18; III-39,25; II-31,29; II-29,12; II-29,15; II-29,22; II-29,13; II-29,13)
keSik: kesik, kesilmiş	Kına (II-27,16; III-38,64; III-38,62; III-38,66; II-29,18)
k-ik (I-23,4)	k+lar (I-11,67; II-27,19)
keS-ik (I-23,9)	k+ları (II-31,31)
kesik: yoğurdun kaynatılması ve tuzlanmasıyla yapılan, lora benzeyen bir çeşit yiyecek.	k+mıS (II-31,32)
k-ik (II-30,62; II-30,62; II-30,62; II-30,63; II-30,65; II-30,65)	k+mızı (II-31,33)
k-iklen (II-30,61)	Kınaya (II-27,22)
KeSil-: kesilmek	
Kesilir (I-4,39)	
keSilir (III-38,24)	
k-ir (II-29,27)	

k+yı (II-27,20; III-41,77)	kıSmáT+sá (III-40,35)
Kına+yı (III-38,65)	kıSım: kısım, parça
kır: kır, bahçe	kısmen (I-16,246; I-16,247)
k. (II-28,3)	kıSmı (III-37,138; III-37,138)
kıral: kral	kısmı (III-37,29; III-37,30; III-37,33; III-37,33; III-37,348)
k. (II-32,9; II-32,9)	kıŞ: kış
k+cıymış (II-32,12)	k. (I-16,221)
kırema: krema	k+ın (I-1,15)
k. (III-34,23)	kıŞ+ın (I-16,211; III-40,20)
k+Sını (III-34,18)	kıŞla: kışla
k+sını (III-34,18)	kıŞla+ya (III-37,251)
kırk/ kırK/ kırh: kırk	kıt: kıt
k. (I-1,10; I-11,20; I-16,184; II-30,26; III-45,23; III-45,53; III-45,54; III-49,7)	k. (I-6,9)
k+ında (III-41,13)	k+lık (I-14,7)
kırh (I-6,40)	kıvam /kıvām: kıvam
kırK (III-37,248; III-39,1)	k+da (I-23,32)
kır-: kırmak	kıvām (I-23,33)
k-ıyām (III-44,1)	kıvām-ında (III-38,33)
k-ıyân (III-44,21)	kıvır-: kıvırmak
kırıS: kriz	kıv(ı)r-ılırdı (III-38,70)
kırıS (III-39,29)	kıvır kıvır: kıvır kıvır (III-38,70)
kırmızı: kırmızı	Kıyafet/ kıyāfāT/ kıyāfaT: kıyafet
k. (I-16,107; I-21,4; I-8,32; II-30,71; II-31,12; III-38,66; III-41,23; III-41,75; III-48,2; III-49,22)	k. (I-16,192)
kırmıSı (III-39,4; III-39,9)	kıyāfaT (III-38,65)
k+dır (I-11,77)	kıyāfāT+lári (III-38,67)
k+sını (II-30,72)	k+i (I-11,72; II-28,5)
kıSa: kısa	KıyāfeT+lár (III-38,69)
k. (I-16,188)	k+ler (I-14,10; III-41,38)
kıSa+ydı (III-38,76)	k+leri (I-11,5)
kısık: kısık	KıyāfeT+lerini (III-38,64)
k. (III-34,22)	Kıy-:1. kıymak (nikâh)
kısmet /kıSmáT: kısmet	Kıy-ar (II-29,26)
k+se (I-20,24; I-8,11)	2. kıy-/ kıy-: doğra-, parçala-
kıSmáT olmuyı (III-40,23)	k-ıyosun (III-34,13)
kıSmáT+i (III-37,344)	kıyma/ kıyma: kıyma
	kıyma (I-16,219; III-34,10; III-34,37)

kıymalı (III-49,21)
 kıymasıyla (III-40,9)
 kıymayı (III-47,8)
 kıymayı (III-34,10; III-34,16; III-34,17; III-34,17)
 k-ma (III-34,12; III-47,11)
 k-malı (I-25,15; I-25,4; III-38,26)
 k-malı (III-47,6)
 k-masını (III-47,12)
 k-masını (III-45,29)
 k-mayı (I-2,16; III-49,20)
 k-mayı (I-25,4; I-25,5)
 k-mayı (III-34,30)
 kıyāt: kâğıt
 kıyāt (II-32,29; II-32,32)
 kıyı:kıyı
 k+ya (III-47,10; III-47,9)
 k+yâ (III-47,15)
 Kıs: kız
 k. (I-1,3; I-16,249; I-16,251; I-16,252; I-16,256; I-16,257; I-16,258; I-16,259; I-16,262; I-24,13; I-24,14; I-3,26; I-7,27; II-27,18; II-27,21; II-30,54; III-37,235; III-42,25; I-6,6)
 kıs (II-28,4; II-30,45; II-31,31; III-35,6; III-38,29; III-38,54; III-39,14; III-39,16; III-39,23; III-39,24; III-39,24; III-40,28; III-40,34; III-40,46; III-40,57; III-40,57; III-42,5; III-42,5; III-37,297; III-39,14)
 kıs+a (III-38,61)
 kıs+ı (III-39,16; III-40,47; III-41,66)
 kıs+ın (III-38,54)
 kıs+ıyım (III-41,34)
 kıs+lar (III-38,46; III-38,51; III-38,71; III-41,27; III-42,4; III-45,47)
 kıs+larımıS (III-37,298)
 Kız (I-16,253; I-16,254)
 Kız+a (I-16,255)
 k+çesimiz: kızcağızımız (I-8,10)
 k+ı (II-27,17; III-41,7; III-46,12)

k+ım (I-1,1; I-1,19; I-1,25; I-3,15; I-4,4; I-4,97; I-8,8; I-9,17; II-30,45; II-32,23; III-36,15; III-45,54; III-48,1; III-49,1; III-49,12; III-49,25)
 k+ın (II-28,7; II-28,8; I-8,18)
 k+ımı (I-15,66)
 k+ımıS (III-40,35)
 k+ımıSı (III-40,34)
 k+ken (I-4,73)
 k+lar (I-10,16; I-14,16; I-16,136; I-16,189; I-9,1; III-38,51; III-41,21; III-43,14)
 k+lar (I-16,187; I-4,30; I-4,31)
 k+lardan (III-38,45)
 k+ları (I-20,11; I-24,15; II-30,56; III-36,20)
 k+pak: küçük kız (I-18,8)
 kıSan: kızan, çocuk
 k. (II-28,21; III-37,14; III-46,33)
 k+nara (III-46,23)
 kıSanlar (III-46,21)
 Kızar-: kızarmak
 k-dıktan (III-47,30)
 k-ıyoruz (I-9,13)
 k-mış (III-34,16)
 k-mış (III-49,40)
 k-Tılıyo (III-34,9)
 k-tılıyo (I-24,6)
 k-Tılıyor (I-24,5; III-34,10)
 k-tırsın (III-47,27)
 k-tıyan (III-47,30)
 k-Tıyo (III-34,20)
 k-tıyon (III-34,11)
 k-tıyosun (I-2,18)
 k-Tma (III-45,27)
 k-Tmasını (III-34,6)
 k-Tmıyorum (III-34,20)
 k-ttırdım (III-34,24)
 Kızar-TTırySın (III-45,26)

Kızılıcı(K): kızılıcı

k. (III-37,219)

kızılıcı: kızılıcığı (III-37,217)

kızılıcı suyu oŞafı iÇ-Tim: acı çektiğini
belli etmemek. (III-37,218)

k+lar (III-38,48)

kız-: kızmak, sinirlenmek

k-ıyor (I-18,29)

ki: ki

k. (I-10,26; I-16,244; I-17,10; I-17,23; I-
17,49; I-17,50; I-17,56; I-17,9; I-19,4; I-
23,49; I-24,19; I-24,20; I-7,15; I-7,54; I-
7,58; I-7,60; II-32,36; II-33,18; II-33,2;
III-34,41; III-34,49; III-37,124; III-
37,131; III-37,202; III-37,285; III-45,8)

kí (III-37,300; III-37,336)

kibar: kibar

k+cası (II-28,20)

k+dır (II-28,17)

kilim: kilim

k. (I-6,19)

k+ini (I-15,19)

Kilo: kilo

k. (I-23,27; I-24,8; I-24,9; I-24,9; I-7,3;
I-7,39; III-35,38; III-38,1; III-38,20; III-
38,21; III-38,21; III-38,22; III-38,22;
III-38,9; III-44,16; III-44,20; III-44,21;
III-44,34; III-44,6; III-44,8; III-45,38)

kilō (I-24,8)

Kilo (III-45,38)

k+cuk (III-46,23)

kiloTa (III-38,1; III-38,1)

kilomeTre: kilometre

k. (I-11,9; I-15,70; I-16,3; III-36,21)

kilomeTre (III-36,23)

k+den (I-16,5)

kilomeTre+den (III-36,23; III-37,51)

Kim/ kím: kim

k. (I-16,238; I-16,245; I-16,92; I-20,31;
I-24,19; I-7,19; I-7,24; I-7,24; I-7,7; III-
36,9; III-37,132; III-41,92)

Kim (I-17,17)

kím (III-36,10; III-37,276; III-41,30)

k+e (I-17,8)

k+i (I-1,5; I-16,147; I-16,147)

k+imiz (I-17,57; I-17,57)

k+ín (I-4,101)

k+in (III-41,25; III-41,25)

k+isi (III-44,22)

k+lerle (I-16,41)

k+liğı (I-16,36)

k+liğinin (I-16,35)

k+liimi (I-4,76)

k+liimlen (I-4,76)

k+ner (III-37,10)

k+sásız (III-37,88)

k+se (I-16,271; I-23,13; III-34,28)

k+seyi (I-17,49)

k+sin (I-16,202)

kira/ kirā/ kirā: kira

k+cı (I-3,29)

kirā+cılarım (I-3,33)

kirā+daydım (III-49,8)

kire(Ç): kireç

kirece (III-37,45)

kireci (III-37,44)

kírema /kírema: krema

kírema (II-30,68; III-38,33)

kírema+lı (III-38,37)

kírema+Sını (III-45,28; III-45,33)

kírema (III-47,17)

kíremalı (III-47,6)

kíreması (III-47,17)

kíremasına (III-47,14)

kírep: krep, süs eşyası.

kírep (I-23,5; I-23,8)

kíriz: kriz

kíriz (I-7,61; I-7,62)

kísēni: ?

k. (III-35,9)

kiŞi/ kişî: kişi

k. (I-1,9; I-1,14; I-1,16; I-16,167; I-16,167; I-16,271; I-16,9; I-16,99; I-16,99; I-16,99; I-20,12; I-20,12; I-4,107; II-27,21; III-41,92)

kiŞi (II-32,31; III-37,9; III-38,18; III-41,67; III-42,20)

kişî (III-37,203)

kiŞi+lârdı (III-37,279)

k+ler (I-16,194)

k+lerin (I-16,149)

kiŞi+nin (III-37,99)

kiŞi+yâ (III-45,53)

k+ye (II-32,43)

k+ynen (I-16,99)

kiTaP: kitap

kitabı (I-11,7; I-4,23)

k. (I-15,11; I-16,61; III-37,257)

kitaP (I-19,11; I-19,3; I-4,22)

kiTaP+lar (III-37,255)

kitaP+lar (III-37,256)

kiTap+lar (III-40,38)

k+Ta (I-14,8)

koca/ köcâ/ kuca/ kucâ: koca, eş

k. (I-1,10)

k+m (I-4,41; III-49,10)

köcâ (III-37,287)

kucâ+ya (III-49,6)

kuca+m (I-18,30)

kocakarı: kocakarı

k. (III-46,13)

k+ları (I-20,29)

kocaman/ kocuman: kocaman

k. (III-41,46; III-41,47)

k+ca (III-38,26)

kocuman (III-38,7)

koKu: koku

k. (III-34,11; III-34,31)

koKu+lar (III-45,42)

kol: kol

k. (III-37,1; III-37,59; III-37,60)

k+ları (III-41,41)

k+u (I-16,1; III-37,1; III-37,211; III-37,216; III-37,52; III-37,52; III-37,55)

k+udur (III-39,12)

k+ula (I-16,153)

k+umdan (II-30,9)

k+una girâr (III-38,56)

k+unda (I-16,183; III-39,12)

k+undakî (III-39,2)

kolay: kolay

k. (I-11,100; I-11,58; I-15,6; I-9,18; III-34,19; III-38,40)

KomŞu: komşu

k. (I-6,4)

komŞular (III-41,51)

k+lara (I-20,38; I-24,3; I-24,6)

Komşu+lara (I-4,38)

k+larımız (I-4,70)

k+larımızı (I-7,6)

komŞu+muz (III-41,11)

komuTan: komutan

komuTan (III-37,161; III-37,163; III-37,167)

komuTan+ıSın (III-37,164)

komuta: emir

k+sında: emrinde (III-37,36)

konaKla-: konaklamak

k-mak (I-6,7)

konaKla-ma (III-37,168)

konSer: konser

konSer+lerinde (III-38,44)

konsöl: konsol, konsolos

konsöl+luktan (I-3,24)

konsol+cuun: konsolcuğun (III-37,243)
kontrol: kontrol
k+lú (II-32,47)
konu: konu
k+dan (II-33,1; III-34,34)
k+sunda (I-16,181)
konuk sayıpler: misafirperver (I-7,17)
kon-: konmak
k-ulmuş (III-38,43)
k-ulurdu (III-38,70; III-38,73)
k-uP (II-26,18)
k-uyo (I-4,29; III-38,38)
k-üyö (III-38,36)
Konuş-/ konuŞ-/ konuş-: konuşmak
konuş-mıycas (III-37,195)
k-alım (II-30,3)
k-amıyorum (III-45,12)
konuş-amâyım (III-45,11)
konuş-an (III-37,103; III-37,191; III-37,203; III-37,93)
k-an (III-37,202)
Konuş-an (III-45,16)
k-ayım (III-49,2)
k-ıyâz (II-30,4)
k-ıyı (I-4,15; I-4,15; I-4,99; III-47,1)
konuş-ıyım (III-45,11)
k-ıylar (III-45,59)
k-ıyom (III-37,9)
konuş-ıyörüm (III-37,91)
konuş-iliyör (III-35,50)
konuş-iyörüS (III-35,32)
konuş-mak (III-45,59)
konuş-mıyolar (III-37,196)
konuş-muyor (I-18,28)
k-sunlar (I-11,18)
k-Tu (I-16,98)
konuş-Tuklarından (III-37,27)

konuş-Tun (III-37,260)
k-Tuu (III-37,56)
k-tuu zaman (I-16,143)
k-tuum (I-17,1; I-4,9)
k-ulan (III-37,17)
konuş-ulur (III-37,19)
k-ulur (III-37,6)
konuş-uluyodu (III-37,197)
k-uluyor (I-19,14)
k-ur (I-16,47; I-16,47; I-4,13; II-28,18; III-37,200; III-37,4)
konuş-ur (III-37,144; III-37,145; III-37,146; III-37,146; III-37,20)
k-urdu (I-11,17)
k-urdular (I-11,82)
k-urken (I-20,2)
konuş-urlar (III-37,109; III-37,111; III-37,187; III-37,201; III-37,207; III-37,96)
k-urlar(III-37,205)
k-urlarmış (I-11,84)
konuş-ursanıS (III-39,5)
k-uyo (I-4,12)
k-uyolar (I-11,91; I-14,1)
konuş-uyolar (III-37,196)
k-uyom (I-17,1; I-4,10)
k-uyorlar (I-15,6; I-15,7; I-15,8; I-15,9)
konuş-uyosunuS (III-37,183)
k-úyoz (I-4,71)
k-uyör (I-18,11)
konuş-uyuS (III-45,14)
k-uyuz (III-49,14)
kunuş-ayım (I-18,24)
Konuşma: konuşma
k. (III-45,3)
k+da (I-16,150)
k+lârnı (II-33,4)
k+sı (I-4,14; I-4,14)

k+ya (I-16,98)	Koy-arlar (III-40,5)
Konuşma (I-17,29)	k-ârlar (III-41,86)
konuşma (I-20,1)	k-arsın (I-21,5; III-47,12; III-47,15; III-47,19; III-47,28; III-47,29; III-47,31; III-47,31)
Konuşmaların (II-33,3)	k-ârsın (III-47,10; III-47,11; III-47,11; III-47,28; III-47,7)
konuşmaya (III-39,7)	k-ârsın (III-47,19)
KörK-: korkmak	k-duk (I-5,5; I-5,5; I-5,5)
körk -Tuk (I-4,69)	k-dular (I-1,23; I-12,5; I-13,4)
körk-u (I-4,68)	k-dum (III-37,27)
körk-udan (I-4,60; III-39,6)	k-malar (II-28,7)
KorK-u+yu (III-39,11)	k-mam (II-30,59; II-30,59)
koro: koro	k-mayacân (I-21,3)
k. (III-37,311)	k-mujlar (II-32,31)
koru-: korumak	k-muşlar (I-11,4; I-7,40)
k-maya (I-7,52)	k-muy (I-9,7)
k-yor (I-6,32)	k-muyâm (III-44,25)
koş-: koşmak	k-muyorum (I-21,5)
k-uyo (I-11,22)	k-sun (I-13,5)
koT: kot	k-ulur (III-41,20)
k. (I-16,195)	k-uP (II-26,14; II-27,1; II-27,18; II-27,7; II-31,25; III-38,12)
koT (I-16,187)	Koy-uP (II-26,15)
Koy-/ kòy: koymak	k-up (III-43,7; III-48,3)
k. (I-9,18)	k-uya (II-26,4)
k-abilirSin (III-45,32)	k-uyalar (II-26,4; II-27,10; II-27,20)
k-acaklar (I-6,33)	k-uyâm (III-44,13; III-44,15)
k-acan (I-21,11; I-21,11; I-21,12; I-21,12; I-21,8; I-21,9; I-9,3; I-9,4; I-9,6; III-46,2)	k-uyâS (III-44,30; III-44,32)
k-ar (I-15,41; I-16,276)	k-uyâsin (III-41,54)
k-âr (I-25,11)	k-uyım (III-49,19)
k-arak (III-38,10)	k-uylar (III-41,23)
Koy-araK (III-39,3)	k-uyo (I-10,22; I-4,33; III-41,22)
k-ârdık (II-26,2)	k-uyollar (II-27,22; II-32,30; II-32,33)
k-arım (II-30,40; II-30,62; II-30,75)	Koy-uyollar (II-27,23)
k-arıS (II-30,66)	k-uyom (I-2,11; III-38,21; III-38,22)
k-arız (I-10,25; II-30,67)	k-üyon (I-2,2)
k-aşız (II-31,24)	k-uyorsun (I-2,16)
k-arlar (I-16,271)	

k-uyorsun (I-23,36)	k+lemesine (I-15,30)
k-uyorum (I-9,11; I-9,11; I-9,9)	k+lerimiz (I-16,24)
k-uyoruS (I-9,10)	köken/ kókán: köken, soy
k-uyoruz (I-5,5; I-5,8; I-5,9; I-9,12; I-9,13; I-9,15)	kókán (III-37,141)
k-uyoS (III-38,3)	k. (III-37,127)
k-uyosun (I-2,3; I-2,19; I-23,25; I-23,26; I-23,50; I-23,50; I-23,52; III-43,7; III-46,2; III-47,18; III-47,2)	k+i (I-15,36)
k-uyoSun (III-45,43)	k+lerimiz (I-16,24)
k-uyoz (I-2,6)	k+ni (III-35,20)
k-uyórum (I-24,32; I-24,35)	köpe(K): köpek
k-uyóruz (I-23,29; I-24,10; I-24,30; I-25,12)	köpeği (I-20,7)
Koy-uyásın (II-29,4)	köPrü/ küPrü: köprü
k-uysun (III-43,10; III-49,29; III-49,41)	köPrü+lar (III-37,87)
k-uySun (III-46,1; III-46,1; III-46,3; III-46,4)	küPrü (III-36,22)
k-uyusun (III-43,11)	küPrü+sü (III-36,22)
k-uyuSun (III-46,5)	kös oynā-: kös oynamak
k-uyuz (III-48,2; III-49,34)	k. oynā-ı (III-35,36)
köy-acan (I-21,10)	k. oynā-ırdık (III-35,36)
köy-ārsın (III-47,9)	köşe: köşe
köy-dular (II-30,12)	k. (III-43,10)
köy-maz (I-25,12)	k+de (II-30,83)
köy-uyorum (I-9,16; I-9,2; I-9,3)	k. vuruşu (I-16,67; I-16,65)
köy-uyóruz (I-25,11)	kötü: kötü
koyu: koyu (kıvam)	k+lük (I-6,36; I-6,38)
k. (I-15,40; I-23,33; III-49,31)	köy/ köy/ kóy/ köv: köy
koyun: koyun	k. (I-1,2; I-1,4; I-1,5; I-1,10; I-11,11; I-13,4; I-14,18; I-15,1; I-15,56; I-16,138; I-16,139; I-16,139; I-16,156; I-16,166; I-16,97; I-17,12; I-17,12; I-19,6; I-20,11; I-20,13; I-20,13; I-20,20; I-20,27; I-20,34; I-20,37; I-23,9; I-6,14; I-6,28; I-6,38; I-6,38; I-7,48; I-7,60; I-8,1; I-8,15; II-28,3; II-28,3; II-28,32; III-35,28; III-36,21; III-37,21; III-37,83; III-49,27; III-35,55; II-29,24)
k. (I-17,4; II-30,25; III-35,52; III-37,16; II-32,16)	köy (I-1,9)
k+dan (III-47,13)	kóy (III-37,195; III-37,82; III-39,37; III-37,191)
k+larımız (II-32,16)	kóy+á (III-40,44)
köfTe/ kófTá: köfte	kóy+da (III-37,189)
köfTe (I-16,219; I-16,219)	
kófTá (III-40,10)	
kök/ kók: kök, soy, asıl	
kók (III-37,141)	

kóy+dá (III-37,190; III-37,196; III-37,197)	16,268; I-16,91; I-20,10; I-8,25; I-8,3; III-42,17)
kóy+de (III-37,191)	k+lerdeki (I-16,123; I-16,157; I-19,1; I-19,1)
kóy+dúr (III-37,212)	k+lerden (I-11,35; I-16,130; I-16,132; I-17,34; I-17,42)
kóy+lár (III-37,146; III-37,212)	k+lērden (III-41,82)
kóy+lará (III-37,103; III-37,60)	k+lere (I-20,10; I-20,9; I-7,44; III-37,48)
kóy+lárdá (III-38,6; III-39,37)	k+leri (I-15,54; I-15,17; III-37,32)
kóy+lárdán (III-39,33; III-39,33)	Köy+leri (III-37,18)
kóy+lári (III-37,124; III-37,126; III-37,127; III-37,189; III-37,193)	k+leridir (III-37,62)
kóy+lárín (III-37,216)	k+lerimiS (III-37,51)
kóy+lú (III-41,34)	k+lerinde (II-28,9)
kóy+ú (III-41,14)	k+lerinden (II-28,25)
kóy+údú (III-37,106)	k+lerni (I-4,5)
kóy+úmúS (III-37,57)	k+lü (I-16,115; III-49,26)
kóy+ún (III-41,16)	k+lüler (III-34,38; III-49,26)
köv (I-4,12; I-4,98)	k+lülēr (III-34,51)
köv+ümüz (I-7,15)	k+lülerimden (I-17,33)
köv+ün (I-4,14)	k+lüm (I-16,203)
köy+dá (III-41,8)	k+lümüz (I-1,14)
k+de (I-1,8; I-11,31; I-15,18; I-16,207; I-16,209; I-16,90; I-16,98; I-17,36; I-18,26; I-18,30; I-23,8; I-7,62; I-8,4; II-28,1; II-29,30; II-29,7; II-32,30; III-36,1; III-41,1; III-41,18; III-47,5)	k+lüüm: köylüyüm (III-49,5)
k+den (I-1,1; I-1,26; I-4,106; I-4,45; I-4,51; II-29,1; II-29,31; III-37,21)	k+ü (I-15,47; I-22,5; I-25,24; I-6,3; I-6,3; I-7,52; III-40,36; III-41,89)
k+den gitme (I-4,52)	k+ümüz (I-17,69; III-37,31)
k+dense (II-29,29)	k+ümüzde (I-8,15; II-28,2)
k+deyim (I-18,1)	köy+ümüze (I-20,26)
k+deyken (I-16,196)	k+ümüzü (I-6,31)
k+dü (I-1,13)	k+ümüzün (I-17,62)
k+e (I-16,211; I-6,4; I-6,40; I-7,47; I-7,49; II-28,31; II-29,31; II-32,28; II-32,28; III-41,63; III-41,64; III-49,26)	k+ün (I-1,10; I-1,12; I-11,33; I-14,18; I-15,16; I-15,52; I-16,116; I-16,166; I-17,67; I-19,18; I-19,19; I-19,19; I-4,9; I-6,13; I-8,13; II-29,1; II-29,31; II-32,42; III-37,13)
k+ler (I-15,68; I-16,132; I-16,206; I-25,21; I-4,2; I-8,5; I-8,5; III-41,1)	k+ünde (I-16,140; I-16,169; I-16,187; I-16,191; I-20,5)
k+lerde (I-11,14; I-11,28; I-15,31; I-16,127; I-16,128; I-16,146; I-16,167; I-16,167; I-16,208; I-16,210; I-16,213; I-	k+ündeki (I-16,134)
	k+ünden (II-33,10; II-33,12)
	k+ündendi (III-40,37)

k+ündenim (II-33,8)	k-ıyo (I-16,124; I-16,232)
k+üne (I-6,6; III-41,89)	k-ıyomuş (I-16,91)
k+ünü (I-16,105; III-35,31)	k-ıyor (I-16,232; I-16,233; I-16,54; I-16,59; I-16,88; I-16,92; I-19,5; I-19,5)
küy+e (I-18,20; I-18,23)	k-ıyoş (I-19,10)
kuca(K): kucak	k-masından (I-16,57)
kucāmıSda: kucağımızda (III-40,55)	k-mıyor (I-16,87; I-16,90)
kul: kul	k-sa (I-16,51)
k. (I-6,35)	kulubá: kulübe (III-37,42)
kulaK: kulak	kulubá+lárini (III-37,44)
kulak memesi: kıvam ifade eden kalıplaşmış ifade (hamur için). (III-44,5)	kulubá+sını (I-15,60; I-15,64)
kulaK vár-dím: dinlemek (III-37,227)	kúmá kúmá: küme küme, ikileme.
kulak verSeniS (III-37,204)	k. (III-37,123)
kulaktan dolma: yalan yanlış bilgiler (I-16,78)	kumaŞ: kumaş
kullan-: kullanmak	k. (I-11,74; I-11,75; I-15,21)
k-dığı (I-16,55)	kumaŞ (I-23,3)
k-dı (I-16,123)	k+ından (I-23,5)
k-dıkÇa (I-17,62; I-17,62)	kumaŞ+Tan (I-23,3)
k-ımı (I-16,79)	kúrák: kürek
k-ırdık (II-30,49)	kúrák+lá (III-37,333)
k-ırıs (II-31,27)	kural: kural
k-ıyóm (III-34,45; III-34,45; III-34,48)	k+lara (I-15,45)
k-ıyolar (I-12,7; I-16,125)	kurban: kurban
k-ıyollar (I-20,36)	k. (I-16,113; I-16,115; I-16,117; I-16,170; I-20,24; I-4,39; I-6,11; I-7,63; III-36,2; III-46,20; I-16,170; I-16,118)
k-ıyor (I-19,2)	kurban+da: Kurban Bayramı'nda (I-6,10)
k-ıyordu (I-19,13)	k+ımızı (I-20,25)
k-ıyorlar (I-16,131)	kur-: kurmak
k-ıyoS (III-34,36)	k-muŞ (III-37,319)
k-ıyórum (III-36,11)	k-uyolar (I-24,17)
k-madı (I-16,97)	kurul-: kurulmak
k-manıS (III-45,13)	k-ması (I-16,25)
kullanıl: kullanılmak	k-uyo (III-37,130; III-41,81)
k-an (I-16,107; I-16,110; I-16,140; I-16,50; I-16,60; I-16,76; I-16,76; I-16,85; I-17,10; I-19,3)	kurs: kurs
k-ır (I-16,43; I-16,69)	k+a (I-25,17; I-25,17)
k-ırdı (I-16,161)	k+u (I-20,4)

k+lular (I-11,21)
 k+lulardan (I-11,20)
 k+umuz (I-11,20)
 kurtul-: kurtulmak
 k-acak (I-4,63)
 Kuru faSulyá/kuru fasile: kuru fasulye
 kuru fasile (III-41,84)
 Kuru faSulyá (III-40,10)
 kuru faSulyá (III-40,7)
 kuru-: kurumak
 k-duKTan (III-37,121)
 kustum: kostüm, kıyafet
 kustum+lar (I-8,29)
 kuSur/ kuSūr: kusur
 kuSur+ları (III-37,96)
 kuSūr+umuS (III-37,208)
 kuşa(K): kuşak
 kuşar: kuşağı (I-8,32)
 k. (I-23,4; I-8,32)
 k+lı (I-8,31)
 k+Tan (I-23,4)
 kuşam: kuşam
 k. (I-15,13)
 k+ını (I-15,20)
 kuTlu: kutlu
 k. ol-sun (I-16,172; I-16,179)
 kuTlu-yoruz (I-24,17)
 kuvveT/ kuvvát: kuvvet
 kuvváli: kuvvetli (I-4,101)
 kuvvát (III-37,338)
 kuvvátí (III-39,30)
 kuvveT (III-37,347)
 k+i (I-4,106)
 kuyTu: kuytu
 kuyTu (III-37,122)
 kuzey: kuzey
 k. (I-16,2)

k+inde (III-37,17; III-37,81)
 kuzu: kuzu
 k. (I-17,2; II-30,17; II-30,2; II-30,24; II-30,24; I-16,228)
 küÇük/ kúÇúk: küçük
 k. (I-14,12; I-21,1; I-6,30; I-6,30)
 kúÇúk+kán (III-38,31)
 kúÇúk+Tán (III-38,41)
 küÇük (I-17,38; I-18,11; I-20,6; I-25,19; I-4,43; II-30,11; III-41,37; III-44,10)
 küçüken (II-32,16)
 k+ken (I-16,260)
 küÇük+ken (I-18,10; II-26,12)
 k+ler (I-11,17; I-18,10)
 k+müş (I-6,19)
 k+sün (I-18,18)
 küÇüklü(K): küçüklük
 küÇüklümden: küçüklüğümden (II-26,17)
 küfür: küfür
 k. ediyollā (I-4,67)
 k. eTTilē (I-4,66)
 külTür/ kúlTúr: kültür
 kúltúr (III-36,9; III-37,267; III-37,282)
 kúlTúr (III-37,265; III-37,316)
 kúltúr+lú (III-37,152)
 kúltúr+ú (III-36,10)
 külTür (I-16,168; I-16,218)
 k. (I-16,36)
 k+ü (I-15,53; I-16,214)
 külTür+ü (I-16,219)
 k+ümüz (I-16,81)
 k+ünü (I-16,221)
 küpe: küpe
 k. (I-13,8)
L
 lahana: lahana
 l. (I-15,32)

l+sı (I-15,31; I-15,32)
 laană (III-38,28)
 laana (III-49,17; III-49,24; III-49,25)
 laana+yı (III-49,17; III-49,24)
 ladik: Ladik, özel ad-yer adı.
 l. (III-37,237)
 laf: laf, söz.
 l. ed-elim: sohbet etmek (II-30,2)
 lanse e(T):- lanse etmek, aktarmak
 lanSe ed-erler (III-37,183)
 lazım/lâzım: lazım
 l. (I-8,31; III-34,30)
 lâzım (I-16,209; I-16,75; I-4,91; I-4,96;
 III-37,107; III-37,23; III-45,24; III-
 47,26)
 lâzım+lı (II-32,8)
 lehÇe: lehçe
 lehÇe (I-16,144; I-16,76)
 l. (I-16,54; I-19,7)
 lehÇe+de (I-16,150)
 lehÇe+dir (I-16,77)
 lehÇe+lerini (I-16,103)
 l+nin (I-16,77)
 lehÇe+nin (I-16,79; I-16,85; I-16,89)
 l+sinde (I-16,82)
 l+ye (I-16,33)
 l+yi (I-16,97)
 lekto: lekto, bir çeşit para birimi.
 l+dan (I-16,72)
 lezzet: lezzet
 lezet+li (I-24,39)
 lezzetine doyum ol-mâz: çok lezzetli
 olm-, kalıplaşmış ifade. (I-5,11)
 l+li (I-16,231)
 l+lidir (I-14,27)
 limon: limon
 l. (I-25,13; III-41,42; III-41,96; III-
 44,17; III-44,17; III-44,20)

l+aTa (III-41,43)
 lir: lir, müzik aleti.
 l. (III-35,56)
 lira: lira
 l+lar (I-16,259)
 lise: lise
 l. (I-11,28; I-16,135; I-16,14; I-16,15; I-
 16,43; I-16,52)
 l+de (I-8,10)
 l+ler (I-16,16)
 l+si (I-16,14; I-16,18)
 l+sinde (I-16,15)
 l+yi (I-16,138; I-3,21)
 lokanTâ: lokanta
 lokanTâ+larda (III-40,14)
 lokma: lokma
 l. (I-10,23; I-24,5)
 l+lardan (I-10,24)
 l+yı (I-24,7)
 l+yla (I-20,38)
 lútfân: lútfen
 lútfân (III-37,91)
M
 maalle/ maale: mahalle
 maalle (I-16,123; I-4,89; I-10,18; I-4,13;
 I-15,67)
 maalle+cii: mahalleciği (III-41,5)
 maale+sindá (III-37,351)
 maale+sinde (I-18,19)
 maalle+dir (I-15,61)
 maalle+lerdir (I-15,62)
 maalle+mizde (I-17,46)
 maalesef: maalesef
 m. (I-16,80; I-6,7; III-34,20)
 mabeyn:mabeyn
 m+de (I-18,35)

mācır/mācır: muhacir

mācır (III-37,41)

mācır+lık (I-18,18; I-18,20)

māda: başka, fazla

māda (III-46,19)

maddi: maddi

m. (III-39,30)

mādem: madem

mādem (III-43,16)

mademki (III-37,2)

mādrāSá: medrese

mādrāSá+lár (III-40,22)

mādrāSá+síndá (III-40,18)

mahsulat: mahsulat

m+la (I-16,73)

mahya: mahya, fakirlerin doyurulması için yapılan kurban töreni.

m. (I-16,111; I-16,111; I-16,112; I-16,112; I-16,113; I-16,113; I-16,115)

m+lar (I-16,114)

makarna: makarna

m. (I-23,14)

makbul: makbul

m+ú (III-38,27)

mākēme: mahkeme

mākēme (II-32,54)

mākēme+lēr (II-32,54)

makoronya: “paslıca” adlı yemekte kullanılan malzeme.

m+lı (III-47,6)

m+sını (III-47,9)

maksa(T): maksat

maksadıyla (III-37,239)

makyaj: makyaj

m+ı (I-13,2)

mālum: bilinen

mālum+unuz (I-16,20)

malzeme: malzeme

m. (III-38,34)

m+yi (I-2,2; I-2,19)

mamalika: mamalika, mısır unuyla yapılan bir çeşit yemek.

m. (I-15,39; I-15,42; I-23,39; I-24,24)

m+sı (I-15,38)

memeluga (III-49,28; III-49,29)

memelugamız (III-49,27)

memelugayı (III-49,42)

mānā: anlam

mānā+sı (I-17,14)

māni: mâni

māni (III-41,26)

māni+ler (III-41,28)

māni+ler aç-ılıya: mani söylemek (III-41,19)

māni+yi (III-41,27)

manda: manda, hayvan adı.

m+ları (III-41,32)

manTı: mantı

manTı (III-44,11; III-44,14; III-44,14; III-44,15)

mantı(K): mantık

mantia: mantığa (III-37,46)

market: market

m. (I-3,29)

m+ler (I-3,28)

mármí: mermi

mármí+yí (III-37,167)

masaf: pişirilen ekmeğin dinlendirildiği yer.

m+ın (II-27,10)

masa: masa

m+lar (III-41,81)

maSraf: masraf

m. (III-38,52)

maSraf (III-46,27)

maSraf+lı (III-39,26; III-39,29)

maSraf+sıS (III-38,50)
masTanlı: Mastanlı, özel ad-yer adı.
masTanlı (III-37,103)
māsus: mahsus
māsus (III-41,59)
maŞına/ maşinga: maşına, maşinga, kuzine
soba.
m. (I-24,37; III-49,36; III-49,36; III-49,37)
m+nın (I-24,39; I-24,40; III-49,34)
maŞına+nın (III-38,14)
maşinga+lār (II-31,18)
māvi: mavi
māvi (I-16,265)
maya/ māya: maya
m. (II-26,8; II-26,8; II-26,9; II-26,9; II-27,2)
māya (I-9,16)
m+laniya (II-27,4)
mayası (II-27,2)
maya: mahya
maya+larda (I-7,64)
maydanoS: maydanoz
m. (I-2,16)
maydānoS (III-34,13)
maydanoS+u (III-34,32)
maydanoS+unu (III-45,30)
mecbur: mecbur
m. (I-11,98)
mecbur+iyettenmiş (I-11,98)
mekān: mekân, yer.
mekān+ım (I-3,31)
memlekeT/memnekáT: memleket
memlekeT+Te (I-17,47)
memnekáT+ın (III-37,323)
memnun: memnun
m. et-sin (I-6,22)

memur: memur
m+lar (II-32,31)
menekşe: menekşe
m+lēñnen (III-41,73)
menşe: menşe, köken
m+i (I-17,20; I-17,32)
merā: mera
merā (I-15,65)
merhaba /meraba: merhaba
meraba (I-16,178)
m. (I-16,87; I-16,87)
merak: merak
m. et-me (I-22,3)
merāsim: merasim, tören
merāsim+leri (I-7,63)
merdāne: merdane
merdāne+len (III-44,31)
merkeS: merkez
merkeSdán (III-46,15)
m+den (I-16,4)
m+e (III-39,33)
m+imiz (I-17,3)
m+in (I-16,55)
m+inde (I-16,166)
mermer: mermer
m. (III-42,15)
m+cilik (III-42,11; III-42,11)
mermer+cinin (III-42,13)
mesāfe: mesafe
mesāfe+de (III-37,220)
mescit: mescit
m. (I-6,30)
mesela/ meselā/ mesēla/ meslā: mesela
m. (I-11,14; I-11,2; I-11,8; I-11,84; I-12,16; I-15,65; I-16,147; I-16,169; I-16,175; I-16,206; I-16,217; I-16,252; I-

16,56; I-16,87; I-7,25; II-27,1; III-41,65)
 mese (I-10,19)
 meselā (I-11,17; I-11,89; I-11,90; I-16,110; I-16,141; I-16,153; I-16,213; I-16,222; I-16,226; I-16,55; I-17,11; I-17,48; I-17,65; I-19,16; I-22,3; I-24,20; I-6,33; II-27,15; II-27,16; III-34,3; III-34,30; III-37,105; III-37,14; III-37,150; III-38,17; III-38,53; III-38,74; III-45,4)
 mesēla (I-11,72)
 meselā (I-16,122; I-16,183; I-16,187; I-16,195; I-16,234; I-16,255; I-16,277; I-16,89; I-16,92; I-17,43; I-19,11; I-19,3; I-19,7; I-19,9; I-22,1; I-24,18; I-24,19; I-24,19; I-24,7; I-6,3; II-26,1; II-31,32; II-31,34; III-34,1; III-34,39; III-35,25; III-35,47; III-36,1; III-36,21; III-36,3; III-37,14; III-37,27; III-39,33; III-41,11; III-41,21; III-41,69; III-42,4)
 mesēlā (I-16,63)
 meSelā (III-39,20)
 meslā (I-16,65)
 mesele: mesele
 m. (III-37,244)
 m+sídír (III-36,10)
 m+yi (III-42,8)
 meSheP: mezhep
 meSheP (III-37,136; III-37,136)
 mesle(K): meslek
 meslee: mesleğe (III-37,264)
 meslein: mesleğin (III-37,279)
 mesleinde: mesleğinde (III-37,280)
 mezun /meSun: mezun
 m+u (I-11,12; I-16,137)
 m+um (III-35,56)
 m+uyum (III-37,151)
 meSun+uyum (III-37,153)
 mēzunu (III-37,270; III-37,272)
 meŞhur: meşhur
 meŞhur (I-15,26)
 m. (III-38,17)

m+dur (I-15,33)
 meŞur (I-24,24)
 meşur (III-35,56; III-37,159; III-37,159; III-37,87)
 meŞūr+dur (I-16,207; I-16,208)
 meşur+dur (I-16,227)
 meŞur+dur (III-38,25)
 meTre: metre
 m. (I-13,9)
 meTre (I-15,67)
 mevcut: mevcut
 m. (I-16,10; I-16,19)
 m+tur (I-16,22)
 mevliT: mevlit
 m. (I-19,20; I-19,21; I-19,22; III-41,2)
 mevliT+Te (III-41,3)
 m+ten (I-19,22)
 mevlüt (I-15,52; I-15,52; I-15,52; I-16,119)
 mevlüt+ler (I-1,17)
 meyvā: meyve
 meyvā+lāriydí (III-37,316)
 mezar: mezar
 m+a (I-16,277)
 m+lara (I-7,11)
 m+ları (I-7,10)
 m+hğa (I-6,36)
 m+hık (I-19,18)
 meZRā: mezza
 meZRā (III-37,125)
 meZRā+lar (III-37,125)
 mī: zaman anlamı (I-10,1; I-11,2; I-15,57; I-24,26; I-4,63; I-9,10; II-28,22; II-28,22; II-28,23; II-30,78; II-30,80; III-37,187; III-37,205; III-37,61; III-38,18; III-38,19; III-38,5; III-39,27; III-41,97; III-48,4; III-49,38)
 mu (II-27,9; II-29,30; II-30,43; III-38,18; III-38,48; III-38,48; III-47,16)

mi: soru eki (I-11,6; I-16,202; I-24,34; I-25,11; I-25,12; I-4,81; II-27,8; II-27,8; II-32,19; III-37,74; III-40,1; I-3,31; III-44,27)

mıdır (III-37,337)

mısın (III-37,15)

mıydınıS (III-35,37)

mu (I-14,18; I-24,27; II-29,10)

muSun (III-37,222)

muSunuS (III-37,266; III-37,8)

mısafır/ mışafir/ mısāfir: misafir

mısafır+lár (II-31,36)

mısafır+lárimıS (II-31,34)

mışafir+e (I-7,16)

mısāfir+lárá (II-31,28)

mısafır+ler (I-11,35)

mıSafir+ler (I-20,32)

mısāfir+lêr (II-31,23)

mışafir+lere (I-7,17; I-7,5)

mısafır+leri (I-7,26)

mısāfir+perver (I-7,15)

misafirperver et-mişler: ağırlamak (I-7,53)

musafir+leri (II-27,17)

musafir+siniz (I-9,17)

mısır/ mısír: mısır

m. unu (I-15,28; I-23,31)

m. ununu (I-16,223; I-23,30)

mısır (I-16,229; I-16,71; I-17,36; III-41,43)

mısır ekmei (I-16,222)

mısır unu (I-14,28; I-21,10)

mısır unundan (I-14,24; I-15,27; I-15,37; III-49,27)

mısır ununna (III-49,32)

mısır ununu (I-14,23; I-15,34; I-9,4)

mısır unuyulan (I-21,5; I-21,9)

mısır (III-41,44)

mısır unu (I-16,232)

mi: soru eki (I-16,145; I-17,35; I-17,39; I-19,15; I-4,53; III-35,20; III-44,27; III-44,28)

mí: soru eki (II-33,16; II-33,9; III-37,104; III-37,154; III-37,158)

mídí (III-36,5)

midir (III-37,337)

misin (I-16,203)

mísiniS (III-41,39)

misiniz (III-49,36)

mü (I-11,25)

mi: zaman anlamı (I-16,147; I-17,3; I-17,66; II-28,25; II-28,25; II-28,31; II-30,21; II-30,36; II-30,62; II-30,73; II-30,78; II-31,20; II-31,24; III-37,315; III-40,37; III-45,3; III-47,29)

mí (III-37,211)

mü (II-30,74)

mide: mide

m+m (I-16,233)

m+ye (III-34,19)

mîde (III-34,33)

mîde+Si (III-46,17)

milleT/ milláT: millet

m. (I-25,29; I-6,21; I-7,20)

m+in (III-37,24)

m+inin (I-17,31)

milláT (III-39,29; III-39,30; III-39,6)

milláT+i (III-37,165)

milleT (III-42,2)

milleT+e (II-31,28)

millî /milli: ulusal

millî (I-16,34)

milli (I-16,248)

milliyâtÇi (III-37,95)

mímik: mimik

mímik+lárlá (III-37,199)

mināre: minare

m+den (I-16,112)

m+ler (III-37,32)

m+ye (I-16,112)	musaka+sı (III-34,7)
mini: mini	musaka+yı (III-34,28)
m. (I-16,189)	muSaKa+yı (III-45,22)
miSal: misal	m+mıS (III-45,21)
miSal (III-45,4)	musallā taşı: musalla taşı
mısal (III-45,12)	m. t+na (I-16,276)
m. (III-45,35)	muSKaT: muskat, bir çeşit baharat.
mizan: mizan, ölçü	m. (III-45,40)
m. (III-37,58)	muSKat (III-45,42)
m+dan (III-37,58)	muSKaT+a (III-45,41)
moda: moda	mutfak: mutfak
m. (I-16,187; I-4,36)	m. (I-11,4; I-16,88)
model: model	muTlaka: mutlaka
m. (I-4,31; I-4,36)	m. (I-11,24; I-16,174; I-16,250)
modern: modern	muTlaka (I-16,173; I-16,238)
m. (I-15,54; I-16,159; I-16,193; I-8,2)	múzik: müzik
motenik: motenik, Bulgaristan'dan göç edenlerden öğrenilmiş bir çeşit yemek.	múzik (III-37,312)
moteniği (I-14,24)	mübadil: mübadil
m. (I-14,20)	m+lerinden (I-15,9)
motor: motor	mübārek: mübarek
m+u (II-32,47)	m. (I-16,236)
muabbet: muhabbet	múbaşır: mübaşir
muabbet ediyodu (II-33,1)	múbaşır +í (II-32,32)
muabbet eTTik (II-33,18)	müendiS: mühendis
muafaza: muhafaza	müendiS (III-35,18)
muafaza ediyor (I-6,31)	müftü/ müftú: müftü
muafazakār (I-16,182)	m. (I-11,32; I-20,3; I-20,3)
muakaK: muhakkak	müftú+lúkTán (I-4,89)
muakaK (III-45,22)	müsait/ müsāit: müsait
muhakkak (I-6,11)	m. (I-16,272)
muarebe: muharebe	müsāit deildir (I-6,7)
m. (I-4,57)	müteakip: müteakip
muSakKa/ musaka: musakka	m. (I-16,274)
m. (III-40,9)	mütevazi: mütevazi
musaka (III-34,3; III-34,6; III-34,7; III-34,8; III-45,21)	m. (I-7,8)
	müze: müze
	m. (I-11,5)

m+ye (I-11,71)	nasıdır (I-15,58)
N	nāsıl (I-6,2)
nabızlarını.. tuT-: deyim.	nasısa (II-30,12)
n. t-Tular (III-37,243)	nasısınız (II-30,1)
namaS: namaz	nasıl (I-9,17)
namaS kıl-ardım (III-46,32)	ne/nè/ná: ne
nāmaz (I-16,235)	n. (I-1,12; I-1,20; I-11,13; I-11,38; I-11,98; I-12,16; I-15,1; I-15,4; I-15,42; I-15,59; I-15,62; I-15,67; I-16,189; I-16,193; I-16,198; I-16,201; I-16,214; I-16,215; I-16,244; I-16,245; I-16,254; I-16,259; I-16,261; I-16,265; I-16,68; I-17,10; I-17,53; I-17,56; I-17,7; I-18,31; I-19,12; I-20,31; I-21,7; I-4,53; I-4,69; I-4,72; I-7,12; I-7,47; I-7,7; II-29,5; II-30,2; II-30,3; II-30,57; II-32,5; II-33,1; III-34,2; III-35,52; III-37,268; III-37,281; III-38,61; III-39,18; III-39,24; III-40,1; III-43,20; III-45,59; III-46,2; III-47,18; III-47,23; III-49,2; III-49,35)
n. (I-16,236; I-16,237)	ná (III-37,319; III-41,48; III-44,12; III-45,19)
n. kıl-ın (I-6,8)	n+dir (I-16,111)
nāmaz kıl-ıyorduk (I-18,35)	n+miŞ (III-35,20)
n. kıl-mışlar (I-6,14)	náysá (III-37,92)
n+ına (I-16,273; I-16,273; I-16,274)	nè (II-30,36)
n+ına (I-7,55)	n. demek (I-16,64)
n+ında (I-7,54)	n. kadan (I-4,7)
n+ından (I-16,279; I-25,28)	n. kadar (I-16,39)
nāne/ nānē/ nāne: nane	n. kādār (I-21,4)
nāne (I-24,31; I-5,3)	n. kadar (I-24,29; III-37,109; III-37,249)
nānē (I-25,8; I-25,8)	n. Kadār (II-33,3)
nāne+yi (I-5,5)	n. kadar (II-33,5; II-33,6; III-42,5)
napalım: ne yapalım? (III-46,18)	n. Kadar (III-44,17)
nāpıysınıS: ne yapıyorsunuz? (III-41,38)	n. vakit (I-6,11)
nar: nar	n. yazık ki (I-17,56)
n. (II-26,2; II-26,4)	n. zāman (I-12,2; I-12,20; I-16,236; III-36,5; III-38,58; III-43,16; III-45,47)
n+lar (III-42,21)	n. zaman (I-12,6; I-23,7; I-3,23; I-4,101; I-7,56; III-42,21)
nasıl/nası/ naSıl: nasıl	n. zāmān (III-36,15; III-45,42)
n. (I-10,10; I-11,1; I-11,21; I-11,25; I-11,50; I-11,73; I-11,73; I-11,75; I-11,76; I-15,41; I-15,6; I-17,63; I-18,32; I-20,10; I-7,7)	n. zamanda (III-39,11)
n+dı (III-37,222)	
naSı (II-31,25)	
nası: sıfat (III-37,242)	
nası: zarf (I-10,11; I-11,46; I-15,56; I-16,114; I-16,114; I-17,70; I-18,13; I-18,2; I-19,4; I-21,9; I-23,22; I-4,15; I-7,24; I-7,24; I-7,34; I-8,31; II-28,2; II-28,31; II-30,83; II-31,1; II-31,1; II-33,11; III-36,9; III-37,116; III-37,230; III-38,72; III-45,11; III-45,41; III-49,14; III-49,14; III-49,28)	

n. zâman (I-20,9; I-23,2; II-29,14; II-30,79)
n+ydi (II-33,7)
n+ye (I-16,113; III-37,293; III-37,293; III-37,296; III-45,50)
nè+ye (I-17,40)
n+yi (III-36,3)
n+ymiş (III-35,36)
n+ymişik (III-43,22)
n+yse (I-15,50; I-15,57; I-16,256)
niye (I-16,219; III-37,297; III-39,9)
ne..ne: bağlaç (I-1,19; I-7,62; II-30,43; III-38,50)
ne..ne..ne: bağlaç (I-1,26; I-15,11)
niçin /nèçin: niçin
n. (I-18,22; I-9,2; III-46,25)
nèçin (I-18,18)
neden: neden
n. (I-17,14; I-17,50; I-17,67; I-6,5; III-37,63; III-49,13)
n+i (III-37,24)
n+le (III-37,75)
nefeS/ nefâs: nefes
nefâs+innân (III-38,63)
nefeS al-amadan (III-40,54)
n. al-ıyoS (III-38,63)
n. boruSuna (III-40,53)
nerde/ neŕde: nerede
n. (I-20,3; III-37,6)
neŕde (I-4,46)
nêrde (III-49,1)
nerden (I-11,93; III-37,112; III-37,226; III-37,228; III-37,234; III-37,69)
nerede (I-15,56; I-4,47; III-37,132)
neredense (III-37,100)
nere: nere
n. (III-37,226)

neree: nereye (III-37,225; III-49,35)
n+si (III-37,7; III-37,8)
nereye (III-37,228)
n+ye (III-42,15)
neşeli: neşeli
n. (I-1,10)
neŞTe: neşte, nişasta
n. (II-26,1; II-30,69)
neŞTe (II-30,70; II-30,70)
n+den (II-30,69; II-30,69)
nişasta (III-44,30; III-44,30)
neT: net
neT (I-16,124)
n+tir (I-16,51)
nev: tür
n+i (I-16,30)
nikâh/ nigâh/ nikâh: nikâh
n. (I-1,26; I-16,249; I-20,13; I-20,16; I-21,15)
n+ı (I-1,29)
n+ladılar (I-7,32)
nigâ+dan (II-28,10)
nigâ+ları (II-29,24)
nigâ+sı (II-29,24)
nigâh (II-29,24)
nigah+ı (II-29,24)
nikâ+cıklan (III-46,16)
nikâ+lar (I-7,23)
nikâh+hıydım (I-7,32)
nine/ ninè: nine
n+ler (I-14,7)
n+leri (I-14,6)
ninè+lèrimiS (II-26,12)
n+mden Kalma (III-40,4)
niŞan: nişan
n. (I-16,249; I-16,250; I-16,253; I-16,259; I-7,57)

niŞan (III-41,22)
n+ım (I-7,35)
n+ımda (I-7,38)
niŞan+lı (I-16,193)
nişan+nandık (III-41,70)
niŞan+nı (III-40,40)
n+nı (III-41,70)
nitekim: nitekim
n. (I-16,37)
nohut: nohut
n. (II-29,9)
nokta: nokta
n. (III-37,16)
nokTa+cıkTa (III-37,82)
nolcak: ne olacak? (I-16,71)
nolurdu: ne olurdu? (III-45,45)
noluyo: ne oluyor? (I-16,114)
normal: normal
n. (I-1,29; I-16,114; I-16,165; I-16,195;
I-16,60; II-26,1; III-38,75)
n+de (II-28,1)
n+inde (I-15,1)
n+lerinde (I-16,174)
nor: lor
n+u (I-15,39)
nouT: nohut
n. (II-29,8; III-40,7)
n+lu (II-31,23)
n+u (II-31,23)
nouT (III-40,7)
nouT+umuzu (II-31,24)
nüfuS: nüfus
nüfuS (I-16,209)
n. mübadelesi (I-16,28)
n+lu (I-16,139)
n+luk (I-15,1)
n+umuz (I-16,8)

n+unun (I-16,7)

O

o: sıfat (I-1,28; I-10,25; I-11,1; I-11,30; I-11,31; I-11,32; I-11,34; I-11,34; I-11,38; I-11,49; I-11,51; I-11,52; I-11,58; I-11,60; I-11,61; I-11,71; I-11,71; I-15,40; I-16,102; I-16,106; I-16,156; I-16,220; I-16,240; I-16,249; I-16,252; I-16,258; I-16,269; I-17,13; I-17,13; I-17,32; I-17,33; I-17,53; I-17,66; I-19,4; I-19,5; I-19,6; I-20,20; I-21,10; I-21,13; I-21,8; I-23,11; I-23,33; I-23,41; I-23,51; I-24,1; I-25,20; I-25,8; I-4,14; I-4,66; I-4,67; I-5,12; I-5,13; I-5,14; I-5,3; I-5,4; I-6,16; I-6,25; I-6,3; I-6,32; I-6,37; I-7,41; I-7,43; I-7,50; I-7,51; I-7,56; I-8,25; I-9,3; I-9,4; II-26,12; II-26,3; II-26,9; II-27,13; II-27,2; II-27,21; II-27,22; II-28,9; II-29,3; II-29,8; II-30,46; II-30,58; II-30,61; II-30,69; II-31,35; II-32,20; II-32,26; II-32,42; II-33,15; II-33,6; II-33,6; III-34,12; III-34,30; III-34,34; III-35,19; III-35,44; III-36,11; III-36,6; III-37,119; III-37,121; III-37,160; III-37,178; III-37,21; III-37,267; III-37,282; III-37,298; III-37,309; III-37,310; III-37,341; III-37,347; III-37,47; III-37,55; III-37,75; III-37,88; III-37,90; III-38,27; III-38,44; III-38,47; III-38,64; III-38,67; III-38,69; III-38,70; III-38,8; III-39,11; III-40,11; III-40,12; III-40,49; III-40,55; III-41,29; III-41,47; III-41,52; III-41,52; III-41,64; III-41,74; III-41,74; III-41,92; III-42,11; III-43,19; III-45,26; III-45,34; III-46,15; III-46,31; III-47,10; III-47,14; III-47,16; III-49,2; III-49,31; III-44,34; I-11,65; I-16,137; I-25,15; I-6,18; I-7,20; III-38,5; III-41,54; III-49,16; I-10,22; I-12,11; I-12,8; I-12,9; I-13,5; I-13,5; I-14,22; I-15,11; I-4,100; I-6,28; I-6,34; I-8,25; I-9,12; I-9,12; I-9,13; I-9,4; I-9,5; I-9,6; I-9,9; I-11,84; I-3,19; I-3,20; I-2,2; I-2,19)

ö: sıfat (I-11,88; I-16,204; I-16,256; I-17,27; I-17,59; I-18,16; I-18,20; I-18,23; I-21,10; I-21,2; I-21,4; I-21,8; I-24,9; I-25,12; I-25,12; I-4,42; I-4,68; I-4,79; I-4,90; II-27,11; II-27,11; II-30,25; II-30,25; II-30,27; II-30,27; II-30,28; II-30,28; II-30,43; II-30,43; II-30,54; II-30,54; II-32,22; II-32,22; II-32,7; II-32,7; II-33,10; II-33,10; II-33,10; II-33,10; III-35,15; III-41,71; III-41,77; III-41,79; III-42,26; III-49,1; I-12,12; I-12,19; I-4,102; I-4,76; I-7,38; I-12,5; I-6,12; I-7,28; I-7,32; I-11,86)

öö: sıfat (I-23,51)

ō: sıfat (I-11,36)

o: zamir (I-11,11; I-11,44; I-11,49; I-11,63; I-11,64; I-14,24; I-14,25; I-15,18; I-15,30; I-15,70; I-16,109; I-16,184; I-16,227; I-16,76; I-16,95; I-17,36; I-17,44; I-17,59; I-18,12; I-18,8; I-19,8; I-24,8; I-4,107; I-4,20; I-4,60; I-4,60; I-4,6; I-4,92; I-5,16; I-5,6; I-6,25; I-6,26; I-6,27; I-7,41; I-7,6; I-7,64; II-27,4; II-27,7; II-28,12; II-29,30; II-29,8; II-29,9; II-30,17; II-30,32; II-30,49; II-30,67; II-31,26; II-32,14; II-32,22; III-35,24; III-35,40; III-37,142; III-37,167; III-35,49; III-37,222; III-37,237; III-37,244; III-37,244; III-37,266; III-37,271; III-37,278; III-37,340; III-37,39; III-37,40; III-38,23; III-38,32; III-38,37; III-38,38; III-38,48; III-38,67; III-40,13; III-40,26; III-40,4; III-41,26; III-41,48; III-41,51; III-41,53; III-41,7; III-41,8; III-41,85; III-41,86; III-41,97; III-44,19; III-44,23; III-45,25; III-45,41; III-45,55; III-45,56; III-45,56; III-46,17; III-47,15; III-47,29; III-49,27; I-2,6)

ò: zamir (I-11,73; I-11,96; I-16,229; I-16,229; I-16,246; I-16,247; I-17,48; I-19,8; I-21,7; I-23,26; I-24,25; I-24,26; I-24,5; I-4,15; I-4,61; I-7,39; I-8,31; II-27,2; II-27,2; II-27,4; II-27,4; II-29,23; II-29,23; III-35,18; III-35,46; III-43,19)

öna (I-12,18; I-19,8; III-41,67)

öndan: işaret zamiri (I-12,23; I-15,47; I-15,59; I-16,118; I-16,229; I-16,276; I-23,24; I-23,41; I-24,22; I-3,8; I-7,33; II-27,11; II-27,3; II-30,38; III-35,34; III-37,118; III-43,8)

önlar (I-11,85; I-12,7; I-16,241; I-17,16; I-6,9; I-7,29; I-8,10; I-8,11)

önlara (I-10,7; I-8,30)

önları (I-11,92; I-8,33)

önnar (I-15,56; III-34,2; III-41,40)

önnardan (I-15,59)

önu (I-11,46; I-15,37; I-15,49; I-16,260; I-17,63; I-23,21; I-23,36; I-23,48; I-23,52; I-25,31; I-25,7; I-5,6; I-7,39; II-27,10; II-27,10; II-27,3; II-27,3; II-27,5; III-44,26; III-49,11)

önun (I-15,38; I-15,38; I-23,39)

ö: zamir (I-17,60; I-24,26; II-30,69)

ona (I-11,53; I-15,67; I-25,23; I-3,16; I-7,63; II-29,6; II-30,59; III-37,200; III-38,14; III-38,36; III-40,2; III-40,4; III-41,25; III-41,26; III-41,28; III-41,40;

III-41,44; III-41,86; III-42,23; III-43,9; III-44,20; III-44,25; III-49,42)

onda (I-16,18; I-9,15; II-26,16)

ondā sonra (I-11,76)

ondan (I-12,4; I-13,3; I-13,4; I-13,9; I-16,132; I-16,162; I-16,207; I-16,228; I-16,257; I-16,263; I-16,264; I-16,273; I-17,24; I-19,9; I-2,13; I-2,16; I-23,32; I-23,33; I-24,10; I-24,32; I-24,9; I-25,20; I-25,29; I-25,9; I-4,57; I-4,75; I-5,11; I-5,12; I-7,36; I-7,5; I-7,54; I-8,17; II-27,10; II-27,21; II-27,4; II-28,26; II-29,26; II-29,27; II-29,3; II-30,26; II-30,3; II-30,42; II-30,60; II-30,61; II-30,71; II-30,75; II-30,78; II-30,79; II-30,81; II-31,15; III-35,1; III-35,42; III-37,130; III-37,171; III-37,172; III-37,28; III-38,16; III-38,3; III-38,36; III-38,55; III-38,55; III-38,59; III-38,65; III-38,8; III-39,15; III-39,18; III-40,35; III-40,47; III-40,47; III-40,49; III-40,51; III-40,57; III-41,50; III-41,57; III-43,4; III-43,5; III-44,11; III-44,15; III-44,26; III-44,29; III-44,30; III-44,31; III-44,33; III-45,28; III-45,39; III-45,41; III-46,12; III-47,11; III-47,12; III-47,20; III-47,27; III-47,32; III-47,7; III-47,8; III-49,19)

öndan (I-3,5; III-45,7; III-47,13)

undan (I-8,14)

unnarı: onları (III-34,49; III-41,29)

omı (II-29,2; II-29,4; II-30,39; II-30,41; II-30,41; II-30,62; II-30,63; II-30,65; II-30,76; III-46,6)

oni (II-30,61)

onī (III-43,11; III-43,4; III-43,9)

onna (III-47,14)

önnan (II-30,58)

onu (I-11,4; I-11,59; I-11,62; I-11,62; I-11,74; I-11,76; I-14,19; I-14,25; I-14,27; I-15,6; I-16,261; I-16,70; I-17,33; I-17,61; I-2,15; I-2,18; I-20,39; I-23,22; I-23,41; I-24,1; I-5,13; I-5,16; I-5,2; I-7,13; I-7,18; I-7,45; II-26,11; II-26,13; II-26,8; II-26,9; II-27,10; II-28,18; II-29,6; II-30,81; II-31,11; II-31,15; II-31,17; II-32,12; II-32,26; III-34,38; III-34,41; III-34,48; III-35,44; III-35,48; III-35,48; III-37,106; III-37,119; III-37,163; III-37,168; III-

37,230; III-37,280; III-37,40; III-37,7; III-37,90; III-38,15; III-38,16; III-38,17; III-38,17; III-38,20; III-38,23; III-38,3; III-38,45; III-38,73; III-38,8; III-38,9; III-40,20; III-40,27; III-40,28; III-40,43; III-41,22; III-41,23; III-41,27; III-41,43; III-41,50; III-41,55; III-41,58; III-42,15; III-44,13; III-44,17; III-44,26; III-44,33; III-45,29; III-45,31; III-45,36; III-45,37; III-45,38; III-45,39; III-45,42; III-45,43; III-47,10; III-47,11; III-47,13; III-47,15; III-47,18; III-47,26; III-47,30; III-47,9; III-49,13; III-49,19; III-49,19; III-49,23; III-49,28; III-49,30; III-49,33; III-49,34; III-49,39; III-49,9)	ocāk (I-24,36)
onun (I-14,20; I-15,35; I-16,108; I-16,180; I-16,278; I-17,41; I-17,61; I-18,22; I-5,15; I-8,23; II-26,18; II-30,41; II-31,11; II-31,18; II-32,25; II-33,7; III-36,14; III-37,120; III-37,263; III-38,34; III-38,38; III-41,49; III-43,7; III-44,11; III-45,28; III-45,33; III-45,39; III-45,42; III-45,49; III-47,16; III-47,25; III-47,3; III-47,8; III-48,2; III-49,32; III-49,38; III-49,38)	oda/ odā: oda o. (I-6,19) odā (I-7,55) o+da (I-11,3; I-11,3; I-16,264)
onunla (I-6,35)	odun: odun o. (I-23,34; I-23,40) o+nu (III-49,38)
onnan (II-30,3; III-38,50; III-45,34; III-49,34)	oğul/ol/öl/oul: oğul o. (I-15,59) olu: oğlu (III-37,2) ölum: oğulum (I-4,17; I-4,21; I-4,27; III-45,55; III-49,12) ölumlan (I-18,32) ölumuza (III-40,35) oullarım: oğullarım (I-4,84)
oo: zamir (III-34,44; III-38,10; III-38,37; III-39,27)	ohí: ohi, hayır ohí (III-36,4)
ooo (II-32,30)	oj bej: hoş beş, ikileme. o. (I-6,17)
oba: oba o+lar (III-37,127)	okkå: okka okkå (III-35,38)
oca: hoca o. (III-35,3; III-35,30; III-46,20) o. nikācn (III-46,16) o+lar (I-6,34) o+m (I-7,15) o+mıSdı (III-37,314)	oklava: oklava o. (III-43,8)
oca(K)/ ocāk/ ocāk: ocak o. (I-24,35; II-32,1; II-32,3) ocaa: ocağa (III-45,39) ocai: ocağı (III-34,24) ocam: ocağın (I-24,38) ocak+ta (I-1,19)	oKu-/öku-/oka-/okı-: okumak öku-du (I-4,90) öku-l (I-18,7) öku-mak (I-18,6) öku-yor (I-18,8) öku-yördu (I-18,7) okamıycam: okumayacağım (III-40,56) okıyâlar (II-30,3) o-du (I-4,17; I-4,18; I-4,88) oKu-du (III-40,56) o-duk (II-30,30) o-dukTan (III-35,44) o-dulār (I-4,85)

o-dular (III-41,7)
o-dum (III-45,15)
o-duuna (I-4,21)
okū-madım (I-18,18)
o-mak (I-18,17; I-4,104; I-4,87; II-30,27)
oKu-mayı (III-46,8)
o-muş (I-16,148; I-4,96)
o-nmuyo (I-16,61)
o-nur (I-15,52; I-15,52; I-16,120)
o-nuyå (III-41,10)
o-r (I-16,275)
o-rlar (I-16,270)
o-rmuş (III-40,18; III-40,19)
o-sun (I-4,104)
o-tmak (II-30,30)
o-TTu (I-4,105)
o-TTuk (II-30,31)
o-tturdık (I-8,27; I-8,8)
o-Tulan (III-37,268)
o-yå (III-41,7)
o-yabiliy (I-4,103)
o-yamadı (I-4,99)
o-yamadık (I-4,106)
o-ylar (III-41,29; III-41,29)
oKu-yamadım (III-46,8)
oKu-yo (III-40,58)
o-yo (III-41,26)
o-yolar (I-11,37)
o-yor (I-16,137; I-6,29)
o-yörlar (I-20,12)
o-yorduk (III-37,268)
o-yum (I-7,13)
okū-yun (I-18,17)
o-yun (I-4,87)

okul: okul

o. (I-1,8; I-16,128; III-37,258; III-37,264)
o+a (I-3,17; I-3,20; I-4,100; III-37,232)
o+da (I-11,19; III-37,85)
o+dan (I-11,21; I-19,11; I-19,4; I-19,5; III-37,190)
o+lar (I-3,23)
o+lara (I-4,103; I-6,39)
o+larda (I-19,9)
o+lardan (I-19,6; III-37,263)
o+larında (III-37,233; III-37,238)
o+u (III-37,84)
o+um (III-37,84)
o+umuzu (III-37,85)
o+un (I-19,5; II-30,28; II-30,29; III-37,86)
o+unda (I-4,104; I-4,22; III-37,256)
oKu-la (III-37,250; III-46,13)
oKullar (III-37,273)
oKulu (III-37,270)
oKuluma (III-37,252)
oKulun (III-37,156)
oKuluna (III-37,253; III-40,20)

ol-/öl-: olmak

öl-anlar (I-16,173)
öl-arak (I-25,6)
öl-aylarda (I-16,249)
öl-gun (II-31,4)
ol-abilir (I-16,74; I-17,42)
ol-abilir (III-36,9)
ol-abilir (III-37,281)
ol-abilmekTedir (I-16,84)
ol-acak (I-17,59; III-37,333; III-44,10)
ol-alı (II-33,13)
ol-arak (I-10,1; I-14,22; I-16,138; I-16,208; I-16,235; I-16,236; I-16,237; I-16,259; I-16,39; I-19,3; I-24,2; I-25,23; I-25,24; I-5,4; I-7,18; III-36,19; I-7,35;

III-37,163; III-37,168; III-37,195; III-37,230; III-37,238; III-37,247; III-37,279; III-37,281; III-37,284; III-37,319; III-37,327; III-37,351; III-37,4; III-37,4; III-37,5; III-37,9; III-37,99; III-42,12; III-42,13; III-42,14; III-43,9)

ol-arak (I-16,254; III-36,7; III-36,8; III-37,240)

ol-ay (I-16,158; I-16,82; I-6,31; III-37,329; III-37,345)

ol-aya (III-37,225)

ol-aydın (III-43,17)

ol-ayımıS (III-37,188)

ol-ayları (I-16,32; III-42,17)

ol-cak (I-16,279; III-38,24; III-38,28)

ol-cák (III-47,27)

ol-caksa (I-7,26)

ol-cam (II-30,19)

ol-du (I-1,26; I-11,79; I-12,20; I-12,24; I-16,159; I-16,186; I-4,29; I-4,34; I-4,42; I-4,53; I-4,77; I-6,38; I-7,28; I-7,29; I-7,34; I-7,35; I-7,50; I-7,50; I-8,1; II-29,30; II-30,2; II-32,18; II-32,47; II-32,53; II-32,54; II-33,6; III-36,14; III-38,48; III-40,25; III-40,53; III-40,55; III-40,56; III-43,18; III-49,10; III-40,44; I-4,107; III-37,271)

ol-duğu (I-16,74; I-6,23; I-11,29)

ol-duk (II-32,45; III-46,14)

ol-dukÇa (I-16,134)

ol-dukTan (I-25,2; II-29,30; III-35,4)

ol-dular (I-8,2)

ol-dum (I-16,201; I-18,27; I-18,28; I-23,8; II-32,2; II-33,19; III-46,12)

ol-dusaydı (II-33,12)

ol-duu (I-16,185; I-16,210; I-17,67; I-17,68; I-22,1; I-22,2; II-28,32; III-34,33; III-35,10; III-37,186; III-37,52; III-37,54; III-39,26; III-39,29; I-7,57; I-16,130)

ol-duunu (I-16,144; II-32,25; II-32,5; III-37,341)

ol-ıyò (III-34,12)

ol-ıya (II-30,64; II-30,70; II-30,70)

ol-ıyo (I-25,4)

ol-madı (II-32,43; III-40,39; III-48,6)

ol-madığı için (I-10,23)

ol-madığımız (I-1,22)

ol-madını (III-35,3)

ol-malı (III-37,38)

ol-mamazlık (II-28,11)

ol-ması (I-17,61; I-25,20; I-8,31)

ol-masın (I-17,69; III-45,52; III-49,21)

ol-masından (I-16,57)

ol-maya (III-42,4)

ol-mâyâ (III-42,9)

ol-mayan (I-16,46; I-6,13)

ol-maz (I-11,69)

ol-mazdı (II-27,14)

ol-mıyanlara (I-4,40)

ol-muş (I-14,6; I-14,7; I-14,7; I-15,69; I-16,265; I-16,265; I-16,63; I-16,92; I-9,7; II-28,11)

ol-muş (II-28,24; II-30,10)

ol-muştu (I-7,41)

ol-muşTur (III-37,172)

ol-muy (III-47,18)

ol-muycak (I-8,32)

ol-muyo (II-28,9)

ol-muyor (I-7,49)

ol-sa (I-4,24; II-28,11; II-29,31; III-46,28)

ol-saydık (I-17,54)

ol-sânız (II-30,4)

ol-sun (I-11,74; I-11,75; I-15,34; I-15,34; I-21,11; I-21,4; I-25,13; I-7,58; II-27,12; II-28,22; II-28,24; II-30,71; II-33,1; III-37,82; III-45,49; III-45,49; III-47,17; III-49,21; III-49,21)

ol-un (III-37,290)

ol-unca (I-12,4; I-25,19; III-42,7; III-44,35)

öl-ur (I-11,58)

ol-ur (I-14,26; I-15,38; I-15,46; I-16,164; I-16,165; I-16,224; I-16,251; I-16,252; I-24,39; II-28,24; II-28,24; II-28,3; II-28,4; II-30,65; II-30,65; II-30,69; II-30,81; II-31,13; II-31,22; II-31,26; II-31,33; II-31,35; II-31,6; III-38,23; III-38,24; III-39,27; III-39,29; III-40,11; III-40,11; III-40,51; III-40,7; III-41,86; III-39,15; III-39,23)

ol-ur (I-16,176; I-16,264; II-31,31)

ol-ūr (II-31,35)

ol-urdu (I-1,3; I-1,16; I-1,17; I-1,21; I-8,31; II-29,11; II-29,24; III-38,47; III-38,50; III-38,53; III-42,2)

ol-uṛdu (II-27,16; III-42,21)

ol-ūrsa (I-21,1)

ol-ursa (I-21,1; II-29,22; II-33,1)

ol-urSa (III-40,21)

ol-ursak (I-16,238; I-16,53; I-16,60)

ol-ursunuz (II-28,25)

ol-uyā (I-4,19)

ol-uy (III-47,33; I-8,30; I-8,30; III-46,19)

ol-uyā (III-41,2; II-29,11; II-29,30; II-29,8; III-41,1; III-41,2; III-41,4; III-41,54; III-41,8; III-41,80; III-41,9; III-41,9; III-43,5; III-45,44; III-41,81)

ol-uya (I-4,28; I-4,29; II-26,5; II-26,6; II-29,2; II-29,21; III-44,23; III-45,34)

ol-uyalar (II-28,12)

ol-uyo (I-11,12; I-11,24; I-11,25; I-11,26; I-11,40; I-11,50; I-11,53; I-11,65; I-11,68; I-11,70; I-11,70; I-11,78; I-11,8; I-14,11; I-14,25; I-16,115; I-16,274; I-20,29; I-23,23; I-23,37; I-23,46; I-23,54; I-25,18; I-25,33; I-7,23; I-7,24; I-7,25; I-7,9; II-27,11; II-27,4; II-28,10; II-28,5; II-28,7; II-32,30; III-34,19; III-34,27; III-34,35; III-34,38; III-34,46; III-34,50; III-34,8; III-38,25; III-38,5; III-38,63; III-39,37; III-47,18; III-49,32; I-4,57)

ol-uyokán (III-37,317)

ol-uyor (I-15,41; I-19,16; I-20,10; I-21,3; I-23,26)

ol-uyor (I-23,24; I-5,7; I-7,64)

ol-uyordu (I-15,45)

ol-uyoSa (III-38,62)

ol-uyu (III-40,49)

ol-īyo (III-34,52)

ōsun (III-34,46)

ōlak: oğlak

ōlak (III-37,333)

ōlan/ oğlan: oğlan

ō. (I-3,15; II-28,4; III-39,21; III-39,21)

ōğlan (I-3,26)

ōğlan+da (I-3,28)

ō+dı (III-45,10)

ōlānın (II-28,7)

olan: olan

o. (I-16,182; I-16,193; I-16,194; I-16,21; I-16,22; I-16,26; I-16,5; I-25,25; II-30,11; II-31,29; III-37,146; III-37,240; III-37,324; III-37,72; III-45,1)

o+ı (I-24,36)

o+lar (I-10,16; I-17,42)

o+naṛ (II-28,18)

o+nar (III-39,30)

o+nāṛ (III-45,15)

o+nara (III-37,50; III-43,15)

oldur-: oldurmak

o-udulaṛ (II-26,10)

o-uy (II-26,10)

o-uyalaṛ (II-27,12)

oluṢ-: oluşmak

oluṢTurmuṢlar (III-37,124; III-37,127)

oluṢudur (III-37,350)

o-turuyor (I-16,8)

o-ur (I-16,257)

olumsuz: olumsuz

o. (I-16,81)

om beṣ: on beṣ

o. (III-47,19)

on: on, sayı adı.

o. (I-12,21; I-15,3; I-15,34; I-15,34; I-15,66; I-16,10; I-16,11; I-16,72; I-16,9; I-16,96; I-16,96; I-17,53; I-17,53; I-17,53; I-17,54; I-18,30; I-18,31; I-20,13; I-20,15; I-20,15; I-20,16; I-20,16; I-24,29; I-24,29; I-25,7; I-4,1; I-4,55; I-4,67; I-4,82; I-7,30; I-7,30; I-7,38; I-8,19; II-30,10; II-30,10; II-30,10; II-30,11; II-30,7; II-30,8; II-30,8; II-33,10; III-36,12; III-36,13; III-36,21; III-36,22; III-36,23; III-37,125; III-39,22; III-41,90; III-41,91; III-44,29; III-44,30; III-45,52; III-46,14; III-46,19; III-49,11; III-49,11; III-49,4; III-49,6; I-4,73)

on+da (III-44,32; III-44,32)

onlar/onnār/onnar: onlar

o. (I-10,26; I-14,6; I-14,6; I-16,102; I-17,11; I-19,13; I-3,17; I-6,13; I-6,20; I-7,43; I-7,43; I-7,52; I-7,53; I-7,57; I-7,59; I-7,60; I-8,11; I-8,7)

o+a (I-11,100; I-11,93; I-16,157; I-7,55)

o+da (I-10,9)

o+dan (I-10,8; I-14,9; I-2,5; I-3,30; I-7,6)

o+ı (I-14,14; I-14,14; I-23,53; I-25,2; I-25,3; I-6,21; I-6,22; I-6,28; I-6,28; I-6,29; I-7,54; I-7,56; I-8,26)

o+ın (I-14,7; I-16,49; I-19,1; III-37,109; III-47,4)

o+nan (I-16,99)

onnar (I-15,68; I-16,141; I-17,14; I-25,2; I-4,13; I-4,15; I-4,48; I-4,99; II-26,16; II-28,11; II-28,18; II-28,5; II-28,9; II-30,12; II-30,3; II-31,21; II-32,35; II-32,40; II-32,44; II-32,5; III-37,100; III-37,107; III-37,146; III-37,20; III-37,200; III-37,212; III-37,213; III-37,213; III-37,318; III-37,69; III-38,25; III-40,3; III-40,38; III-42,6; III-45,16; III-45,18; III-45,4; III-45,49; III-46,10)

onnār (I-4,12; III-41,41)

onnar+a (I-25,31; II-31,34; III-35,20; III-37,102; III-37,73)

onnar+da (III-37,281; III-37,315)

onnar+dan (III-37,152)

onnār+dan (III-41,42)

onnar+ı (I-21,15; I-25,10; I-4,62; II-26,15; II-26,16; II-26,4; II-27,1; II-27,6; II-30,49; II-31,10; II-31,34; II-31,9; II-32,24; III-34,11; III-34,13; III-34,3; III-34,43; III-36,8; III-37,130; III-37,22; III-38,7; III-40,38; III-41,31; III-41,60; III-42,2; III-42,22; III-42,6; III-44,11; III-44,29; III-45,23; III-45,24; III-45,26; III-45,27; III-45,27; III-46,28)

onnarın (I-4,23; II-32,48; II-32,51; III-37,162; III-37,214; III-45,19)

ora/ orà/ oră/ orá/ orı/ orı/ ora: ora

o. (I-4,84; I-4,95)

o+cık (I-11,10)

o+da (I-11,12; I-11,33; I-11,4; I-11,69; I-11,8; I-11,88; I-16,163; I-16,8; I-16,96; I-17,37; I-17,45; I-23,16; I-24,27; I-4,20; I-4,48; I-4,49; I-4,64; I-6,6; III-35,25; III-35,28; III-35,51; III-37,191; III-37,301; III-40,34; III-40,37; III-49,6; I-16,153; I-4,11; I-4,32; I-4,35; II-28,10; III-37,50)

o+daki (I-16,105; I-16,106; I-16,212; I-17,32; III-35,13; I-16,70)

o+dan (I-4,83; III-38,63; III-39,2)

o+dandır (III-37,141)

o+lar (I-15,32)

o+lara (I-17,39; III-37,104)

o+larda (III-37,135)

o+ları (I-14,3)

o+larmı (I-4,4)

o+lı (I-16,170)

o+nın (II-31,14)

o+sı (I-4,7; I-7,51; III-35,23)

o+sını (II-32,46)

o+ya (I-14,2; I-16,45; I-4,50; I-8,15; I-8,22; III-35,23; III-37,86)

orà+ya (III-37,343; III-37,90)

oră+da (III-35,7)

orá+ya (III-37,54)

orı+lāda (II-30,3)

orı+ya (I-4,4; I-4,5; II-30,11; II-30,7; III-37,16)	ordu: ordu
orı (II-30,55; II-32,42; II-32,42)	o. (III-37,337)
öra+ya (I-16,180; I-20,21)	o+nun (III-37,164)
oran: oran	o+suna (III-37,89)
o. (I-16,138)	o+sunun (III-37,161)
o+da (I-16,84)	organize/organizá: organize
orda/ orda/ orda/ orda/ orda: orada	o. edenner (III-41,30)
o. (I-14,4; I-14,4; I-16,135; I-16,136; I-16,261; I-16,273; I-16,276; I-17,10; I-17,58; I-18,3; I-19,19; I-20,20; I-20,4; I-24,33; I-3,I-3,18; I-3,24; I-3,29; I-3,31; I-3,32; I-6,28; I-8,15; I-8,3; I-8,6; I-9,18; II-27,8; II-28,15; II-32,3; II-32,43; II-32,46; II-32,48; II-32,51; II-32,7; II-32,8; III-35,23; III-36,21; III-37,162; III-37,162; III-37,163; III-37,244; III-37,289; III-37,318; III-37,83; III-39,8; III-40,15; III-40,18; III-40,22; III-41,24; III-47,2; III-47,3)	organizá edilmiş (III-41,28)
o+ki (I-25,34; III-37,304)	orkestra: orkestra
orda (I-15,26)	o. (I-16,166)
orda (II-30,13; II-30,32; II-33,11)	o+yla (I-16,165)
orda (III-39,25)	ormân: harman, karışım
orda gir-mişler (I-6,20)	ormân+ı (I-5,4)
orda var-dıkları zaman (I-6,16)	orman: orman
ordan (I-16,243; I-16,260; I-16,262; I-17,46; I-17,52; I-4,2; I-4,50; I-5,11; I-8,20; I-8,7; II-27,15; II-28,26; II-28,30; II-32,15; II-32,51; III-37,129; III-37,158; III-37,219; III-37,25; III-37,272; III-37,292; III-37,61; III-40,56)	o+nık (I-16,4)
örden (II-28,29; II-28,29; II-28,29; III-47,4)	orTa/ orTâ: orta
ordandır (III-37,127)	o. (I-16,51; I-6,25; III-37,1)
orada (I-16,130; III-35,43; III-36,3; I-12,11)	orTa (III-37,59; III-37,60)
oradan (I-4,80; III-49,6)	o. asyada (III-35,47)
oralarda (I-4,79)	o. asyadan (III-35,47)
orda (I-11,91; I-12,21; I-12,7; I-15,23; I-15,23; I-15,71; I-16,98; I-18,15; I-18,20; I-3,7; I-6,18; II-32,39; III-35,29; III-41,81)	orTa asyadan (III-37,127)
örden (I-16,72; III-36,22)	orTa aSyadan (III-37,185)
	orTa aSyadandır (III-37,141)
	o. asyaya (I-16,24)
	orTâ+dâ (III-38,52)
	o+da koymuşlar (I-6,19)
	o+dan (I-2,18; III-49,18)
	o+dan kaybol- (III-37,343)
	ortakola: ortaokula (III-35,6)
	ortakoluna: ortaokuluna (III-35,6)
	orTam (III-37,134)
	ortancası (II-30,45)
	ortaokul (I-16,135; I-16,138; I-16,15; I-16,16; I-16,43)
	ortaokulda (I-8,10)
	ortaokulu (I-16,14; I-16,14; I-16,18; I-3,21)

o+sı (III-38,24)	o-duk (II-30,43; II-32,42)
o+sında (I-16,166; I-23,26)	otūr-dum (I-4,94)
o+ya çıkTı (I-16,187)	o-ıyım (III-47,1)
orTa+yı (III-40,56)	o-mak (I-7,20)
örta (I-24,29)	otur-ttular (II-30,10)
oru(Ç): oruç	o-tuP (II-27,17)
orucumu (I-4,44)	o-ular (I-16,272)
orucumu tut-uyom (I-4,42)	o-ur (II-27,18)
orucunu tut-an (I-4,40)	oTur-ur (III-38,51)
oŞgeldíníz: Hoşgeldiniz	o-ur (III-39,22)
oŞgeldíníz (II-30,1)	oTur-urdu (III-38,46)
oş: hoş	o-uyo (II-27,21)
o+uma gidár (III-37,223)	o-uyolar (I-10,17)
oTla-: otlamak	oTur-uyolardı (III-37,319)
o-tsın (I-15,65)	o-uyorum (I-11,10)
oTluyodular (I-17,5)	o-uyosun (I-11,75)
otoban: otoban	ova/ övǎ/ òva: ova
o. (I-4,85)	o. (I-16,150; I-16,69; I-4,5 III-37,2 III-37,61 III-37,62 III-39,20)
otobüs/ oTobús: otobüs	o+hılar (III-37,50)
o+lerinnen (II-28,28)	o+ya (III-43,17)
oTobús+lá (III-39,35)	o+yılá (III-37,57; III-37,59)
ottuz dokuz olsun kırk ol-masın: beddua. (I-7,48)	òva (III-37,145)
oTuS/ ottuz: otuz	övǎ+da (III-37,56)
o. (I-10,19; I-16,117; I-18,27; I-18,30; III-35,26)	òva+yla (III-37,145)
ottuz (I-10,19; I-7,28; I-7,28)	oya: oya
oTuS (III-37,39)	o+lı (I-14,13)
oTus (III-37,40; III-37,85; III-37,85)	o+yı (I-15,19)
otuS (III-44,8; III-44,9)	oyna-/ oynǎ-/ oynā-: oynamak
oTuz (I-16,184)	o-dılar (I-13,4)
oTuz+u (III-37,202)	o-maklı düünler (I-7,24)
oTur-/ otır- /otūr: oturmak	oynǎ-maz (I-11,69)
otır-ıyǎz (II-30,82)	o-nır (III-35,37; III-37,229; III-38,52)
o. (I-16,58)	o-nıyosa (III-37,230)
o-acaz (II-32,37)	oynǎ-rdı (III-35,38)
o-du (III-38,18)	oynǎ-rdık (III-35,38)
	oynǎ-rlǎrmıŞ (III-43,15)

o-ya (III-41,37)
oynıyan (I-11,70; I-17,9)
oynâ-yacak (III-43,15)
oySa: oysa
oySa (III-37,206)
oyun: oyun
o+lar (III-41,37)
o+nar (III-41,41)

Ö

óbák óbák: öbek öbek, ikileme.

ó. (III-37,123)

öbür/ óbúr: öbür

óbúr (III-37,190; III-37,191; III-37,208;
III-38,12)

óbúr+lár (III-37,183)

ö. (I-18,8; I-20,19; I-5,10; II-29,31; III-
37,197)

ö+láríná (III-37,49)

öde-: ödemek

ö-nirdi (III-37,247)

öğlen/ ölen/ öle/ öylenin: öğlen

ö. (I-25,28)

öle (I-16,274)

ölen (I-16,273)

öleye (III-39,28)

öylenin (II-31,22)

öğren-/ ören-: öğrenmek

ö-cisi (I-16,11)

ö-diği (I-10,8)

ö-dim (I-8,16; I-8,17)

ö-ecektik (I-17,55)

ö-eceniz (I-8,15)

ö-ememişik (I-17,56)

ö-iyö (I-11,19; I-11,22)

ö-miş (I-11,24)

ören-di (I-17,56; III-37,253; III-37,307;
III-37,307)

ören-en (III-37,253)

ören-iyöS (III-34,2)

ören-iyörum (III-35,51)

örenci: öğrenci

ö. (I-16,16; I-16,19; III-37,284)

ö+lár (III-37,303)

ö+lári (III-37,233)

ö+lere (I-16,135)

öğrenil-: öğrenilmek

ö-en (I-19,9)

ö-miş (I-14,21)

öğreT-/ öreT-: öğretmek

ö-menin (I-16,131)

öret-ildiyse (I-19,12)

öreT-mek (III-37,239; III-37,242)

öret-ilirse (I-19,4)

öreTmen: öğretmen

ö. (I-4,90; III-35,4; III-35,8)

ö+i (I-4,90)

ö+ler (III-37,269)

öreTmán (III-37,253)

öreTmáni (III-37,313)

öretmáni (III-37,314)

öreTmen (III-37,240; III-37,242; III-
37,270; III-37,270; III-37,278; III-
37,284; III-37,288; III-37,290; III-
40,37)

öreTmeni (III-45,55)

öreTmenler (III-37,235; III-37,242)

öreTmenlerden (III-37,151)

öreTmenlerimiS (III-37,269)

öreTmennin (III-45,9)

öreTmenner (III-37,152; III-37,274; III-
37,283; III-37,293; III-37,302)

öreTmennere (III-37,301; III-37,311)

öreTmennerin (III-37,278)

öreTmenokulu: öğretmenokulu

ö. (III-37,151)

öreTmenokullarına (III-37,283)

öreTmenokulu (III-37,153)	ö. (I-11,84; I-16,253; I-16,278; I-16,91; I-19,16; I-25,1; I-25,2; I-25,28; I-5,8; I-6,13; I-7,1; I-7,26; III-34,21; III-41,52; III-41,6; III-41,62; III-41,65)
öreTmenoKulu (III-37,286)	ö+den (I-1,16; I-1,19; I-7,11; I-7,32; II-27,14)
ölÇ: ölçmek	ö+si (I-7,28; I-7,50)
ö-e (III-49,20)	ö+sinde (I-7,25)
ö-íyèsín (II-29,5)	ö+sınđen (II-31,31)
ölÇ-miyem (III-44,2)	ö+ye (III-36,12)
ölÇ-Tü (II-30,10)	önem/ónám: önem
ölÇ-údúr (III-37,58)	ö+li (I-16,35; III-34,31)
öl-/ ól-/ ól-: ölmek	ónám+lí (III-38,25)
ól-dúrmálár (III-39,6)	önlük/ önnük: önlük
ól-dúrúróS (III-39,4; III-39,5)	ö. (I-16,107)
ól-úlárá (III-41,4)	önnük (I-16,106)
ól-ünce (I-1,9)	öp-: öp-
ö-dúlár (III-46,9)	öp-er (I-16,173)
ö-dü (I-18,31; I-4,41; III-46,11; III-46,17; III-46,17; III-46,18)	öp-er (I-16,173)
ö-düneyin (III-41,12)	ö-er (I-16,179)
ö-eli (III-49,11)	ö-me (I-16,175)
ö-müş (I-6,35)	ö-meye (I-24,17)
ö-úyá (III-46,10)	öp-meye (III-46,21)
ölüm/ólúm: ölüm	ö-üoruz (I-7,6)
ólúmúndán (III-37,312)	ör-/ ór-: örmek
ö+nü (III-46,18)	ö. (III-37,42)
ömür: ömür	ór-árlár (III-38,72)
ómrú (III-40,32)	ór-úlúyo (III-38,72)
öm(ü)rümüz (I-17,70)	ö-gü (I-11,78)
ön/ón: ön	örf/ órf: örf
ón+dá (III-38,54)	órf (III-37,185)
ón+úndá (III-40,29)	ö. (I-16,103; I-16,104; I-16,151; I-16,168)
ön+de (I-15,49; I-7,40; II-32,39)	örne(K): örnek
ön+e goy-uyorum: deyim, göz önüne almak (I-17,49)	örnein: örneğin (I-16,104)
ö+ünde (I-11,69; I-7,41)	ö. (III-37,81)
ö+ündeydi (I-23,10)	ört-/ ört-: örtmek
önce/ óncá/ öncá: önce	ö-ü (I-23,6)
óncá (III-37,103; III-37,211; III-37,313; III-45,22; III-45,25; III-45,29)	
öncá (III-37,266)	

ö-üyle (I-23,5)
 ört-üp (II-26,11)
 öTe/ öTá: öte
 öTá (III-37,73)
 öte (I-8,21; III-36,22)
 öTe (III-37,53; III-40,56)
 ö+de (I-15,67; III-36,23)
 ö+ki (I-15,48)
 öüt-: öğütmek
 ö-ülüyo (I-17,36; I-17,36)
 öv-: övmek
 ö-gü gibi olma-sın: Kalıplaşmış ifade,
 övünmek gibi olmasın. (I-7,16)
 ö-miyim (I-7,16)
 ö-ünen (III-49,17)
 öyle/ öle/ ölä/ óylá/ öyla/ öle: öyle
 ö. (I-1,15; I-11,98; I-16,100; I-16,144; I-19,14; I-2,8; I-20,21; I-20,26; I-20,9; I-24,23; I-7,61; II-26,5; II-30,83; II-33,18; III-35,48)
 öle (I-18,13; I-19,10; I-19,12; I-20,22; I-4,13; II-26,13; II-28,18; II-29,12; II-29,19; II-29,19; II-30,31; II-30,4; II-30,51; II-30,73; II-30,75; III-34,27; III-34,48; III-34,48; III-41,39; III-48,4; III-48,5; III-49,13; III-49,21; III-49,3; III-37,153)
 ölä (I-4,29; III-37,206; III-37,336; III-38,16; III-38,72; III-41,12; III-41,23; III-41,42; III-41,60; III-41,61; III-41,64; III-41,86; III-43,1; III-43,1; III-43,11; III-44,32; III-45,34)
 öle+di (II-29,19; II-29,19; II-29,19; II-29,21)
 öle+dir (III-37,10)
 öle+ymiş (I-4,31)
 ólä (I-4,24)
 óylá (III-45,12; III-46,12; III-46,33)
 ö+likle (I-19,20)
 ö+sine (II-29,20)
 öle (III-49,14)
 öylá (I-1,13; III-46,22)

öyla+dı (I-1,27)
 öyle (I-20,12; I-20,29; I-24,34; II-30,46)
 öyle (II-27,20; I-1,24; I-4,10)
 öyle (II-28,4; II-28,7; II-29,19; II-29,20; II-30,59; II-30,71; II-30,81; II-32,53; I-4,99; III-38,28; III-39,38; III-42,15; III-44,25; III-44,4)
 öyle+di (I-1,28)
 öz be öz: öz be öz
 ö. (III-37,94)
 özel/ özál: özel
 ö. (I-11,42; I-20,22; I-23,2; I-25,23; I-25,25; I-25,25; I-25,26; I-7,2; I-7,3; II-28,4; II-28,6; II-29,7; II-33,16; II-33,17)
 özál (III-40,15)
 özál+lii: özelliği (III-37,350)
 ö+h (I-16,6)
 ö+lii (I-24,39; III-37,64)
 ö+likle (I-16,134; I-16,173; I-16,250; I-16,69; I-16,75)
 özerk: özerk
 ö+liğini (I-16,31)
 ö+lii: özerkliği (I-16,21)
 özgü/ özgú: özgü, has
 ö. (I-20,21)
 özgú (III-38,47)
P
 Padişah: padişah
 Padişah+ı (I-17,21)
 pak: tam tamına
 p. (I-18,16)
 PakeT: paket
 pakeT (I-23,14; I-23,14)
 p+len (I-2,10)
 Paket+te (I-2,21)
 palúzá/ pālúze/ palúze: paluze, suyun içine nişasta, nar suyu ya da vişne karıştırılarak yapılan bir çeşit tatlı.
 palúzá+yí (II-26,1)

pālúze (II-30,68)	pardon: pardon
palúze (II-30,68; II-30,69; II-30,69)	p. (III-37,37; III-37,37)
Pancaş: pancar	paris: Paris, özel ad.
Pancaş (II-32,27; II-32,27)	p. (I-16,182)
Pantolon: pantolon	park: park
p+u (I-16,195)	p. (III-41,46)
Pantolon (I-16,187)	parla-: parlamak
papyon: papyon	p-dı (I-7,51)
p. (I-11,51; I-11,52)	parmak: parmak
p+cuk (I-11,62)	p. (III-43,7)
Para: para	paSarTeSi: pazartesi
p. (I-10,15; I-10,22; I-11,31; I-11,38; I-11,40; I-11,80; I-12,18; I-16,179; I-23,15; I-25,31; I-25,35; I-25,37; I-3,7; I-3,19; I-8,27; II-29,20)	paSarTeSi (III-40,33)
p+mıS (III-37,247)	Pasemala: pasemala, musakkanın üzerine konulan sos.
p+sı (I-4,101; III-37,337)	P. (III-45,33)
p+Sı (III-40,48)	paslıca: paslıca, kıyma ve kaşar kullanılarak yapılan bir yemek.
p+sız (I-4,103; I-4,105)	p. (III-47,6)
Para (I-16,174; I-16,175; I-16,243; III-37,336; III-37,339; III-37,348; III-38,55; III-46,27)	pasta: pasta
Para+cıkları (III-37,345)	p+lar (I-7,38)
Para+nın (III-37,339)	paSTırma: pastırma
Para+yı (III-37,327; III-37,335; III-37,349; III-40,49)	paSTırma+dan (III-40,53)
Para+yla (III-38,57)	paSTırma+lan (III-40,8)
parÇa/ pārÇa: parça	PaŞa: paşa
parÇa (I-16,239; I-16,239)	paşa (I-17,21; I-8,14)
ParÇa (I-16,241; I-17,69)	Paşa (I-17,22; I-17,28)
pārÇa (III-44,8; II-26,16)	paŞa (III-37,89; III-40,30)
pārça (III-44,9)	Paşa+da (I-17,41)
PārÇa PārÇa: ikileme (II-26,11)	paŞa+la (III-37,89)
p+cık (I-10,21)	paŞa+nın (III-37,36)
parÇa+lanıK (III-40,9)	paŞa+yı (II-32,12)
pārça+lārim (II-30,41)	PaTaTeS/ patatès/patâtèS: potatoes
p+sı (I-10,1)	p. (I-24,27; I-24,30; III-49,29)
p+sıdır (I-16,35)	patateS (I-16,216; I-16,217; I-16,207; I-16,227)
	paTaTeS (I-16,230)
	paTaTès (I-23,22; III-34,36)
	patâtèS (I-24,24)

patātēs (I-24,27; I-24,24; I-24,34; I-24,29)	PaTlıcan+narı (III-45,26)
patātes (I-5,1)	pay: pay
patatēs (II-30,80)	p+ı (I-16,39)
pataTeS (II-31,8)	Pazar/ pazār: pazar
paTateS (III-34,15; III-34,8; III-38,35)	p. (I-16,119; I-20,12; II-29,28; III-39,28)
paTates (III-34,17)	pazār (II-31,35)
PaTaTeS (III-45,25)	Pazar (III-39,22; III-40,45)
patatēs (III-49,40)	p+a (II-29,22)
patātēsi (I-24,32)	pazār+sa (II-31,32)
paTateSi (II-31,9)	pazārter̄si: pazartesi (II-31,32)
patatēsi (III-49,30; I-11,45)	Pazārter̄si (II-31,33)
patātēsın (I-5,4)	pazartēsi (I-20,19)
patātēSini (I-5,2)	pazartesi (II-29,21)
PaTaTeSlári (III-45,25)	pazarTesi (II-29,22)
paTateSler (III-34,9)	peder: peder
patatēsli (I-11,44)	p+in (II-28,15)
patatis (II-31,11; II-31,7)	Pek: pek
paTaTis (II-31,13)	p. (I-12,14; I-16,100; I-16,158; I-16,86; I-17,11; I-17,19; I-4,3; I-4,5)
paTatiS (II-31,16)	Pek (I-16,175; I-16,214; I-16,225; I-2,8)
paTatis (II-31,17)	PeK (III-40,13)
patātis (II-31,3)	pek Çoğu (III-37,122)
paTatisler (III-34,9)	pek çoğu (III-37,24)
patetes (I-14,25)	pek Çok (III-37,147; III-37,147)
patik: patik	Pek Çokları (III-37,112)
p. (I-6,26)	pēlivan: pehlivan
paTla-: patlamak	pēlivan+nar (III-37,105)
paTla-dı (III-46,17)	PemPe: pembe
PaTlıcan: patlıcan	PemPe (III-38,49)
p. (II-30,58; II-31,6; III-47,27)	pembeleş-/pembeleş-: pembeleşmek
paTlıcan (I-16,217; III-34,16)	p+leş-me (III-34,11)
PaTlıcan (III-45,32)	pempe+leş-Cek (III-34,31)
paTlıcan+dan (III-34,8; III-40,8)	perŞembe: perşembe
p+ı (I-2,17; III-47,26; III-47,29)	p. (II-29,22)
paTlıcan+ı (II-30,58; III-34,4)	perŞembe (III-40,33; III-40,45)
paTlıcan+lar (III-34,9)	
paTlıcan+narı (III-45,22)	

Peşin: peşin	p+si (I-24,24; I-24,34; I-25,23; I-7,2; I-7,2; I-7,3; I-7,4; I-25,24)
Peşin (III-46,1)	pîde (I-11,43; I-11,43; I-11,53)
p. (III-47,14)	Pide (I-2,7; I-25,27; II-30,73; III-38,13)
petragaz: petrogaz, fırın	Pide+ler (I-20,21; I-20,22)
p. (II-30,47)	pîde+yi (I-11,43)
p+da (II-30,48)	pilaF: pilav
p+lâr (II-30,46)	p. (I-11,36; I-11,36; I-20,21; II-31,30; II-31,36; II-32,47; III-41,2; I-5,14)
p+m (III-49,35)	p+ı (I-20,14; I-20,14; I-20,15; III-43,2)
peynir/ peynîr/ pînir/ peynîr: peynir	p+lan (III-41,3)
p. (I-11,44; I-14,26; I-15,25)	p+lar (I-20,22)
peynîr (I-2,3; I-23,35; I-23,42; I-5,3; III-38,12; III-38,35)	p+lı (II-31,35)
peynîr+i (I-23,35)	pilaF (I-15,48; I-16,120; I-20,14; I-20,17; I-25,21; I-25,22; I-6,22; II-29,2; III-36,2; III-36,2; III-40,7)
p+i (I-23,42; I-23,46)	pilaF+lar (I-1,16)
peynîr+lı (III-34,37)	pilaF+ları (I-16,119)
pînir (III-49,40)	pîlatiya/ pîlateya: platiya, şehir meydanı
pırafâsór: profesör	pîlatiya (I-4,56)
p+ú (III-37,312)	pîlateya+ya (II-32,41)
pırasa/ pırāsā: pırasa	pîlatiya+da (I-4,56)
p. (I-16,230; I-16,232)	pîlevne: Plevne, özel ad.
pırāsā (I-21,2)	pîlevne+de (I-17,21)
pırasenik: kavurma ve tereyağı kullanılarak yapılan pırasa böreği. (I-16,231)	Pirin(Ç)/ pîrinÇ: pirinç
pıraTik: pratik	p. (I-11,43; II-29,5; III-38,9)
pıraTik (III-38,32)	p+lı (I-5,12; I-5,13; I-5,17)
pıroblem: problem	Pirinci (I-2,2)
pıroblem+i (I-16,226)	pirinci (III-38,10; III-49,21; III-38,11)
pırova: prova	pirincini (I-5,14; I-5,2; I-5,3; I-5,4)
pırova yap-ılırdı (I-8,30)	pîrinç (I-11,46)
pırovata: koyun	PirinÇ (I-23,21; I-16,207; I-16,227)
p. (II-30,24)	pirinÇ (I-24,30; I-25,5; II-30,60; II-30,66; III-34,37)
Pide/ pîde: pide	pîrinÇ (III-38,35)
p. (I-10,11; I-15,28; I-15,39; I-2,1; I-25,23; II-30,59; II-30,66; III-40,14)	pirinÇçik (II-30,61)
p+ler (I-1,16; I-24,10; I-7,2)	pirinÇe (II-29,7; III-34,41)
p+miz (I-7,2)	pirinÇi (II-29,5; III-34,42; III-34,47)

pirinÇin (III-34,46)	Pişirdin (II-30,73)
pirinÇini (I-25,5)	piŞiridiler (II-26,12)
pirinÇle (I-25,24)	pışırılıyor (III-36,2)
pirzola: pirzola	Pişirip (II-30,38)
p. (I-11,47)	piŞiriyâS (III-41,84)
PiŞ-/ pış-: pişmek	pışiriyâz (II-30,48; II-30,49)
p-en (I-5,7)	piŞiriyessin (II-29,2; II-29,3; II-29,4)
Piş-er (II-30,67)	piŞiriyolar (III-38,10; III-38,14)
p-er (III-47,20; III-47,32)	piŞiriyorum (III-34,21)
p-ince (I-23,33)	piŞiriyoruS (III-38,3)
p-iy (III-47,29; III-49,24)	pışiriyoS (III-38,2)
p-iye (III-43,13)	piŞiriyoSun (III-38,16)
piŞ-iyi (III-45,34)	Pişiriyörüm (I-25,14)
p-iyO (I-11,63; I-2,6; I-24,40; I-24,41; I-5,11; I-5,16)	p-iyeler (II-27,8)
Piş-iyO (I-2,5; I-2,20; I-24,35)	p-iyessin (II-27,12)
piŞ-iyO (III-38,14)	p-iyolar (I-10,24)
piŞ-másini (III-38,2)	p-iyörüm (I-21,6)
p-mee (II-30,79)	p-iyoruz (I-20,26)
p-mesi (I-24,37)	p-iyörüm (I-24,33)
piŞ-TikTen (III-34,42)	p-iysin (III-49,31; III-49,37; III-49,39)
PiŞir-/piŞir-: pişirmek	p-iz (II-30,73; II-31,23)
p-cem (II-30,46; II-30,53; II-30,53)	piyaSa: piyasa
p-diim (II-30,36)	piyaSa+da (III-40,3)
p-dikten (I-5,10)	pizza: pizza
p-idi (II-30,49)	p. (I-15,41)
p-iliyo (I-11,52)	Poaça: poğaça
p-iliyor (I-11,35)	Poaça (III-40,15)
p-im (II-30,37; II-30,37; II-30,39; II-30,39; II-30,57; II-30,61)	Poaça+cılar (III-40,15)
p-irim (II-31,17)	polis/ pulis: polis
p-iriz (II-31,23)	p+lêr (II-32,28)
p-irkán (I-25,13)	pulis+lár (II-32,38)
p-irsin (III-47,9)	politika: politika
p-isin (II-29,27)	p+ya (I-8,21)
piŞirdiimiS (III-38,8)	p+ya atıl-madık (I-8,20)
piŞirdikten (II-29,4)	problem: problem
	p+im (III-34,33)
	pul bıbár: pul biber (II-31,5)

pullu pullu: ikileme, süslü. (I-14,16)

putur: potur

putur+lar (I-8,31)

püf tarafı: püf noktası (III-37,285)

püskül: püskül

p. (I-23,4)

R

rahat/raat: rahat

r. (I-7,19; I-7,20)

raat (I-6,34)

raat+ımız (I-3,34)

raat+lıyalım (III-37,15)

raat+sız oldum (II-30,6)

radio: radyo

r. (I-15,12)

rahmeT/ rāmet: rahmet

r+li (I-8,16)

rāmet+lendi (I-17,44)

rāmeT+lendi (III-40,30)

rāmet+li (I-14,24; I-15,18; I-15,18; II-33,13; I-4,107)

rāmeT+li (I-17,43; I-17,55; III-40,52; III-40,55; III-37,271)

rahmi: rahmi

r. (III-37,247)

randevu: randevu

r. (III-45,4; III-45,5)

raPor: rapor

raPor eder (III-37,260)

rasgele: rastgele

r. (III-41,29)

rasladım (I-15,10; III-37,225)

rasladınıS (III-37,205)

rāzı/ rāzı: razı

rāzı gel-dı (II-32,53)

rāzı+ydı (I-7,30)

red: ret

r. (III-37,250)

rencide: rencide

r. ol-masınlar (I-6,3)

rende-: rendelemek

r-niyo (III-38,35)

r-nmiş (I-5,4)

r-nmiş (III-34,12; III-34,26; III-34,32)

rendeliyim (III-49,22; III-49,23; III-49,23)

rendeliyorum (I-25,1)

rendeliyoruz (I-11,45; I-11,45; I-5,2)

rendeliyosun (I-23,50; I-24,30)

rendeliyörüm (I-25,3)

rendeliyörüz (I-23,19)

ren(K): renk

r. (I-11,63; I-16,107; III-41,75)

r+li (II-26,6)

rengi (III-47,13; III-35,42)

resim: resim

r. (I-18,8)

reSmen: resmen

reSmen (III-37,349)

reSmi: resmî

reSmî (III-37,269; III-37,342)

reSmi (III-37,327)

r. nigāh (II-29,25; II-29,25)

resmiyeti (I-16,22)

reşat: reşat

r. (I-13,10)

riganā: rigana, kekik otu

riganā (III-38,36)

riririri: bir çeşit ritim, yansıma

r. (III-38,49)

rivāyāt/ rivāyeT: rivayet

rivāyāt (III-37,115)

rivāyet (I-17,32)

rivāyeT+e (III-37,194)
 rodopi: bir çeşit yağ
 r. (III-44,2; III-44,3)
 rüyā: rüya
 r+da görmüşler (I-6,28)
 rüyā+da (III-49,3)
 rüyā+larına girmiş (I-6,25)
 rüyā+sında (III-41,45; III-41,47)

S

sā: sağ, yön ifadesi.
 s. (II-29,17; II-29,17)
 sā: sağa (I-3,21)
 sā+dan (III-37,273)
 saaT/saāt/sāt: saat
 s. (I-25,15; I-25,28; I-25,28; I-9,17; III-47,20)
 s+ı (I-4,94)
 s+ın (II-32,37; II-32,42)
 s+in (I-4,59)
 s+ta (I-19,23; I-4,86; I-4,86)
 saāt (II-32,27)
 saaT (III-39,22)
 saaT+Ta (I-25,14)
 sāt (I-20,17; I-20,17; I-20,18; II-30,13; III-41,91)
 sabah/ sabā/ saba: sabah
 sabā (I-16,272; I-24,33; I-7,55; I-7,54)
 sabā+sı (I-7,34)
 s. (I-20,13)
 sabar: sabahı (I-24,16)
 sabā+ları (I-19,23)
 sabā+len: sabahleyin (II-32,7; III-41,22)
 sabā+lin (I-20,39; I-6,23)
 saba+ya (I-24,13)
 saba+yi (II-31,22)
 sabır: sabır
 s. (III-34,30)

sābit: sabit
 s. (I-16,209)
 sabri coŞKun: Sabri Coşkun, özel ad. (III-37,275)
 sa(Ç)ayağı: sacayağı
 sacaa (II-26,18)
 sacaanın (II-26,15)
 sacāya (II-26,14)
 sac: sac
 sac+ın (III-40,13)
 saÇ (II-26,11; II-26,13)
 saÇ+ın (II-27,6)
 saç+ın (II-27,7)
 saÇ+Ta (II-26,12)
 saç+ta (III-38,14)
 saÇ: saç
 s+ımı (I-13,2)
 saÇ+ımıS (III-41,73)
 saÇ+ımıza (II-29,15)
 saÇ+ını (I-4,33)
 saÇ+lar (III-38,72)
 saÇ+larını (I-16,195)
 sadaka: sadaka
 s. (III-41,53)
 sade/ sādē/ sāde/ sadē: sade
 s. (I-10,16; I-14,1; III-49,26)
 sādē (I-11,29)
 sāde (I-9,8; II-31,36; III-37,101; III-44,25)
 sadē (II-26,19)
 sadece/ sādēcē / sādēce: sadece
 s. (I-10,25; I-16,12)
 sādēce (I-11,27; I-11,29)
 sādēcē (I-16,163)
 sādece (I-16,78; I-2,17; I-21,7; III-34,37; III-34,4; III-34,51)
 sādıÇ: sağdıç
 sādıÇ+lar (III-38,72)

saf: saf, temiz
 s. bırak-mamışlar (I-11,88)
 sağla-: sağlamak
 sālİYordum (I-3,18)
 sai(P)/ sayi(P): sahip
 s. (I-16,4)
 saibi (III-37,66)
 saibinā (III-37,68)
 saiP (III-37,68)
 sayibi (I-3,4)
 sākīn: sakin
 s+liinde (III-41,92)
 sakla-: saklamak
 saklıyoruz (I-6,2)
 saklı: saklı
 s. (II-32,26)
 sakulā: sakule, tepsi gibi bir araç.
 sakulā+nīn (II-27,20)
 sālām: sağlam
 s. (III-37,94)
 salÇa: salça
 s+lı (III-40,10)
 s+sını (III-47,9)
 salÇa (III-48,2; III-48,2)
 saldır-: saldırmak
 s-malar (II-32,47)
 sālīk: sağlık
 sālīk+lı (III-34,34)
 sal-: salmak, bırakmak
 s-inca (III-40,49)
 s-ındıımda (III-42,11)
 s-ındıktan sōrā (I-12,23)
 s-iyosun (III-34,13)
 s-iyosun (III-34,13)
 s-ıysın (III-48,4)
 s-ıysın (III-48,4)
 s-masınlar (II-32,39)

s-mazdı (III-45,50)
 s-mıylar (III-40,48)
 salla-: sallamak
 s. (I-10,4)
 salon: salon
 s. (I-16,159; III-38,75)
 s+a (III-39,19)
 s+da (I-4,34; I-4,34; I-4,36; II-29,29; III-39,19)
 s+lāda (III-41,4)
 s+larda (I-7,22)
 s+nara (III-39,29)
 Saman: zaman
 S. (I-24,1)
 S+dā (III-38,40)
 S+lar (III-35,31)
 saman: saman
 s. (III-42,18; III-42,24)
 samsak: sarımsak
 s. (III-47,31)
 sarımsānı: sarımsağını (III-47,28)
 sarmısaanı (III-45,31)
 sarmıSak (III-45,29)
 samsun: Samsun, özel ad.
 s. (I-16,101; III-37,237)
 s+u (III-37,307)
 sanat: sanat
 s. (I-16,14; I-16,15)
 s+çı (I-11,79)
 sanki: sanki
 s. (I-16,143; I-6,24; III-44,23)
 saol: sağol
 saol (I-18,29; II-33,5)
 saol-sun (I-13,10; I-13,8)
 saol-Sunnar (III-46,14)
 saran: saran, fasulye
 s. (III-41,85; III-41,87; III-41,87)

Sar-/ sār-: sarmak

- s-ardılar (I-8,32)
- s-arıS (III-38,26; III-38,28)
- s-ıP (III-41,24)
- s-ıyâsın (III-43,9)
- s-ıyım (III-49,24)
- s-ıyoruS (III-38,29; III-38,29)
- s-ıyosun (I-23,52)
- s-ıyörüz (I-25,10; I-25,9)
- s-mıŞ (III-37,332)

sarıl-: sarılmak

- s-ır (III-41,86)
- s-ırdı (I-8,32)

Sarma/sārmā/sārma

- s. (I-16,227; I-25,9; III-38,25)
- s+lar (I-24,11; I-25,33; I-25,4; I-7,4; III-38,27)
- s+ların (I-25,10)
- Sarma (I-16,206)
- sārmā (III-49,24)
- sārma oTu (II-31,13)
- sārmaları (III-38,27)
- sārmāmı (III-49,17)
- SarmaSı (III-38,28)
- sarması (III-49,17)
- sārmaSını (III-38,29)

sarı: sarı

- s. (III-47,13)
- s+sı (III-34,43)
- s+Sı (III-44,27)
- s+sını (III-34,24)
- s+Sını (III-45,40)
- s+sınnan (III-44,9)

sārî: sarî, açık

- sārî (III-37,118)

sark-: sarkmak

- s-ardı (III-38,71)

satıh: satıh

- sathının (III-37,292)

SaT-: satmak

- s-ılmazmış (I-11,60)
- SaT-ıy (III-46,23)

SaTın: satın

- s. (I-24,3; I-3,14)
- SaTın (III-46,22; III-49,9)
- saTın(I-3,4)

savaŞ: savaŞ, savaŞmak

- s. (I-14,6; I-17,21; I-6,38)
- savaŞ (III-37,172)
- s-anlar (I-17,43)
- s+ı (I-14,6; I-6,38)
- s+ına (I-6,25)
- savaŞ+ında (III-37,171)
- savaŞ+ındaki (III-37,160)
- savaŞ+lar (III-37,135)
- savaŞ+lārda (II-33,11)
- savaŞ+ları (III-37,136; III-37,136)
- savaŞ+larından (III-37,137)
- s-mıŞ (I-17,42)
- savaŞ-mıŞ (III-36,19)
- savaŞTePe: SavaŞtepe, özel ad. (III-37,151; III-37,171; III-37,173; III-37,235)
- savaŞtePe (III-37,172)
- savaŞTePe+nin (III-37,155)

saya: saya, ferace, örtü.

- s. (I-16,107; I-16,109; I-4,65)
- s+dır (I-16,108)
- s+lar (I-14,11)
- s+n (I-10,1)
- s+nın (I-10,1)

sāyā/ sāyā: sağ yağ

- s. (III-49,33; III-49,33)
- s+ya (III-49,33)

sāyā (III-49,40)
say-: saymak
s-dım (III-37,216)
s-ıyolar (III-38,17)
sayesinde: sayesinde
s. (I-14,2; I-14,7)
sayfa: sayfa
s. (III-35,26)
sebe(P): sebep
sebebi (I-16,125)
sebeP oldu (III-37,222)
sebze: sebze
s. (III-47,25)
seccade: seccade
s. (I-16,88)
seç-: seçmek
s-ildi (III-37,313; III-37,314)
sefālet: sefalet
s. (I-6,36)
sefer/ sáfār: sefer, kez
s. (II-32,11; II-32,11; II-32,6; III-37,43)
sáfār (III-37,254; III-37,180; III-37,232; III-37,273)
sefte: siftah
s. (I-12,8)
sekiS/ sákíS: sekiz
s. (I-15,1; I-15,66; I-16,11; I-16,15; II-30,10; II-30,10; II-30,7)
sekis (II-31,5)
sekiS (III-37,38; III-37,39; III-37,39; III-37,51; III-37,68)
s+inci (I-16,5)
s. (I-4,73)
sákíS (III-38,18; III-44,9)
sákíS+dá (III-36,5)
seksen: seksen (I-4,74; II-33,14; II-33,14; III-34,1; III-35,1; III-35,12; III-44,34)

sáksán (I-4,101)
sēksen (III-44,28)
seksen+de (I-16,127; III-35,24)
seksen+den (III-44,28)
seksen+e (I-15,15; I-15,18)
seksen+li (I-16,128; I-16,135)
sekme: sekme, türkü
s+sinde (I-10,5)
selam aleyküm: selamın aleyküm
s. (II-30,1)
selāmet: selamet
s+i (I-16,116)
sel: sel
s+ler (I-7,50)
sen/sán/señ: sen
s. (I-11,5; I-11,59; I-11,66; I-16,202; I-16,203; I-17,39; I-18,18; I-22,4; II-32,20; III-35,3; III-37,164; III-37,169; III-37,259; III-43,16; III-43,16; III-43,17)
s+i (I-11,55; I-16,205; III-43,17)
s+in (I-10,1; I-4,81; III-34,28; III-35,14)
s+ín (I-18,33; II-33,2)
sán (III-37,258; III-37,260; III-40,26; III-43,20; III-45,19)
Sana (II-31,25; III-45,45)
sana: sen+e (I-18,29; I-23,1; II-31,2; II-31,8; III-45,12; III-45,19; III-49,42)
señ (I-24,28)
sendir-: sendirmek
s-im: sendiririm (II-30,77)
s-iysin (III-48,1)
Sene/sáná: sene, yıl
s. (I-11,12; I-11,25; I-16,72; I-16,74; I-18,14; I-18,14; I-18,19; I-18,20; I-18,30; I-18,31; I-20,7; I-3,5; I-3,13; I-4,19; I-4,19; I-4,42; I-4,49; I-4,51; I-4,53; I-4,64; I-4,77; I-7,28; I-7,28; I-7,36; I-7,49; I-8,19; II-33,13; III-36,12; III-36,12; III-36,13; III-49,11; III-49,11)
s+de (II-30,30)

s+den beri (I-6,37)	sev-: sevmek
s+dir (I-20,5; I-7,37)	s-diim (II-31,3)
s+diş (III-49,7)	s-dirsınler (I-11,39)
s+lik (I-15,62; I-23,17)	s-e s-e: seve seve, ikileme. (II-32,18)
s+nin (I-16,71; I-16,73)	s-giylen (I-7,29)
sána (I-18,31; III-37,190; III-37,190; III-37,251; III-37,83; III-40,18; III- 40,40)	s-ioruz (I-7,7)
sána+dá (III-40,22)	s-iyo (I-4,33)
sána+dán (III-45,54)	s-iyolar (I-7,17)
Sána+lár (III-46,31)	s-iyolardı (I-12,11)
Sená+lık (III-40,4)	s-miş (I-6,21)
Sene (III-37,85)	sevin-: sevinmek
sent: sent	s-dirdi (I-7,40)
s. (I-16,179)	s-dirilir (I-16,176)
serbes: serbest	s-sin (I-11,38)
s. bırakTı (I-4,103)	seviye: seviye
ser-: sermek	s+si (I-16,134)
s-iliyodu (I-23,11; I-23,12)	s+sinde (I-16,46)
s-iyòruz (I-24,31)	seyir: seyir
s-iyòsun (III-34,44)	s+ciler (III-38,52)
serP-: serpmek	seyrek/ sîrek: seyrek
serP-iyosun (III-34,16)	s. (III-40,14)
sēřp-iyosun (III-34,27)	sîrek (II-28,27)
sēřp-miyòrum (III-34,27)	sıcak: sıcak (I-15,41; I-14,27)
s-iyolar (III-34,33)	sın-: sığınmak
s-iyom (III-34,46)	s-ak (III-37,42)
sert: sert	s-mışlar (III-37,123)
s. (I-5,14)	sık sık: sürekli, ikileme.
servis: servis	s. (II-30,58)
s. (I-12,15)	sıkıntı: sıkıntı
ses/sás: ses	s. (I-7,61; I-7,62)
s+lár (III-38,47)	sıkıntı (I-12,14)
s+le (I-9,17)	sıkıntı+ya girdiler (I-12,13)
s+leniyor (III-41,93)	Sık-: sıkmak
sás+li (III-37,311)	Sık-ıp (III-45,26)
	s-iyâlār (III-44,20)
	s-iyorum (I-25,13)

sınıf: sınıf	Sinema/ sínema: sinema
s. (I-11,27; I-11,30; I-25,20)	S+lar (III-40,42)
s+a (I-25,18)	sínema+lara (III-40,42)
s+larımızı (II-30,30)	Sínema+ya (III-40,43)
s+tan (I-25,17; I-25,19)	sipāriş: sipariş
Sınır: sınır	s. ol-uyo (I-12,10)
s. (I-14,4)	s. yap-ıyolar (I-12,6)
Sınır (III-39,13; III-39,13)	sípiker: spiker
s+ı (I-16,3)	sípiker (I-16,64)
s+ına (I-16,5)	SiSTem: sistem
sınırlı: sınırlı, belli bir ölçüde.	SiSTem (III-37,255)
s. (III-37,168)	sívivanse: svivanse, Ketenlik köyüne özgü tulumcaya benzeyen geleneksel bir çeşit tatlı.
sıra: sıra	s. (I-11,49)
s. (III-34,15; III-34,15; III-34,17; III-43,19)	siyah/siyā: siyah
s+lanır (III-38,54)	s. (I-16,191; II-28,19; II-28,19)
s+lāřım (II-30,42)	s+Tır (I-16,107)
s+lıyosun (III-34,16)	siyā (I-16,108)
s+ya (III-41,29; III-41,29; III-43,14)	Siyāret: ziyaret
s+yla (III-38,46)	Siyāret eT-Tiler (II-30,33)
sırma: sırma	siyāsal: siyasal
s+lar (III-40,6)	s. (I-16,32)
sıtaş: staj	siS/ síS: siz
s. gör-esin (I-4,97)	s. (I-10,10; I-21,12; I-9,17; II-30,45; III-37,40; III-41,38; III-49,14; III-49,28; III-49,3)
sıvan-: sıvanmak	s+e (I-17,29; I-17,41; I-7,18; II-31,19; III-37,8; III-37,9)
s-ıyo (III-38,39)	s+i (I-16,178)
sıvı: sıvı	s+i (II-32,20; II-32,21)
s. (I-15,40; I-25,1; III-34,45; III-34,46; III-34,49; III-44,3; III-44,4)	s+ın (I-16,95; I-16,96; I-24,27; I-4,31; II-28,17; II-28,24; II-28,6; III-49,1)
sıyır-: sıyırmak	s+ın (II-32,49; III-35,10)
sıyırılan (I-16,132)	siS (I-17,40; II-30,50; II-30,52; III-35,37; III-36,16; III-37,130; III-37,166; III-37,181; III-37,183; III-37,63; III-37,91; III-40,1; III-40,12)
sigara börei: sigara böreği	siS (III-37,143)
s. (I-23,52)	SiS (III-45,21)
silā: silah	
silā+lar (II-32,31)	
Sim: sim	
S+li (I-23,8; I-23,3)	

siS+á (III-37,107)	sout-: soğutmak
siS+dá (III-45,17)	s-uyosun (III-34,41)
siS+e (III-37,81)	s-uyun (III-34,42)
siS+ín (III-40,34; III-40,35)	sohPet: sohbət
síz+i (III-39,5)	s+e (I-6,20)
soğan/ soan/ sovan/ suan/ suvan: soğan	s+ler (I-6,21)
s. (I-11,45; I-14,25)	sohPet (I-16,147; I-16,93)
soan (I-25,1; III-34,10; III-37,2; III-37,30; III-38,35)	sohPet ediyoz (I-16,70)
sovan (II-31,3; II-31,7; II-31,9)	soka(K)/sohaK: sokak
suan+ı (III-48,1)	s+Ta (I-17,9)
suvan (II-30,75; II-30,80; II-31,4; III-45,28; III-47,6; III-47,7; III-49,23)	sohaK+Tan (III-40,29)
suvan+ı (I-2,15; III-46,1)	sokaa: sokağa (III-37,204)
suvan+ını (II-30,57; III-45,29)	sol: sol
suvan+nan (II-30,74; II-30,81)	s. (II-29,18)
soba: soba	s+a (I-3,21)
s. (I-24,36; I-16,86; I-24,37; I-24,38; III-49,36; III-49,37)	s+dan (III-37,273)
s+da (I-11,46; II-31,17)	son: son
s+lı (I-23,27)	s. (I-16,133; I-16,40; I-19,17; I-19,2; I-19,20; I-19,21; I-25,8; III-34,23; III-39,17)
s+nın (I-23,37; I-24,39; I-5,7; II-30,39; II-30,40)	s+uçta (I-14,28)
s+ya (III-49,36)	s+una kadar (I-11,62)
sofra/sofrā: sofrā	soñ+unda (I-25,6)
s. (I-15,47; I-24,19; II-29,12; II-29,23)	s+unda (III-37,262)
sofrā (I-24,16)	(en) sonda (III-34,26)
s+lar (I-24,23)	sonra/sōna/sōnā/sōna/sonra/soñra/sōrā: sonra
s+larında (III-38,25)	sōna+dan (I-1,13)
s+ya (I-24,13; I-24,14)	sōna (I-1,12; I-25,5;
soğu-/ sou-: soğumak	sōnā (I-16,140; I-16,274; I-25,20; I-25,29; I-25,31; I-25,4; I-25,8; I-4,57; I-4,75; I-4,83; II-27,10; II-27,21; II-27,3; II-29,26; II-29,27; II-29,3; II-29,30; II-29,4; II-31,23; II-32,24; II-32,34; II-32,4; II-32,48; III-34,40; III-34,40; III-35,28; III-35,34; III-35,4; III-35,42; III-35,44; III-35,49; III-36,23; III-37,100; III-37,195; III-37,254; III-37,332; III-37,47; III-37,51; III-37,73; III-39,15; III-39,28; III-41,13; III-41,26; III-41,42; III-41,51; III-41,64; III-41,69; III-41,7; III-41,70; III-41,79; III-41,82; III-42,13; III-42,14; III-43,9; III-44,31; III-44,33;
s-duktan (I-11,64)	
sou-duktan (II-30,41)	
sou-sun (II-29,4)	
sou-yunca (III-34,40)	
soğuk/souk: soğuk	
s+kán (I-23,29)	
souk (III-36,15; III-38,16)	

III-45,39; III-46,30; III-47,12; III-47,12;
III-47,20; III-47,27; III-47,32; III-47,8;
III-48,2; III-48,3; II-32,17; II-32,17)

sona+dan (I-1,23; I-1,28)

sōna+dan (I-1,7)

sona+kı (III-41,24; III-41,80)

s. (I-10,12; I-11,13; I-11,2; I-11,23; I-11,4; I-11,42; I-11,53; I-11,55; I-16,28; I-23,20; I-24,10; I-24,9; I-6,24; III-37,138; I-11,64)

sonra (I-11,30; I-11,32; I-11,87; I-11,83; I-11,86)

sonra (I-23,46; I-24,18; I-25,2)

sōnra (I-24,25; I-24,32; I-24,35; II-31,14; III-37,252)

sōnra (III-37,126)

sonra+dan (I-11,16; I-11,18)

s+kı (II-32,13)

sonra+ki (I-23,2)

s+ki (III-37,75)

sōrā (I-11,37; I-11,64; I-12,12; I-12,23; I-12,4; I-13,1; I-13,4; I-13,9; I-15,47; I-15,59; I-16,118; I-16,132; I-16,161; I-16,162; I-16,162; I-16,20; I-16,207; I-16,228; I-16,229; I-16,233; I-16,257; I-16,261; I-16,262; I-16,263; I-16,264; I-16,273; I-16,277; I-16,279; I-16,58; I-17,21; I-17,24; I-17,3; I-17,47; I-17,8; I-19,21; I-19,23; I-19,9; I-20,18; I-20,19; I-20,26; I-23,24; I-23,32; I-23,33; I-23,53; I-24,22; I-25,9; I-5,10; I-5,11; I-5,12; I-5,14; I-5,2; I-5,6; I-5,9; I-6,33; I-7,5; I-7,54; I-8,17; I-9,12; I-9,4; I-9,7; II-26,1; II-26,10; II-26,11; II-27,11; II-27,14; II-27,4; II-27,5; II-28,26; II-30,13; II-30,21; II-30,38; II-30,41; II-30,41; II-30,42; II-30,6; II-30,60; II-30,61; II-30,66; II-30,75; II-30,78; II-30,79; II-30,81; II-31,15; III-34,15; III-34,17; III-34,32; III-34,43; III-34,46; III-34,47; III-35,1; III-36,13; III-37,121; III-37,130; III-37,135; III-37,172; III-37,180; III-37,299; III-37,347; III-37,43; III-38,16; III-38,3; III-38,34; III-38,34; III-38,36; III-38,48; III-38,49; III-38,55; III-38,55; III-38,56; III-38,59; III-38,65; III-38,8; III-39,18; III-39,23; III-39,6; III-40,28; III-40,36; III-40,44; III-40,47; III-40,48; III-40,49; III-40,51;

III-41,50; III-41,57; III-41,77; III-43,8; III-44,11; III-44,15; III-44,26; III-44,29; III-44,31; III-45,28; III-46,1; III-46,1; III-46,10; III-46,12; III-46,17; III-46,32; III-46,5; III-46,5; III-47,30; III-47,8; III-48,3; III-49,10; III-49,31; III-49,33; III-49,34; III-49,39; III-49,4; III-49,40; III-49,6; III-49,8; III-49,9; III-38,74; I-12,24; I-16,53)

sōra (I-2,1; I-2,4; I-2,5; I-2,11; I-2,13; I-2,16; I-2,17; I-2,18; I-11,61; I-23,41; I-3,5; I-3,6; I-3,8; I-3,9; I-3,13; I-3,14; I-3,20; I-3,27; I-7,33; II-30,71; III-34,12)

sōrā+cıma: sonracağıma (III-49,20)

sōrā+dan (I-15,56; I-6,23; III-37,322)

sōrā+ki (I-15,51)

soPā: sopa

s. (III-43,8)

s+cık (I-9,6)

s+lan (III-41,59)

soPa+lan (III-42,25)

sōpā+lar (III-43,8)

Sor-/ sōr-/ sōr-: sormak

s. (I-4,9)

s-acaksınız (I-7,18)

s-acāS (III-35,28)

s-dular (III-35,30)

s-ıya (III-43,2)

s-mak (III-37,23)

Sor (III-45,19)

sōr-dum (III-43,20)

Sor-Saydın (III-45,17)

Sor-un (III-37,92)

sōr-arsan (I-1,25)

s-ular (I-20,23)

s-un (III-37,63)

s-uy (I-20,23)

s-uyor (I-12,2; I-12,3)

sorun: sorun, problem

s+u (III-37,239)

soS: sos	s-yim (III-37,7; III-41,88)
s. (III-47,18)	sös/ söz: söz
soS (III-45,33)	s+e (III-37,43)
sosyal: sosyal	s+ü (III-37,43)
s. (I-16,40)	s+ünü et-tik (I-10,1)
sosyologlar (I-16,105)	sözcü(K)/sözcük/söScük: sözcük
sosyolojik (I-16,208)	s+leş (II-33,4)
sosyete: sosyete	sözcüü: sözcüğü (III-35,5; III-37,45)
s. (I-4,36)	sözcüündá (III-37,170)
soy: soy	sözcüünün (I-17,20; III-37,110)
s. (III-37,133)	sózcúk (III-37,113)
s+adı (I-12,7)	söScüklár (III-37,147)
s+adlarımız (I-17,46)	sözlü(K)/ sözlúk: sözlük
s+daşlarla (I-16,70)	s. (III-35,13)
soy-: soymak	s+lërde (III-35,3; III-35,35; III-35,4)
s-arsın (III-47,26)	sözlúktá (III-35,10)
s-up (I-5,2)	sözlüü (III-35,19; III-35,5; III-35,9; III-35,9)
s-uyosun (I-2,17)	Su/ sü: su
s-uyoSun (III-45,24)	s. (I-17,37; I-2,19; I-21,10; I-21,3; I-21,4; I-23,28; I-24,9; I-25,10; I-6,13; I-6,13; I-6,8; I-9,3; I-9,3; I-9,8; II-29,7; II-30,59; III-36,15; III-37,1; III-37,54; III-37,54; III-37,122)
soyka: soyka, hayır, sadaka.	s+caazı: sucağızı (III-44,18)
s. (I-6,27)	s+da (I-15,34; II-29,2; III-45,23)
s. sadaka: ikileme (I-11,31)	s+lan (II-26,9)
Söyle-/sóylá-/söylē-: söylemek	s+lu (III-40,16; III-47,18)
s-miyor (I-18,28)	s+suz (I-1,6)
sóylámáSlár (III-37,215)	s+ya (I-6,33; III-44,8; III-45,23)
söylánır (III-37,229)	s+yı (II-29,6)
söylërim (I-1,25)	s+ylan (I-14,22)
söylërlër (III-42,6)	s+yu (I-23,28; I-25,15; I-6,33; II-26,4; II-30,41; III-46,3; III-48,3)
söylërlërđi (III-38,47)	s+yumuz (I-6,8)
söyliycem (III-37,217)	s+yumuzı (II-26,1)
söyliyecektır (III-37,3)	s+yun (I-21,10; I-25,12; III-38,32)
söyliyen (III-38,51)	s+yunna (II-30,58)
söyliyim (I-15,55; I-16,41)	s+yunnan (II-26,2)
Söyliyim (III-45,45)	
söylüyor (I-6,2; III-35,3; III-37,224; III-37,228)	
söylüyör (I-18,22)	

s+yunu (II-29,5; II-30,38; II-30,74; II-30,74; II-30,76; II-30,77; III-34,14; III-45,26; III-48,3)	súrgún (III-37,83)
sū+da (I-9,15)	súrgún ádíldím (III-37,190)
Su+yun (III-46,4)	sürü: çok
subay: subay	s. (I-16,156)
s. (I-12,16)	sürü sürü: çok fazla, ikileme (I-10,15)
s+a (II-32,13)	süs: süs
s+ı (I-12,2)	s+ü (III-37,150)
s+lar (I-12,19)	sü(T)/ SúT: süt
s+lara (I-12,6)	s. (I-15,25; I-21,3; I-21,3; I-21,3; III-34,22)
súbe: şube	s+len (III-34,20; III-34,21)
súbe+sídír (III-37,86)	s+lü (I-5,17)
sulTan: sultan	sút (III-44,4; III-44,5)
sulTan (III-38,67)	SúT (III-45,38)
sulTan+narın (III-38,68)	SúT+lân (III-45,38)
surumlu: sorumlu	süde (III-47,15)
surumlu (I-8,14)	südü (III-47,16)
sümbül: sümbül	süT (III-34,21)
s. (I-16,122)	süz-: süzmek
s+e (I-16,122)	s-árım (II-30,74; II-30,76; II-30,77)
sür-: araç kullan-	s-dü (II-30,74)
s-dük (II-32,40; II-32,41)	s-dükten (II-30,66)
s-ērsín (III-35,38)	s-düm (II-30,74)
sür-: devam et-	s-erim (II-30,38; II-30,39)
s-dürölüyor (I-16,211)	s-eriS (II-30,65)
s-er (I-16,154)	s-iyèsín (II-29,3)
s-üyo (I-24,22)	şahsen: şahsen
sür-: üzerine bir şey sür-	ş. (I-17,49)
s-meden (I-11,63)	şaka: şaka
s-ürlerdi (III-41,52)	ş. takıl-ıyı (III-43,23)
s-üyolar (III-38,8)	şal: şal
s-üyom (III-34,50)	ş. (I-14,17)
súre: sure	ş+ları (I-14,17)
súre (I-25,30)	şalvar: şalvar
sürgün/ súrgún: sürgün	ş. (III-41,38)
s. edildím (III-37,86)	şanS: şans
	şanS+lı (III-37,261)

şarKı: şarkı	şákli+dá (III-37,127)
şarKı (III-38,51)	şekli (III-34,11; III-34,30; III-44,11; III-44,14)
şārkı (III-42,6)	şekline (I-11,51)
ş+yı (III-38,46)	şeklini (III-34,23)
şarKı+yla (III-38,47)	
şaŞır-: şaşırmaq	şerbeT/ şērbeT: şerbet
ş-cakTın (III-43,17)	ş. (I-11,53; I-11,64; I-25,34; III-41,3)
şaŞır-dım (III-43,18)	ş+i (I-9,13)
şehir /şeir/şēr: şehir	ş+ini (I-24,10; III-41,54)
ş+deyken (I-16,197)	şerbeT (III-41,50)
şehre (III-36,21)	şērbeT+i (III-44,33)
şeir (III-36,21; III-37,201; III-37,201; III-37,306; III-37,57)	şērbet+ine (III-44,7)
şeir+den (II-28,26)	
şēre: şehire (I-16,194)	Şey/şáy/şèy/şe: şey
şehirli: şehirli	ş. (I-1,20; I-1,27; I-11,4; I-12,1; I-12,12; I-12,20; I-15,27; I-15,67; I-16,119; I-16,168; I-16,217; I-16,93; I-17,47; I-17,56; I-17,57; I-19,11; I-19,4; I-2,8; I-20,12; I-23,15; I-23,32; I-23,33; I-23,35; I-23,40; I-23,41; I-24,25; I-3,22; I-4,70; I-6,18; I-6,26; I-6,34; I-7,51; I-7,51; I-8,4; II-28,9; II-31,12; II-32,40; III-34,37; III-35,18; III-35,19; III-35,22; III-35,30; III-35,32; III-35,41; III-35,43; III-35,6; III-37,105; III-37,158; III-37,236; III-37,41; III-37,42; III-37,63; III-40,25; III-41,11; III-41,12; III-41,13; III-41,18; III-41,20; III-41,24; III-41,26; III-41,30; III-41,31; III-41,37; III-41,56; III-41,72; III-42,7; III-43,8; III-43,8; III-47,19; III-49,15; III-49,21; I-1,17; I-11,99; I-16,141; I-16,48; I-7,41; I-16,222; I-16,233; I-16,240; I-16,95; I-17,59; I-1,21; I-10,11; I-10,2))
ş+ye (III-41,35)	ş+de (I-12,4; I-15,42; I-16,147; I-24,10; I-6,1; I-8,10; III-35,16; III-35,26; III-36,20; III-41,29; III-41,42)
Şeker/ Şákár/ şekēr: şeker	ş+deki (III-37,125; III-37,157)
ş. (I-16,243; I-16,86; I-23,19; I-23,50; I-24,9; III-41,50; III-44,5)	ş+den (I-7,31)
ş. meker: şeker meker (I-10,24)	ş+den (III-34,8; III-37,119; III-37,93; III-37,98; III-39,6; III-43,10)
ş+ini (III-41,54)	ş+di (I-23,13)
şákár (III-44,16)	ş+dir (I-15,30; I-15,56; I-16,188; I-19,8; III-37,104; III-47,23)
şákár+lán (III-38,22)	ş+dir (I-16,231)
Şákár+lári (III-38,57)	
şekár (III-38,55)	
şeker (II-26,5)	
şekēr+cide (I-4,59)	
şekēr+lemesin: şekerlenmesin (III-44,19)	
şekēr+lenmesin (III-44,18)	
şekil/ şákíl: şekil	
ş. (III-44,29; III-42,19)	
ş+de (I-16,185; I-23,27; I-23,44; I-24,9; I-5,15; III-34,10; III-34,34; III-34,39; III-34,40; III-34,9; III-37,37; III-38,24)	
ş+lándırdım (III-44,14)	
şákıl+dá (III-36,11; III-37,111; III-37,131; III-37,78; III-40,7)	

ş+e (I-16,112; I-8,11; I-8,19; I-8,21; II-27,13; III-35,31; III-37,112; III-37,220; III-41,59; III-41,80)

ş+i (I-12,12; III-35,48)

ş+i (I-2,16; I-2,19; I-7,58; I-7,59; II-32,12; III-37,150; III-37,161; III-39,9; III-41,76; III-41,85)

ş+im (II-30,16)

ş+imiz (III-42,12)

ş+in (II-27,20; II-30,51; III-35,45; III-37,117)

ş+indán (III-37,90)

ş+inden (III-37,140)

ş+ine (III-37,161)

ş+ini (I-19,15; III-41,21; III-47,13; III-47,32)

ş+innen (II-31,14; II-32,50; III-47,11)

ş+iyle (III-37,122)

ş+iz (I-6,7)

ş+lár (III-37,231; III-37,326)

ş+le (I-23,15; I-23,5; III-41,28; III-41,40)

ş+len (III-34,49; III-41,82)

ş+ler (I-14,13; I-25,36; I-7,12; I-7,43; II-30,83; III-37,130; III-37,135; III-37,166; III-39,17; III-41,2; III-41,39; III-41,61; III-41,95; III-42,3)

ş+lerdi (II-33,7)

ş+lere (I-8,23; III-37,22)

ş+leri (I-11,4; I-11,56; I-4,84; III-37,35; III-37,38)

ş+lerine (I-15,43)

ş+li (I-8,31; III-49,15)

şáy (III-37,169; III-37,99; III-38,66; III-39,36; III-40,11)

şáy+á (III-37,132)

şáy+dí (III-36,6)

şáy+í (III-37,129)

şáy+ímá (III-37,98)

şáy+íní (III-45,13)

Şáy+íylá (III-39,7)

şáy+lár (III-37,137; III-37,139; III-40,13)

şe (III-35,28; III-35,53; III-35,54; III-35,6; III-39,20)

şèy (I-16,186)

şèy (I-25,2)

Şey (III-37,259)

şey (III-41,27; III-41,7)

şey+dán (III-39,28)

şèy+e (III-49,34)

Şey+i (III-37,97)

Şey+ler (I-17,54)

şèy+leş (I-20,21)

şey+leş (II-30,47; III-41,82)

şey+lêř (II-32,22; III-42,8)

Şey+ler (III-37,332; III-38,30)

şey+lêřde (III-41,17)

şèy+leri (III-35,19)

Şey+leri (III-37,92)

şeyy (I-17,61; I-23,13; I-3,18; II-32,43; III-49,22)

şiir: şiir

ş. (I-11,37; I-25,30)

şimdi/şimdi/şimdi/şimdi/şimdi: şimdi

ş. (I-1,13; I-1,19; I-1,18; I-10,20; I-10,3; I-11,58; I-11,59; I-11,61; I-11,98; I-12,9; I-13,4; I-13,6; I-14,17; I-15,1; I-15,53; I-15,70; I-16,110; I-16,114; I-16,164; I-16,20; I-16,247; I-16,247; I-16,267; I-16,32; I-16,40; I-16,41; I-16,69; I-16,74; I-16,85; I-16,92; I-16,95; I-17,11; I-17,13; I-17,18; I-17,20; I-17,25; I-17,29; I-17,30; I-17,41; I-17,48; I-18,15; I-18,2; I-18,2; I-18,23; I-18,27; I-18,4; I-18,6; I-18,7; I-18,8; I-20,7; I-24,8; I-25,11; I-25,14; I-4,101; I-4,31; I-4,32; I-4,44; I-4,47; I-4,48; I-4,60; I-4,70; I-4,70; I-4,86; I-5,3; I-5,8; I-6,12; I-6,13; I-6,31; I-7,1; I-7,11; I-7,13; I-7,13; I-7,18; I-7,23; I-7,37; I-7,8; I-8,2; II-26,2; II-26,3; II-27,1; II-27,12; II-27,20; II-27,9; II-27,9; II-30,2; II-32,25; II-33,16; II-33,17; II-33,7; III-34,1; III-34,2; III-35,22; III-

35,25; III-36,1; III-37,16; III-37,230;
III-37,25; III-37,252; III-37,285; III-
37,302; III-37,311; III-37,316; III-
37,65; III-37,93; III-38,61; III-39,17;
III-40,55; III-41,16; III-41,17; III-41,17;
III-41,2; III-41,36; III-41,4; III-41,53;
III-41,78; III-41,90; III-41,91; III-41,95;
III-42,1; III-42,17; III-42,3; III-42,6; III-
43,10; III-44,1; III-44,24; III-45,12; III-
46,19; III-47,1; III-47,2; I-7,11)

ş+ki (I-4,36; I-7,8)

ş+ye (I-18,4)

şimdi (III-39,14)

şimdi (I-17,14; I-4,46; III-35,55; III-
37,129; III-37,142; III-38,66; III-39,19;
III-41,5)

şimdi (III-35,27; III-37,109; III-37,155;
III-37,168; III-37,338; III-40,26; III-
41,14; III-45,11; III-45,21; III-45,4; III-
46,8)

şimdi (III-37,143)

şimdi+kılâr (III-41,78)

şindi (II-32,26; III-37,84)

şindi (III-37,349; III-39,29; III-45,57)

şindi (I-10,18; I-11,11; I-11,5; I-11,65;
I-11,67; I-11,68; I-11,70; I-11,72; I-
11,8; I-11,80; I-12,5; I-14,10; I-15,36; I-
15,39; I-15,44; I-15,45; I-15,58; I-
16,101; I-16,102; I-16,192; I-16,206; I-
16,209; I-16,236; I-16,268; I-16,93; I-
16,98; I-17,35; I-18,10; I-20,24; I-
20,27; I-22,2; I-4,18; I-4,50; I-8,18; I-
8,9; II-27,9; II-29,11; II-29,24; II-29,29;
II-29,8; II-30,28; II-30,31; II-30,44; II-
30,68; III-35,18; III-35,28; III-35,7; III-
36,15; III-36,21; III-37,116; III-37,345;
III-37,46; III-38,41; III-40,3; III-41,6;
III-41,96; III-42,3; III-42,9; III-42,9; III-
44,13; III-44,14; III-44,2; III-44,20; III-
44,8; III-45,58; III-46,33; III-47,2; III-
47,29)

şindî (I-18,1)

şindî (I-4,85; II-28,17)

şindi (II-31,14)

şindî (III-37,142; III-37,336; III-37,75;
III-39,26; III-39,30; III-45,17)

Şindî (III-39,35)

şindi+ki (III-37,151)

şindik (III-46,13; III-46,13)

şini (I-16,150; I-17,63; II-29,12; II-
29,21; II-29,21; II-29,9; II-30,47; II-
30,48; II-30,62; II-30,63; II-30,82; III-
37,112; III-37,22; III-37,63; III-42,11)

şirit: şerit

şirit (I-11,78)

şirit+ler (I-11,77)

şışe: şişe

ş. (I-16,86)

şiŞ-: şişmek

ş-iriyem (III-41,94)

şiŞ-má (III-38,76)

şive: şive

ş+siylen (I-15,7)

şöyle/şêle/şêyle/şöle/şüyle/şöyle: şöyle

ş. (I-10,21; I-16,41; I-16,70; III-34,8;
III-37,339; III-37,339)

şêle (III-47,30)

şêyle (I-15,45)

şöle (I-16,186; I-16,206; I-16,95; I-
17,59)

şüle (III-35,1)

şüyle (III-37,12)

şöyle (II-26,16; III-37,21)

şu: şu

ş. (I-15,55; I-16,10; I-16,136; I-16,142;
I-16,255; II-27,5; III-37,51; III-37,84;
III-41,88)

şū (I-20,3)

şunnar (I-15,58; III-40,39)

şunu (I-15,55; I-16,74)

şurada (III-42,6)

şurda (III-37,296)

şuru(P): şurup

şurubuna (III-44,7)

şurubunu (III-44,15)

şuruP+luyoS (III-38,23)

şükûr: şükûr

şükûr (II-30,19)

T

Ta: bağlama edatı (I-23,20; I-23,21; II-26,5; III-34,38; III-34,42; III-34,45; III-35,45; III-37,198; III-37,256; III-37,291; III-38,33; III-39,5)

Te (I-16,107; I-16,256; I-17,11; I-17,19; I-25,5; III-37,222; III-37,81)

te (I-19,20; I-25,34; III-41,13)

Ta: gösterme edatı (I-7,50; III-37,296)

Ta: (I-15,63)

Taa (II-26,16)

taa (III-37,131; III-37,251)

taaa (III-37,21)

te (I-4,64; I-4,70; I-4,9; II-30,16)

Te (III-46,17; III-46,22)

Taa: daha (I-20,35; I-20,36; I-20,38; I-21,2; II-26,3; II-28,17; II-31,26; II-31,26)

taa: daha (I-8,2; III-41,97; III-49,15; III-49,26)

taba(K)/ tābak/ tabāk: tabak

t+lara (I-12,15)

tabaa: tabağa (I-23,19)

tabar: tabağı (I-23,20)

tābak (I-23,51)

tabāk (I-25,11; I-25,12)

Tabi/ tābī/ tābi/tābī:tabi, elbette

t. (I-11,36; I-11,56; I-11,56; I-11,58; I-11,71; I-15,31; I-16,27; I-16,32; I-7,1; I-7,29; I-7,29; I-7,5)

tābī (I-11,94; III-37,47)

tabī (I-15,69; III-40,30; III-42,11)

tābi (I-16,192; I-16,196; I-16,82; I-19,12)

tābi (I-16,236; I-16,98)

tabī (I-7,6)

tābī (III-37,101)

tabí (III-37,266)

Tabī (III-37,336; III-38,5)

Tābī (III-41,1)

tabii (I-15,27; I-19,1)

tabii ki (I-14,18; I-16,153)

tabiki (I-25,32; I-25,32; I-25,36)

tabīki (III-34,36; III-34,7)

tābir/ tabír: tabir

t+i cāiSse (III-37,305)

t+imizle (I-16,1)

t+ler (I-16,65)

t+leri (I-16,66)

tabír+iylá (III-37,261)

taÇ: taç

taÇ (III-41,73)

Ta(T): tat

tadı (III-34,12; III-34,27; III-34,27)

Tadı (III-34,52)

tadını (III-44,16)

tatil: tatil

t+e (I-3,23)

tādil+de (I-1,15)

taftata: taftata, kimlik, nüfus cüzdanı.

t+mı (I-4,75)

tahta: tahta

t. (I-11,75)

TaK: takmak

Tak-arlar (I-16,188)

TaK-arlardı (III-38,73)

Tak-ıyo (III-38,58)

TaK-ıyo (III-38,59)

Tak-ıyo (III-38,60)

TaK-ıyor (III-39,4)

t-ı (III-41,80)

t-ılıyo (I-16,185)

TakliT: taklit

TakliT ediliyo (III-38,62)

taksi: taksi

t. (I-7,30)

t+nin (I-4,62)	31,4; II-31,4; II-31,4; II-31,5; II-31,5; II-31,8; III-35,33; III-43,20)
tali(P): talip	tāne (III-37,64)
tālib+íS (III-40,35)	Tānē (III-46,24)
tālil eT-: tahlil et-	tāne+si (I-3,16; III-44,30)
t. e-máyá (III-37,147)	Tāne+si (III-35,18)
Tam: tam	tāne+yidí (III-37,67)
t. (I-11,72; I-8,13; III-49,29)	tene (I-21,2; I-4,65)
Tam (I-4,55; III-45,11; III-45,19; III-45,45)	Tanı-: tanımak
tāmak: demek	Tanı-dı (III-37,310)
tāmak (I-18,6)	Tanı-makTa (I-16,205)
Tamam/tāmam/tāmām: tamam	Tanı-mıor (I-17,65)
t. (I-23,49; I-6,10; III-37,187; III-37,61)	Tanı-r (I-16,200)
t+ladıktan (I-16,53)	Tanı-yamadın (I-16,202)
t+landı (I-16,127)	Tanı-yamıyorum (I-16,201)
t+layıp (I-16,44; I-16,52)	t-dıkları (I-20,16)
tāmam (I-10,8)	t-mıyorum (I-17,50)
tamamen (I-16,16)	t-sınnar (III-37,294)
tāmāmen (I-16,190; I-24,26; III-45,2)	t-yorlar (I-17,38)
Tamāmen (I-16,204)	tanın-: tanınmak
tāmāmen (III-37,143)	t-madı (III-37,249)
tāmām (I-21,3)	tanıŞ-: tanışmak
Tāmir: tamir	tanıŞTık (III-41,69)
Tāmir+cisi (III-40,57)	tanıŞTım (III-41,63)
Tane/táná/tānā/tana/tene: tane	Tank: tank
taná (I-21,1; I-25,3)	Tank (I-4,56)
táná (I-21,2)	t+larlan (II-32,10)
tana (I-3,15)	tansiyön: tansiyon
tānā (II-31,2)	tansiyön (II-30,44)
tānāsini (III-44,29)	tānşiyon (II-30,7)
tane (I-12,8; I-15,2; I-16,117; I-16,117; I-16,117; I-24,29; I-24,6; I-25,11; I-25,12; I-25,13; I-3,14; I-8,10; I-9,2)	TaraF: taraf
Tāne (I-16,17; II-31,16; II-31,3; III-35,18; III-35,25; III-45,24)	t. (I-11,87; I-25,21)
Tane (I-16,96)	t+a (III-37,303)
tāne (I-3,29; I-3,30; I-5,13; II-31,11; II-31,12; II-31,16; II-31,16; II-31,17; II-31,17; II-31,24; II-31,3; II-31,30; II-	t+ı (I-16,251; I-16,258; I-24,35)
	t+ına (I-16,251; I-16,258; I-16,259)
	t+ında (I-4,81; III-47,3; III-47,4)
	t+ından (I-16,51; III-37,292)

t+ını (I-5,10)	t+da (I-1,20; III-49,4; III-49,4)
t+ının (I-16,262)	t+dan (I-1,12)
t+minkini (I-16,262)	t+lar (I-1,5)
t+lārda (I-4,79)	t+lar (III-35,51)
t+larında (I-15,8)	t+larda (I-17,16)
t+Ta (I-23,12; III-43,1; III-49,8)	t+ların (III-35,54)
t+takı (III-41,27)	t+mızı (III-37,325)
t+tan (I-5,10)	t+nın (III-37,332)
t+Tan (III-37,317; III-42,5)	Tarla+da (I-16,220)
Taraf+ı (I-16,254; II-28,4)	tārla+da (II-32,27)
Taraf+ına (I-20,18; II-28,4; III-37,303; III-43,10)	tārla+dan (II-32,29; II-32,29)
Taraf+ında (III-41,80)	tarz: tarz
Taraf+ından (II-28,29; II-28,30)	t+ı (I-14,10)
TaraF+Ta (III-37,208)	tārz+ı (I-14,11)
Taraf+Ta (III-38,35)	tas: tas
Taraf+Takı (III-37,258)	t+ı (I-6,23)
tarhana: tarhana	TaŞ: taş
t. (I-23,28; I-23,30)	t. (I-10,5; I-10,6)
t+yı (I-23,29)	TaŞ (III-41,47)
t+yla (I-23,28)	Taş (III-41,52)
tarana+dır (II-30,48)	Taş+a (III-41,52)
tarçın: tarçın	Taş+ın (III-41,47)
t. (I-23,50)	taŞ+ın (III-41,52)
tarım: tarım	taŞ+la (III-37,178)
t+la (I-16,73)	TaŞı-: taşımak
tārif/ tārif: tarif	taŞı-masın (III-35,55)
t. edeyim (I-11,59)	Taşı-nırdı (I-16,161)
t+i (I-23,47; II-31,2; III-49,41)	t-yız (I-6,9)
tārif+lāri (III-34,36)	t-yorlardı (III-36,7)
Tarih/ tārih: tarih	taşlık: taşlık
t+sel (I-16,32)	t+larını (II-30,52)
Tarih (III-37,39)	TāT-: dağıtmak
Tarih+i (III-45,14)	Tātiyosun (I-20,38)
tārih+Tá (III-37,166)	TāTıyörüz (I-20,39)
Tarih+Tir (III-37,41)	TaTlı/ tatlı: tatlı
Tarla/tārla: tarla	t. (I-11,58; I-16,249; I-2,8; I-20,31; I-20,32; I-4,37)

t+lār (I-7,1)	tāzē (I-25,8)
t+lar (III-47,22)	tebri(K): tebrik
t+mız (I-11,48)	t. ediyodu (I-23,10)
t+sı (I-11,48)	tebrīe: tebrīge (I-23,10)
t+yı (III-43,2)	tēcil: tecil
TaTlı (I-16,240; I-16,247)	tēcil akkı (III-37,249)
taTlı (I-20,28; II-31,12; III-43,4; III-46,2; III-46,22)	teferruat: teferruat, ayrıntı
taTlı+cı (III-46,22)	t. ver-iyim (I-15,55)
taTlı+lar (I-25,33; III-46,23; III-46,26)	TeK/TáK: tek
TaTlı+lar (III-46,27)	t. (I-6,1; I-6,19; I-6,20; I-8,8; III-37,244; III-37,32)
taTlı+mız (I-24,8)	TáK (III-37,202; III-37,203; III-37,270; III-37,272; III-37,350; III-45,39)
taTlı+mızı (II-31,27)	tekbir: tekbir
taTlı+sı (I-24,25)	t+le (I-11,34)
taTlı+yı (III-44,1)	t+len (I-11,32)
tatlí (III-49,21)	t+lerlen (I-19,18; I-19,23)
Tava: tava	TeKrar/tekrār: tekrar
t+da (III-47,30)	t. (I-16,53; I-23,26; I-23,53; I-24,32; I-3,5; I-3,9; I-3,13; I-3,24; I-5,9; II-27,5; II-27,7; II-29,3; III-37,252; III-40,33)
t+ya (III-47,27)	tekrār (II-29,4)
Tava+da (I-10,24; I-2,13; I-9,13)	teKrar (III-37,344; III-40,43)
tāva+da (I-23,20)	TeKrar (III-40,50)
tāvāf : tavaf	Tekrar (III-45,39)
tāvāf yap-ıyorduk (I-18,35)	telefon: telefon
tavuk/ tauk: tavuk	t+nar (III-42,9)
t. (III-48,3)	teleme: teleme, sıcak süt ve ham incirden yapılan bir yemek.
t+larını (II-29,27)	t. (II-26,6)
taū (II-30,78)	televiSyon: televizyon
tauk (II-30,78)	t. (I-15,12)
tauk+lu (II-31,21; II-31,22)	t+larda (I-6,4)
tavū: tavuğu (II-30,80)	t+larından (I-16,61)
tāvūkveka? (I-18,12)	t+nar (III-40,41)
tavus kuşu: tavus kuşu	t+narının (I-16,61)
t. (I-7,40)	televiSyon+da (III-46,25)
t. k+yılan (I-7,39)	
Taze/tāzē: taze	
tāze (I-16,216; I-16,230; III-40,10)	
Taze (I-16,239)	

Tel/Tál: işlemede kullanılan parlak, ince tel

t+li belik (I-4,28; I-4,29)

Tál (III-38,70; III-38,70)

tál+dán (III-38,67; III-38,68)

tál+i (III-38,72)

tál+lí bálík (III-38,72)

tál+lí belíklár (III-43,19)

temās: temas

t+ım (I-16,99)

TemiS/temiz: temiz

t. (I-16,50)

TemiS (III-45,16; III-45,17)

Temiz (I-16,131)

temíz (I-4,26)

temíz+lík (III-36,16)

Tempo: tempo

tempo (III-38,49)

Tempo TuT-ardı (III-38,46)

Tencere/tencère: tencere

t. (I-24,11)

t+de (I-15,29; III-49,24)

t+nin (I-16,223; III-49,19)

t+ye (III-47,7)

Tencere (III-34,4; III-34,5)

tencère+de (I-24,12; I-25,9; I-9,8; II-30,73; III-49,24)

Tencere+de (III-34,4; III-34,5)

tencère+ye (I-25,10)

Tencerè+ye (III-46,6)

teneffüs: teneffüs

t. (I-17,29)

TeneKe: teneke

TeneKe (III-37,337)

teorik: teorik

t. (I-16,39)

TePe: tepe

t+de (I-15,58)

t+deki (III-37,158)

t+nin (I-15,62)

TePe+síndá (III-37,157)

t+sinde (I-15,62)

t+ye (I-15,60)

TePSi/TePSi: tepsi

t+de (I-23,41; I-23,53; III-49,29)

t+lerden (I-5,7)

t+nin (III-38,7)

t+si (I-23,24)

t+sinde (I-23,23)

t+ye (I-21,6; III-47,10)

tepsi+yi (I-9,11)

TePSi (I-16,251; I-16,251; I-16,252)

tePSi (I-21,1; II-30,43; III-43,10; III-44,34)

tePsi (I-21,4)

tepsi (I-9,1)

tePSi+dá (III-38,37)

tePSi+de (I-23,34)

tePsi+de (I-5,6)

tePsi+ler (I-2,4)

tePSi+lere (II-31,24)

tePSi+m (II-31,15)

TePSi+m (III-45,35)

TePSi+ná (III-45,35)

tePSi+nin (II-31,24; III-34,44; III-34,49)

TePSi+yá (III-38,15)

tePSi+yá (III-44,29)

TepSi+yá (III-45,27)

tePSi+ye (I-24,31; III-34,15; III-43,10)

TePSi+ye (III-38,34)

tePsi+ye (III-44,31)

TePSi+yé (III-45,31)

tePsi+yi (I-15,39)

tePSi+yi (I-5,8; III-38,18; III-43,11)

TePSi+yi (III-38,13)
 TePSi+ylá (III-38,65)
 tereyá/terayă/Tereyā: tereyāğı
 t+ndan (I-23,25)
 terayă (I-5,5)
 tereyā (I-15,41; III-45,36; I-16,232; I-2,13; I-7,3; III-38,8; III-44,2; III-44,3; III-49,33)
 Tereyā (III-38,2; III-38,22)
 tereyā+lan (I-2,11; I-23,53)
 tereyā+nı (I-20,36)
 Tereyā+yı (III-45,36)
 tereyaa (I-23,36)
 tereyá (I-23,20; I-5,15; I-23,32; I-23,43; I-23,46; I-23,51)
 tercüman: tercüman
 t+ıyla (III-37,198)
 teris: terhis
 teris ol-dum (III-37,252)
 tēřmin: randevu
 tēřmin (III-45,5; III-45,6)
 Ters Ters: ters ters, ikileme. (I-16,200)
 terzi/tárzı: terzi
 t+de (I-8,16)
 t+liğı (I-8,16; I-8,26)
 t+lik (I-8,25; I-8,27)
 tárzı (III-40,27)
 teS: tez
 t. (III-44,18)
 teS (III-40,50)
 teseTTür: tesettür
 t+e gir-er (I-16,190)
 teSseTTür+lü (II-28,12)
 teslim: teslim
 t. eder (I-15,51)
 t. ederler (I-16,260)
 teSPiT: tespit
 teSPiT ediyor (III-37,331)

teste: teste
 t+si (II-27,18)
 teyid: teyit
 t. ediyordu (I-16,31)
 Teyze/tize: teyze
 t+ler (I-24,22; I-24,22)
 t+m (I-4,74)
 t+ye (I-16,242)
 Teyze+cık (III-39,8)
 Teyze+ne (I-16,242)
 Teyze+ye (I-16,243)
 tize+m (III-46,11)
 tize+me (III-46,10)
 tezgah: tezgâh
 t+ları (I-15,22)
 tıkız: tıkız
 t. (III-47,18)
 tırak ol-: Kalıplaşmış ifade, akli durmak
 tırak ol-uyâm (III-41,18)
 tırakter: traktör
 tırakter (II-32,41)
 tırakter+lári (II-32,40)
 tıranSiT: transit
 tıranSiT (III-37,346)
 tıraŞ: tıraş
 tıraŞ (III-39,15; III-41,80; III-39,15; III-39,23; III-41,81)
 tıraŞ+a (III-39,22)
 tıraŞ+Tan (III-39,23)
 Tik-: dikmek
 Tik-erdik (I-8,31)
 TiP: tip
 TiP (III-38,69)
 tip+i (I-6,17)
 tipik: tipik
 t. (I-16,210)

tiren: tren

t. (III-39,32)

t. iSTaSyonuna (III-39,34)

t+nen (II-32,7; III-39,32)

tiroit: tiroit

t. (I-16,225)

tiTre-: titremek

tiTriyor (III-37,167)

tōba: torba

tōba (III-37,215)

Ton: ton

T+u (III-35,41)

toP: top

t. sek-ti (I-16,63; I-16,64; I-16,64)

t. sek-Ti (I-16,67)

t+açlı (III-48,4)

t+çu birlikteydim (I-12,4)

toP sek-Ti (I-16,64)

ToPla-/tōpla-: toplamak

t-m (I-16,7)

t-ma (I-16,102)

ToPla-dı (III-37,234)

toplā-dılar (I-13,3)

ToPla-dılar (III-37,240)

toPla-dılar (III-37,253)

toPlā-laḡ (II-27,17)

toplā-laḡdı (II-29,23)

toPla-ma (III-37,90)

toPla-maya (III-37,219)

toPlā-ḡdılar (III-42,23)

toPla-rsa (I-16,245)

toPla-sın (I-16,245)

toplıycaz (I-16,245; I-16,245)

toPluyo (III-37,330)

tōpla-ma (I-19,8)

t-şTık. (III-41,6)

t-yabilir (I-11,40)

toPlan-: toplanmak

t-caz (II-32,37)

t-ılıyor (I-19,22)

t-ır (III-42,24)

t-ıyâ (III-41,24)

t-ıyodu (I-23,17)

t-maya (I-25,29)

t-mışTır (I-16,275)

t-mıyor (I-11,28)

toPlandık (III-37,241)

toPlanıP (II-30,54)

toPlanır (I-16,118; II-29,29; III-39,37)

ToPlanır (I-16,256; III-39,31)

toPlanırdı (III-42,4)

toPlanıyâ (III-41,51)

toPlanTı: toplantı

toPlanTı (I-20,2)

toplum: toplum

t. (I-16,23)

t+un (I-16,34)

t+unun (I-16,7)

t+uz (I-16,225)

toPra(K): toprak

toPrak (III-37,66)

toPrak+Tan biT-memişlār (III-37,78)

topraa: toprağa (III-37,68)

toptan: toptan

t. (I-3,289)

Torun/tōrun/turun: torun

t. (I-7,27; I-7,27)

t+ları (III-37,182)

t+larısınıS (III-37,181)

Torun+narım (III-40,57)

Torun+um (I-20,6)

tōrun (I-16,244)

tōrun+um (I-20,6)

turun (I-18,11; I-18,6)

turun+a (I-18,11)
turun+lar (I-8,9)
turun+larıyS (III-36,18)
toy: toy, eğlence, şenlik, düğün.
t. (I-21,15)

toz: toz

t+u (III-45,42; III-45,42)

Tören/türen: tören

t. (I-16,121)

t+i (I-25,28)

t+imiz (I-16,113)

t+ine (I-16,113; I-16,115)

t+lerimiz (I-11,26)

Tören+leri (I-16,267)

türen (I-18,7)

tualet: tuvalet

t+e (I-18,27)

túfák: tüfek

túfák+lí (II-32,11)

tukoşka: tukoşka, tavuk?

t. (I-18,12; I-18,12)

Tulumba: tulumba, tatlı adı

t. (I-11,53)

Tulumba TaTlı+sı (I-16,248)

t. tatlı+sı (I-4,37)

Tüm: tüm

t. (I-15,68)

Tüm (I-16,171)

túra-: türemek

túra-míŞTír (III-37,69)

turta: turta

t. (I-7,39)

t+lar (I-7,38)

t+nın (I-7,40)

turuncu: turuncu, renk adı.

t. (I-11,63)

TuT-: tutmak

t-amadım (I-4,43)

t-mayan (I-4,41)

t-sun (I-6,21)

t-tulār (II-30,13)

t-tular (II-30,9)

t-tum (III-43,3)

t-tun (II-29,10)

t-ulmuş (I-4,69)

t-up (III-37,288)

TuT-arlı (III-37,109)

tuT-Tum (III-37,250)

tuT-Turmuş ıslıkla (III-37,221)

TuT-ulur (III-39,14)

t-uyo (I-4,41; II-27,21)

t-uyom (I-4,44)

t-uyorum (I-25,7)

TuS/tüS: tuz

t. (I-15,24; I-5,3; I-5,5; I-9,15; I-9,5; I-9,8)

t+lan (I-14,22)

t+lu (I-24,6)

t+luysun (III-49,30)

t+u (III-37,177)

t+unu (III-38,10; III-38,3)

tuS (I-21,8; I-24,31; II-30,65)

TuS (I-23,14)

tüS (I-25,6)

tuS+lu (III-45,23; III-45,23)

tuS+unu (III-45,40)

TükeT-: tüketmek

TükeT-en (I-16,224)

tülben: tülben, yemeni

t. (I-10,3; I-10,3)

tümbelek: tümbelek

t. (III-38,44)

tünaydın: tünaydın

t. (I-16,86; I-16,86)

türbe: türbe	uluSlararaSı: uluslararası
t+si (I-7,58)	u. (I-16,21)
türkü çağrı-: türkü söylemek	uluSlararaSı (III-37,327)
türkü çağrıyâlar (III-43,16)	un: un
Türlü/Türlü: türlü	u. (I-14,23; I-15,24; I-21,8; III-38,38; III-44,20; III-44,6; III-45,36; III-47,16)
t. (I-11,67; I-14,17; I-4,11; I-4,16; I-14,15)	u+a (III-44,1; III-44,21)
t+sü (III-49,14)	u+la (III-38,32)
türlü (III-41,2; III-41,78; III-41,96; III-46,25)	u+nan (II-26,9; II-27,3)
Türlü Türlü: çeşit çeşit, ikileme. (III-46,26)	u+nu (II-27,11)
türlü (II-31,1; II-31,2)	u+u (I-14,23; III-34,19; III-34,20; III-34,21; III-44,4; III-45,37; III-45,37; III-45,39; III-48,3)
Türlü (I-4,12)	u+un (III-38,37)
Tütün/tütün: tütün	u+undan (I-16,229)
t. (I-3,8; III-49,4)	un+dan (I-14,22)
t+leri (III-47,2)	unuT-: unutmak
tütün (III-39,8)	u-amıyom (I-7,41)
Tütün (I-17,16; I-17,16)	u-mâ (III-42,2)
U	unuT-muyom (III-36,8)
ucuz: ucuz	unuT-Tum (III-41,36; III-41,96)
u+du (I-3,19)	urgan: organ
udu(T): hudut	u. (II-27,18)
u. (I-17,26)	uSTa: usta
udūda (I-17,25)	uSTa (III-42,14)
ududu (I-17,23)	uSTa+ları (III-38,6)
ududunda (III-37,189)	usül: usul
ufak: ufak	usül+üyle (I-16,166)
u. (III-37,336; III-37,97; III-46,14; II-30,79)	uurla-: uğurlamak
ufka: yufka	u-r (III-39,34)
u. (I-9,10)	uyan-: uyanmak
uğraŞ/ūraş: uğraş, iş	u-dırmaya (I-7,56)
uğraŞ (I-16,218)	uygula-: uygulamak
u-ırdık: uğraşmak (I-8,28)	u-dılar (III-37,255)
ūraş-anlar (I-16,210)	uy-: uymak
ulaş-: ulaşmak	u-ulur (I-15,45)
u-maya (I-16,33)	uyu-: uyumak
	u-masın (I-16,271; I-16,271)

u-rken (I-11,73)

uzak: uzak

u. (I-4,6; II-28,22; II-28,30; III-41,82)

u+Ta (I-16,148)

uzaT-: uzatmak

uzaT-ıylar (III-41,69)

uzman: uzman

u+ımıŞ (II-33,16)

uzun: uzun

u. (I-13,8; I-16,218; I-18,20; I-23,9; I-4,30; III-37,326; III-39,17; III-44,19)

u+dur (II-28,23)

uzunköprü: Uzunköprü, özel ad-yer adı. (III-37,29)

Ü

übür: öbür

übür (I-18,14; I-18,14)

ücret: ücret

ü+siz (I-4,103)

üÇ/úÇ/üş/üş/üj: üç

ü. (I-11,11; I-15,46; I-15,9; I-16,138; I-16,154; I-16,154; I-16,156; I-16,160; I-16,244; I-16,252; I-16,99; I-17,30; I-17,30; I-17,54; I-17,55; I-18,19; I-18,20; I-18,27; I-23,29; I-24,18; I-24,18; I-24,21; I-24,29; I-3,19; I-3,33; I-4,1; I-4,55; I-4,65; I-4,67; I-6,11; I-6,12; I-7,27; II-26,18; II-28,3; II-28,4; II-29,16; II-30,29; II-31,3; II-32,3; II-32,3; II-33,13; III-35,26; III-37,125; III-37,175; III-37,311; III-37,313; III-37,35; III-37,67; III-37,73; III-37,99; III-38,1; III-40,18; III-40,45; III-41,68; III-41,71; III-41,72; III-45,24)

úÇ (III-37,191; III-45,54)

úÇ+Tú (I-4,86)

üç+úncú (III-37,283)

ü+e (I-10,19)

ü+gen (I-23,49)

ü+genler (I-23,50)

ü+genleri (I-23,51)

ü+üncü (I-10,12; III-37,8)

ü+üncüde (I-11,28)

üç (I-11,3; I-11,3; I-11,30; I-16,42; I-25,1; I-8,1; III-34,12; III-47,28)

üÇ+e (I-20,17)

üÇ+te (I-3,6)

üÇ+Te (II-32,17; II-32,18; II-32,21)

üÇ+ten (I-8,18)

üÇ+úmúz (II-30,29)

üÇ+ü (III-41,9)

üÇyol (I-17,28)

üÇyol (III-37,24)

üÇyoldan (III-37,26)

üj (III-37,298)

üş (I-21,2)

üş (III-34,43)

üş+te (I-8,17)

ükümáT : hükûmet

ükümáT nikâSı (III-46,16)

ül-: ölmek

ül-dü (I-18,30)

ülke: ülke

ü+den (I-16,23)

üniverSiTe/üniversTe: üniversite

ü. (I-16,137; I-16,43; I-16,52; I-8,12; I-8,8; I-8,9)

ü+de (I-16,137)

ü+ye (I-8,8)

üniverSiTe (I-4,17)

üniversiTe+lerinde (I-16,148)

üniversTe+de (I-4,108; I-4,108)

üniversTe+ye (I-4,105)

ünlü: ünlü

ü. (I-7,43)

üren-: öğrenmek

üren-dim (III-35,50)

ürü-: yürümek

ürü-yördüm (I-18,34)

ūsüS: öksüz

ūsüS (III-46,10; III-46,8; III-46,8)

üST/úST/ıst: üst

ü. (I-11,5; I-5,16; III-44,30)

ü+e (I-2,4; III-44,30)

ü+te (I-11,3)

ü+úná (III-41,47; III-41,52)

ü+úndá (III-41,87)

ü+ü (I-2,6; I-23,27; I-23,27; I-23,37; I-24,35; I-24,36; II-32,27; III-35,40)

ü+ümüze (II-32,47)

ü+ünde (I-11,76; I-2,3; I-23,33; I-23,42; I-23,45; I-24,37; I-24,38; I-3,33; I-9,4; II-26,18; II-27,6; II-30,39; II-31,18)

ü+ünden (III-49,18)

ü+üne (I-10,22; I-10,22 I-11,53 I-11,64 I-14,26 I-15,41 I-15,41 I-2,11; I-2,12; I-2,13; I-23,42; I-23,45; I-24,32; I-25,11; I-5,6; I-5,7; II-26,14; II-26,15; II-27,7; II-30,40; II-30,42; II-30,42; II-30,42; II-31,24; III-49,32; III-49,35; III-49,35; III-49,35; III-49,38; III-49,38; III-49,40)

úST+úná (III-45,28)

úST+úná (III-45,33)

úst+úndá (III-37,224)

úST+úndá (III-38,14)

úST+úndá (III-38,67)

üST+lenirdi (III-42,24)

üST+úná (III-45,31; III-45,32)

üST+úná (III-43,7)

üST+ünden (I-17,19)

üST+üne (II-26,18; II-30,67)

üSt+üne (III-34,49)

ıstıne (I-21,11)

üveS: bordonun bir tonu, renk adı.

üveS (III-41,75; III-41,75)

üz: yüz

üz (I-15,61; I-16,127)

úzará: üzere

úzará (III-37,284)

üzeri/úzárí/úzárí: üzeri

üzerine (I-25,12; I-25,8; II-27,20; III-34,16; III-34,17; III-34,26; III-47,18; III-47,28)

üzerinde (I-3,32; I-8,18)

üzerinden (I-16,33; I-23,35; I-23,35)

úzáríná (III-37,339; III-38,11; III-38,12; III-38,37; III-38,39)

úzáríndá (III-40,13)

úzáríndán (III-37,331; III-38,57)

úzárine (II-27,20)

úzáríná (III-38,11; III-38,11; III-38,22)

üzáríná (III-43,12)

üzáríndá (III-37,220)

üzárláriná yoK (III-37,95)

üz-: üzmek

ü-ücü (III-37,188)

üzür: özür

üzür+lü (I-18,27)

V

vafTiS: vaftiz

vafTiS yaP-ıyor (III-39,3)

v. eder (I-11,85)

vaKiT/vakıt/vakíT: vakit

v. (I-1,25)

vakıt (I-1,21; I-1,27; I-18,31)

vakıt+tan (I-1,11)

vaKiT (III-45,37)

vakíT (III-46,10)

vakíT bul-amamıŞlar (I-16,221)

vallā: vallahi

vallā (I-4,3; I-8,19; II-28,2; III-35,33; III-43,4)

vaPur: vapur

vaPur+la (III-37,298)

var/vā/var/vār: var

v. (I-17,46; I-1,14; I-10,1; I-10,19; I-10,20; I-11,33; I-11,48; I-11,48; I-11,6; I-11,7; I-11,71; I-11,77; I-11,78; I-11,89; I-11,90; I-11,95; I-11,96; I-14,14; I-14,20; I-14,4; I-14,4; I-15,17; I-15,21; I-15,3; I-15,3; I-15,31; I-15,32; I-15,32; I-15,32; I-15,38; I-15,42; I-15,57; I-15,7; I-16,1; I-16,102; I-16,11; I-16,11; I-16,137; I-16,153; I-16,168; I-16,18; I-16,182; I-16,183; I-16,205; I-16,222; I-16,223; I-16,252; I-16,48; I-16,6; I-16,76; I-16,85; I-16,95; I-16,97; I-16,99; I-17,1; I-17,14; I-17,20; I-17,26; I-17,37; I-17,43; I-17,57; I-17,64; I-18,11; I-18,31; I-18,7; I-18,7; I-2,4; I-20,27; I-20,30; I-20,30; I-20,30; I-20,33; I-20,9; I-23,47; I-23,47; I-23,49; I-24,19; I-24,23; I-24,25; I-24,25; I-24,25; I-24,26; I-24,7; I-25,23; I-3,15; I-3,28; I-3,29; I-3,31; I-3,32; I-3,33; I-3,34; I-4,1; I-4,1; I-4,1; I-4,2; I-4,2; I-4,2; I-4,22; I-4,3; I-4,3; I-4,39; I-4,45; I-4,47; I-4,51; I-4,6; I-4,7; I-4,74; I-4,78; I-4,80; I-4,81; I-4,83; I-5,2; I-7,2; I-7,27; I-7,27; I-7,42; I-7,46; I-7,53; I-7,57; I-7,61; I-7,61; I-8,10; I-8,19; I-8,2; I-8,2; I-8,28; I-8,28; I-8,4; I-8,4; I-8,4; I-8,5; I-9,1; I-9,6; II-27,9; II-28,10; II-28,14; II-28,15; II-30,19; II-31,16; III-34,36; III-35,18; III-35,22; III-35,29; III-35,32; III-35,33; III-35,51; III-36,14; III-36,15; III-36,20; III-36,21; III-36,3; III-37,1; III-37,1; III-37,1; III-37,110; III-37,113; III-37,115; III-37,133; III-37,147; III-37,163; III-37,166; III-37,188; III-37,194; III-37,2; III-37,2; III-37,2; III-37,2; III-37,20; III-37,208; III-37,21; III-37,214; III-37,218; III-37,228; III-37,231; III-37,288; III-37,29; III-37,3; III-37,300; III-37,301; III-37,328; III-37,329; III-37,334; III-37,352; III-37,45; III-37,46; III-37,46; III-37,57; III-37,64; III-37,69; III-37,99; III-38,32; III-38,44; III-38,6; III-40,13; III-40,22; III-40,36; III-40,38; III-40,55; III-40,57; III-41,18; III-41,28; III-41,39; III-41,41; III-41,48; III-41,90; III-42,10; III-45,3; III-45,4; III-45,42; III-45,42; III-45,54; III-46,2; III-46,22; III-47,13; III-47,26; III-47,3; III-47,4; III-49,11; III-49,12; III-49,27; III-49,37)

v+dı (I-1,2; I-1,3; I-1,11; I-1,20; I-11,56; I-13,9; I-15,17; I-15,22; I-15,22;

I-15,25; I-15,27; I-16,128; I-18,20; I-19,8; I-22,5; I-23,3; I-8,26; III-35,17; III-37,117; III-37,120; III-37,150; III-37,212; III-37,213; III-37,213; III-37,266; III-37,271; III-37,280; III-37,65; III-37,78; III-37,87; III-38,45; III-38,48; III-38,48; III-38,50; III-38,53; III-39,8; III-40,27; III-40,52; III-40,6; III-46,9; III-48,5; III-49,12; III-49,9)

v+dır (I-16,114; I-16,154; I-16,155; I-16,155; I-16,155; I-16,156; I-16,185; I-16,186; I-16,215; I-16,216; I-16,216; I-16,216; I-16,217; I-16,217; I-16,3; I-16,39; III-37,119; III-37,13; III-37,150; III-37,157; III-37,172; III-37,18; III-37,192; III-37,193; III-37,217; III-37,31; III-37,52; III-37,83; III-38,43; III-40,15)

v+dır (I-16,176; II-27,8)

v+kán (III-45,59)

v+ken (I-20,1)

v+keñ (I-20,2)

v+mış (I-11,2; I-8,14; III-35,16; III-45,10)

v+mıŞ (III-37,169; III-37,80; III-41,46; III-41,47)

v+sa (I-16,272; I-7,8; III-37,63; III-41,30)

v+Sa (III-37,268)

vā (II-30,18; II-30,7)

vādır (I-4,7)

vādır (II-29,30)

vāmış (I-4,23)

vār (I-11,2; I-24,24; II-28,15)

var (I-16,151; I-16,267; I-16,48; III-35,27; III-35,34; III-41,88; III-41,89; III-44,3)

vār (I-4,101; I-4,11; I-4,48; I-4,49; I-4,51; I-4,52; I-4,65; I-4,70; I-4,71; I-4,72; I-4,88; I-4,91; I-4,95; I-4,95; II-29,8; II-30,45; II-30,47; II-30,47; II-30,51; II-30,51; II-30,51; II-31,18; II-33,13; III-35,22; III-44,12; III-44,2; III-44,28; III-44,29)

var+dí (I-18,18)

var+ım (I-18,27)

vār+ken (I-20,9)	37,244; III-37,250; III-37,278; III-37,294; III-37,325; III-37,328; III-37,348; III-37,4; III-37,47; III-37,62; III-37,72; III-37,73; III-37,74; III-37,78; III-37,80; III-37,95; III-37,95; III-38,39; III-38,47)
vār+mıŞ (I-11,86; I-11,87)	
vār+mıŞ (II-32,6)	
vār+mıŞ (III-41,58)	
vār+sa (III-42,5)	vee (III-34,17)
vārdı (I-1,4; III-37,77; III-37,77; III-37,77; III-37,77)	vefāt : vefat
vārdı (II-26,8; II-32,22; II-32,22; II-32,23; II-32,40; III-41,52)	v. et-tii (I-16,269)
vārdı (II-32,16; III-42,17)	velāsıl kelam: velhasılkelam
vārdır (I-16,215)	velāsıl kelam (I-6,9)
vārdır (II-32,25)	ver-/vār-/vē-/vēr/vēr: vermek
var-: varmak	vār-dılār (III-40,36)
v-ıyosun (I-4,86)	vār-dıydı (III-40,4)
v-madan (I-11,9; I-16,253)	vār-ılır (III-39,14)
vasiyet : vasiyet	v-di (I-13,10; I-13,10; I-8,17)
v. bırak-mışlar (I-7,59)	v-dik (I-16,72)
vaTan: vatan	v-dılār (II-32,13; III-45,53)
v+daşlar (III-37,29)	v-ecek (I-6,12)
v+larına (I-17,22)	v-eceksiniz (I-16,255)
vaTan+daşın (III-37,220)	v-eceS (II-32,49)
vay: vay, ünlem ifadesi	vēdilēr (II-30,12)
v. (III-41,47; III-43,17; III-43,18; III-43,19; III-43,21)	v-elim (I-23,28)
ve: ve	v-emem (III-43,23)
v. (I-11,34; I-11,36; I-11,51; I-11,52; I-11,52; I-11,62; I-12,13; I-15,23; I-15,24; I-15,51; I-15,61; I-15,66; I-16,110; I-16,123; I-16,124; I-16,13; I-16,130; I-16,15; I-16,151; I-16,156; I-16,17; I-16,18; I-16,206; I-16,21; I-16,211; I-16,212; I-16,220; I-16,224; I-16,239; I-16,28; I-16,30; I-16,32; I-16,34; I-16,42; I-16,43; I-16,45; I-16,50; I-16,52; I-16,66; I-17,27; I-17,33; I-17,49; I-19,10; I-19,20; I-19,24; I-23,54; I-6,31; I-6,37; I-7,3; III-34,15; III-34,16; III-34,23; III-34,24; III-34,30; III-34,48; III-34,8; III-36,19; III-37,122; III-37,127; III-37,135; III-37,141; III-37,145; III-37,16; III-37,172; III-37,175; III-37,178; III-37,18; III-37,185; III-37,187; III-37,192; III-37,195; III-37,210; III-	vēr-eyim (II-30,36)
	ver-ılır (II-31,36; II-31,37)
	vēr-meSlērsá (III-41,68)
	ver-sin (I-4,87)
	v-eyim (I-10,27; I-10,26; II-30,57; II-31,8; III-37,81; III-49,16)
	v-eyım (II-31,2)
	v-idin (III-42,19)
	v-ilcek (III-41,3)
	v-ilen (I-17,47)
	v-ilērdı (II-27,17; III-42,26)
	v-ilir (I-4,40; III-37,43)
	v-ilir (II-31,22)
	v-ilirdi (II-29,23)

v-iliyá (III-41,3)
v-iliyo (I-11,38; I-25,30; I-25,30; I-25,30; I-25,31; I-25,35; III-38,39)
v-iliyodu (I-23,15)
v-iliyor (I-16,12)
v-in (I-6,8)
v-ir (I-16,174; I-16,243; I-16,243; I-16,243)
v-irler (I-15,51)
v-îrlêr (III-41,68)
v-irlermiş (III-41,61)
v-irlermiş (III-41,61)
v-îrlêrsá (III-41,68)
v-irSáníS (III-40,35)
v-ivermiyeler (III-40,50)
v-iyim (III-46,23; III-49,16)
v-iyler (III-40,49)
v-iyo (I-11,31; I-11,31; I-12,17; I-25,31; III-38,61)
v-iyolar (I-11,80)
v-iyom (III-34,50)
v-iyor (I-20,4)
v-iyor (I-6,11)
v-iyordu (I-12,16)
v-iyorum (III-49,15)
v-iyoruz (I-10,15; I-10,15)
v-iyórdum (I-12,18)
v-iz (II-30,67)
v-me (I-16,175)
v-medílár (II-32,11)
v-mek (III-35,2)
v-miş (I-15,66)
v-mişler (I-7,55)
v-miyo (I-13,5; I-17,68)
vesayre: vesaire
v. (III-37,54)
veya/veyā/veyā: veya

v. (I-11,66; I-16,248; I-16,273; I-19,19; I-19,23; I-24,36; II-26,4; II-27,11; III-36,12; III-37,60; III-37,49)
veyā (I-11,68; I-16,171; I-16,258; I-25,20; III-36,17; III-37,133; III-37,133; III-37,199; III-37,312)
veyā (I-16,179)
veyahut (I-15,28; I-15,39)
veyāhuT (III-37,198)
veyaut (III-37,256)
vidyo: video
v+larım (I-11,56)
viŞne: vişne
viŞne (II-26,4)
viŞne+len (II-26,2)
vize: vize
v. al-alım (I-3,24)
v+yi kaldır-dılar (I-14,5)
vur-: vurmak
v-uduk (III-42,22)
v-udular (III-42,19)
v-ulur (III-41,78)
v-urłārmıŞ (III-41,59)
v-uşu (I-16,65)
v-uysun (III-49,39)
v-uyu (III-40,51)

Y

ya: ya
y. (I-11,4; I-11,87; I-14,28; I-15,21; I-15,32; I-15,60; I-16,83; I-16,83; I-17,38; I-18,13; I-19,11; I-2,4; I-21,1; I-21,2; I-23,49; I-24,18; I-24,5; I-4,13; I-4,26; I-7,50; I-7,51; II-31,18; II-31,26; II-31,36; III-34,31; III-35,17; III-35,55; III-37,103; III-37,126; III-37,317; III-37,69; III-39,35; III-40,40; III-42,26; III-44,12; III-44,19; III-44,2; III-45,12; III-45,6; III-46,13; III-46,7; III-47,13; III-47,2; III-49,10; III-49,34; III-49,35; III-49,35; III-49,38; III-49,38; III-49,7; I-16,240; I-16,243; I-24,11)

yā (I-11,83; I-16,59; I-16,64; I-18,26; I-18,28; II-26,15; II-30,32; II-30,5; II-33,2; III-34,45; III-35,34; III-43,20; III-44,4; III-49,13; III-49,25; III-49,5; I-23,27)

yā (II-30,16; II-30,17)

ya da (I-16,83; I-24,11; I-24,2; I-5,6)

ya: evet

y. (I-3,30; II-31,24; III-49,28; I-19,11; I-7,34; I-8,32; II-28,16; II-30,72; II-31,26; III-35,29; III-49,14; I-16,176; I-4,78; I-4,15)

yā: evet (II-30,6)

yā (II-30,19; II-30,51; III-49,13)

yaa (I-16,202; I-16,203; I-16,71; I-8,3; II-26,6; II-29,19; II-29,21; II-29,26; II-29,7; II-30,12; II-30,2; II-30,22; II-30,34; II-30,49; II-30,51; II-30,66; II-30,70; III-35,29)

yabancı: yabancı

y. (I-16,177; II-30,4; III-35,10; III-35,11; III-35,5)

y+lara (I-16,178)

y+yı (I-16,172)

yāgāne: yegāne

yāgāne (III-37,352)

yağ/yā/ya: yağ

y+dan (III-34,24)

ya (III-34,46)

yā (III-43,12; I-9,12; I-9,3 III-44,2; III-44,25; II-26,19; III-34,45; III-34,49; III-38,10; III-49,29)

yā+da (I-23,40; I-24,6; III-34,19)

yā+dan (III-44,3)

ya+ı (I-23,21; I-25,1; I-9,13)

yā+lan (II-31,10)

yā+lanmıŞ (III-38,34)

yā+lar (III-44,2; III-44,3)

yā+lıca (II-30,38)

yā+lıyom (I-2,10)

ya+lıyom (I-2,11)

yā+lıyoruz (I-5,8)

yā+lıyosun (I-23,51)

yā+lıyörüz (I-23,34)

ya+lıyosun (III-34,44)

yā+nın (III-41,50)

yā+sı (III-44,1; III-44,4)

yā+yı (III-46,1)

ya+yı (III-47,14)

yā+yımı (III-44,7; III-47,7)

yalnıS: yalnız

y. (I-12,15; I-15,2; I-15,4; I-17,1; I-17,41; I-5,1; I-7,57; I-8,4; III-35,45; III-37,19; III-37,96)

yālnıS (III-37,174)

yalnıS (III-37,188; III-37,215; III-39,36)

yağmur: yağmur

y+lar (I-7,50)

yahut/yaut/yāut: yahut

y. (I-15,57)

yaut (III-35,39; III-35,45)

yāut (III-47,20)

yaka: yaka

y. (I-16,145; I-16,150; III-37,30)

y+da (I-16,158; I-4,35)

y+sı (III-37,2)

yaKala- /yakālā- : yakalamak

yaKala-dılar (III-37,248)

yakālā-yamadım (I-16,100)

y-dım (I-16,70; I-16,72)

yaK-: yakmak

yaK-mıŞlar (III-37,177; III-37,177)

y-ārla (II-27,19)

y-ılır (II-29,12; II-29,15; II-29,22)

y-ılır (II-29,17; II-29,18)

y-ılırdı (II-27,19)

y-ılırdı (II-29,13; II-29,18)

y-ılmıya (II-29,13)

y-mıyâS (III-41,42)

yaKın: yakın

y. (I-11,10; I-11,8; I-11,93; I-15,13; I-15,23; I-15,26; I-15,44; I-25,36; I-4,6; I-6,40; II-28,31; II-32,27; II-32,29; II-32,43; III-37,46; III-37,54; III-37,8; III-44,34)

y+da (I-17,44; I-4,19; I-4,29)

y+dır (I-15,70)

y+ladılar (II-32,49)

yaKın (III-37,108)

yaKın+cacık (III-40,36)

yaklaştık (II-32,41)

yaKıŞ-: yakışmak

yaKıŞ-ır (III-38,49)

yalı: yalı

y+sı (III-37,1; III-37,54; III-37,55)

yalvar-: yalvarmak

y-arak (III-40,43)

yamaş: yamaç

yamaş (I-15,63)

yámín eT-: yemin et-

yámín eT-miŞlár (III-37,194)

yan: yan

y. (III-37,258; III-41,27)

y+a (III-37,245)

y+ıma (I-16,201)

y+ına (I-16,239; III-38,16; III-38,18; III-38,9)

y+ında (I-16,270; I-4,60; III-42,13)

yani/yāni/yāni/yāni/yāni: yani

y. (I-10,16; I-10,20; I-11,5; I-11,67; I-12,1; I-12,5; I-16,158; I-16,181; I-16,195; I-16,73; I-24,10; I-25,25; I-7,14; III-39,5)

yāni (I-20,35)

yāni (I-1,3; I-1,30; I-1,12; I-10,2; I-11,1; I-11,12; I-11,23; I-11,3; I-11,46; I-11,46; I-11,69; I-11,74; I-11,81; I-13,10; I-13,3; I-14,16; I-16,102; I-16,143; I-16,179; I-16,196; I-16,199; I-16,2; I-16,203; I-16,203; I-16,63; I-

16,89; I-17,15; I-17,20; I-17,25; I-17,46; I-17,5; I-17,58; I-19,11; I-19,20; I-19,4; I-19,6; I-19,6; I-20,31; I-24,36; I-7,16; I-7,16; I-7,17; I-7,19; I-7,20; I-7,23; I-7,34; I-7,37; I-7,38; I-7,40; I-7,5; I-7,52; I-7,59; I-8,29; I-8,5; I-8,6; I-24,40; III-39,16; III-39,36; III-47,4)

yāni (I-20,19; I-20,35; I-24,13; I-24,15; I-24,17; I-24,22; I-24,22; I-24,3; I-24,38; I-24,40; I-24,8; I-25,18; I-25,21; I-25,24; I-25,35; I-25,37; I-25,7; II-26,11; II-26,5; II-27,23; II-28,19; II-28,23; II-31,27; II-31,36; II-31,37; II-32,33; II-33,17; II-33,19; III-34,46; III-35,53; III-35,55; III-36,6; III-37,206; III-37,304; III-37,333; III-37,42; III-38,6; III-38,69; III-39,12; III-39,12; III-39,19; III-39,7; III-40,10; III-40,25; III-40,3; III-40,32; III-42,19; III-42,2; III-42,23; III-42,23; III-43,1; III-45,48; III-45,56)

yāni (II-28,8; II-31,19; II-31,29; II-31,6; II-32,13; II-32,31; III-36,4; III-39,29; III-39,35; III-39,37; III-49,26)

yanlıŞ: yanlıŞ

yanlıŞ (III-40,53)

yansı-: yansımak

y-dı (I-16,126)

yaP-: yapmak

y. (I-12,8)

y-abilirsin (I-11,59; I-11,66)

y-abiliyosa (I-16,238)

y-acam (I-17,29)

y-acan (I-21,9; I-4,72; I-9,5; I-9,5)

y-ācān (I-4,69)

y-acāS (III-35,28)

y-aliliyoS (III-42,16)

y-amadı (I-4,90)

y-amadılā (I-4,96)

y-amaS (III-34,4)

y-amaycaktım (I-8,23)

y-amıyâS (II-30,83)

y-amıyo (III-34,2)

y-amıyor (III-34,28)

- y-amıyorum (III-34,29)
- y-an (I-11,30; I-16,17)
- yaP (III-43,23; III-43,3)
- yaP-abilir (III-39,30)
- yaP-alım (III-39,38; III-41,49)
- yaP-an (III-43,2; III-43,2)
- yaP-ar (I-15,61; I-15,61; I-16,275; I-19,20)
- yaP-ardık (III-37,247)
- yaP-ardım (III-46,32)
- yaP-ardın (III-42,19)
- yaP-arım (II-30,58; II-30,60; III-38,26; III-43,5)
- yaP-arkân (III-37,258)
- yaP-arlar (I-16,119; I-16,177; I-16,178; III-39,31; III-40,14)
- yaP-arlarmış (III-35,53)
- yaP-arlarmış (III-35,54; III-41,57)
- yaP-ârlârmış (III-43,15)
- yaP-armış (III-35,55)
- yaP-armışlar (III-41,56)
- yaP-arSak (III-39,20)
- yaP-arSınıns (III-45,21)
- yaP-arsınıs (III-40,12)
- yaP-Çâksın (III-43,4)
- yaP-Çam (III-43,3)
- yaP-ılan (I-25,27; III-37,267; III-40,15)
- yaP-ılır (I-16,250; I-4,38; II-29,16; III-39,15; III-39,15; III-39,25; III-41,45)
- yaP-ılırdı (II-29,12)
- yaP-ılırmış (III-41,56)
- yaP-ılıyı (III-40,46; III-40,46)
- yaP-ılıyor (III-39,18)
- yaP-ılma (III-38,45)
- yaP-ılmaS (III-40,14)
- yaP-ılmış (I-25,32)
- yaP-ıP (III-45,27)
- yaP-ıyâm (III-44,10; III-44,11; III-44,14; III-44,15; III-44,28; III-44,8)
- yaP-ıyam (III-44,14)
- yaP-ıyân (III-44,21)
- yaP-ıyasın (II-29,6)
- yaP-ıyı (III-46,20; III-46,26)
- yaP-ıyım (III-46,2)
- yaP-ıylar (III-41,81; III-46,27)
- yaP-ıyo (I-20,31; III-34,51; III-37,339)
- yaP-ıyodum (III-37,198)
- yaP-ıyom (III-38,20; III-43,6)
- yaP-ıyordum (III-37,199)
- yaP-ıyorlar (III-39,18)
- yaP-ıyoS (III-34,37)
- yaP-ıyörüz (I-20,26; I-25,16)
- yaP-ıyörüz (I-20,32)
- yaP-ıySın (III-45,33)
- yaP-madıK (III-40,32)
- yaP-maya (III-46,26)
- yaP-mıŞıS (III-35,48)
- yaP-mıŞlar (III-37,88)
- yaP-mıŞTır (II-32,17)
- yaP-mıyolar (III-34,38)
- yaP-Tı (II-32,19)
- yaP-Tın (III-37,308)
- yaP-Tınm (III-44,28)
- yaP-Tınn (III-45,34)
- yaP-Tık (III-46,14; III-46,16)
- yaP-Tık (III-46,17)
- yaP-Tılâr (I-4,85)
- yaP-Tılar (II-32,11; III-41,7)
- yaP-Tım (I-16,260; II-30,72; II-32,14; II-32,15; III-44,18; III-44,19)
- yaP-TırlmıŞTır (III-37,180)
- yaP-Tırıyo (I-4,33)
- y-ar (I-15,35; I-15,40; I-15,47; I-15,48; I-16,238; I-16,241)
- y-âr (I-4,38)

y-ardı (I-14,24)
y-ardık (I-8,29; I-8,29)
y-ârdık (II-30,68; II-30,68; II-30,81; III-42,20; III-42,20)
y-ardılar (I-8,25; III-42,3)
y-arım (II-31,15)
y-arıS (II-30,81)
y-âriz (I-18,13)
y-arız (II-30,66; II-30,73; II-31,27; II-31,28; II-31,33; II-31,33; III-47,6)
y-arken (I-12,22)
y-arlar (I-14,25; I-14,26)
y-arlar (I-16,118; III-40,8)
y-arlardı (I-15,15; I-15,21; I-15,28; I-15,29; I-15,44)
y-ârlardı (III-35,6)
y-ârlârmıŞ (III-41,55; III-41,60)
y-armışlar (I-11,4)
y-arımıŞlar (I-14,23)
y-arsın (III-47,14)
y-ârsın (III-47,23)
y-âsın (II-29,28)
y-ayım (I-10,10; I-12,5)
y-âyım (I-9,2)
y-çak (I-11,68)
y-Çakları (I-16,253)
y-çan (III-47,23)
y-çez (III-43,5)
y-ılan (I-14,22; I-16,230; I-7,4)
y-ılcağı (I-16,250)
y-ılcaK (III-41,2)
y-ıldı (I-16,126; I-16,135; I-16,268; I-16,29)
y-ıldıkTan (III-37,43)
y-ıldıktan sōră (I-15,46)
y-ılık (II-26,13; II-26,14; III-41,73)
y-ılır (I-15,38; I-15,47; I-15,53; I-16,121; I-16,166; I-16,249; I-19,20; III-39,24; III-41,5)
y-ılır (I-16,120)
y-ılır (II-31,37)
y-ılırdı (I-16,164; II-29,22; II-29,24; III-41,71)
y-ılıy (III-49,28)
y-ılıyâ (II-29,12; II-29,8; III-41,74; III-41,79)
y-ılıyo (I-11,27; I-16,218; I-20,31; I-24,11; I-24,11; I-24,12; I-24,2; I-24,23; I-24,27; I-24,27; I-24,37; I-24,37; I-24,9; I-25,21; I-9,8; III-41,13)
y-ılıyō (I-7,4; I-7,5)
y-ılıyodu (I-23,4; I-23,5)
y-ılıyor (I-16,13; I-19,21; I-19,22; I-20,21; I-20,22)
y-ılıyor (III-36,2)
y-ılıyordu (I-23,16)
y-ılma (I-16,229)
y-ılmaya (I-16,164)
y-ılmış (I-11,73; I-11,73)
y-ılmışı (I-25,33; I-25,33; I-25,33)
y-ılmıştı (I-7,39)
y-ılmıyor (I-16,77)
y-ıP (II-26,16; II-27,8; III-38,13)
y-ısı (I-16,34)
y-ıy (I-8,3)
y-ıyâ (II-30,32; III-41,41; III-43,22)
y-ıyalar (II-26,5)
y-ıyân (II-31,1)
y-ıyaS (III-41,19)
y-ıyasın (II-27,10)
y-ıyâz (II-29,9; II-29,9; II-29,9)
y-ıyaz (III-47,22)
y-ıydık (II-32,23)
y-ıyım (III-46,24)
y-ıyısın (III-48,4)
y-ıyız (I-16,145; I-16,146)
y-ıylar (III-41,27; III-41,37; III-41,43; III-41,78)

y-ıyôm (III-34,48)

y-ıyo (I-10,21; I-11,61; I-14,18; I-16,220; I-19,17; I-20,6; I-25,34; I-4,30; I-4,35; I-7,59; III-34,4; III-41,26)

y-ıyolar (I-10,21; I-10,23; I-11,52; I-14,12; I-16,248; I-9,6; III-34,38)

y-ıyolâr (III-34,3)

y-ıyolardı (I-16,239)

y-ıyollar (I-20,34; I-20,37; I-20,38; I-21,15; II-26,2; II-26,2)

y-ıyollar (I-4,35)

y-ıyom (I-2,9; III-34,18)

y-ıyor (I-2,5)

y-ıyordu (I-3,19)

y-ıyorduk (II-30,68)

y-ıyorduk (III-36,17)

y-ıyorlar (I-15,17; I-20,15)

y-ıyorlar (I-7,34; I-7,34)

y-ıyorlardı (I-15,25)

y-ıyorum (I-19,10; I-9,1)

y-ıyoruz (I-11,43; I-11,44; I-11,44; I-5,13; I-9,15; I-9,9)

y-ıyoS (III-34,6; III-34,6; III-34,6)

y-ıyosun (I-2,1; I-2,3; I-23,25; I-23,40; I-23,41; III-34,18)

y-ıyoz (I-2,1; I-7,23; II-31,14)

y-ıyôr (I-20,11; I-20,31)

y-ıyôrlar (I-20,14)

y-ıyôrüm (I-21,6; I-12,15)

y-ıyôruz (I-10,10; I-10,11; I-23,22; I-23,43; I-24,10; I-24,8)

y-ıyôsunuz (III-49,16)

y-maa (II-27,16; III-44,25)

y-madım (I-12,15; I-13,2; I-24,29; I-4,34)

y-maS (II-30,17)

y-maSdik (III-41,76)

y-mayôlar (I-21,15)

y-mazlar (I-16,177)

y-mış (I-15,62; I-15,64; I-6,21; I-6,22)

y-mışlar (I-6,29)

y-mıyaz (II-30,68)

y-mıyısın (III-49,32)

y-mıyo (I-4,35)

y-sâ (I-24,34)

y-sak (I-6,11; II-31,19)

y-Tı (I-13,8)

y-tığı (I-23,48)

y-Tıı (III-38,30)

y-tım (II-31,5; II-31,8; III-34,2; III-38,31; III-44,28)

y-tın (III-34,28)

y-tınız (III-49,2)

y-TıkTan (I-25,31)

y-tılar (I-13,11; I-15,19)

y-tım (I-12,11; I-3,10; I-3,15; II-32,1)

y-Tım (I-12,14; I-24,29)

y-tın (III-38,18)

y-tırdı (I-13,2; II-30,72)

y-tırdım (I-3,30)

y-Tırır (I-4,32)

y-TırmıŞTır (III-37,87)

y-Tırmıyolar (I-25,19)

yâp-amadılar (III-49,9)

yapağı: yapağı

y. (I-15,20)

yapıŞTır-: yapıştırmak

yapıŞTır-ma (III-38,73)

yaPraK: yaprak

y. (I-15,32; I-2,1; III-38,28; III-38,29)

y+lı (I-2,1)

yara: yara

y+lı (III-36,7)

yara-/ yarâ-: yaramak

yarıcak: yarayacak (III-37,92)

yarâ-maz (I-1,5)

y-mam (III-41,35)	yaŞa-m (III-37,122)
y-rlanıyolar (III-37,118)	yaŞá-madı (III-40,55)
yar: yâr	yaŞá-mıŞ (III-37,324)
y+dan (III-37,223)	yaŞa-nacak (III-37,134)
yardım/yârdım: yardım	yaŞa-ndı (III-37,345)
y. (I-23,16; I-23,16)	yaŞa-Tan (III-37,95)
y. ediyor (I-6,39; III-37,114)	yaşıyamâsız (II-28,32)
y. eT-Tî (II-32,44)	yaŞıyo (III-38,63)
y. eT-Tiler (II-32,44)	yaŞıyodu (III-39,12)
y+cı (III-37,113)	yaşıyordu (I-15,53)
yârdım+cı (III-42,13)	yaşıyorum (I-7,37)
yar-: yarmak	yaŞıyoS (III-38,64)
yarım (I-25,14; I-25,15; II-30,13; III-34,13; III-34,45; III-38,21; III-44,6; III-47,1; III-47,20)	yaşıyör (I-15,54; III-37,120)
yarımadasında (III-35,17)	yaşá-yan (III-37,95)
yarí yarıya (III-37,259)	yaşá-yannara (III-37,50)
yarīm (I-24,8)	y-dık (I-7,35; I-7,36)
y-arlar (III-40,8)	y-m (I-6,34)
y-ı (I-16,159; III-34,39; III-38,11)	y-maktadır (I-16,27)
y-ıldı (I-10,5; I-10,6)	y-mış (I-8,14)
y-ısı (II-28,13)	y-nıyo (I-16,246; I-16,247)
y-Sı (III-38,34; III-40,54; III-40,54)	y-yanlar (I-16,8)
yarın: yarın	y-yannar (III-37,56)
y. (I-16,146)	yaŞ: yaş
yârin (II-31,19)	y+ım (II-30,26)
yarıŞ-: yarışmak	y+ında (I-11,21; I-11,23; I-17,53; I-4,41; III-34,1; III-49,6)
yarıŞ-malar (III-41,36)	y+ındaydım (I-4,55)
yaSak: yasak	y+lı (I-15,10; I-15,5; I-7,12)
y. (II-30,23)	y+lı başlı (I-16,173)
yaSak (III-37,102)	y+hılar (I-15,3; I-15,8; I-15,9; I-19,12; I-19,12; I-6,2)
yaSak+landı (III-37,255; III-37,256)	y+hılarımıS (II-28,21)
yastık: yastık	y+hılarımıza (I-7,9)
y. (III-40,48)	y+lîlar (I-1,9)
yaŞa-: yaşamak	yaŞ+ım (II-30,26)
yasa-yanlar (III-37,45)	yaŞ+ında (I-17,55; I-18,27; II-33,14; III-40,52; III-45,52; III-45,54; III-46,15; III-46,18)
yaŞa-dım (III-37,83)	

yaŞ+ından (III-49,4)
yaŞ+ındaydık (I-4,73)
yāŞ+ındāyım (I-18,10)
yaŞ+ındayım (I-4,67; II-30,27)
yaŞ+ıTım (I-16,203)
yaŞ+larında (I-17,54)
yāş+lı (I-4,94)
yaŞ+lılarımız (II-28,20)

yaŞmak/yaşmak: yaŞmak

y. (I-10,2)
yaŞmak (I-4,65)
yaşmak+lan (I-10,2)

yatır: yatır

y. (I-6,29; I-6,30)

yaTır-: yatırmak

yaTır-ım (I-16,135)
yaTır-ıyıs (III-45,23)
yaTır-mak (III-35,53)
yatır-dılā (II-30,23)
y-dılar (II-30,13)
y-ımda (I-3,29)
y-ımlarıyla (I-16,131)

yet- /yâT-: yetmek

yâT-iŞTik (III-37,315)
yâT-kilī (III-37,336)
y-meS (II-30,43)
y-micek (I-17,70)

yav/yāv: yav

y. (I-17,8; III-37,225; III-37,296; III-39,9; III-42,7)
yāv (I-8,25)

yavaş/yavāş/ yāvāş: yavaş

y. (I-1,8; I-16,268; I-16,79; III-34,22)
yavāş (I-1,4; I-15,61; I-15,65; I-15,69; I-24,40; III-47,20; III-47,32)
yavāş (I-16,226)
yāvāş (I-23,31; I-23,31)

yavru/yavru: yavru

y+cuk (III-46,6)

y+m (II-29,10; III-47,22)

yavru+m (III-37,131; III-37,15; III-37,165; III-37,188; III-37,214; III-37,231; III-37,275; III-37,278; III-37,309; III-37,315; III-37,37; III-37,74; III-37,90)

yay-: yaymak

y-arıS (II-31,15)
y-gındır (I-16,38)
y-ılmış (II-32,28)
y-ılmış (II-32,28)
y-ınladı (III-35,13)
y-ınlārkan (III-35,26)
y-ıyız (III-49,34)
y-ıyor (I-21,3)
y-ıysin (III-49,33)

yayla: yayla

y+larda (I-15,57)
y+ya (I-16,211)

yaS/yāz: mevsim

y. (I-16,220; I-18,15; I-4,97; II-31,3; I-3,23)
y+ın (III-35,12)
yaS+ın (III-40,22)
yāz+ın (I-1,14; I-1,15; I-16,230)

yaz-: yazmak

y. (I-11,55; I-11,6; II-26,4)
y-abılîrsin (I-4,97)
y-acam (I-17,64)
y-acan (III-44,7)
y-dın (III-49,29)
y-ı (I-15,11; I-16,77; I-17,64)
y-ılanlar (I-10,6)
y-ıldı (I-6,40)
y-ılmış (I-17,60)
y-ın (I-16,211; III-40,19)

y-ıSı (III-37,250)	yi-riz (II-30,71; II-30,75)
y-ıyò (III-35,41; III-40,39)	yi-sin (II-30,53)
y-ıyí (I-17,65; I-4,22)	yi-sinler (I-10,26)
y-ıyo (I-11,10)	yi-yin (II-30,50)
y-mayın (III-35,2)	yi-yisin (III-48,5)
y-mıŞlar (II-32,31)	yi-yo (I-11,22)
yazma: yazma, yemeni	yi-yòruz (III-49,41)
y+ları (I-14,15; I-14,16)	y-mák (II-31,2; II-31,3; II-31,5; III-34,34)
yedi/yèdi/yedí: yedi, sayı adı	y-máK (III-40,16)
y. (I-16,10; I-16,15; I-16,9; I-20,5; I-4,49; II-31,5; III-35,12; III-38,18; III-42,5; III-44,16; III-49,11; III-49,6)	y-máklár (III-43,2)
yèdi (I-20,7; I-3,11)	y-máklári (III-34,2)
yèdi+de (II-32,9)	y-máklárimiS (II-31,30)
yedi+sí (III-41,9)	y-máklerimiS (II-31,21)
yedí+sí (III-41,9)	y-máklí (II-31,33)
yedí+sında (III-41,10)	y-me (I-15,26)
yek: yek	y-mē (II-31,3; II-31,7; III-49,43)
y. (I-21,1)	y-mecik (III-46,24)
yelek: yelek	y-mee (I-16,277)
y. (I-8,30)	y-meğini (I-11,22)
ye-/yá-/yè-/yi-: yemek	y-meğmiz (I-14,25)
yá-mák (II-31,1; II-31,2; II-31,6)	y-meí (I-15,28; I-16,216; I-16,217; I-16,217; I-25,25; I-25,25; I-25,26; II-29,9; II-30,36; III-34,5)
yá-r (III-39,28)	y-meidir (I-15,31)
yá-yírSín (III-46,6)	y-mein (II-30,37)
yè-dikTen (I-16,233)	y-meini (I-15,35; III-34,4)
yè-micēsin (II-30,17)	y-mek (I-12,15; I-14,20; I-15,43; I-15,51; I-16,155; I-16,157; I-16,214; I-16,214; I-16,221; I-16,279; I-20,22; I-7,55; I-7,57; II-27,17; II-30,57; III-49,41)
yē-rlēr (I-14,27; I-14,27)	y-meKlárdá (III-40,10)
yè-yirsín (III-47,21)	y-mekler (I-1,16; I-1,19; I-1,20; I-12,16; I-14,18; I-23,46; I-23,47; I-24,24; I-5,12; III-34,30; III-49,25)
yi-másíná (III-45,43)	y-meklēr (I-4,37; II-31,1)
yi-mē (I-11,36)	y-meklerde (I-12,14)
yi-mek (II-30,23)	y-meklerden (II-30,36)
yi-meyiz (II-30,71)	y-meklerdir (I-16,231)
yi-micen (II-30,25; II-30,25)	
yi-ncek (III-34,39; III-34,9; III-34,9)	
yi-r (II-30,49; II-30,50; II-30,50; II-30,50; II-30,52)	
yi-riS (II-30,72)	

y-mekleri (III-47,25; I-16,227)	y+deki (I-8,15)
y-meklerimi (II-30,37)	y+den (I-7,62)
y-meklerimiS (II-31,21)	y+e (I-11,75; I-15,63; I-16,273; I-16,277; III-37,56; III-40,53)
y-meklerinden (I-16,215)	y+el (I-19,7)
y-meklerine (III-49,27)	y+i (III-45,5)
y-mekleriyle (I-5,1)	y+imiz (I-11,33; I-3,27)
y-mekli (II-27,16)	y+ine (I-16,141; I-16,142; I-16,91; I-16,91; I-22,4; II-32,2; III-48,2)
y-mēmiz (II-31,22)	y+ini (I-16,161; I-16,162; I-16,80; II-30,39)
y-mez (III-44,16)	y+lerde (I-16,64; I-16,80)
y-mişler (I-6,22; I-6,24)	y+lere (I-7,26; III-37,123)
y-ndi (III-44,19)	y+leri (I-4,23)
y-nilir (I-15,42)	y+lerinizi (II-32,49)
y-sáK (III-46,28)	y+leşmiş (I-16,44; I-16,45)
y-yim (III-46,24)	y+leşmiş (III-37,100)
yemeni: yemeni	y+leşmişlár (III-37,135; III-37,47)
y. (I-10,3; I-10,3; I-10,4; I-6,26; III-41,10)	y+leşmişler (I-15,69)
y+mi (I-10,5)	y+leştik (I-3,13)
y+yile (III-41,23)	y+leştim (I-3,16)
yenge: yenge	y+li (III-37,4)
y. (I-16,90; I-4,66; III-45,10; III-45,14)	yár+á (III-37,240; III-37,262; III-37,338; III-40,2)
y+m (III-47,4)	yár+dá (III-36,7)
y+mde (I-4,64)	yár+í (III-37,169; III-37,331; III-45,50)
y+n (II-32,28)	yár+lár (III-37,105)
yengá+yile (III-40,25)	yár+láŞTiriliyo (III-38,38)
yenge+nle (II-32,18)	yár+láŞTirilmişlár (III-37,123)
yeni/yení: yeni	yár+li (III-37,320)
y. (I-16,186; I-23,15; I-23,47; I-4,31; I-8,1; I-16,63; I-16,65; I-16,67; I-16,68)	yer+i (II-32,6)
y+dán (III-38,15)	yeşil: yeşil
y+den (II-30,13; III-41,27)	y. (I-16,265)
yení (III-34,2; III-37,139)	yeTiŞ-: yetişmek
yer/yár/yer: yer	y-emedim (II-27,13)
y. (I-16,272; III-35,16; III-36,22; III-41,1; III-44,16)	y-enlerde (I-16,186)
y+de (I-11,55; I-14,8; I-17,4; I-19,19; I-22,1; I-23,12; I-6,13; I-7,46; I-7,47; I-7,61; III-36,7)	yetiŞ-me (III-37,273)
	yeTiŞ-TiK (III-37,281)

yetiŞ-TiK (III-42,18)
 yetiŞ-Tim (I-23,6)
 yetiŞ-Tir (III-37,74)
 y-tirdiği (I-8,7)
 y-tirdik (I-8,7)
 y-tirilirse (I-7,7)
 yeTiŞ-Tirmák (III-37,284)
 y-tirmeye (I-16,48)
 yetiŞ-tirmiŞlár (III-37,71)
 yeTmiŞ: yetmiş
 y. (I-10,18; I-3,6; I-3,9)
 yetmiŞ (I-15,4; I-16,3; I-18,10; I-3,11)
 yeTmiŞ (II-30,26; II-30,26; II-30,27; III-44,27; III-44,34)
 yeTmiŞ+lerde (III-39,11)
 yıka-: yıkamak
 yıkā-rlar (I-16,273)
 yıkā-yāsın (II-29,3)
 y-nır (I-16,268)
 y-r (I-16,272)
 yık-: yıkmak
 y-tılar (III-49,9)
 yıl: yıl
 y. (I-16,69; I-6,12; III-37,313; I-16,68)
 y+da (III-37,191)
 y+dan (III-37,323)
 y+m (III-37,313; III-37,313)
 y+ında (III-35,12)
 y+lara kadar (I-16,128)
 y+larca (III-37,293)
 y+larda (I-16,136)
 y+larında (III-39,1)
 yıldıs: yıldız
 y. (II-32,13)
 yıldıs (III-38,24)
 yílkokul: ilkokul
 yílkokul (III-49,1)

yine/yene/yène: yine
 y. (I-11,44; III-34,17; III-34,25; III-38,9)
 yene (I-10,21; I-16,198)
 yène (I-5,15)
 yirmi/yírmí/yişmi: yirmi
 y. (I-11,79; I-12,10; I-15,3; I-15,8; I-16,117; I-16,3; I-16,72; I-16,8; I-17,53; I-20,7; I-4,53; II-32,3; II-32,6; III-35,23; III-47,20; I-4,53)
 yírmí (II-32,1; II-32,14; III-36,23; III-36,4; III-44,8)
 yişmi (II-32,14)
 yirmí (II-32,51; II-32,51)
 yirmí+da (III-37,328)
 yo yo yō: hayır
 y. (I-7,29)
 yoo (III-47,29)
 yook (III-49,26)
 yoğur(T)/yourT/yort: yoğurt
 y+lan (I-14,26)
 yoordu (II-27,1)
 yort (I-21,3)
 yourdu (II-30,64)
 yourdunu (III-44,22)
 yourT (III-34,42; III-34,49; III-38,33)
 yourt (III-44,4; III-44,6)
 yourT+Tan (II-30,64)
 yoK/yoğ: yok
 y. (I-1,18; I-10,24; I-11,99; I-14,8; I-14,8; I-15,12; I-15,12; I-15,12; I-15,12; I-15,35; I-15,63; I-15,71; I-15,71; I-16,114; I-16,12; I-16,175; I-16,175; I-16,214; I-17,57; I-17,59; I-18,33; I-18,33; I-19,7; I-20,36; I-23,7; I-24,38; I-24,38; I-24,5; I-4,106; I-4,16; I-4,18; I-4,20; I-4,24; I-4,26; I-4,34; I-4,6; I-4,70; I-4,78; I-4,79; I-4,80; I-4,78; I-4,79; I-4,83; I-4,9; I-6,10; I-6,9; I-7,57; II-26,17; II-26,19; II-26,5; II-27,9; II-28,1; II-28,10; II-28,11; II-28,18; II-28,5; II-28,6; II-29,20; II-29,20; II-33,5; III-34,37; III-34,51; III-35,27; III-35,35;

III-36,22; III-36,23; III-37,156; III-37,344; III-37,41; III-37,76; III-38,53; III-39,36; III-41,69; III-41,8; III-41,9; III-41,9; III-41,92; III-41,92; III-43,18; III-47,22; III-47,25; III-48,1; III-49,2; III-49,3; II-28,12)

y+du (I-1,7; I-1,13)

y+lārşın (III-47,10)

y+muş (I-14,23; I-17,23)

y+sa (I-14,8)

y+Sa (III-36,13)

y+tu (I-1,6; I-1,7; I-1,26; I-7,11; I-7,38)

y+Tu (I-12,12; I-12,14; I-13,6; I-13,6; I-4,36; I-4,100; II-29,25; II-30,27; II-30,43; II-30,44; II-30,46; III-42,12; III-42,12; III-47,5)

y+Tun (II-32,19)

y+Tur (I-16,191; III-37,13)

y+tur (I-16,77)

yoh+Tu (III-46,13)

yoK (I-17,42; III-37,120; III-37,133; III-37,215; III-37,272; III-37,352; III-37,353; III-39,17; III-40,11; III-40,3; III-43,2; III-45,16; III-45,2; III-46,27)

yök (I-20,21; I-20,22;

yoK+Tu (II-30,31; III-37,270; III-38,42; III-40,42; III-45,53; III-46,16)

yoK+Tur (III-40,12)

yol: yol

y. (I-1,6; I-1,7; I-1,23; I-17,19; I-17,26; I-17,26; I-17,30; I-17,30; I-4,85)

y+a çekildik (I-6,15)

y+cu (II-28,22; II-28,23; II-28,27)

y+culuk (II-28,24)

y+da (I-11,18; I-16,171; II-32,37)

y+dan (I-17,18)

y+ladın (III-40,26)

y+lamiyo (III-37,296)

y+laSın (III-46,13)

y+u (III-37,346)

y+umuz (II-28,26; II-28,29)

yol-: yolmak

y+mak (III-42,22)

your-/yöür-/yuur-: yoğurmak

y-mak (I-16,219)

y-uldukTan (II-27,5)

y-uyosun (I-20,39)

yöür-uyâm (III-44,25)

yüruyoruz (I-9,16)

yuurular (II-26,9)

yuuruyalar (II-27,3)

yuuruyâlar (II-27,4)

yönelik: yönelik

y. (I-16,135)

yöre/yórá: yöre

y+de (I-24,26)

y+sel (I-15,11; I-15,16; I-15,5)

yórá+sál (III-37,178)

yórá+si (III-37,174)

yufKa: yufka

y. (I-11,50; I-2,4; I-2,11; I-21,5; I-23,26; I-24,33; I-24,8; I-3,28; I-5,16; I-5,3; I-5,7; I-5,9; II-30,39; II-30,40; II-30,41; II-30,60; II-30,67; II-30,67; II-31,16; II-31,16; III-34,36; III-38,13; III-43,6; III-43,6; III-44,34)

y+cı (I-3,27)

y+dan (II-31,17)

y+dır (I-11,61)

y+lan (I-11,58; III-34,47)

y+lar (I-11,60; I-23,49; I-23,49)

y+lardan (I-11,65)

y+ları (I-9,2; I-9,9; III-44,24)

y+larınnan (II-31,14)

y+nın (I-2,3; II-30,42; III-34,44; III-38,11)

y+ya(III-38,21)

y+yı (I-11,45; I-11,51; I-11,60; I-11,61; I-2,10; I-2,12; I-23,22; I-23,24; I-23,25; I-24,31; II-30,60)

y+ylan (I-5,9)
 yufKa+lar (III-38,7)
 yufKa+ları (I-20,34)
 yufKa+yı (III-34,44; III-38,4)
 yuKarı: yukarı
 y. (I-4,66; III-37,330; III-37,330)
 yokarda (I-11,89; I-18,26)
 yokardan (I-21,13)
 yukarda (I-7,42)
 yukardan (III-37,203; III-37,79)
 yük: yük
 yük+lú (III-41,59)
 yumurTa/yımırta/yimırta: yumurta
 y. (I-7,3; III-34,43; I-7,2; I-7,4)
 yumurTa (III-41,61)
 y+lı (I-11,44)
 yumurTa+nın (III-45,40)
 y+yla (I-25,24)
 yımırta (I-2,2; I-9,2; III-44,1; III-44,21; III-44,6; III-44,9; III-47,15)
 yımırta+dan (III-44,10)
 yımırta+ları (I-5,15)
 yımırta+nın (III-44,27)
 yımırta+yla (I-5,13)
 yimırta (I-21,2)
 yimırta+nın (III-34,24)
 yumuşak/yimişak: yumuşak
 y. (I-17,60; III-44,5)
 yimişak (III-34,45)
 yuvarlak/yuvarlak/yıvarlak: yuvarlak
 y. (I-2,20; II-27,6; III-43,9; III-49,18)
 yuvarlak (II-26,11)
 yuvārlak (III-44,10)
 yıvarlak (I-2,4)
 yuvarlan-: yuvarlanmak
 y-ırsın (I-15,64)
 yüksek/yüksák: yüksek

y. (I-16,138)
 yūseldi (II-30,21)
 yükseldi (I-16,134)
 yūselmiş (II-30,7)
 yúksák (III-38,24)
 yüre(K): yürek
 yürei: yüreği (II-30,51)
 yürü-/yörü-: yürümek
 y-yemiyim (II-30,9)
 y-yosunuz (I-16,171)
 yörü-dü (II-32,39)
 yörü-düler (II-32,40)
 yūsük: yüzük
 y+ler (I-13,9)
 yūsünü: yüzüğünü (III-41,21)
 yúS/yús: yüz, sayı adı
 y. (I-11,30; I-11,30; I-15,1; I-15,71; I-16,117; I-16,136; I-16,15; I-16,15; I-16,18; I-16,3; I-3,6; I-3,9; I-3,11; I-6,12; I-6,40; I-6,40; I-8,1; I-8,1; I-8,6; III-37,99)
 yüs: yüz, sayı adı. (I-4,101; I-4,74; II-32,1)
 yúS (II-32,3; II-32,43; II-33,10; III-35,1; III-35,12; III-35,24; III-36,4; III-37,245; III-37,248; III-37,35; III-37,38; III-37,39; III-37,40; III-43,21; III-43,22; III-43,22; III-43,23; III-44,16)
 y+de (I-15,4; I-15,4; I-15,4; I-15,71; I-16,183; I-16,184; I-16,184; I-16,7; I-16,83; I-16,89)
 yúz+dá (III-37,200; III-37,202)
 yús (III-37,265; III-37,288; III-37,316; III-37,323; III-40,4)
 yús+dá (III-37,328)
 yúS: yüz, çehre
 yús görümlúú (III-38,58)
 yúsú: yüz çehre (III-37,258)
Z
 zābit: zabıt
 zābit+ler (I-12,18)

zahmet: zahmet

z+lydi (I-23,12)

zaman/zāman/ zāman/ zāman: zaman

z. (I-1,27; I-1,28; I-16,186; I-16,194; I-16,250; I-16,254; I-16,269; I-17,25; I-17,28; I-17,38; I-17,51; I-17,59; I-17,6; I-17,66; I-17,67; I-17,68; I-18,16; I-18,20; I-18,21; I-18,23; I-22,2; I-3,19; I-7,60; I-9,3; II-26,3; II-27,7; II-32,16; III-34,21; III-34,22; III-34,23; III-35,15; III-35,52; III-37,209; III-37,47; III-45,34; III-47,10; III-47,14; I-10,22; I-12,11; I-12,12; I-12,19; I-13,5; I-13,5; I-14,22; I-15,11; I-16,102; I-16,104; I-16,106; I-16,172; I-4,76; I-4,100; I-6,28; I-6,34; I-6,36; I-7,38; I-8,25; I-9,12; I-9,12; I-9,13; I-9,4; I-9,5; I-9,6; I-9,9; I-6,23)

z+a (I-16,204; I-15,14; I-15,23; I-15,26; I-15,53; I-12,5)

z+da (III-37,105)

z+dan (I-4,42; I-6,12)

z+ı (III-46,9)

z+ımda (I-1,11)

z+ımızda (I-12,13)

z+ında (III-37,323)

z+ından (I-11,15; III-38,69)

z+ki (III-37,160)

z+ki (III-38,44)

z+la (I-15,69; I-16,49; III-37,124; III-37,124; III-37,96)

z+lan (I-7,44)

z+lar (I-17,53; III-49,1; III-49,3)

z+lār (I-4,68)

z+lar (I-7,28; I-7,32)

z+larda (I-15,44; I-19,2)

z+larında (I-11,60)

z+na (II-30,82; III-37,98; III-37,168)

z+naş (II-30,54; III-42,12)

z+nar (III-37,106)

z+narda (III-37,245; III-39,17; III-45,45)

z+narında (III-42,21)

zāman (I-12,8; I-12,9; I-4,102)

zāmān (I-18,19)

zāman (II-32,20; II-32,22; II-33,10; III-37,278; III-37,298; III-37,309; III-41,49; III-41,64; III-41,74; III-41,74; III-41,79; III-46,15)

zāman (III-34,12; III-37,310)

zāmān+ımızda (I-4,100)

zāmān+ında (I-15,33; III-36,19; III-37,88; III-41,56)

zāman+nar (III-41,71)

zāman (I-11,86)

zāman: zaman (I-21,10; I-21,13; I-21,2; I-21,4; I-21,8; I-21,8; I-25,6; II-29,14; II-29,8; II-30,27; II-30,28; II-30,43; II-30,46; III-42,26)

zāman+larda (I-11,84)

zanaat: zanaat

z. (I-8,17)

zarār: zarar

z+ı (III-37,156)

zaten/zātān/zāTē/zāten/zāTēn: zaten

z. (I-14,3; I-16,138; I-19,12)

zātān (I-4,17)

zāTē (III-40,31)

zāten (I-11,56; III-47,5)

zāten (I-14,2; I-17,60; I-23,30; I-23,8; I-25,7; I-25,9; I-6,1; II-28,13; II-28,9; III-37,76)

zātēn (I-14,21; II-30,5; III-35,19; III-47,29)

zāTen (I-17,58; III-37,24)

zāTēn (II-28,1; III-35,50; III-40,16)

zayıf: zayıf

zayıf+tır (I-16,219)

zekāt: zekāt

zekāt (I-16,116)

zengin: zengin

z. (I-23,18)

zerzevat: zerzevat, sebze çeşitleri, sebzeler.

z. (II-31,7)

zeval: zeval

z. gör-mesin (I-7,60)

zeybek: zeybek

z. (III-37,230)

zeyTin/zîtin: zeytin

z. (I-21,11)

z+Çık (I-21,8)

zeyTinyā (I-20,36; III-38,36)

zêytinyağda (I-10,25)

zeytinyağı (I-15,24)

zeytinyayı (I-24,31; I-5,8)

zeyTinyālî (I-16,218)

zîtinyā (III-49,22)

ziin: zihin

ziin (I-4,87)

zincir: zincir

z. (I-13,9)

zînet: ziynet

zînet (I-16,255)

ziraaT: ziraat

ziraaT+le (III-37,134)

zîrvâ: zirve

zîrvâ+sîndâ (III-37,279)

ziyan: ziyan

z. (I-6,10)

ziyaret/ziyâret: ziyaret

z. edeyim (I-7,13)

z+e (I-11,41; I-16,264)

z+e gidiyolar (I-11,37)

ziyâret edioruz (I-7,10)

ziyaret edioruz (I-7,9)

ziyârete gidiyo (I-25,34)

zor: zor

z. (I-18,28; I-18,28; I-4,96; III-46,11; III-49,43)

z. gelir (II-28,33)

z. geliyor (I-18,24)

z+dur (I-18,24)

z+la (III-37,179; III-37,324; III-37,325)

z+ladi (III-37,325)

z+lan (III-40,40)

z+luk (I-12,12)

z+luk çekTim (I-16,205)

z-lamışlar (I-11,85)

zulüm: zulüm

zulmü (III-37,101)

zurna: zurna

z. (I-19,17; III-39,14)

z+lan (III-39,16)

z+lar (III-39,34)

zümbül: sümbül, çiçek adı.

z. (I-16,122)

ÖZEL ADLAR DİZİNİ

A

- adnan: Adnan, k.a.
a.(III-39,9)
- afize: Hafize, k.a.
a+ye (I-24,33)
- afyonKarahiSar: Afyonkarahisar, y.a.
a. (III-37,158)
a+da (III-37,162)
- ahmet: Ahmet, k.a.
a. (I-20,3; III-37,65)
- aksu: Aksu, y.a.
a. (III-37,236; III-37,237)
- alamanya: Almany, ü.a.
a+da (III-45,5)
a+lı (III-45,57)
alman: Alman (I-6,37)
almanya+da (III-45,55; I-3,26; I-4,49; III-45,55; III-45,9)
almanya+dan (I-4,50)
- alıÇÇılar: Alıçılar, y.a.
alıÇÇılar (III-37,59)
- alı KılıÇ: Ali Kılıç, k.a.
alı KılıÇ (III-37,291)
- alibeyköy: Alibeyköy, y.a.
a+de (I-4,61; I-4,61)
- alil: Halil, k.a.
a. (III-36,18)
- allā: Allah
a. (I-4,87)
allā rāmet eylesin (I-17,37)
allā razı olsun (II-32,45)
allahu ekber (I-16,142)
- āmáT/ āmet: Ahmet, k.a.
ā. (III-37,341)
āmet (I-16,90; I-16,93; I-20,5)
- anadolu: Anadolu, ü.a.
a. (III-37,68)
a+da (I-8,32; III-37,186)
- a+daki (III-37,125)
a+dan (III-37,34)
a+nun (III-37,129)
a+ya (III-37,294; III-37,300)
- ankara: Ankara, y.a.
a. (III-37,237)
anKara+yı (III-37,306)
- anTalya: Antalya, y.a.
anTalya (III-37,295)
anTalya+ya (III-37,296)
- apoyevmatini: Apoyevmatini, gazete adı.
a. (III-35,13; III-35,15)
- araPÇa: Arapça, d.a.
arapÇa (III-35,46)
araPÇa (III-37,149)
a+dan (I-11,24)
araPÇa+nın (III-37,149)
- Âren: Ahiryan, mahalle adı.
āren maalledeyim (III-49,10)
āren maallesinde (III-49,7)
- arnavut: Arnavut
a. (III-35,19)
ārnavuT (III-35,20)
a+lar (III-35,16)
a+muŞ (III-35,18)
- arTvín: Artvin, y.a.
arTvín +á (III-37,292)
arTvín+dán (III-37,291)
arTvín +liydí (III-37,291)
- aSan: Hasan, k.a.
aSan (III-37,341)
a. (III-37,77; III-37,87; III-37,89)
- āŞım okay: Haşım Okay, k.a.
ā. (III-37,275)
āŞım oKay (III-37,290; III-37,314)
āşım oKay (III-37,312)

asya: Asya

a+dan (III-37,98)

aTatürk/ aTatürk: Atatürk

a.(III-36,18)

a+le (III-36,19)

a+ün (I-4,81)

aTatürk (III-37,163)

aTatürk+ün (III-37,161)

atina: Atina, y.a.

a. (I-4,84)

a+ya (II-32,2; II-32,2)

aTmacalı: Atmacalı, y.a.

a. (III-37,211)

avcı: Avcı, s.

a. (I-12,7; I-12,7)

B

balıkeSir: Balıkesir, y.a.

balıkeSir (III-37,236; III-37,271)

balKan: Balkan, bölge adı.

b. (I-15,54; I-16,1; I-16,153; I-16,183; I-19,1; I-4,81; II-28,9; III-37,2; III-37,55)

balKan (III-39,1; III-39,12; III-39,12)

b+da (I-16,159; I-4,106; I-4,11)

b+dan (I-4,4)

b+lardaki (I-16,37)

baTı TıraKya: Batı Trakya

baTı TıraKya (III-37,246; III-37,308; III-37,309)

b. t. (I-16,148; I-16,20; I-16,30)

baTı TıraKyada (III-37,301)

b. t+daki (I-16,35)

baTı TıraKyalı (III-37,233; III-37,305)

baTı TıraKyayı (III-37,294; III-37,294; III-37,302; III-37,309)

baTı Tırakyayı (III-37,303)

baTı TıraKyaylá (III-37,304)

bekkövası: Bekeovası, y.a.

b. (I-4,1)

bekkövası+nda (I-4,29)

beŞikdüzü: Beşikdüzü, y.a.

beŞikdüzü+ndán (III-37,235)

beŞikTaŞ: Beşiktaş, y.a.

beŞikTaŞ+da (III-36,20; III-36,20)

bıratonkova: Bratankova, y.a.

b. (I-15,70)

biga: Biga, y.a.

b. (I-15,7)

bodrum: Bodrum, y.a.

b+da: (I-4,92)

bolu: Bolu, y.a.

b+ya:(III-37,297; III-37,299)

bornova: Bornova, y.a.

b. (I-15,57)

boSna herSák: Bosna Hersek, ü.a.

boSna herSák (III-37,139)

bozyaka: Bozyaka, y.a.

b+da (II-28,14; II-28,16)

bulgar: Bulgar

b. (I-14,4; I-14,6; I-16,5; III-37,101; III-37,107; III-37,144; III-37,189; III-39,1; III-39,10; III-39,10; III-46,9)

b+a (I-14,1)

b+ın (III-39,7)

b+lar (I-11,83; I-11,85; I-14,1; I-14,3; III-37,174; III-39,3)

b+ların (I-14,2; III-37,97)

b+laŞTırılmıŞ (III-37,101)

b+laŞTırımıŞlardır (III-37,179)

b+lık (III-46,9)

b+SınıS (III-37,183)

bulgarca: Bulgarca, d.a

b. (I-11,50; I-11,91; I-11,91; I-11,95; III-37,144)

b+da (III-37,113)

b+yı (III-37,144)

burgarcaya (III-37,108)

bulgariSTan: Bulgaristan, ü.a.

b. (I-11,15)

b+da (I-6,39)

b+dan (I-11,49; I-14,20)

b+na (I-16,2)

b+nan (I-17,26)

bulgarisTan (I-11,94)

bulgarisTana (I-17,31)

bulgaríSTana (III-39,13)

bursa: Bursa, y.a.

b. (I-10,5)

b+da (I-3,4)

C

ceyhan: Ceyhan, y.a.

c. (I-4,89)

Ç

çalaperdi: Çalaperdi, y.a.

ç. (I-17,2)

çalaperde (I-16,96)

ç+ye (I-17,65)

çanaKKale: Çanakale, y.a.

çanaKKale+de (I-17,43; I-17,45)

çiftálár: Çifteler, y.a.

ç. (III-37,237)

çorlu: Çorlu, y.a.

ç. (III-37,286)

D

davutlar: Davutlar, y.a.

d. (III-37,53)

deliorman: Deliorman, bölge adı.

d. (III-37,105; III-37,104)

demircik/ demercik: Demircik y.a.

d. (I-11,93; I-16,191)

d+Te (I-11,90)

demercik (I-14,4)

dırama: Drama, y.a.

d+lı (I-15,10)

dölapan: Dolaphan, y.a.

dölapan (I-18,4)

dölapan+da (I-18,5; I-18,2)

dolaPan (III-37,351)

dolaphanda (I-18,2)

durguTlar: Durgutlar, y.a.

d. (I-16,96; I-17,63)

durguTlar (I-17,67)

durguTlardan (I-17,65)

durmuŞlu: Durmuşlu, y.a.

d. (III-37,213)

E

edirná: Edirne, y.a.

edirná (III-37,286)

edirná (III-37,346)

e+yâ (III-46,31)

edirne (I-17,24; II-28,29; II-28,30)

edirne+den bəri (I-8,14)

edirne+ye (I-17,25)

ege: Ege, bölge adı.

e. (I-16,101)

e+de (III-38,43)

e+ylen (I-16,218)

eheren: Ahiryan, mahalle adı.

e. (I-18,19)

ellahu ekber: Allahü ekber

ellahu ekber (I-16,142)

elmalı: Elmalı, y.a.

elmalı+danım (III-49,5)

emin: Emin, k.a.

e. (II-32,35)

emirli/emirli/emírlí: Emirli, y.a.

e+den (I-4,45)

e+dením (I-4,10; I-4,5)

emirli (III-37,212)

emírlídán (I-4,47)

emírliden (I-4,46)

enes: Enes, y.a.

e. (I-15,8)

erdemli: Erdemli, s.

e+ydi (II-33,15)

ereceep: Recep, k.a.

e. (III-41,93; III-41,92; III-41,93)

ērzincan: Erzincan, y.a.

ērzincan+dan (III-37,276)

erzurum: Erzurum, y.a.

e+dan (III-37,275)

eskişehir: Eskişehir, y.a.

e. (III-37,236)

evka: Evka, y.a.

e. (I-3,32)

evliyā çelebi: Evliya Çelebi, k.a.

e+nín (III-37,117)

evro: Euro, para birimi.

e. (III-43,21)

eyro (III-43,22; III-43,22; III-43,23)

yuro (I-11,39; I-16,179)

yuroluk (I-11,31)

F

faTih: Fatih, k.a.

f. (III-40,18)

faTih camiSindá (III-40,21)

fatihā: Fatiha, sure adı.

fatihā (I-6,29)

fatma: Fatma, k.a.

f. (I-24,7)

fetiye: Fethiye, k.a.

fetiye (I-4,93)

fiÇıllı: Fıçılı, y.a.

fiÇıllı (III-37,53)

firankfurt: Frankfurt, y.a.

f+ta (I-15,2)

fusunlu: Fusunlu, y.a.

f. (II-33,10; II-33,12)

G

gacal: Gacal, Batı Trakya'da ve Türkiye Trakyası'nda yaşayan yerli Türk halkına verilen ad.

g. (III-37,22; III-37,26; III-37,49)

galak: Galak, gacal, yoluç.

g. (III-37,14; III-37,14; III-37,16; III-37,27; III-37,28)

g+lar (III-37,13)

gelibolu: Gelibolu, y.a.

g+dan (III-37,35)

gírásun/ girásun: Giresun, y.a.

gírásun (III-37,156; III-37,170; III-37,170)

girásun (III-37,174)

gírásun+dur (III-37,155; III-37,174)

gónán: Gönen, y.a.

gónán (III-37,236)

gonya: Konya, y.a.

g+lı (I-17,35; I-17,39; I-17,40; I-17,41)

gökÇeler: Gökçeler, y.a.

gökÇeler (I-20,5)

gökçePınar: Gökçepınar, y.a.

gökçePınar (I-8,4)

göynüklü: Göynüklü, y.a.

g. (I-4,2)

gümülcine/ gümülcíná: Gümülcine, y.a.

gümülcíná (III-37,201)

gümülcíná+dán (III-45,17)

gümülcíná (III-37,202)

gümülcine+de (III-37,352)

gümúciná+nin (III-37,81)

gümúlcíná+dá (III-37,76)

gümúlcíná+dá (III-37,208)

gümülcíná (I-4,80)

gümülcíná (III-37,188; III-37,189)

g. (III-37,11; III-37,12; III-37,19; III-37,31)
g+de (I-16,199)
g+ye (III-37,48)

H

haluk levent: Haluk Levent, k.a.

h. l+i (I-11,80)

hamburg: Hamburg, y.a.

h+Ta (III-45,55)

hamdi: Hamdi, k.a.

h. (III-37,76)

hasan: Hasan, k.a.

h. (III-37,15; III-37,65; I-3,30)

hasanoğan: Hasanoğan, y.a.

h. (III-37,237)

hazar gólú: Hazar Gölü

h. (III-37,119; III-37,120)

hebilköy/ hebilkóy: Hebilköy, y.a.

h. (III-37,81; III-37,82)

hebilkóy+ún (III-37,86)

hederleS: Hıdırellez

h. (III-41,19; III-41,19)

hıdırelleS (III-41,19)

hırıstıyan/ hırıstıyan: Hristiyan

h+lar (I-11,35)

hırıstıyan (I-4,7)

hırıstıyan+lārdan (II-32,43)

hırıstıyan+nık (III-37,137)

horozlu: Horozlu, y.a.

h. (III-37,58)

húsáyín: Hüseyin, k.a.

húsáyín (II-32,35; II-32,39)

I

ılıca: Ilıca, y.a.

ı. (I-11,93)

ı+dan (I-14,5)

ıssice/ ıssıcá: Issice, y.a.

ı. (I-4,11; I-4,12)

ıssıcá (I-4,98)

ısTanböl/ ısTanbul: İstanbul, y.a.

ısTanböl+dan (III-37,71)

ıstanböldan (III-37,72)

ısTanbul (III-37,241; III-37,75)

ıstanbul (III-37,252; III-37,5)

ıSTanbul (III-37,287; III-37,306)

ısTanbula (III-37,234; III-37,239)

İ

ınannı: İnanlı, y.a.

i. (I-4,1)

ingilizce: İngilizce, d.a.

i. (I-4,90)

i+den (I-16,66)

iPSala: İpsala, y.a.

i. (I-17,25)

iPSala (II-28,29; II-28,30)

i+ya (I-17,26)

irfan: İrfan, k.a.

i. (I-4,107)

iSkeÇe: İskeçe, y.a.

eSKeÇe: (III-45,16)

eSkeÇe+dá (III-45,15)

éskeçe+de (I-20,31)

eskeçe+de (III-41,8)

eskeçe+nin (II-32,44)

éskeçe+nin (III-36,21)

iSkáÇádákı (III-39,33)

i. (I-16,1; I-16,17; I-16,4; I-16,42; I-16,54; I-16,6; I-7,22; III-37,5)

iskeÇe (I-4,79; III-37,11; III-37,17; III-37,18; III-37,209; III-37,209; III-37,3; III-37,31; III-37,329; III-37,4; III-37,60; III-37,8)

iSKeÇe+dá (III-40,16)

i+de (I-10,13)

iskeÇe+de (I-20,25; III-35,17; III-37,13; III-37,188; III-37,204; III-37,206; III-37,270; III-37,350; III-37,63)

iSkeÇe+de (III-37,351)

iskeÇe+nin (III-37,4; III-37,48; III-37,64; III-37,64)

iskeÇe+nín (III-37,51)

iskeÇe+ye (III-37,75)

iSkeÇe+ye (III-40,36)

ískándár: İskender, k.a.

ískándár+ín (III-37,181; III-37,182)

islāmi: İslami

islāmi (I-15,45)

iSmet: İsmet, k.a.

iSmet (I-17,44)

iSmet+in (I-17,44)

ísparTa: Isparta, y.a.

ísparTa (III-37,236)

issicá: Issice, y.a.

i. (III-37,211)

isTanböl: İstanbul, y.a.

i+da (I-18,14)

isTanböl+da (I-18,17)

iSTanbol+a (III-46,29)

istanbul (III-37,10; III-37,11)

isTanbul (III-37,317)

isTanbul (III-40,20)

iSTanbul (III-40,21)

İstanbul+da (I-15,10; I-7,20; III-36,20)

istanbul+da (I-4,60)

isTanbul+da (III-37,320)

iSTanbul+da (III-37,321)

istanbul+dan (III-37,276; III-37,6; III-37,70)

istanbul+lular (I-16,30)

isTanbul+un (III-37,320)

iSmir/ íSmír/ izmír: İzmir, y.a.

íSmír (III-37,306)

iSmír+dá (III-40,58)

i. (II-28,13; III-37,9; III-49,14)

izmír+dá (I-4,107)

i+de (I-15,58; I-3,29; I-3,31; I-4,45; I-4,51)

izmír+de (II-28,14)

i+e (I-3,16; I-3,27)

izmír+e (II-28,13)

i+e: izmirde (I-3,14)

i+i (I-15,58)

izmír+ín (II-28,13)

K

kadıköy: Kadıköy, y.a.

k+de (I-4,74)

k+e (I-4,74)

kadifekale: Kadifekale, y.a.

k+de (I-4,46; I-4,46)

karacaahmet: Karacaahmet, k.a.

k. (I-7,42)

k. cāmide (I-6,26)

k. cāmisi (I-6,16)

k. cāmîsi (I-7,53)

k. tepesi (I-6,27)

k+len (I-7,46)

karacaayşe: Karacaayşe, k.a.

k. (I-7,46)

k. tepesi (I-6,27)

k+miz (I-7,42)

karaÇanlar: Karaçanlar, y.a.

karaÇanlar (III-37,104)

karaçanlar (III-41,88; III-41,89)

karadeniz: Karadeniz, bölge adı.

k. (I-15,27; I-15,30; I-15,43; I-15,7)

k+de (I-15,56)

k+deki (III-37,155)

k+e (I-15,6)

karaköv: Karaköy, y.a.

karaköv (III-47,3)	k. muaberesinde (I-4,55)
karaköy (III-37,59)	k. olayları (I-12,20)
karaman: Karaman, y.a.	k. olayları hareketi (I-12,24)
k. (I-15,43; III-41,32)	k+a (I-12,22)
k+a (I-16,25)	k+Ta (I-4,57)
karasu: Karasu, y.a.	Kırcaali/ Kırçalı: Kırcaali , y.a.
k. (III-36,22)	k. (III-37,103)
k+ya (III-37,54)	k+ye (III-37,21)
Karşıyaka: Karşıyaka, y.a.	Kırçalı (I-17,50)
k. (III-37,9)	kırçalı (III-37,22; III-37,28; III-37,49; III-37,49; III-40,18)
kayalar: Kayalar, y.a.	Kırçalı+dan (I-17,49)
k. (III-35,31)	Kırçalı+lar (I-17,48; I-17,48)
keçili: Keçilli, y.a.	kırköy: Kırköy, y.a.
k. (I-22,5; I-22,4; I-4,12; I-4,15)	k+ündenim (II-30,15)
keÇilli (III-37,211; III-37,225)	kilkis: Kılıkış, y.a.
keÇilli+de (III-37,216)	kilkis (I-4,78)
kefirTePe: Kefirtepe, y.a.	kiraSÇıölu: Kirazcıoğlu, s.
k. (III-37,235; III-37,286)	kiraSÇıölu (III-37,277)
kepirTePe (III-37,295)	
kepirTePe+ye (III-37,296)	kireÇÇiler: Kireççiler, y.a.
kendavros: Kendavros, y.a.	k. (III-40,36; III-40,37)
k. (I-11,9)	k+den (III-37,53)
KeŞan: Keşan, y.a.	kireççiler+e (I-3,3)
k. (II-28,28; II-28,29; II-28,30; III-37,287)	kireÇÇillē+den (I-4,58; I-4,58)
keŞan+a (III-38,64)	kirkof: Kirkof, y.a.
KeŞan+a (III-46,30)	k. (III-37,103; III-37,104)
keşan+na (I-16,59)	KoÇKavak: Koçkavak, y.a.
ketenlik: Ketenlik, y.a.	KoÇkavak+lı (I-17,52)
k. (I-11,6; I-11,89; I-16,133; I-16,133)	koÇKavak+Ta (I-17,57)
ketenliğin (I-11,48; I-11,7)	koçkavak+Tan (I-17,52)
k+te (I-11,11; I-11,13; I-11,26; I-11,29; I-11,48; I-11,79)	Konya: Konya, y.a.
k+teki (I-11,5)	k. (I-15,42; I-16,101; I-16,25; III-37,237; III-37,24)
ketennik (I-16,187; I-8,4; I-8,5)	k+dan (I-17,40; III-37,25; III-37,30)
kıbrıs: Kıbrıs, ü.a.	Konyalılar (I-17,33)
k. karıştırmalarında (I-4,53)	k+yı (III-37,307)

koSmoS:Kozmos, ansiklopedi adı.

koSmoS (III-35,22)

kösova/ kosövä: Kosova, ü.a.

kösova (III-37,139)

kosövä+da (III-35,27; III-35,29)

kösova+ya (III-37,71)

kostas pıragas: k.a.

k. (III-36,7)

koşnalar: Koşnalar, y.a.

k+dan (I-1,27)

koŞullu: Koşullu, y.a.

koŞullu (III-37,213)

kozluca: Kozluca, y.a.

k. (I-11,90; I-16,190)

k+da (I-14,1)

kuran: Kur'an

k. (I-11,22; I-16,270; I-16,275; I-20,4; I-25,30; III-41,10; III-41,6; I-11,21; I-11,20)

kurani kerim: Kur'an-ı Kerim (I-11,37; III-41,12)

kurani kerim+den (I-25,30)

kurani kerim+i (I-11,24; I-11,39; I-25,18)

k+lan (I-11,68)

k+larını (III-37,177)

L

latin alfabesi: Latin Alfabesi

l. a+ne (I-16,130)

lazÇa: Lazca, d.a.

lazÇa (I-15,7)

lozan: Lozan, y.a.

l. (III-37,266)

l. antlaşması+ndan (I-16,20; I-16,27)

M

malazgırT: Malazgirt, y.a.

malazgırT+Tán (III-37,129)

mamuşa: Mamuşa, y.a.

m. (III-35,28; III-35,29)

mandacı: Mandacı, lakap adı.

m. (II-30,16)

mehkurí: Mehkuri (?)

mehkurí (III-35,18)

mehmet/ memet/ mēmeT: Mehmet, k.a.

m. (III-37,65)

memet (I-16,90)

mēmeT (II-32,35; III-37,341)

mēmet ilhan (III-37,276)

menemen: Menemen, y.a.

m+den (II-28,26)

m+in (II-28,25)

menköva/ menköva/ menkövä: Memkova, y.a.

menköva+dan (I-1,7)

menkövä+dan (III-39,8)

menkova+ya (I-1,22)

menköva (I-17,36)

menköva+dan (I-17,34)

meriÇ: Meriç, nehir adı.

meriÇ+i (III-37,289)

metin: Metin, k.a.

m. (I-7,45)

mete: Mete, s.

m. (I-20,3)

m+de (I-20,5)

mevlāna: Mevlana, k.a.

mevlāna (I-3,32)

mısır: Mısır, ü.a.

m+a (I-3,2)

m+dan (I-3,2; I-3,3)

misvaklı: Misvaklı, y.a.

m. (III-37,57)

mizanlı: Mizanlı, y.a.

m. (III-37,58)

mora: Mora, Yunanistan'da bir yarımada.

m. (III-35,16)

m. yarımadaSına (III-37,251)
m+da (III-35,16)
mūla: Muğla, y.a.
mūla (III-37,223; III-37,225)
mūla zeybeini: Muğla zeybeğini (III-37,221; III-37,222; III-37,223; III-37,226; III-37,227)
mursallı: Mursallı, y.a.
m. (III-37,53)
muSTafa: Mustafa, k.a.
m. (III-37,3)
muSTaFa (III-37,153)
muSTaFā (III-40,37)
musTafÇova/ mustafçöv/ musTafÇöva: Mustafçöva, y.a.
m. (I-15,17)
mustafçöv (I-8,5)
mustafçöva (I-15,55; I-15,58; I-15,68; I-16,104; I-16,2; I-16,44; I-16,6; I-16,95; I-18,3)
musTafÇöva (III-37,351)
mustafçöva+da (I-16,174; I-16,213)
mustafçöva+yı (I-16,213)
mümün: Mümin, k.a.
m. (I-17,43; I-17,44; III-39,10)
müslüman/ múblüman: Müslüman
m. (I-16,27; I-16,35; I-16,38; I-16,38; I-16,7)
múblüman (III-39,2; III-39,2)
m+narın (I-4,102)
m+nık (III-37,137)
N
naide: Nahide, k.a.
n. (I-4,60)
nail: Nail, k.a.
n. (III-41,97)
naillerin (III-41,56)
necāTi: Necati, k.a.
necāTi (III-37,271)

noullu: Nohullu, y.a.
noullu+da (I-4,9)
nureTTin: Nurettin, k.a.
n. (III-37,311)
n. akun (III-37,277)
nuri: Nuri, k.a.
n. (III-37,77)
nüket: Nühket, k.a.
nüket (II-33,15; II-33,7)

O

okçular: Okçular, y.a.
o. (III-37,53)
orhan/orğan/orkhan: Orhan, k.a.
o. (I-16,56)
orğan (I-16,58; I-16,56; II-32,34; II-32,34; II-32,39)
orkhan (I-16,56)
orTākóyá: Ortaköy'e, y.a.
o. (III-37,241)
oSman: Osman, k.a.
o. (I-17,21; I-17,22; I-17,41)
oSman (I-17,28)
oSmanlı/ oSmannı: Osmanlı, devlet adı.
o. (I-15,13; I-15,44; I-15,45; I-15,53; I-15,69; I-17,21; I-17,22; I-17,24; I-17,27; I-17,45; III-36,18; III-37,35)
o+ca (I-16,128)
o+ca (III-45,1; III-45,1; III-45,19)
o+cadır (I-16,83)
o+lar (III-37,34)
o+ların (III-37,346)
o+nın (I-16,25)
o+ya (III-37,70)
o+yımış (I-17,24)
oSmanlı+ya (III-37,79)
osmannı (III-37,116; III-37,337; III-37,71; III-37,89)

oSmannı (III-38,68)
oSmannı+ca (III-45,13)
osmannı+narın (III-37,323)

Ö

öksüzlü: Öksüzlü, y.a.
ö. (I-4,1)
özerler: Özerler, lakap adı.
ö. (III-35,31)

P

papadiriyo: Papandiriyo, k.a.
p. (I-4,102)
pāşevik: Paşevik, yer adı.
p. (I-11,90)
paşavik+liler: Paşevikliler (I-14,12)
pāşevik (I-8,13)
paTra: Patra, y.a.
p. (I-4,84)
paTrada (I-4,18)
paTradan (I-4,19)
pírizren: Prizren, y.a.
pírizren+de (III-35,27)
pomaK/ pōmak/ pōmaK: Pomak
p. (III-37,102; III-37,19; III-37,20; III-37,210)
p+ların (I-17,13)
pōmak+ların (III-37,55)
pō mā ga (III-37,114)
pō mā gaÇ (III-37,113)
pōmāga (III-37,114)
pōmāgaÇ (III-37,115)
pōmaK (III-37,110)
pomaK (III-37,115)
pōmak (III-37,96)
pomaKÇa/ pōmakça/ pomākça : Pomakça, d.a.
p. (I-11,18; I-14,2; I-15,10; I-15,8; I-16,76; I-16,82; I-16,97; I-17,14; I-19,2; I-19,8)
p+da (I-11,89)

p+sı (I-11,94)
p+yı (I-11,82; I-11,85; I-15,9)
pōmakça (I-15,36)
pomākça (I-11,15)
pomakÇa (I-11,95; I-17,18; III-37,17; III-37,93)
pomaKÇa (III-37,109; III-37,191; III-37,198; III-37,200; III-37,202; III-37,203; III-37,205)
pōmaKÇa (III-37,112; III-37,146)
pomakÇada (III-37,147)
pomakÇanın (III-37,210)
pomakÇayı (I-17,19)
pōmaKÇayı (III-37,112)
pomakÇayı (III-37,187; III-37,207)

R

rāhīm: Rahim, k.a.
rāhīm (III-37,77)
ramadan/ ramazan: Ramadan, k.a.
r+lāra (II-30,16)
ramazan (II-32,23)
ramazan: Ramazan ayı.
r+lārda (I-4,40)
rasim/ rāsim: Rasim, k.a.
r. (III-37,65)
rāsim (II-32,21; III-35,3; III-35,30)
recep: Recep, k.a.
r. (III-41,90)
remzi: Remzi, k.a.
r. (I-4,52; I-4,52)
rodoP: Rodop, y.a.
rodoP (III-37,145)
rodoP+lar (III-37,18; III-37,347)
rodoP+larında (III-37,19)
rum: Rum
r. (I-6,40; III-46,12)
r+ca (I-18,7; III-37,148; III-37,232; III-37,239; III-37,242; III-37,253)

r+camıS (III-45,58)
 r+cayı (III-37,254)
 r+larından (III-37,241)
 r+larını (III-37,321)
 r+larla (III-37,259)
 r+nar (III-37,118; III-37,181)
 r+nara (III-45,52)
 r+nardı (III-37,319)
 r+narı (III-37,320; III-37,321)
 r+narını (III-37,317)
 r+narnan (III-45,47)
 rumeli: Rumeli
 r. (I-6,1)
 r+ye (III-37,40)
 rüsTem: Rüstem, k.a.
 rüsTem+lêr (II-32,22)
S
 sadneviÇ/ sädneviça: Sandeviça, y.a.
 s. (I-18,26)
 sädneviça+dan (I-18,1)
 sarayboSna: Saraybosna, ü.a.
 sarayboSna+ya (III-37,132)
 sebaaTTin: Sebahattin, k.a.
 s. (II-30,1)
 sebaaTTin (II-30,16)
 sebayTin (II-32,29)
 selâni(K)/ selânîk: Selanik, y.a.
 s+te (II-32,1)
 s+Te (II-32,4)
 selânee: Selaniğe (II-32,4; II-32,4)
 selânîá (I-4,83)
 selânîğa (I-4,78)
 selânîk (I-4,80)
 selânîk (I-4,85)
 selânîk+tá (I-4,82)
 selanîk+tá (II-32,14)
 selânîk+Tá (II-32,15)

selânîk+tásin (I-4,86)
 seyran: Seyran, k.a.
 s. (I-18,11)
 sılav/ sílav: Slav
 s. (III-37,111)
 sílav (III-37,148; III-37,18)
 sílav+cadır (I-16,84)
 sílav+laŞtırılmıŞ (III-37,100)
 siniköva/ siniköva: Sinikova, y.a.
 siniköva (III-37,21)
 siniköva+ndan (I-10,7)
 süleyman: Süleyman, k.a.
 s. (III-37,36)
 sünne: Sünne, mahalle adı.
 s. maallesí+ndá (I-4,91)
Ş
 şahin/şáhin/şāhin/şāin/şáin/ şehin: Şahin, y.a.
 ş. (I-7,2)
 ş+de (I-11,8; I-7,43)
 ş+e (I-11,9; I-11,9; I-7,20)
 ş+ler (I-14,12; I-14,16)
 şāhin (I-16,140; I-16,212; I-17,13)
 şáhin (I-8,4; I-7,3; I-6,17)
 şāhin+de (I-16,188)
 şáhin+de (I-6,16)
 şāhin+e (I-17,15)
 şáhin+e (I-6,15; I-7,44; I-7,45; I-7,63)
 şāhin+li (I-16,143; I-16,144)
 şāin (I-11,89)
 şāin (I-17,31; I-25,23; I-4,81; I-25,23)
 şáin (I-8,6)
 şāin+de (I-16,206)
 şāin+in (I-25,25)
 şehin+den: şahine (I-3,12)
 şehin+li (I-3,12)
 şeref: Şeref, k.a.
 ş. (III-37,65)

şumnu: Şumnu, y.a.

ş. (III-37,104)

T

tarasmanlı: Taraşmanlı, y.a.

t. (II-33,8)

taras (I-4,2)

tarasmanı+dan (II-33,9)

tekirdā: Tekirdağ, y.a.

tekirdā (II-33,10; III-37,287)

TırabSon: Trabzon, y.a.

t. (I-16,101; I-16,106; I-16,107)

tırabSon (III-37,234)

tırabSon+u (III-37,307)

Tırabzon+a (III-37,297; III-37,299)

TıraKya: Trakya, bölge adı.

t+ya (III-37,36; III-37,29)

TıraKya (III-37,287)

tıraKya (III-37,287; III-37,288)

Tırazyá+mıS (III-37,286)

tırıkupıS/tırıkupis: Trikupis, k.a.

t. (III-37,160)

tırıkupıS (III-37,159)

tırıkupis (III-37,161)

tırıkupisin (III-37,160)

trt: TRT

t+de (I-6,1)

turgay: Turgay, k.a.

t. (I-4,107; I-4,107)

turgutlar: Durgutlar, y.a.

t. (I-17,66; I-17,68)

t+dan (I-17,69)

türk/türk: Türk

t. (I-11,87; I-15,71; I-16,10; I-16,36; I-16,37; I-16,38; I-16,60; I-16,61; I-16,62; I-16,7; I-20,1; I-20,2; I-20,23; I-4,3; I-4,80; III-35,29; I-12,8; I-12,5; I-12,9; III-36,12)

t+çe (I-11,17; I-11,99; I-16,12; I-16,13; I-16,17; I-16,46; I-16,50; I-16,54; I-16,97; I-18,23)

t+Çe (I-11,84; I-11,90; I-11,96; I-16,123; I-16,131; I-16,143; I-16,42; I-16,80; I-16,85; I-18,10; I-18,23; I-18,9; I-19,3; I-4,14; I-4,22; I-4,23; I-4,25; I-4,9; II-28,1; II-30,24; III-34,7; III-35,1; III-35,11; III-35,13; III-35,14; III-35,2; III-35,24; III-35,24; III-35,27; III-35,3; III-35,34; III-35,34; III-35,35; III-35,35; III-35,5; III-35,5; III-35,8; III-37,20; III-37,6; III-37,6)

t+Çede (I-16,140)

t+çede (I-19,13)

t+çeden (I-19,14)

t+Çedi (III-35,14)

t+Çedir (I-15,36; I-15,30; I-16,124; I-16,83)

t+çedir (I-15,39; I-16,50)

t+çeleri (I-11,94)

t+Çemiz (I-4,24)

t+Çemiz (I-4,26)

t+Çenin (I-16,75)

t+ÇeniS (II-28,17)

t+çesi (I-16,47)

t+Çesi (III-37,10; III-37,11; III-37,11)

t+çesinde (I-17,12)

t+çeye (I-16,60)

t+Çeye (I-16,66)

t+çeyi (I-11,14; I-15,5; I-19,13)

t+Çeyi (I-4,20)

t+çeyle (I-16,110; I-16,47)

t+iyá (I-4,24)

t+iyádá (I-4,88; I-4,96; III-34,51; III-37,133)

t+iyádán (I-1,14; I-4,91; II-30,22)

t+iyalılar (III-49,15)

t+iyánin (III-36,11; III-37,233)

t+iye (I-16,28; I-17,23; I-3,19; I-5,1; II-31,14; III-41,1; I-16,47)

t+iyede (I-10,11; I-11,1; I-15,2; I-15,42; I-16,43; I-16,52; I-16,56; I-18,8; I-20,33; I-20,35; I-3,23; III-34,37; III-37,6; III-47,17; III-47,24)

t+iyedeki (I-16,126; I-16,29; I-20,35; I-7,5)

t+iyeden (I-11,79; I-7,63; II-26,15)

t+iyedeyken (I-16,198)

t+iyelilerden (II-27,15)

t+iyenin (III-47,24)

t+iyeye (I-1,5; I-16,29; I-17,30; I-4,73)

t+iyeyé (I-18,14)

t+iyeyle (I-12,9)

t+lárdán (I-4,7)

t+ler (I-15,4; I-16,27; I-16,29)

t+lere (I-17,32)

t+lerin (I-16,55)

t+ologlara (III-37,23)

t+üz (I-4,98)

türk (III-35,30; III-36,14; III-36,22; III-36,23; III-37,144; III-37,165; III-37,5; III-45,1)

türk (III-37,150; III-37,350; III-37,352; III-46,22)

türk sanaT múzií (III-38,43)

türk+Çá (III-37,146; III-37,197; III-37,201)

türk+Çá (III-37,147; III-37,196; III-37,256; III-37,257; III-39,4; III-40,42; III-45,16; III-45,17)

türk+Çádá (III-37,219)

türk+Çálárında (III-37,214)

türk+ÇámiS (III-45,57)

türk+Çáyi (III-37,207; III-45,11)

türk+Çáyí (III-45,8)

türk+Çe (III-37,144)

türk+Çede (III-37,194)

türk+Çeylá (III-37,143)

türk+Çu (III-37,95)

türk+ísTandan (III-37,98)

türk+iyá (III-37,266)

türk+iyá (III-37,305)

türk+iyá (III-37,309)

türk+iyádá (III-37,267)

türk+iyádá (III-37,268; III-37,313; III-38,27; III-38,61; III-40,1; III-40,11; III-40,15; III-40,18; III-45,12; III-46,25)

türk+iyádákí (III-39,26; III-40,13; III-40,9)

türk+iyádán (III-37,282; III-37,335; III-37,338; III-39,17)

türk+iyálán (III-45,7)

türk+iyáli (III-45,56)

türk+iyánin (III-37,313; III-38,63)

türk+iyáyá (III-37,303; III-37,325; III-37,349; III-46,29)

türk+iyáyí (III-37,310)

türk+lár (III-37,119)

türk+lára (III-45,48)

türk+lárdír (III-37,94)

türk+lári (III-45,16)

türk+lárından (III-37,246)

türk+lúktá (III-37,110)

türkú çārlāṛ (III-42,5)

türk+lere (I-4,66)

türkçádír (I-19,2)

türlütarla: Türlütarla, özel ad-yer adı. (I-15,68)

Ü

úSkúP: Üsküp, y.a.
 úSkúP (III-37,346)

üseýin/úsáyín/úsáyín: Hüseyin, k.a.
 üseyin (III-37,77)
 úsáyín efendi (III-37,272)
 úsáyín (III-37,341)

ülya: Hülya, k.a.
 ülya (III-49,12)

V

van: Van, y.a.

v+a (III-37,302)	35,13; III-35,23; III-35,27; III-35,4; III-35,7; III-35,9; III-35,9)
v+dan (III-37,274; III-37,275; III-37,290)	y+cada (I-16,57; III-35,43)
Y	y+cadan (I-16,66; I-4,97)
yalancı: Yalancı, y.a.	y+cam (I-11,92)
y+dan (III-41,62)	y+cayı (III-45,50; III-45,7)
yalımlı: Yalımlı, y.a.	y+istan (I-16,28; III-36,5)
y. (III-41,89; III-41,89)	y+iSTan (III-37,266)
yassıköy: Yassıköy, y.a.	y+isTana (I-17,31)
y+ün (III-41,62)	y+istanda (I-3,10)
yassıören/yässiören: Yassıören, y.a.	y+iSTanda (III-45,15)
y. (I-16,123; I-16,129; I-16,169; I-16,170; I-16,206; I-16,212)	y+istandaki (I-16,29)
y+de (I-16,177; I-16,92; I-3,1)	y+iSTandan (III-45,8)
y+i (I-3,3)	y+isTanı (II-28,31)
yässiören (I-18,1; I-18,3)	y+istanın (I-8,6)
yässiören+de (I-18,4)	y+istannan (I-17,27)
yeşilyurT/yeşilyurT: Yeşilyurt, y.a.	y+hılar (III-35,34; III-45,48)
yeşilyurT+Ta (I-4,47)	y+hıları (I-12,3)
yeşilyurT+Ta (I-4,52)	y+nı (I-15,71; I-4,105; I-4,63; III-35,7; III-47,5)
yolüç/yölüç/yuluÇ: Yolüç, gacallara verilen diğer ad.	y+nılālan (I-4,71)
y. (I-10,8; I-10,8)	y+nılar (I-16,29; III-35,2; III-35,52)
yölüç (I-17,32)	y+nınar (III-35,5)
yölüç+lardan (I-17,15)	y+nınara (III-45,48)
yölüçüne (I-17,17)	y+nınarla (I-4,3)
yölüÇ (I-17,13; III-37,26)	yukarı gerdáná: Yukarı Gerdene, y.a.
yolúç (I-17,14; III-37,22; III-37,23; III-37,23)	y. (III-37,192)
yolúçún (I-17,13)	yörük/yórúk: Yörük
yuluÇ (I-17,15)	y. (I-16,210)
yuluç (I-17,20)	yórúk (III-37,126)
Y	
yunan: Yunan	zeyneP: Zeynep, k.a.
y. (I-12,2; I-16,148; I-4,21; II-28,1; III-35,40; III-35,6; III-37,160; III-37,238; III-47,6; I-12,10; III-36,13; III-36,14; III-36,15; I-4,104)	zeyneP (I-18,27)
y+ca (I-16,12; I-16,13; I-16,149; I-16,17; I-16,17; I-16,81; I-16,84; I-4,21; I-4,91; II-32,5; III-35,10; III-35,11; III-	zeki müren: Zeki Müren, k.a.
	z. m+nen (III-37,10)
	ziynelli: Zeynelli, y.a.
	z. (I-4,2; I-4,6)

SONUÇ

I. İSKEÇE İLİ AĞIZLARININ ORTAK KARAKTERİSTİK ÖZELLİKLERİ

İskeçe ili ağızlarını mevcut bilgiler doğrultusunda Anadolu ve Rumeli ağızlarıyla karşılaştırdığımızda aşağıdaki sonuçlar ortaya çıkmaktadır. Değerlendirmeler yapılırken Leylâ Karahan'ın 1996'da yayımlanan "*Anadolu Ağızlarının Sınıflandırılması*" adlı kitabı, Gyula Németh'in 1980-1981'de yayımlanan "*Bulgaristan Türk Ağızlarının Sınıflandırılması Üzerine*" adlı makalesi, Mefküre Mollava'nın 1996'da yayımlanan "*Balkanlardaki Türk Ağızlarının Tasnifi*" adlı makalesi ve Ahmet Günşen'in 2012'de yayımlanan "*Balkan Türk Ağızlarının Tasnifleri Üzerine Bir Değerlendirme*" başlıklı makalesi esas alınmıştır. İskeçe ili, coğrafi konum açısından Doğu Rumeli ağız alanına dâhildir. Fakat İskeçe'de kullanılmakta olan Türk diline bakıldığında; buradaki ağız özelliklerinin hem Doğu hem de Batı Rumeli Türkçesine ait izler taşıdığı görülmektedir.

1. İskeçe ili ağızlarında, birçok ağızda olduğu gibi, fonemik değeri olmayan ünlüler de vardır ve bu ünlüler bütün ağız bölgelerinde tespit edilmiştir. Batı Rumeli ağız alanında, Doğu Rumeli ağızlarının /i/ sesi, ilk hecede ve kapalı hecede değil, belli durumlarda kurallı olarak /ı/ biçiminde ortaya çıkar (gelinım, benım, senın...). İskeçe ili ağızlarında bu ses, net bir şekilde /ı/ biçiminde değil fakat "ı" ya daha yakın "i" ile "ı" arasında bir ses (i) olarak ortaya çıkmaktadır: **benım** (I-1,11; I-4,17), **gelinın** (III-38,51), **biSım dilimiS** (III-45,1).

2. Eski Türkçe /ö/ ve /ü/ ünlülerin arka sıraya geçerek /o/ ve /u/ ile ya da herhangi bir geçiş sesiyle karşılanması Batı Rumeli ağızlarında dar alanlarda yaygındır. Németh'e göre bu değişim Vidin, Adakale, Lom ağızlarında görülmektedir. Kuzeybatı Bulgaristan'ın diğer kesimlerinde ve Makedonya'da yoktur. İskeçe ili ağızlarında geçiş sesi diyebileceğimiz fonemik değeri olmayan "ö" ve "ü" sesleri mevcuttur ve bunların kullanım alanı özellikle üçüncü ağız bölgesinde yaygındır: **büyük** (I-1,2; I-9,1), **gún** (I-4,81), **müftülükTán** (I-4,89), **palúzayı** (II-26,1), **yórásı** (III-37,174), **órf** (III-37,185), **górávı** (III-37,261), **bólgá** (III-37,347), **óbúr eTi** (III-38,12), **óle** (I-4,24), **dórT** (III-

35,39), *gótúrdúlár* (III-36,8). Kök ünlüsünde meydana gelen kalınlaşmalar, Anadolu ağızlarının Kuzeydoğu Grubu ağızlarında da görülür (Karahan 1996: 8).

3. Büyük ünlü uyumuna aykırılık, İskeçe ili ağızları için karakteristik bir özelliktir: *kaviruyorum* (I-25,2), *şındı* (II-32,26), *indılar* (I-1,5), *oni* (II-30,61), *görmámışınıS* (III-36,17).

4. Eski Türkçedeki /ö/ sesi, Batı Rumeli ağızlarında, bazı kelimelerde /ü/, /w/, /u/ ile karşılaşılır: *küpri*, *ürdek*. Bu ses değişimi İskeçe’de birinci (**Kuzey**) ve üçüncü (**Merkez**) ağız bölgelerinde yaygın olarak görülmektedir: *gürücü usulü* (I-3,12), *türen* (I-18,7), *güreyim* (I-18,14), *übür sene* (I-18,14), *küye* (I-18,20), *üzürlü* (I-18,27), *üldü* (I-18,30), *çürekler* (I-24,2), *küPrü* (III-36,22), *ūsüS* (III-46,8), *düverdi* (III-46,11).

5. Gerek kalın gerekse ince sıradan kelimelerde sürekli ve süreksiz ön damak /g/ veya /ğ/ ünsüzleri Batı Rumeli ağızlarında varlıklarını korur. Fakat bu ünsüzler Doğu Rumeli ağızlarında eriyip kaybolmaktadır. İskeçe ağızında da Doğu Rumeli ağız özelliklerine uygun olarak eriyip ünlüyü uzatarak kaybolmakta veya ikiz ünlü olmaktadır. İskeçe ili ağızlarında sadece “*aga*” kelimesinde iki ünlü arasında “g” sesinin kaybolmadığı görülmüştür. Aynı kelimenin “*ago*” şekli de ağızlarda yaşamaktadır. KOWALSKI, Makedonya halk türkülerinin girişinde Xanthi’den dudagi ve aramaga biçimlerini anıyor, Xanthi bilmecelerinde ise şu biçimler yer alıyor: oğlu, köpegi...(Németh 1980-1981: 127).

6. Mefküre Mollova, Balkanlardaki Türk ağızlarını fonolojik ve morfolojik yönden üçe ayırır: Batı uç, Doğu Rodoplar, Merkez. Batı uç grubu, Németh’in Batı Rumeli grubuna yakındır fakat aynısı değildir. Doğu Rodoplar grubu esas itibariyle Bulgaristan’da yer alır. Ancak güney kısmı Yunanistan’da tamamlanır. “*Yunanistan’da Gümülcina, İskeç alçaklarında orta zon Türkçesi; bu bölgelerin kuzeyinde, dağlık yerlerde ise Doğu Rodoplar Türk ağızlarına yakın ağızlar istimal edilir.*” (Mollova 1996: 172). Mollova’nın açıklamış olduğu Doğu Rodoplar grubunda ötümlüleşme ve yarı ötümlüleşme örnekleri yaygındır. /p/ yerine /b/ kullanılan kelimeler vardır. Ayrıca bu grupta ünsüz benzeşmesi de çok gelişmiştir. Bu ses özelliklerinin hepsi genel olarak İskeçe ili ağızlarında fakat özellikle birinci ağız bölgesinde (**Kuzey**) tespit edilmiştir.

Bulgaristan sınırına yakın olan köyler, Rodop dağları eteklerinde bulunmaktadır ve bu köylerin ağızlarında Anadolu ağızlarına has çizgiler çoktur. Mollova'nın "Merkez" olarak nitelendirdiği gruba Romanya Dobrucası, Bulgaristan'ın (Doğu Rodoplar ve Batı uç grupları hariç) bütün hepsi, Yunanistan'ın Gümülcine, Dedeağaç, İskeç kasabaları ve etraf köyleri ve Türkiye Trakyası girer. Ayrıca Yugoslavya Makedonyası'ndaki Yörük Türklerinin dili de, Batı uç grubunda bir ada teşkil etmekle, Merkez gruba dâhil olur (Mollova 1999: 174). Fakat Mollova, 1978'de yayımlanan "Balkanlarda Merkez Bölgede Gakçı Ağızlar" adlı makalesinde; "**Merkez**" bölgede "**Gakçı**" ve "**Kakçı**" ağızlardan bahseder. Mollova bu makalesinde "Gakçı ağızlar Anadolu ağızlarının Balkanlarda bir kolunu teşkil ederler. Kakçı ağızlar temiz Rumeli ağızları olup, Anadolu ağızlarıyla müşterek dialektal çizgileri azdır. Balkanlarda asıl Gakçı bölge Doğu Rodoplardır, ki hususi bir bölge meydana getirir. Bundan başka Merkez bölgede de küçük adalar şeklinde Gakçı ağızlar vardır." (Mollova 1999). dedikten sonra bu ağızları genel çizgileriyle ele alır. Bu ağızların özellikleriyle İskeçe ili ağızlarının özellikleri birbiriyle pek çok açıdan örtüşmektedir:

GAKÇI AĞIZLAR	İSKEÇE İLİ AĞIZLARI
aga 'ağabey'	aga/ago
aylä 'ailä'	ayle
belik 'pelik'	belik
buba 'baba'	buba
dîl/ dil 'değil'	diil/deil
dînek 'değnek'	dînek
doktur/dokturu 'doktor'	doktur
dûr- 'doğur-'	duur-
dü- 'döğ-'	düv-
dükan 'dükkan'	dükan
evel 'evvel'	evelden
gara 'kara'	gara/kara
goyun 'koyun'	goyun
îrâk 'eğrâk'	îrek
kadan 'kadar'	kadan
köw 'köy'	köv
marı/birä'	mari/bre
nası 'nasıl'	nası
pînir 'peynir'	pînir
sâmsak 'sarımsak'	samsak
şindi 'şimdi'	şindi
şülä 'şöyle'	şüle
yımırta 'yumurta'	yımırta
yörü- 'yürü-'	yörü-
yûrt 'yoğurt'	yuurt
zarzavat 'sebzavat'	zerzavat

7. Büzülme ve derilme sonucu oluşan ikiz ünlüler bölge ağızlarının karakteristiğini oluşturmaktadır: *ocain* (I-24,38), *dainık* (II-30,82), *zeybeini* (III-37,227).

8. Sızıcılaşma ve yarı sızıcılaşma örnekleri bölge ağızlarının karakteristiğidir: *kaştım* (I-3,2), *geştiniz mî?* (II-33,9), *oj bej* (I-6,17), *bajlamij* (III-35,24), *viŞne* (II-26,4).

9. Kelime başında “h” sesinin söylenmemesi İskeçe ili ağızları için karakteristiktir. Bu değişim çeşitli Anadolu ve Rumeli ağızlarında görülmektedir: *arman* (I-2,3), *oŞgeldiniz* (II-30,1), *esap* (III-49,16).

10. “ñ” ünsüzü bugün Anadolu ağızlarının Batı Grubu ağızlarında korunurken, Doğu Grubu ve Kuzeydoğu Grubu ağızlarında değişerek veya düşerek kaybolmuştur (1996: 19). Yaşayan Batı Rumeli Türkçesi ağızlarında da, birkaç istina dışında damak n’si diş n’sine dönüşmüştür (Gülsevin 2017, 63). Aynı durum İskeçe ili ağızları için de geçerlidir.

11. İskeçe ili ağızlarında -(I)t ve -(I)r çatı eklerinin üst üste kullanılması karakteristik bir özelliktir:

sonra ne bileyim çok güzel *büyüttürüyoruz*. (I-11,14)

12. “*demek*” kelimesi, bağlayıcı ve anlamı pekiştirici bir unsur olarak bütün ağız bölgelerinde kullanılmaktadır: suvanı sörä domaTiSi sörä *demek* ne koyacan koyuyosun. (III-46,1)

13. Eski Anadolu Türkçesindeki benzer şekilde “*F-dİK+iyelik yok/var*” kalıbıyla oluşturulan olumlu ve olumsuz fiil cümleleri tüm ağız bölgelerinde görülmüştür.

14. Devrik cümle yapıları, hem fiil hem de isim cümlelerinde yaygın şekilde karşımıza çıkmaktadır:

hepsi *indılar* kasabaya, kimi türkiyeye. (I-1,5)

köyde *kaldılar* çok aŞ yaşlılar. (I-1,8)

Sonuç olarak İskeçe ili hem coğrafi konumu hem de gramer özellikleri yönünden bir geçiş alanı özelliğindedir. Şimdiki zaman ekinin çeşitliliği açısından Doğu Rumeli ağız

alanında kabul edilen bölge ağız, diğer özellikler incelendiğinde farklı sonuçlar ortaya koymaktadır. Mevcut bilgilere göre İskeçe ili ağızları, Mefkûre Mollovanın sınıflandırması esas alınırsa Doğu Rodoplar grubuna yakın özellikler göstermektedir. Sadece şimdiki zaman ekinin kullanımı yönünden bu iki ağız alanı, birbirinden farklıdır. Fakat Doğu ve Batı Rumeli ağız bölgelerini belirlemede şimdiki zaman ekinin ölçüt alınıp alınamayacağı konusu tartışmalıdır. Balkanlarda ağız özellikleri açısından henüz çalışılmamış bölgeler bulunmaktadır. Bunlarla ilgili verilerin ortaya çıkarılması daha net sonuçlara ulaşmamızı sağlayacaktır.

II. İSKEÇE İLİ AĞIZ BÖLGELERİ

Sonuç bölümümde belirttiğimiz karakteristik özellikler dışında, İskeçe ili ağızları, şimdiki zaman ekinin durumuna göre üç temel ağız bölgesine ayrılmaktadır:

Kuzey (I. Bölge) **-(I)yo / -(I)yolla**

Güney (II. Bölge) **-(I)yA / -(I)yAlA**

Merkez (III. Bölge) **-(I)yI / -(I)yIlAr.**

Bunlar “**Kuzey, Güney ve Merkez**” ağız bölgeleridir. Bu bölgelerde şimdiki zaman ekinin çok çeşitli şekilleri görülmekle birlikte daha yaygın olan şekil esas alınarak ağız bölgeleri oluşturulmuştur. Buna göre I. Ağız Bölgesi (Kuzey) olarak belirlediğimiz bölgedeki köyler Rodop Dağları eteklerindeki köyleri kapsamaktadır. Bu köyler Bulgaristan sınırına yakın olan köylerdir. Halkın neredeyse tamamının aynı zamanda Pomakça konuştuğu bu köylerde yaygınlık gösteren şimdiki zaman çekimi, “**-(I)yo / -(I)yolla**” şeklindedir.

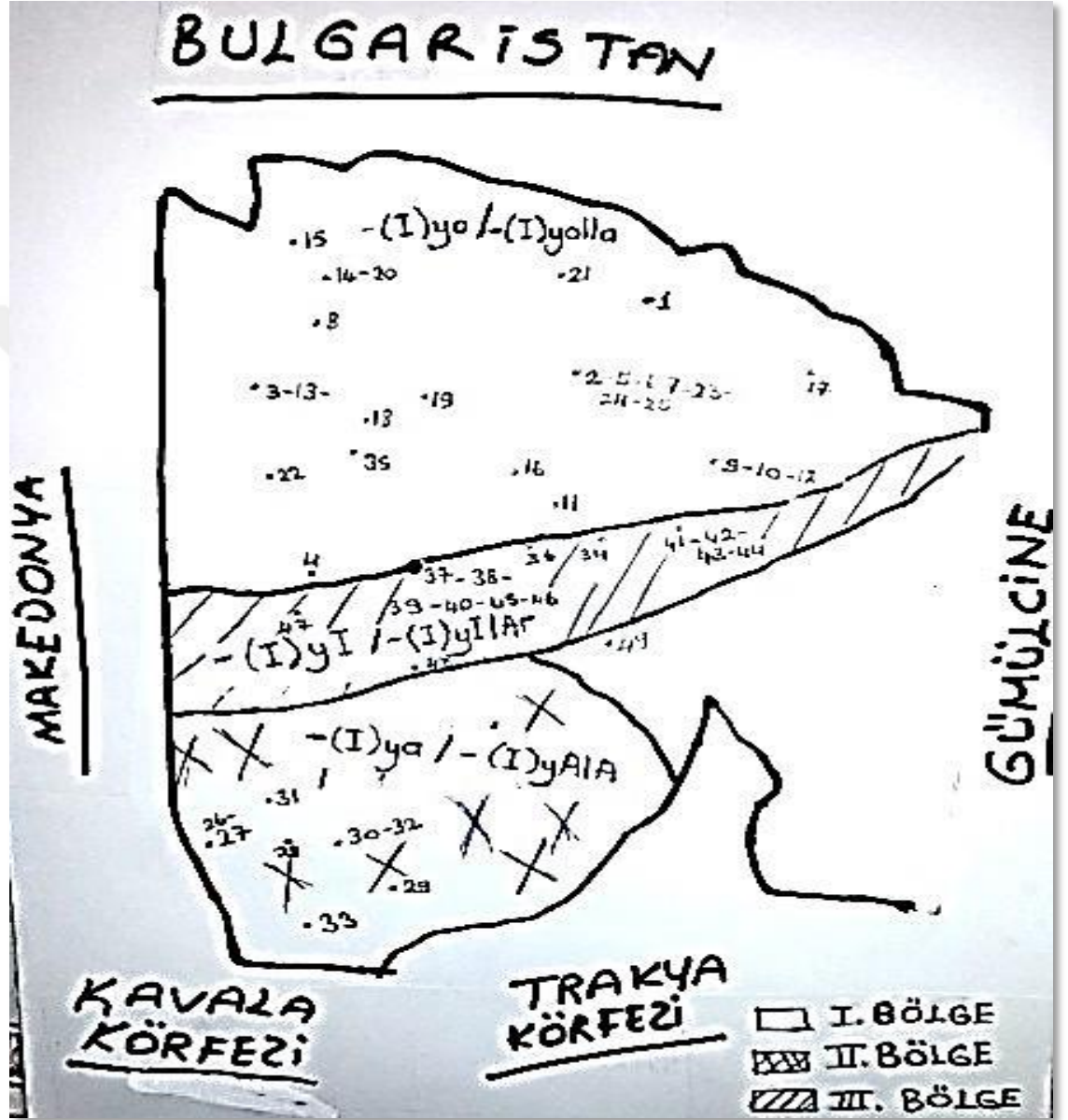
II. Ağız Bölgesi (Güney) -yöre halkının değişimiyle- İskeçe’nin **ova köylerinde** yaşayan Türk halkının konuşmasını yansıtmaktadır. Trakya Körfezi ile Kavala Körfezi’nin kesiştiği noktaya yakın mesafede olan bu köylerde şimdiki zaman çekimi hem “**Kuzey**” ağız bölgesinden hem de “**Merkez**”den oldukça farklı şekilde karşımıza çıkmaktadır. Burada yaygınlık kazanan şekil; “**-(I)ya / -(I)yAlA**” biçimindedir. “**Güney**” ağız bölgesinde Pomakça konuşulmamaktadır. Ek ünlüsünün düzleşmesi ile -yA / -yĀ biçimlerini alan şimdiki zaman eki, Anadolu ağızlarından Amasra, Bartın, Bolu, İzmit, Ovacık vb. ağızlarda görülen bir değişmedir: *bakiye, biliye, çıkıya, duriye, eylenmeyā, geliya, gidiyen, seviyan, öliye, ölüyekana* vb. (Karahana 1996: 143). Benzer durum çeşitli fonetik eğilimlerle İskeçe’nin “**Güney**” ağız bölgesinde yaygın şimdiki zaman çekimi olarak karşımıza çıkmaktadır.

“**Merkez**” ağız bölgesi olarak nitelendirdiğimiz bölge, İskeçe’nin merkezi ile merkeze çok yakın olan köyleri içine almaktadır. Coğrafi olarak da “**Kuzey**”

ve “**Güney**” ağız bölgelerinin kesişme noktasıdır. Genel özellikler itibariyle hem “**Kuzey**” hem de “**Güney**” ağız bölgelerinden izler taşıyan merkez bölge, şimdiki zaman ekinin kullanımı açısından özellikle “**Güney**” ağız bölgesinden net bir şekilde ayrılmaktadır. “**Merkez**” ağızında baskın olan şimdiki zaman çekimi “-(I)yI / -(I)yIIAr” şeklindedir. Bu bölgede şimdiki zaman ekinin “-(I)yo / -(I)yolla” şekli, bilinçli bir şekilde sadece okumuş kesim arasında kullanılmaktadır. Merkezde Pomakça, Rodop Dağları eteklerindeki köylerden gelip merkeze yerleşmiş olan kişilerin ağızında tespit edilmiştir.

İSKEÇE İLİ AĞZI BÖLGELERİ HARİTASI

Kaynakça

- AHMED, Oktay (2006). “Makedonya’nın Ohri-Prespa Yöresinde Konuşulan Türk Ağızlarında Eklerin Varyantları”, *I. Uluslararası Türk Dünyası Kültür Kurultayı*, İzmir, Bildiriler I, s. 31-42.
- AHMED, Oktay (2012). Makedonya Türk Ağızlarında İki Sesin Durumu Üzerine: “Ö” Ünlüsü ve “H” Ünsüzü, *Uluslararası Türkçe Edebiyat Kültür Eğitim Dergisi*, Sayı: 1/2, s. 15-26.
- AY, Özgür. (2009). **Türkiye Türkçesi Ağızlarında Fiil Çekimi**, Türk Dil Kurumu Yayınları, Ankara.
- BANGUOĞLU, Tahsin (1977). “Anadolu ve Rumeli Ağızları”, *Türk Dili ve Edebiyatı Ansiklopedisi*, C 1, İstanbul: Dergâh Yayınları, s.132-134.
- BANGUOĞLU, Tahsin (1986). **Türkçenin Grameri**, Türk Dil Kurumu Yayınları, Ankara.
- BURAN, Ahmet (1994). “-Ik Ekinin Anadolu Ağızlarında Kullanılışı”, *TDAY-Belleten*, s. 11-18.
- BURAN, Ahmet (1996). “Anadolu Ağızlarında İsim Çekim (Hâl) Ekleri”, Türk Dil Kurumu Yayınları, Ankara.
- CAFEROĞLU, Ahmet (1960). “Anadolu ve Rumeli Ağızları Araştırmalarının Bugünkü Durumu”, *VIII. Türk Dili Kurultayında Okunan Bilimsel Bildiriler 1957*, Türk Dil Kurumu Yayınları, Ankara, s.65-70.
- CAFEROĞLU Ahmet (1964), “Anadolu ve Rumeli Ağızlarında Ünlü Değişmeleri”, *Türk Dili Araştırmaları Yıllığı*, s.1-33.
- CİN, Turgay (2009). “Batı Trakya Türklerinin Hukuki Statüsü Sorunları ve Avrupa Birliği”, *Dokuz Eylül Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, C 11, Sayı:1, İzmir, s. 147.
- DALLI, Hüseyin (1976). **Kuzeydoğu Bulgaristan Türk Ağızları Üzerine Araştırmalar**, Türk Dil Kurumu Yayınları, Ankara.
- DOĞAN, İsmail- YEŞİM BENLİ, Derya (2014). **Bulat Köyü Örneğinde Batı Trakya (Gümölcine) Ağzı**, Gece Kitaplığı Yayınları, 206 s.
- DRYGA, Iryna (2009). “Türkçenin Rumeli Ağızlarının Lengüistik Statüsü ve Sınıflandırmasına Dair”, *Türkiye Türkçesi Ağız Araştırmaları Çalıştayı*, 25-30 Mart 2008 Şanlıurfa, Türk Dil Kurumu Yayınları, Ankara, s.193-202.
- ECKMANN, János (1962). “Kumanova (Makedonya) Türk Ağzı”, Németh Armağanı, Türk Dil Kurumu Yayınları, Ankara, s.111-114.
- ECKMANN, János (1988). “Dinler (Makedonya) Türk Ağzı”, *TDAY Belleten* 1960, Türk Dil Kurumu Yayınları, Ankara, s.189-204.
- ECKMANN, János (2004). “Edirne Ağzı”, Çev. Oğuzhan Durmuş, *İlmî Araştırmalar*, S:18, Gökkubbe Yayınları, İstanbul, s. 135-150.

- ERCİLASUN, A. Bican. (1999). “Ağız Araştırmalarında Kullanılacak Transkripsiyon İşaretleri”, *Ağız Araştırmaları Bilgi Şöleni*, Türk Dil Kurumu Yayınları, Ankara. s. 43-48.
- ERCİLASUN, Ahmet Bican (2000). “Ağız Çalışmalarına Toplu Bir Bakış”, *Türkçenin Ağızları Çalıştay Bildirileri*, Haz. : A. Sumru Özsoy-Eser E. Taylan, Boğaziçi Üniversitesi Yayınevi, İstanbul, s. 1-3.
- ERGİN, Muharrem. (2000). **Türk Dil Bilgisi**, İstanbul: Bayrak Basım Yayım Tanıtım,
- FRIEDMAN, Victor A. (2002). “Makedonya ve Civar Bölgelerde Balkan Türkçesi”, çev. : Babür Turna, *Türkler Ansiklopedisi*, C 20, Yeni Türkiye Yayınları, Ankara, s. 455-463.
- GABAİN, Anne Marie von (2007). **Eski Türkçenin Grameri**, çev.: Mehmet Akalın, Türk Dil Kurumu Yayınları, Ankara, 313 s.
- GÜLENSOY, Tuncer (1984). “Rumeli Ağızlarının Ses Bilgisi Üzerine Bir Deneme”, *Türk Dili Araştırmaları Yıllığı Belleten*, Türk Dil Kurumu Yayınları, Ankara, s. 87-147.
- GÜLSEVİN, Gürer (1990). “Türkçede –sA Şart Gerundiumu Üzerine” *Türk Dili*, S. 489, 256-261.
- GÜLSEVİN, Gürer (2000). “Türkiye Türkçesinde Birleşik Zarf Fiiller”, *Afyon Kocatepe Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*, 5, s.122-143.
- GÜLSEVİN, Gürer (2002). **Uşak İli Ağızları**, Türk Dil Kurumu Yayınları, Ankara, 396 s.
- GÜLSEVİN, Gürer (1997). **Eski Anadolu Türkçesinde Ekler**, Türk Dil Kurumu Yayınları, Ankara, 156 s.
- GÜLSEVİN, Gürer (2007). “Ağız Araştırmalarında Ses Özelliklerinin Sınıflandırılması Üzerine Düşünceler ve Uşak İli Ağzı Örneği”, *IV. Uluslar Arası Türk Dili Kurultayı Bildirileri I*. Türk Dil Kurumu Yayınları, Ankara. s. 727-740.
- GÜLSEVİN, Gürer (2008). “Eski Anadolu Türkçesi Ağızları Üzerine”, *VI. Uluslararası Türk Dili Kurultayı*, Türk Dil Kurumu, Ankara.
- GÜLSEVİN, Gürer (2009). “Balkan Türkçesi Çerçevesinde Türk ve Balkan Dillerinin Etkileşimi”, *Turkish Studies*, Volume 4/8, Fall 2009, s. 48-64.
- GÜLSEVİN, Gürer (2015). “Arkaik - Periferik Kavramı ve Bu Kavramın Tarihi Batı Rumeli Türkçesi Ağızlarının Tespitindeki Önemi”, *The Journal of Academic Social Science Studies*, N: 32, p.1-12.
- GÜLSEVİN, Gürer (2017). “Eski Türk Yazıtlarında Kelime Başında /h-/ sesi gösterilmiş miydi?”, *Türk Dünyası* 42. S. 127.
- GÜLSEVİN Gürer (2017). **XVII. Yüzyıl Batı Rumeli Türkçesi Ağızları**, Türk Dil Kurumu Yayınları, Ankara, 202 s.

- GÜNŞEN, Ahmet (2004). “Edirne ve Yöresi Ağızlarında Aile ve Topluluk İsimleri Yapan Ekler Üzerine”, *Türk Dili*, S: 626, Şubat 2004, s.150-162.
- GÜNŞEN, Ahmet (2008). “Doğu Trakya Ağızlarının Şekil Bilgisini Belirleyen Temel Özellikler”, *International Periodical For the Languages, Literature and History of Turkish or Turkic*, Volume 3/3, Spring 2008, s. 402-470.
- GÜNŞEN, Ahmet (2010). “Rumeli Ağızlarının Söz Dizimi Üzerine-I : Makedonya ve Kosova Türk Ağızları Örneği”, *Turkish Studies International Periodical For the Languages, Literature and History of Turkish or Turkic*, Volume 5/1, Winter 2010, s. 462-494.
- GÜNŞEN, Ahmet (2012). “Balkan Türk Ağızlarının Tasnifleri Üzerine Bir Değerlendirme”, *Turkish Studies-International Periodical For the Languages, Literature and History of Turkish or Turkic*, Volume 7/4, Fall 2012, p.111-129.
- HAZAİ, György (1960). “Rumeli Ağızlarının Tarihi Üzerine”, *Türk Dili Araştırmaları Yıllığı-Belleten*, s. 205-211.
- HAZAİ, György (1960). “Rodop Türk Ağızları”, *VIII. Türk Dil Kurultayında Okunan Bilimsel Bildiriler 1957*, Türk Dil Kurumu Yayınları, Ankara, s.127-130.
- HAZAİ, György (1963), “Rumeli Ağızları Tarihinin İki Kaynağı Üzerine”, *Türk Dili Araştırmaları Yıllığı*, s. 117-120.
- HAZAİ, György (1971). “Anadolu ve Rumeli Ağızlarının Tasnifi Üzerine”, *Voprosi Tyurkologi*, Haz. : M. Ş. Şiralieva- K. Şestidesyatiletioy Baku : Akademika AN Azerbaycan SSR, s. 84-86.
- İĞCİ, Alpaz (2011). “Balkan Ağızlarında Farklı Bir Fiil Çatısı”, *Turkish Studies-International Periodical For the Languages, Literature and History of Turkish or Turkic*, Volume 6/1 Winter, p.1258-1267.
- İĞCİ, Alpaz (2013). “Batı Rumeli Türkçesinde İki Ünlü Arasında /g/ ve /ğ/”, *Turkish Studies- International Periodical For the Languages, Literature and History of Turkish or Turkic*, Volume 8/9 Summer 2013, s. 1715-1728.
- JABLE, Ergin (2010). **Kosova Türk Ağızları (İnceleme-Metin Sözlük)**, Sakarya Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Doktora Tezi, Sakarya.
- KALAY, Emin (1998). **Edirne İli Ağızları**, Türk Dil Kurumu Yayınları, Ankara.
- KARAHAN, Leylâ (1996). **Anadolu Ağızlarının Sınıflandırılması**, Türk Dil Kurumu Yayınları, Ankara.
- KARAHAN, Leylâ (2000). “Ağız Araştırmalarında Sorunlar”, *Türkçenin Ağızları Çalıştayı Bildirileri*, Haz. : A. Sumru Özsoy- Eser E. Taylan, Boğaziçi Üniversitesi Yayınevi, İstanbul, s.21-26.
- KİEL, Machiel (2000). *Türkiye Diyanet Vakfı İslâm Ansiklopedisi*, İskeçe md., C 22: İhvân-ı Safâ-İskit Ankara : s. 553-555.
- KORKMAZ, Zeynep (1953). “Batı Anadolu Ağızlarında Asli Vokal Uzunlukları Hakkında”, *TDAY Belleten*, s. 197-203.

- KORKMAZ, Zeynep (1975-1976). “Anadolu Ağızları Üzerindeki Araştırmaların Bugünkü Durumu ve Karşılaştığı Sorunlar”, *TDAY Belleten*, s. 143-144.
- KORKMAZ, Zeynep (1999). “Anadolu ve Rumeli Ağızlarının Tarihi Devirlerle Bağlantısı Üzerine”, *Ağız Araştırmaları Bilgi Şöleni*, 9 Mayıs 1997, TDK, Ankara.
- KORKMAZ, Zeynep (2003). **Türkiye Türkçesi Grameri (Şekil Bilgisi)**, Türk Dil Kurumu Yayınları, Ankara.
- KORKMAZ, Zeynep (2007). “Anadolu ve Rumeli Ağızlarının Dayandığı Temeller”, *TDAY Belleten*, s.87-110.
- MEMİŞOĞLU, Hüseyin (2007). *Türkiye Diyanet Vakfı İslam Ansiklopedisi*, Pomaklar md., C 34, Osmanpazarı -Resuldar Ankara : TDV, s. 320-322.
- MENZ, Astrid (2000). “On Some Features of Rumelian Turkish Dialects”, *Türkçenin Ağızları Çalıştayı Bildirileri*, Haz. : A. Sumru Özsoy- Eser E. Taylan, Boğaziçi Üniversitesi Yayınevi, İstanbul, s.99-106.
- MOLLOVA, Mefküre (1978). “Balkanlarda Merkez Bölgede Gakçı Ağızlar”, *Güneydoğu Avrupa Araştırmaları Dergisi*, S: 6-7 (1977-78), İstanbul, s. 239-306.
- MOLLOVA, Mefküre (1999). “Balkanlardaki Türk Ağızlarının Tasnifi” , *Türk Dili Araştırmaları Yıllığı Belleten* 1996, Türk Dil Kurumu Yayınları, Ankara, s. 167-176.
- NÉMETH, Gyula (1983). “Bulgaristan Türk Ağızlarının Sınıflandırılması Üzerine”, *Türk Dili Araştırmaları Yıllığı Belleten* 1980-1981, Türk Dil Kurumu Yayınları, Ankara, s. 113-167.
- Nuri, Celal (2013). “BULGAR ve POMAK”, Çev. /Akt. : Muhammet KEMALOĞLU *Ankara Üniversitesi Dil ve Tarih-Coğrafya Fakültesi Dergisi*, 53, 2 (2013), s. 421-431.
- OLCAY, Selahattin (1995). **Doğu Trakya Yerli Ağzı (İnceleme-Derleme-Dizin)**, Türk Dil Kurumu Yayınları, Ankara, 92 s.
- ÖZDEN, Muharrem (2016). “Şekil Bilgisini Belirleyen Temel Özellikler Bakımından Batı Trakya-Gümölcine Ağzı”, *Uluslararası Sosyal Araştırmalar Dergisi*, C 9, S: 44, Haziran 2016, s. 187-214.
- PEKACAR, Çetin- GÜNER DİLEK, Figen (2009). “Uluslararası Fonetik Alfabe I”, *Dil Araştırmaları*, S:4, Bahar 2009, s. 135-150.
- PEKACAR, Çetin- GÜNER DİLEK, Figen (2009). “Uluslararası Fonetik Alfabe II”, *Dil Araştırmaları*, S:5, Güz 2009, s. 67-86.
- RİZA MOLLOVA, Mefküre (2003). **Doğu Rodop Türk Ağızlarının Sözlüğü**, Türk Dil Kurumu Yayınları, Ankara.
- SALİMEHMED, Naylen (2006). **Bulgaristan Kırcaali İli ve Çevresi Türk Ağzı**, Trakya Üniversitesi Yüksek Lisans Tezi, Edirne.

- SEREBRENNIKOV B.A.-GADJIEVA N.Z (2011). **Türk Yazı Dillerinin Karşılaştırmalı-Tarihî Grameri**, çev.: Tefik Hacıyev-Mustafa Öner, Türk Dil Kurumu Yayınları, Ankara.
- SEZER, Önder (2012). **Çağdaş Oğuz Diyalektlerinde Ünsüz Benzeşmeleri**, Ege Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Doktora Tezi, İzmir.
- SEZER, Önder (2017). “Rumeli Ağzılarında Ünsüz Benzeşmeleri”, *Türk Lehçeleri ve Edebiyatları Dergisi TüLED*, S:1, s. 49-72.
- TUNA, Osman Nedim (1960). “Köktürk Yazılı Belgelerinde ve Uygurcada Uzun Vokaller”, *TDAY Belleten*, s. 213-282.
- TUNUSLU, Erdinç (2005). **Kosova-Priştine Türk Ağzı**, Gazi Üniversitesi Yüksek Lisans Tezi, Ankara.
- Türk Dil Kurumu. (1963). Türkiye’de Halk Ağzından Derleme Sözlüğü C. 1. Ankara: Türk Dil Kurumu Yayınları.
- Türk Dil Kurumu. (1965). Türkiye’de Halk Ağzından Derleme Sözlüğü C. 2. Ankara: Türk Dil Kurumu Yayınları.
- Türk Dil Kurumu. (1968). Türkiye’de Halk Ağzından Derleme Sözlüğü C. 3. Ankara: Türk Dil Kurumu Yayınları.
- Türk Dil Kurumu. (1972). Türkiye’de Halk Ağzından Derleme Sözlüğü C. 6. Ankara: Türk Dil Kurumu Yayınları.
- Türk Dil Kurumu. (1974). Türkiye’de Halk Ağzından Derleme Sözlüğü C. 7. Ankara: Türk Dil Kurumu Yayınları.
- Türk Dil Kurumu. (1975). Türkiye’de Halk Ağzından Derleme Sözlüğü C. 8. Ankara: Türk Dil Kurumu Yayınları.
- Türk Dil Kurumu. (1977). Türkiye’de Halk Ağzından Derleme Sözlüğü C. 9. Ankara: Türk Dil Kurumu Yayınları.
- Türk Dil Kurumu. (1978). Türkiye’de Halk Ağzından Derleme Sözlüğü C. 10. Ankara: Türk Dil Kurumu Yayınları.
- Türk Dil Kurumu. (1979). Türkiye’de Halk Ağzından Derleme Sözlüğü C. 11. Ankara: Türk Dil Kurumu Yayınları.
- İnternet kaynağı: www.debpartisi.org

Özgeçmiş

16.12.1983 tarihinde İzmir’de doğdum. İlk ve orta öğrenimimi İzmir’in Menemen ilçesinde tamamladım. 2001 yılında Manisa Celal Bayar Üniversitesi, Fen-Edebiyat Fakültesi, Türk Dili ve Edebiyatı Bölümü’nü kazandım. 2005 yılında mezun oldum. 2008-2011 yılları arasında Manisa Celal Bayar Üniversitesi’nde, Yeni Türk Dili alanında tezli yüksek lisans yaptım. 2013 yılında Ege Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Türk Dünyası Araştırmaları Enstitüsü, Türk Dili ve Lehçeleri Anabilim Dalı’nda doktora eğitimime başladım. 2006-2013 tarihleri arasında İzmir Bil Açıköğretim Kursu’nda ve Menemen Tudem Dershanesi’nde Türk Dili ve Edebiyatı öğretmenliği yaptım. 2013-2016 yılları arasında Ege Üniversitesi, Türk Dünyası Araştırmaları Enstitüsü, Türkçe Öğretim Merkezi’nde Türk Dili okutmanı olarak çalıştım. Şu anda Ege Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü’nde doktora öğrencisiyim.

ÖZET
İSKEÇE İLİ AĞIZLARI
(İNCELEME – METİNLER – DİZİN)

ŞİMŞEK, Adıye

Doktora, Türk Dili ve Lehçeleri Anabilim Dalı

Tez Danışmanı: Prof. Dr. Gürer GÜLSEVİN

2017, 492+xix sayfa

Batı Trakya’da, Yunanistan’ın İskeçe kentinde yaşayan Türklerin ağız özelliklerinin tespitinin amaçlandığı bu çalışmada; Giriş bölümünde İskeçe ilinin tarihî ve etnik yapısı hakkında bilgi verilmiş, çalışmada kullanılan yöntem üzerinde durulmuştur. Çalışma “İnceleme-Metinler-Dizin” olmak üzere üç temel bölümden oluşmaktadır. İnceleme bölümünde; İskeçe’de Türk nüfusun yoğun olarak yaşadığı bölgelerden derlenen malzeme ses bilgisi, şekil bilgisi ve söz dizimi yönünden incelenmiştir. Şekil ve ses özelliklerinin örneklenmesinde alfabetik sıraya ve metin sıra numaralarına dikkat edilmiştir. Bu bölümde elde edilen veriler “Sonuç” bölümünde değerlendirilmiştir. Üç ağız bölgesi tespit edilmiş ve bu tespit şimdiki zaman ekinin kullanım şekillerine göre yapılmıştır. Sözlük bölümünde her kelime bütün ekleriyle dizin şeklinde gösterilmiştir.

Anahtar kelimeler: Batı Trakya, İskeçe ili ağızı, Balkanlar, Doğu ve Batı Rumeli ağızları

ABSTRACT

DİALECTS OF THE PROVINCE OF İSKEÇE (XANTHİ) (TEXT ANALYSIS-TEXTS-INDEX)

ŞİMŞEK, Adıye

Doctorate, Department of Turkish Language and Dialects

Thesis supervisor: Prof. Dr. Gürer GÜLSEVİN

2017, 492+xix pages

In this study aimed at determining the dialect characteristics of the Turks living in the Greek town of Xanthi in Western Thrace; the historical and ethnic structure of Xanthi has been explained and the method used in the study is emphasized in the introduction. The study consists of three main parts; "Research - Texts - Index". In the research section; The material collected from the regions where dense Turkish population lived in Xanthi was examined in terms of phonetics, morphology and syntax. Alphabetical order and text sequence numbers have been taken into consideration in the modelling of phonetic and morphologic features. Data obtained in this section have been evaluated in the "Conclusion" section. Three dialect regions have been determined and this is made according to the uses of the present time affix. Each word has been indexed with all its affixes in vocabulary section.

Key words: Western Thrace, Xanthi, dialect characteristics, Balkans, Eastern and Western Rumelian dialects

FOTOĞRAFLAR

İSKEÇE-GENEL GÖRÜNÜM

İSKEÇE SAAT KULESİ

İSKEÇE TÜRK BİRLİĞİ

AŞAĞI MAHALLE-ÇINAR CAMİİ GİRİŞİ

TARAŞMANLI KÖYÜ-TÜRK MEZARLIĞI

TÜRK AZINLIK OKULU

**OSMANLIDAN KALMA METRUK BİR TÜRK EVİ
(KİREÇÇİLER KÖYÜ)**

AKITMA YAPILIŞI
(ŞAHİNKÖY- KERMES ALANI)

KREP-GREP

TELLİ BELİK

ŞAHİNKÖY-KERMES ALANI

DERLEME YAPTIĞIMIZ KİŞİLERLE FOTOĞRAFLARIMIZ